ΕΡΜΗΣ Ο ΚΕΡΔΩΟΣ

Η Τ Ο Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ ΠΑΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΩΝ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ.

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΩ ΓΑΤΚΕΙ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

1 8 1 5.

ΠΡΟΟΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΙΛΤΑΤΕ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ.

Τὸ ἀνὰ χεῖράς σε τοῦτο Λεξικὸν τῆς Ἐμπορικῆς Ὕλης συνερανίσθη ἀπὸ τὰ ἐγκριτότερα Γαλλιταλικὰ ἐμπορικὰ Συγγράμματα, μὲ προσθήκην τῶν γνωστοτέρων εἰς ἡμᾶς εἰς τὰ ἐντόπια προϊόντα, κατὰ τὴν ἰδίαν μου πληροφορίαν, καὶ τῶν εἰδημονεστέρων τὴν ἐπιμαρτυρίαν· ἀλλὰ καὶ μὲ ἀφαίρεσιν ὅσων δὲν εἶναι ἔργον τῶν ὁμογενῶν Ἐμπόρων.

Ἐφρόντισα καὶ ἠγωνίσθην, ὅσον αἱ περιστάσεις, καὶ οἱ τρόποι μοὶ ἐπέτρεψαν, νὰ μὴ φανῇ μήτε ἐλλιπὲς, μήτε περιττολόγον τὸ Βιβλίον, καὶ γενικῶς νά σε ὠφελήσω· ὥστε εἶμαι εὔελπις ὅτι ἂν κατὰ πάντα δὲν ἐπιτύχω τὸν σκοπόν μου τοῦτον, κατὰ τὰ περισσότερα ὅμως θέλω σὲ ἀκέσει εὐχαριστημένον.

Εἰς πολλὰς λέξεις εὑρίσκεις ἐξηγουμένην τὴν Ἑλληνικὴν ὀνομασίαν τῶν πραγμάτων μὲ τὴν ταὐτοσήμαντον Τουρκικὴν, καὶ Γαλλικὴν λέξιν, πολλάκις δὲ καὶ τὴν Λατινικὴν, ὡς συγγενεστέραν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ γνωστοτέραν εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα. Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ Βιβλίου εὑρίσκεις Πίνακα τῶν Ἰταλικῶν ὀνομασιῶν, μὲ τὰς Ἑλληνικὰς, διὰ περισσοτέραν σου εὐκολίαν.

Ἐ-

Ἐγὼ Φίλε ἔχαμα ὅλον μου τὸ χρέος τῆς φιλογενείας, ἐπιμεληθεὶς καὶ συγγράψας κατὰ δύναμιν νεοφανῆ πράγματα εἰς τὴν γλῶσσάν μας· οἱ Ἐντιμότατοι Συναδελφοὶ Συστηματικοὶ τὸ ἐδικόν των, προσδαπανήσαντες, καὶ προτρέψαντές με· μένει λοιπὸν τὸ ἐδικόν σου χρέος, νὰ μελετᾷς, διὰ νὰ ὠφεληθῇς κατὰ τὸν σκοπὸν, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν μας.

Ἔρρωσο, καὶ εὐτύχει.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 12 Φευρουαρίου, 1813.

Ὁ ὁμογενὴς, καὶ φίλος σου
Συγγραφεὺς Ν. Π.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

Περιέχον τὴν Ἐμπορικὴν Ὕλην, ἤτοι

Τεχνητὰ { ΕΡΓΟΧΕΙΡΑ, ΒΑΝΑΥΣΟΤΡΓΗΜΑΤΑ, ΦΥΤΑ, ΚΑΙ ΤΑ ΕΞ ΑΥΤΩΝ | ΖΩΑ, ΜΕΤΑΛΛΑ, ΟΡΥΚΤΑ } Καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Α—Κ

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΥΛΗΣ.
ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.
ΜΕΡΟΣ Α'.

Α

Α, πρῶτον γράμμα τῆ Ἑλληνικῆ Ἀλφαβήτε, καὶ τῶν λοιπῶν γλωσσῶν, μεταχειριζόμενον παρὰ τῶν Ἐμπόρων εἰς σημείωσιν τῆ ταχτικῆ ἀριθμητικῆ, πρῶτον, εἰς σειρὰν τῶν ἄρθρων τῶν συμφωνητικῶν, καὶ ἄλλων γραμμάτων.

Ἐπιγραφόμενον εἰς τὰ βιβλία, καὶ κατάστιχά των, σημαίνει τὸ ἴδιον.

Σημαίνει πρὸς τούτοις, καὶ τὸ ἕως, ἢ τὴν εἰς, πρόθεσιν, κατὰ τὴν κατάχρησιν μερικῶν γραφέων, συνειθισμένων εἰς τὰς Ἰταλογαλλικὰς φράσεις, ὡς 10 ἀ 12, ἤτοι 10 ἕως 12, καὶ ἀπὸ 5 ἀ 4, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ 5 εἰς 4, καὶ ταῦτα εἰς τὸν ἀναβασμὸν, ἢ καταβασμὸν τῶν τιμῶν πραγματειῶν, ἢ νομισμάτων· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀνάγκη, καλὸν εἶναι νὰ λείψῃ ἡ κατάχρησις αὕτη.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ, Τυρκιστὶ Κιαφιρὶ, χόρτον εἰς εἶδος μαράθρε, εὑρισκόμενον εἰς τὲς κήπες, καὶ ἰαματικόν.

ΑΓΑΘΗ, λίθος τιμία, ἤτοι πετράδιον ἐπονομαζόμενον πολλαχῶς κατὰ τὰ διάφορα χρώματά τε. Ἀπὸ τὰς

Ἀγά-

Ἀγάθας, ἄλλαι εἶναι διαφανεῖς, ἄλλαι ἐπίσκιοι, ἤτοι μὴ διαφανεῖς, καὶ ἄλλαι μικταί.

Αἱ ὀνομαζόμεναι Σαρδιναὶ εἶναι κόκκιναι, καὶ ἀπὸ αὐτὰς πολυτιμότεραι εἶναι, ὅσαι ἔχυν μικρὰν βαφὴν σαρκόχροον, σύμμικτον μὲ ὑπομέλανον, καὶ κατώτεραι, ὅσων τὸ κόκκινον κλίνει εἰς τὸ κιτρινωπόν.

Ὄνυχας ὀνομάζει ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ὅσας Ἀγάθας εἶναι ἐπίσκιοι τελείως, μὲ χρῶμα ὑπόλευκον (ἀσπρουδερὸν) καὶ μελανόν.

Σαρδόνυχας δὲ, ὅσας ἔχυσι μικτὰ τῶν δύω εἰρημένων τὰ χαρακτηριστικά· αὗται δ' εἶναι αἱ ἐπισημότεραι, καὶ τιμιώτεραι.

Εὑρίσκονται καὶ ἄλλαι Ἀγάθαι ἐπονομαζόμεναι Χαλκηδονία, Αἰγυπτιακὴ, καὶ Ῥωμαϊκὴ, ἀπὸ τῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπρωτοφάνησαν· ἡ Κρητικὴ ὅμως, ἡ ὁποία καὶ Ἱερὰ ἐπωνομάζετο, ἦτον ὁλοκόκκινος, ὡς τὸ Κοράλλι, καὶ κατάστικτος μὲ χρυσᾶ χρώματα. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Συγγραφεῖς τὴν ἀναφέρυν, ἀλλὰ τώρα δὲν εὑρίσκεται.

Ἀχάτης ὀνομάζεται ἑλληνικώτερον τὸ πετράδιον τοῦτο, ἀπὸ τοῦ συνωνύμυ ποταμοῦ τῆς Σικελίας, ὅπου πρῶτον εὑρέθη, ἡ ἔφερε πολὺν πλοῦτον εἰς αὐτὴν τὴν Νῆσον, διὰ τὴν μεγάλην ὑπόληψιν τῶν Παλαιῶν, οἱ ὁποῖοι, καθὼς ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὁ Πλίνιος ἐπιμαρτυροῦσιν, ἀπέδιδον εἰς αὐτὸ καὶ πολλὰ τερατουργήματα. Οἱ Νεώτεροι ὅμως περιφρονοῦντες αὐτὰς τὰς ὑπολαμβανομένας ἀρετάς του, μεταχειρίζονται τὸ πετράδιον τοῦτο, ὡς σῶμα στερεώτερον ἀπὸ τὸν Ἴασπιν, καὶ διὰ τοῦτο στιλπνότερον, εἰς διάφορα πράγματα, ὡς δακτυλίδια, πυξίδας (ταπακιέρας) καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν Σικελίαν εὑρίσκονται ὄχι τελείως διαφανεῖς αἱ Ἀγάθαι, ἀλλὰ στιλπναὶ (ὑαλιστεραὶ) καὶ πολύχροοι, ἤτοι λευκαὶ, σταχτεραὶ, ὑπομέλανοι, κόκκινοι, καὶ ἰόχροοι, καὶ εἰς πολλὰς φαίνονται μίγματα τερατώδη χρωμάτων, ὑποφαίνοντα δένδρα, ζῶα, ἄνθη, οἴκυς, πτηνὰ, καὶ ἀνθρωπίνυς ἀποτομὰς (busti), τὰ ὁποῖα

ποῖα φιλοτιμεῖται ἡ φύσις νὰ κάμνῃ ἐντελέστατα, καὶ ὅταν ὁ ἀγχίνους λιθοξόος ἐπιμεληθῇ νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως πρέπει τὰς τοιούτους χρωματισμὰς, ἀποτελεῖ ἐξαίρετα πράγματα, διὰ τὸ εὐκολόγλυπτον τῆς λίθου ταύτης· αἱ δὲ ἀναγλυφόμεναι ὀνομάζονται Καμμέαι.

Πολλοὶ πετραδισταὶ (τζεβαερτζῆδες) λέγουσιν, ὅτι αἱ Ἀγάθαι τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν εἶναι πολυτιμότεραι· ἀλλ' οἱ ἀδιάφοροι ἐξετασταὶ στοχάζονται ὅτι τοῦτο τὸ λέγουσι διὰ νὰ πωλήσουν ἀκριβώτερα, προσθέτοντες εἰς μίαν καλὴν Σικελικὴν λίθον τὸ σπανιώτερον, καὶ τὸ πολυεξοδώτερον τῆς ἀπὸ τὰς Ἰνδίας μεταπομίσεως, καὶ ὑποκρύπτοντες τὸν ἀληθῆ τόπον τῆς, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ περιηγητοῦ Λαβάτου. Τ. Ε'. Περιήγ. Ἰταλίας.

Εἰς τὸ βυνὸν Τσυνγαάρον κατὰ τὴν ἀρκτικωτέραν ἄκραν τῆς Ὀσιοῦς Ἐπαρχίας τῆς Ἰαπωνίας, εὑρίσκονται διάφοροι Ἀγάθαι, καὶ μερικαὶ ὡραιόταται, χρώματος κυανοῦ (γαλάζιου) καὶ παρομοιάζουν μὲ τὰ σαπφείρια, κατὰ τὸν Καίμπφερον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἰαπωνίας Τ. Α'.

ΑΓΑΛΟΧΟΝ, εἶδος ξυλαλόης, ξύλον μὲ πολλὰ χρώματα, ἀρωματικὸν, ὑπόπικρον εἰς τὴν γεῦσιν, δυσκολόκαυστον διὰ τὴν στερεότητά του, μὲ φλοιὰν ἀπαλὴν, καὶ λεπτοτάτην. Διὰ τὴν μυρωδίαν του, καὶ τὴν μεταχείρισίν του συναριθμεῖται εἰς τὰ ἐξαίρετα καρδιακὰ ἰατρικά. Ἰδὲ Ἀλόη.

ΑΓΑΡΙΚΟΝ, παρασάρκωμα γινόμενον ὡς μανιτάρι εἰς τοὺς χονδροὺς κορμοὺς, καὶ κλόνους τῶν παλαιῶν δένδρων Λάρικος (εἴδος δαδιᾶς) καὶ Δρυός. Διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρα εἴδη· ἀρσενικὸν, θηλυκὸν, ψευδὲς, καὶ μεταλλικόν.

Ἀρσενικὸν, τὸ ὁποῖον κοινὸν, καὶ βαρὺ ἐπονομάζεται, εἶναι τὸ κιτρινωπὸν, καὶ πολλὰ στερεὸν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς μελανὰς βαφὰς, ἀνακατωμένον μὲ ἄλλα εἴδη, ἐπειδὴ καθ' αὑτὸ εἶναι ἄχροον.

Θηλυκὸν εἶναι τὸ τιμιώτερον, ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ καλὸν εἶναι τὸ λευκὸν, μέ-

γα,

γα, ἐλαφρὸν, εὔθραυστον, ἤτοι εὐκολοτζάκιστον, πικρὸν εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ δρυμεῖαν ὀσμήν.

Ψευδὲς εἶναι τὸ κοκκινωπὸν, καὶ βαρὺ, γινόμενον εἰς τὰς δρῦς, καὶ ἄλλα δένδρα (ἐπειδὴ τὸ καλὸν γίνεται εἰς τὰς λάρικας) καὶ ὀλίγον χρησιμεύει. Ἀπὸ τὴν Σμύρνην στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ καλήτερον, καὶ πωλεῖται κομμάτια, ἢ εἰς κόνιν, ἢ εἰς τροχίσκους, οἱ ὁποῖοι κατασκευάζονται ζυμωνόμενοι μὲ ὑγρόντι εἰς διάφορα σχήματα, καὶ μεγέθη, καὶ ξηραινόμενοι εἰς τὸν ἀέρα, καὶ εἰς τὴν σκιὰν, χωρὶς κἀνὲν ζέσταμα ἡλίου, ἢ πυρός.

Ἀγαρικὸν Μεταλλικὸν, τὸ ὁποῖον, καὶ Λιθομάγρα, καὶ Στενομάγρα ὀνομάζεται, καὶ Γάλα Σελήνης· εἶναι εἶδος πέτρας λευκοτάτης, καὶ ἐλαφροτάτης, εὑρισκομένης εἰς διάφορα μέρη τῆς Γερμανίας, μεταξὺ τῶν σχιστῶν βράχων, καὶ γινομένης ἀπὸ τὴν θερμὴν ἀναθυμίασιν μετάλλων ἐκεῖ ὑποκρυπτομένων, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν Φυσιολόγων, καὶ τοῦτο χρησιμεύει μόνον εἰς τὴν Ἰατρικήν.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ἡ ὁποία καὶ Συριακὴ ῥίζα ἐπονομάζεται, εἶναι χόρτον πολύχρηστον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ὡς ἀντιφάρμακον ἐμβαίνει εἰς τὴν Θηριακήν. Βλαστάνει εἰς τὰ ὑψηλότερα βουνὰ, καὶ μάλιστα τῆς Βοημίας. Τὸ ὄρος τὸ Πίνδος, ἤτοι τὰ βουνὰ τοῦ Μεσόβου, ἔχει πολλὴν, καὶ καλήν. Ἡ ῥίζα της κάμνει ἕνα κόμβον ἴσον μὲ καρύδι, παρόμοιον μὲ τὸν τοῦ μέλανος Ἑλλεβόρου, μὲ γεῦσιν δρυμεῖαν, καὶ ἀρωματικὴν ὀσμήν. Ὁ ἀναβλαστάνων περὶ ἕνα πῆχυν καυλός της μὲ χρῶμα μελανοκόκκινον, ἀναδίδει φύλλα πράσινα, σκοτεινὰ, μακρὰ, καὶ ὀδοντωτὰ, μὲ ἄνθη λευκὰ, καὶ καρπὸν, ὡς φακῆν.

Αἱ ῥίζαι της χρησιμεύουν, ὡς εἴπομεν, εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ εἰς τὰ πνευματώδη ποτὰ, τὰ ὁποῖα Ῥοδέλαια, ἢ Ἰταλικώτερον Ῥοσόλια ὀνομάζονται, καὶ ὁ καρπός της εἰς ζαχαρικὰ πολυμεταχείριστα εἰς τοὺς Ἄγγλους.

ΑΓΙΟΞΥΛΟΝ, ἰδὲ Ξύλον Ἰνδικὸν, ἢ ἅγιον, τὸ Γαϊακόν.

ΑΓΙΟΣΠΕΡΜΟΝ, τὸ Χωρασανὶ, Semen sanctum. ἰδὲ Σπόρος ἅγιος.

ΑΓ-

ΑΓΚΥΡΑ, ἐργαλεῖον σιδηροῦν, βαρύ, διχαλωτὸν, ἀναγκαιότατον εἰς τὴν Ναυτικήν. Ἔχει δὲ μέρη ά. Τὴν ῥάβδον, τὴν ὁποίαν καὶ κορμὸν ἠμπορῶ νὰ ὀνομάσω. β'. Τὸ σταύρωμα, ἤτοι τὸν σύνδεσμον. γ'. Τὺς κλόνυς, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀγκυλωτοὶ, γυρισμένοι πρὸς τὴν ῥάβδον. δ'. Τοὺς ὄνυχας πλατεῖς, τριγωνοειδεῖς, καὶ ὀξεῖς εἰς τὰ ἄκρα· ὅλον αὐτὸ τὸ σίδηρον εἶναι στερεὰ κολλημένον, καὶ ἓν σῶμα. Εἰς τὴν ἄκραν τῆς ῥάβδου εἶναι τρύπα, καὶ κρικέλλα, (τὴν ὁποίαν δακτύλιον, καὶ ὄργανον οἱ Εὐρωπαῖοι εἰς τὰς γλῶσσας των ὀνομάζουν) στρογγύλη, καὶ στερεὰ κολλημένη διὰ νὰ μὴ ἐκβαίνῃ, καὶ προτήτερα ἀπὸ τὴν τρύπαν βάλλουν εἰς τὴν ῥάβδον ξύλον κατ' ὀρθὴν γωνίαν, ἤτοι σταυρωτὰ, περασμένον, χονδρὸν ἀναλόγως, καὶ μακρὺ, ὅσον ἡ ῥάβδος. Τὸ ξύλον τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ μὴ βυθίζηται ὅλη ἡ ἄγκυρα, ὅτε νὰ πηγαίνῃ ἀνάποδα εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης.

Τέσσαρα εἴδη Ἀγκύρων μεταχειρίζονται οἱ Ναυτικοί. ά. τὴν λεγομένην Ἐλπίδα (Speranza) χρησιμεύουσαν εἰς καιρὸν ἀνάγκης. β'. ἄλλην μικροτέραν ἐκείνης διὰ νὰ ἀράζουν εἰς τὺς λιμένας. γ'. ἄλλην μικροτέραν αὐτῆς ῥιπτομένην διὰ νὰ βαστᾷ στερεὸν τὸ πλοῖον εἰς τὸ ἄραμα. καὶ δ'. ἄλλην μικρὰν διὰ νὰ σείρουν τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνέμων, ἢ εἰς τὸ δύσκολον ἔμβασμα τῶν λιμένων. Αἱ πρῶται ἔχουν δύω κλόνυς, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀπὸ τρεῖς, ἢ καὶ τέσσαρας.

Ἀναγκαῖαι εἶναι αἱ Ἄγκυραι διὰ νὰ ἀράζῃ τὸ καράβι κατὰ τὴν θέλησιν τῦ Ναυκλήρυ εἰς τὺς ἀβάθυς αἰγιαλὺς, καὶ νὰ ἀπαντήσῃ τὰς ἀνεμοζάλας. Τῶν ἀγκυρῶν τὸ μέγεθος, καὶ βάρος εἶναι ἀνάλογον μὲ τὸ μέγεθος τῶν πλοίων· ὁμοίως καὶ τῶν Καμήλων, ἤτοι τῶν προσδεδεμένων σχοινίων εἰς τὰς ἀγκύρας, διὰ τὰς ὁποίας ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τώρα κατασκευάζονται ἐξαίρετοι Ἄγκυραι· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν σιδηράκων, τῶν ἐργατῶν, καὶ τῦ σιδήρου, γίνονται ἀκριβαί· ὅθεν φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν διὰ τῆς Μαύρης Θα-

λάσ-

λάσσης· προσεκτέον ὅμως νὰ ἦναι ἀπὸ σίδηρον σφυρήλατοι, καὶ ὄχι χυταὶ, διότι αὗται συντρίβονται, καὶ εἶναι ἄχρηστοι, καὶ κινδυνώδεις.

ΑΓΚΙΣΤΡΙ, σύρμα σιδηρᾶν ἀγκυλωτὸν, ὀξὺ εἰς τὴν ἄκραν, καὶ μὲ μικρὸν ἀγκύλωμα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆ καμπυλώματος, διὰ νὰ ἐμποδίζῃ τὸ εὔγαλμα τῆ ἀγκιστρωμένυ ζώυ. Εἶναι χρήσιμον διὰ τὺς ὀψαρεύοντας εἰς τὺς ποταμὺς, λιμένας, καὶ αἰγιαλὺς, καὶ κατασκευάζεται εἰς διάφορα μεγέθη κατὰ ἀναλογίαν τῶν ὀψαρίων. Τὰ πλέον μικρὰ εἶναι ἁπλῶς μόνον μὲ τὸ σύρμα· τὰ μεγαλήτερα κολλᾶνται εἰς μολίβι ἐπὶ τύτου χυνόμενον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινύπολιν τὰ κατασκευάζουν οἱ βάναυσοι. Τὰ καλήτερα ὅμως φέρονται ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ πωλοῦνται εὐθυνὰ ἀναγόμενα εἰς τὸ εἶδος τῶν βαναυσουργημάτων.

Μὲ αὐτὰ ἠμπορεῖ τινας νὰ πιάσῃ καὶ πτηνὰ, ὡς χῆνας, νήσσας, καὶ ὅσα ἔχουν τὸ ῥάμφος μέγα.

Ἀγκίστρια ὀνομάζονται καὶ ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ κρεμάσῃ τινὰς κρέας, καὶ νὰ εὐγάλῃ ἀπὸ τὰ πηγάδια, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ὑστερινὰ, μὲ τὸ νὰ ἔχουν πολλὰ ἀγκίστρια κρεμασμένα, ὀνομάζονται κοινότερον, καὶ καλήτερα Ἅρπαγες, καὶ ὅλα χαλκεύονται ἐντοπίως.

ΑΓΡΙΑΓΓΑ, ζῶον τρεφόμειον εἰς τὰ ὑψηλότερα, καὶ δυσβατώτερα βυνὰ, ὅπου πηδᾷ μὲ τὰ δίχηλα ποδάριά του, περιπατῶντας εἰς τὰς ἄκρας τῶν χηλῶν, ἤτοι τῶν ὀνυχίων του.

Χρησιμεύει εἰς τὸ Ἐμπόριον ἡ εὑρισκομένη εἰς τὴν ὑρήθραν μερικῶν ἀπὸ αὐτὰς πέτρα διαφόρων μεγεθῶν, ὀνομαζομένη Βεζοάρδον, καὶ ἴδε περὶ αὐτῆς εἰς τὸ Βεζοάρδον.

Πολὺ δὲ περισσότερον τὸ δέρματης, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Εὐρώπην μεταχειρίζονται ἐργασμένον μὲ τὸ ἔλαιον, ἢ καὶ ὡς τὰ λοιπὰ γουναρικὰ (διφθέραι) διὰ ἔνδυμα, καὶ εἶναι καλὸν, διότι πλυνόμενον μὲ τὸ σμῆγμα (σαπῦνι) δὲν χαλᾷ. Ἔτι δὲ καὶ μαδισμένον βυρσοδεψικῶς, εἶναι εὔχρηστον δι' ὑποδήματα, ἐφίππια, καὶ παρόμοια.

Χρη-

Χρησιμεύει προσέτι εἰς τὸ καθάρσιον τῦ ὑδραργύρου· διότι ἀπὸ τὰς στενὰς του πόρας διηθεύων (στραγγίζων) αὐτὸ τὸ βαρὺ ἡμιμέταλλον.

ΑΓΡΙΕΛΑΙΑ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας μὲ φύλλα μακρὰ, καὶ στενὰ λευκοπράσινα, καὶ σχεδὸν χρυσόχροα, ἄνθη κόκκινα, καὶ καρπὸν ὅμοιον μὲ τὰς ἐλαίας. Διὰ τῶν διατομῶν ἀπὸ τὸν κορμόν της, καὶ κλόνας στάζει κόμμι ὀνομαζόμενον Ἐλεμί. ἰδὲ Ἐλεμί.

Αἱ εἰς ἡμᾶς εὑρισκόμεναι Ἀγριελαῖαι χρησιμεύων μόνον διὰ τὸ ξύλον των.

ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΣ. Ἀπὸ τὸ ζῶον τῦτο εὐγαίνων μερικὰ εἴδη χρησιμεύοντα εἰς τὸ Ἐμπόριον, ἀλλὰ θέλω τὰ διαγράψει εἰς τὸ, Χοῖρος, καὶ ἰδὲ τῦτο.

ΑΔΑΜΑΣ, τὸν ὁποῖον ἡ κοινὴ γλῶσσα Διαμάντι γνωρίζει, εἶναι πετράδιον κατὰ τὸ παρὸν ἐγκριτότερον ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ, εὑρισκόμενον εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, εἰς δύω ξηρὰς, καὶ δύω ποταμὺς, ἤτοι εἰς τέσσαρα μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἀκόλυθα.

ά. Ῥαολκόνδα, ἀπέχουσα πέντε ἡμερῶν δρόμον ἀπὸ τὴν Γολκόνδαν, Ὀρυκτεῖον πρὸ 300 ἐτῶν γνωρισμένον. Ἡ γῆ τῦ τόπου εἶναι ἀμμώδης, καὶ γεμάτη ἀπὸ βράχυς, καὶ πέτρας σκληρὰς, ὅπυ οἱ μεταλλυργοὶ, ἢ κυρίως λατόμοι, εὑρίσκοντες μικρὰς φλέβας $\frac{1}{2}$ δακτύλου τὸ πλάτος, σκάπτων, καὶ εὐγάζων τὴν ἀδαμαντοφόρον ἄμμον μὲ ἀγκυλωτὰ σίδηρα, καὶ συντρίβυσι τοὺς βράχυς διὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν φλέβα.

Ἀφ' οὗ συνάξων ἀρκετὴν ποσότητα χώματος, τὸ βάλλουν εἰς ἀγγεῖον ἐπὶ τῦτου, καὶ πλύνοντές το δὶς, καὶ τρὶς, μένων τὰ πετράδια μόνα. Ἡ πώλησις γίνεται εἰς Μαγκελίνια, ζυγίζοντα 1 $\frac{1}{4}$ κεράτια, ἤτοι 7 κόκκους, ἢ σπυρία, καὶ πληρώνονται μετρητὰ παρὰ τῶν ἀγοραστῶν.

Ἡ πλυσιωτέρα Λατομία διορύσσεται διὰ λογαριασμὸν τῦ Ἐξυσιαστῦ, καὶ αἱ λοιπαὶ πωλῦνται εἰς ἄλλυς. Οἱ ἐργάται δυλεύων ὁλόγυμνοι, (μὲ μόνην μίαν μικρὰν ποδιὰν ἔμπροσθεν) διὰ νὰ μὴ κλέψων· μ' ὅλον τῦτο τὸ ἐπι-

πιτυχαίνειν πολλάκις, μάλιστα καὶ καταπίνειν μερικὰ, καὶ τὰ κρυφοπωλεῖν.

β'. Γανὴ, ἢ Κελλῦρον, κατὰ τὰς Πέρσας, ἀπέχουσα ζ ἡμέρας ἀπὸ τὴν Γολκόνδαν πρὸς Ἀνατολάς. Ἡ Λατομία αὕτη εὑρέθη ἀπὸ ἕνα πτωχὸν γεωργὸν εὑρόντα ἀδάμαντα 25 κερατίων εἰς τὸ χωράφιτε, καὶ τώρα εὑρίσκονται πολλοὶ 10 ἕως 40 κερατ. καὶ περισσότερον. Ἐκεῖ εὑρέθη καὶ ὁ ἐπονομαζόμενος Αὐρεγεζέτος τῦ βασιλέως Μογόλων, ζυγίζων 793 κερ. πρὸ τῦ νὰ δελευθῇ· μετὰ δὲ τὸ δέλευμα λέγομεν κατωτέρω τὴν κατάστασίν τε.

Τῆς Λατομίας ταύτης τὰ πετράδια δὲν εἶναι τόσον καθαρά· ἐπειδὴ κλίνει τὸ χρῶμά των εἰς τὸ τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεώς των, ἤτοι μελανὸν, ἂν ὁ τόπος ἦναι ἑλώδης (βαλτώδης)· κοκκινωπὸν, ἂν ἦναι τοιῦτος· καὶ κιτρινωπὸν, ἂν ὁμοίως ὁ τόπος κλίνῃ εἰς αὐτὸ τὸ χρῶμα, ὡσαύτως καὶ πρασινωπόν.

Περὶ τοὺς 60 χιλιάδας ἐργάτας μὲ γυναῖκας, καὶ παιδία, ἐργάζονται καθ' ἡμέραν, καὶ ὅταν γνωρίσωσιν, ὅτι εἰς τὸν τόπον εὑρίσκονται ἀδάμαντες, περιπτίζουσι πλησίον τοίχυς, δύω πόδας ὑψηλοὺς, καὶ συνάζουν τὰ νερὰ, ἀφήνοντες εἰς κάθε διάστημα διεξόδους διὰ νὰ ἀδειάσιν τὸ νερὸν, ὅταν κάμῃ χρεία. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἔφορος τῆς Μεταλλυργίας, εὐχόμενος κατὰ τὸ θρήσκευμά τε, καὶ πανηγυρίζων μετὰ τῶν ἐργατῶν, τὰς προσκαλεῖ εἰς τὴν ἐργασίαν. Οἱ ἄνδρες ἀμέσως σκάπτουν ἕως 13 καὶ 14 ποδῶν βάθος τῆς προεγνωσμένης γῆς, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ παιδία κομίζυν τὸ χῶμα εἰς τὸν περικτισμένον τόπον, ὅπου πλύνοντες καὶ διασταλάζοντες αὐτὸ ἀπὸ καλάθια, εὑρίσκυν τὰ πετράδια, καθὼς καὶ οἱ Ῥαολκοδινοὶ, καὶ τὰ πωλεῖν, ὡς ἐκεῖνοι· καὶ ἔτοι οἱ ἐργάται εἶναι ὁμοίως γυμνοὶ, καὶ σφετερισταί.

γ'. Σεμελπῦρον, κωμόπολις τῦ Βασιλείε τῆς Βεγκάλης, ἔχει τὸν ἀνέκαθεν γνωρισμένον τόπον τῶν ἀδαμάντων, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὸν πλησίον αὐτῆς ποταμὸν Γκέλον, πηγάζοντα ἀπὸ τὰ πρὸς Μεσημβρίαν ὑψηλὰ βυνὰ, καὶ εἰσβάλλοντα εἰς τὸν Γάγγην. Οἱ καλοὶ

λοὶ ἀδάμαντες εὑρίσκονται μετὰ τὸ παύσιμον τῶν βροχῶν, καὶ τὴν κάθαρσιν τοῦ νεροῦ, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φευρουαρίου, καὶ μετὰ ταῦτα.

Τότε ὅσοι ἔχουν τὴν πρᾶξιν ἀναβαίνοντες τὸν ποταμὸν ἕως εἰς τὰς πρόποδας τῶν βουνῶν, ὅπου εὕρουν πέτρας ὁμοίας μὲ τὰς παρ' ἡμῶν ὀνομαζομένας βώλους τῆ ἀστροπελεκίᾳ (κεραυνῆ) συνάζουν τὴν ἰλὺν εἰς τὸν ἀπόλυθον τρόπον. Περιφράσσουσι τὸ νερὸν, καθὼς κάμνομεν ἡμεῖς τὰς λεγομένας δέσεις τῶν μύλων, μὲ ξύλα καὶ πέτρας, καὶ ὅταν τὸ νερὸν λείψῃ, συνάζουν τὸ χῶμα, καὶ τὸ μεταφέρουν εἰς τόπον περικτισμένον, ὡς εἰς τὴν Γαλλὴν, καὶ τὸ καθαρίζουν ὁμοίως. Τὸ ζύγι γίνεται εἰς ῥάτας, αἱ ὁποῖαι εἶναι $\frac{1}{6}$ κερατίου.

δ'. Σακαδάνα, εἰς τὴν Νῆσον τῆ Βορνέου, ποταμὸς εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται πολλοὶ ἀδάμαντες· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐξουσιάζουσα Βασίλισσα δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ξένους νὰ εἰσχωρήσουν, δὲν ἔχομεν ἰδέας καταγραφικὰς τῆς ζητήσεώς των. Μεταφέρονται ὅμως εἰς τὴν Βαταβίαν καλῆς ποιότητος, καὶ πωλοῦνται ἐκεῖ πρὸς τοὺς κατοίκους Εὐρωπαίους.

Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι μὴ γνωρίζοντες τὴν στιλπνότητα τοῦ ἀδάμαντος, ἐπροτίμουν τὰ μαργαριτάρια, καὶ τἄλλα πολύχροα πετράδια· τὸν δὲ ἀδάμαντα τὸν ὠνόμασαν ἔπω, διότι εἶναι σκληρότερος ἀπὸ τὰ λοιπὰ, καὶ κατὰ τὴν γνώμην των, ἀδάμαστος, ἤτοι ἀκαταπόνητος ἀπὸ τὴν σφύραν, τὸ ὁποῖον εἶναι λανθασμένον, διότι συντρίβεται, καὶ γίνεται κόνις. Ἀλλ' οὔτε μὲ τὸ θερμὸν αἷμα τῆ τράγου φθείρεται, καθὼς ἐκεῖνοι ἐδόξαζον· μ' ὅλον τοῦτο ῥεπόντως ὠνομάσθη Ἀδάμας, διότι εἶναι στερεώτερος, καὶ σκληρότερος ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ πετράδια. Μόλις μετὰ τὸν θάνατον τῆς Αὐτοκρατορίσσης Μαρίας Θηρεσίας ἐφροτίμησαν αἱ Εὐρωπαῖαι ἀρχόντισσαι τοὺς ἀδάμαντας ἀπὸ τὰ ἄλλα πετράδια, καὶ ἔκτοτε ἀκολυθεῖ πανταχῆ αὐτὴ ἡ συνήθεια.

Ὁ Ἀδάμας τὸ στερεώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ πετράδια δὲν δαμάζεται, ἤτοι τρίβεται, ἢ κυρίως δουλεύεται ἀπὸ

ἄλ-

ἄλλο σῶμα, εἰμὴ μὲ τὴν ἰδίαν του ὑσίαν, καὶ εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν πετραδίων.

Οἱ Πετραδισταὶ διὰ νὰ δυλεύσουν τὸν ἀδάμαντα τὸν στερεώνυν εἰς ξύλον, ἔχοντες καὶ ἄλλον εἰς ἕτερον, καὶ ἐν ᾧ τρίβυσι τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλον, πίπτει κόνις, τὴν ὁποίαν συνάζυσι, καὶ μὲ αὐτὴν δυλεύυν ἔπειτα διὰ νὰ τὸν σχηματίσυν, ὡς θέλυν. Ἔχυν δὲ καὶ ἄλλην κόνιν ἀπὸ ἀδάμαντας μελανοὺς, ἀκαθάρτους, γεμάτους ἀπὸ φλέβας, καὶ σχεδὸν ἀχρήστους. Τὰς κοπανίζυν λοιπὸν εἰς ἐπίτηδες καμωμένον χαλυβένιον (τζελικένιον) ὅλμον (γυδὶ) καὶ μεταχειρίζονται τὴν κόνιντων.

Μετὰ τὸ εἰρημένον πρῶτον καθάρισμα τῶν ἀδαμάντων, τὰς δένυν εἰς σίδηρον, ἢ στερεὸν ξύλον, καὶ τοὺς συνθλίβυν εἰς τροχὸν περιστρέφοντα πλάκα ὁμαλὴν χάλυβος, ἀλειμμένην μὲ ἔλαιον, καὶ ἔχουσαν κόνιν ἀδαμαντίνην, καὶ τὰς κατασκευάζυν, ὡς θέλυν.

Ὁ Ἀδάμας δεμένος, ὡς ἀνωτέρω στερεὰ, πριονίζεται μὲ λεπτοτάτην σιδηρᾶν, ἢ ὀρειχαλκίνην τρίχα συνθλίβυσαν ἀπὸ τὴν ῥηθεῖσαν κόνιν, καὶ ἀλειφόμενος μὲ ὀξίδιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις αὕτη προξενεῖ καὶ θραῦσιν, οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν τὴν μεταχειρίζονται. Οἱ Ἰνδοὶ ὅμως τὸ κατορθοῦσι.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἀδάμαντος συνίσταται εἰς τὸ νερὸν, δηλαδὴ τὸ διαφανὲς, καὶ καθαρὸν χρῶμά τυ, τὸ μέγεθος, καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν κρυσταλλώσεων, καὶ κοκκίνων, ἢ μελανῶν στιγμῶντυ. Ἀπὸ ὅλα τὰ νερὰ, ἤτοι χρώματά τυ, τὸ κυανῦν, ἤτοι τὸ ὑρανόχρυν, εἶναι τὸ χειρότερον, τὸ ὁποῖον καὶ δύσκολα γνωρίζεται εἰς τὸ ἀδύλευτον. Οἱ Ἰνδοὶ ἀνοίγοντες εἰς τὸν τοῖχον θυρίδα τετράγωνον, καὶ εὐθέτοντες λαμπάδα, βαστῦν εἰς τὰ δύω δάκτυλα τὸν ἀδάμαντα, καὶ γνωρίζυν τὸ ἐλάττωμά τυ. Ὁ καλήτερος τρόπος ὅμως εἶναι νὰ τὸν στοχασθῇ τινας εἰς τὴν σκιὰν δένδρυ βαθυσκίου.

Κατὰ τὴν φυσικὴν, καὶ τεχνικὴν κατάστασίν τυ ὁ ἀδάμας λαμβάνει καὶ ὀνόματα διάφορα· ἀσθενὴς ὀνομάζεται, ὁ χαῦνος καὶ ὀλιγώτερον στερεός· ἀκάθαρτος, ὁ

α-

ἀδούλευτος καθὼς εὐγαίνει ἀπὸ τὸ μεταλλεῖον· κοινὸς ὅποιος ἔχει κηλίδας· στιλπνὸς, brillante, ὁ κομμένος καὶ ἐπάνω καὶ κάτω εἰς πολύγωνα πρόσωπα, faccette, καὶ ἔχων τὴν κάτω πρώτην ἕδραν εὐθεῖαν· ῥόδον, rosa, ὅς τις εἶναι εὐθὺς κάτω, καὶ ἐπίπεδος, ἐπάνω δὲ πελεκημένος εἰς μικρὰ τρίγωνα, τὰ ὁποῖα πυραμιδοειδῶς κορυφοῦνται εἰς γωνίαν· τραπεζικὸς, ὁ ἔχων μέγα πρόσωπον ἐπίπεδον ἐπάνω τετράγωνον, καὶ τέσσαρα περὶ αὐτὸ δίκοπα· κάτω δὲ ἂν ἦναι εὐμεγέθης ὁμοίως· εἰ δὲ μὴ, μόνον εὐθὺς καὶ ἐπίπεδος.

Ἡ Εὐρώπη λαμβάνει ὅλους τοὺς ἀδάμαντας ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὸ περισσότερον ἐμπόριον ἐγίνετο εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον, ὁπόθεν μετεφέροντο καὶ διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀρκεταὶ ποσότητες διὰ τῶν ταχυδρόμων, πρὸς χρῆσιν ὅλου τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους. Ἡ πώλησις τῶν μικρῶν γίνεται εἰς τὸ κεράτιον, ζυγίζον 4 κόκκους, ὅσα ζυγίζει βαρύτερα διαφέρουν πολὺ κατὰ τὴν τιμὴν, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι. Οἱ πετραδισταὶ ὅμως τὰ ἀναλογοῦν ἔτω· πολλαπλασιάζουν τὰ κεράτια καθ' ἑαυτὰ, καὶ τὸ γινόμενον μὲ τὴν τιμὴν τῶν λεπτῶν, εἶναι ἡ τιμὴ τοῦ μεγάλου· δηλαδὴ ἐὰν ἡ κοινὴ τιμὴ τῶν μικρῶν ἀδαμάντων εἶναι πρὸς 100 γρόσ. τὸ κεράτιον, καὶ ζητῇς τὴν τιμὴν ἀδάμαντος ζυγίζοντος 8 κεράτια, πολλαπλασιάζεις ταῦτα καθ' ἑαυτὰ, καὶ εὑρίσκεις 64 τὸ διδόμενον, ἐπιπολλαπλασιάζεις ταῦτα μὲ τὴν πρώτην τιμὴν 100, καὶ εὑρίσκεις 6,400 γρόσ. τὴν τιμὴν τοῦ ἀδάμαντός σου. Προσεκτέον ὅμως εἰς τὴν ποιότητα, διότι κάμνει πολλὴν διαφορὰν, ἡ λαμπρότης, αἱ κηλίδες, καὶ τὸ σχῆμα.

Ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς ἀδάμαντας μέγας εἶναι ὁ εἰρημένος τοῦ Μογόλου, ζυγίζων δυλευμένος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ταβερνιέρου, 279 κεράτια, καὶ ἐπειδὴ ἔχει εἰς τὴν ἄκραν ἓν κρυστάλλωμα, ἀποτιμᾶται εἰς 11,723,218 φράγκα Γαλλικά. Μέγιστος δὲ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον κατὰ τὸ 1772 ἡ Αὐτοκρατόρισσα τῆς Ῥωσσίας ἠγόρασεν ἀπὸ ἕνα Ἀρμένιον διὰ 2,250,000 φράγκα, καὶ 100,000-

φράγκα ἐτήσιον σιτηρέσιον ἐπὶ ζωῆς τῦ πωλητῦ, ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἠγοράσθη πολλὰ εὐθυνός· διότι ἔχει νερὸν ἐξαίρετον, εἶναι καθαρώτατος, μέγας, ὡς ὠὸν περιστερᾶς, καὶ ὡσειδὴς ἐπίπεδος. Λέγεται ὅτι αὐτὸς ἦτον ἐν ὀμμάτι τῦ περιφήμου εἰδώλυ τῦ Σεριγκάμυ, εἰς τὸν Ναὸν τῦ Βράμα· ἐκλέφθη ἀπὸ λειποτάκτην στρατιώτην Γάλλον, καὶ ἐπρωτοπωλήθη παρ' αὐτοῦ 50,000 φράγ. Ἡ ῥηθεῖσα Αὐτοκρατόρισσα τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σκήπτρου της ἐπάνω τοῦ ἀετοῦ.

Ὁ λεγόμενος ἀδάμας τοῦ Πίττ, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν οὕτως ὀνομαζόμενον Ἄγγλον ἠγοράσθη ἐπὶ Λυδοβίκυ ΙΕ'. Βασιλέως τῆς Γαλλίας, ζυγίζει 136 ¾, κεράτια, καὶ ἐτιμήθη 2,500,000 φράγ. ὄχι ἀκριβά.

ΑΕΤΟΔΕΝΔΡΟΝ, ἢ ΑΕΤΟΞΥΛΟΝ, εἶδος ἀσπαλάθου· δένδρον τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὀνομασθὲν οὕτω παρὰ τῶν Πορτογάλλων διὰ τὴν μαυρότητα τοῦ ξύλου του, περὶ τῦ ὁποίου ἰδὲ Ἀλόη.

ΑΖΟΥΡ, λίθος κυανὴ, Lapis-Lazuli, τὸ Τουρκιστὶ Λατζιβέρδ, πέτρα μεταλλικὴ, χρώματος κυανοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τοὺς ζωγράφυς διὰ νὰ κάμυν τὸ ὡραῖον γαλάζιον.

Οἱ πετραδισταὶ, καὶ λοιποὶ λιθογλύπται τὴν μεταχειρίζονται διὰ νὰ κάμυν διάφορα ἔργα, ὡς δακτυλίδια, σφραγίδας, κώπας, ἤτοι λαβὰς μαχαιρίων, καὶ παρόμοια. Πολλάκις εὑρίσκεται κατάστικτος μὲ χρυσᾶς, ἢ καὶ χαλκᾶς κηλίδας.

Διὰ νὰ ᾖναι καλῆς ποιότητος, καὶ εὔχριστος εἰς τὴν ζωγραφικὴν, πρέπει νὰ ᾖναι βαρεῖα, κυανὴ, ὡς τὸ καλὸν Ἰνδικὸν (λυλάκι), καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν καθαρωτέρα ἀπὸ κηλίδας ἑτερογενεῖς. Ἡ ἀληθεστέρα δοκιμή της εἶναι τὸ νὰ γένῃ κυανωτέρα ἀφ' ἧ κοκκινίσῃ εἰς τὴν φωτίαν, καὶ κρυώσῃ.

Ἀπὸ τὴν Συρίαν ὑπήγετο πολλὴ εἰς τὴν Εὐρώπην· εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ πωλεῖται εἰς κάλιν.

Ἐκ-

Ἐκτὸς τῆς φυσικῆς ταύτης, εἶναι καὶ κατασκευαστὴ, γινομένη μὲ ἰνδικὸν, ἢ ἴον ἀνακατωμένον μὲ ψιμμύθιον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ καλήτερον τεχνητόν· κατωτέρα δὲ ὅταν κατασκευάζηται μὲ ἀμμωνιακὸν ἅλας, καὶ ἄργυρον· ἢ καὶ μὲ θειάφι, ὑδράργυρον, καὶ ἀμμωνιακὸν ἅλας.

ΑΙΓΟΚΕΡΑΣ, Fenu-Grec. ἰδὲ Βάφικὴ, καὶ Τῆλις.

ΑΙΓΡΙΣ. Πετράδιον κυανοπράσινον, χωρὶς στιλπνότητα, καὶ σκληρὸν, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὰς Ἰσσινὰς, ἔθνος τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὰ παράλια τῆς Γουϊνέας, πλησίον τοῦ λεγομένου Χρυσαιγιαλοῦ, Côte d'Or, ἀντὶ διὰ νόμισμα εἰς τὰς συναλλαγάς των, καὶ διὰ στολισμόν· ἐπειδὴ τρυπῶντές το τὸ κάμνουν περιδέραια, καὶ ὁ βασιλεύς των, καὶ ἄρχοντες ἔχοντες κυλίνδρους αἰγρίδος τρυπημένους, τὰς κρεμοῦν εἰς τὰς πλεκτάνας τῶν γενείων των. Τὰ 60 κομμάτια, τὰ ὁποῖα ἐφοροῦσεν εἰς τοῦτον τὸν τρόπον ὁ ἐκεῖ Βασιλεὺς Ἀλκαφίνης, ἐτιμῶντο πλέον τῶν 5,000 γροσ. Ὁ περιηγητὴς Ἱππεὺς Μαρχαῖος, De Marchair, νομίζει ὅτι εἶναι ἡ λεγομένη Ἰάδη, ἢ ὁμοία ἐκείνης. Περιηγ. Γουινέας Τ. Α΄.

ΑΙΜΑ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη παρὰ τῶν σοφῶν ἀρχαίων, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνήσια τέκνα τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ, ἐφρόντιζον νὰ ἐπονομάζωσι τὰ πράγματα κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· ὄχι καθὼς οἱ καλοί μας νεώτεροι Εὐρωπαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἁπλῶς, καὶ ἀνετυμολογήτως δίδουν ὀνόματα, καὶ οἰκειοποιοῦνται ξένα, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ἂν ἔχουν σχέσιν τινὰ μὲ τὸ ὀνομαζόμενον πρᾶγμα. Ἐδόθη εἶπον, διὰ τὸν πιστευόμενον τότε μῦθον, ὅτι ὁ Δράκων πολεμήσας, καὶ νικήσας τοὺς ἐλέφαντας, μὲ τὸ χυθὲν αἷμα ἀπὸ τὰς πληγάς του ἔκαμε τὸ ἰατρικὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν δόξαν τῶν Νεωτέρων εἶναι Κόμμι ἀποσάζον ἀπὸ διάφορα ταὐτόχυμα δένδρα τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν τῶν Μακάρων (Καναρίων) Νήσων, καὶ τῆς Μαδαγασκάρου.

Τῶν Ἰνδιῶν τὸ τοιοῦτον δένδρον ἔχει φύλλα καταπράσινα μακρὰ σπαθοειδῆ. Ὁ καρπός του ὁμοιάζει μὲ τὰ

ἐδι-

ἐδιπάμας κεράσια, κίτρινα κατ' ἀρχὰς, κόκκινα μετὰ ταῦτα, καὶ τελευταῖον ὅταν ἦναι τελείως ὥριμα, γίνονται κυανὰ, ἤτοι γαλάζια, ὡραῖα· καὶ ἐπειδὴ καθὼς λέγουσιν, εἰς τὴν πρώτην ἐπιδερμίδατων ἔχουν σχῆμα Δράκοντος, ἀπὸ τοῦτο, καὶ ἀπὸ τὸ κόκκινον χρῶμα τοῦ καρποῦ, ὠνομάσθη τὸ κόμμι αἷμα τοῦ Δράκοντος, κατ' ἄλλους ἐτυμολογιστάς.

Οἱ ἐντόπιοι διατέμνοντες τὴν φλοιὰν τοῦ κορμοῦ, συνάζουν τὸ κατασταλάζον ὑγρὸν κόκκινον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου πήγνυται, καὶ εἶναι κόμμι εὔθραυστον, διαφανὲς, καὶ τριβόμενον ἀποτελεῖ κόνιν ἐρυθράν· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὀλίγον, καὶ σπάνιον εἰς τὴν Εὐρώπην, φέρουν καὶ μεταχειρίζονται τὸ δεύτερον δάκρυ, τυλιγμένον εἰς τὰ φύλλα κυλινδροειδῶς, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὀνομάζουν καλαμῳδὲς, en roseau, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καλήτερον νομίζεται ὅσον ὁμοιάζει μὲ τὸ πρῶτον. Ἡ δοκιμήτου γίνεται ἐγγίζωντας τὸν κύλινδρον αὐτὸν εἰς ζεστὸν ὕελον, ἢ εἰς ἀκόνην βρεγμένην, ἢ ἐπάνω εἰς τὸν χάρτην, καὶ ἂν ἀφήσῃ εἰς ταῦτα βαφὴν ἐρυθρὰν, καὶ ὡραίαν, εἶναι καλόν.

Δευτέρας ποιότητος εἶναι τὸ τῶν Νήσων τῶν Μακάρων καταστάζον ἀπὸ δύω διάφορα δένδρα, τὸ μὲν ὁμοιάζον μὲ ἀπιδιὰν, τὸ δὲ μὲ κερασίαν. Πολλοὶ πραγματευται τὸ μετασχηματίζειν εἰς κυλίνδρους, διὰ νὰ ὁμοιάσῃ μὲ τὸ τῆς Ἰνδίας, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦν νὰ πλανήσουν τὺς ἐπιτηδείους.

Τὸ Μαδαγασκαρικὸν εἶναι κατώτερον, καὶ ἀκάθαρτον, καταστάζον ἀπὸ δένδρον μέγα, ὡς καρυδιὰν, καὶ μὲ φύλλα ἀπιδιᾶς κόκκινον, ὡς αἷμα ἀνθρώπινον, καὶ διὰ τοῦτο τὸ δένδρον ὀνομάζεται Ῥαὰ, ἤτοι αἷμα παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Μαδαγασκαρινῶν.

Τὸ κόμμι τοῦτο ὑπολαμβάνεται παρὰ τῶν Ἰατρῶν πολλὰ στυπτικὸν, καὶ δίδεται εἰς τὰς δυσεντερίας, καὶ αἱμορῥαγίας μὲ ὠφέλειαν. Ὡς τοιοῦτο, στοχάζονται, ὅτι σφίγγει τὰ ὕλα, καὶ στερεώνει τὰ ὀδόντια αὖ σαλεύειν.

ΑΙΜΑΤΙΤΗΣ. Εἶδος ἰάσπεως, πετράδιον ὑπομέλανον,

νον, μὲ κηλίδας αἱματηρὰς, ὅθεν, καὶ διότι νομίζεται ὅτι σταματᾷ τὸ αἷμα, ὠνομάσθη παρὰ τῶν παλαιῶν ἔτω, καὶ παρὰ τῶν νέων Αἱματοστάτης.

Ὁ Πλίνιος φυσιολογῶν διαγράφει, ὅτι εἶναι πέντε εἴδη, Αἰθιοπικὸς, Ἀνδροδάμας, ἢ Μέλας, Ἀραβικὸς, Μιλτίτης, καὶ Σχιστὸς, χωρὶς νὰ ἀριθμήσῃ τὸν Μαγνητικὸν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰς μαγνητικὰς ἀρετάς.

Οἱ Νεώτεροι γνωρίζουν τὸν Μαγνητικὸν, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὰ Μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, πέτρα ὑπέρυθρος, σκληρὰ, βαρεῖα, καὶ ἀγκυλωτὴ μὲ κίνδυνον ὅσων πληγωθῶν ἀπὸ αὐτήν. Χρησιμεύει εἰς μερικὰ Γαληνικὰ ἰατρικὰ, καὶ εἰς τὸ νὰ ἰσάσουν τὰ χρυσοπέταλα. Ἰδὲ Γ᾽ασπις.

ΑΙ᾽Ξ. Ζῶον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, τὸ ὁποῖον δίδει κρέας διὰ τὲς πτωχὲς, καὶ δέρμα, ἄλειμμα, καὶ τρίχα διὰ τὸ ἐμπόριον. Τὸ ἀρσενικόν του λέγεται Τράγος· τὸ δὲ θηλυκὸν κοινῶς Αἶγα, ἢ Κατζίκα, καὶ τὸ μικρόν του Ἐρίφιον.

Τὰ πρῶτα δύω εἶναι κοινὰ εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας Αἶγας, καὶ χωρὶς μεγάλην διαφοράν. Τὸ δέρμα χρησιμεύει μὲ τὴν βυρσοδεψίαν εἰς ὅλα τὰ εἴδη τῶν ὑποδημάτων, καὶ ἄλλων ἐπίπλων· ἐπειδὴ εἶναι καλήτερον ἀπὸ τὸ προβάτειον, ὡς δυνατώτερον, καὶ τὸ ἄλειμμα διὰ κηρία, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ καλήτερα μετὰ τὰ ἀληθινὰ μελισσοκηρία. Οἱ Πορτογάλλοι κάμνουν μέγα ἐμπόριον μὲ αὐτὰ τὰ εἴδη, στέλλοντές τα ἀπὸ τὰς Ἀμερικανὰς ἀποικίας των, ὅπου εὑρίσκεται πλῆθος Αἰγῶν.

Ἡ τρίχα ὅμως εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὰς λοιπὰς Αἶγας τῆς Οἰκουμένης εἰς τὴν Ἄγκυραν, καὶ Βεγπαζὰρ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου εἶναι ἁπαλὴ, καὶ λεπτὴ, καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ ὕφασμα τῶν καλῶν σαλίων, τῶν καὶ καμηλωτῶν τῆς Ἀγκύρας λεγομένων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πλῆθος πολὺ ὑφαίνεται, καὶ δαπανᾶται εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν. Τὸ δὲ περισσεῦον τῆς τριχὸς κλώθεται εἰς νῆμα, καὶ στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ Σμύρνης, καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ὀνομαζόμενον Στάμα,

καὶ

καὶ ἰδὲ ἐκεῖ· καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴν Αἴγα κυρεύεται ὑπὸ τὰς μασχάλας της, ἀπαλῆ τρίχα, τὸ λεγόμενον Πτίλον, ἢ Τεφτίκι. Ἰδὲ ταῦτα.

Ἀκαγιοῦ. Δένδρον τῆς Ἀμερικῆς παρονομαζόμενον Κέδρος παρὰ τῶν Ἱσπανῶν, διὰ τὴν ὀσμὴν τοῦ ξύλου του παρομοιάζουσαν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κέδρον· κατὰ τἆλλα ὅμως διαφέρει πολὺ, ὡς βλέπεις. Ἀπὸ τὰ τρία εἴδη τὰ γνωριζόμενα παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν μὲ τὸ Ἀκαγιοῦ ὄνομα, ἓν εἶναι τὸ εὐχρηστότερον, ὡς καρποφόρον· γίνεται δὲ μεσαίου μεγέθους, μὲ κλάδους κλίνοντας πολὺ πρὸς τὴν γῆν, φύλλα πλατέα, μὲ πολλὰ νεῦρα, ἄνθη λευκὰ πρῶτον, ἔπειτα πορφυρᾶ, καὶ εὐώδη· καρπὸν, ὡς μῆλον κοκκινωπὸν πρὸς τὸ μέρος τὸ θερμαινόμενον ἀπὸ τὸν Ἥλιον, καὶ κίτρινον πρὸς τὸ ἔσω τῆ δένδρου, σπογγώδη, καὶ γεμάτον ἀπὸ χυμὸν πικρὸν, καὶ στυπτικὸν πρὸ τῆ νὰ ὡριμάσῃ· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ Γουϊάναν εὑρίσκονται δρυμῶνες ὁλόκληροι ἀπὸ αὐτὸ τὸ φυτὸν, χρησιμεύει εἰς τοὺς ἐκεῖ Πορτογάλλους νὰ ἰατρεύσουν ἀπὸ τὴν ὑδροπικίαν τὰ μαῦρα ἀνδράποδά των, συμβαίνουσαν εἰς τὸν στόμαχόν των συχνά. Τὰ ἀφίνουν εἰς τὸν δρυμῶνα νηστικὰ, ὅπου βιαζόμενα ἀπὸ τὴν πεῖναν, τρώγουν ἀπὸ τὰ ἀνώριμα ταῦτα μῆλα, καὶ ἀμέσως διαλύεται ὁ στομαχικὸς ἐκεῖνος χυμὸς τῆς ὑδροπικίας, καὶ ἐπιστρέφων πηδῶντα εἰς τὸν κύριόν των τὰ πρὸ ὀλίγου ἀκίνητα.

Ὅταν ὁ καρπὸς αὐτὸς ὡριμάσῃ γίνεται γλυκὺς, νόστιμος, καὶ ὑγιεινὸς, ὀλίγον στυπτικὸς, ἀλλὰ διουρητικός· ἀπὸ τὸν χυμόν του γίνεται κρασὶ, τὸ ὁποῖον μετὰ τρεῖς ἡμέρας καταντᾷ ἐξαίρετον ὀξείδιον. Μὲ τὴν διασταλαγὴν γίνεται δυνατὸν ῥακὶ, ἤτοι πνεῦμα.

Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ καρποῦ τούτου εὑρίσκεται καρύδι, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν φλοιὰν ἐκβάλλεται ἔλαιον πικρὸν, καὶ ὀξὺ, θαυμάσιον διὰ νὰ ξηράνῃ, καὶ καθαρίσῃ πληγὰς ἐξηλκωμένας, καὶ αὐτὰς τὰς γαγγραίνας, ψώραν, λειχῆνας, καὶ ὅλα τὰ πάθη τῆς ἐπιδερμίδος. Ἂν τινας σπάσῃ μὲ τὸ στόμα αὐτὸ τὸ καρύδι, τοῦ καίει τὴν

γλῶσ-

χλῶσσαν, καὶ τὰ οὖλα. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκβάλλουν τὸ ἔλαιόν του, ὡς τῶν λοιπῶν καρυδίων μὲ τὴν φωτίαν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς ἰατρικὸν, καὶ διὰ τὰ εἰρημένα πάθη, καὶ τὰ παρασαρκώματα τῶν ποδῶν.

Καλήτερον εἶναι τὸ νωπὸν χονδρὸν, καὶ ἐλαιόχροον καρύδι, καὶ συνάζεται τὸν Δεκέμβριον, ἕως τὸν Φεβρουάριον· μάλιστα τὸ μῆλόν του, τὸ ὁποῖον εἶναι τόσον ἐπιθυμητὸν εἰς τὲς αὐτόχθονας, ὥστε πολλάκις κάμνουν ἐμφυλίους πολέμους εἰς τὴν σύναξίν του

Τὸ κόμμι τῦ δένδρυ τύτου ἀποστάζει εἰς τὸν θερμὸν καιρὸν, καὶ εἶναι διαφανὲς, ξηρὸν, εὐθραυστότατον, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα ὁμοιάζει μὲ τὸ ἤλεκτρον (κεχριβάρι). Οἱ αὐτόχθονες λύοντές το εἰς τὸ νερὸν, τὸ ποτίζουν εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς ἀνθυστερικὸν, καὶ ὠφελεῖ· ὁμοίως δὲ, καὶ εἰς τὰς περιοδικὰς ἀσθενείας αὐτῶν, ὡς αἱμαγωγόν.

ΑΚΑΛΥΦΗ. Χόρτον κοινὸν εἰς τὰ μέρη μας, (ἡ Τζικνίδα) πολλῶν εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα χρησιμεύει ἡ μεγάλη διὰ τὸν καυλόν της, ἐπειδὴ ἔχει ἴνας, καὶ κοπανιζόμενος εἰς τὴν Εὐρώπην, ὡς τὸ καννάβι, καὶ λινάρι, νήθεται, καὶ ὑφαίνεται εἰς ψιλὰ πανία, καὶ ῥινόμαντρα, ψιλὰ, ἀβάσταγα, καὶ βαμμένα· διότι εἶναι φύσει ὑπομέλανος. Ἡ μικρὰ εἶναι εὔχρηστος εἰς τὴν Ἰατρικήν.

ΑΚΑΠΑΤΙΟΝ. Φυτὸν τῆς Νέας Ἱσπανίας, μὲ φύλλα πολλὰ, καὶ εὐώδη, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται τὸ μακρὺ πιπέρι, ὀνομαζόμενον καὶ πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς. Ἰδὲ Πιπέρι.

ΑΚΑΚΙΑ. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο γνωρίζεται φυτὸν ἀκανθῶδες τῆς Αἰγύπτυ, καὶ Ἀραβίας, μὲ ἄνθος λευκὸν, καὶ εὐκοίλιον. Ἀπὸ αὐτὸ νομίζυσιν ὅτι ἀποστάζει τὸ Ἀραβικὸν Κόμμι, ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν Ἰατρῶν διὰ τὸ Ἑλληνικώτερον, Ἀκακία ἀληθής. Εἶναι δὲ καὶ ψευδὴς, ἡ γινομένη εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀπὸ κοκκύμηλα ἄγρια· ἀλλὰ γνωρίζεται εὔκολα ἀπὸ τὸ χρῶμα· διότι ἡ πρώτη εἶναι κοκκίνη· ἡ δὲ ψευδὴς με-

λα-

λανὴ, ὡς ὁ χυμὸς τῆς γλυκορρίζης. Ἰδὲ Κόμμι Ἀραβικόν.

ΑΚΑΤΙΟΝ. Τὸ Τυρκιστὶ Καΐκι, καὶ Ἰταλιστὶ Βάρκα, πλοιάριον χρήσιμον εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν εἰς τὰς φορτηγοὺς ὁλκάδας, καὶ τὰς λοιπὰς ναῦς, καὶ ἐναλλὰξ, τοῦ ὁποίου ἡ περιγραφὴ εἶναι περιττὴ, διὰ τὸ γνωστότατόν του παντα-χῦ. Σύρεται μὲ κωπία, καὶ ὅταν εἶναι ἄνεμος, μὲ μικρὰ πανία ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθός του.

ΑΚΟΝΗ. Ὀνομάζεται ἡ πέτρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκονίζονται, ἤτοι τροχοῦνται τὰ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, διὰ νὰ κόπτων, καὶ εἶναι διαφόρων χρωμάτων, ποιοτήτων, καὶ χρήσεων, εὑρισκόμεναι παντα-χοῦ.

Αἱ ἀκονίζουσαι τὰ ξυράφια φέρονται ἀπὸ τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ εἶναι κίτριναι, καὶ ἐγκρίνονται αἱ μαλακώτεραι. Διὰ τοὺς κόπτοντας τὰ σκύτη (Σαχτιάνια) χρησιμεύει τὸ πορφυρῶν μάρμαρον, ὡς σκληρὸν, διὰ νὰ ἰσάζῃ τὰ στομωμένα κοπίδιά των. Διὰ τὰ μαχαίρια τοῦ τραπεζίου, καὶ τὰ ξυλουργικὰ ἐργαλεῖα, μεταχειρίζονται τροχὸν, ἀπὸ μαλακὸν μαυρόλιθον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ τὸ Ἀκονίζω, τροχῶ, κοινότερον. Περὶ τούτων ἰδὲ Πέτρα, ἢ Λίθος.

ΑΚΟΡΟΝ. Ἰδὲ ΚΑΛΑΓΚΑ.

ΑΚΡΙΣ. Ζωΰφιον γνωστὸν ἀφανιστικὸν τῶν γεννημάτων, καὶ χλόης ἁπάσης, ὅταν ἐπιπέσῃ εἰς τὰ χωράφια, ἢ δένδρα ἀγελιδόν.

ΑΚΡΙΣ. Τὸ ἀκρόδενδρον, ἤτοι τὰ τρυφερὰ ἄκρα τῶν δένδρων, ὡς ἡ βρυονία, καὶ ἄλλα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο εἰς τὴν ἔρημον Ἰωάννης ὁ Προφήτης, καὶ Πρόδρομος.

ΑΚΡΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ, τὸ παρὰ τῶν Εὐρωπαίων λεγόμενον Σολδάτος, ἤτοι Στρατιώτης· διότι μάχεται μὲ τὰς ὁμοίας της διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν κογχυλίων, διὰ νὰ κατοικήσῃ. Γίνεται μακρὰ 3 ἕως 4 δάκτυλα, καὶ χονδρὴ ἕως ἕνα. Εἰς τὸ κεφάλι ἔχει δύω κέρατα δρεπανώδη, χρησιμεύοντα διὰ νὰ κόψῃ τὰ χόρτα τῆς τροφῆς της, καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ· τἄλλα 4 εἶναι λεπτὰ, μὲ

τρεῖς

τρεῖς ἁρμοὺς διὰ νὰ περιπατῇ. Τὸ λοιπὸν σῶμά της ὁμοιάζει μὲ τῆς μελίσσης, ἢ ἀκρίδος, καὶ εἰς τὴν ἄκραν ἔχει τρία λέπια.

Διὰ νὰ φυλάξῃ τὰ ὀπίσθιά της, ἐμβαίνει εἰς κογχύλιον ἀφημένον ἀπὸ τὰ ὄστρεα, προσαρμόζει τὰ ὀπίσθιάτης, καὶ ἐκβαίνει ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τὲς βράχυς, ὅπου τρέφεται καὶ ζῇ, χωρὶς νὰ ἔχῃ πλέον χρείαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν· ὥστε συναριθμεῖται μὲ τὰ ἀμφίβια.

Εἰς τὰς Νήσους τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἔδωκεν ἡ φύσις πολλὰς, καὶ οἱ ἐγκάτοικοι ἐκβάλλυν ἀπὸ αὐτὰς δύω ἐξαίρετα ἰατρικὰ, ἤτοι

ΑΚΡΙΔΟΝΕΡΟΝ. Νερὸν ὠφελιμώτατον, καὶ ἀναγκαιότατον εἰς τὺς αὐτόχθονας διὰ τὰ πρίσματα τὰ ἀποτελούμενα ἀπὸ τὸ γάλα τὸ ἀποστάζον ἀπὸ δένδρον Μαγκινίλλα, εὑρισκόμενον πολὺ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ ἐπικίνδυνον.

ΑΚΡΙΔΕΛΑΙΟΝ. Θαυμάσιον ἰατρικὸν διὰ τὰ ῥευματικὰ, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ ὑποκείμενοι οἱ Ἀμερικανοί· καὶ βάλσαμον ὁμοίως ἐξαίρετον διὰ τὰς νέας πληγάς· τοῦτο γίνεται κρεμῶντας ζωντανὰς τὰς ῥηθείσας ἀκρίδας εἰς τὸν Ἥλιον, περασμένας εἰς σχοινίον ἀπὸ τὸ κεφάλι, καὶ ἀπὸ τὸν πάτον των στάζει ἔλαιον, ἤτοι πιμελὴ παχεῖα, ὡς βούτυρον, συναζομένη, καὶ φυλαττωμένη ὁμοῦ μὲ τὸ συναποστάζον νερὸν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐμποδίζει τὴν σῆψιν, καὶ εὐρωτίασιν (τάγκωμα).

ΑΛΑΒΑΣΤΡΟΝ. Μάρμαρον ἁπαλώτερον, καὶ εὐκολοπελεκητότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, τὸ ὁποῖον παρὰ τῶν Παλαιῶν ἐγίνετο εὔχρηστον εἰς κατασκευὴν ἀγγείων, μάλιστα μυροδοχείων, τὰ ὁποῖα καὶ Ἀλάβαστρα κυρίως μετωνόμαζον, ὡς τῆς πόρνης τῆς ἀλείψάσης μύρῳ τὸν Κύριον (1). Ἐπροτίμων ὅμως τὸ κιτρινωπὸν ὁπωσῦν μελίχρουν μὲ φλέβας, ἀπὸ τὸ κερατόχρων διαφανὲς, καὶ

ἀπὸ

(1) Ματθ. Κεφ. κς'. Στιχ. 7.

καὶ ἀπὸ τὰ σαμάρια, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ τρόπον τινὰ ἐμποδισμένοι νὰ τὰς φορῇ ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν Μεγιστάνων του.

Αἱ λευκαὶ, ἤτοι αἱ ἄσπραι εἶναι κατώτεραι, καὶ ὀνομάζονται Σκύλοι· φθείρονται ὀγλίγωρα, καὶ τὰς μεταχειρίζονται οἱ πτωχοί.

Οἱ λαιμοὶ, ἤτοι ἀσπράδες φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ἐργασμένοι, καὶ πωλοῦνται μὲ τὴν ζυγήν.

Ἡ Τουρκικὴ ἐνδυμασία διὰ τὸ ἐπιδεικτικὸν, καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ὀλίγην φωτίαν εἰς οἰκήματα ψυχρὰ, βιάζουν τοὺς κατοίκους ὅλους τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας νὰ ἐξοδεύσν ὑπερβολικὰ, καὶ νὰ φιλοτιμῶνται εἰς τὰς διφθέρας, ἤτοι γουναρικὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ Ἀλωπεκῆ τὸ πλέον συνειθισμένον, ἂν δὲν ἦναι καλήτερον, καὶ ἀκριβώτερον.

Αἱ μαῦραι Ἀλωπεκαῖ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς μεταφερόμεναι ἀπὸ τὸν Καναδᾶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἶναι ἐγκριτότεραι, ὡς λέγεν, ἀπὸ τὰς Ῥωσσικάς· ἀλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν φέρονται.

ΑΜΑΞΑ, καὶ οὐδετερώτερον Ἁμάξι, εἶναι μηχανὴ ξυλίνη, ἐπάνω εἰς δύω, ἢ τέσσαρας τροχὲς, πρὸς μετακόμισιν ἀνθρώπων, ἐπίπλων αὐτῶν, καὶ πραγματειῶν, καὶ συρομένη ἀπὸ ζῶα, ὡς ἵππους, βουβάλια, βοΐδια, ἡμιόνους, καὶ σπανίως ἀπὸ ὄνους. Τὰς συρομένας ἀπὸ ἵππους, καὶ μὲ τέσσαρας τροχοὺς διὰ τοὺς ἀνθρώπους μόνον, ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν Ἁρμαμάξας, Carozze. Τὰς ὁμοίας, ἀλλὰ μὲ δύω τροχοὺς, Δίφρους, ἢ Φαεθόντια, Faeton. Ἁμάξας δὲ ἁπλῶς ὅσας ἐπιφορτίζονται πράγματα, ἢ πραγματείας, καὶ σείρονται ἀπὸ ὅλα τὰ εἰρημένα ζῶα. Μετὰ τὴν ΙΕ'. Ἑκατονταετηρίδα πλουτήσασα, καὶ διδαχθεῖσα τὰς τέχνας ἡ τρυφηλὴ Εὐρώπη, ἐφεῦρε πολυειδεῖς ἁρμαμάξας, καὶ δίφρους πρὸς χρῆσιν τῶν εὐγενῶν, καὶ πλουσίων, καὶ τὰς ἔφερεν εἰς τελειότητα, διακρίνουσα αὐτὰς μὲ ἄλλα τόσα ὀνόματα· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐταὶ μήτε χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον, μήτε εἶναι εὔχρηστοι εἰς τὸν τόπον μας,

εἰ-

εἶναι περιττὸν καὶ τὸ νὰ γράψωμεν καθ' ἕκαστον τὰ εἴδη ταῦτα.

Εἰς τὰ βόρεια, καὶ μεσαῖα μέρη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας μεταχειρίζονται τὰ ἁμάξια διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν, καὶ τοὺς ἀχθοφόρους ἵππους· εἰς δὲ τὴν Νοτίαν, τοὺς ἵππους, καὶ ἡμιόνους. Εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη εἰς τὴν Ἀσιατικὴν, καὶ ὅλην τὴν Ἀσίαν τὰ ζῶα ταῦτα, καὶ περισσότερον τὴν Κάμηλον.

Ἁμάξι περιληπτικῶς λέγεται καὶ ἡ ποσότης τῶν πραγματειῶν, ὅσην σηκώνει ἓν ἁμάξι, καθὼς φορτίον, ὅσον σηκώνει ἓν ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἀχθοφόρα ζῶα. Ἀπὸ τοῦτο καταλαμβάνομεν τὶ σημαίνει ἓν ἁμάξι πραγματειῶν, καὶ τὶ ἓν φορτίον. Ἀμφότερα ὅμως εἶναι ἀπροσδιόριστα κατὰ τὸ βάρος, καὶ τὴν ποσότητα, ἡ ὁποία ἀναλογεῖ εἰς τὸ μέγεθος τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς δυνάμεις τῶν ζώων.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν τὸν χειμῶνα εἶναι συρτὰ ἁμάξια, ἤτοι ἄτροχα, καὶ σύρονται μὲ εὐκολίαν διὰ τὸ ὁμαλὸν, καὶ παγωμα τῶν δρόμων. Ὀνομάζονται παρὰ τῶν ἐντοπίων Σάνιαι, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν Λαπονίαν σύρονται ἀπὸ τὰς ἱππελάφους, ἤτοι ῥέννας, καὶ ἰδὲ τὴν λέξιν ταύτην.

ΑΜΑΞΗΛΑΤΑΙ, καὶ Ἁμαξᾶδες, ὀνομάζονται οἱ ὁδηγοῦντες τὰς ἁμάξας, καὶ τὰς πραγματείας, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν Εὐρώπην δίδουν καὶ ἀποδείξεις ἐγγράφους πρὸς τοὺς ἐμπόρους εἰς τὴν περιλαβὴν τοῦ πράγματος, τὴν συμφωνίαν τοῦ Ἀγωγίου, καὶ τὴν ὑπόσχεσίν των εἰς πόσας ἡμέρας νὰ φθάσουν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὸ βρέξιμον, καὶ ἔλλειψιν τῶν πραγματειῶν, ἂν δὲν ἀποδείξουν ὅτι συνέβη καθ' ὁδὸν ἀπὸ ἄφευκτόν τινα ἀνάγκην. Εἰς ἡμᾶς ὅμως ὅπου τὸ Ἐμπόριον ἀκόμη εἶναι νεοφανὲς, καὶ ἀκανόνιστον, ὅλα ταῦτα γίνονται μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην.

ΑΜΑΞΟΠΟΙΟΙ ὀνομάζονται οἱ κατασκευάζοντες τὰ ἁμάξια, οἱ ὁποῖοι δείχνουν κάποιαν ἐπιτηδειότητα εἰς μόνην τὴν κατασκευὴν τῶν ἁρμαμαξῶν, μὲ τὰς ὁποίας

με-

μεταφέρονται ἔγκλειστοι εἰς Θριγκίδας (καφάσια) αἱ γυναῖκες τῶν Ὀθωμανῶν· τέχνη παλαιὰ εἰς τὰ πολύγαμα ἔθνη, καθὼς μανθάνομεν διὰ τῆς Ἱστορίας, ὅτι διὰ τοιαύτης ἁρμαμάξης ἐπῆγεν ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὸν μέγαν Βασιλέα τῆς Περσίας. Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ καθ' ὑπεροχὴν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εὐδοκιμεῖ ἡ ἁμαξοποιΐα, ὡς προεῖπον.

ΑΜΒΙΞ, ικος, καὶ προστεθέντος τοῦ Ἀραβικοῦ ἄρθρου Ἀλ, ἔγινεν Ἀλάμβικος, ὁ κοινῶς Λαμβίκος, παραγομένη λέξις ἀπὸ τοῦ ἀναβαίνειν, καθὼς καὶ τὸ Ἄμβων, καὶ ἄλλαι. Εἶναι δὲ ὁ Ἄμβιξ σκεῦος γνωστὸν, χρήσιμον διὰ νὰ διασταλαχθοῦν τὰ πνεύματα ἀπὸ τὰ ὑγρὰ, καὶ ὑγραινόμενα σώματα. Γίνεται ἀπὸ ὕελον, καὶ χαλκὸν πολυειδῶς παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ Χυμικῶν, καὶ διὰ τὰ κοινὰ ῥακία ἀπὸ χαλκόν.

ΑΜΒΙΚΙΖΩ, λαμβικαρίζω. Ἡ τέχνη τὸ ἀμβικίσματος εἶναι κοινῶς γνωστὴ, καὶ εὔκολος, γινομένη μὲ τὸ βράσιμον ὑγρῶν οὐσιῶν εἰς τὸν ἄμβικα, καὶ τὸ σύναγμα τῶν ἀτμίδων εἰς τὸ κοῖλον, ὑψηλὸν, καὶ καλὰ προσαρμοζόμενον, καὶ περιχριόμενον ἐπίθεμα τοῦ λέβητος· διαστάζουν δὲ αὗται ἀπὸ σωλῆνα μακρὺν τοῦ ἐπιθέματος εἰς ἀγγεῖον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ στάγμα, ἢ νάμα, ἢ καὶ πνεῦμα. Ἰδὲ ΝΑΜΑ.

ΑΜΒΡΑ, τὸ Ἄμβαρι. Ἰδὲ Ἠλεκτρον στακτερὸν, καὶ μελανόν.

ΑΜΕΘΥΣΤΟΣ, πετράδιον πορφυροκόκκινον, ὡραῖον, στιλπνὸν, καὶ διαφανὲς διαφόρων εἰδῶν, διότι εὑρίσκεται καὶ λευκὸν, καὶ κόκκινον, καὶ ὑακινθόχροον. Ἐγκριτότεραι εἶναι αἱ Ἀσιατικαὶ, μεσαῖαι αἱ Γερμανικαὶ, καὶ τῆς Καρθαγένης, καὶ κατώτεραι αἱ τῆς Μαδαγασκάρου. Ἡ εἰς μερικὰ παράλια τὸ Ὠκεανοῦ εὑρισκομένη Ἀμέθυστος εἶναι πρασινόχροος, ὡς τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται Θαλασσία.

Ἡ σκληρότης τῆς Ἀμεθύστου δὲν εἶναι πολλὴ, διὰ τοῦτο σκάπτεται μὲ τὸν μικρὸν τόρνον, καὶ μὲ σιδηροῦν σμύλιον (κοπίδι) καὶ στιλβώνεται μὲ τροχὸν κασσιτέ-

τέρου, καὶ γῆν τριπολινὴν, καὶ κόπτεται μὲ τροχὸν μολύβδινον, κονισμένον μὲ σμυρίδα, ἤτοι τὸ μεταλλικὸν ἐμερίλον. Ἡ τιμή της συνίσταται περισσότερον εἰς τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς της, ἢ εἰς τὴν ὕλην.

Οἱ Ἀρχαῖοι διὰ τὰ προσαπτόμενα προτερήματα εἰς τὴν Ἀμέθυστον, διαγραφόμενα ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ Πλίνιον, τὴν εἶχον εἰς μεγάλην ὑπόληψιν, ὄχι μόνον διότι ἔπαυε τὴν μέθην, διὸ ὃ καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα (ἴσως δὲ, καὶ διὰ τὸ οἰνῶδες χρῶμά της) ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐπροξενοῦσεν εὐθυμίαν, καὶ εὔνοιαν παρὰ τῶν ἀρχόντων, ἔτι δὲ εὐτυχίαν, καὶ διωγμὸν τῶν τριχυμιῶν, καὶ τῆς χαλάζης· ὅλα ταῦτα πλάσματα, καὶ μῦθοι τῆς πλανημένης Ἀρχαιότητος. Ἡ Ἀνατολικὴ εἶναι καλητέρα, καὶ σκληροτέρα· ἀλλ' ἡ Δυτικὴ πολλὴ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, Γαλλίαν, καὶ Γερμανίαν εὑρισκομένη.

ΑΜΙΆΝΤΟΣ. Πέτρα παρὰ τῶν παλαιῶν γνωριζομένη, διαιρουμένη εἰς νήματα, ὑφαινομένη, καὶ καθαριζομένη εἰς τὸ πῦρ, ὅπου ἔμενεν ἄκαυστος. Διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ ἄσβεστος, ἀντὶ τοῦ ἄκαυστος (ὄχι προσφυῶς) τὸ πανὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀμίαντον, ἤτοι ἀμώλυντον διὰ τὸ ῥιθὲν καθάρισμά του εἰς τὴν φωτίαν. Τοιαῦτα πανία ἐπειδὴ τώρα δὲν εὑρίσκονται, ἀμφιβάλλεται καὶ ἂν ἦσαν.

Μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὴν Κύπρον εὑρίσκεται πέτρα βαθυπράσινος, καὶ διαιρεῖται εἰς τρίχας, ὡς βαμβάκι, καὶ εἰς τὴν φωτίαν ὄχι μόνον δὲν καίεται, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλαττοῦται παντελῶς τὸ βάρος της, ὥστε αὐτὴ εἶναι ἡ τῶν Παλαιῶν Ἀμίαντος. Ἡ φιλοσοφικὴ ζήτησις περὶ τοῦ διὰ τὶ δὲν καίεται, δὲν εἶναι τῆς παρούσης πραγματείας· ἀρκεῖ τόσον διὰ τοὺς περιέργους.

Ἡ Ἀμίαντος εὑρίσκεται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, κατὰ τοὺς Περιηγητὰς, καὶ Γεωγράφους.

Διαφέρει ὁ Τάλκος τῆς Ἀμιάντου, διότι ἐκεῖνος διαιρεῖται εἰς πέταλα, ἤτοι φύλλα, καὶ αὐτὴ εἰς νήματα, ἤτοι τρίχας, καὶ διότι ὁ Τάλκος λύει εἰς τὸ ἔλαιον. Ἴδε ΤΑΛΚΟΣ.

ΑΜ-

ΑΜΜΩΝΙΑΚΟΝ Α"ΛΑΣ (*τὸ νισατίρι*) *παρονομασθὲν ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Ἄμμωνος Διὸς εἰς τὴν Λιβύαν, ἐπειδὴ εἰς τὰς περὶ αὐτὸν ἀμμώδεις ἐρήμους ἐγίνετο ἀπὸ τὸ οὖρος τῶν Καμήλων. Αὐτὸ εἶναι λευκὸν, ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ κοινὸν ἅλας κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ τὸ Νίτρον εἰς τὴν σύνθεσιν, ἐπειδὴ ἔχει ἀκίδας κρυσταλλώδεις μικρὰς, καὶ εἶναι σπάνιον.*

Τὸ δὲ συνειθισμένον εἶναι Ἄλκαλι πτητικὸν, *ὑρῶδες, καὶ ὀξὺ, καὶ διαιρεῖται εἰς φυσικὸν, καὶ εἰς τεχνητὸν, ἤτοι κατασκευαστόν.*

Τὸ φυσικὸν εὑρίσκεται εἰς τοὺς Ποτιόλους τῆς Ἰταλίας, ὅπου τὸ ὑπὸ γῆν πῦρ ἀναδίδοντας εἰς τὸν μέγαν κρατῆρα φλόγας, καὶ καπνοὺς τηαφώδεις, τὰ ἁλατώδη μέρη πολλοῦν εἰς τὰ εὑρισκομένας περὶ τὸ στόμιον πέτρας, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται χονδρὰ σύμπηξις, λευκὴ, παρομοία μὲ τὸ θαλάσσιον ἅλας, ὥστε ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι νὰ ἦναι διάλυσις ἅλατος ὀρυκτοῦ εὑρισκομένου εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπόγεια μέρη, καὶ καιόμενον ὁμοῦ μὲ τὸ τηάφι· καὶ προσέτι ὅτι καὶ εἰς ἄλλους τοιούτους κρατῆρας πρέπει νὰ εὑρίσκηται.

Τὸ δὲ τεχνητὸν εἶναι τὸ κοινῶς γνωστὸν, καὶ πολύχρηστον Νισατίρι, γινόμενον ἢ εἰς τὰς Ἰνδίας, ὁπόθεν ὀλίγον μεταφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς ψωμοὺς κωνικοὺς, ὡς τὸ ζάχαρι· ἢ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου γίνεται πολὺ, καὶ διαδίδεται ἀπανταχοῦ εἰς ψωμοὺς κυκλικοὺς, καμπύλους, ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, μὲ ὀμφαλὸν εἰς τὴν μέσην, καὶ κοίλους (βαθυλοὺς) ἀπὸ τὸ ἄλλο· στακτόχροας ἔξωθεν, καὶ λευκοὺς ἔσωθεν, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἁλατοπικρούς, καὶ δριμεῖς.

Κατασκευάζεται τὸ ἅλας τοῦτο εἰς πολλὰ μέρη τῆς Αἰγύπτου, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Δέλτα, ἤτοι τὴν κάτω Αἴγυπτον, κατὰ τὸ χωρίον Δαμαιέρον, εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Στάκτη ἀπὸ κόπρους ζώων, καὶ τὸ περισσότερον καμήλων, βάλλεται εἰς φιάλας ὑελίνας $1\frac{1}{2}$ *ποδὸς διαμέτρου,*

τρου, μὲ ὀλίγον θαλάσσιον ἅλας ἀναλυμένον εἰς οὖρος καμήλου, καὶ χεμίζονται τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς φιάλης, ἡ ὁποία μὲ ἄλλας 20, ἢ 30, τιθέμεναι εἰς ἐπὶ τούτου κλίβανον, καὶ συγκολλημέναι μὲ πηλὸν, ἐκτὸς τοῦ λαιμοῦ τῆς φιάλης, ὁ ὁποῖος ὄντας περὶ τὸν $\frac{1}{2}$ πόδα μακρὺς, μένει ἀνοικτός· ἔπειτα ἀνάπτεται ὁ κλίβανος, καὶ ἀφ' ἧς καῇ τρία ἡμερόνυκτα, ἀναβαίνει τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας ἐπάνω, καὶ μένει κάτω μαύρη, καὶ ἄχρηστος ὕλη.

Τὸ ἀμμωνιακὸν τοῦτο ὄντας πολὺ περισσότερον οὐρῶδες, ἢ ἀλκάλινον, χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικήν· διότι κατὰ τὸν περικλεῆ Βοεράβιον εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς σωματικῆς οἰκονομίας, καὶ φυλάττει ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τὰς ζωτικὰς οὐσίας.

Ἀλλὰ τὸ πολὺ ἐξοδεύεται εἰς τοὺς βαφεῖς, τοὺς χρυσοχόους, τοὺς ἱπποιατροὺς, καὶ τοὺς γαντᾶς, (καλαϊτζῆδες) ἐπειδὴ μὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ, καὶ διαλύεται, καὶ κολλᾷ εἰς τὰ χάλκινα σκεύη ὁ κασσίτερος, διότι τὰ καθαρίζει ἀπὸ ὅσα ἑτερογενῆ εὑρεθοῦν εἰς τὴν ἐπιφάνειάν των.

Τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ τὸ νίτρον δὲν ἠμποροῦν νὰ διαλύσουν ἐντελῶς τὸν χρυσὸν, χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἅλατος.

Καθαρίζεται τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας, ὅταν βρασθῇ εἰς τὴν φωτίαν μὲ νερὸν, καὶ ὑπομέλανον χαρτὶ, καὶ γίνεται λευκότατον, καὶ χρήσιμον διουρητικὸν, καὶ ἱδρωτικὸν, κ. τ. λ. Οἱ Χυμικοὶ, καὶ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὸ ἄνθος, μὲ ῥινίσματα χάλυβος, ἢ κοινὸν ἅλας τιτανωμένον, διάφορα πνεύματα, ἔλαιον, καὶ στερεὸν ἀμμωνιακὸν μὲ ἄσβεστον ἀσβέστην, ἢ κελύφη ὠῶν.

ΑΜΜΩΝΙΑΚΟ'Ν ΚΟ'ΜΜΙ. Καὶ τοῦτο ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἄμμωνα, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ πλησιόχωρα εὑρίσκεται· εἶναι δὲ μεταξὺ κόμμεως, καὶ ῥητίνης χυμὸς ἀποστάζων ἀπὸ δένδρον σχεδὸν ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς, εὐμάλακτος, καὶ ἰξώδης, σύνθετος ἀπὸ πολὺ θεῖον, καὶ ἐμπεριέχων κατὰ φυσικὴν σύγκρασιν ἅλατα τρυγίας, καὶ ἀμμωνιακὸν, καὶ ὀλίγην γῆν.

Κα-

Κατὰ τὸν Διοσκορίδην τὸ δένδρον ἐκεῖνο εἶναι εἶδος Νάρθηκος γενομένου εἰς τὸ ῥιθὲν μέρος τῆς Λιβύας· ὁ δὲ Γάλλος Γεωφροᾶς λέγει, ὅτι τὸ κόμμι τοῦτο ἀποστάζει ὡς γάλα, φυσικῶς, ἢ μετὰ τὴν ἐντομὴν, ἀπὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦναι ἀπὸ τὰ ἐπισκιαδοφόρα, καὶ τὸ συμπεραίνει ἀπὸ τὸν εὑρισκόμενον σπόρον εἰς τὸ κόμμι, παρομοιάζοντα μὲ ἄνηθον χονδρόν· ἀλλ' εἴτι καὶ ἂν ἦναι τὸ δένδρον, βέβαιον εἶναι, ὅτι ὑπάρχει, καὶ ὅτι βλαστάνει εἰς τὸ εἰρημένον μέρος, κείμενον πρὸς Δυσμὰς τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὸ βασίλειον τῦ Βάρκα, καὶ ὅλον τῦτο τὸ κόμμι διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς δάκρυ, καὶ εἰς ἀνακατωμένην μάζαν, καθὼς ὅλα τὰ λοιπὰ ὁμοιάτου.

Ὁμοιάζει μὲ τὸ θυμίαμα τοῦ λιβάνου κιτρινομέλανον ἔξωθεν καὶ λευκὸν, ἢ κιτρινωπὸν ἔσωθεν. Εἰς τὴν γεῦσιν φαίνεται πρῶτον γλυκὺ, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα γίνεται ὑπόπικρον· εἰς δὲ τὴν ὀσμὴν εἶναι ὀλιγώτερον εὐῶδες ἀπὸ τὴν Χαλβάνην. Κολλᾷ εἰς τὰ ὀδόντια μασσώμενον· κάμνει φλόγα ὅταν βληθῇ εἰς ἀνθρακιὰν, καὶ διαλύεται εἰς τὸ ὀξεῖδι, καὶ τὸ ζεστὸν νερόν· διὰ τοῦτο καὶ ἠμπορεῖ νὰ καθαρισθῇ στραγγιζόμενον ἀπὸ ψιλὸν πανί.

Οἱ Παλαιοὶ τὸ μετεχειρίζοντο διὰ θυμίαμα εἰς τοὺς ψευδοθέους των, καὶ οἱ Ἰατροὶ τὸ βάλλουν εἰς σύνθεσιν πολλῶν τροχίσκων διαλυτικῶν, καὶ ἐξανοικτικῶν, καὶ διαφορητικῶν, ὁμοίως καὶ εἰς πολλὰ ἔμπλαστρα. Ἐκβάλλεται ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἔλαιον ἐπωφελὲς εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς, καὶ λοιποὺς Ἀσιατικούς.

ΑΜΜΟΣ, ἡ ὁποία καὶ Ψάμμος ἐλέγετο, εἶναι συνάθροισις μικρῶν σπυρίων πετρωδῶν, καὶ κρυσταλλίνων διαφόρων χρωμάτων, καὶ δὲν γίνονται πηλὸς, οὐδὲ πλάττονται βρεχόμενα. Ἡ εὑρισκομένη εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Ἀσίας εἶναι ἄχριστος. Ὅση ὅμως εὑρίσκεται εἰς τὴν ξηρὰν γῆν, ἤτοι Ἤπειρον, δίδει διάφορα μέταλλα, ὡς σίδηρον, ὕελον, καὶ ἄλλα. Ἰδὲ ταῦτα.

ΑΜΤΓ-

ΑΜΥΓΔΑΛΟΝ. Ἐπειδὴ καὶ τὸ δένδρον, καὶ ὁ καρπὸς εἶναι κοινῶς γνωστὰ, περιττή μοι φαίνεται ἡ καταγραφὴ τοῦ δένδρου. Ὁ καρπὸς οὗτος χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον διὰ τὸ πολὺ χρηστόν του εἰς τὸ φαγὶ, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικήν· ὅσα ἔχουν λεπτὴν τὴν φλοιὰν, ὡς τὰ τῆς Χίυ, πωλοῦνται μὲ αὐτὴν, ὅσα ὅμως εἶναι σκληρὰ, ὡς τῶν λοιπῶν μερῶν, καθαρισμένα. Διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως στέλλονται πολλὰ εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἀπὸ τὴν Μεσόγειον εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅταν συμφέρυ. Εἶναι γλυκὰ, τὰ ὁποῖα μόνα χρησιμεύουν εἰς τὸ φαγί· εἶναι καὶ πικρὰ, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν μόνον διὰ τὸ ἔλαιον. Ἡ Σικελία, καὶ Ἰταλία ἐκδίδουν πολλά· καλὰ δὲ εἶναι, ὅταν εὑρίσκωνται καθαρισμένα, ὁλόκαιρα, καὶ ἔγκαιρα, χωρὶς εὐρωτίασιν (τάγκωμα).

ΑΜΥΓΔΑΛΕΛΑΙΟΝ. Τοῦτο διασταλάζεται καὶ ἀπὸ τὰ γλυκὰ, καὶ ἀπὸ τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα· τῶν πικρῶν ὅμως εἶναι καλήτερον· καὶ πάλιν ἐπειδὴ τὸ ἐκβαλμα γίνεται καὶ μὲ τὴν φωτίαν, καὶ μὲ μόνην τὴν σύνθλιψιν διὰ τοῦ πιεστηρίου, καλήτερον εἶναι τὸ ὑστερινὸν τοῦτο, καὶ εἰς ὅλα τὰ εἴδη ἐγκρίνεται τὸ νωπὸν, ἤτοι νὰ ἐκβληθῇ τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ εἰς ἄλλας τρυφάς· περὶ δὲ τοῦ τρόπου τοῦ διαστάγματός του, ἴδε καὶ Ἔλαιον.

ΑΜΥΛΟΝ, ἤτοι τὸ γινόμενον χωρὶς μύλυ, καὶ παρὰ τῶν Εὐρωπαίων, ὡς πολλὰ ἄλλα, διαστραφὲν, καὶ πολυτογραφηθὲν Amido. Οἱ Λατῖνοι ἐφύλαξαν τὴν ὀρθογραφίαν ὀνομάσαντές το Amylum, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα διὰ τὴν κατασκευήντου, τὸ ὀνομάζει Καταστατὸν, ὅτι καταστάζει, ἤτοι κατακάθηται, ὡς ἀκολούθως. Διὰ νὰ κατασκευάσῃ τινὰς καλὸν Ἄμυλον βάλλει σιτάρι καθαρισμένον εἰς σκύφον ἀνοικτὸν, χύνει καὶ ἀρκετὸν νερὸν ἀπὸ βρύσιν, ἢ ποταμὸν, ἢ βρόχινον, (διότι τὸ πηγαδίσιον δὲν εἶναι καλὸν) τὸ ἀφίνει εἰς τὸν καλοκαιρινὸν Ἥλιον 8 ἕως 12 ἡμέρας, ἕως νὰ ζυμωθῇ, ἔπειτα

τα τὸ διυθίζει, ἤτοι στραγγίζει, μὲ σακκίον γερὸν ἀπὸ ὀλίγον μὲ πολὺν σύνθλιψιν, καὶ τὸ ἀποστάζον ὑγρὸν τὸ συνάζει εἰς ἄλλον σκύφον, ἢ κάδον, προσέχοντας νὰ τὸ καθαρίζῃ ἀπὸ τὸ ἐπιπλέον κιτρινωπὸν νερόν. Τὸ ἀφίνει εἰς τὸν Ἥλιον, καὶ τὸ περᾷ ἀπὸ ψιλὸν πανὶ δεύτερον, καὶ τὸ κατασταλάζει (ὅθεν Καταστατὸν) ἔπειτα χύνει τὸ νερὸν, λαμβάνει τὸ καταστατὸν, τὸ ἁπλώνει ἐπάνω εἰς καθαρὸν πανὶ εἰς τὸν Ἥλιον, ξηραίνεται, καὶ τὰ κομμάτια αὐτὰ εἶναι τὸ Ἄμυλον, τὸ Τουρκιστὶ Νισεστὲς ὀνομαζόμενον.

Τὸ καλὸν εἶναι λευκὸν, ἁπαλὸν, καὶ εὔθραυστον, χρησιμεύει διὰ κόλλαν εἰς τὰ πανία, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ μὲ ὅλην τὴν κατάργησιν τοῦ κονίσματος τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐκυρίευεν εἰς ἐκεῖνα τὰ κεφάλαια.

Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου τὰ σιτάρια εἶναι εὐθυνὰ λαμβάνει ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ στέλλει διὰ τὴν Εὐρώπην εἰς βαρύλλια, καὶ κόνιν λεπτήν. Εἰς τὴν Τουρκίαν δαπανᾶται ὀλίγον.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπενοήθη καὶ Ἄμυλον ἀπὸ ῥίζας τινῶν χόρτων κατὰ τὸ 1714, καὶ ἐκυρώθη ἀπὸ τὴν Διοίκησιν μὲ προνόμιον μονοπωλείου εἰς τὸν ἐφευρετὴν Οὐωδρευίλον. Vaudreviles

ΑΜΩΜΟΝ. Εἶδος καρποῦ, φερομένου ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ὅμοιον μὲ τὸ μοσχάτον σταφύλι κατὰ τὴν θεωρίαν, μὲ ὀλιγώτερον σπόρον, καὶ χυμόν. Ὁ εὔχρηστος καρπός τε εἶναι πικρόξυνος, καὶ ἀρωματικώτατος, χρήσιμος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς θηριακῆς.

ΑΜΩΜΟΝ ὀνομάζουσι οἱ Ἄγγλοι, τὸ πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, ἤτοι τὸν καρπὸν τοῦ Ἰνδοδένδρου.

ΑΜΩΜΟΝ λέγουσι οἱ Ὁλλανδοὶ, καὶ Γάλλοι τὸ πιπέρι τὸ Θηβέτου, παρομοιάζει μὲ τὸ μαῦρον πιπέρι· ἀλλ' ἔχει μικρὸν στέφανον εἰς τὴν κορυφήν. Ἰδὲ ΠΙΜΕΝΤΟΝ.

ΑΝΑΚΑΡΔΑΙ. Εἶδος κυάμων Ἰνδικῶν γινομένων εἰς δένδρον ἀνὰ δύω εἰς τὸν λοβὸν, καὶ ὁμοίως μὲ τοὺς

παρ

καὶ τὸ νερόντης μετὰ τὸ καταστάλαγμα διὰ τὰ καυσίματα, καὶ ἄλλας πλυγάς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐξαρκεῖται μὲ τὴν κατασκευαζομένην εἰς τὸν Θρακικόν της Βόσπορον.

ΑΣΒΕΣΤΟΣ καὶ ΤΙΝΛΘΟΣ λέγεται παρὰ τῶν Χυμικῶν ἡ καυμένη ὑσία πολλῶν μετάλλων ἡμιμετάλλων, καὶ ἄλλων ὑλῶν, καθὼς βλέπονται ὠνομασμένα εἰς πολλὰ ἄρθρα τοῦ παρόντος Λεξικοῦ· καὶ Ἀσβέστωμα, ἢ Τιτάνωμα, ἡ κατασκευή.

ΑΣΒΕΣΤΟΝ λέγουν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴν Ἀμίαντον. Ἰδὲ ΑΜΙΑΝΤΟΣ· ἀλλὰ καταχρηστικῶς, καθὼς ἐκεῖ λέγομεν.

ΑΣΗΜΟΝΕΡΟΝ. Ἰδὲ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΥΔΩΡ.

ΑΣΚΟΣ. Τὸ δέρμα τῶν ζώων ὁλόκληρον, καὶ ῥαμμένον εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος, τὸ Τουρκιστὶ Τουλοῦμι, χρησιμεύει εἰς τὸ Ἐμπόριον διὰ νὰ γεμίσῃ, ἢ νὰ μετακομισθοῦν αἱ ὑγραὶ πραγματεῖαι, ὡς βούτυρον, ἔλαιον, κρασὶ, καὶ τὰ παρόμοια. Μεταχειρίζεται εἰς μερικὰ, μὲ τὸ μαλλὶ ἔξω, ὡς μέλι καὶ βούτυρον, καὶ εἰς ἄλλα μὲ τὸ μαλλὶ μέσα, ὡς ἔλαιον καὶ τυρίον. Τὰ βοὸς καὶ τὰ τράγα εἶναι τὰ καλήτερα δέρματα δι' ἀσκούς.

ΑΣΚΟΣ, καὶ ὁ φυσητὴρ τῆς καμίνου· διότι πρῶτον μὲ ἁπλοῦν ἀσκὸν ἔγινε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐχωρίσθησαν οἱ ἀσκοὶ, καὶ μὲ σανίδας καρφωθέντας κάμνουν τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα.

ΑΣΠΑΛΑΘΟΣ. Δένδρον χρήσιμον εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν, τριῶν εἰδῶν· ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἕν εἶναι σχεδὸν χαμόδενδρον, καὶ ἀκανθηρὸν, ἀλλὰ τὸ ξύλον του εὐωδιάζει, ὡς τῆς Ἀλόης, τὸ ἄλλο ὁμοιάζει τὸ Ἀετόξυλον, καὶ τὸ τρίτον εἶναι τὸ Δενδρόῤῥοδον. Ἰδὲ ταῦτα.

Ὅλοι διαφωνοῦν περὶ τοῦ Ἀσπαλάθου, ὁποῖον φυτὸν εἶναι, καὶ μερικοὶ τὸν ὀνομάζουν Χρυσίπεπτον. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι εἶναι χονδρὸν, ξυλῶδες, καὶ ἀκανθηρὸν, βλαστάνον εἰς τὰ Παραδουνάβια μέρη, καὶ τὴν Ῥόδον, καὶ χρησιμεύει εἰς τοὺς μυροπῶλους διὰ νὰ συμπήξουν τὰ ἀρώματά των. Τὸ καλὸν εἶναι βαρὺ, ὑποκόκ-

κινον, καὶ πορφυρᾶν ὑπὸ τὴν φλοιὰν, εὐώδες, καὶ πικρόν· εἶναι δὲ καὶ ἄλλο λευκὸν, ξυλῶδες, καὶ ἄοσμον· θερμὸν ὅμως, καὶ σφιγκτικόν· διδόμενον πτισσάνη διὰ τοῦ γαργαρισμοῦ εἰς τὰς ἄφρας, πληγὰς τοῦ στόματος, καὶ ἄλλα.

Ὁ Κὺρ Ἑρμάννος, καὶ ἄλλοι δοξάζων, ὅτι ὁ Ἀσπάλαθος εἶναι φλοιὰ τοῦ Κυτισοῦ. Ὁ στελλόμενος ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον διὰ τὴν Εὐρώπην εἶναι ῥιτινώδης, καὶ μὲ ἄνθη, ὡς τοῦ ῥόδου, καὶ κατ' αὐτὸ εὐώδη· ὥστε διὰ τοῦτο ἐπωνομάζετο παρὰ τῶν Παλαιῶν Ξύλον Ῥόδιον, καὶ ἔχει ὑπόλειψιν εἰς την Σίναν.

Δίδει ἔλαιον μὲ ὀσμὴν ὁμοίαν μὲ τὸ Ῥοδέλαιον, ἀλλὰ θερμότερον, καὶ δύσκολα διακρίνεται τὸ Ἀσπαλαθέλαιον, ἀπὸ τὸ Ῥοδέλαιον, ἤτοι Τριανταφυλλόλαδον.

ΑΣΣΑΦΑΙΤΙΔΑ. Κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ τὸ δένδρον Σίλφιον, τὸ λεγόμενον Λατινιστὶ Laserpitium, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Πλινίου, καὶ Θεοφράστου πολύχρηστον, καὶ πολύτιμον μεταξὺ τῶν Παλαιῶν· ἀλλ' αὐτὸ πρέπει νὰ ἦναι τὸ νῦν λεγόμενον Benjoin τῆς Ἰνδίας, καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν, καὶ γεῦσιν ὁμοιάζει ἐπονομαζόμενον Σίλφιον Κυρηναϊκὸν, καὶ Assa--dulcis. Ἰδὲ ΣΙ'ΛΦΙΟΝ. Ἡ κατὰ τὸ παρὸν ὀνομαζομένη Ἀσσαφαίτιδα ὀνομάζεται παρὰ τῶν Γάλλων Συριακὸς Χυμὸς, Suc Syriaque, καὶ παρὰ τῶν Λατινιζόντων Γερμανῶν Διαβόλε Κόπρος, Stercus Diavoli, διὰ τὴν μεγάλην δυσωδίαν της, τὸ ὁποῖον σημαίνει καὶ τὸ Ἀσσαφαίτιδα· ὥστε εἶναι κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ θάμνον παρομοιάζουσαν μὲ τὸν Πήγανον κατ' ἀρχὰς λευκὸν, εἶτα κίτρινον, καὶ μετὰ ταῦτα ὑακίνθινον, ὀσμῆς δυσωδεστάτης.

Γίνεται εἰς τὴν Περσίαν, Μηδίαν, Ἀσσυρίαν, καὶ Ἀραβίαν, καὶ πωλεῖται ἢ δάκρυ, ἢ κομμάτια, καθὼς καὶ τἄλλα κόμμεα· καλητέρα νομίζεται ἡ διαφανεστέρα, καὶ ὀλιγώτερον δυσῴδης· ἡ ὀσμήτης κατάτι ὁμοιάζει τὸ σκόροδον· εἶναι δὲ χρήσιμος εἰς τὴν ἱπποϊατρικὴν, καὶ εἰς τὰ ὑστερικὰ πάθη τῶν γυναικῶν.

Κατὰ τὸν Διοσκορίδην ἡ Περσικὴ αὕτη διὰ τὴν εἰρη-

μέ-

μένην δυσωδίαν της ὠνομάζετο Σκοροδολάσαρον· ἡ δὲ Κυρηναϊκὴ ἦτον καλητέρα, καὶ εὔχρηστος εἰς τὰ μαγειρεύματα τῶν Ῥωμαίων, μὲ πολλὴν ζήτησιν· πλὴν ἐξέλιπε· διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου, μόλις εἰς τὸν καιρόν του εὑρῆκεν εἰς τὴν Κυρήνην μίαν μόνην ῥίζαν.

ΑΣΤΑ'ΡΙ. Λέξις Τουρκικὴ σημαίνουσα εἶδος πανίου βαμβακεροῦ, ἀραιᾶ, λευκοῦ, ἢ βαμμένου, καὶ χρησίμου διὰ ὑπένδυμα τῶν φορεμάτων συρραπτόμενον· πωλεῖται εἰς κομμάτια, πρὸς ζ, ἢ ιι πήχεις, καὶ εἶναι τὸ κατώτερον πανὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ὑφαινόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Καστάμπολιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πλῆθος πολύ.

ΑΣΤΕΡΙ'Α. Πετράδιον τὸ ὁποῖον καὶ Girasol, Ἡλιοτρόπιον, λέγεται, καὶ Ψευδόπαλος. Ἰδὲ ΟΠΑΛΟΣ.

ΑΣΦΑΚΙΑ, καὶ ΑΛΙΣΦΑΚΙΑ χόρτον. Ἰδὲ ΕΛΕΛΙ'ΣΦΑΚΟΣ.

ΑΣΦΑΛΤΟΣ. Ὑγρὸν, ἰξῶδες, μαῦρον, στιλπνὸν, βαρὺ, καὶ δύσοσμον, προϊὸν ἀπὸ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν, τὴν καὶ Ἀσφαλτίτην τῆς Ἰουδαίας· ὅπου ἦσαν τὰ πυριφλεχθέντα Σόδομα, καὶ Γόμορα, κατὰ τὴν γραφικὴν Ἱστορίαν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθὴς Ἄσφαλτος, τὴν ὁποίαν μετεχειρίζοντο ποτὲ οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ βαλσαμώσων τοὺς νεκρούς των· ἐμβάλλεται εἰς τὴν Θηριακὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Μαύρης Βερονίκης παρομοίως μὲ τὴν Σινικήν.

Ὅταν συνενωθῆ μὲ τὴν Πίσσαν ἀποτελεῖται ἡ Πισσάσφαλτος (Ἰδὲ ταύτην) καὶ διακρίνεται ἀπὸ τὴν ἀνυπόφερτον δυσωδίαν τῆς Ἀσφάλτου ἀπὸ τὴν Πίσσαν.

ΑΣΦΑΛΤΟΣ. Εἶναι καὶ εἶδος Πέτρας, ἢ Μεταλλικῆς ὕλης εὑρισκομένης εἰς μίαν κοιλάδα τῆς Ἀσίας, κοντὰ εἰς τὴν Συδὶμ τῆς Παλαιᾶς Βαβυλῶνος, τὴν ὁποίαν Ἀσιατικὴν, ἢ Βαβυλωνίαν ὀνομάζουν· καὶ αὐτὴ φαίνεται νὰ ἦναι ἡ ἐξιστορημένη παρὰ τῷ Ἡροδότῳ, μὲ τὴν ὁποίαν ἦσαν συνδεδεμέναι αἱ πέτραι εἰς τοὺς θαυμα-

μασίους τοίχους τῆς Βαβυλῶνος· κατὰ τὸ παρὸν ὅμως εἶναι σπανιωτάτη.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης Ἑκατονταετηρίδος εὑρέθη καὶ ἄλλη Ἄσφαλτος εἰς τὸ Νεόκαστρον (Neufchatel) τῆς Ἑλουητίας· εἶναι μεταλλικὴ, καὶ ἔχει τὰ ἀκόλουθα ἰδιώματα· α. ἀναπατωμένη μὲ ἄλλα εἴδη γίνεται πόλλα μεταξὺ τῶν πετρῶν στερεὰ, ἐναντίον τῦ νεροῦ καὶ τοῦ ἀέρος. β. ἀπὸ τὴν πέτραν ταύτην ἐκβάλλεται εἶδος Ἐλαίου, ἢ Ὑγροπίσσης, χρησιμωτέρας ἀπὸ τὴν συνειθισμένην εἰς τὸ κήρωμα, ἤτοι καλαφάτισμα τῶν πλοίων· διότι βαστᾷ περισσότερον, καὶ φυλάττει αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκώληκα εἰς τὰ ἁλμυρὰ, καὶ εἰς τὰ γλυκὰ νερά. γ. τὸ Ἔλαιον τοῦτο μιγμένον μὲ μερικὰ τοπικὰ Ἰατρικὰ γίνεται χρήσιμον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ Χειρουργίαν, μάλιστα εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ὅλα τὰ πάθη τοῦ δέρματος. Ὁ καπνός του, καθὼς καὶ τῆς ἰδίας Ἀσφάλτου, ὠφελεῖ εἰς τὰ ῥευματικὰ, καὶ εἰς τὸ νὰ καθαρίσῃ τὸν ἀέρα εἰς τοὺς σταύλους τῶν ζώων, ὅταν ἦναι ἐπιζωοτία.

ΑΣΦΟΥΡ Τουρκιστὶ ὁ Αἰγυπτιακὸς Κρόκος, χρησιμώτατος εἰς τὰς βαφὰς, καὶ χρήσιμος πολὺ εἰς τὸ Ἐμπόριον. Ἰδὲ εἰς πλάτος ΚΡΟΚΟΣ.

ΑΤΛΑΖΙ. Ὕφασμα μεταξωτὸν, τοῦ ὁποίου τὸ στημόνι εἶναι λεπτότατον πολλὰ ἔξω, καὶ διὰ τῦτο υἱελιστερόν· τὸ δὲ ὑφάδι ὅλον ἀπὸ τὴν ἀνάποδην χονδρὸν, καὶ ἄφαντον ἀπὸ τὴν ὄψιν. Ἀπὸ αὐτὰ ὑφαίνει πολλὰ ἡ Ἰταλία, καὶ ἡ Γαλλία, καὶ γίνονται ὁμαλὰ, μονόχροα, ἀραδωτὰ, καὶ μὲ χρώματα ἀνθηρὰ, καὶ μὲ χρυσάφι. Οἱ Γάλλοι τὰ ὀνομάζυν Satins, καὶ οἱ Λατῖνοι Tersum, densumque Sericum, ἤτοι Ἀναποδόπυκνον Μεταξωτόν.

Ἡ τέχνη τοῦ ὑφάσματος τούτου τοῦ μεταξωτῦ, ἡ ὁποία τὸ κάμνει καὶ τόσον υἱελιστερὸν, συνίσταται εἰς τὸ νὰ φαίνηται πολὺ τὸ στημόνι, ὄντας δυασμένον, ὄχι ὡς τὰ λοιπὰ ὑφαντὰ ἀνὰ ἓν νῆμα, ἀλλὰ 5 ἕως 8 νήματα μεταξὺ ἑνὸς, διὰ τοῦτο φαινόμενα ὅλα, καὶ ὄντας χρυσότατον τὸ ὕφασμα γίνεται υἱελιστερόν.

Τὰ

Τὰ ὁμαλὰ, καὶ μονόχροα εἶναι τὰ κυρίως Ἀτλάζια, καὶ ἔχουν πλάτος περὶ τὰ $\frac{7}{8}$ τοῦ πήχεως. Καλήτερα, καὶ προτιμότερα εἶναι τὰ τῆς Φλωρεντίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν στέλλονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ Τυρκίαν· κατώτερα τὰ τῆς Γαλλίας, καὶ ἔγκριτα τῆς Σίνας· διότι αὐτὰ μόνα πλυνόμενα δὲν χάνουν τὴν στιλπνότητά των· τὰ δὲ Εὐρωπαϊκὰ χαλῶν πολὺ μὲ τὸ πλύσιμον.

Τὰ Ἀραδωτὰ Ἀτλάζια ἔχουν τὸ αὐτὸ ὕφασμα μὲ τὰ Κουτνία, καὶ δὲν διαφέρουν, εἰμὴ μόνον κατὰ τὴν ποιότητα. Ἰδὲ ΚΟΥΤΝΙ'.

Τὰ Ἀνθινὰ εἶναι διαφόρου τιμῆς κατὰ τὴν πλουσιότητα τῆς ὕλης, καὶ τῆς ποικιλίας τῶν ἀνθέων (λευδίων των) καὶ εἰς ταῦτα ὑπερτερῶν τὰ Γαλλικὰ Ὑφαντήρια τῆς Λιῶνος (Λουγδούνου)· τὰ τῆς Σίνας, καὶ Ἰνδιῶν τοιαῦτα, ὁμοίως ἔχουν τὰ προτερήματα νὰ μὴ χαλῶν εἰς τὸ πλύσιμον, μήτε εἰς τὸν χρωματισμόν των, μήτε εἰς τὸ χρυσοΰφασμά των.

ΑΤΟΤΑΡΙΧΟΝ (ἤτοι ὠὸν τὸ ὁποῖον κοινῶς αὐγὸν λέγομεν, ταριχευμένον, ὥστε ὠοτάριχον ἤθελεν εἶναι Ἑλληνικώτερον) αὐγὸν ξηρὸν τοῦ Κεφάλου, ὀψαρίου κοινοῦ εἰς ὅλην τὴν Μεσόγειον· ὅσον ὁ Κέφαλος εἶναι μέγας καὶ παχὺς, ἄλλο τόσον τὸ ὠοτάριχον εἶναι μεγαλήτερον, καὶ καλήτερον. Τρώγεται καὶ νωπὸν, ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰς τόσην ὑπόληψιν ὅσην τὸ ξηρόν.

Ἀφ' οὗ ἐκβληθῆν τὰ ὠὰ τοῦ Κεφάλου, τὰ πλύνουν, τὰ ἁλατίζουν, ἔπειτα τὰ ξηραίνουν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ διὰ νὰ τὰ φυλάξουν, τὰ κηρώνουν εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη· εἰς τὴν Ἄρταν μόνον (ὅπου συνάζονται πολλὰ, καὶ καλὰ) συνεθίζουν νὰ τὰ τυλίσσουν περὶ τὸ ἥμισυ μὲ τὴν κοιλίαν τοῦ ὀψαρίου. Εἶναι φαγητὸν νοστιμώτατον, μάλιστα εἰς τὰς γιστείας, σπάνιον, καὶ ἀκριβόν· τὰ ἐντόπια τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγκρίνονται ἀπὸ τὰ Ἀρτινά. Κατώτερα εἶναι τὰ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅθεν ἐκφέρονται πολλὰ, καὶ μεταπομίζονται παντοῦ. Ἐπαινοῦνται καὶ τὰ Τυνεζίνικα, καὶ τῆς λοιπῆς Βαρβαρίας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἡ Γαλλία.

ΑΦΡΟ'ΝΙΤΡΟΝ. Ἰδὲ ΝΙ'ΤΡΟΝ.

ΑΦΥ'Η, διότι προσφύεται, ἤτοι προσκολλᾶται, καὶ συντυλίσσεται μία μὲ τὴν ἄλλην, τὸ παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων Ἀνσόγα· μικρότερον ἀπὸ τὴν Ἀρίγκαν, καὶ μεγαλήτερον ἀπὸ τὸν Τριχίαν, ἤτοι τὴν Σαρδέλλαν, (τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν διαφέρουν κατὰ τὸ ὄνομα μόνον) ὀψάρι νομαδικὸν, ἤτοι κοπαδιαστόν· τὸν Μάϊον, Ἰούνιον, Ἰούλιον ἐμβαίνει ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εἰς τὴν Μεσόγειον, καὶ ἁλιεύεται εἰς ὅλα τὰ ἐκεῖ παράλια, ἕως τοῦ Τυρρηναϊκῆ Κόλπου τὴν νύκτα μὲ τὰ δίκτυα, καὶ τρέχει, καθὼς καὶ τὰ ῥηθέντα ὅμοιά του, πρὸς τὸ φῶς τῆς φλογός.

Ἁλατίζεται χωρὶς τὸ κεφάλι, καὶ ἐντόσθια, εἰς μικρὰ βαρύλλια, καὶ μὲ κοκκινόχωμα, ὡς αἱ Σάρδαι· καὶ πωλεῖται ἐμπορικῶς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Καλαὶ εἶναι αἱ νωπαλάτιστοι, μικραὶ, λευκαὶ ἔξω, καὶ κόκκιναι μέσα, καὶ χωρὶς χονδρὴν ῥάχιν.

ΑΧΑ'ΤΗΣ. Πετράδιον. Ἰδὲ ΑΓΑ'ΘΗ.

ΑΧΥΡΟΝ. Τὸ καλάμι, καὶ ἀστάχι τῶν ψιλῶν γεννημάτων, ἀφ' οὗ κοπανισθοῦν, ἢ ἁλωνισθοῦν, καὶ συναχθῇ ὁ καρπός.

Τὸ Ἄχυρον χρησιμεύει διὰ τροφὴν τῶν ἡμέρων ζώων τὸν χειμῶνα· διὰ τὸ περιτύλιγμα τῶν πραγματειῶν μέσα ἀπὸ τὸ πανὶ, ἢ σακκί· καὶ διὰ προφύλαξιν τῶν ὑαλικῶν, καὶ ἄλλων εὐθραύστων, γεμίζοντας τὰ κενὰ μέρη, καὶ τὸ μεταξύ των διάστημα διὰ τὴν σύνθλιψιν.

Εἰς τὴν πλινθεργίαν διὰ νὰ συνδέσῃ τὸ χονδρὸν χῶμα, καθὼς καὶ εἰς τὴν χονδρὴν ἀσβέστην, καὶ εἰς τὸ γέμισμα πολλῶν ἐπίπλων διὰ τὰς πτωχὰς, ὡς στρωμάτων, σκαμνίων, κ. τ. λ.

Τὸ Ἄχυρον σπόμενον ἐπὶ τούτου, γίνεται καλὸν διὰ παχύτητα, ἤτοι κόπρισμα τῶν κήπων, καὶ χωραφίων· ὁμοίως δὲ καὶ καιόμενον.

Μὲ τοὺς καλάμους τοῦ Ἀχύρου ἀκοπανίστους πλέκονται διάφοροι ψίαθοι μικραὶ, καὶ ἐλαφραὶ, καὶ ἡ πολύτεχνος Εὐρώπη κάμνει ἐλαφρὰ γυναικεῖα σκιάδια, κιβώ-

βώτια, ἤτοι πυξίδας, καὶ διαφόρους θήκας, μάλιστα καὶ πολυχρόους, κατὰ τὰ διάφορα χρώματα τῶν καλάμων ἑκάστου γενήματος, ὡς τοῦ σίτου, βρύζας, καὶ βρώμης.

ΑΨΙΝΘΙΟΝ, ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικὸν, καὶ ψίνθιον τὸ γλυκὸν, ἤτοι ἄγλυκον, καὶ θετικῶς πικρότατον χόρτον, κοινότερον γνωριζόμενον ὑπὸ τὸ Πηλοῖνος ὄνομα, ἀλλ' ἁρμοδιώτερον μοὶ φαίνεται τοῦτο εἰς τὸν ἀψινθωμένον οἶνον, καὶ ὄχι εἰς τὸ χόρτον.

Γίνεται Ἀψίνθιον εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Τουρκίαν, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς τὰ ῥαφεῖα. Ἰδὲ ΠΗΛΟΙΝΟΣ.

Πινόμενον εἶναι ἀντιπυρετικὸν, καθὼς καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ διὰ τῶν Φαρμακοποιῶν ἀποσταζόμενα πνεῦμα, καὶ ἔλαιον· ὑπερτερεῖ ὅμως ὅλα ταῦτα τὸ ἅλας τοῦ Ἀψινθίου, τὸ ὁποῖον εἰς 1 ἢ 1½ δραχμὴν ἐσβυσμένον μὲ ζωμὸν λεμονίου ἕως νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸ βράσματα, καὶ μὲ νερὸν, καὶ ζάχαρι ἀναπατωμένον πινόμενον παύει θαυμασίως τὴν καῦσιν τοῦ πυρετοῦ, καὶ τὴν ἐγγινομένην δίψαν.

Β

ΒΑΓΑΣ. Τουρκιστὶ, τὸ ὄστρακον τῆς θαλασσίας Χελώνης. Ἰδὲ ΧΕΛΩΝΗ.

ΒΑΖΕΣ Τυρκιστὶ, ἀπὸ τὸ Γαλλικοῦ Basin προφερόμενον Βαζὲν, καὶ προσφυέστερον ἠμπορεῖ νὰ πολιτογραφηθῇ εἰς τὴν γλῶσσάν μας Βασίνον, ἢ ὀρθότερον Βαμβακινὸν, καθὼς Bambasino Ἰταλικώτερον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατὰ ἄρσιν ἔγινε τὸ Basin. Εἶναι δὲ πανὶ βαμβακερὸν ὑφάδι, καὶ στημόνι, κρουστὸν (ἤτοι καλὰ κτυπημένον εἰς τὸ ὕφασμα) δυνατὸν, καὶ κατὰ διαφόρους γραμμάς. Γίνεται δὲ λευκὸν, ἢ καὶ χρωματισμένον ὁμαλῶς σταυρωτὰ, γραμμικῶς, καὶ πολυειδῶς. Ὑφαίνεται εἰς τὰς Βρύγας, καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας, καὶ

Γερ-

ἀπὸ τὸ λευκὸν, καὶ στιλπνόν· κατὰ τὸ παρὸν προτιμᾶται τὸ λευκότερον.

Ἄλας. Οὐσία κατὰ τοὺς Χυμικοὺς ὑπόπικρος, εὑρισκομένη εἰς ὅλα τὰ σώματα, τὰ ὁποῖα χυμικῶς διαλυόμενα τὴν ἀποτελοῦν, καὶ πωλεῖται εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα μὲ διάφορα ὀνόματα, ἤτοι ἅλας ἀψινθίου, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Βοημίας, καὶ πολλῶν ἄλλων φυτῶν, ζώων, καὶ χόρτων.

Ἅλας τὸ κοινὸν, καὶ πολύχρηστον, εἶναι οὐσία ἁλμυρὰ, καὶ στυφὴ, διὰ τοῦτο καὶ ἀντισηπτικὴ, χρησιμεύουσα διὰ πρῶτον ἄρτυμα εἰς τὰ μαγειρεῖα, καὶ εἰς τὰ ταριχεύματα τῶν κρεάτων, ὀψαρίων, καὶ ὅσων ἄλλων ζωτικῶν προϊόντων εἶναι ἀναγκαία ἡ φύλαξις ἀπὸ τὴν σῆψιν, ὥστε τὸ ἅλας εἶναι φύσει ἀντισηπτικόν. Τοῦτο διαιρεῖται εἰς τρία, ἢ κυρίως εἰς δύω, δηλαδὴ τὸ πηγνύμενον ἀπὸ τὸ θαλάσσιον νερὸν εἰς τὰ παράλια, καὶ ἀπὸ τὰς ἁλμυρὰς βρύσεις, καὶ λιμένας, τὸ ὁποῖον θαλάσσιον ὀνομάζομεν· καὶ τὸ μεταλλικὸν, ἢ ὀρυκτὸν ἀνορυττόμενον εἰς εἶδος μαρμάρων.

Διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων ἔγινεν ἀναγκαιότατον τὸ ἅλας, καὶ ἀποκαθιστᾷ μέγιστον ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἀφεύκτως πρέπει νὰ μετακομισθῇ εἰς ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη, ὅπου δὲν γίνεται· καὶ διὰ τὸ ὀρυκτὸν σκάπτουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν εἰς πολὺ βάθος.

Ἅλας θαλάσσιον εἶναι τὸ πηγμένον, καὶ κρυσταλλωμένον νερὸν τῆς θαλάσσης, διαιρούμενον εἰς δύω εἴδη, ἤτοι τὸ μελανὸν, καὶ τὸ λευκὸν, τὸ ὁποῖον γίνεται μὲ τὸ βράσιμον εἰς τὴν φωτίαν.

Ὅταν ὁ παραθαλάσσιος τόπος ἦναι ἐπίπεδος, καὶ χαμηλὸς, συνάζεται εἰς τὰς παλιρροίας, ἢ εἰς ἄλλον ὕψωμα τοῦ νεροῦ τῆς θαλάσσης ἀπὸ ἀνέμους, καὶ ἀποκλείεται μὲ δέσεις ἐπὶ τούτου τοιχιζομένας κατὰ τὸν Μάϊον, καὶ ὅλον τὸ Θέρος, ὅτε ὁ Ἥλιος εἰς 10, ἢ 15 ἡμέρας τὸ ξηραίνει, καὶ οἱ ἐπ. τάται τὸ συνάζειν, καὶ πάλιν ἀκολουθοῦν τὴν ἰδίαν πρᾶξιν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλὰ ἐναντίαι εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τοῦ μελανοῦ ἅ-

λα-

λατος. Εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου Θαλάσσης γίνεται πολὺ, ὥστε ἀφ' ἧς ἐξαρκέσει εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, ἀποστέλλεται καὶ ἔξω.

Ὅταν ὅμως τὰ παράλια ἦναι ὑψηλὰ, καὶ ἀνώμαλα, ἀνάγκη εἶναι νὰ βράσουν τὸ νερὸν τῆς Θαλάσσης εἰς λέβητας μολυβδίνους, τετραγώνους, 3 πόδας μακρεῖς, 2 πλατεῖς, καὶ 5 μόνους, ἢ 6 δακτύλους βαθεῖς, βαλμένους ἐπάνω εἰς κλίβανον (φοῦρνον) ὅπου βράζοντας τὸ νερὸν, πήγει, καὶ γίνεται ἅλας, καὶ διὰ τὸ καθαρώτερόν του ἀπὸ τὸ ἄνω, λευκὸν λέγεται.

Τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος μὴ ἔχοντας ἀνάγκην ἀπὸ αὐτὴν τὴν πολυεξοδωτέραν ἐργασίαν, μεταχειρίζεται τὴν πρώτην· ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ λευκάνῃ τὸ μελανὸν ἅλας, ἂς τὸ βράσῃ μὲ γλυκὺ νερὸν, ἕως νὰ κρυσταλλωθῇ, καὶ ἔχει λευκώτατον ἅλας.

Τὸ ὀρυκτὸν ἅλας εἶναι λευκὸν, καὶ καθαρόν· καὶ ἐπειδὴ εὑρίσκεται εἰς ἠπείρους μακρὰν ἀπὸ τὴν Θάλασσαν, εἶναι περισπούδαστον, καὶ ζητεῖται εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, μὲ βίαν τῆς Διοικήσεως, ἡ ὁποία οἰκειοποιεῖται παντοχοῦ αὐτοὺς τοὺς τόπους, ὡς μεταλλικούς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει τὸ Θαλάσσιον ἅλας ἀπὸ τὰς φώκας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τὸ ὀρυκτὸν ἀπὸ τὴν Δακίαν (Βλαχομολδαβίαν), καὶ στέλλει πολὺ διὰ τὴν μαύρην Θάλασσαν πρὸς τοὺς τόπους τῆς Ἐπικρατείας, ὅταν δὲν εὐτυχήσῃ εἰς τοῦτο ἡ Ταυρικὴ Χερσόνησος, ἢ ἦναι μάχη, καὶ ἀσυμμιξία μεταξὺ Ὀθωμανῶν, καὶ Ῥώσσων· πωλεῖται δὲ μὲ κοιλὸν 44 ὀκάδων.

Ἅλας κρυσταλλῶδες, Sel crystalisé, τὸ καθαρώτερον τοῦ ὀρυκτοῦ.

Ἅλας ἀμμωνιακόν· τὸ νισατίρι. Ἰδὲ Ἀμμωνιακόν.

Ἅλας ἐκβάλλουν οἱ Χυμικοὶ ἀπὸ πολλὰ σώματα, καθὼς βλέπεις εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Βιβλίου τούτου, τὰ ὁποῖα ἐπονομάζονται ἀπὸ τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ὡς ἅλας τρυγίας, κ. τ. λ. ἢ ἀπὸ τὸ τόπον, ὡς ἅλας Ἀγγλίας, Βοημίας, ἀμφότερα κινητικά.

ΑΛΥΚΑΙ ὀνομάζονται καὶ οἱ τόποι, εἰς τὰς ὁποίας

κα-

κατασκευάζεται τὸ ἅλας ἀπὸ τὸ θαλάσσιον, καὶ τὸ πηγαῖον νερὸν, καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου ἀνορύττεται τὸ ὀρυκτὸν, ὁποῖαι εἶναι τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας, τῆς Πολωνικῆς Γαλικίας, τῆς ἄνω Οὐγκαρίας, καὶ τῆς Καταλωνίας αἱ ἐπισημότεραι τῆς Εὐρώπης, καὶ περὶ αὐτῶν ἰδὲ ὀνομαστὶ εἰς τὸ Γεωγραφικόν μας Λεξικόν.

ΑΛΕΥΡΟΝ. Γένημα ἀλεσμένον ψιλὰ, τὸ ὁποῖον τὸ πίτυρον χωρίζεται μὲ τὸ κόσκινον. Ἄλευρα χρησιμεύονται διὰ ψωμὶ εἶναι τοῦ σιταρίου, τῆς βρύζας, τοῦ κριθαρίου, τοῦ ἀραβοσιταρίου, καὶ τοῦ κεγχρίου. Φανερὸν εἶναι ὅτι τὸ σιταρίσιον εἶναι ἐγκριτότερον, καὶ τούτου πάλιν τὸ ψιλώτερον, καὶ λευκώτερον.

Τὸ ἀλεῦρι κόπτει ἀφ' οὗ παλαιώσῃ, καὶ γίνεται ἄχρηστον. Τρόπος προφυλάξεως εἶναι τὸ νὰ βλιθῶν κομμάτια ἅλατος εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ νὰ πατηθῇ καλά.

Οἱ κτενισταὶ, καὶ οἱ κατασκευασταὶ τῶν χειρωτίων μεταχειρίζονται τὸν καπνὸν τοῦ ἀλεύρου τῶν κυάμων, ἢ φασολίων διὰ νὰ ξηράνωσι τὰ μαλλία, καὶ τὰ χειρώτια.

Οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ὅτι παλαιόθεν ἐγνώρισαν τὰ ἀλεύρια, ἀλλ' ὄχι εὐθὺς καὶ μὲ μύλους, ἢ καὶ νερομύλους, καθὼς ἀπόμη, καὶ τὸ ζύμωμα. Ἰδὲ Ἄρτος, Ζύμωμα, Μύλος.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐμπορεύεται εἰς τὰ ἀλεύρια τῆς Ῥωσσίας διὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ ὅταν ἡ Βασιλεύουσα δὲν ἔχῃ χρείαν, τὰ στέλλει διὰ τὴν Μεσόγειον εἰς τὰ Νησία, καὶ τὰ παράλια αὐτῆς.

ΑΛΕΥΡΟΔΕΝΔΡΟΝ, τὸ Σάγον δένδρον τῆς Ἰνδίας. Ἰδὲ Σάγον, ἢ Σαγοῦ.

ΑΛΘΑΙΑ, ἀπὸ τοῦ Ἀλδαίνειν τὸ ἰατρεύειν· ἡ δενδρομολόχα μὲ κυανοπόρφυρα φύλλα εἰς τὸ ἄνθος της καὶ ῥίζαν χονδρὴν ὅσον δάκτυλος· χρησιμεύει ὡς μαλακτικὴ, γλυκαντικὴ, στυπτικὴ, καὶ εὑρίσκεται παντοῦ.

ΑΛΚΗ, τὸ παρὰ τῶν Γάλλων Alce, ζῶον τετράποδον ἄγριον τῶν βορείων μερῶν, ὅμοιον μὲ τὴν ἡμίονον, πλὴν μὲ κοντὴν οὐρὰν, σχιστὸν ὀνύχι, καὶ κέρατα σκληρὰ, πολύκλονα, καὶ χονδρότερα χείλη. Εὑρίσκε-

ται

ται καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, ὀνομαζόμενον Ὁρίναικον, ἢ Ὁρίναλον.

Τοῦτο εἶναι μεγαλήτερον ἀπὸ τὸ τῦ παλαιῦ Κόσμυ, κυνηγεῖται μάλιστα τὸν χειμῶνα παρὰ τῶν ἀγρίων αὐτοχθόνων, οἱ ὁποῖοι φονεύοντες πολλὰ, τρώγουν τὸ κρέας, καὶ πωλοῦν τὸ δέρμα, καὶ τὸν ἀριστερὸν ὀπίσθιον πόδα, τῦ ὁποίου ἡ χηλὴ φημίζεται διὰ ἰατρικὸν εἰς τὴν ἐπιληψίαν, ἀλλ' ἀμφιβόλως· τὸ δὲ δέρμα τὸ ἐργάζουν μὲ τὸ ἔλαιον, καὶ γίνεται διάφορα πράγματα πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, ἤτοι χειρώτια, καὶ παρόμοια.

Ἡ Βορεινὴ Εὐρώπη ὁμοίως ἔχει Ἄλκας, καὶ οἱ Λάπονες τὰς κυνηγῦσι, διὰ τὸ κρέας, καὶ δέρματων· δὲν ἡμερεύονται ποτέ.

ΑΛΛΑΣ (ντος) τὸ λοκάνικον, Ἰταλιστὶ λεγόμενον. Ἔντερον παραγεμισμένον μὲ κρέας χοιρινὸν, σκόροδον, πιπέρι μαῦρον, καὶ τοιαῦτα ἀρώματα. Ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν φέρονται ἐδῶ μερικά· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι καὶ ἐντόπια καλὰ, ὡς ἐκεῖνα, καὶ ἄλλα μὲ βοϊδινὸν κρέας, μάλιστα παρὰ τῶν Ἀρμενίων μὲ κόκκινον πιπέρι. Ὀλίγον, ἢ παντελῶς δὲν χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΑΛΛΑΤΖΑΣ, Τουρκιστὶ ὀνομάζεται ὕφασμα ἀραδωτὸν πολύχροον ἀπὸ βαμβάκι, ἢ καὶ μετάξι. Οἱ καλήτεροι μεταξωτοὶ γίνονται εἰς τὴν Δαμασκὸν, Τουρκιστὶ Σὰμ, καὶ κατὰ σύνθεσιν, Σαμαλλατζασὶ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους γίνεται μέγα ἐμπόριον εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν. Δεύτεροι ἀπὸ αὐτὸς εἶναι οἱ τῦ Χαλεπίυ, Χαλεπαλλατζασὶ, ἔτι τῆς Μεσοποταμίας Διαρβεκὶρ τρίτοι, καὶ οἱ τῆς Πρύσης· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι οὗτοι, καὶ οἱ ὑφαινόμενοι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὀνομαζόμενοι Γκεζὶ, ἐπειδὴ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐτελειοποιήθησαν εἰς καλήτερα χρώματα κατὰ μίμησιν τῶν Γκεζίων τοῦ Γουζράτας, προτιμῶνται πολύ. Ὅλα αὐτὰ χρησιμεύουν διὰ φορέματα τῶν ἐνδυομένων μακρὰ, ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν, καὶ ἐξοδεύονται πλῆθος πολύ. Ἔχουσι δὲ μεταξωτὸν τὸ στημόνι, καὶ βαμβακερὸν τὸ ὑφάδι, καὶ πωλοῦνται κατὰ τὰ χρώματα, καὶ τὴν ποιότητά των μὲ

τὸ

τὸ κομμάτι ὀλίγον ἐλλιπέστερον ἀπὸ τοὺς 10 πήχεις, καὶ ἐξαρκοῦν δὶ ἕνα σχιστὸν, χειριδωτὸν χιτῶνα ἀνδρίσιον (ἐντερί).

Βαμβακεροὶ εἶναι οἱ τῆς Μαγνησίας, καὶ Λαρίσσης χρησιμεύοντες διὰ τοὺς πτωχούς. Ἀπὸ τέτες στέλλονται πολλοὶ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς ὅσα μέρη εἶναι ἄδεια νὰ ἐμβαίνουν· ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον εἰς αὐτοὺς εἶναι μέγα.

Ἄλειμμα ὀνομάζομεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ Στέαρ τῶν Παλαιῶν, καὶ Sevo τῶν Ἰταλῶν. Εἶναι πάχος τῶν ζώων λυμένον, καὶ καθαρισμένον, καὶ χρησιμεύει, ἀπὸ μὲν τὰ βρώσιμα κρέατα διὰ φαγὶ, καὶ λαμπάδας, τὰς ὁποίας Ἀλειμματοκηρία λέγομεν· ἀπὸ δὲ τὰ λοιπὰ, διὰ ἰατρικὰ, καὶ ἄλλα ἔργα.

Διὰ φαγὶ χρησιμεύει ἄλυτον τὸ προβατίσιον, αἰγειον, καὶ χοίρινον· τῶν προβάτων ὅμως τῆς Καραμανίας ἡ παχεῖα, καὶ μεγάλη οὐρὰ λυομένη φυλάττεται, καὶ γίνεται ἄρτυμα φαγητῶν, ὡς τὸ βοϊδίσιον τῆς Ῥωσσίας ὀνομαζόμενον Τζερβίς· ἀλλὰ γλυκύτερον, καὶ νοστιμώτερον ἀπὸ τοῦτο.

Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ Βλαχίαν λαμβάνει πλῆθος πολὺ βοϊδίσιον ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ κατασκευάζεται, ὡς ἀκολούθως· σφάζονται τὰ βοΐδια, καὶ μετὰ τὸ ἔκδερμα, βάλλονται εἰς μεγάλους λέβητας ὁλόκληρα, καὶ βράζουν μίαν νύκτα· τὸ δὲ πρωὶ ὁ ἐπιστάτης, ἀφ' οὗ τὰ ἀφήσῃ νὰ κατασταλάξουν ὀλίγον, συνάζει μὲ κοχλιάρας μεγάλας τὸ ἄλειμμα, καὶ τὸ βάλλει ἢ εἰς βαρύλλια, ἢ εἰς τὰ ἴδια δέρματα τῶν βοῶν· τὸ δὲ κρέας τὸ ῥίπτει. Ὅταν τὸ ἄλειμμα ἦναι ἀπὸ παχὺ κρέας, νωπὸν, εὐθὺς ἐκβαλμένον, καὶ δὲν μυρίζῃ, λέγεται Τζερβὶς, καὶ τὸ μεταχειριζόμεθα εἰς φαγί. Ὅταν δὲ ἔχῃ μυρωδίαν, τὸ κάμνουν κηρία, καὶ λέγεται Δὸν Γιαγὶ, ἤτοι ἄλειμμα τῦ Ταναΐδος· ἐπειδὴ οἱ Ταρταροτοῦρκοι ἐκεῖ πρωτογνωρίσαντες, τὸ ὠνόμασαν.

Τὸ ἄλειμμα τῆς αἰγὸς κάμνει τὰ ἐξαιρετότερα κηρία, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ προβάτου, καὶ βοός.

Τὰ

Τὰ ἀλείμματα τῆς Ἄρκτου, Ἐλάφου, καὶ ἄλλων ἀγρίων, καὶ ἡμέρων ζώων, πτηνῶν, καὶ ἰχθύων, χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ὀλιγώτατον εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἀπὸ τὰ κήτη, καὶ ἄλλα ὀψάρια ἐκβάλλουν οἱ Εὐρωπαῖοι πολὺ ἄλειμμα, καὶ τὸ λέγουν ἔλαιον, καὶ κοινότερον ὀψαρέλαιον, ὡς τῆς φαλαίνης, φωκαίνης, κ. λ. Ἴδε ταῦτα.

ΑΛΕΙΜΜΑΤΟΚΗΡΙΑ. Ἀρωτέρω εἴπομεν ποῖα εἶναι τὰ καλήτερα ἀλείμματα διὰ κηρία, ἤτοι τὰ αἴγεια, προβατίσια, καὶ βοϊδίσια, τώρα ἂς εἴπωμεν καὶ πῶς γίνονται· καὶ ἐπειδὴ δύω εἶναι αἱ κατασκευαίτων, ἡ μὲν μὲ τὸ χύσιμον εἰς ὑέλινα, ἢ μεταλλικὰ κωνικὰ προπλάσματα, ἢ καλούπια, ἢ Ἰταλικώτερον φόρμας, ὀνομαζόμενα, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ὡραιότερα· ἡ δὲ διὰ τοῦ βυθίσματος τῶν ἐλλυχνίων εἰς τὸ λυμένον ἄλειμμα, καὶ αὐτὰ εἶναι κατώτερα. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλὰ γίνονται κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον παρὰ Τούρκων, καὶ Χριστιανῶν συντεχνιτῶν, ἐχόντων ἀρχιτεχνίτην διὰ προσταγῆς τῆς Διοικήσεως, τὰ δὲ χυτὰ παρ' ὀλίγων Χριστιανῶν σπάνια. Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν φέρονται πολλὰ ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν· καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, ἀπὸ τὴν Βάρναν μόνον βυθιστὰ, καὶ βαμμένα μὲ κόκκινον χρῶμα εἰς τὴν βάσιν των.

Διὰ τὰ κηρία χρειάζεται ἐλλύχνιον (φιτίλι) ἀπὸ τρεῖς, ἢ καὶ πολλὰς χονδρὰς κλωστὰς βαμβακερὰς ἀναλόγως μὲ τὴν χονδρότητα τοῦ κηρίου, καὶ ἄλειμμα καθαρὸν, χωρὶς ἅλας, διὰ νὰ καίῃ ὁμαλῶς, καὶ χωρὶς μίγμα χοιρίνου λίπους, ἢ ἄλλου ὁμοίου, διὰ νὰ μὴ χύνηται εἰς τὸ καύσιμον. Τὰ Ῥωσσικὰ κηρία ὑπόκεινται περισσότερον εἰς τὸ ὑστερινὸν ἐλάττωμα, μάλιστα ὅταν ὦναι παλαιὰ, ἤτοι πρὸ ἑνὸς θέρους χυμένα· τὰ δὲ ἐντόπια εἰς τὸ πρῶτον, διὰ τὴν δολιότητα τῶν κατασκευαστῶν, ὄντας εὐθυνώτερον πολὺ τὸ ἅλας ἀπὸ τὸ ἄλειμμα. Τὸ κροτάλισμα τοῦτο προέρχεται καὶ ἀπὸ τὴν ὀλίγην προσοχὴν εἰς τὸ χύσιμον τῶν κηρίων· διότι ἂν τὸ ἐλλύχνιον βραχῇ μὲ νερὸν πρότερον, ἢ ἂν ἦναι ὑγρὸν,

ὑγρὸν, πάντοτε ὑπόκειται τὸ κηρίον εἰς αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα, ἂς μὴν ἔχῃ καὶ ἄλας.

Τὰ βυθιστὰ, καὶ κοινότερον βουτιστὰ ἠμπορῶ νὰ ὀνομάσω, γίνονται μὲ τὸ βύθισμα τῶν ἐλλυχνίων εἰς τὸ λυμένον ἄλειμμα πολλάκις, ἕως νὰ ἀποκτήσουν τὴν ζητουμένην χονδρότητα. Εἶναι ὅμως ἄτεχνα, ἄνισα, καὶ ἀνώμαλα.

Τὰ δὲ χυτὰ κατασκευάζονται οὕτω. Προσαρμόζεται κατὰ μέσον τὸ ἐλλύχνιον εἰς τὸ μεταλλικὸν, ἢ ὑέλινον πρόπλασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι σωλὴν κυλινδροειδὴς μὲ δύω τρύπας, τὴν μὲν εἰς τὴν κορυφὴν στενὴν, ὅσον νὰ χωρῇ τὸ ἐλλύχνιον· τὴν δὲ εἰς τὴν βάσιν πλατεῖαν, ὅπου ξύλον, ἢ ἄλλοτι λεπτὸν σύρμα τὸ βαστᾷ· βάλλεται μὲ τὴν κορυφὴν κάτω, καὶ γεμίζεται μὲ τὸ λυμένον ἄλειμμα, καὶ ἀφ' οὗ παγώσῃ, ἀποσύρεται τὸ κηρίον. Διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ, ἠμπορεῖ νὰ προβραχῇ τὸ ἔκτυπον· καὶ διὰ νὰ ἔχῃ σειρὰς ὡς τὰ λεγόμενα Σαξωνικὰ, ἂς ἔχῃ τοῦτο τὰς τοιαύτας γραμμὰς ἔσωθεν, καὶ τὸ κηρίον λαμβάνει ἀπαράλλακτα τὸν τύπον.

Εἰς τὰ μεγάλα ἐργαστήρια τῶν χυτῶν ἀλειμματοκηρίων δι' εὐκολίαν τοῦ περάσματος τοῦ ἐλλυχνίου, ἔχουν μακρὰν συρματερὴν βελόνην, καὶ ξύλον, ἤτοι σανίδα τρυπητὴν, ὅπου προσαρμόζουν τὰ ἔκτυπα προπλάσματα, διὰ νὰ χύσουν ἐν ταὐτῷ πολλά.

Ὅσοι θέλουν νὰ ᾖναι λευκότατα τὰ ἀλειμματοκηρία των τὰ βάλλουν εἰς τὴν δρόσον, καὶ ἀέρα τῆς νυκτὸς, κρεμῶντάς τα ἀπὸ τὰ ἐλλύχνια εἰς ῥάβδους, χωρὶς νὰ ἐγγίζουν πρὸς ἄλληλα· καὶ εἰς 8, ἢ 10 ἡμέρας λευκαίνονται ὅσον ἐνδέχεται.

ΑΛΟΓΟΝ. Ἰδὲ ΙΠΠΟΣ.

ΑΛΟΗ. Τρία πράγματα διάφορα σημαίνει ἡ λέξις αὕτη.

1. Τὸ σπανιώτατον φυτὸν τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ παρὰ τῶν Ἑλλήνων λεγομένη Ξυλαλόη, καὶ παρὰ τῶν Τούρκων Οὐδ-ἀγάτζ. Ὁμοιάζει τὸ φυτὸν τοῦτο μὲ τὴν γνωστὴν ἐλαίαν, κάμνει καρπὸν, ὡς κερά-

ράσια· καὶ ὁ κορμός του ἔχει τριῶν εἰδῶν ξύλα, ἤτοι

1. Τὸ μετὰ τὴν φλοιὰν ἄμεσον ξύλον εἶναι βαρὺ, καὶ μελανὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται Bois d' Aigle, ἢ Pao d' Aquila, ἀετόξυλον, παρὰ τῶν Πορτογάλλων, καὶ ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς ξυλουργὰς ἀντὶ ἐβένυ.

2. Τὸ μετὰ τοῦτο εἶναι ξύλον ξανθοκόκκινον, ἐλαφρὸν, ἰνώδες, καὶ παρομοιάζει, ὡς σαπημένον. Αὐτὸ γνωρίζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὑπὸ τὸ Ἰνδικὸν ὄνομα Καλεμβέκι, καὶ εἶναι εὔχρηστον διὰ θυμίαμα, ὅταν λείπῃ τὸ ἑξῆς καλήτερον, διὰ κατασκευὴν κομβολογίων, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἡ εὐωδία του εἶναι ὀλιγωτέρα ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον.

3. Ἡ Ἐντερώνη, ἤτοι ἡ καρδία τοῦ δένδρυ, ἡ κυρίως Ξυλαλόη, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ Ἀγάλοχον (ἐπειδὴ κινεῖ, καὶ ἄγει τὰ λόχια τῶν γυναικῶν) καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Ἄραβες ἔλεγον· Ἀλαλὶν δὲ, καὶ Ἀχαλὸς οἱ Ἑβραῖοι, ὡς εἰς τὸν 45 Ψαλμὸν, καὶ τὸ 7. Κεφ. τῶν Παροιμιῶν. Ἀπὸ ταύτην μετεκόμισαν οἱ στόλοι τὸ Σολομῶντος, ὡς ἐγκριτότερον ἄρωμα· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κυρίως Οὐδ-Ἀγάτζ.

Εἰς τὸ Βασίλειον Χαμπὰκ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καμβοδίας, ὑποκείμενον εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Κοσινσίνας εὑρίσκονται τὰ περισσότερα δένδρα τῆς Ἀλόης· καὶ εἶναι ἐμποδισμένον εἰς τὸν λαὸν νὰ προσεγγίσῃ εἰς αὐτὰ ἀπὸ σφοδρὰν βασιλικὴν προσταγήν. Εἰς τὸν ἴδιον τόπον διὰ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τῶν Ἰνδῶν νὰ θυμιάζωνται μὲ αὐτὴν, πωλεῖται ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸν ἴδιον χρυσόν. Μόλις ἠμπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ τινὰς ἀπὸ πρῶτον χέρι πρὸς 4. γρόσ. τὴν δραχμήν· ὅθεν εἰς ἡμᾶς δὲν φέρεται ἀπὸ αὐτὴν, ἀλλ' ἀπὸ τὸ μεσαῖον ξύλον, ἢ καὶ ὀλίγον σύμμικτον. Τὸ παλαιότερον δένδρον ἔχει καλητέραν Ξυλαλόην.

Ἡ εὐωδία τῆς Ξυλαλόης εἶναι δυνατὴ, καὶ εὐάρεστος. Οἱ Ἰατροὶ τὴν μεταχειρίζονται, ὡς ἐξαίρετον καρδιακὸν ἐναντίον τῆς παραλυσίας· αἱ μαῖαι (μαμμαὶ) ὡς ἄνω, διὰ νὰ κατεβάσουν τὰ λόχια τῶν γυναικῶν·

οἱ τρυφηλοὶ διὰ νὰ θυμιάσουν τὰ ἐνδύματα, γένεια, καὶ τοὺς φίλους των· οἱ χρυσοχόοι πετραδίσται νὰ δέσουν ἐπάνω της πετράδια διὰ στολίδια. Κατασκευάζουν μὲ αὐτὸ καὶ ῥοδέλαια, ἤτοι οἰνοπνεύματα, καὶ μὲ τὴν κόνιν του κάμνουν εὐώδη κοσμήματα (τενσούφια).

β'. Ἀλόαι εἶναι δένδρα μεγάλα εἴδους συκῶν εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ ἐκτὸς τῆς εὐωδίας, κατὰ τἄλλα συμφωνοῦν μὲ τὴν εἰρημένην, ἤτοι εἶναι καρδιακὰ, στομαχικὰ, καὶ δυναμωτικὰ τὰ ξύλα των.

γ'. Ἡ κοινῶς γνωστὴ ἀλόη, χόρτον μὲ φύλλα πράσινα, ἀειθαλῆ, χονδρὰ, καὶ ἀκανθώδη, βλαστάνον εἰς τὰς ἀνατολικὰς, καὶ δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἱσπανίαν, ὁπόθεν μετεφυτεύθη εἰς ὅλους τοὺς βοτανικοὺς κήπους, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδῶ. Ἀπὸ τὴν μέσην τῶν φύλλων της ἀναβλαστάνει καυλὸς χονδρὸς, καὶ εἰς τὴν κεφαλήν του γίνεται τὸ ἄνθος, καὶ ὁ σπόρος λευκὸς, ἐλαφρότατος, καὶ ἡμιστρόγγυλος· τὸ δὲ ὅτι ἀνθίζει εἰς ἑκάστην ἑκατονταετηρίδα, ἀπεδείχθη ψευδές· ἀλλ' οὔτε ἦχον ἀποτελεῖ τὸ ἄνθισμά του, οὔτε τὸ ἀπάνθισμα· αὐτὰ ἦσαν μῦθοι τῆς φιλομύθου ἀρχαιότητος.

Ἀπὸ τὰς ἴνας τῶν φύλλων τοῦ χόρτου τούτου τῆς ἀλόης γίνεται νῆμα, καὶ ὑφαίνεται εἰς τὴν Ἱσπανίαν· ἀλλ' ὀλίγον, ἴσως διὰ τὸ ἄτεχνον τοῦ ἔθνους. Ἀπὸ δὲ τὴν ῥίζαν, καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα διὰ ἐντομῶν ἀποστάζει τὸ γνωστὸν, καὶ ὁμώνυμον μὲ τὸ χόρτον ἰατρικὸν ἡ Ἀλόη (σαρὶ σάβρι).

Εἶναι τοῦτο τριῶν εἰδῶν. Ἡ Σοκοτρίνα, ἡ ὁποία εἶναι καὶ καλητέρα, παρονομαζομένη ἀπὸ τὴν Νῆσον Σοκοτόραν· ὅθεν μεταφέρεται διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης (ὅπου κατὰ τὸν πορθμὸν εὑρίσκεται αὕτη ἡ Νῆσος) εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς ἡμᾶς, μέσα εἰς μικρὰς καὶ λεπτοτάτας κύστεις. Καλὴ δὲ εἶναι ἡ εὔθραυστος, ῥητινώδης, ἐλαφροτάτη, καθαρὰ, διαφανὴς, πρασινομέλανος, στιλπνὴ ἔξωθεν, καὶ κιτρίνη ἔσωθεν, δύσοσμος, πικρὰ, καὶ κοπανιζομένη νὰ γένῃ κο-

κόνις χρυσόχροος· αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ Ἰατροὶ εἰς διάφορα ἰατρικὰ, καὶ τροχίσκους.

Αἱ ὀνομαζόμεναι Ἀλόη ῥοδωμένη, Aloe rosata, καὶ Ἀλόη ἰοειδὴς, violata, γίνονται παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, ὅταν βάλλουν ἀπὸ τὴν Σοκοτρίναν εἰς ζωμὸν ῥόδων, ἢ ἴων, τὰ λύσουν, τὰ στραγγίσουν, τα βάλλουν εἰς τον ἥλιον, καὶ ἀφ' οὗ πήξουν τὰ κάμουν τροχίσκους.

Ἡ Καβαλίνα Ἀλόη, εἶναι μαύρη, ξηρὰ, σύμπηκτος, βαρεῖα, καὶ σχεδὸν χωρὶς μυρωδίαν, φερομένη εἰς σπυρίδας ἀπὸ φοινικιὰν, ἢ σχοῖνον. Ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῶν ἵππων· ἀλλ' οὔτε εἰς αὐτοὺς δὲν χρησιμεύει κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰλικρινεστέρων Βοτανικῶν.

Ἡ Πατικὴ, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Βοτανικὸν Λεμερῆν μόνον διότι ἔχει ἔξωθεν βαθύτερον χρῶμα, καὶ θραυομένη, ἔσωθεν ἔχει χρῶμα ἥπατος (συκοτίου) ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, διαφέρει ἀπὸ τὴν Σοκοτρίναν. Ἔχει δὲ τὰς ἰδίας ἐνεργείας· ὀνομάζεται παρ' ἄλλων, καὶ Κιτρίνη, καὶ Γαλλιστὶ Citrin.

ΑΛΥΣΙΣ. Συνένωσις πολλῶν μεταλλικῶν κρικελλῶν κατὰ σειρὰν διαπερασμένων. Γίνονται δὲ ἀπὸ χρυσὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, χάλυβα, σίδηρον, κ. τ. λ. καὶ εἰς διάφορα σχήματα μορφούμενα ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν κρικελλῶν. Ἡ τέχνη αὕτη εἶναι εὔκολος, καὶ ὅλοι οἱ χρυσοχόοι, καὶ βαναυσουργοὶ τὴν ἀποτελοῦν.

Εἰς τὸ Ἐμπόριον ἐμβαίνουν αἱ Ἀλύσεις τῶν ὡρολογίων, ἤτοι αἱ κατὰ διαφόρους τρόπους γινόμεναι εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ προσάρτημα τῶν κλειδίων αὐτῶν ἀπὸ διάφορα τίμια μέταλλα, καὶ αἱ χαλύβιναι λεπταὶ, μὲ τὰς ὁποίας συνδέεται τὸ λεγόμενον τύμπανον τοῦ ὡρολογίου μὲ τὸν μέγαν τροχόν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζουν τὰς καλητέρας· φέρονται προσέτι ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἐνετίαν λεπτότατα χρυσᾶ Ἀλυσίδια διὰ στολισμὸν τῶν γυναικῶν.

ΑΛΩΠΗΞ. Ζῶον ἄγριον τετράπουν, μὲ πρόσωπον μακρὺ, καὶ σχεδὸν ὀξὺ, ὠτία κοντὰ, καὶ οὐρὰν μακρὰν, καὶ πολλὰ μαλλιαρήν. Τὸ κοινὸν χρῶμά της εἶ-

ναι

ναι κοκκινωπὸν, καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύει μόνον τὸ δέρματης, τὸ ὁποῖον ἐργαζόμενον παρὰ τῶν διφθεροποιῶν, γίνεται διφθέρα ζεστὴ, καὶ πολλῶν εἰδῶν, κατὰ τὴν διαχώρησιν τῶν χρωμάτων τε. Εἶναι δὲ Ἀλώπεκες ἡ λευκὴ, ἡ μελανὴ, καὶ ἡ αἰθὴ, ἤτοι κοκκίνη, ἡ ὁποία εἶναι καὶ κοινή.

ΑΛΩΠΕΚΗ ὀνομάζεται τὸ δέρμα τῆς Ἀλώπεκος, τὸ ὁποῖον εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολυχρήστους διφθέρας, περὶ ὧν προσθετέον, ὅτι ὅσον τὸ κλίμα εἶναι βορειότερον, ἄλλο τόσον αἱ Ἀλωπεκαῖ εἶναι καλήτεραι, καὶ πρὸ τοῦ νὰ διεξέλθωμεν περὶ τῶν λοιπῶν χρωμάτων, ἂς εἴπωμεν διὰ τὰς κοκκινωπὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κοιναὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ τιμῶνται κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν τῦ κλίματος διαφοράν.

Κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν χρωμάτων, καὶ τῶν μερῶν τοῦ σώματος, λαμβάνουν, καὶ διαφορετικὰ ὀνόματα αἱ διφθέραι τῶν Ἀλωπεκῶν. ά. Μῆλον λέγεται τὸ κοκκινώτερον, καὶ δασύτερον μέρος ἀπὸ τὰς ἐμπροσθίους ὠμοπλάτας. β'. Τούτων τὸ ξανθότερον, καὶ ἀραιόμαλον ὀνομάζεται Πεχλές. γ'. Τὸ λευκὸν ὑπὸ τὸν λαιμὸν χωρισμένον ὁλόλευκον χρησιμεύει διὰ τὸ ἔξωθεν ἐπώμιον, καὶ τὰς ἐμπροσθινὰς ὦας τοῦ ἐνδύματος, ἤτοι προφύλλια, καὶ λέγεται Λαιμὸς καὶ ἀσπράδα, καὶ Τουρκικώτερον βογάζι. δ'. Ἡ λευκὴ κοιλία μὲ ὀλίγον κόκκινον εἰς τὰς ἄκρας Ἀλωποκοιλία, ἢ Ναφὲς ὀνομαζόμενον. έ. Ὁ ἀλωποτράχηλος, ἤτοι ζνίχι. ς'. Τὸ πρόσωπον ἀλωπομύτζενον. ζ'. Τὰ ἀλωποκρανία, Καφᾶς. ή. Τὰ ποδάρια, Ἀλωποπατζᾶς· καὶ θ'. πωλεῖται ἡ ἀλωποκρὰ διὰ τὰς λόφους τῶν καλυπτρῶν, τῶν λεγομένων Τζαβασάδων τῦ στρατεύματος. Ἀπὸ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἠμπορεῖ ἕκαστος νὰ καταλάβῃ, ὅτι πολὺ τιμᾶται, ζητεῖται, καὶ ἐξοδεύεται ἡ Ἀλωπεκῆ εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν.

Ὅσαι μεταφέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Λειψίαν (αἱ ὁποῖαι εἶναι τῆς Δανίας, καὶ Σουηδίας) εἶναι ἐγκριτότεραι.

Αἱ μελαναὶ, ἤτοι μαῦραι τῆς Ῥωσσίας, προτιμῶνται καὶ

παρ' ἡμῖν κυάμους, δυνατώτατον καθαρτικόν· ἐκβάλλουσι καὶ ἔλαιον ὀνομαζόμενον Ἀνακαρδέλαιον, καὶ ἔχει τὰς δυνάμεις τοῦ Ἰνδικοκεδρελαίου.

ΑΝΑΝΑΣ. Καρπὸς πρὸ ὀλίγου γνωστὸς εἰς τὴν Εὐρώπην, γινόμενος εἰς τὰς Ἀντίλλας, καὶ ἄλλα μέρη τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἀπὸ φυτὸν μὲ κορμὸν ἑνὸς ποδὸς ὕψους, καὶ 15, ἢ 16 φύλλα ὅμοια σχεδὸν μὲ τὰ τῆς ἀλόης, (χόρτου), καὶ βλαστάνον μεταξὺ τῶν φύλλων τούτων, μέγας ὡς τὸ πεπόνι, καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς βαλάνου τῆς δρυός.

Πολυποίκιλα εἶναι τὰ χρώματά του· τὰ λέπιά τε εἶναι ἔξω πράσινα, καὶ ἔνδον σωματόχροα· τὸ ὅλον κίτρινον, καὶ ἀπὸ κάθε λέπιον ἀνθίζει ἄνθος πορφυροῦν, μαραινόμενον ὅσον ὡριμάζει ὁ καρπός. Εἰς τὴν κορυφήν του ἔχει στέφανον, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιφημίζεται παρὰ τῶν Βοτανικῶν, βασιλεὺς τῶν καρπῶν.

Ὅσον τὰμμάτια ἡδύνονται νὰ τὸν βλέπουν, ἄλλο τόσον ἡ γεῦσις τὸν εὑρίσκει νοστιμώτατον. Φαίνεται ὀλίγον ἰνώδης εἰς τὸ στόμα· ἀλλὰ μασσώμενος, διαλύεται· θλιβόμενος εἰς λινοὺς, ἀποτελεῖ κρασὶ, ὡς τῆς Μαλβασίας, ἐξαίρετον, ἀφ' ὃ βράσῃ 3 ἑβδομάδας· εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸν φέρουν ζαχαρωτὸν, καὶ εἶναι νοστιμώτατος.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Λαβάτ (Labat), ὁ ὁποῖος διέτριψε πολλὰ ἔτη εἰς τὰς Ἀντίλλας, καὶ διέγραψεν ἐξαίρετον Περιήγησιν, ὁ ζαχαρωτὸς Ἀνανᾶς χάνει τὴν ποιότητα ἑψηνόμενος, καὶ ξηρανόμενος, καὶ μένει ἀχυρώδης. Αὐτὸς ἔφαγε πολλοὺς ὡρίμους, καὶ τοὺς ἐπαινεῖ· τὸν δὲ ζαχαρωτὸν δέν τον ἐνοστιμεύθη.

Οἱ Ἰατροὶ τὸν μεταχειρίζονται δι' ἀντιμελαγχολικὸν, δυναμωτικὸν τῆς καρδίας, καὶ τοῦ στομάχου, ὠφέλιμον εἰς τὴν δυσουρίαν, καὶ πέτραν, καὶ ἀντιφάρμακον θαυμάσιον, μάλιστα εἰς τὰ μανιτάρια.

Τὸ διασταλαζόμενον νερόν του μὲ τὸν ἄμβικα (λαμβίκον) ἔχει ὅλας τὰς ἄνω δυνάμεις, ἀλλὰ χρειάζεται προσοχὴν εἰς τὴν δόσιν, διὰ τὸ δραστήριόν του.

Εἰς

Εἰς πολλοὺς κήπους τῆς Εὐρώπης φυτεύεται τὸ χόρτον τοῦτο, ἀλλ' ὁ καρπός του δὲν ἔχει τὴν καλὴν ἐκείνην ποιότητα, ἐκτὸς τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ ἕως τῆς 12°. τοῦ πλάτους πρὸς ἑκατέρους τὰς Πόλους τῆς γῆς μας.

ΑΝΔΡΑΠΟΔΑ. Τὸ πάνδημον Ἐμπόριον κινεῖν, ὅλα τὰ ὑλικὰ ὄντα διὰ τὸ κέρδος, καὶ μὴ εὐλαβούμενον μήτε τὰ ὑπὲρ γῆν, μήτε τὰ ὑπὸ γῆν, μήτε τὰ ἔνυδρα, μήτε τὰ ἐναέρια, ἐμπορεύεται καὶ αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα σώματα, ὅπου οἱ φιλάνθρωποι Νόμοι δὲν ὑπερίσχυσαν νὰ ἐμποδίσουν αὐτὴν τὴν ἀνθρωποπώλησιν.

Εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν πωλοῦνται καὶ οἱ αἰχμαλωτιζόμενοι, ἀλλὰ περισσότερον τὰ ὡραῖα κοράσια τῆς Κοχλίδος, εἰς ὑψηλὰς τιμὰς, διὰ τοὺς πολυγάμους Ὀθωμανούς· ὁμοίως καὶ νέοι ἐκείνης τῆς δυστυχοῦς γῆς· ἀλλὰ καὶ Αἰθίοπες μέλανες φερόμενοι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Πολλαὶ ἀπὸ τὰς πρώτας ἔγιναν Βασιλομήτορες, καὶ ἄλλαι Βασιλέων, καὶ Σατραπῶν γυναῖκες· καὶ ἀπὸ τοὺς δευτέρους, Σατράπαι, ὁποῖος εἶναι ὁ νῦν Ναυάρχης, καὶ ὁ θανὼν Αὐθέντης αὐτῆ, καὶ ὁ τὴν σφραγῖδα νεωστὶ ἐμπιστευθεὶς μέγας Σατράπης (Σάδιρ Ἀζὰμ, Βεζύρης) διὰ τοῦτο εἶναι Πρόβλημα, ἂν ἦναι ἐπιβλαβὲς, ἢ ὠφέλιμον πρὸς τοὺς ἰδίους ἀνδραποδιζομένους τὸ ἐμπόριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν θεωρίαν ἐξιππάζει τὸν Φιλόσοφον, καὶ διαταράσσει τὸν Θεολόγον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ ἀγορὰ τῶν ἀνδραπόδων, (Ἐσὶρ παζὰρ) εἶναι πάντοτε γεμάτη ἀπὸ πωλοῦντας, πωλουμένους, καὶ ἀγοράζοντας· οἱ Νόμοι ὅμως εἶναι κατάτι φιλανθρωπότεροι ἀπὸ τοὺς Ἑλληνικοὺς, καὶ Ῥωμαϊκοὺς περὶ τούτων, καὶ αἱ ἀπελευθερώσεις συχναί.

Τὸ μεγαλήτερον ἐμπόριον εἰς ἀνδράποδα γίνεται εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀμερικήν· διότι ἀφ' οὗ οἱ Κατώλυκοι Χριστιανοὶ Ἱσπανοὶ ἐγνώρισαν ἐκεῖνο τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς Οἰκουμένης, μόλις ἐχρειάσθησαν 50 ἔτη διὰ νὰ τὸ ἐρημώσουν ἀπὸ χιλιάδας αὐτόχθονας, τοὺς ὁποίους εὑρόντες ἐκεῖ ἠφάνισαν ἐξ ὁλοκλήρου

ρου μὲ τὸν σκληρότερον τρόπον, ἢ βιάζοντες νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ τὰς δυνάμεις των, ἢ τυραννοῦντες αὐτοὺς διὰ νὰ χριστιανίσουν· ἀμφότερα ἐναντία, τὸ μὲν εἰς τὴν φύσιν, τὸ δὲ εἰς τὴν γλυκυτάτην ἐντολὴν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ζητοῦντος τὴν αὐτοθέλητον προαίρεσιν τῶν πιστευόντων, κατὰ τὸ „ὅς τις θέλει" κ. τ. λ.

Οἱ μετοικήσαντες λοιπὸν Εὐρωπαῖοι μὴ ἐξαρκοῦντες εἰς τὴν γεωργίαν τῆς Ζαχάρεως, Καπνῶν, Ἰνδικῆ, Μεταλλείων, καὶ λοιπῶν τοιούτων ἔργων, εὗρῆκαν τὸν τρόπον νὰ μεταφέρουν ἀνδράποδα ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ περὶ τὸ 1600 ἔτος ἤρχισαν αὐτὸ τὸ ἀνθρωπεμπόριον.

Περὶ τὰς 800 λεύγας αἰγιαλοὶ, καὶ 500 κατὰ βάθος ἤπειρος, τῆς Μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς, δίδουν αὐτὰ τὰ ἀνδράποδα ὀνομαζόμενα Νέγρα, ἤτοι μελανὰ, διὰ τὸ τοιοῦτον χρῶμά των, ἢ διὰ τὸν ὁμώνυμον Νίγρον ποταμὸν, περὶ τὸν ὁποῖον ζῶσιν. Εἶναι δὲ, ἢ αἰχμάλωτοι ἀπὸ τὰ ὅμοιά των Ἔθνη, καὶ τοὺς τυράννους των, ἢ αὐτοπώλητοι πρὸς αὐτοὺς βιαζόμενοι ἀπὸ τὴν πεῖναν, συχνὴν μάστιγα τῆς ἀμμώδους πατρίδος των, καὶ ἡ ἀγορὰ γίνεται δι' ἀλλαγῆς μὲ πραγματείας τῆς Εὐρώπης.

Καράβια μεγάλα φορτωμένα εἰς τὴν Γινέαν, καὶ ἄλλους Ν. Δ. λιμένας τῆς Ἀμερικῆς, μεταπομίζων εἰς τὰ εἰρημένα μέρη τὰ ἀνδράποδα ταῦτα, καὶ τὰ πωλῶν εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Ἀποικίας, ὅπου ζοῦν ὑπόδουλα, καὶ αὐτὰ, καὶ οἱ ἀπόγονοί των, χωρὶς ἐλπίδα ἐπελευθερώσεως, καὶ τυραννούμενοι ἀπὸ σκληροὺς ἐργοδιώκτας, διὰ νὰ ἐργασθοῦν ὑπὲρ τὴν δύναμίν των· διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ὀλιγόζωα. Ἰδὲ ΑΚΑΡΑ, καὶ ΓΙΜΕΑ εἰς τὸ Β'. Βιβλίον.

Ὅταν τὰ καράβια ταῦτα ταξειδεύσουν ὀγλίγωρα, καὶ προλάβουν τὸν θάνατον τῶν ἀνδραπόδων εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ ἐπιδημίας, καὶ ἀπὸ τὴν λύπην, καὶ αὐτοχειρίαν τῶν Αἰθιόπων τούτων, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν παντοίους τρόπους νὰ φονευθοῦν, ἢ νὰ ῥιφθοῦν εἰς τὴν θάλασσαν, μὴ ὑποφέροντες τὸν χωρισμὸν τῆς πατρίδος

των,

των, καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὰ ὁποῖα ὀλίγον ἔπρεπε νάτους πικράνουν διὰ τὴν ἐκεῖ κατάστασίν των (1)· τότε οἱ ἀνθρωπέμποροι Ναῦται κάμνουν ἀρκετὸν κέρδος εἰς τὴν πώλησιν· διότι ὅσον πολλὰ καὶ ἂν μετεκομίσθησαν, καὶ μετακομίζωνται, πάντοτε εἶναι ζητημένα διὰ τὴν εὐρυχωρίαν τῆς γῆς τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὸ ὄφελος τῆς γεωργίας, καὶ μεταλλουργίας.

Τὸ γένος μας ὅμως δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ τοιοῦτο ἐμπόριον, καὶ διὰ τοῦτο νομίζω περιττὴν τὴν περιστατικωτέραν περιγραφήν· ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, ἐκτὸς τῶν Μουσουλμάνων, εἶναι συγχωρημένον εἰς τὰ λοιπὰ Γένη νὰ τὸ κάμουν, καὶ οὗτοι δὲν ἀναγινώσκουν τὸ βιβλίον τοῦτο, ὥστε ἀρκεῖ τοσοῦτον.

ἈΝΕΞΙΤΗΛΟΝ χρῶμα ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν κόπτει, οὔτε ἐκβάφεται ἀπὸ τὸν Ἥλιον, ἢ τὸν ἀέρα.

ἈΝΘΟΣ. Ἀναβλάστημα φυσικὸν εἰς τὰ φυτὰ ἐμπεριφέρον εἰς μὲν τὰ δένδρα τὸν καρπὸν, εἰς δὲ τὰ χόρτα τὸν σπόρον, διὰ τῶν ὁποίων φυλάττεται ἡ διαδοχικὴ γένεσίς των. Οἱ Συγγραφεῖς τῆς φυσικῆς Ἱστορίας, καὶ Βοτανικοὶ τὰ διαιροῦν εἰς πολλὰ εἴδη, ὡς ἀρσενικὰ, θηλυκὰ, καὶ ἑρμαφρόδιτα, καὶ πάλιν εἰς μονοπέταλα, εἰς πολυπέταλα, κωδωνοειδῆ, κ. τ. λ. ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι σκοπός μας νὰ μάθωμεν ἐδώ. Ἡμεῖς λοιπὸν τὰ διαιροῦμεν διὰ τὴν ἐμπορικήν μας χρῆσιν εἰς φυσικὰ, μεταλλικὰ, καὶ τεχνητά.

Τὰ

(1) Ἀποδειξις φυσικὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐλεύθερος, ἤτοι ἔχει ἔμφυτον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐλευθερίας· καὶ ὅτι προκρίνει τὸν τόπον τῆς γεννήσεως, καὶ ἀνατροφῆς του, ἂς ᾖναι καὶ δυστυχέστερος ἀπὸ τὸν ἄλλον τῆς μετὰ ταῦτα παροικίας του. Ὁ πολύμητις Ὀδυσσεὺς ὑπερεπεθύμει νὰ ἰδῇ κἂν τὸν καπνὸν ἀποθρώσκοντα ἀπὸ τὴν μικρὰν, καὶ ἄκαρπόν του Ἰθάκην· ἀλλ' ἀρκετὸν ἦτον τὸ νὰ ᾖναι πατρίς του διὰ νὰ ἐπιθυμῆται. „Οὐδὲν ἥδιον ἧς „πατρίδος".

Τὰ φυσικὰ ἄνθη χρησιμεύουν εἰς τὰ γλυκίσματα, ὡς τὰ τοῦ ῥόδου, τοῦ ὑακίνθου, καὶ ἴων, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν φαρμακοποιΐαν, ὡς τοῦ λιβάνου, τῶν ῥοδακίνων καὶ ἄλλων, καὶ ἔτι εἰς τὴν κηπουργίαν διὰ στολισμὸν, καὶ εὐωδίαν.

Μεταλλικὸν ἄνθος ὀνομάζεται τὸ κατασκευαζόμενον παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ Χυμικῶν ἀπὸ διάφορα μέταλλα, καὶ ἡμιμέταλλα, ὡς τοῦ χαλκοῦ. Ἡ χαλκάνθη, τοῦ θειαφίου, τοῦ κασσιτέρου, καὶ ἄλλων, περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὰς λέξεις καθ' ἕκαστον.

Τεχνητὸν εἶναι τὸ κατασκευαζόμενον παρὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ μίμησιν τῶν φυσικῶν διὰ στολισμὸν, καὶ τοιαῦτα φέρονται ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, καὶ Γερμανίαν, εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, εἰς διάφορα εἴδη, καὶ τιμάς. Ἡ Κωνσταντινούπολις ὅμως ὀλίγα ἐξοδεύει κατὰ τὸ παρὸν, ἐπειδὴ αἱ γυναῖκες ἐπιτηδεύονται, καὶ κάμνουν ἀσυγκρίτως ὡραιότερα ἀπὸ τὰ φερόμενα ἐκεῖθεν, καὶ κατὰ τὴν ὄρεξίν των.

Ἄνθος τεχνητὸν λέγεται, καὶ τὸ προσαρμοζόμενον εἰς τὰ πανία, ἢ χρυσοΰφαντα μὲ τὸ κέντημα, ἢ μὲ τὸ ὕφασμα. Εἰς τὸ πρῶτον εὐδοκιμοῦν θαυμάσια αἱ πολίτισσαί μας, εἰς δὲ τὸ δεύτερον οἱ ὑφανταὶ Εὐρωπαῖοι, μάλιστα εἰς τὴν Γαλλίαν, καθὼς θέλομεν διαγράψει εἰς τὰ χρυσοΰφαντα, καὶ πανία.

ΑΝΘΟΣ ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΥ εἶναι τὸ παρὰ τῶν Ὁλλανδῶν Foelie, προφερόμενον Φυλὶ, καὶ σημαῖνον Ἄνθος, παρὰ δὲ τῶν Γάλλων ὀνομάζεται Macis, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Ἰνδῶν, καὶ εἶναι ἡ δευτέρα φλοιὰ διεσχισμένη, ἡ ἐντυλίσσουσα τὸ τρυφερὸν κέλυφος τοῦ Μοσχοκαρύου.

Ἀπὸ τὸ ἄνθος τοῦτο φέρεται πολὺ εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ τώρα μετὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς Βαταβίας παρὰ τῶν Ἄγγλων, πρέπει νὰ κομίζηται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἔχει τὰς ἀρετὰς τοῦ Μοσχοκαρύου τελειοτέρας. Ἀπὸ αὐτὸ οἱ Φαρμακοποιοὶ ἐκβάλλουν ἔλαιον χρήσιμον εἰς πολλὰ πάθη.

ΑΝ-

ΑΝΘΟΝΑΜΑ, καὶ κοινῶς Ἀνθόνερον, τὸ διασταλαζόμενον ἀπὸ τὰ εὐώδη ἄνθη τῶν λεμονιῶν, πορτογαλλιῶν, χρυσομηλεῶν, καὶ ὁμοίων ἀειθαλῶν δένδρων, εἶναι λευκὸν καὶ εὐῶδες, καὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὴν εὐωδίαν του εἰς ῥαντισμούς, καὶ λούματα· τὸ καλήτερον, καὶ περισσότερον γίνεται εἰς τὴν Χίον, καὶ πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν. Εἰς τὴν γεῦσιν εἶναι ὑπόπικρον, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο πολλοὶ τὸ πίνουν μὲ τὸ νερόν.

ΑΝΘΡΑΞ, τὸν ὁποῖον ἡ κοινὴ γλῶσσα, μὲ ὅλην τὴν Μεσημβρινὴν Εὐρώπην ὀνομάζει Κάρβουνον, ὡς Charbon, καὶ Carbone, εἶναι ἀναγκαιότατος εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, καὶ τὰς τέχνας· εἶναι δὲ καὶ δύω εἰδῶν τεχνητὸς, καὶ φυσικός.

ΑΝΘΡΑΞ τεχνητὸς εἶναι ξύλον καυμένον, καὶ ἐσβυσμένον πρὸ τοῦ νὰ γένῃ στάκτη, φυλαττόμενος, καὶ μεταφερόμενος, ὅπου κάμῃ χρεία, διὰ νὰ θρέψῃ τὴν φωτίαν, καὶ τοῦτον μόνον γνωρίζει, καὶ μεταχειρίζεται ἡ Τουρκία καὶ εἰς τὰς οἰκιακὰς χρήσεις, καὶ εἰς τὰς τέχνας. Ἡ κατασκευὴ οὖσα γνωστὴ μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸ βάρος τῆς καταγραφῆς. Τὰ καλήτερα εἶναι ἀπὸ ξύλα δρύϊνα, Τουρκιστὶ μεσέδες.

Οἱ ἄνθρακες τοῦ ξύλου τῆς λεπτοκαρύας βάλλονται εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Πυρίτιδος (βαρούντι) καὶ ἡ Διοίκησίς μας λαμβάνει ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθωνος.

ΑΝΘΡΑΞ μεταλλικὸς, ὁ ὁποῖος καὶ Αἰθάνθραξ Ἑλληνικώτερον, καὶ προσφυέστερον λέγεται, εἶναι δύω εἰδῶν, ἢ Γήϊνος (Charbon de Terre) ὁ ὁποῖος εἶναι εἶδος γῆς τεαφώδους, μεταλλικῆς, ὀρυκτῆς, εὑρισκομένης εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης (τὴν ὁποίαν καὶ γῆν Καυσίμην ὠνόμασα, καὶ Γαλλιστὶ Houille) μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Σκωτίαν, ὅπου ἀφ' οὗ ἐξαρκεῖ εἰς ὅλον τὸ βασίλειον, στέλλεται πολὺ μέρος καὶ εἰς τὰ Ἀτλαντικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης, καὶ εἶναι ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ εἴδη τῆς Ἀγγλίας ὄχι μικρόν. Ἡ Πετρώδης (Charbon de Pierre) ὁ ὁποῖος εἶναι πέτρα μεταλλικὴ,

ξη-

ξηρὰ, καὶ τεαφώδης, σπογγώδης, μελανὴ, καὶ βαρυτέρα ἀπὸ τὸ γνωστὸν Πορὶ, καὶ αὐτὸς εὑρίσκεται εἰς τὰ ἴδια μέρη. Ἀμφότεροι κάμνουν πῦρ δραστικώτερον εἰς τὰς βαναυσουργίας ἀπὸ τοὺς ξυλίνους ἄνθρακας· ἀλλ' εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν διὰ τὸ τεαφῶδες των ἔχουν ὀσμὴν βαρεῖαν, καὶ ἐπιβλαβῆ, μάλιστα εἰς τὲς ἀσυνεθίστες· μ' ὅλον τᾶτο εἰς τὴν Εὐρώπην τὲς μεταχειρίζονται παντοχοῦ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ξύλων.

Εἰς τὸ στόμιον τᾶ Θρακικοῦ πορθμοῦ εὑρῆκε μεταλλεῖον τοιούτου πετρώδους ἄνθρακος ὁ Ἄγγλος εἰσηγητὴς τοῦ πρώην περιφήμου Ναυάρχου Χυσεὶν Πασσᾶ, διὰ νὰ κάμῃ δοκιμὴν τῶν πυριφλεκτων βολίων τῶν κανονίων, καὶ τὸ μεταλλεῖον εἶναι πλούσιον, ἀλλ' ἀφέθη, ὡς ἄχρηστον εἰς τὸ γένος τοῦτο.

ΑΝΘΡΑΞ, καὶ τὸ γνωστὸν πετράδιον Ῥουβίνιον (ἤτοι κόκκινον) ὀνομάζεται, καὶ εἶναι πέτρα ὁμοιάζουσα τὸ χρῶμα τοῦ ἀναμμένου ἄνθρακος κοκκινόφωτος, καὶ δευτέρα εἰς τὴν τάξιν τῶν πετραδίων μετὰ τοὺς ἀδάμαντας, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν Πεγοῦν, καὶ εἰς τὴν Σεϊλάνον (Ταπροβάνην).

Εἰς τὴν Πεγοῦν εὑρίσκονται εἰς βουνὸν Καπέλανον ὀνομαζόμενον ἀπέχον 12 ἡμερῶν δρόμον ἀπὸ τὴν Σιρινὸν, βασιλεύουσαν τοῦ τόπε. Τὰ ἐκεῖ μεγαλήτερα Ῥουβίνια ζυγίζεν ἕως 4 κεράτια, καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν μόλις ἐξέρχονται ἐτησίως ἕως 500,000 γροσ. τιμῆς.

Οἱ Πεγουανοὶ ὀνομάζουν Ῥουβίνια ὅλα τὰ εὑρισκόμενα ἐκεῖ πετράδια, διακρίνοντές τα ἀπὸ τὸ χρῶμα, ἤτοι Ῥουβίνον κόκκινον τὸν Ἄνθρακα· κυανὸν, τὸν Σάπφειρον· ὑακίνθινον, τὸν Ἀμέθυστον· κίτρινον, τὸ Τοπάζιον, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.

Εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Νῆσον Ταπροβάνην εὑρίσκονται οἱ καλήτεροι ἄνθρακες εἰς ποταμὸν ῥέοντα ἀπὸ τὰ κατὰ τὸ μέσον τῆς Νήσου βουνά· ἀλλ' ὀλίγοι, ἐπειδὴ οἱ βασιλεῖς τῆς Νήσου ἐμποδίζουν τοὺς ἐγκατοίκους ἀπὸ τοῦ νὰ τοὺς ζητοῦν, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἴδια βουνὰ, ὅπου σπανίως τυχαίνουν.

Διαι-

Διαιροῦνται οἱ τοιοῦτοι ἄνθρακες εἰς 4 εἴδη ὀνομαζόμενα· ἀνατολικὸς, ἀκανθηρὸς, Spinel, Βαλλὴν, Balais, καὶ ψιλὸς, ἤτοι λεπτὸς, Rubinelle, ταὐτὸν εἰπεῖν ἀνθρακίσκος.

Ὁ ἀνατολικὸς ὅταν ἦναι ζωηρὸς, κόκκινος, ὑποπόρφυρος, ἤτοι ἐσκιασμένος εἶναι ὡραιότερος, καὶ πλέον ζητημένος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς.

Ὁ λαμπρὸς κόκκινος, ἀλλὰ πλέον ἀνοικτὸς ἐπέχει τὰ δευτερεῖα. Ἡ τιμήτων λογαριάζεται οὕτω, ὅταν δὲν ἔχουν ἐλαττώματα.

1.	Κεράτιον - τιμᾶται - Γαλλ. Λουδοβ.	10.	
2.	Ὅμ.	40.	
3.	Ὅμ.	50.	
4.	Ὅμ.	100.	
5.	Ὅμ.	600.	
6.	Ὅμ.	1000.	καὶ περισσότερον.

Ὁ ἀκανθώδης, ἢ ἀκανθηρὸς τιμᾶται κατώτερον ἀπὸ τὸν ἀνατολικὸν, ἐπειδὴ εἶναι ἀπαλώτερος μὲ ἀνοικτὸν κόκκινον, καὶ ζωηρὸν χρῶμα. Αὐτὸς εὑρίσκεται εἰς τὴν Πεγοῦν, καὶ λογαριάζουν τὸ ἥμυσι τῆς τιμῆς 4 κερατίων ἀδάμαντος, διὰ τὸν ἰσοβαρῆ τοιοῦτον ἄνθρακα.

Ὁ Βαλλὴν μόνος, Ἰταλιστὶ Balascio, ἤτον ἐγνωσμένος εἰς τοὺς Παλαιοὺς, ἔχει διαφόρους ἐπιδερμίδας ἀνομίους, καὶ γραμμικὰς, εὑρίσκεται τὸ περισσότερον εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ εἶναι ῥόδον, ἤτοι Rosa (ἰδὲ περὶ τῆς σημασίας τῆς Λέξεως εἰς τὰ περὶ Ἀδάμαντος) πελιδνὸν, καὶ ὑακινθινωπὸν, τὸ ὁποῖον προτιμᾶται ἀπὸ τὸν ῥοδοκόκκινον ἀνοικτόν. Ἡ τιμὴ τούτων εἶναι πολὺ κατωτέρα.

Ὁ ἀνθρακίσκος, ἤτοι τὸ λεπτὸν Ῥουβίνι, εἶναι κατώτερος ἀπὸ ὅλα τὰ ῥηθέντα εἴδη, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν Βρασιλλίαν.

Τὸ γνωστὸν μεγαλήτερον Ῥουβίνιον εὑρίσκεται εἰς τὴν Γαλλίαν προσηρμοσμένον εἰς τὸν στέφανον τῶν βασιλέων, καὶ ἄλλο ὁμοίως, ἀλλὰ τρυπημένον, παρὰ τοῦ

Βα-

Βασιλέως Λουδοβίκου, τοῦ λεγομένου Ἁγίου, διὰ νὰ περάσῃ μίαν ἄνανθαν ἀπὸ τοῦ ὑπολαμβανομένε ἀνανθίνου στεφάνου τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν Βοημίαν, καὶ Οὐγκαρίαν ἄνθρακες, καὶ καλοὶ σπανίως, καὶ εὐμεγέθεις.

Ἡ εὐπιστία τῶν Παλαιῶν ἀπέδιδε καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πετράδιον πολλὰς ἀρετὰς, ὡς εὐθυμίαν, παυσολύπην, καὶ ἀντιλοιμικήν. Ἰδὲ καὶ ΠΕΤΡΑ΄ΔΙΟΝ.

΄ΑΝΙΛΟΝ, Anil, φυτὸν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται τὸ Ἰνδικὸν, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

΄ΑΝΙΣΟΝ, Τουρκιστὶ Ἀνασὼν, σπόρος χόρτου γνωστοῦ, εὔχρηστος εἰς τοὺς Φαρμακοποιὸς, ὡς θερμὸς, καὶ ἀποδιώκων τοὺς ἀνέμους τοῦ στομάχου, καὶ τῆς κοιλίας.

Ἀπὸ τὸ ἄνισον ἐκβάλλονται δύω εἴδη ἐλαίων, τὸ μὲν μὲ τὸ Πιεστήριον, τὸ δὲ μὲ τὸν ΄Αμβικα.

Διὰ τοῦ πιεστηρίου τὸ ἔλαιον ἀποστάζει πρασινωπὸν, εὐῶδες, καὶ νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν· εἶναι καρδιακὸν, ὠφέλιμον εἰς τὸν στόμαχον, στυθικὸν, καὶ χωνευτικόν.

Διὰ δὲ τῆς διασταλαγῆς γίνεται εἶδος ἐλαίου λευκοῦ ὀνομαζομένε Πεμπτουσία Ἀνίσε, καὶ Λατινιστὶ Quint-Essentia· ἔχει δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ διαβατικωτάτην, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μεταχειρίζονται μὲ προσοχήν· διὰ νὰ ἦναι καλὸν ὅμως, πρέπει νὰ ἦναι λευκὸν, καθαρὸν, διαφανὲς, καὶ ὀσμητικώτατον, εὔκολον εἰς τὸ νὰ παγώσῃ, καὶ νὰ ἀναλύσῃ. Εἰς τὴν διασταλαγὴν ταύτην γίνεται καὶ ἄλλο ἔλαιον, νερὸν τε Ἀνίσε ὀνομαζόμενον, καὶ ἔχει τὰς ἰδίας ἀρετὰς· ἀλλὰ μὲ ὀλιγωτέραν δύναμιν. Ἀνισόσταγμα ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ τοῦτο, ἢ Ἀνισόναμα.

Γίνονται καὶ Ζαχαρωτὰ μὲ τὸ ΄Ανισον, καὶ ἐκτὸς τῆς γλυκύτητος, καὶ εὐωδίας εἶναι ἀντανεμικά. Καλὸν Α΄νισον εἶναι τὸ χονδρὸν, βαρὺ, καὶ ἐλαιῶδες.

΄ΑΝΙΣΟΔΕΝΔΡΟΝ. Δένδρον τῶν Ἰνδιῶν ὀνομασθὲν οὕτω διὰ τὴν ὁμοίαν ὀσμὴν τοῦ ξύλου του μὲ τὸ ΄Ανισον.

σον. Εὑρίσκεται μεταφυτευμένον εἰς πολλοὺς Εὐρωπαϊκοὺς κήπους, καὶ χρησιμεύει τὸ σταχτερὸν ξύλον τε εἰς πολλὰ λεπτουργήματα.

Ὁ καρπός του ὁμοιάζει τὸν σπόρον τῆς κολοκύνθης μὲ χρῶμα ἁμαυρὸν, καὶ στιλπνὸν, καὶ ὀσμὴν ἐξαίρετον. Οἱ Σίναι τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὸ ποτὸν τοῦ Θὲ, καὶ οἱ Ὁλλανδοὶ συνεθίσαντες ἀπ' ἐκείνες· εἰς ἄλλα Γένη ὅμως δὲν διεδόθη ἀκόμη αὐτὴ ἡ συνήθεια.

ANTIMONION, ἤτοι Ἀντιμόναχον ὀνομασθὲν παρὰ τοῦ Μοναχοῦ Οὐαλεντίνε κατὰ τὴν 1Β'. Ἑκατονταετηρίδα, ἐπειδὴ θεωρῶν ὅτι οἱ χοῖροι τρώγοντές το ἐπάχυνον, ἔδωκε τῶν συναδελφῶν του διὰ νὰ παχύνουν, καὶ τὲς ἐφαρμάκωσεν. Ἡ Ἑλληνική τε ὀνομασία εἶναι Στίμμι, γυναικεῖον, ὀμματόγραφον, πλατόφθαλμον, καὶ ἄλλα. Οἱ Χυμικοὶ τὸ ὀνομάζεν Λύκον τῶν Φιλοσόφων, ἢ τοῦ Πρωτέως, Λουτρὸν βασιλέως, καὶ ἄλλως. Οἱ Γερμανοὶ, ὀβελίσκον ὑέλου (Spic-Glas) καὶ οἱ Ἄραβες Ἀτμάδ.

Εἶναι δὲ μεταλλικὴ ὕλη εὑρισκομένη εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου, καὶ μολίβου, συνθεμένη ἀπὸ μεταλλικὸν θεῖον, καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν του χυμικὴν ὑπόστασιν ἀνὰ ἥμισυ. Οἱ Παλαοὶ τὸ ἐμεταχειρίζοντο κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν εἰρημένων ὀνομάτων διὰ βάψιμον τῶν βλεφάρων, καὶ ἄλλα κοσμητικά. Ὁ εἰρημένος Μοναχὸς διὰ ἠρωϊκὸν ῥόπαλον κατὰ τῶν συναδελφῶν του· οἱ δὲ νῦν Ἰατροὶ δι' ἐμετικὸν, ἢ διαφορητικὸν, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπόστασίς του ἔχει τὰ τρία ταῦτα· ἀ. Γῆν μεταλλικὴν ὑελοποιουμένην. β' Οὐσίαν ἀρσενικίου, καὶ γ'. στοιχεῖον φλογιστικόν. Ἡ γῆ χρησιμεύει διὰ τὸ διαφορητικόν· καὶ τὸ ἀρσενίκιον διὰ τὸ ἐμετικὸν, καὶ τὸ φλογιστικὸν διὰ τὴν φαινομένην μεταλλικὴν στιλπνότητα. Παρὰ τῶν δοκίμων Ἰατρῶν δίδεται εἰς πολλὰ πάθη, καὶ εἶναι χρήσιμον εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὸν Κασσίτερον, τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, τοὺς χρυσοχόους, τοὺς βαφεῖς, καὶ τοὺς νομισματοκόπους· ὥστε ἐξοδεύεται ἀρκετὸν, καὶ συσταίνει Ἐμπόριον. Ἀντιμόναχον ὡμὸν

λε-

λέγεται τὸ καθαριζόμενον ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην μὲ τὸ ἀνάλυμα, καὶ εἶναι μολυβδόχρουν. Εὑρίσκεται καὶ παρθένον, ἤτοι ἐκ φύσεως καθαρὸν, ὁμοιάζον μὲ μολίβι, ἢ μὲ δουλευμένον σίδηρον. Λύει εὐκολώτατα εἰς τὸ πῦρ, καὶ εὑρίσκεται παντοχοῦ.

ΑΝΣΟΓΑ. Ἰδὲ ΑΦΥΗ.

ΑΞΙΦΟΣ. Φαρμάκι δραστικώτατον, τὸ Sublimato, ἤτοι ὁ ὑψωμένος ὑδράργυρος. Ἰδὲ ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΣ.

ΑΠΙΔΙΟΝ, ἢ Ἑλληνικώτερον Ἄπιον, ὀπωρικὸν γνωστὸν, καὶ χρήσιμον εἰς τὸ φαγὶ, ὠμὸν, καὶ ζαχαρωτόν· εἶναι δὲ καὶ πολυειδὲς τὸ ἥμερον, καὶ τὸ ἄγριον.

Τὸ ξύλον τῆς Ἀπιδιᾶς εἶναι εὔχρηστον εἰς τοὺς λεπτουργοὺς, μάλιστα διὰ τὰ μουσικὰ ὄργανα, ὡς αὐλὲς, καὶ παρόμοια. Βάφεται τόσον καλὰ μαῦρον, ὥστε δύσκολα ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὸ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν ἀληθινὸν ἔβενον (ἀβανόζι).

Ἀπὸ τὸ ἀπίδι γίνεται Ἀπιόζυθος, ποτὸν ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τὸ τῆ μήλυ, (Poiré) ἤτοι ἀπιδωτὸν ὀνομαζόμενον, ἢ καὶ ἀμφότερα Κίδρον, Cidre. Ἰδὲ τοῦτο. Εἰς τὴν Εὐρώπην γίνεται καὶ δαπανᾶται πολὺ· μάλιστα εἰς τὴν βορεινὴν Γαλλίαν, καὶ τὴν κάτω Γερμανίαν.

ΑΠΟΚΥΝΟΝ. Χόρτον βλαστάνον εἰς τὴν Αἴγυπτον κοντὰ εἰς τὸ χωρίον Ματαρέαν. Ὀνομάζεται δὲ Ὀσσὰρ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Βεῖδ παρὰ τῶν Γάλλων. Εἶναι πολύρριζον, τὰ κλωνάριά του μεγαλώνουν ἕως 6. πόδας, καὶ τὰ φύλλα του εἶναι πλατέα, πυκνὰ, καὶ ὠοειδῆ. Ἀπὸ αὐτὰ ὅταν ἦναι ἀπόμη τρυφερὰ, ἀποστάζει εἶδος γάλακτος καλοῦ διὰ τὸ στίλβωμα τῶν βυρσῶν, καὶ εἰς τὴν φαρμακοποιΐαν, καὶ ἔτι διὰ τὸ μάδισμα, ἤτοι πτίλωμα τῶν τριχῶν, καὶ καθάρισμα τοῦ δέρματος ἀπὸ τὴν ψώραν, καὶ τοὺς βουβῶνας τῶν ἀφροδισιακῶν παθῶν. Οἱ κλόνοι τοῦ θαυμασίου φυτοῦ τούτου, καθὼς καὶ ὁ σπόρος του σκεπάζονται ἀπὸ κοντὸν, ἁπαλὸν μεταξῶδες, χρήσιμον διὰ γέμισμα προσκεφαλαίων, καὶ στρωμάτων, βαμβάκι.

ΑΡΑ-

ΑΡΑΒΟΣΙΤΑΡΟΝ. Τὸ γνωστὸν, καὶ εὐφορώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ γενήματα, διότι ἕνας κόκκος ὅταν εὐτυχήσῃ δίδει 2,000. Ἡ γεωργία του εἶναι εὔκολος, καὶ ὀλίγον ὑπόκειται εἰς τὴν βλάβην τῆς κακοκαιρίας. Ὅταν ἦναι εἰς τόπον ποτιστικὸν, ἐπίπεδον, καὶ παχεῖαν γῆν, τρεῖς ἢ τέσσαρες μῆνες, ἀφ' οὗ φυτευθῇ, ἀρκοῦν διὰ νὰ ὡριμάσῃ, καὶ νὰ θερισθῇ· τὸ περισσότερον εἶναι ξανθὸν, καὶ τὸ ἄλλο λευκὸν, καὶ ὀλίγον τὸ μαῦρον· τὸ ἀλεῦρί του εἶναι θρεπτικὸν, καὶ νόστιμον ὅταν ἦναι ἔγκαιρον, ἤτοι νωπὸν, τὸ ψωμί του. Εἰς τὴν Βλαχίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν (ἦτον γνωστὸν εἰς τοὺς ἐκεῖ αὐτόχθονας πρὸ τοῦ τὰ ὑπάγουν οἱ Εὐρωπαῖοι) ὁ κοινὸς λαὸς τὸ τρώγει εἰς ἀλεῦρι βρασμένον, τὸ ὁποῖον οἱ Βλαχομολδάβοι τὸ ὀνομάζουν Μαμαλίγκα· τὰ ζῶα, μάλιστα οἱ χοῖροι, τρεφόμενα ἀπὸ αὐτὸ παχύνουν ἐξαίρετα.

Ὠνομάσθη Ἀραβοσίταρον ἀπὸ τὸ Τουρκικὸν Μισὶρ Βογδὰ, ἤτοι Αἰγυπτοσίταρον· ἐπειδὴ εἰς ἐκεῖνον τὸν ποτιστικὸν τόπον ἐπρωτογνωρίσθη παρὰ τῶν Ἀράβων, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς, μετὰ τὴν ἐκεῖ ἔφοδον τῶν Ἀράβων, τὸ λεγόμενον Καλαμοσίταρον, ἤτοι Καλαμπόκι, διότι γίνεται ὡς καλάμι. Οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ ὀνομάζουν Μάϊς, καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι σιτάρι τῆς Τουρκίας, ἢ τῆς Ἰνδίας, ἢ καὶ Μάϊς. Πρὸ ὀλίγων χρόνων ἐσυνήθισαν νὰ τὸ καλλιεργοῦν εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Εὐρώπην.

Ὁ καρπός του γίνεται κολλημένος εἰς ἄσπορον καὶ ἀχυρώδη κῶνον ὀνομαζόμενον Κοκκωνάραν, αἱ ὁποῖαι πωλοῦνται ἐψημέναι, ἢ βρασμέναι, καὶ τρώγονται παρὰ τῶν πτωχῶν· φέρει ὅμως δυσκοιλιότητα.

ΑΡΓΙΛΛΟΣ. Πηλὸς παχὺς, καὶ ἰξώδης, χρήσιμος διὰ τοὺς πηλουργοὺς εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν λαγήνων, πιθαρίων, καὶ ἄλλων ἀγγείων, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ κοινὸς εὐθυνὸς, καὶ πολύχρηστος. Ἰδὲ ΠΗΛΟΥΡΓΙΑ.

ΑΡΓΙΛΛΟΣ ὅμως κυρίως ὁ λευκὸς, εἶναι χῶμα, ἢ καὶ πέτρα εὔθραυστος γινομένη χῶμα, καὶ πρῶτον γνωρισθεὶς εἰς τὴν Σίναν, ὁ ὁποῖος παρὰ τῶν Τούρ-

κων

κων Φαρφουρὶ, παρὰ δὲ τῶν Εὐρωπαίων Porcellana ὀνομάζεται. Ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Φαένσαν τῆς Ἰταλίας πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπην πλαστουργηθεὶς, ἔλαβε τὸ ἐπώνυμον τῆς Πόλεως Φαένσα. Μετὰ ταῦτα ὅμως γνωρισθεὶς εἰς τὴν Τουρκίαν διὰ τοῦ ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας ἐμπορίου, παρωνομάσθη Σαξώνιον. Ὅλα αὐτὰ τὰ πηλουργήματα εἶναι τοῦ ἰδίου γένους, ἀλλὰ διαφέρουν κατὰ τὴν ὕλην, καὶ κατασκευήν. Ἂς ἀκολουθήσωμεν ὅμως τὴν χρονολογικὴν σειρὰν, διὰ νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τούτων τἀναγκαῖα.

ΑΡΓΙΛΛΟΠΛΑΣΤΑ ΣΙΝΙΚΑ, εἶναι τὰ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Σίναν (1) φαρφυρία, τὰ ὁποῖα Τυρκικώτερον ἐσκὶ μαδένια, ἤτοι παλαιοῦ μεταλλείου ὀνομάζονται. Αὐτὰ, καθὼς καὶ ἡ ἰδία Σίνα φαίνεται ὅτι δὲν ἐγνωρίσθησαν παρὰ τῶν Παλαιῶν· καὶ τὰ γραφόμενα παρὰ τῇ Φυσιολόγῳ Πλινίῳ Σκεύη Σμύρνινα, Vasa Myrrina, φανέντα πρῶτον εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὸν θρίαμβον τῇ Πομπηΐῳ, ἀμφιβάλλεται ἂν ἦσαν τοιαῦτα.

Ὁ πηλὸς αὐτὸς, ἡ πέτρα τριβομένη εἰς χῶμα, εὑρίσκεται εἰς τὴν Καγσίαν Ἐπαρχίαν τῆς Σίνας, πλύνεται διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἄμμον, ἔπειτα τρίβεται, καὶ ζυμοῦται διὰ νὰ καταντήσῃ κατὰ πάντα εὐμάλακτος, καὶ μετὰ ταῦτα, ἢ μὲ τὰ χέρια, ἢ μὲ προπλάσματα πλαστουργεῖται εἰς ὅ,τι σκεῦος θέλει ὁ πηλουργός. Βάλλονται αὐτὰ εἰς τὸν Ἥλιον μὲ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ ῥαγίσουν ἀπὸ τὴν πολλὴν ζέσταν, καὶ ἀφ' οὗ ξηρανθοῦν ζωγραφίζονται κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ χρώματα, ἐπαλειφόμενα πάντοτε μὲ τὸ ἴδιον νερὸν τοῦ ἀργίλλου διὰ νὰ λάβουν στιλπνότητα, καὶ

(1) Τὸ, Σίνα πλησιάζει περισσότερον μὲ τὸ Τζὶν, ὄνομα τῆς Κίνας κατὰ τὴν προφορὰν τῶν αὐτοχθόνων, καὶ αὐτὸ θέλω μεταχειρισθῇ. Σῖναι δὲ οἱ Κινέζοι τὸ ἐθνικὸν, ἢ τοπικὸν· καθὼς καὶ Σινικὸν τὸ προερχόμενον ἀπὸ τὴν Σίναν. Τζινὶ, ἤτοι ἀπὸ τὸ τζὶν (Σίναν) λέγουσιν οἱ Τοῦρκοι τὸ Ἀργιλλόπλασμα.

καὶ τελευταῖον ἐψήνονται εἰς τὸν κλίβανον μὲ πῦρ μέτριον, καὶ ὑπόθερμον, καὶ ἀποτελοῦνται. Αὐτὰ τὰ σπάνια εἰς ἡμᾶς ἀγγεῖα εἰς τὴν Σίναν, (κατὰ τὴν σύμφωνον μαρτυρίαν τῶν Περιηγητῶν) εἶναι κοινότατα εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας της.

Ὁ Ἰησυΐτης Ἐντρακόλλης Παπικὸς Ἀπόστολος (Μισσιονάριος) εἰς τὴν Σίναν, μὲ Ἐπιστολήν του γραμμένην τῇ ά. Σεπτεμβρίου 1712. ἀπὸ τὴν Ἰαοτσοῦν πόλιν Σινικὴν, κειμένην ἐπὶ τὸν ὁμώνυμον ποταμὸν, διὰ τοῦ ὁποίου μετακομίζονται τὰ ἀργίλλινα ταῦτα σκεύη, περιγράφει διεξοδικώτατα καὶ τὴν ὕλην, καὶ τὴν κατασκευὴν, καὶ τὸ ζωγράφισμα, καὶ τὸ ἔψημα αὐτῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὴν ὄπισθεν σύντομον ἔκθεσιν, καὶ ὀλίγον μᾶς ὠφελεῖ νὰ ἀκριβολογήσωμεν περὶ τούτου, δὲν ἀντιγράφω μεταφραστικῶς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ κατ' ἐπιτομὴν προσθέτω τὰ ἑξῆς.

Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἡ τέχνη εὑρέθη εἰς ἐκεῖνο τὸ Γένος περὶ τὸ 412 ἔτος, καὶ τὸ ὄνομα Porcellana τὸ ἔβαλαν οἱ Πορτογάλλοι, εἰς τῶν ὁποίων τὴν γλῶσσαν σημαίνει Τρυβλίον, ἢ σκύφον, ἐπειδὴ τοιαῦτα σκεύη ἐπρωτοεῖδον, καὶ παρὰ τῶν ἐντοπίων ὠνομάζοντο μὲ ταὐτόσημον λέξιν Θσκί. Ἐπαινεῖ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν Σινῶν εἰς τὴν πλαστικὴν τῆς ὕλης, ἀλλὰ μέμφεται τὴν ἀμάθειαν τῶν ζωγράφων, καὶ τῶν διαμορφωτῶν· ἀλλὰ ταῦτα περὶ τῆς Σίνας τῶν ἀργιλλοπλασμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ Εὐρωπαῖοι φέρουν πολλὰ, καὶ εἰς διάφορα εἴδη, λαμβάνοντές τα ἀπὸ τὴν Καντῶνα, καὶ τὴν Ἰαπωνίαν.

Εἰς ὅλην τὴν Περσίαν κατασκευάζονται τοιαῦτα σκεύη πολλὰ, καὶ παρόμοια μὲ τὰ Σινικὰ, καὶ οἱ Ὁλλανδοὶ φέροντες τὰ πωλοῦν ἀντ' ἐκείνων, ἐπειδὴ δύσκολα διακρίνονται. Εἰς ἡμᾶς ὅμως αὐτὰ ὀνομάζονται Γενὶ μαδένια, ἤτοι νέων μεταλλείων, καὶ ἐκεῖνα, ὡς εἶπον, παλαιά.

Ἡ Φαένσα πόλις τῆς Ἰταλίας καυχᾶται διὰ τὴν εὕρεσιν αὐτῆς τῆς τέχνης εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐπιμαρτυ-

τυροῦσιν ὅλοι διὰ τοῦ πολιτογραφθέντος ὀνόματος εἰς τὰ κατασκευαζόμενα παρ' αὐτῶν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, καὶ Ἀγγλίας, καὶ αὐτῆς τῆς Ῥωσσίας. Ὅλων αὐτῶν ἡ κατασκευὴ γίνεται μὲ ἄργιλλον, ὁ ὁποῖος ὅσον εἶναι λευκότερος, ἄλλο τόσον εἶναι καλήτερος. Τὸ Βερονίκειον ὅμως, ἢ χρίσμα, συνθέτεται ἀπὸ μίγμα μολιβίου, κασσιτέρου, ἄμμου, καὶ ὑέλου· ὅλα αὐτὰ συνεψήνονται εἰς κάμινον μέχρις ἀσβεστώσεως, ἔπειτα ἀλέθονται εἰς μύλους ἐπὶ τούτου καμωμένους, καὶ ἡ κόνις ζυμώνεται μὲ νερὸν, καὶ γίνεται ἀλειφὴ, μὲ τὴν ὁποίαν ἀλείφονται, καὶ ζωγραφίζονται ἔπειτα, καὶ τελευταῖον ἐψηνόμενα γίνονται αὐτὰ τὰ σκεύη εἰς σχήματα διάφορα, χρώματα, καὶ ζωγραφίας, ὑπερτεροῦντα πολὺ τὰ φερόμενα ἀπὸ τὴν Σίναν διὰ αὐτὰ τὰ δύο προτερήματα, τοῦ σχήματος δηλαδὴ, καὶ τῆς ζωγραφικῆς, καθὼς ἐκεῖνα διὰ τὴν ὕλην, καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα ὑπερβαίνουν πολὺ τὰ Εὐρωπαϊκά.

Ὅσον ὁ ἄργιλλος εἶναι λευκὸς, καὶ χωρὶς πόρους, ἄλλο τόσον ἐγκριτότερον εἶναι τὸ ἀγγεῖον, καὶ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μορφοῦται, καὶ εἰς τοῦτο τὸν πρῶτον τόπον ἔχει ἡ Σίνα, τὸν δεύτερον ἡ Περσία, καὶ ἐφεξῆς τὰ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προκρίνεται τὸ Δέλφτον, καὶ Βερολίνον τῆς Γερμανίας, καὶ τὸ Saint-Cloud, Σαιγκλοῦδον, τῆς Γαλλίας.

Τῆς Ἀγγλίας ὁ ἄργιλλος εἶναι λευκὸς, ἀλλὰ πολὺ πορῶδης, καὶ οἱ Ἄγγλοι μὲ ὅλην τὴν γνωστήν των ἀκρίβειαν εἰς τὰς τέχνας, μόνον διὰ τὰ συνήθη, καὶ καθημερινὰ σκεύη τῆς τραπέζης τὰ ἔκαμαν νὰ προτιμῶνται, ἀπὸ τὰ ὁποῖα φέρονται ἐδῶ πολλὰ, καὶ προκρίνονται ἀπὸ τὰ τοῦ Τριεστίου, καὶ τῆς Ἀγκώνης· ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπὸ τὰ τῆς Σαξωνίας. Φέρονται στιβαγμένα εἰς πλεκτὰ τετράγωνα κιβώτια, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν σκευῶν.

Ἡ πλαστικὴ αὕτη κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ὕλης καταντᾷ βαθμηδὸν εἰς τὸ ἁπλοῦν χῶμα, καὶ τὴν συνει-

Συ-

θισμένην κεραμικὴν, ἡ ὁποία ἀναρμόστως ἐμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ἀργιλλοπλαστικὴν, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν του ὁ Ἄργιλλος σημαίνει τὸ λευκὸν χῶμα (1) καὶ ὄχι τὸ ἁπλοῦν, καὶ ὑποκίτρινον, ἢ κόκκινον. Διὰ τοῦτο κρίνω εὔλογον, ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ περιφήμου Σαβαρῆ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβον τὸν ἀνωτέρω πρῶτον ὁρισμὸν τοῦ Ἀργίλλου, νὰ διακρίνω τὴν λέξιν, καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἰδὲ ΚΕΡΑΜΙΚΗ, καὶ ΠΛΑΣΤΙΚΗ, εἰς τὰς ὁποίας ὑπάγονται ὅσα πλάττονται ἀπὸ κόκκινον πηλὸν διάφορα, καὶ πολύχρηστα σκεύη.

Εἰς τὸν Ἄργιλλον εὐλόγως ἀνάγεται καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν Καπνοκαμίνων (λουλάδων) τῆς κατὰ τὴν μικρὰν Ἀσίαν Γενισταμπόλ, ὁ ὁποῖος εἶναι πέτρα ἁπαλωτάτη, κοπτομένη, καὶ δουλευομένη ὅταν ἐξορύττηται ἀπὸ τὴν γῆν μὲ εὐκολίαν, ὡς πηλὸς, καὶ ξηραινομένη λαμβάνει τὸ πορῶδες στερεὸν συσσωμάτωμά της.

Ἀπὸ τὰ Καπνοκαμίνια ταῦτα στέλλονται πολλὰ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ διὰ τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλοῦνται καλά· διότι οἱ Εὐρωπαῖοι διαγλύφοντές τα μὲ διάφορα σχήματα, τὰ βράζουν εἰς λυομένον κηρίον διὰ νὰ καταντήσουν στερεὰ, καὶ τὰ μεταχειρίζονται. Οἱ Ὁλλανδοὶ, καὶ Οὔγκροι, ὡς ἔνδοτοι περισσότερον εἰς τὸν καπνὸν, ἐξοδεύουσι πολλὰ ἀπὸ αὐτά.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὴν ἐκτεταμένην Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν εὑρίσκονται πολλοὶ τοιοῦτοι ἀργιλλικοὶ πηλοί. Ἐγὼ γνωρίζω εἰς τὴν μικρὰν Πατρίδα μου, τὸ τῶν Ἰωαννίνων Ζαγόριον, δύω μὲ λευκὸν πηλὸν ἐξαίρετον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τέχνη λείπει, καὶ πρόνοια περὶ ταύτης δὲν εἶναι, τὸν μεταχειρίζονται μόνον διὰ νὰ χρίσουν τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν.

ΑΡΓΥΡΟΣ. Τὸ παρὰ τῆς κοινῆς γλώσσης Ἀσῆμι, (2) μέ-

(1) Ἀργὸν λέγεται τὸ λευκὸν χρῶμα· ὅθεν πύγαργος, καὶ ἄργυρος, κ. τ. λ.

(2) Ἡ ὀνομασία αὕτη στοχάζομαι νὰ ἐδόθη κατ' ἀρχὰς πρὸς διά-

μέταλλον λευκὸν (διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶ Ἀργὸν, Ἑλληνιστὶ λευκὸν, ἐτυμολογεῖται, καὶ ἐκ τούτου τὸ ἐπολιτογράφησαν οἱ Λατῖνοι Ἀργέντουμ, καὶ μετ' αὐτοὺς τὰ μεσημβρινὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης) βαρὺ, στερεὸν, στιλπνὸν, καὶ πολὺ ἐκτεινόμενον μὲ τὴν σφυρηλασίαν· ἔχει τὰ δευτερεῖα μετὰ τὸν χρυσὸν εἰς τὴν σειρὰν τῶν μετάλλων, καὶ χρησιμεύει μετ' ἐκεῖνον εἰς τὰ νομίσματα, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τῆς πολυτελείας τὰ ὄργανα, καὶ στολίσματα.

Εὑρίσκονται μεταλλεῖα ἀργύρου εἰς τὰ τέσσαρα τῆς Οἰκυμένης μέρη, καὶ πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀμερικῆς, πλουσιώτερα ἦσαν τὰ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν τῆς Ἱσπανίας· ἀλλὰ τώρα τὰ τῆς Περοῦς ἔκλεισαν ταῦτα, καὶ εἶναι τὰ πλουσιώτερα, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ὅλα ὑποκείμενα εἰς τὸν Ἱσπανικὸν θρόνον.

Τὰ ποτὲ γνωστὰ τῆς Ἀττικῆς μεταλλεῖα ἐξέλιπον, καὶ ἡ Ὀθωμανικὴ Ἐπικράτεια εἰς τὴν Εὐρώπην ὀλίγον μεταλλουργεῖ πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὸν Ἄθωνα· εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς τὴν Σινώπην περισσότερον, ἀλλ' ὀλίγον ὠφελεῖται τὸ Βασίλειον, διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν, καὶ κακὴν διοίκησιν τῶν Σατραπῶν, καὶ ἄλλων ἐπιστατῶν. Ἔχει ὁ τόπος καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὰ φανερώνει διὰ νὰ μὴ ἐργοδιωχθῇ.

ΜΕ-

διάκρισιν εἰς τὸ Ἄσημον, ἤτοι ἀσημείωτον, καὶ μὴ χαραγμένον εἰς νόμισμα, τὸ ὁποῖον περιληπτικῶς ἀργύριον ὠνομάζετο, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν.

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ, ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΟΥ.

Ἐπειδὴ τὰ Μεταλλεῖα τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία καὶ Ἱσπανικὴ, ὡς κυριευομένη παρὰ τῶν Ἱσπανῶν, ὀνομάζεται, ὑπερβαίνουν εἰς τὴν ἀφθονίαν καὶ πλουσιότητα τὰ λοιπὰ τῆς Οἰκουμένης, δίκαιον εἶναι νὰ ἀρχήσωμεν ἀπὸ αὐτά.

Ὁ Ἄργυρος εὑρίσκεται παρθένος, ἤτοι καθαρὸς ἐκ φύσεως περισσότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ Μέταλλα (ἐκτὸς τοῦ χρυσοῦ) χωρισμένος δηλαδὴ ἀπὸ ἀρσενικιῴδη, καὶ θειαφῴδη μέρη· ἄλλοτε κολλημένος εἰς πέτρας, ἄλλοτε ἀναπατωμένος εἰς τὴν ἄμμον, καὶ πολλάκις ἐμπεριέχων καὶ ὀλίγον χρυσὸν, καὶ εἰς διάφορα σχήματα· ἤτοι σφαιρικὸς, ἀκιδωτὸς, κλονῴδης, καὶ φυλλῴδης, τριχῴδης, καὶ εἰς ἄλλας μορφὰς, καθὼς ἡ πολύτεχνος φύσις τὸν σχηματίσει· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο συγκρινομένη ἡ ποσότης τοῦ τοιούτου παρθένου μὲ τὴν συναζομένην διὰ τῆς Μεταλλυργίας ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην, εὑρίσκεται πολλὰ ὀλίγη· διὰ τοῦτο καὶ εἶναι ἀναγκαία ἡ Μεταλλυργία, χωρὶς τῆς ὁποίας ὀλιγώτατος, καὶ ἑπομένως ἀκριβώτερος ἤθελεν εἶναι καὶ ὁ Ἄργυρος, καὶ τὰ λοιπὰ μέταλλα εἰς τὸν Κόσμον.

Μεταλλικὴν ὕλην ὀνομάζομεν ἐκείνας τὰς ὀρυκτὰς πέτρας, ἢ χῶμα, ἢ ἄμμον, ἢ καὶ ὑγρόντι, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καθαρίζει μέταλλόντι ἡ Μεταλλυργία· οἱ Ἱσπανοὶ τῆς Περοῦς τὴν ὀνομάζουν Metail, ἤτοι Μετελλικὸν (α) καὶ οἱ Γάλλοι Minerai, ταυτοσημάντως ὀρυκτὸν σημαῖνον, διότι Miniere, τὸ Ὀρυκτεῖον, καὶ Miner, τὸ ὑποσκάπτειν, καὶ διορύττειν.

Εἰς ἐκείνας τὰς Ἱσπανικὰς ἀποικίας, καθὼς καὶ ἀπαν-

(α) Διὰ τοῦτο Μέταλλον ὠνομάσθη, διότι μετὰ ἄλλων σύμμικτον, καὶ συγκεκραμένον εὑρίσκεται.

ἀπανταχῦ ἡ Μεταλλικὴ ὕλη τῦ Ἀργύρυ εἶναι πολυειδεστάτη κατὰ τὴν ποιότητα, στερεότητα, καὶ χρῶμα· κυριώτερα ὅμως εἴδη εὑρίσκονται ταῦτα·

Ἡ Λευκὴ, καὶ Σταχτιρὰ μὲ κηλίδας κοκκίνας, ἢ κυανᾶς, καὶ λέγεται Ἄργυρος Λευκὸς, Plata Blanca· αὐτὴ εἶναι πλυσιωτέρα, καὶ εὐκολοδιάλευτος, καὶ ὀλιγεξοδωτέρα· ἐπειδὴ καθαρίζεται μὲ μόνην τὴν κάμινον, ὅπυ ἐξατμίζεται ὁ μόλυβδος, καὶ μένει καθαρὸς ὁ ἄργυρος, χωρὶς νὰ ἐξοδευθῇ Ὑδράργυρος. Αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐγνώριζον καὶ οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ πρὸ τῆς ἐφόδυ τῶν Ἱσπανῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἡ Μαύρη, ὀνομαζομένη Plomo Ronco, ἤτοι Μολίβι Ἀκανθῶδες, καὶ ἄλλη μαύρη, ἡ ὁποία βρεχομένη, καὶ τριβομένη εἰς τὸν σίδηρον κοκκινίζει, διὰ τῦτο καὶ Rossicler λέγεται, εἶναι πλουσιωτάτη καὶ αὐτὴ καὶ ὁ ἄργυρός της ἐξαίρετος.

Ἡ λεγομένη Ζωρόχη, Zoroche, στίλβει ὡς ὁ Τάλκος, καὶ ὁμοιάζει ἀργυρωμένη· ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἔχει ὀλίγον ἄργυρον. Ὁμοίως καὶ ἡ κοκκινωπὴ ὑποκιτρίνη, ἀπαλωτάτη, καὶ κομματιασμένη ἐκ φύσεως, καὶ λεγομένη Πάκος.

Ἡ Κιτρίνη ὀνομάζεται Cobrisso, Κόβρισσος, εἶναι εὐκολότριπτος, καὶ ὁ ἄργυρος σχεδὸν φανερός· πλὴν δύσκολα καθαρίζεται διὰ τὴν σύγκρασίν του μὲ πολὺν χαλκόν.

Ἡ Ἀραχνώδης, Aranea, εὑρισκομένη εἰς τὸ Ποτόσιον μόνον εἰς τὸ μεταλλεῖον τῦ Καταμίτυ, συνθέτεται ἀπὸ νήματα, ἤτοι ἴνας ἀργύρου, περιπλεγμένας, καθὼς εἰς τὸ τεχνητὸν συρίτι, καὶ χρειάζεται νὰ καῇ διὰ νὰ συναχθῶν αἱ ἴνες ἐκεῖναι.

Γενικῶς αἱ μεταλλικαὶ ὕλαι εἶναι πλυσιώτεραι εἰς τὸ μέσον, ἢ εἰς τὰ ἄκρα τῦ μεταλλείου, καὶ μάλιστα εἰς τὰ μέρη ὅπυ αἱ φλέβες διατέμνονται, ἤτοι σταυρώνονται.

Ὅσα Μεταλλεῖα εἶναι πλησίον εἰς ποταμὺς, ἢ κἂν εἰς ῥύακας, διὰ νὰ γυρίζυν τὺς ἀναγκαίυς μύλυς εἰς τὸ κοπάνισμα τῆς μεταλλικῆς ὕλης, εἶναι ἐπικερδέστερα·

διότι

διότι εἰς τὰς Λίπας, ἢ τὸ Ποτόρι, ὅπου λείπουν τὰ νερὰ ἐξοδεύουν διπλᾶ, ἀπὸ τὴν Ταράβαν διὰ τὴν ἐργασίαν.

Ὅλα τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς εὑρίσκονται εἰς τόπους βυνώδεις, ψυχρὲς, καὶ ἀκάρπους· ὀλίγαι εἶναι εἰς εὐκράτους, καὶ μηδὲν εἰς θερμούς. Ἡ ἀνασκαφὴ, καὶ διωρυγή των εἶναι ἐπικίνδυνος εἰς τὲς ἐργάτας διὰ τὰς μεταλλικὰς ἀναθυμιάσεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις καὶ τὰ ἔξωθεν τῦ ὀρύγματος εὑρισκόμενα ζῶα βλάπτυσι, καὶ τὲς μεταλλυργοὺς διαφθείρυν, καὶ ἐμποδίζυν ἀπὸ τοῦ νὰ δουλεύυν δύω ἡμέρας κατὰ συνέχειαν· πλῆθος αὐτοχθόνων ἐργοδιωκομένων ἀνηλεῶς ἀποθνήσκουν, καὶ ἤθελον μείνῃ ἔρημα τὰ μεταλλεῖα ἂν ἔλιπεν ἡ Μάτη, χόρτον τῦ Παραγαίυ, τὸ ὁποῖον πίνυν οἱ ἐργάται, ὡς οἱ Σῖναι τὸ Θὲ, καὶ προφυλάττονται κατά τι. Μ' ὅλον τῦτο ὅταν ἀνοιχθῇ φλέβα καινέρια, πρέπει νὰ κλεισθῇ εὐθὺς, καὶ νὰ ἀναχωρήσυν οἱ ἐργάται, ἕως νὰ ἐξατμισθῇ μέρος τῆς ἀρσενικιῶδους, καὶ φαρμακερᾶς ἀναθυμιάσεως. Ἰδὲ ΜΑ'ΤΗ.

Τὰ γνωστότατα μεταλλεῖα εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἶναι εἰς τὸ Ποτόρι, εἰς τὰς Λίπας, εἰς τὸ Ὄρυρον τῆς Ἀρίκης, καὶ εἰς τὴν Ὀλλαχέαν τῦ Κόσκου· ὅλαι αὐταὶ ὑποκείμεναι εἰς τὰς Ἐπαρχίας τῆς Περῦς, καὶ τῆς Χιλῆς. Ἰδὲ εἰς Βιβλ. Β'. τὰς λέξεις ταύτας.

Ἀφ' ἑ συνάξυν τὴν εἰρημένην μεταλλικὴν ὕλην, τὴν κοπανίζυν μὲ νερόμυλον κινοῦντα 8 ὀκάδων σιδηρᾶς κοπάνους, τὴν κοσκινίζυν μὲ κόσκινα σιδηρᾶ, ἢ χάλκινα, καὶ τὴν ζυμώνουν μὲ τὸ νερὸν, ἕως νὰ γένῃ πηλὸς, τὸν ὁποῖον ἡμιξηραμένον κόπτουν εἰς πλάκας περὶ τὰ 20 καντάρια τὴν μίαν, καὶ τὰς ὀνομάζουν σώματα Cuerpos, καὶ βάλλοντες εἰς ἑκάστην πρὸς 8 ὀκάδ. ἅλας θαλάσσιον, τὰς ζυμώνυν μὲ αὐτὸ, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας βάλλοντες 10 ἕως 20 λίτρας ὑδράργυρον, ἤτοι εἰς τὴν πλυσίαν περισσότερον, καὶ εἰς τὴν πτωχὴν ὀλιγώτερον, τὰς ἀνακατώνυν ἕως νὰ συνενωθῇ καλὰ ὁ ὑδράργυρος μὲ τὸν ἐνόντα ἄργυρον, καὶ αὐτὸ διαρκεῖ δέκα ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, μὲ βλάβην τῶν βιασμένων

εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον δυστυχῶν αὐτοχθόνων· καὶ ἂν ἦναι τὸ κλίμα ψυχρότερον, ἕνα μῆνα, ἢ καὶ ἓξ ἑβδομάδας. Ἄλλο τε μεταχειρίζονται καὶ ἀσβέστην, καὶ ὕλην μεταλλικὴν μολύβδυ, ἢ κασσιτέρυ, διὰ νὰ εὐκολύνυν τὸ ἀνακάτωμα αὐτὸ, καὶ τέλος πάντων τὸ πῦρ εἰς τὰ ψυχρότερα κλίματα.

Διὰ δὲ δοκιμὴν τῦ τελείου ζυμώματος κόπτυν ἀπὸ ἕκαστον κομμάτι ὀλίγον, καὶ ἂν ὁ ὑδράργυρος εὑρεθῇ λευκὸς, εἶναι καλὰ ζυμωμένον· ἂν δὲ μαῦρος, τὸν ζυμώνυν ἀκόμη, ἕως νὰ τὸ ἀρέσῃ ὁ δοκιμαστής.

Μετὰ ταῦτα στέλλυν τὸ σῶμα εἰς τὸ πλυστήριον, τὸ ὁποῖον δεχόμενον νερὸν ῥύακος, καὶ ὄντας κατωφερὲς πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἔχει ὑδροχόον νὰ χύνεται τὸ νερόν. Ἕνας ἄνθρωπος τὸ ἀνακατώνει μὲ τὰ ποδάριά του, καὶ τὸ νερὸν τρέχει μὲ τὸ χῶμα, ἕως νὰ μείνῃ μόνος ὁ ἄργυρος ὑδραργυρωμένος εἰς τὸν χάλκινον πάτον τῶν πλυστηρίων, καὶ νὰ τρέξῃ τὸ νερὸν καθαρόν. Ἡ καταστάθμη ἐκείνη ὀνομάζεται Pella, ἤτοι Δέρμα· καὶ ἀφ' ἧ σπογγισθῇ, καὶ τριβῇ εἰς ποκάρια προβατοκαμήλου, διὰ νὰ ἐκβῇ ὅσον δυνατὸν περισσότερος ὑδράργυρος, τὴν πατῦν εἰς πρόπλασμα ξύλινον πυραμειδοειδὲς ὀκτάγωνον, ἔχον εἰς τὴν βάσιν χαλκίνην πλάκα τρυπημένην εἰς πολλὰ μέρη.

Στροβίλυς, ἤτοι Pignes, ὀνομάζουν αὐτὰ τὰ κομμάτια, γινόμενα εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ διὰ νὰ καταλάβυν τὴν ἐμπεριεχομένην ποσότητα τῦ ἀργύρου, ζυγίζουν τὺς στροβίλυς, καὶ ὑφείλουν τὰ $\frac{2}{3}$ διὰ τὸν ὑδράργυρον, τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ νομίζεται ἄργυρος.

Ὅταν ξηρανθῦν οἱ στρόβιλοι ἐκβάλλουν τὸ τρύχινον πρόπλασμα, καὶ μένει ἐπάνω εἰς τὴν χαλκίνην τρυπητὴν πλάκα, τὴν ὁποίαν βάλλυν ἐπάνω εἰς τρίποδα σιδηρῦν ὄντα εἰς μέγα ἀγγεῖον γεμάτον νερόν· ἔπειτα σκεπάζυν ὅλα ταῦτα μὲ ἐπίθεμα πήλινον, τὰ τυλίσσουν μὲ ἄνθρακας, καὶ ἀνάπτυν τὴν κάμινον, βιάζοντες τὸ πῦρ μὲ μεγάλυς φυσητῆρας· ὥστε ὁ ὑδράργυρος ἀναβαίνει εἰς καπνὸν, καὶ πάλιν πυκνῦται ἀπὸ τὸ νερόν· ὁ

δὲ

δὲ ἄργυρος μένει πορῴδης εἰς διάφορα σχήματα, ἐλαφρὸς, καὶ κολλημένος εἰς τὰ ἄκρα.

Οἱ Μεταλλουργοὶ Ἱσπανοὶ κλεψεμπορευόμενοι τὸν τοιοῦτον στρόβιλον πωλοῦν εἰς τοὺς παρατυχόντας ἐμπόρους· ἀλλὰ διὰ νὰ ὠφεληθοῦν ἔτοι, πρέπει νὰ προσέχουν διὰ νὰ μὴ ἔχῃ ὁ στρόβιλος ἄμμον εἰς τὸ μέσον, ἢ σίδηρον· καὶ ἡ ἀσφαλεστέρα δοκιμὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ τὸν κοκκινίσουν εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἂν εἶναι κιβδηλευμένος μαυρίζει, ἢ κιτρινίζει. Τὸ δὲ κλεψεμπόριον τὸ κάμνουν διὰ νὰ κερδίσουν τὸ βασιλικὸν τελώνιον, συνιστάμενον εἰς τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ ὅλου.

Ὁ ῥηθεὶς τρόπος εἶναι συνηθέστερος ἢ καλήτερος διὰ τὸ καθάρισμα τοῦ ἀργύρου· γίνεται δὲ καὶ μὲ τὴν ἁπλῆν κάμινον καιόμενος πολλάκις, καὶ μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, ἀλλὰ σπανίως. Τὰ δὲ ἀργυρᾶ κομμάτια, ἢ πλάκες, ὀνομάζονται Bollos, ἤτοι Ἐγσφάγιστα, ἢ Βώλακες, καὶ μεταφέρονται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς ψωμοὺς, πλάκας, κυλίνδρους, καὶ στροβίλους, ἢ καὶ νομίσματα. Ὅλα ταῦτα παραδίδονται εἰς τὴν Κάδικα (Γάδην) πρὸς τοὺς Βασιλικοὺς ἐπιστάτας, καὶ ἡ ἔξοδός των εἶναι ἐμποδισμένη.

Ἡ Ἰαπωνία ἔχει δύω μεταλλεῖα ἀργύρου εἰς τὸ Πίγκον, καὶ εἰς τὸ Κάταμι· ἡ δὲ Εὐρώπη πολλὰ εἰς τὴν Γερμανίαν, πολλὰ εἰς τὴν Νορυηγίαν, εἰς τὴν Σουηκίαν, (α) εἰς τὴν Οὐγκαρίαν, εἰς τὴν Τρανσυλουανίαν,

εἰς

(α) Τὸ Μεταλλεῖον τῆς Συηκίας κατὰ τὸ Σαλσεβήρυτον (Salseberyt) εἶναι ὑπογειώτερον ἀπὸ ὅλα τὰλλα τῆς Οἰκυμένης· ἀπὸ τὰ τεῖα στόμιά του, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζυν πηγάδια, δὲν φαίνεται ὁ πάτος του, καὶ τὸ κατέβασμα τῶν ἀνθρώπων γίνεται εἰς καδίον μικρὸν δεμένον μὲ μακρὺ σχοινί, περιστρεφόμενον εἰς τὸν ἄξονα τροχοῦ κινυμένυ με τὸ νερόν. Ἡ διαύτη κατάβασις εἶναι καὶ κινδυνώδης, καὶ τρομερά· διότι εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου ἀπανιᾷ ὁ καταβαίνων ἀνυπόφορον ψύχος, καὶ ἀκύει τὸν ἦχον διαφόρων καπαρακτῶν, καὶ εἰς ἡμίσειαν ὥραν φθάνωντας κάτω ἐγκαρδιώνεται θεωρῶν τὰς λαμπρὰς ἐκείνας ὑπογείους κατοικίας ἀποσιλβούσας, καὶ βασαζομενάς ἀπὸ ἀργυρᾶς σύλυς. Τὰ φῶτα τῶν Μεταλλουργῶν ἀντα-

να-

εἰς τὴν Νεάπολιν, καὶ σπάνια εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὰ Ἱσπανικὰ εἰς τὰ Πυρηναῖα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἡ Περᾶ τῶν Ῥωμαίων, κατηργήθησαν διὰ τὴν πλησιότητα τῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸ καθάρισμα τῆς μεταλλικῆς ὕλης γίνεται κατὰ τὸν τρόπον τᾶ χρυσᾶ, Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣ· μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς αὐτὴν προσίθεται $\frac{1}{10}$ ἄλας ὀρυκτόν. Διὰ νὰ χωρισθῇ ὅμως ὁ ὑδράργυρος ἀπὸ τὸν ἄργυρον, βάλλεται εἰς κάμινον παρομοίαν μὲ τᾶ χαλκᾶ, μὲ θόλον, καὶ θυρίδα εἰς τὸ κέντρον, ὅπου προσαρμόζεται θετὸς κύλινδρος πήλινος, βαλλόμενος ὅταν καίηται τὸ μίγμα, καὶ συνάζει τὸν ἀναβαίνοντα ὑδράργυρον διὰ δευτέραν ἐργασίαν.

Ἐπειδὴ οἱ ἄργυροι οἱ μεταλλικοὶ ὅτοι, ἐνδέχεται ἀκόμη νὰ ἔχυν ἀκαθαρσίας, εἰς πηλίνην λεκάνην ἀπὸ ἄκαυστον χῶμα, ἡ ὁποία γεμίζεται μὲ μίγμα ἀπὸ ὑπόστασιν κονίας (θολοστάκτης) καὶ καυμένα κέρατα, ἢ κόκκαλα, βαλμένην εἰς τὴν κάμινον, ἀφ' ἧ ταῦτα καῇν, καὶ κοκκινίσῃ ἡ λεκάνη, βάλλεται ὁ ἄργυρος μὲ μολίβι, καὶ ἀναλυόμενα τὰ ἐξαφρίζυν ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας, καὶ μένει ὁ ἄργυρος· ἀντὶ δὲ τᾶ μολύβδυ χρησιμεύει, καὶ ὁ λιθάργυρος (Μυρτασάνι) καὶ τὰ ῥινίσματα τᾶ χάλυβος (Τζελικίυ) καὶ κάμνυν τὰ ἴδια ἀποτελέσματα.

Ὁ

ναχλώμενα εἰς τὴν στίλψιν τῶν ἀργυροστίλπνων θόλων, καὶ τὰ καθαρὰ νερὰ τᾶ εἰς μέσον διαῤῥέοντος ῥύακος, κάμνυν ὁλοφώτεινον ἐκεῖνον τὸν τόπον, καὶ τὰς διόδυς τυ.

Παντὸς ἔθνυς ἀνθρωποι ἐργάται, λιθοτομοῦντες, καὶ μεταλλεύοντες ἕκαστος, καθὼς εἶναι προσδιωρισμένος, οἰκίαι, ξενοδοχεῖα, καὶ ταῦλοι διὰ τὰ συνεργατικὰ ζῶα, ἀποδεικνύυν τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὑπόγειον πόλιν· καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ἀνεμόμυλος εἰς τὸ μέσον τοῦ μεταλλείου ἀδιακόπως περιστρεφόμενος, ἀναῤῥίπτει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς τὰ νερὰ τᾶ μεταλλείου.

Ὁ Ἄργυρος πρὸς τὸν χρυσὸν ἀναλογεῖ.

Εἰς τὴν Γερμανίαν	ὡς 14	11/12	πρὸς 1
Εἰς τὴν Ὁλλάνδαν	14	1/2	πρὸς 1
Εἰς τὴν Γαλλίαν	15	1/2	πρὸς 1
Εἰς τὴν Σίναν καὶ Ἰνδίαν	10		πρὸς 1

Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν Ἐθνῶν, τὸ ἀργυρᾶν νόμισμα εἶναι τὸ γενικὸν κοινὸν μέτρον, καὶ αὐτῆ τῆ χρυσοῦ, εἰς τὸν χρυσὸν ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῆ καὶ ἡ μεταβολή· διὰ τὸ τιμιώτερον ὅμως ἀποδίδεται εἰς αὐτὸν ἡ μονὰς, καὶ τὸ ἀνάβασμα, ἢ κατάβασμα φαίνεται εἰς τὸν ἄργυρον.

Ἡ Ῥώμη ἕως τὸ 484 ἔτος ἀπὸ κτίσεώς της ἔχουσα μόνον χάλκινα νομίσματα, ἐτίμα τότε τὴν λίτραν τῆ ἀργύρᾳ 72 λίτρας χαλκῆ· τῷ 512, ἕως 60 χαλκῆ πρὸς 1 ἀργύρᾳ· κατὰ τὴν ά. Χριστιανικὴν Ἑκατονταετηρίδα ὡς 60 πρὸς 1· ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ὡς 100 πρὸς 1, τὸ ὁποῖον καὶ διαρκεῖ περίπου εἰς τὴν Εὐρώπην ἕως τῆς σήμερον.

Ἡ ἀναλογία μεταξὺ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου τῷ 310 ἔτει ἀπὸ κτίσεως τῆς Ῥώμης, ἦτον ὡς 13 πρὸς 1· καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου 13 1/2 ἕως 14 πρὸς 1· κατὰ τὴν ιά. Ἑκατονταετηρίδα ἕως 10 πρὸς 1· κατὰ τὸ 1500, μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Περῆς, διὰ τὸ πλῆθος τῆ ἀργύρᾳ, ἀνέβη ἡ τιμὴ τοῦ χρυσῆ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, καὶ εἰσέτι ἀναλογεῖ ἐκεῖ ὡς 16 πρὸς 1· κατὰ δὲ τὸ βάρος ἀναλογεῖ ὁ ἄργυρος πρὸς τὸν χρυσὸν, ὡς τὰ 5, πρὸς τὰ 9.

Διὰ νὰ εὕρῃ τινὰς τὴν σωστὴν τιμὴν τῆ ἀργύρου (ὁ ὁποῖος ὅταν δὲν ἦναι κομμένος εἰς νόμισμα νομίζεται ἁπλῶς φραγματεία, ὡς αἱ λοιπαὶ) πρέπει νὰ ἐξεύρῃ τὴν ἐσωτερικὴν ποιότητα τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα κατὰ τὴν κατάστασιν, καὶ χρείαν τῆς Διοικήσεως, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸν πλῆτον, καὶ πτωχίαν τῆ θησαυρῆ της, μεταβάλλεται, ἢ φανερῶς διὰ θεσπίσματος, ἢ καὶ λαθραίως· ἔπεται ὅτι ἡ τιμὴ τῆ κα-

καθαρᾶ ἀργύρᾳ ἀκολουθεῖ τὸν ἀνάλογον ἀναβασμὸν, καὶ καταβασμὸν τῶν νομισμάτων.

Τὸ ἐπινοηθὲν εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Βασίλεια χάρτινον νόμισμα εἰς τούτους τοὺς τελευταίους τῶν πολέμων χρόνους, καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν λοιπῶν νὰ κιβδηλεύσουν τὰ νομίσματά των, ἐπροξένησε τὴν τωρινὴν τῆ ἀργύρᾳ ἀκρίβειαν· ἀλλ' αὐτὴ θεωρητικῶς, καὶ ἀληθῶς λογαριαζομένη εἶναι κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ ὄχι οὐσιωδῶς. Ἡ μόνη αἰτία τῆ νὰ ἀναβάσῃ τὴν τιμήν του, ἠμπορεῖ νὰ ἦναι, ὅταν ἢ τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς πτωχύνων, ἢ παύσουν ἀπὸ τῆ νὰ μεταλλεύγῶνται· ἢ τέλος πάντων ἂν ἐμποδισθῇ ἡ μετακόμισις τῆ μετάλλου τούτου ἀπὸ συμβεβηκός τι, καὶ γένῃ σπανιώτερος ὁ ἄργυρος.

Ὁ καθαρὸς ἄργυρος νομίζεται 12 Δηνάρια, ὑποδιαιρέμενα εἰς 24 κόκκους ἕκαστον· ὥστε ὅταν εἴπω ἔχω ἀργύριον 12 Δηναρίων, ἐννοῶ καθαρώτατον· ὅταν 10, ἀναλόγως κατώτερον, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. Περὶ τῆ πόσων Δηναρίων εἶναι τὸ ἀργυρᾶν νόμισμα ἑκάστου Βασιλείου, θέλομεν διαγράψει εἰς τὸ περὶ Νομισμάτων, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καταλαμβάνει ὁ περίεργος τὴν ποιότητα (τὴν ὁποίαν Τίτλον οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζῶν) τῆ δηλευομένῃ, καὶ σφραγιζομένου ἀργύρου εἰς ἑκάστην Ἐπικράτειαν, διὰ σκεύη καὶ ὄργανα διάφορα ὅλα πωλύμενα μὲ τὸ ζύγι, καὶ τὰ λεπτότερα, καὶ τεχνικώτερα μὲ τὸ κομμάτι.

Καθαρώτερος δὲ ὀνομάζεται ὁ ἄργυρος, ἀφ' ἧ χωνευθῇ ἀρκετὰ εἰς τὸ πῦρ λυόμενος, ὡς ἀνωτέρω, μὲ μόλιβον εἰς τὸ χωνεῖον, διότι ὁ μόλιβος καίεται, καὶ φθείρεται· ἡ δὲ ποσότης τῆ ἀργύρου μένει ἰσοβαρὴς καθ' ἑαυτὴν, ὡς πρότερον, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λεγόμενος Ἐγσφράγισος, ἤτοι τῆς βύλλας, ἐπειδὴ τοῦτον βυλλώνει, ἤτοι σφραγίζει μὲ τὴν βασιλικὴν σφραγίδα, ὁ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένος παρὰ τῆς Ἐξουσίας εἰς τὴν Βασιλεύουσαν.

Καθὼς προείπαμεν εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Σπυδὴν, καὶ ἀνωτέρω, διὰ νὰ γνωρισθῇ ὁ ἄργυρος ποίῳ τίτλῳ, ἤτοι ποιότητος εἶναι, διαιρεῖται εἰς 12 Δηνάρια, ὑποδιαιρού-

μενα

μενα εἰς 24 κόκκους· αὐτὴ εἶναι διαίρεσις τῆς Γαλλίας, καὶ Ὁλλάνδας.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν διαιρεῖται εἰς 12 οὐγκίας, ὑποδιαιρουμένας εἰς 20 λεπτά· εἰς δὲ τὴν Γερμανίαν εἰς 16 μέρη, ἤτοι λότια, καὶ ἕκαστον τούτων εἰς 18 κόκκους· ὥστε ὅταν εἰς τὴν Γερμανίαν εἴπωσιν ἄργυρον 15 λοτίων, ἐννοεῖται 11 Δηναρίων, καὶ 6 κόκκων, εἰς τὴν Ὁλλάνδαν· εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν 11 οὐγκιῶν, καὶ 5 λεπτῶν, καὶ ἐναλλὰξ ὁμοίως.

Τὸ καθαρώτατον γίνεται ἕως 11 Δηναρίων, καὶ 23 κόκκων· τὸ λεγόμενον τῆς βέλλας εἶναι 11 Δηναρίων, καὶ 18 κόκκων.

Ὅταν τινὰς θέλῃ νὰ δοκιμάσῃ ποίαν ἀναλογίαν καθαρότητος ἔχει μία ὁποιαδήποτε πλάκα, ἢ κομμάτι ἀργύρου διὰ νὰ εὕρῃ τὴν τιμήν του, κόπτει ἓν κομμάτι, τὸ ζυγίζει μὲ ἀκρίβειαν, τὸ καθαρίζει διὰ τῆς εἰρημένης ἀναλύσεως μὲ τὸν μόλιβον, ἔπειτα τὸ ἐκβάλλει, καὶ ἀφ' οὗ κρυώσῃ ζυγίζοντάς το λογαριάζει τὴν ἔλλειψίν του, καὶ διὰ τῆς ἀναλογικῆς μεθόδου τῶν τριῶν, κάμνει τὸν λογαριασμὸν τῆς ὅλης ποσότητος, καὶ δὲν λανθάνει. Παρατηρητέον ὅμως νὰ ἦναι ὅλον τὸ κομμάτι, ἢ πλάξ, τῆς αὐτῆς ἀπαραλλάκτου ποιότητος.

Οἱ Χρυσοχόοι τὸ δοκιμάζουν μὲ τὴν λεγομένην Λίθον Βάσανον (Μεέγκι Τουρκιστὶ) ἢ μὲ τὸ καύσιμον μικρὰ κομματία· μὲ τὸ πρῶτον ἠμπορεῖ νὰ δοκιμασθῇ παρὰ τῶν δοκίμων, ὁποιαδήποτε ποιότης, καὶ νὰ γνωρισθῇ, ἀλλ' ὄχι μὲ ἀκριβῆ τελειότητα. Τὸ δεύτερον ὅμως εἶναι ἀπόδειξις μόνον τοῦ καθαρωτάτου, ἤτοι σφραγισμένου, διότι τότε καὶ μετὰ τὸ καύσιμον ἀφ' ἧς κρυώσῃ μένει λευκὸς ὁ ἄργυρος, καθὼς καὶ εἰς τὸ πρῶτον βάρος.

Κατὰ διαφόρους Ἐποχὰς διαφορετικὴ ἐχρημάτισε καὶ ἡ ἀναλογία τῆς τιμῆς μεταξὺ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ· κατὰ τὸ παρὸν εἶναι κατὰ τὸν διαγραφέντα ὄπισθεν Πίνακα.

Ἀπὸ τὸν ἄργυρον ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων εἰς νομίσματα, καὶ σκεύη, λαμβάνει τὸ Ἐμπόριον καὶ τὰ ἑξῆς εἴδη, τὰ ὁποῖα ὡς χωριστὰς πραγματείας διαγράφω.

ΑΡ-

Ἄργυρος εἰς Κογχύλας. Κατασκευάζεται ἀπὸ τὰ κομμάτια τῶν ἀργυροπεταλων, καθὼς καὶ ὁ χρυσὸς εἰς κογχύλας, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Ζωγραφικήν. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣ ΕΙΣ ΚΟΓΧΥΛΑΣ.

Ἀργυροπέταλον, εἶναι τὸ κατασκευαζόμενον, ὡς τὸ χρυσοπέταλον, ἤτοι φύλλον χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, καὶ χρησιμεύει διὰ τὸ περίχρισμα ξύλων, καὶ ἄλλων πραγμάτων. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΠΕΤΑΛΟΝ.

Ἀργυρόσυρμα. Τὸ γινόμενον σύρμα διαφόρου λεπτότητος κατὰ τὴν σιδηρᾶν τρύπαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ διαπερῶν οἱ Χρυσοχόοι, καὶ χρησιμεύει εἰς ἁλύσεις, καὶ ἄλλα εἴδη. Περὶ τῆς κατασκευῆς του, ἐπειδὴ εἶναι ὁμοία, Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣΥΡΜΑ.

Ἀργυρέλατον ὀνομάζω τὴν κοινῶς γνωριζομένην Τραῦ, καὶ ἐπειδὴ γίνεται καὶ αὐτὸ, καθὼς καὶ τὸ χρυσῆν, Ἰδὲ καὶ περὶ τούτου ΧΡΥΣΕΛΑΤΟΝ.

Ἀργυρόνημα λέγω τὸ τυλιγμένον μεταξωτὸν νῆμα μὲ λεπτὸν ἀργυρέλαιον· ἡ κατασκευὴ καὶ τούτου εἶναι ἡ αὐτή. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΝΗΜΑ.

Ἄνθος Ἀργύρου γίνεται ἀφ' οὗ κρυσταλλωθῇ, τὸ ὁποῖον καὶ κρημνισθῇ λέγουσι οἱ Χυμικοὶ ὁ ἄργυρος μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ νίτρου. Ἰδὲ ΧΑΛΚΑΝΘΟΣ.

Πέτρα τοῦ Ἅδου· ὅταν ὁ κρυσταλλωμένος ἀναλυθῇ, καὶ χυθῇ εἰς σιδηρᾶν πρόπλασμα. Ἰδὲ ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΑΔΟΥ.

Τίτανος, ἤτοι Ἀσβέστη ἀργύρου λέγεται, ὅταν ὁ ἄργυρος ἀναλυθεὶς μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, κρημνισθῇ χυμικῶς.

ΑΡΕΚΟΝ. Εἶδος Φοίνικος, δένδρον τῶν Ἰνδιῶν μὲ κορμὸν ἕως 35 ποδῶν ὕψος, χωρὶς κλάνους, εὐθύτατον, μὲ φύλλα μόνον, καὶ πύκνωμα (Τσφαν) στρογγύλην εἰς τὴν κορυφήν. Ὁ καρπός του εἶναι ὡς τὰ ἐδικά μας μεσαῖα καρύδια, μὲ φλοιὰν ἔξωθεν ὁμαλὴν, καὶ ἔσωθεν μὲ πτίλον (χνοῦδι) ἐμπεριπαλύπτον τράγημα παρόμοιον εἰς τὴν θεωρίαν μὲ τὸ μοσχοκάρυον, καὶ εἰς τὸ κέντρον, ὅταν ᾖναι νωπὸν, ἔχον ὑγρὸν στακτηρὸν ἐξῳδες·

δες· ἡ γεῦσις τῦ ὡρίμου εἶναι στυφὴ, καὶ ἄσστη, καὶ τὸ χρῶμα τῆς φλοιᾶς κιτριωπόν.

Πολυχρηστότατος εἶναι ὁ καρπὸς ὗτος εἰς ὅλας τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἢ ἀποτελεῖ ἐκεῖ μέγα ἐσωτερικὸν Ἐμπόριον· διότι κατασκευάζοντες εἶδος μαστίχης, μασσῶν ὅλοι μικροὶ, καὶ μεγάλοι εἰς ἐκείνας τὰς πολυανθρώπυς τόπυς, κατὰ τὸν ἀκόλυθον τρόπον.

Κόπτυσιν ¼ τῦ Ἀρέκυ, καὶ τυλίσσοντές το εἰς φύλλον Βετέλυ ἀλειμμένυ μὲ ὀλίγην λευκὴν ἀσβέστην, τὸ μασσῶν, καὶ πτύυν κόκκινον σίαλον. Τὴν μαστίχην ταύτην τὴν ὀνομάζυν Πινάγκον, καὶ τὴν νομίζυν στερεωτικὴν τῶν ὀδοντίων, καὶ ὕλων, καὶ δροσιστικὴν τῦ στόματος, καὶ προσέτι δυναμωτικὴν τῦ στομάχου. Μετὰ τὸ μάσσημα πλύνοντες τὸ στόμα μὲ τὸ νερὸν, μένυν λευκότατα τὰ ὀδόντια. Οἱ παρεπιδημῦντες ἐκεῖ Εὐρωπαῖοι τὸ μεταχειρίζονται ἀδιακόπως, ὡς οἱ αὐτόχθονες, καὶ βεβαιῦσι τὰς ἀρετὰς ταύτας. Οἱ πλυσιώτεροι προσθέτυν καὶ ἀρώματα εἰς αὐτὴν τὴν μαστίχην, καὶ προσλαλῦντες πάντοτε παρατηρῦν νὰ ἦναι εὐώδες τὸ στόματων.

Εἶναι ἓξ εἰδῶν αὐτὸ τὸ δένδρον, ἀλλ' ἐγκριτότερον τὸ γινόμενον εἰς τὴν Σεϊλάνον. Εἰς τὴν Συράταν, καὶ τὸ Βασίλειον τῶν Μογόλων, τὸ μεταχειρίζονται καὶ διὰ κοκκίνην βαφήν.

ἈΡΙΣΤΟΛΟΧΙ'Α. Χόρτον εὑρισκόμενον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, διαιρέμενον εἰς τρία εἴδη παρὰ τῶν Παλαιῶν, ἤτοι Ἀρσενικὴ, ἥτις καὶ Δακτυλὶς διὰ τὸ μῆκος τῶν φύλλων της ἐπονομάζεται, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Σαρασίνα· Θηλυκὴ, καὶ Κληματῖτις, παρὰ τῶν νεωτέρων, καὶ ἡ Φιστολοχία, καὶ ἡ Πολύῤῥιζος. Ὅλα αὐτὰ τὰ εἴδη ἔχυν τὰς αὐτὰς ἀρετὰς, καὶ μεταχειρίζονται παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν εἰς τὴν Θηριακὴν, καὶ παρὰ τῶν Ἰατρῶν ἐναντίον εἰς τὰς ἐμφράξεις, μάλιστα τῶν γυναικῶν, ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Ἀριστολοχία, ἤτοι ἡ καλητέρα, καὶ ἐξαίρετος διὰ τὰ λόχια τῶν γυναικῶν, καὶ εἰς πολλὰ εἴδη, καὶ πληγὰς, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς

γαγ-

γαγγραίνας μὲ καλὴν ἔκβασιν. Ἡ καλὴ εἶναι ξηρὰ, βαρεῖα, σταχτερὴ, καὶ ὁμαλὴ ἔξωθεν, καὶ κιτρίνη ἔσωθεν, χωρὶς ῥυτίδας, ἤτοι ζαρώματα.

Ἐπειδὴ εἰς τὸ Ἐμπόριον εἶναι ὀλιγόχρηστος, ἀφήνω τὴν μακρὰν καταγραφὴν τᾶ σχήματος, καὶ τῶν διαφορῶν τῶν εἰδῶν της εἰς τὰς Βοτανικάς. Ἀνάγνωθι τὸν Διοσκορίδην, καὶ Μαθιόλον, καὶ Λεμερῆν περὶ τύτων, ἂν θέλῃς.

ἈΡΙΓΚΑ. Τὸ παρὰ τῶν Παρωκεανιτῶν Εὐρωπαίων Hareng, καὶ παρὰ τῶν Λατίνων Alosa Minor, παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων Θρίσσα μικρά· εἶναι ὀψάρι ὅμοιον μὲ τὴν γνωστὴν εἰς ἡμᾶς Θρίσσαν, μικρότερον ὅμως, καὶ ὡς τοιᾶτο, ἄγνωστον εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καθὼς λέγει ὁ Γάλλος Περιηγητὴς Μαίλλητος, Maillet, ὁ ὁποῖος μόνον εἰς τὸ Κάϊρον τῆς Αἰγύπτυ εἶδε, καὶ τὸ ἐπαινεῖ, ὡς νόστιμον.

Ἡ Ἀρίγκα ἀριθμεῖται εἰς τὰ λεγόμενα ἀγελαστικὰ, καὶ κοπαδικὰ ὀψάρια, καὶ καταβαίνει εἰς διωρισμένους καιρὺς, ἤτοι περὶ τὸ Θέρος, καὶ Φθινόπωρον ἀγεληδὸν ἀπὸ τὸν Βόρειον Ὠκεανὸν, πρὸς τὸν Γερμανικὸν, καὶ Ἀτλαντικὸν, καθὼς τὰ Σκομβρία (ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ὀλίγον μεγαλητέρα, καὶ κατά τι ὁμοιάζει)· κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καταβαίνυν ἀπὸ τὴν Μαύρην Θάλασσαν διὰ τᾶ Θρακικᾶ μας Βοσπόρυ εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ αἱ Πελαμύδες· μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν, ὅτι τὰ ἐδῶ ὀψαρεύονται καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφήν των τὴν Ἄνοιξιν ἄπαχα, αἱ Ἀρίγκαι ὅμως ὄχι μόνον δὲν ὀψαρεύονται, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἐθνῶν ἂν ἐπιστρέφυν· ἐπειδὴ διὰ τὴν πλατύτητα ἴσως τᾶ Ὠκεανᾶ, διαβαίνυσαι ἀνοικτὰ εἰς τὸ πέλαγος δὲν φαίνονται.

Τὸ ἁλίευμά των ἐνασχολεῖ πλῆθος ἀνθρώπων ἀπὸ τὰ Παρωκεάνια Ἔθνη, ἤτοι Γερμανὺς, Ὁλλανδὺς, Ἄγγλυς, καὶ Γάλλυς, καὶ τὸ ἐμπόριόν των κατήντησε μέγιστον, καὶ ἐπωφελὲς μεταξὺ τύτων τῶν Ἐθνῶν.

Τῷ 1609 λέγυσιν ὅτι 3,000 Καράβια, μὲ 15,000 ἐπιβάτας ναύτας ἐφόρτωσαν ὁλόκληρα Ἀρίγκαν· μετὰ

ταῦ-

ταῦτα τὰ Ὁλλανδικὰ καράβια ἐπολλαπλασιάσθησαν δι' αὐτὸ τὸ ὀψάρευμα, ὥστε τῷ 1667 ἀνέβη τὸ προϊὸν τῦ τοιύτυ ὀψαρεύματος εἰς μόνην τὴν Ὁλλάνδαν εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ποσότητα τῶν τωρινῶν 60 μιλιωνίων γροσσίων. Ὅτι ἡ ποσότης τῆς Ἀρίγκας εἶναι ἄπειρος, καὶ καταβαίνει εἰς πλῆθος μέγα ἐπάνω εἰς τὰ Βορεινὰ τῆς Σκωτίας Νησία, εἰς ἔκτασιν μεγαλητέραν ἀπὸ ὅλην τὴν Βρεττανίαν, καὶ Ἰρλάνδαν, τὸ ὁμολογῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ Ε'θνη· τὸ δὲ ὀψάρευμα εὐκολύνεται τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὰ ἐφιπτάμενα πτηνὰ, καὶ τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ λεύκασμα τῆς θαλάσσης, ὡς εἰς ἡμᾶς κατὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον γνωρίζονται αἱ Πελαμύδες.

Ὅλοι οἱ Ἰατροὶ ὁμολογῦσιν ὅτι ἡ Ἀρίγκα, καθὼς καὶ ὁ Τριχίας, εἶναι εὔπεπτα καὶ καλὰ ὀψάρια, καὶ ἀμφότερα εὐθὺς μετὰ τὸ ἔκβαλμα ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρέπει νὰ ταριχευθῦν διὰ νὰ μὴ χαλάσυν ἀπὸ τὸ πολὺ πάχος των.

Πρῶτοι ἐπινοηταὶ τῆς ἁλιευτικῆς ταύτης φημίζονται οἱ Ὁλλανδοὶ, κατὰ τὸ 1163, καὶ ταριχευτὴς ὁ Γυλιέλμος Βοκέλδας ἀπὸ Βιερυλίετον κατὰ τὸ 1416, καὶ τόσον ἐφημίσθη, ὥστε Κάρολος Ε'. ὁ Αὐτοκράτωρ, διερχόμενος τὺς Κατωτόπυς μὲ τὴν βασίλισσαν τῆς Οὐγκαρίας ἀδελφήν του, ὑπῆγε καὶ εἶδε τὸν τάφον αὐτῦ τῦ ἀνθρώπυ εἰς τὴν πατρίδατου. Ὅς τις θέλει νὰ πληροφορηθῇ εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἁλιέων τῆς Ἀρίγκης, ἂς ἀναγνώσῃ τὸν Σαβαρῆν, καὶ τὰ διατάγματα τῆς Γαλλικῆς Ναυαρχίας τῦ Αὐγύστου 1681, καὶ τὰ Ὁλλανδικὰ, τὰ ὁποῖα ἔχυν ἀκρίβειαν λεπτομερῆ. Τὸ Γένος μας εἰς τοῦτο δὲν ἐνασχολεῖται, καὶ ὀλίγον τὸ ὠφελεῖ ἡ πλατεῖα καταγραφή.

Κατὰ τὸ μέγεθος διαιρῦνται αἱ Ἀρίγκαι εἰς ἀ. β'. γ'. καὶ μικράς· κατὰ δὲ τὸν τρόπον τῦ ταριχεύματος, εἰς en vrac, ἤτοι ἀνακατωμένας, ἢ ἡμιταρίχους. Ὅταν οἱ ἁλιεῖς εὑρίσκωνται εἰς τὰ Βόρεια μέρη, μακρὰν ἀπὸ τὴν ξηρὰν, καὶ πιάνυν ὀψάρια, διὰ νὰ μὴ βρωμήσυν τὰ ῥίπτυν, ὡς ἔτυχεν, εἰς τὰ βαρύλλια, μὲ πολὺ

ἅλας,

ἅλας, καὶ προσμένων νὰ τελειώσων τὸ φόρτωμα τῶ καραβίω των· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται ἀνακατωμένον, ἢ ἡμιτάριχον ὡς ἄνω.

Εἰς Θημωνιασμένας, en Pacquet, ὅταν ἔχοντες εὐκαιρίαν τὰς βάλλων εὐτάκτως ταριχευμένας εἰς τὰ βαρύλλια, καὶ αὐταὶ εἶναι τελειότεραι.

Εἰς Καπνιστὰς Ensor, ἢ Roussables, ἤτοι κοκκινωπὰς διὰ τὸ τοιοῦτο χρῶμά των μετὰ τὸ κάπνισμα.

Ἡ πώλησις γίνεται εἰς Λάστα, ἐμπεριλαμβάνοντα 12 βαρύλλια, καὶ τούτων ἕκαστον ἀνὰ 1,000 ἕως 1,200 Ἀρίγκας κατὰ τὸ μέγεθός των.

Τὸ ταρίχευμά των, ἢ ἁλάτισμα γίνεται κόπτωντας τὰς κεφαλάς των, ἀποβάλλωντας τὰ ἐντόσθια ἐκτὸς τῶν ὠῶν, καὶ τοῦ ἤπατος, πλύνωντάς τας εἰς γλυκὺ νερὸν, καὶ ἔπειτα βάλλωντάς τας εἰς ἅλμην 12, ἢ 15 ὥρας· μετὰ ταῦτα τὰς ἐκβάλλων, καὶ τὰς θημωνιάζων εἰς βαρύλλια, βάλλοντες κατὰ σειρὰν αὐτὰς, καὶ ἅλας, καὶ συνθλίβοντές τας ὅσον χωρεῖ τὸ βαρύλλιον.

Διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς πωλήσεως κατασκευάζονται καὶ $\frac{3}{4}$ καὶ $\frac{1}{2}$ καὶ $\frac{1}{4}$ βαρυλλίου ἀναλογικῶς κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἀριθμόν. Εἰς τὴν Ὁλλάνδαν ἡ Διοίκησις ἔχει ἐπιστάτας διὰ νὰ σημειώνων καὶ τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὸ καλῶς ἔχειν τῶ ὀψαρίου· καὶ τὰ τοιαῦτα βαρύλλια ὀνομάζονται διὰ τῶτο σημειωμένα, καὶ ἡ ἀγορά των γίνεται μὲ πληροφορίαν τοῦ ἀγοραστοῦ.

ΑΡΚΕΥΘΟΣ. Δένδρον ἀειθαλὲς, ὀλίγον διαφέρον ἀπὸ τὴν Κέδρον, γινομένη μεγάλη καὶ ὑψηλὴ εἰς τὰ θερμὰ κλίματα μὲ καρπὸν εἰς κόκκους χρησίμους εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἀποστάζουσα διὰ τῆς ἐντομῆς κόμμι τὴν Σανδαράχην. Ἰδὲ ΟΞΥΚΕΔΡΟΣ. Εἰς πολλὰ μέρη Μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης γίνεται, ἀλλὰ μικρὸν χαμόδενδρον, καὶ μόλις ζῇ δύω ἔτη. Τὸ πρῶτον ἔτος εἶναι πράσινον, τὸ δεύτερον κοκκινίζει, καὶ ξηραίνεται, καὶ ἐκβάλλεται ἔλαιον ἀπὸ τὸν καρπόν του.

ΑΡΚΤΟΣ, ἀρκὰδα, θηρίον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, ὅσον διὰ τὸ ζῶν εἰς τὴν ξηράν· τὸ δὲ θαλάσσιον εὑρίσκε-

ται

ται εἰς τὴν Ἀρκτικὴν Θάλασσαν, καὶ εἶναι πολὺ μεγαλήτερον ἀπὸ τὸ χερσαῖον.

Τιμᾶται πολὺ τὸ μαῦρον δέρμα τῆς Ἄρκτυ τῶν Βορείων μερῶν, ἐπειδὴ εἶναι ἐλαφρὸν, καὶ ζεστόν· δὲν εἶναι ὅμως εἰς πολλὴν χρῆσιν εἰμὴ μόνον εἰς τὰ ψυχρότατα κλίματα, καθὼς ἀκόμη, καὶ τὸ συνειθισμένον κοκκινωπὸν διὰ σκέπην μάλιστα τῶν ποδῶν τῶν ὁδοιπορούντων εἰς ἐκείνους τοὺς μακρυνοὺς, καὶ παγωμένους δρόμους.

Χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν Ἰατρικὴν τὸ ἄλειμμά της, ὡς Ἀλεξιτήριον εἰς τοὺς ρευματισμοὺς, καὶ αὐτὴν τὴν ποδαλγίαν, ἀλειφόμενον· καὶ διὰ νὰ ἦναι καλὸν χρειάζεται νωπὸν, σταπτερὸν, ἰξῶδες, καὶ δυσωδέστατον. Ἐμβαίνει καὶ εἰς πολλὰ Γαλλινικὰ ἀντίδοτα.

Ἡ χολή της καὶ αὐτὴ μεταχειρίζεται ἀπὸ μερικούς· διὰ τοῦτο παρὰ τῶν κυνηγῶν αὐτὰ τὰ τρία λαμβάνονται· δέρμα, ἄλειμμα, καὶ χολή.

ΑΡΝΙΑΚΟ'Ν· Ἰδὲ ΨΟΦΑ'ΚΙ, καὶ ΠΡΟ'ΒΑΤΟΝ.

ΑΡΝΙΚΑ. Χόρτον γινόμενον εἰς τὰ περὶ τὸν Ῥῆνον μέρη, τὸ ὁποῖον καὶ τὰ φύλλα, καὶ ἡ ῥίζα ἐμβαίνουν εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν διὰ στομαχικὰ, καὶ καταπαυστικὰ τῶν πόνων τῶν βρεφῶν. Ἡ καλητέρα εἶναι κοκκινωπὴ, καὶ καυστικὴ εἰς τὴν γεῦσιν.

ΑΡΤΟΣ. Τὸ ἀναβατὸν ψωμί. Ἰδὲ ΨΩΜΙ'.

ΑΡΣΕΝΙ'ΚΙΟΝ. Ἡμιμέταλλον στερεὸν, εὐθραυστότατον, καυστικώτατον, καὶ φαρμάκι δραστικώτατον, εὑρισκόμενον εἰς μεταλλεῖα ἀργύρου, καὶ ἄλλα, καὶ εἰς ἰδιά του καθὼς εἰς τὴν Μισνίαν τῆς Γερμανίας, ὅπου εὑρίσκεται πολλὴ ποσότης.

Διαιρέμενον κατὰ τὰ χρώματά του εἰς λευκὸν, κίτρινον, καὶ κόκκινον, ἔλαβε παρὰ τῶν Εὐρωπαίων καὶ διαφορετικὰ ὀνόματα.

Λευκόν. Κατὰ τὸν περίφημον Λεμερῆν Βοτανικὸν Γάλλον, τὸ Ἀρσενίκιον γίνεται ἀπὸ ὕλην φυσικῆς Καδμίας Λίθου, τῆς μετονομαζομένης Κόβαλτον, ἀλλ' ἦτον λάθος τῶν Παλαιῶν Φυσικῶν τὸ νὰ νομίζωσιν, ὅτι τὸ

λευ-

λευκὸν εὑρίσκεται καθαρὸν, καὶ λευκασμένον παρὰ τῆς φύσεως, καθὼς τὸ ἀπέδειξεν ὁ Κὺρ Ὄμβεργος, Homberg, εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκάδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν.

Κατὰ δὲ τὸν Κὺρ Βελλοσόβριν, Beausobre, εὑρίσκεται καὶ φυσικὸν λευκὸν, ἢ εἰς εἶδος ἀτμίδων, ἢ εἰς ἀλεῦρι λευκὸν, ἢ εἰς κριστάλλινον, ἀλλὰ τοῦτο σπανίως· καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς λευκὸν κρυστάλλινον, καὶ εἰς λευκὸν ἐπίσκιον, καὶ ἀστιλπνον. Τὸ πρῶτον εἶναι πικρότερον, καὶ ἠμπορεῖ νὰ μορφωθῇ εἰς διαφανῆ ὕελον, πλὴν εὐθραυστον· τὸ δὲ δεύτερον εἶναι ὀλίγον κατώτερον.

Τὸ λευκὸν τοῦτο κυριωνυμεῖται Ἀρσενίκιον παρὰ τῶν Εὐρωπαίων Φυσικῶν, τὰ δὲ ἀπόλυθα ἔλαβον καὶ ἄλλας ὀνομασίας.

Κίτρινον. Τὸ παρὰ τῶν Τὐρκων Ἀλτὶν Ὀτὔ, ἤτοι Χρυσοβότανον, παρὰ δὲ τῶν Λατίνων Auripigmentum, δηλαδὴ Χρυσοβαφὲς, ὠνομάσθη Ὀρπιμέντον παρὰ τῶν Γάλλων διὰ τὴν προφορὰν τὔ au, εἰς ὄ. Ἰδὲ ΟΡΠΙΜΕΝΤΟΝ· τοῦτο προκρίνεται εἰς τὸ πτίλωμα τῶν τριχῶν.

Κόκκινον. Γίνεται ἀπὸ τὰ ἄνω δυω χωνευόμενα, καὶ καιόμενα μὲ διάφορα ἔλαια. Οἱ Παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζον Σανδαράχην, οἱ Τὔρκοι τὸ λέγυν Σανδράκα, οἱ δὲ Χυμικοὶ τῆς Εὐρώπης Realgal. Ἰδὲ ΡΕΑΛΓΑΛΟΝ.

Καὶ τὰ τρία ταῦτα εἶναι πολύχρησα, φαρμακεύουν τὺς ὀχληροὺς ποντικοὺς, διὰ τὔτο καὶ Ποντικοβότανον κοινότερον τὸ Ἀρσενίκιον λέγεται, ἀνακατωμένον μὲ τυρὶ διὰ νὰ τὸ φάγυν· χρειάζεται ὅμως προσοχὴν διὰ νὰ μὴ φαρμακωθῦν ἄλλα ἥμερα ζῶα, ἢ ἄνθρωποι.

Συναριθμούμενα μὲ τὰ ἄχροα στυπτηριακὰ, χρησιμεύυν εἰς τὰς βαφὰς, ὡς ἡ στύψις, καὶ δαπανῶνται ποσότητες μεγάλαι εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἔτι διὰ πτίλωμα, ἤτοι μάδισμα τῶν τριχῶν, κατὰ τὴν ἀρχαιόθεν ἐπικρατῦσαν συνήθειαν εἰς τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη, συνενούμενα, ἢ ζυμούμενα μὲ σβυστὴν ἀσβέστην.

Διὰ τὴν ἀνάλυσιν, καὶ καθαρισμὸν πολλῶν μετάλλων, ὡς εἰς τὰ ἑκάστυ Ἄρθρα διαγράφομεν.

Τελευταῖον εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν, ἡ ὁποία ἐκβάλλει

λει χυμὸν, ὑπόστασιν, θεῖον, καυτήριον, βέτυρον, ἢ ἔλαιον, καὶ Μαγνῆτιν Ἀρσενικίου· ἀλλ' εἰς μεταχείρισιν ὅλων αὐτῶν χρειάζεται προσοχὴ πολλὴ, διότι, ὡς εἴπομεν, εἶναι φαρμάκι δεινὸν αὐτὸ τὸ πολύχριστον ἡμιμέταλλον.

Φέρεται ὅλον ἀπὸ τὴν Εὐρώπην διὰ τῆ Τριεστίου, καὶ τῆς Ὁλλάνδας, εἰς βαρύλλια, καὶ πωλεῖται μὲ τὸ καντάρι.

Γίνεται Ἀρσενίκιον ἀπὸ τὴν Καδμίαν Λίθον (ἤτοι Κοβάλτον) εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον· ἡ συναζομένη καπνιὰ ἀπὸ τὸν καπνοδόχον τῆ Κλιβάνου τῆς Καδμίας, (Ἰδὲ ΚΑΔΜΙΑ) μὲ τὸ λευκὸν χρῶμά της ἀποδείχνει ὅτι εἶναι Ἀρσενίκιον, καὶ μὲ αὐτὴν κατασκευάζεται Κρυσταλλῶδες, Κίτρινον, καὶ Κόκκινον.

Ἀρσενίκιον Κρυσταλλῶδες, ἢ λευκὸν, γίνεται μὲ τὴν ῥιθεῖσαν καπνίαν βραζομένην, καὶ ὑψωμένην εἰς σιδηρᾶ ἀγγεῖα· τὸ διαφανὲς ὀνομάζεται Κρυσταλλῶδες· τὸ δὲ ἐπίσκιον, ἀλλὰ στιλπνὸν, ὡς τὸ λευκὸν ἔγκαυστον, καὶ ἐνίοτε μὲ φλέβας κοκκίνας, ἢ κρυσταλλίνας χρώματος, λέγεται Λευκὸν, καὶ αὐτὸ πωλοῦν τὰ Φαρμακοποιεῖα τῆς Εὐρώπης. Ἀμφότερα ἔχουν τὰς αὐτὰς ἐνεργείας, καὶ εἰς τὴν βαπτικὴν, καὶ εἰς τὴν ὑελεψικήν.

Κίτρινον. Ἀνακατώνοντας εἰς 100 λίτρας ἀπὸ τὴν ῥιθεῖσαν καπνίαν, καὶ 10 λίτρας τεαφίου, καὶ ὑψώνοντάς την γίνεται τὸ Ἀρσενίκιον, κίτρινον ὡς τὸ θειάφι, βαρὺ, στιλπνὸν, εὔθραυστον, ἄτριπτον, καὶ ἡμιδιαφανές. Διαφέρει δὲ τοῦτο ἀπὸ τὸ Ὀρπιμέντον, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ διότι τὸ Ὀρπιμέντον εἶναι εὔτριπτον, καὶ ἀνάπτει βαλλόμενον εἰς ἄνθρακας ἀναμμένους· τοῦτο δὲ οὐχί.

Κόκκινον. Καὶ τοῦτο μὲ τὸ ἴδιον μίγμα τοῦ τεαφίου γίνεται, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ὀφφμάνον, χρειάζεται διπλῆ ποσότης, καὶ ὀλίγα κομμάτια τῆς μεταλλικῆς ὕλης τοῦ χαλκοῦ, ὀνομαζομένης Ἀφρὸς Χαλκοῦ. Ὁμοιάζει τὸ Ἀρσενίκιον τοῦτο μὲ τὸ Κιννάβαρι κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ εἶναι λαμπρὸν, καὶ ἐπίσκιον.

Ἄρωμα. Γενικὸν ὄνομα ἐμπεριλιπτικὸν ὅλων τῶν χόρτων, ξύλων, καρπῶν, καὶ κόμμεων, ὅσα ἀναδίδουσιν εὐωδίαν, ἐσθιόμενα, ἢ μυριζόμενα, περὶ τῶν ὁποίων γράφομεν καθ' ἕκαστα· ὡς Ξυλαλόη, Κιννάμωμον, κ. τ. λ. Θυμίαμα δὲ, τὸ καιόμενον, καὶ εὐωδιάζον.

Ἄσαρον, τὸ ὁποῖον καὶ Νάρδος Ἀγρία, καὶ Ἀσκληπιὰς λέγεται, Χόρτον μὲ τὰς ῥίζας σχεδὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, μὲ κλόνους μακρούς χωρὶς φύλλα, εἰμὴ μόνον εἰς τὰς ἄκρας, καὶ εἰς σχῆμα καρδίας πράσινα, καὶ ἄνθος εὔμορφον ὡς τὸ ῥόδον. Εὑρίσκεται εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου εἶναι χρησιμώτατον, ὡς ἄφθαστον ἰατρικὸν εἰς τὴν ἀσθένειαν τῶν ἵππων. Ἡ ῥίζα του εἶναι τὸ χρήσιμον, λευκὴ, λεπτὴ, καὶ μεταξὺ εἰς πολλὰς ὁμογενεῖς τρίχας, ἔχει ὀσμὴν ἀρωματικὴν, καὶ γεῦσιν καυστικὴν, καὶ δυνάμεις ταύτας, ἀλεξιτηρίαν, διαφορητικὴν, ἐξανοιχτικὴν, καὶ ἀνθυστερικήν. Ὠφελεῖ εἰς τὰς λοιμικὰς περισσότερον ἀπὸ τὴν Κίναν, καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν πολλοὶ ἰατρεύθησαν ἀπὸ τὴν ὑδροπισίαν, καὶ πυρετὸν μὲ αὐτήν.

Ἄσβεστος, ἢ Ἀσβέστη. Ἡ τῶν Ἀρχαίων Τίτανος, Πέτρα καυμένη εἰς κάμινον ἐπὶ τούτου, καὶ διὰ τῆς ἰδίας καμωμένον, ἡ ὁποία μετὰ τὸ κρύωμα σβυομένη μὲ τὸ νερὸν καὶ ἀνακατωμένη μὲ ἄμμον, χρησιμεύει εἰς τὰ κτίρια· μὲ στυππεῖον κομμένον εἰς τὸ λεύκασμα, χρίσμα, καὶ ψευδομαρμάρωμα τῶν τοίχων· μὲ κεραμίδι κοπανισμένον, ἔλαιον καὶ στυππεῖον, εἰς τὸ χρίσμα τῶν δεξαμενῶν, καὶ ὑδραγωγῶν, καὶ μόνη μὲ τὸ νερὸν ὑγρὰ διὰ λεύκασμα τῶν τοίχων.

Ἡ κατασκευή της εἶναι εὔκολος, καὶ γνωστὴ εἰς ἡμᾶς ὅλους· διὰ νὰ ἦναι ὅμως καλὴ χρειάζεται πέτραν στερεὰν χρώματος σταχτεροῦ, καὶ νὰ καῇ καλὰ, καὶ ὅταν ῥιφθῇ τὸ νερὸν νὰ κάμῃ ἀρκετὸν βρασμὸν, καὶ ζύμωμα.

Χρησιμεύει προσέτι καὶ εἰς τὴν βυρσοδεψίαν, καὶ εἰς μερικὰς βαφάς· καὶ ἔτι εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν, καθὼς

καὶ

Γερμανίας, καὶ εἰς διαφορετικὸν μῆκος, καὶ εἰς πλάτος ⅔ τοῦ πήχεως, καὶ περισσότερον.

Καλήτεροι εἶναι οἱ φερόμενοι ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ὁμοίως δὲ αὐτῆς οἱ Ἰνδικοὶ, καὶ χρησιμεύουν δὲ ἐνδύματα, παραπετάσματα, καὶ ἄλλα ἔπιπλα, ὅσα χρειάζονται πανὶ στερεὸν, καὶ γεμάτον, ὡς τὸ βαμβακερὸν Δίμιτον, εἰς τοῦ ὁποίου καὶ τὸ γένος, καὶ τὴν ὀνομασίαν ἠμπορεῖ νὰ ἀναχθῇ (1).

ΒΑΙ'Α, βλαστοπάπια χαμοδένδρων βλαστανόντων εἰς τόπους ὑγροὺς, καὶ ποταμοὺς, ἢ ῥύακας, χρήσιμα διὰ πλέγμα καλαθίων, καὶ καπίστρων, καὶ αὐτῶν τῶν κοφίνων. Κόπτονται τὴν Ἄνοιξιν ἐπάνω εἰς τὸν χυμόν των διὰ νὰ ἀποφλοιάζωνται εὐκολώτερα, καὶ νὰ λυγῶν καλήτερα. Βαΐα δὲ καὶ τὰ λεπτὰ φύλλα τῶν φοινίκων.

ΒΑΚΑΛΑ'Σ, ὀψάρι ξηρὸν πέντε εἰδῶν. Ἴδε ΟΝΙ'ΣΚΟΣ.

ΒΑΚΑ'ΜΙ. Ἴδε ΞΥ'ΛΟΝ ΒΑΦΙΚΟ'Ν.

ΒΑΛΑΝΙ'ΔΙ. Καρπὸς δρυὸς ἡ Βάλανος χρήσιμος εἰς τροφὴν τῶν χοίρων· ἀλλ' ἡ κόγχη, κάλυξ ὀστεώδης, ὁ ὁποῖος βαστᾷ τὸ Βαλάνι, εἶναι τὸ λεγόμενον εἰς τὸ Ἐμπόριον Βαλανίδι. Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Βυρσοδεψίαν· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ Νησία τοῦ Ἀρχιπελάγους, καθὼς ἡ Ζέα, καὶ ὁ Ἅγιος Εὐστράτιος, συνάζων πλῆθος πολὺ, στέλλονται εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ Γαλλίαν ἐτησίως ποσότητες μεγάλαι, καὶ ἐγκρίνεται τὸ χονδρὸν, καὶ ἔγκαιρον. Ποσότητα ἀρκετὴν τοιούτου εἴδους συνάζει ἡ Πελοπόννησος εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Μάνης, καὶ τῆς Ἀχαΐας, καὶ ἐγκρίνεται ὅσον πίπτει ἀπὸ τὸ δένδρον ἀφ' οὗ ὡριμάσῃ. Γίνεται καὶ εἰς τὰ μέ-

ρη

(1) Οἱ Ἰνδοὶ, καθὼς μᾶς βεβαιοῦσιν οἱ ἐκεῖθεν ἐλθόντες, τὸ ὀνομάζουν Διμιτὶ προσφύσατα ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δίμιτον, δίστι ἡ κλωστὴ, ἤτοι ὁ μίτος του εἶναι διπλοῦς.

γή τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ τῶν Σαλώνων, ἀλλ' ὀλιγώτερον, τὸ ὁποῖον καὶ Χαμάδα ὀνομάζεται.

ΒΑ'ΛΣΑΜΟΝ. Εἶδος κόμμεως πολλὰ φημιζομένου, καὶ χρησίμου εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ Χειρουργικὴν, ἐπειδὴ λυόμενον μὲ τὸ οἰνόπνευμα, ἢ τὸ ἔλαιον εἶναι ἄφθαστον ἰατρικὸν εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ἄλλα πάθη.

Αἱ γυναῖκες ἀναπάτωνοντάς το μὲ τὸ οἰνόπνευμα, καὶ κίτρινον, ἤτοι κρόκον, τοῦ αὐγοῦ, κατασκευάζουν κοσμητικὸν (φκιασίδι) ὡραῖον. Διαιρεῖται φυσικῶς εἰς βάλσαμον τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Περοῦς.

Οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐφρόντιζαν πάντοτε νὰ διακρίνων τὰ πράγματα μὲ χωριστὰς λέξεις, ὠνόμαζον Ξυλοβάλσαμον, τὸ ξύλον τοῦ δένδρου. Καρποβάλσαμον, τὸν καρπόν του, καὶ Ὀποβάλσαμον, τὸν ὀπόν του, τὸ παρ' ἡμῶν γνωριζόμενον Βάλσαμον, ὥστε Βάλσαμον κυρίως εἶναι τὸ ὅλον δένδρον.

Τὸ δένδρον τοῦτο εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἰουδαίαν, μέγα ὡς τὴν Ῥοδιὰν, μὲ πολλοὺς κλόνους, ἀειθαλὲς, μὲ ἄνθη λευκὰ, καὶ εἰς εἶδος ἄστρου, καὶ καρπὸν ἀμυγδαλωτὸν μικρόν. Περὶ τὴν μέσην τοῦ Θέρους χαραττόμενον ἀποστάζει κόμμι λευκὸν, καὶ πηγνύμενον μετὰ ταῦτα εἶναι τὸ Βάλσαμον καθ' ἡμᾶς, ἤτοι τὸ κυριολεκτικῶς Ὀποβάλσαμον.

Τὸ Ξυλοβάλσαμον χρησιμεύει εἰς τοὺς τροχίσκους τῆ Ἡδυχρότου, καὶ πρέπει νὰ ἦναι εἰς κλόνους λεπτὲς, μὲ κοκκίνην φλοιὰν, καὶ ξύλον λευκὸν, ῥητινώδες, καὶ ἀρωματικόν.

Τὸ Καρποβάλσαμον ἐμβαίνει εἰς τὴν Θηριακὴν μόνον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι ἔγκαιρον, ἀρωματικὸν, καὶ εὔοσμον.

Τὸ Ὀποβάλσαμον εἶναι τὸ λεγόμενον Βάλσαμον τῆς Ἰουδαίας, ἢ τῆς Μέκκας· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν οἱ συναζόμενοι προσκυνηταὶ τοῦ ψευδοπροφήτου τὸ ἀγοράζων, καὶ τὸ διαδίδων ἐμπορικῶς εἰς τὸν κόσμον, καὶ διότι γίνεται καὶ ἐκεῖ, ὡς κατωτέρω.

Εἰς τὸν Κῆπον τῆς Ματαρέας, Κωμοπόλεως πλησίον

τῆ

τῦ Καίρου τῆς Αἰγύπτου εὑρίσκοντο δένδρα Βαλσάμου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία τῶν Κοπτῶν (1) ἐλάμβανε τὸ μύρον τοῦ μετὰ τὸ βάπτισμα χρίσματος· ἀλλὰ πρὸ 200 ἐτῶν περίπου ἐξέλιπε.

Τὸ Βάλσαμον τῆς Μέκκας ἀποστάζει ἀπὸ δένδρον σπάνιον εὑρισκόμενον μεταξὺ Μέκκας, καὶ Μεδίνης, παρομοιάζον μὲ τὴν Τερέβινθον, καὶ χρήσιμον, ὡς ἄνω, καὶ ἔτι εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς πόνους τῦ στομάχου, τῶν νεφρῶν, καὶ τὸν κωλικόπονον.

Τὸ γνήσιον γνωρίζεται στάζωντας εἰς ὑέλινον ποτήριον γεμάτον ἀπὸ καθαρὸν νερὸν ἕνα κόμβον, καὶ ἐὰν εὐθὺς διαλυθῇ, ὡς πανὶ τῆς ἀράχνης μόλις φαινόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα συνάζεται μὲ τὴν καρφοβελόνην, εἶναι γνήσιον.

Τὸ Βάλσαμον τῆς Περσὲς εἶναι τριῶν εἰδῶν· τοῦ χαράγματος, de l' incision, καὶ τοῦ λύματος, lotion, ἀπὸ τὸ ἴδιον δένδρον ἀποστάζον, τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ ῥηθέντα, καὶ ἔχει φύλλα Ἀκαλύφης, ἤτοι Τζικνίδας· πωλεῖται εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον, καὶ ἔχει πολλὰς βαλσαμικὰς ἀρετάς.

Εἶναι καὶ ἄλλα Βάλσαμα, ὡς τὸ Κοπαϊκὸν γενόμενον εἰς τὴν Βρασιλλίαν, ὑγρὸν, καὶ ῥητινῶδες, χρήσιμον διὰ τὰς πληγὰς, ἀλλὰ κατώτερον ἀπὸ τὸ Ἀσιατικόν.

Γ' δὲ ΚΟΠΑΊΟΥ.

Τὸ Τολοῦ εὑρισκόμενον εἰς τὴν Νέαν Ἱσπανίαν εἶναι ὁμοίως ῥητινῶδες, καὶ ἔχει τὰς αὐτὰς ἀρετάς· διότι τὸ ῥωπὸν ἔχει καὶ τὴν ὀσμὴν ὁμοίαν μὲ τὸ Ἰουδαϊκόν.

Τὸ λεγόμενον Ἀλόη Ὑγρὰ, Ambra Liquida, εἶναι ῥητίνη κοκκινωπὴ, καὶ διαφανὴς· καὶ ἀπὸ αὐτὴν γίνεται τὸ Νέον Βάλσαμον, ἀμφότερα εὑρισκόμενα εἰς τὴν νέαν, καὶ

(1) Κόπται λέγονται παρ' ἡμῶν οἱ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν Κυπτοὶ, καὶ οὗτοι εἶναι οἱ φυσικοὶ αὐτόχθονες Αἰγύπτιοι ὀπαδοὶ τῆς δυσσεβείας τῦ αἱρετικοῦ Διοσκορίδου, καθὼς, σὺν Θεῷ, γεωγραφοῦντες θέλομεν εἰπῆ σαφέστερον.

καὶ πωλούμενα εἰς τὴν παλαιὰν Ἱσπανίαν, χρησιμώτατα εἰς τὰς πληγάς.

Ὅλα ταῦτα εἶναι εὐώδη, καὶ καιόμενα ἀποδίδουν περισσοτέραν εὐωδίαν, ἡ ὁποία διαρκεῖ ἀρκετὴν ὥραν.

Ἡ Φαρμακοποιΐα δίδει τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ εἰς πολλὰ σύνθετα τεχνητὰ, ὡς Βάλσαμον Ἀποπληκτικὸν, Στομαχικὸν, Βεζοαρδικὸν, Ὑστερικὸν, καὶ πλῆθος ἄλλων· εἰς τὸ Ἐμπόριον ὅμως χρησιμεύουν τὰ εἰρημένα φυσικὰ, ὡς μεταφερόμενα, καὶ πωλούμενα πρὸς τοὺς Φαρμακοποιούς.

ΒΑΜΒΑ'ΚΙ. Τὸ Ξυλέριον, ἤτοι μαλλὶ ἀπὸ ξύλον, δηλαδὴ φυτὸν, λευκὸν, νηθόμενον, καὶ γνωστότατον εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Δέκα, ἢ δώδεκα εἶναι τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα καρποφορῶν Βαμβάκι, ἀρχίμενα ἀπὸ τὸ χόρτον τὸ μόνον γνωστὸν εἰς τὰ μέρη μας, καὶ καλλιεργούμενον μὲ ἐπιμέλειαν, καὶ ὄφελος, καὶ καταντῶντα εἰς τὸ μεγαλήτερον δένδρον.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ Ἐμπόριον εἰς τὸ Βαμβάκι, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ, ἤτοι νήματα, καὶ διάφορα πανία, εἶναι μέγιστον ἀπανταχοῦ, ἀναγκαία εἶναι καὶ ἡ λεπτομερὴς καταγραφὴ τῶν εἰδῶν τε. Ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τὰ βαμβακοφόρα δένδρα, τὰ ὁποῖα ἰδιωνύμως Ξύλα οἱ Λατινίζοντες ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας μαθόντες λέγουσι, ἢ καὶ Γοσσύπια· ἡμεῖς δὲ Δένδρα.

ΒΑΜΒΑΚΟ'ΔΕΝΔΡΟΝ. Μεγαλήτερον γίνεται εἰς τὰς Ἰνδίας χονδρὸν, καὶ ὑψηλὸν ὡς τὴν Ἐλάτην, καὶ καρποφορεῖ βαμβάκι μὲ τρίχα λεπτοτέραν καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ μετάξι, στιλπνὴν, μὲ χρῶμα ἀχύρου, ἤτοι λευκοκίτρινον, ἀλλὰ κοντὴν, ὥστε δὲν νήθεται· μ' ὅλον τοῦτο οἱ Συγγραφεῖς τῆς Μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας ὑπολαμβάνουν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἡ Βύσσος τῶν Παλαιῶν, ἡ πολύτιμος. Ἰδὲ ΒΥ'ΣΣΟΣ.

Οἱ παρεπιδημοῦντες εἰς τὰς Ἰνδίας Εὐρωπαῖοι πολιτογραφήσαντες τὴν λέξιν, ὀνομάζουν Καπόκον τὸ Βαμβάκι τοῦτο, καὶ Καποκιέραν τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον εἶναι πολλῶν εἰδῶν. Μεταχειρίζονται δὲ τὸ Καπόκον εἰς

γέ-

γέμισμα στρωμάτων, καὶ ἄλλων ἐπίπλων, καὶ εἶναι ἀπαλώτατον. Οἱ σπόροι τῦ καρυδίου εἶναι χονδροὶ, ὡς τὸ πιπέρι, καὶ χρειάζεται προσοχὴν νὰ μὴ μείνῃ ἀθ' ἕνας εἰς τὸ βαμβάκι· διότι τὸν κυνηγοῦν πολὺ οἱ πουτικοὶ, καὶ φθείρουν τὸ στρῶμα.

ΒΑΜΒΑΚΟΎΘΑΜΝΟΣ, ἤτοι χαμόδενδρον μόλις ὑψούμενον 4. πόδας, καὶ καρποφορεῦν βαμβάκι εἰς καρύδι διαιρεμένον ἔσωθεν εἰς 3. ἢ 4. χωρίσματα, μὲ 2. ἕως 4. σπόρους τυλιγμένον μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον βαμβάκι, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ ὡριμάσῃ τὸ καρύδι, καὶ μαυρίσῃ ἔξωθεν σπάνει διὰ τὴν ἐλαστικότητα τοῦ βαμβακίου, καὶ τὴν ζέσταν τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ συνάζουν μὲ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ σκορπισθῇ. Τὰ φύλλα τῦ δενδρακίου τέτου εἶναι μικρὰ, καὶ κομμένα, ὡς τῦ Ἀμπελοκλήματος. Βλαστάνει εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἀφ' οὗ φυτευθῇ μετὰ ἓξ μῆνας καρποφορεῖ καθ' ἑξάμηνον, καὶ ζῇ δέκα ἔτη· τὸ βαμβάκι τε ἔχει στιλπνότητα μεταξίου, καὶ εἶναι τὸ καλήτερον εἰς τὸ εἶδός του.

Τῶν Νήσων τῦ Ἁγίε Θωμᾶ, καὶ τῦ Ἁγίε Δομινίκε εἶναι καλήτερα, καὶ δεύτερα τῆς Γεαλδαλύπας, καὶ τῶν λοιπῶν.

ΒΑΜΒΑΚΟΎΧΟΡΤΟΝ, Xylon Herbaceum, εἶναι τὸ καρποφορῦν, τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Βαμβάκι. Μεγαλύνει 3 ἕως 4. πόδας, εἶναι εὐθύκορμον, χνεδωτὸν, διὰ τῦτο καὶ Γναφάλλιον λέγεται, ξυλῶδες, καὶ πολύκλονον· τὰ φύλλα του ὁμοιάζουν τῦ μικροῦ σφενδάμνου, λεπτότερα, χνεδωτὰ, καὶ λευκότερα. Εἰς τὰς ἄκρας τῶν κλοναρίων του κάμνει ἄνθος παρόμοιον μὲ τῆς Μαλάχης, κίτρινον εἰς τὴν περιφέρειαν, καὶ πορφυρῦν εἰς τὸ κέντρον. Ὁ δὲ καρπός του εἶναι καρύδι μεσαίου μεγέθους διηρημένον εἰς πολλὰ χωρίσματα, καθὼς καὶ τὸ εἰρημένον, καὶ ἐμπεριέχον τὸ λευκὸν Βαμβάκι, καὶ τὸν σπόρον τε· ζῇ ἓν ἔτος, καὶ καρποφορεῖ ἅπαξ. Ἡ ποιότης τοῦ βαμβακίου τέτου εἶναι κατωτέρα ἀπὸ τὴν ῥηθεῖσαν, ἀλλὰ κοινοτέρα, καὶ ἐντόπιος.

Καλ-

Καλλιεργεῖται τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς ὅλην τὴν Μεσημβρινὴν Εὐρωπαϊκὴν Τυρκίαν, ἀλλ' εἰς τὰς Σέρρας τῆς Μακεδονίας γίνεται τὸ περισσότερον, καὶ καλήτερον· ὁμοίως εἰς ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὴν Συρίαν· διὰ τοῦτο λαμβάνει καὶ διάφορα ὀνόματα, ἢ ἀπὸ τὸ τόπος, καθ' ὃν γίνεται, ὡς τῶν Σερρῶν, τῆς Λιβαδίας, τῆς Μάϊδος, τοῦ Σουβουζιὲ, τοῦ Κιρκαγάτζ, καὶ ἄλλα· ἢ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον στέλλεται, ὡς τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Σμύρνης, τῆς Ἀμερικῆς, τῶν Ἰνδιῶν, κ. τ. λ. ἢ ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς, ὡς Οὐσοῦρι (τὸ δέκατον)· ἢ ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς πρώτης κατασκευῆς, ὡς δεμένον μὲ ἄχυρον, ἢ λυτὸν, ἢ καὶ ἀπὸ τὸ μέγεθος τῶν σακκίων, καθὼς περὶ αὐτῶν ὅλων θέλομεν διαγράψει γεωγραφικῶς εἰς τὸ Β'. Βιβλίον, κατὰ τὰ ὀνόματα τῶν τόπων, εἰς τὰς ὁποίας γίνεται, περιλαμβάνοντες καὶ τοὺς τρόπους, καὶ ζύγια τῆς πωλήσεως, καὶ τῆς ἀποστολῆς, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν κοινοτέραν ποσότητα ἑκάστου τόπου.

Ἡ Τουρκία δαπανᾷ πολὺ βαμβάκι εἰς πανία, καὶ ἄλλα ἔπιπλα, στρώματα δηλονότι, γεμίσματα προσκεφαλαίων, ἐνδυμάτων, ἐφαπλωμάτων, καὶ εἰς νήματα. Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα στέλλει καὶ μεγάλην ποσότητα εἰς τὴν πολύτεχνον Εὐρώπην, ἡ ὁποία ἀναπληροῖ τὴν φυσικὴν ὑστέρησιν τοῦ τόπου της· ἀπὸ αὐτὸ τὸ φυτὸν, μετακομίζουσα τὸ βαμβάκι ἀδούλευτον, ἢ καὶ νῆμα ἀπὸ ὅλα τοῦ Κόσμου τὰ μέρη, καὶ κατασκευάζουσα αὐτὸ μὲ περισσότερον ὄφελος ἀπὸ τοὺς καρποφόρους τῶν βαμβακίων τόπους· ἀποτέλεσμα φανερὸν τῆς προστασίας τῶν ἐκεῖ Διοικήσεων, καὶ τῆς ἐπιμελείας τῶν λαῶν.

Ποιότης καλὴ βαμβακίου εἶναι ἡ ἁπαλὴ, καὶ μακρὰ ἴσα, καθαρὰ ἀπὸ σπόρους, καὶ χῶμα, καὶ ξηρὸν ὅσον ἐνδέχεται.

Ἀπὸ τοὺς τυπωμένους καταλόγους τῶν τιμῶν εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐμπορικὰς πόλεις συνειθισμένους, καὶ καθ' ἑβδομάδα διαδιδομένους ἠμπορεῖ ὁ Ἔμπορος νὰ κα-

καταλάβῃ τὴν διαφορὰν τῶν τιμῶν, καὶ νὰ συμπεράνῃ τὴν ποιότητα τῶν βαμβακίων ἑκάστου μέρους τῆς Οἰκουμένης, ἡ ὁποία ἀναλογεῖ οὕτω·

Τῆ Ἁγίᾳ Θωμᾶ	22	ἕως 26.
τῶν Βαρβάδων Λευκὸν	24	25.
τῶν αὐτῶν Κίτρινον	20	24.
τῆς Γαλδαλούπης	30	
τῆ Κυρασσάῳ	22	25.
τῆς Κύπρου	16	18.
τῆς Ἄκρας	15	18.
τῆς Σμύρνης	12	15.
τῆς Θεσσαλονίκης	10	14.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ ξηρασία, ἢ αἱ πολλαὶ βροχαὶ εἰς τὸ ἕν, ἢ τὸ ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέρη, καὶ ἡ καλητέρα, ἢ ἀνεπιμελεστέρα ἐκλογὴ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα φυσικὰ, ἢ ἠθικὰ αἴτια ἠμποροῦν νὰ μεταβάλλουν τὴν ποιότητα τῶν βαμβακίων, καὶ νὰ ἀποδείξουν π. χ. τὸ Οὐσσοῦρι τῆς Θεσσαλονίκης καλήτερον ἀπὸ τὸ Σοβουζιὲ τῆς Σμύρνης, καὶ τοῦτο ἐγκριτότερον ἀπὸ τὸ Κυπριώτικον, δὲν πρέπει νὰ δίδῃ ἀδιάφορον ἐμπιστοσύνην ὁ Ἔμπορος εἰς τὸν ἄνω ἐκτεθέντα κανόνα· ἀλλὰ περιεργαζόμενος τὴν περιγραφὴν περὶ τούτων, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχῃ πανταχόθεν ἀπὸ τοὺς φίλους του, διὰ τὴν κατάστασιν τῶν βαμβακίων, καὶ τῆς ποιότητός των εἰς ἐκεῖνο τὸ ἔτος· δηλαδὴ ἂν τὸ ἔτος ἦναι εὔφορον εἰς καλὴν ποιότητα, ἤτοι ἔβρεξεν εἰς τὸν καιρόν· ἐσυνάχθη τὸ βαμβάκι εἰς καιρὸν ξηρασίας, δὲν ἐβράχη ἐπάνω εἰς τὴν σύναξιν, κ. τ. λ. νὰ κάμῃ τὴν ἐπιχείρησίν του.

Τὸ Βαμβακόχορτον τοῦτο σπείρεται περὶ τὰς ἀρχὰς τῆ Ἰουνίου, καὶ συνάζεται τὸν Ὀκτώβριον. Θέλει ὀλίγην βροχὴν τὸ Καλοκαῖρι, καὶ τὸ Φθινόπωρον ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέραν, διὰ νὰ γένῃ καλόν. Ὅταν εἰς τὴν σύναξίν του συμβοῦν ῥαγδαῖαι βροχαὶ, τὸ τινάσσουν ἀπὸ τὸ καρύδι, καὶ τὸ βάφουν μὲ τὸ κοκκινόχωμα τῶν χωραφίων· ὅταν δὲ πάλιν μετὰ τὸ φύτευμά τυ λείψῃ τὸ Καλοκαῖρι παντελῶς αἱ βροχαὶ, γίνεται ὀλίγον, ἀδύ-

να-

τατον, καὶ μὲ κοντὴν τρίχα. Ὑπόκειται ἄρα ἡ ποιότης του εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Ἀτμοσφαίρας.

Τέταρτον εἶδος βαμβακίου γίνεται εἰς τὰς Ἀντίλλας Νήσους, ἀπὸ χόρτον σχεδὸν ἑρπόμενον κατὰ γῆς· τοῦτο εἶναι ποιότητος ἐξαιρέτου, στιλπνὸν, καὶ χρώματος ξανθοῦ, ὡς τὴν τρίχα τῆς Δορκάδος, λέγεται δὲ βαμβάκι τοῦ Σιάμου, ἴσως διότι ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἐκεῖθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς Χερονήσου, ἐπῆραν τὸν σπόρον· τὸ καλήτερον γίνεται εἰς τὴν Γουαλδαλοῦπαν. Ἀπὸ αὐτὸ κλώθουν νῆμα, καὶ πλέκουν περικνημίδας πωλουμένας ἕως 50. γροσ. τὸ ζευγάρι, ὥστε ἡ ποιότης του ὑπερβαίνει πολὺ τὸ μετάξι.

Τὸ λεγόμενον Μαῶτον, Mahot, εἶναι βαμβάκι στιλπνότατον, ἁπαλώτατον, καὶ θερμότατον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ γίνεται ἀπὸ βαμβακόδενδρον εὑρισκόμενον εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, εἶναι κοντὸν, ὡς τὰ λοιπὰ ὁμοιάτου, καὶ χρησιμεύει μόνον διὰ γέμισμα στρωμάτων, καὶ ἐνδυμάτων τῶν Ἰνδῶν, καὶ ὄχι εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Εὑρίσκεται καὶ ἄλλο τοιοῦτον δένδρον μέγιστον, εἰς τὰς Ἀντίλλας, τοῦ ὁποίου τὸ καρύδι γίνεται ὡς μέγα ὠὸν, καὶ ἐμπεριέχει βαμβάκι ἁπαλώτατον μὲ χρῶμα ἐλαίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ κοντὸν, καὶ δὲν νήθεται.

Τὸ βαμβάκι ἀφ' οὗ καθαρισθῇ ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ καρυδίου, καὶ τὸν σπόρον μὲ τὸ τίναγμα, στειβάζεται εἰς σακκία, καὶ στέλλεται διὰ τὰ ἔξω μέρη, ὥστε ὅσα στέλλονται διὰ ξηρᾶς, ὡς τῶν Σερρῶν, στειβάζονται εἰς ἡμισεῖας Βάλλας ἀπὸ τρίχινα σακκία, πυκνὰ, διὰ νὰ φυλαχθῶν εἰς τὸν δρόμον, καὶ φορτώνονται εἰς ἵππους, ὀνομαζόμενα Δέγκια (1) πρὸς 60. ἕως 62 ½ ὀκάδες τὸ ἕν. Ὅσα δὲ στέλλονται διὰ θαλάσσης στειβάζον-

(1) Δέγκι λέξις Τουρκικὴ σημαίνει τὸ ἰσοβαρὲς μὲ ἄλλο τι, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως ὀνομάζεται ἡ εἰς τὰ ἐπισαγματικὰ ζῶα φορτιζομένη Βάλλα· διότι ἰσοβαρεῖ μὲ τὴν ἑτέρωθεν φορτωμένην.

ζονται εἰς σακκία μεγάλα, ἢ τρίχινα ἀραιὰ, ἢ καννα-βόπανα, καὶ εἶναι εἰς ὁλοκλήρους Βάλλας ἀπὸ 100 ἕως 120 ὀκάδες ἡ μία.

Τὸ βαμβάκι ἐγνωρίσθη, καὶ ἐβλήθη εἰς πρᾶξιν με-τὰ τὸ μαλλὶ, καὶ τὸ λινάρι, καὶ καννάβι· ἀλλὰ φυ-σικῶς προτήτερα ἀπὸ τὸ μετάξι. Οἱ Ἰνδοὶ φαίνεται ὅ-τι ἐφευρῆκαν τὴν μέθοδον τοῦ νὰ τὸ ὑφάνωσιν, καὶ κλώ-σουν, καὶ τὰ πανία των ἀπόμη ἔχουν τὴν πρώτην ὑπό-ληψιν· καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ δὲν κάμνουν χνοῦδι μετὰ τὸ φόρεμα, καὶ τὴν μεταχείρησίν των, ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ βαμβακόδενδρόν των εἶναι ἐξαίρετον, καὶ ἔχει μα-κρὰν τρίχα· διότι τὸ κοντὸν βαμβάκι ἀποτελεῖ τὸ χνοῦ-δι διὰ τὸ ἀσύγκλωστόν τε μὲ τὰς λοιπὰς ἴνας.

Ἀπὸ τὰ ῥηθέντα συνάγεται·

α. Ὅτι ὅλα τὰ βαμβακοφόρα φυτὰ βλαστάνουν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα.

β. Ὅτι τὰ βαμβακόδενδρα, καὶ οἱ βαμβακόθαμνοι γίνονται μόνον εἰς τὴν διακεκαυμένην Ζώνην.

γ. Ὅτι μόνον τὸ βαμβακόχορτον γίνεται καὶ εἰς τὰ εὔκρατα κλίματα.

δ. Ὅτι κατὰ τὸ εἶδός των τὰ εἰρημένα αὐτὰ ὅσον εἶ-ναι μικρότερα, καὶ ὅσον πλησιάζων πρὸς τὴν διακεκαυ-μένην Ζώνην, ἄλλο τόσον τὸ Βαμβάκι των εἶναι καλητέ-ρας ποιότητος.

ΒΑΜΒΑΚΕΡΟ'Ν, τὸ κατασκευαζόμενον ἀπὸ βαμβά-κι, ὡς νῆμα, πανὶ, ῥινόμακτρον, περικνήμιον, κ. τ. λ.

ΒΑΜΒΑΚΙΝΟ'Ν. Βομβασίνον, ὁ Βαζὲς, ὕφασμα Δί-μιτον βαμβακερόν. Ἰδὲ ΒΑΖΕ'Σ.

ΒΑΜΒΟΥ̃. Καλάμι μέγα τῆς Ἰνδίας. Ἰδὲ ΚΑΛΑ'-ΜΙ.

ΒΑΝΑΥΣΟΥΡΓΙ'ΑΙ. Ἠμποροῦν προσφυῶς νὰ ὀνομα-σθοῦν αἱ παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομαζόμεναι Quincaille-ries, καὶ Τυρκιστὶ Χορδαβάτ, πραγματεῖαι, ὅσαι ἀπὸ σίδηρον, χάλυβα, καὶ χαλκὸν κατασκευαζόμεναι μετα-φέρονται, καὶ πωλοῦνται ἐμπορικῶς, δηλαδή·

Μαχαίρια, κοπίδια, ξυράφια, κονδυλομάχαιρα, ἐρ-

γα-

γαλεῖα χειρυργικῆς, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς τὴν μαχαιροποιΐαν.

Ἀξίναι, πελέκεις, δρέπανα, σκέπαρνα, σμήλια, ῥοκάνια, ψαλλίδια, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐργαλεῖα τῆς ξυλουργίας.

Κλειδαρίαι, ἐπιβλίδες, (ζεμπερέκια), περάται σιδηροῖ, καρφία μικρὰ, στρόφιγκες (ῥυζέδες) καὶ ὅσα ἀνάγονται εἰς τοὺς Κλειδουργούς.

Σφύραι, τανάγραι, πυράγραι, χηροψάλλιδα, ῥίναι, τρυπάναι, βελόναι, ὀβελίσκοι (σουγλία) διαβῆται (πριγέλια) κανόνες, γραμμαὶ, μέτρα ποδῶν, πήχεις, καὶ ὅσα πολυειδῶς κατασκευάζονται ἐργαλεῖα, εἰς ὅλους τοὺς τεχνίτας χρήσιμα.

Κομβία, θηλυκώματα, κρικέλλαι, ἀλύσεις διὰ σκύλας, δίκρανα, (πηρόνια) προπλάσματα διὰ σφαιρίδια τυφεκίων, τῆλοι διὰ βαρύλλια, καὶ βρύσεις, πυρόβολοι, χαλινοὶ, μύωπες (μαχμούζια) ἀγκίστρια, καὶ ὅσα χρειάζονται εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν.

Πολλοὶ προσθέτουν εἰς ταύτας, καὶ τὰ ἐργαλεῖα, καὶ αὐτὴν τὴν μικρὰν πυροβολικὴν, ὡς τυφέκια, πιστόλας, καὶ τὰ λεγόμενα λευκὰ ὅπλα, ὡς σπάθας, ἐγκοπίδας (χαντζέρια) τυφεκολόγχας (βαγιονέτας) καὶ λόγχας.

Ὅλα ταῦτα, καὶ τὰ παρόμοια, ἐμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ Ἐμπόριον ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Βαναυσουργίας.

Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα εἴδη ὑπερευδοκιμοῦν οἱ Ἄγγλοι Βαναυσουργοὶ, καθὼς καὶ εἰς τὰς Προδιατριβὰς προεῖπομεν· ἑπομένως οἱ Γερμανοὶ, ἐπειδὴ ἔχουν ἴδια μέταλλα, καὶ εὐθυνὰ, κατασκευάζουν πλῆθος· ἀλλὰ καὶ τὰ Γαλλικὰ ὁπλοποιεῖα ἐγκρίνονται, καὶ μάλιστα διὰ τὴν λεπτότητα, καὶ ἐλαφρότητα τῶν πυροβόλων ὅπλων.

Καὶ ἡ νέα Βαναυσουργία τῆς Τούλλας εἰς τὴν Ῥωσσίαν προκόπτει ἐξαίρετα, καὶ τὰ ἔργα της προτιμῶνται ἀπὸ τὰ Γερμανικά· ἀκόμη ὅμως δὲν εἶναι πολυειδῆ. Ἡ Τουρκία λαμβάνει ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα μέρη,

καὶ τὰ περισσότερα, ὅμως κατώτερα, ἀπὸ τὴν Γερμανίαν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δουλεύουν μὲ τέχνην μετρίαν τὸ σίδηρον, καὶ κατασκευάζων πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ὡς κλειδαριὰς, σκεπάρνια, πριόνια, τρυπάνας, καὶ παρόμοια, καὶ ἔτι ὅπλα ὡς μαχαίρας, ἐγκοπίδας, σπαθία, καὶ τυφέκια· καὶ εἰς τὴν Σκόδραν (Ἀλεξάνδρειαν τῆς Ἀλβανίας) καλὰ τυφέκια· ἀλλ' ἐπειδὴ λείπει ἡ διαίρεσις τοῦ ἔργου, τὴν ὁποίαν καὶ πολυχειρίαν κατ' ἀρχὰς εἶπον, ὀλίγα κατασκευάζονται ἀπὸ τοὺς τοιούτους χαλκεῖς, ὡς πρὸς τὰς χρείας τῆς Βασιλευούσης, καὶ τῆς ἐκτεταμένης Ἐπικρατείας ταύτης, ὅθεν μεταπομίζονται πολλὰ ἐμπορικῶς ἀπὸ τὰ ῥηθέντα μέρη.

ΒΑΝΙΛΛΑ. Φυτὸν, τὸ παρὰ τοῦ περιφήμου Λινναίου ὀνομασθὲν Ἐπίδενδρον, ἐπειδὴ προσκολλᾶται εἰς τὰ δένδρα διὰ τὰ βαστάσῃ εἰς τὸν ἀέρα, καθὼς τὸ κλῆμα· τὸ ἄνθος του εἶναι ἀπὸ τὰ ἀκανόνιστα πολυπέταλα, καὶ ὁ καρπός του γίνεται εἰς λοβὸν μακρὺν ½ πόδα, καὶ χονδρὸν ὡς τὸ μικρὸν δάκτυλον, πυρωτὸς καὶ εὐώδης.

Τὸ φυτὸν τοῦτο βλαστάνει εἰς τὸ θερμὸν κλίμα τῆς Νέας Ἱσπανίας εἰς τὰ δυσβατώτατα βουνὰ, καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν, οἱ ὁποῖοι τὸ φυλάττουν ἐνόρκως διὰ νὰ μὴ περάσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀποίκων Εὐρωπαίων. Διαιρεῖται εἰς Πομπόναν, ἤτοι ὀγκώδη, διότι οἱ λοβοί της εἶναι χονδροὶ, καὶ κοντοὶ μὲ δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ ἄχρηστοι, ἐπειδὴ προξενεῖ πονοκέφαλον, καὶ ὑστερικὰς λειποθυμίας εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς Ἐμπορικὴν, τὴν ὁποίαν Λέϋ ὀνομάζουν οἱ ἀλλογενεῖς, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ εὔχρηστος, ἔχουσα τὸν λοβὸν βαθυκόκκινον, μήτε πολλὰ ἰξώδη, μήτε πολλὰ ξηρόν. Καλὴ εἶναι ὅταν 50 λοβοὶ ζυγίζων 5 ὀγκίας, καὶ ἐξαίρετος, ὅταν ἀναβαίνῃ εἰς 8 ὀγκίας, μὲ ὀσμὴν διαβατικὴν, καὶ τερπνήν.

Εἰς Ψιλὴν, ἤτοι Σιμαρόαν, ἔχει δὲ καὶ ὀσμὴν, καὶ χυ-

χυμὸν, καθὼς καὶ μέγεθος ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰς λοιπάς. Ἐὰν καὶ τὰ τρία ταῦτα εἴδη ἦναι τῆ ἰδίᾳ φυτῆ, ἢ διαφορετικῆ, ἀμφιβάλλεται παρὰ τῶν Βοτανικῶν διὰ τὸ ἀδιόδευτον τῆ τόπῳ ἐκείνου ἀπὸ τὲς περιηγητάς.

Χρησιμεύει καὶ ὁ σπόρος, καὶ ὁ λοβὸς, ἤτοι ὅλος μαζῆ ὁ καρπὸς εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Κοκκολάτας, ποτὸν κοινὸν, καὶ πολύχρηστον εἰς τὴν Νέαν Ἱσπανίαν, καὶ δαπανᾶται πλῆθος πολὺ εἰς τῦτο, καθὼς καὶ εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα. Τὸ ὡρίμασμα ἀρχίζει τὸν Σεπτέμβριον, καὶ τελειώνει τὸν Δεκέμβριον, καὶ μετὰ τὸ σύναγμα τὴν ξηραίνεν 15. ἢ 20. ἡμέρας, διὰ νὰ μὴ βλαβῆ ἀπὸ τὴν ὑγρότητα.

Οἱ Ἱσπανοὶ φέρουν πολλὴν ποσότητα εἰς τὴν Εὐρώπην, πρὸς ἀποπλήρωσιν τῆς μεγάλης μεταχειρίσεώς των εἰς Κοκκολάταν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν. Ἰδὲ ΚΟΚΚΟΛΑ'ΤΑ.

Κατὰ τὸν Μαθιόλον ὀνομάζεται Φοῦ παρὰ τοῦ Διοσκορίδε· ἀλλ' ἀμφίβολον εἶναι τὸ νὰ ἐγνωρίσθη ἀπὸ τὸν Ε"λληνα Βοτανικὸν, καὶ διὰ τῦτο προκριτέα ἡ λέξις Βανίλλα.

ΒΑΡΕ'ΚΟΝ. Φύκος θαλάσσης πολύχρηστον. Ἰδὲ ΦΥ'ΚΟΣ. Varec.

ΒΑ'ΡΚΑ. Ἰδὲ ἈΚΑ'ΤΙΟΝ, καὶ ΝΑΥ̃Σ.

ΒΑΡΥ'ΛΛΙΟΝ. Γνωστὸν ἀγγεῖον ξύλινον, στρογγύλον, τυμπανοειδὲς, σύνθετον εἰς τὸ μῆκός του ἀπὸ σανίδας ὀνομαζομένας Δόγας, καλὰ προσηρμοσμένας μὲ ἐνθεσιν πολλάκις παπύρου, καὶ περισφιγμένας μὲ ξύλινα, ἢ καὶ σιδηρᾶ στεφάνια· εἰς δὲ τὰ ἄκρα ἀμφότερα, μὲ σανίδας ἐμπερικλεισμένας εἰς τὰς δόγας, τὰ ὁποῖα Φυντώματα, ἤτοι Πάτους, Ἰταλικῶς λέγομεν.

Χρησιμεύουν τὰ Βαρύλλια διὰ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὸ ἐμπόριον, ὡς ἀγγεῖα δεκτικὰ τῶν ὑγρῶν, δηλαδὴ κρασίων, ῥακίων, ἐλαίων, βουτύρων, καὶ πλήθους τοιῦτων ὁμοίων, καὶ ξηρῶν σπόρων, καὶ κόνεων, ζαχάρεως, πιπερίου, καφφὲ, καὶ ἄλλων.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζονται πολλὰ

διὰ

διὰ τὰς εὐθυνὰς δόγας φερομένας ἀπὸ τὰ Ἀνατολικὰ παράλια τῦ Εὐξείνυ Πόντου, καὶ τὰ στεφάνια ὁμοίως, ὥστε πολλὰ στέλλονται καὶ ἔξω. Ἰδὲ ΔΟ'ΓΑ, καὶ ΣΤΕΦΑ'ΝΙ.

Διαφέρων μεγεθῶν γίνονται τὰ βαρύλλια, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ἐπονομάζονται ἔτω καὶ μέτρα ὑγρῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὸ Βιβλίον Β'. εἰς τὰς λέξεις τῶν τόπων.

ΒΑ'ΣΑΝΟΣ, ἡ Λυδία λίθος, τὸ Μεέγκι. Ἰδὲ ΠΕ'ΤΡΑ ΛΥΔΙ'Α.

ΒΑΣΙΛΙΚΟ'Ν Ὕ̔ΔΩΡ, καλῶς ὀνομασθὲν, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Εὐρωπαίων Ἰσχυρὸν ὕδωρ, Acqua forte, ἄγνωστον εἰς τὲς παλαιὲς, καὶ μετὰ τὸ 1400. γνωσθὲν εἰς τὸν Κόσμον, καὶ δραστικώτατον ἐναντίον ὅλων τῶν μετάλλων, ἀναγκαῖον εἰς τοὺς χρυσοχόυς, νομισματοκόπους, μεταλλογλύπτας, καὶ ἁπλῶς ὅλους τοὺς γλύπτας, καὶ τὲς μεγάλυς βαφεῖς εἰς τὰ κόκκινα καὶ ἐρυθρὰ χρώματα.

Εἰς τὴν χυμικὴν κατασκευὴν τύτου τῦ ἀναγκαίου νεροῦ ἐμβαίνει διὰ βάσιν τὸ χάλκανθον, καὶ ἡ στύψις, ἢ τὸ νίτρον, καὶ διαιρεῖται εἰς λευκὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινὸν, καὶ συνειθισμένον εἰς τοὺς χρυσοχόους, καὶ εἰς πράσινον, τὸ ὁποῖον γίνεται μὲ ὀξεῖδι, ἄλας κοινὸν, ἄλας ἀμμωνιακὸν, καὶ ἰὸν χαλκοῦ.

Ἡ πολλὴ χρῆσις αὐτῦ τοῦ ὕδατος εἰς τὴν διάλυσιν, καὶ καθαρισμὸν τῶν μετάλλων ἀποτελεῖ μέγα Ἐμπόριον· ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς

Δεύτερον Ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἔχασε τὴν πολλὴν δύναμίν τυ εἰς τὴν διάλυσιν μετάλλου τινός.

Διαλυτικὸν ὕδωρ, Eau de depart, εἶναι τὸ εὐχριστότερον γινόμενον βάλλωντας εἰς τὸ σύνηθες Βασιλικὸν Ὕδωρ, κοινὸν ἄλας, καὶ Ἀμμωνιακὸν, καὶ τῦτο διαλύει τὸν χρυσὸν, καὶ τὸν χωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλλα μέταλλα, χωρὶς νὰ τὰ βλάψῃ, ὥστε κυριώτερον ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ Διϋλιστικόν.

Ἁπλῦς, τὸ διαμένον εἰς τὸ διαστάλαγμα, φλεγματῶ-

τῷδες, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὰ νομισματοκοπεῖα, καὶ χρυσοχοεῖα, διὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ ἀπαλύνωσι τὰ μεταλλικὰ σπυρία.

Ἐσβυσμένον τέλος πάντων εἶναι τὸ ἄχρηστον μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν μετάλλων, τῦ ὁποίου τὴν ἀναδυνάμωσιν πολλοὶ ἐπενόησαν, ἀλλ' ἐφύλαξαν μυστικὴν, καὶ εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον τὴν τέχνην.

Εὔκολος καὶ κοινῶς γνωστὴ εἰς τοὺς ἐμπείρους εἶναι ἡ διάλυσις τῶν μετάλλων μὲ αὐτὸ τὸ δυνατώτατον νερόν.

Ἓν σῶμα μικτὸν χρυσῦ, καὶ ἀργύρυ βαλλόμενον εἰς τὸ Βασιλικὸν Ὕδωρ, λύεται ἀμέσως, καὶ καταστάζει ὁ χρυσὸς εἰς κόνιν μαύρην. Βάλλωντας εἰς τὸ ἀγγεῖον διπλῆν ποσότητα ποτίμου νερου, μὲ φύλλα ἢ πέταλα χαλκοῦ, συνάζεται τὸ ὀξὺ τοῦ ἀργύρου, καὶ καταπίπτει εἰς κόνιν ὁ ἄργυρος, ὡς ἀσβέστη, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος τοῦ νὰ χωρισθῶν αὐτὰ τὰ δύω τιμιώτερα μέταλλα, ὅταν εὑρεθῶν συνενωμένα· τὸ ὁποῖον ἐπειδὴ συμβαίνει συχνότατα, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἀναγκαιότατον τὸ Βασιλικὸν Ὕδωρ εἰς ὅλους, ὅσους δουλεύουν αὐτὰ τὰ μέταλλα, καθὼς προεῖπον.

Εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὀνομάζεται Ἀσημόνερον τὸ Βασιλικὸν Ὕδωρ, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ὀνομασία μοὶ φαίνεται πολλὰ ἐλλιπής· διότι μόνον τὴν εἰς τὸν Ἄργυρον (ἀσῆμι) ἐνέργειάν του σημαίνει, ἐν ᾧ καθὼς εἴδομεν αὐτὸ ἐνεργεῖ καὶ χρησιμεύει εἰς ἄλλα πολλὰ, καὶ περισσότερον.

Τὸ καλήτερον Βασιλικὸν Ὕδωρ ἐγίνετο εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ ἐκεῖθεν ἐφέρετο· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐνετίαν γίνεται καλὸν, καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΒΑΤΊΣΤΑ. Τὸ ψιλώτερον Λινόπανον, καὶ λευκότερον, ὑφαινόμενον, καὶ λευκαινόμενον εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Γαλλίας, μάλιστα εἰς τὰς Οὐαλεντιανὰς, Valenciennes, καὶ τὴν Ὁλλάνδαν. Εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· ἀ. Λινοβατίσται, αἱ ὡραιότεραι ἀπὸ ὅλας. β. Λινοβατίσται πυκνότεραι· αὐτὰ τὰ εἴδη ὑφαίνονται περὶ τὰ $\frac{10}{i}$ πήχ. πλά-

πλάτες· καὶ γ'. αἱ κυρίως Βατίσται, ἢ Ὁλλανδικαὶ, τῶν ὁποίων τὸ ὕφασμα εἶναι πυκνότατον, καὶ ὁμαλώτατον, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι πρὸς 21 ἕως 25 πήχεις τὸ ἕν.

Ἡ Τουρκία ὀλίγας ἐξοδεύει· ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐνδυμασία δὲν ἐπιζητεῖ μήτε περιστήθια, μήτε περιτραχήλια, μήτε ἐπιμάνικα εἰς τὰ ὑποκάμισα, καθὼς τῶν Εὐρωπαίων· αἱ φερόμεναι ὀλίγαι κεντῶνται φόρεμα πλουσίων, καὶ καψιδρώτια (τζεβρέδες), ἀλλὰ σπάνια. Τὰ ψιλὰ, καὶ ὁμαλὰ βαμβακερὰ τῆς Ἀγγλίας ἐπῆραν τὸν τόπον αὐτῶν εἰς τῶν περισσοτέρων τὴν χρῆσιν διὰ τὸ εὐθυτώτερον, καὶ διὰ τὸ συνειθισμένον τοῦ βαμβακίου εἰς ἡμᾶς. Ἰδὲ ΛΙΝΟΝ καὶ ΠΑΝΙΑ.

ΒΑΦΑΙ, ὅσα εἴδη μεταχειριζόμενα χρωματίζουν ἤτοι βάφων τὰ πράγματα εἰς χρῶμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον προτήτερα· καὶ Βαφεῖς οἱ ἀποτελοῦντες τὸ βάψιμον μὲ τὸ βάπτισμα, ἤτοι βύθισμα τῶν βαπτῶν πραγμάτων εἰς ὑγρὰν, καὶ διαλυμένην βαφὴν, καὶ εἰς τοῦτο διαφέρουν ἀπὸ τὲς γραφεῖς, καὶ ζωγράφους, καὶ τυπογράφους.

Ἡ εὕρεσις τῆς βαφῆς εἶναι ἀρχαιοτάτη, καθὼς τὸ θεωρῦμεν εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν, καὶ χρεωστεῖ τὴν γέννεσίν της, ὡς πολλαὶ ἄλλαι τέχναι, εἰς τὴν τύχην, καὶ τὴν ἐπίδοσίν της εἰς τὴν τρυφήν. Αἱ ῥίζαι, τὰ φύλλα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν ἐμβῆκαν πρῶτον εἰς χρῆσιν· ἔπειτα τὰ χώματα, καὶ μεταλλικά· καὶ ὅλα αὐτὰ συμμιγόμενα ἔκαμαν αὐτὴν τὴν ἀπειρίαν τῶν βαφῶν, καὶ χρωμάτων, τὰ ὁποῖα βλέπομεν, καὶ σχεδὸν δὲν δυνάμεθα προσφυῶς νὰ τὰ ἐκφράσωμεν.

Ἡ ἁπλῆ κογχύλη μὲ τὸ αἷμά της ἔδωκεν εἰς τοὺς Φοίνικας τὴν εὕρεσιν ἐκείνου τοῦ πορφυρῆ χρώματος, τὸ ὁποῖον μόνοι οἱ Βασιλεῖς ἐμεταχειρίζοντο, καὶ τὸ ἠγόραζαν, καὶ τώρα ἐχάθη· διότι παρημελήθη μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὴν βαφὴν τῆς Κοκκινιλλίας.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου, τὰ Δυτικὰ Ἔθνη ἕως τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου δὲν ἐγνώριζαν τὰς βα-

φάς·

φάς· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες μαθόντες ἀπὸ τὺς Ἀσιατικοὺς, ἐτελειοποίησαν τὴν βαπτικὴν τέχνην καὶ τὴν μετέδωκαν εἰς ὅλους.

Βαφαὶ κατασκευάζονται ἀπὸ ὅλα τὰ φυτικὰ, καὶ μεταλλικὰ ὄντα, ὅσα ἢ βραζόμενα, ἢ τριβόμενα, καὶ ζυμώμενα ἀποτελῶν χρῶμα· ἐγκρίνονται ὅμως μερικὰ, ὅσα δηλαδὴ εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀποτελουμένου χρώματος ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ, ἢ διὰ τὴν ὀλιγωτέραν ὕλην, ἢ διὰ τὴν στιλπνότητα, ἢ διὰ τὸ ἀνεξίτηλον, καὶ στερεὸν τοῦ χρώματος. Χρησιμεύουν δὲ καὶ τὰ λεγόμενα Ἄχροα, καθὼς ἡ στύψις, ἡ τρυγία, τὸ ἀρσενικὸν, τὸ ῥεάλγαλον, τὸ νίτρον, τὰ ἅλατα, ἤτοι κοινὸν ἀμμωνιακὸν, καὶ ὀρυκτὸν, τὸ ἀγαρικὸν, τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ὄξος, ὁ κασσίτερος, τὰ πίτυρα, τὸ ἄμυλον, καὶ διάφοροι στάκται προετοιμάζουσαι τὸ διὰ βάψιμον πρᾶγμα διὰ νὰ δεχθῇ, καὶ νὰ φυλάξῃ τὴν βαφήν.

Αἱ οὐσιωδέστεραι ἀπὸ τὰς βαφὰς, ὡς κοκκινιλλία, κόκκος, κρόκος, ἰνδικὸν, ῥίζάρι, ἡ ἴσατις, ἡ κοκκινοβαφὴς αἰγότριχα τῆς Ὁλλάνδας, ἡ καπνιὰ, ἡ λάκα, τὸ αἰγοκέρας, ὁ Ἰνδικὸς κρόκος, τὰ Βρασιλλιακὰ ξύλα, ἡ ῥίζα, ἄνθος, καὶ φλοιὰ τῆς καρυδιᾶς, ἡ κικίδα, ἡ χάλκανθος, ὁ ἰὸς τοῦ χαλκοῦ, ἡ δενδρὶς, τὰ ῥινίσματα τοῦ σιδήρου, καὶ ἄλλαι τοιαῦται ὅσαι ἀποτελοῦν ἐμπόριον εἰς τὴν μετακόμισιν, καὶ πώλησίν των ἐκτίθονται εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα ἑκάστη, καὶ ὅσαι εἶναι ἄχρηστοι δι' ἐμπόριον δὲν βλάπτει ἂν δὲν ἐμπεριλιφθῶν ἐδῶ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Βαπτικὴ εἶναι οὐσιώδης εἰς τὰ ἐργοχειρεῖα, καὶ δίδει εἰς αὐτὰ τὴν πρώτην ὑπόληψιν, καὶ τιμὴν, δὲν στοχάζομαι ἀνωφελὲς νὰ ἐκθέσωμέν τι πλατύτερον περὶ αὐτῆς τῆς τέχνης, διὰ νὰ ἐμπεριλάβωμεν εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου καὶ περὶ μικρῶν τρόπων βαφῆς.

ΒΑΦΙΚΗ, ἢ **ΒΑΠΤΙΚΗ**, ὀνομάζεται ἡ τέχνη τῶν βαφέων. Ἰδὲ ἀνωτέρω. Γίνεται δὲ, ἢ θερμὴ, ὅταν δηλαδὴ εἰς τὴν βρασμένην βαφὴν ἐμβάπτωνται, ἢ συμβράζουν τὰ βαπτόμενα πράγματα, ἢ ψυχρὰ, ὅταν εἰς ἄβρα-

ἄβραστον παντελῶς, ἢ καὶ βρασμένην, ἀλλὰ κρύαν βαφὴν ἐμβάπτωνται τὰ πράγματα· ἀπὸ τὰ βαπτόμενα δὲ, ἄλλα βάπτονται πρὸ τοῦ νὰ νηθῶν, καὶ ὑφανθῶν, καὶ τότε λέγεται βαφὴ εἰς Ἄκλωστον, Tintura in lana· καὶ ἄλλα μετὰ τὸ ὕφασμα, καὶ ὀνομάζεται βαφὴ εἰς Κομμάτι, Tintura in pezza. Τὰ πρῶτα ἔχουν στερεώτερον καὶ πλέον ἀνεξίτηλον τὸ χρῶμα, τὰ δὲ δεύτερα ἀνθηρότερον, καὶ στιλπνότερον.

Οἱ πρὸ τῆς Δημεγέρσεως βαφεῖς Γάλλοι ἦσαν προσδιωρισμένοι ἀπὸ πολλὰ βασιλικὰ διατάγματα νὰ μεταχειρίζωνται βαφὰς καλὰς, καὶ τρόπους ἐπιμελείας, διὰ νὰ ἦναι ὅσον δυνατὸν ἀνεξίτηλα τὰ χρώματα, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερτεροῦσαν κατὰ τοῦτο τοὺς λοιποὺς Εὐρωπαίους.

Οἱ Βαφεῖς τῆς Γερμανίας εἰς ῥοῦχα ἔφθασαν νὰ εὐδοκιμήσουν εἰς χρώματα ὡραῖα, καὶ πολυειδέστατα, ἀλλ' ὅλα ἐφήμερα, καὶ ἐκθεωρίζοντα.

Οἱ Ὁλλανδοὶ, καὶ Ἄγγλοι βάφουν καλὰ, ἀλλ' εἰς ὀλιγοειδῆ χρώματα, ἂν ἐξαιρεθοῦν τὰ νεώτατα τῶν Ἀγγλων, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν τὰ Γερμανικά.

Οἱ Ἰνδοὶ, καὶ Σίναι εἶναι βαφεῖς ἀμίμητοι· διότι ὅλα τὰ ἐκεῖ βαφόμενα, ἢ μάλλινα, ἢ καὶ μεταξωτὰ ἔχουν τὴν βαφὴν ἀνεξίτηλον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, Προῦσαν, Δαμασκὸν, καὶ Χαλέπιον βάφουν πολυειδῶς, ἀλλὰ μὲ ὀλίγην στερεότητα.

ΒΔΕΛΛΙΟΝ. Κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ δένδρον τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Ἰώσηππος ὅτι ἐγίνετο τὸ μάννα, ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν τροφὴ τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ἀμφιβάλλεται. Τὸ νῦν εὑρισκόμενον εἰς τὰ φαρμακοποιεῖα χρησιμεύει εἰς τὴν Μιθριδατικὴν σύνθεσιν, καὶ ἄλλα. Ἰδὲ ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ ΛΕΥΚΟΝ.

ΒΕΖΟΑΡΔΟΝ. Πέτρα Ἰατρικὴ, καὶ ἀμίμητον ἀντιφάρμακον, τὸ λεγόμενον Τουρκιστὶ διὰ τοῦτο Πανσέχρι. Πολλοὶ ἀπέδιδον εἰς αὐτὴν τὴν πέτραν ἀρετὰς ἀξιολόγους διὰ τὴν σκοτοδίνην, τὴν ἐπιληψίαν, τὸν παλμὸν

μὸν τῆς καρδίας, τὸν ἕτερον (κιτρινάδα) τὸν κώλικαν, καὶ πλῆθος ἄλλων ἀσθενειῶν, ὥστε δικαίως ἠμποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ Πανάκεια. Ἴσως αὐτὴ ἡ ὑπόληψις προείρχετο ἀπὸ τὴν σπανιότητά του· οἱ νῦν Ἰατροὶ ὅμως, ὄντες πλέον φωτισμένοι, τὸ στοχάζονται μόνον δι' ἀντιφάρμακον, καὶ καρδιακόν.

Τρία εἶναι τὰ γενικώτερα εἴδη τῦ Βεζοάρδυ· Ἀσιατικὸν, Ἀμερικανὸν, καὶ Γερμανικὸν, καὶ αἱ ἀρεταί τυ ἀκολυθῦν αὐτὴν τὴν σειράν, καὶ ὅλα εὑρίσκονται εἰς τὰ ἐντόσθια ζώων.

Τὸ Ἀσιατικὸν (ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶναι γεμάται αἱ Ἰνδίαι) εὑρίσκεται εἰς τὴν κοιλίαν ἀγριαιγὸς τῦ τόπυ, καὶ ὅσον εἶναι μεγαλητέρα, ἀναλογικῶς μὲ τὺς ἀδάμαντας, εἶναι καὶ τιμιωτέρα εἰς τὸν τόπον· διότι ἓν Βεζοάρδον, ζυγίζον 1. οὐγκίαν πωλεῖται 100. γρόσ. καὶ ἄλλο 4 ½ οὐγκ. ἐπωλήθη διὰ 2,000. γρόσ. Διὰ νὰ ἦναι καλῆς ποιότητος χρειάζεται νὰ ἦναι στιλπνὸν, μὲ ὀσμὴν, ὡς ἡ ξυλαλόη, ἁπαλὸν εἰς τὴν ἀφὴν, μέγα κομμάτι, καὶ βαρύ. Περὶ δὲ τοῦ χρώματος, καὶ σχήματος ὁποῖον καὶ ἂν ἦναι δὲν πειράζει. Ἡ δοκιμὴ τῦ καλοῦ γίνεται οὕτω.

ά. Νὰ μὴ χάσῃ μήτε τὸ χρῶμα, μήτε τὸ βάρος τυ, ὅταν σταθῇ εἰς τὸ νερὸν τρεῖς, καὶ τέσσαρας ὥρας, καὶ τὸ νερὸν νὰ μείνῃ καθαρόν. β'. Νὰ μὴ τρύζῃ, ὅτε νὰ καπνίζῃ ἐγγιζόμενον μὲ σίδηρον ὀξὺ καυμένον, καὶ πόκκινον. γ'. Τριβόμενον εἰς χαρτίον ψιμυθωμένον νὰ τὸ κάμῃ κίτρινον.

Τὸ Δυτικὸν εὑρίσκεται εἰς τὴν Περῦν τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὰ ἐντόσθια διαφόρων αὐτοχθόνων ζώων, καὶ ἐγχριτότερον εἶναι εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Ταραγᾶς, ἐπειδὴ αὐτὴ ὁμοιάζει μὲ τὴν Ἀσιατικὴν ἀγριαίγα.

Τὸ Γερμανικὸν εὑρίσκεται εἰς τὴν κύστιν μερικῶν δαμάλεων, κυρίως ὅμως εἰς τὰς ἀγριαίγας, καὶ ζυγίζουν μερικὰ ἕως 18 οὐγκίας· μ' ὅλον τῦτο ὀλίγον χρησιμεύουν, καὶ τιμῶνται ἀναλόγως μὲ τὴν χρῆσίν των, ἤτοι ὀλίγον.

Ἐκ-

Ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων σριῶν εἰδῶν Βεζοάρδου, εἶναι καὶ ἄλλα τρία, τὰ ὁποῖα φυλάττονται ὡς κειμήλια εἰς τὰ ταμεῖα τῶν περιέργων, καλοῦνται δὲ Πέτρα χοίρου, εὑρισκομένη εἰς τὴν χολήν τινων ἀγριοχοίρων τῆς Ἰνδίας, μεγάλη ὡς βαλανίδι, ἀπαλὴ εἰς τὴν ἀφὴν, καὶ λευκὴ, κλίνουσα εἰς τὸ κίτρινον. Οἱ Ἰνδοὶ, μάλιστα οἱ κάτοικοι τῆς Μαλάκης, τὰς ζητοῦν τόσον, ὥστε μόλις ἀφίνουν νὰ ἐκδοθῇ κάμμία διὰ χάρισμα εἰς πρέσβυν εἰς ἄλλον ἀλλοδαπῆ ἄρχοντα· τὴν νομίζουν ἀντιφάρμακον ἄφθαστον, καὶ ἀληθινὰ εἶναι ἰατρικὸν εἰς ἀσθένειαν, τὴν ὀνομαζομένην παρ' αὐτῶν Μορδιάχην, πανώλεθρον, ὡς παρ' ἡμῖν ἡ Πανώλη· γρόσ. 300. ἡ μία, ἕως 400. τιμᾶται ἐκεῖ· καὶ ἂν ποτε Ὁλλανδός τις ἔφερε κάμμίαν εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν φυλάττει, ὡς οἰκιακὸν κειμήλιον ἀναπόσαστον.

Διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ τις ὡς ἰατρικὸν εἰς τὰς λοιμικὰς, καὶ ὅλα τὰ εἴδη τῶν παροξυσμῶν, τὴν ἐμβάλλει εἰς καθαρὸν νερὸν, καὶ ἀφ' οὗ πικρύνει ὀλίγον, τὸ πίνει νῆστις τὸ πρωΐ, καὶ ὠφελεῖται.

Πέτρα Ὄστριγος, καὶ τρίτον Πέτρα Πιθήκου, τὰ ὁποῖα διαφέρουν κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ ζώου τῆς γενήσεώς των· ἔχουν δὲ τὰς ἰδίας ἐνεργείας, μορφὴν, καὶ σχῆμα, καὶ δύσκολα διακρίνονται.

Διὰ νὰ τελειώσω τοῦτο τὸ Ἄρθρον προσθέτω, ὅτι ἐπειδὴ εἰς τὰ ἐντόσθια ὅλων τῶν ζώων εὑρίσκονται λιθιάσεις τοιαῦται, οἱ περίεργοι, ἢ δυσεδαίμονες ἄνθρωποι ἐπρόκριναν τὰς ῥηθείσας, ὡς σπανιωτέρας, καὶ τὰς ἐπωνόμασαν Βεζοάρδια, πλανῶντες, καὶ πλανώμενοι εἰς δυνάμεις ἰατρικὰς, τὰς ὁποίας ἀμφιβάλλεται πολὺ ἂν ἔχουν. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ ὀνομάσωμεν τὸ Βεζοάρδον Λιθίασιν, καὶ στοχάζομαι ὅτι κερδίζομεν προσφυῆ λέξιν.

Οἱ Χυμικοὶ κατασκευάζουν Λιθιάσεις τοιαύτας διαφόρους, ὡς τὴν Ζωτικὴν Λιθίασιν, Bezoard animal, γινομένην ἀπὸ τὴν κόνιν τῆς ἐχίδνης (ὄχενδρας), τὴν Διὸς Λιθίασιν, Bezoard Jovial· τὴν Ποτάσσαν, ἤτοι στακτῶ-

δη

δη ὑπόστασιν τοῦ πολλάκις καυμένου κασσιτέρου. Ἰδὲ Ε'ΧΙΔΝΑ, καὶ ΚΑΣΣΙ'ΤΕΡΟΣ.

Βεζοάρδον, ἢ πέτρα βοὸς, ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Ἰατροὺς καὶ ἡ εὑρισκομένη Λιθίασις εἰς τὴν κύστιν τῆς χολῆς τοῦ βοϊδίου, καὶ χρησιμεύει εἰς μερικὰ ἰατρικὰ, καὶ εἰς τὲς ζωγραφίζοντας ἐγκαυστικῶς, ἤτοι μὲ μάλθην, ἢ σμάλτον, διὰ κίτρινον χρῶμα.

ΒΕΛΟ'ΝΗ. Ἐργαλεῖον γνωστὸν ἀναγόμενον εἰς τὰς βαναυσουργίας, κατασκευαζόμενον ἀπὸ χάλυβα, ὀξὺ εἰς τὴν μίαν, καὶ τρυπημένον εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν, ἀναγκαῖον εἰς τὸ νὰ ῥάψουν, καὶ κεντήσουν οἱ ἄνθρωποι, καὶ κατὰ τὴν διάφορον χρῆσίν των ἔχον διάφορα μεγέθη, καὶ σχήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διαιρεῖται καὶ εἰς διαφόρους ὀνομασίας. Εἰς τὰ βαναυσουργεῖα διακρίνονται καὶ μὲ ἀριθμοὺς τὰ μεγέθη των ἐπιγραφομένους εἰς τὰ χαρτία, ὅπου εἶναι ἀραδιασμέναι αἱ βελόναι ἀνὰ 1000. εἰς τὸ χαρτὶ, καὶ ἀνὰ 50. χιλιάδ. εἰς τὸν φάκελλον, ἤτοι Πακέτον.

Βελόνη διὰ σακκία, ἢ καλῶς λεγομένη Σακκορράφα, εἶναι ἡ μεγαλητέρα, στρογγύλη πρὸς τὸν κῶλον (ἔτως ὀνομάζεται ἡ τρύπατης) τρίγωνος, καὶ ὀξεῖα, καὶ ὀλίγον καμπύλη πρὸς τὴν μύτην.

Βελόναι Χειρουργικαὶ, εἶναι διάφοροι κατὰ τὰς διαφόρους χρήσεις τῆς τέχνης ταύτης, καμπύλαι, πλατεῖαι, στρογγύλαι, μακραὶ, κονταὶ, καὶ ἄλλαι.

Βελόναι διὰ στρώματα, τὰς ὁποίας Στρωματοβελόνας ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν, καὶ ὄχι μιξοβαρβάρως, Καπλατοβελόνας, καθὼς συνεθίζουν αἱ γυναῖκες, μικρότεραι ἀπὸ τὰς πρώτας, καὶ εὐθεῖαι.

Βελόνη Σκυτορράφικη, εἶναι ἡ χρήσιμος εἰς τὲς σκυτορράφους, οἷον διφθεροποιὲς, ὑποδηματοποιοὺς, ἐφιππιορράπτας, καὶ ὁμοίους. Αὗται εἶναι τετράγωνοι, καὶ διαφόρων μεγεθῶν. Μεταχειρίζονται οἱ σκυτορράπται καὶ λεπτοτέρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι σύρμα, μὲ τρύπαν χωρὶς μύτην, εὔχρηστος διὰ νὰ περάσουν τὸ ῥάμμα, ἀφ' ἑ τρυπήσουν τὸ σκύτος μὲ τὸ ἠπιτήριον (σουγλὶ)

γλὶ) τὸ ὁποῖον εἶναι ὀβελίσκος πλατυστρόγγυλος, ἢ τετράγωνος, ὀξὺς, ὡς ἡ ῥηθεῖσα βελόνη· ἀλλὰ καρφωμένος εἰς πύξινον πιάσιμον, ἤτοι κώπην, ἢ λαβήν.

Βελόνη διὰ ῥάπτας, εἶναι ἡ κυρίως γνωστὴ βελόνη χρησιμεύουσα εἰς αὐτὴν τὴν τέχνην, καὶ εἶναι εἰς διάφορα μικρὰ, καὶ μικρότερα μεγέθη, ὅλαι στρογγύλαι ὁμως, καὶ ὀξεῖαι.

Βελόνη διὰ κέντημα. Ὅμοιαι μὲ τὰς ἄνω εἶναι καὶ αὐταὶ, ἀλλὰ καὶ πολὺ ψιλώτεραι, μάλιστα ὅσαι χρησιμεύουν διὰ τὸ κάρφωμα χρυσῶν, ἢ ἀργυρῶν τρεμουσῶν.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΒΕΛΟΝΩΝ.

Μόνη ἡ πολυχειρία, περὶ τῆς ὁποίας εἴπομεν παραδειγματικῶς εἰς τὰς περὶ Ἐργοχείρων Προδιατριβὰς, κάμνει νὰ ἦναι εὐθυναὶ αἱ βελόναι, τῶν ὁποίων ἡ τέχνη χρειάζεται τόσον δούλευμα, καθὼς ἠμπορεῖ νὰ πληροφορηθῇ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τὴν παροῦσαν καταγραφὴν, διαιρουμένην ἐπὶ τούτου εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας της. ά. Ὁ χάλυψ πυροῦται, καὶ σφυριζόμενος γίνεται ῥάβδος μακρὰ, καὶ στρογγύλη κατὰ τὸ δυνατόν. β΄. Διασυρόμενος ἀπὸ τρυπημένον, καὶ βαμμένον χάλυβα βαθμηδὸν ἀπὸ χονδρὴν εἰς λεπτοτέραν τρύπαν, καταντᾷ σύρμα εἰς τὴν ἀναγκαίαν διὰ βελόνην λεπτότητα. γ΄. Κόπτεται τὸ σύρμα εἰς τὸ χρειῶδες μέγεθος, καὶ πλατύνεται ὀλίγον εἰς τὸ ἓν μέρος. δ΄. Κοκκινίζεται εἰς τὴν κάμινον διὰ νὰ ἀπαλύνῃ περισσότερον, καὶ ἀφίεται νὰ κρυώσῃ. έ. Τρυπᾶται εἰς τὸ πλατὺ μέρος ἐπάνω εἰς τὸν ἄκμονα, μὲ σμίλιον, ἤτοι τρυπητήριον, ἢ πλατὺ, ἢ στρογγύλον κατὰ τὸν σκοπὸν τοῦ τεχνίτου. ς΄. Διαπερῶνται εἰς κομμάτι μολύβδου, καὶ μὲ ἄλλο τρυπητήριον καθαρίζονται αἱ τρύπαι τῶν βελονῶν. ζ΄. Ῥινίζεται τὸ μέρος τοῦ κώλου διὰ νὰ στρογγυλωθῇ, καὶ σπάπτεται μικρὸν αὐλάκι ἀπὸ τὰ μέρη τῆς τρύπας ἀμφότερα. ή. Ῥινίζεται ἡ μύτη καὶ ὀξύνεται, καὶ μετὰ ταῦ-

ταῦτα ἰσάζονται ὅλαι. θ'. Βάλλονται ὅλαι εἰς σιδηρᾶν πτυάριον, καὶ κοκκινίζονται εἰς πάμινον μὲ ἄνθρακας ξυλίνους, χωρὶς νὰ ὑπερκαῦν, διότι φθείρονται, καὶ ῥιπτόμεναι εἰς τὸ ψυχρὸν νερὸν βάφονται. ι'. Βάλλονται εἰς σιδηροῦν τηγάνον μὲ νερὸν, καὶ βράζονται διὰ νὰ ἀπαλύνεν, καὶ νὰ μὴ σπάνουν. Εἶπα μετρίως· διότι ἂν πολυβράσεν χάνεν τὴν βαφὴν, καὶ γίνονται μαλακαὶ, καὶ ἄχρηστοι διὰ τὸ τρύπημα. ια'. Ἰσάζονται ὅλαι κατὰ σειρὰν μὲ τὴν σφύραν, διότι εἰς τὸ βάψιμον πολλαὶ μένεν λοξαί. ιβ'. Εἰς κομμάτι κηρωτὸν (μουσαμᾶ) βάλλεται σμυρὶς, ἀραδιάζονται κατὰ σειρὰν αἱ βελόναι, ἐπιβάλλεται σμυρὶς, περιδένονται μὲ γερὸν σχοινὶ, καὶ περιτυλίσσονται πανταχόθεν κυλινδροειδῶς. ιγ'. Δύω σανίδων μεταξὺ βάλλεται ὁ ῥηθεὶς φάκελλος, καὶ ἡ ἐπάνω σανὶς φορτωμένη μὲ πέτρας βαρείας κινεῖται δύω ἡμέρας ἀπὸ δύω ἀνθρώπους, ὥστε αἱ βελόναι συνθλιβόμεναι λευκαίνονται, καὶ ἀκονίζονται. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ σύνθλιψις αὕτη γίνεται μὲ νερόμυλον ἐπὶ τούτου κατεσκευασμένον. ιδ'. Ῥιπτόμεναι εἰς νερὸν μὲ σμῆγμα ἀνακατωμένον (σαπωνάδα) πλύνονται καλὰ, διὰ νὰ καθαρισθοῦν ἀπὸ τὴν κόνιν. ιε'. Βάλλονται εἰς κιβώτιον μὲ πίτυρα ὀλίγον βρεγμένα ζεστὰ, καὶ ἀλλάσσονται δὶς καὶ τρὶς τὰ πίτυρα, διὰ νὰ καθαρισθῶν καλὰ ἀπὸ τὴν ὑγρότητα. ις'. Ἔπειτα χωρίζονται αἱ καλαὶ, καὶ ἀκονίζεται ἡ μύτητων εἰς τροχὸν σμυριδίνης ἀκόνης, καὶ τελειώνει ἡ κατασκευήτων. ιζ'. καὶ τελευταῖον, καρφώνονται εἰς χαρτίον κατὰ σειρὰν μετρημέναι.

Τὴν περιγραφὴν ταύτην ἀναγινώσκωντας ὁ ὁπωσῦν ἐπιτήδειος βάναυσος, καταλαμβάνει, ὅτι ἡ κατασκευὴ τῶν βελονῶν εἶναι τέχνη εὐκολωτάτη, ἀλλὰ χρειάζεται ἀναγκαίως πολλὰ χέρια, διὰ νὰ γένεν πολλαὶ ἐν ταὐτῷ, καὶ νὰ γένῃ ὄφελος. Ὀλίγη πρόνοια, καὶ ὀλίγη καταβολὴ ἀργυρίου ἔφθαναν νὰ ἀποτελέσεν ἐργαστήριον ἀρκετὸν νὰ κατασκευάσῃ ὅσας χρειάζεται δι' ἓν Βασίλειον· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα λείπουν ἐδῶ, ἀναγκαζόμεθα

νὰ

νὰ λαμβάνωμεν τὰς βελόνας ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ ὀλίγας ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, αἱ ὁποῖαι καὶ προτιμῶνται.

Βελόναι λέγονται καὶ τὰ σπιθαμαῖα μακρὰ σύρματα, μὲ τὰ ὁποῖα πλέκονται τὰ περικνημίδια, καὶ ἄλλα πλεκτὰ παρὰ τῶν γυναικῶν.

Βελόνη διὰ πέρασμα, λέγεται ἡ μακρὰ, καὶ συρματερὴ, μὲ τὴν ὁποίαν διαπεράται τὸ βαμβακερὸν νῆμα εἰς τὰ προπλάσματα τῶν κηρίων, καὶ ἀραδιάζονται αἱ λαμπάδες.

Βελόνη τῶν βιβλιοδετῶν, εἶναι μακρὰ καὶ καμπύλη, ἡ ὁποία χρησιμεύει διὰ τὸ ῥάψιμον τῶν τετραδίων εἰς τὰ νεῦρα, καὶ εἰς τὲς χαρτοποιοὺς νὰ κρεμοῦν τὰς πόλλας εἰς τὸν ἀέρα.

Βελόνην μὲ μακρὰν τρύπαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὀμμάτι ὀνομάζων, μεταχειρίζονται οἱ ψαθοπλέκται.

Βελόνη λέγεται καὶ ὁ ὀρθογωνίως τεθειμένος δείκτης εἰς τὰς πλάστιγγας, καὶ σταθμὲς, διὰ νὰ φαίνηται ἡ κλίσις τοῦ βάρους.

Βελόνη μαγνητικὴ εἶναι ὁ γνώμων τῆς Ναυτικῆς Πυξίδος, περὶ τῆς ὁποίας Ἰδὲ ΝΑΥΤΙΚΗ ΠΥΞΙΣ.

ΒΕΛΟΝ Ἰταλιστὶ τὸ Βενετικὸν Βουρουντζοῦνι. Ἰδὲ ΤΡΙΧΟΛΟΝ.

ΒΕΛΟΥΤΟΝ. Ὁ παρὰ τῶν Τούρκων Κατιφὲς, ἴσως ἀπὸ τὸ πτιλωτὸν, λέξιν ἑλληνικὴν, διότι ἔχει πτίλον, ἤτοι χνοῦδι τὸ μεταξωτὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον οἱ Λατῖνοι Ἑτερόμαλλον ὀνομάζων διὰ τὸ τοιοῦτο ὕφασμά του. Ἰδὲ ΕΤΕΡΟΜΑΛΛΟΝ, καὶ ΠΤΙΛΩΤΟΝ.

ΒΕΡΟΝΙΚΗ. Ὠνομάσθη παρὰ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἑλλήνων, καὶ κατὰ συγκοπὴν Vernis παρὰ τῶν Γάλλων λέγεται, ὑγρὸν, ἐλαιῶδες, καὶ ἰξῶδες, χρήσιμον εἰς τὲς ζωγράφους, καὶ πολλὲς ἄλλους τεχνίτας δι' ἐπίχρισμα τῶν ἔργων των· διὰ τοῦτο εἶναι καὶ διαφόρων χρωμάτων, καὶ κατασκευῶν. Ὅλα ὅμως γίνονται μὲ κόμμι, καὶ παρὰ τῶν Λατίνων λέγεται Κομμῶδες ὑγρόν· ἀλλ' ἡμεῖς ἂς εὐχαριστηθῶμεν μὲ τὴν λέξιν τῶν προγόνων μας, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐμπόριον ὀλιγώτατον

χρη-

χρησιμεύει, περιττὸν στοχάζομαι νὰ ἐκθέσω τὰς διαφόρους κατασκευάς της, ἀπὸ τὰς ὁποίας μερικαὶ διαγράφονται εἰς τὰς τέχνας, ὡς Ἀργιλλοπλαστικὴ, Πυλυργικὴ, καὶ ὅσας ἀνήκουν εἰς τὴν ἐμπορίαν.

ΒΕ'ΤΕΛΟΝ. Φυτὸν ἐπιδενδρικὸν, ὡς ὁ κισσὸς, καλλιεργούμενον εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τύλιγμα τῦ Ἀρέκυ καὶ μάσημα· εἶναι πολύχρηστον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ἰδὲ ΑΡΕ'ΚΟΝ.

ΒΙΒΛΙ'ΟΝ. Ἀποτέλεσμα νοὸς γεγραμμένον εἰς πολλὰ φύλλα, καὶ ἢ χειρόγραφον, ἢ τυπωμένον διαδιδόμενον εἰς τὸν κόσμον πρὸς διδασκαλίαν, ἢ καὶ μόνον διὰ περιέργειαν, καὶ τέρψιν τῶν ἀναγνωστῶν.

Ὅτι εἰς ἀμφότερα ταῦτα, διδασκαλίαν δηλαδὴ καὶ ἡδονὴν ὑπερβαίνουν τὰ βιβλία τἄλλα μέσα, ἀποδεικνύεται τρανώτατα ἀπὸ τὸν φωτισμὸν τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Τυπογραφίας, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν βιβλίων, ὀργάνων ἀθανάτων κοινολογούντων εἰς τὰς μεταγενεστέρους τὰς νόμους, καὶ ἐντολὰς τοῦ ὑψίστου Θεῦ· καὶ εἰς τὰς συμβουλὰς, ἰδέας καὶ κατορθώματα τῶν μεγάλων νοῶν, καὶ προλαμψάντων ἐνδόξων ἀνδρῶν, εἰς τέχνας, ἐπιστήμας, ἀρετὰς, κακίας, διαταγὰς, νόμους, κ. τ. λ.

Ἐὰν τὰ βιβλία ἤθελον ἦναι πολλὰ διὰ τῆς Τυπογραφίας, ἤτοι ἐὰν αὐτὴ ἡ κοινωφελὴς τέχνη ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν Προπατόρων μας, βέβαια ἠθέλαμεν πλυτῇ ἀπὸ περισσοτέρας ἱστορικὰς, καὶ ἠθικὰς, καὶ ἐπιστημονικὰς ἰδέας, ἴσως δὲ καὶ Θεολογικάς. Μόλις πολλοστημόριον σώζεται ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ βιβλία, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἀρκετὴν καὶ διδασκαλίαν, καὶ ἡδονὴν μᾶς προξενοῦν μὲ τὴν ἀνάγνωσίν των.

Ὅσα Γένη ἔχουν περισσότερα βιβλία, ἔχυν γενικῶς καὶ περισσοτέρας ἰδέας, καὶ διορθωμένην τὴν γλῶσσάν των· ἀπόδειξις ἀναντίρρητος τῆς προκοπῆς των· ὥστε ὅσοι συντρέχουν νὰ τυπωθῦν καὶ ἐκδοθῦν βιβλία, ἔχυν τὸν αὐτὸν μισθὸν, καὶ τοῖς ἀνήκει ἡ ἴση παρὰ τῦ Γένους εὐχαρίστησις ὅση καὶ πρὸς τὰς ἰδίους Συγγραφεῖς, ἂν ὄχι περισσοτέρα.

Εἰς

Εἰς τὴν Εὐρώπην γίνεται μέγα Ἐμπόριον εἰς βιβλία. Ἀκαταπαύστως τυπώνονται, καὶ μετατυπώνονται εἰς χιλιάδας νέα, καὶ παλαιὰ, καὶ ὅλα ἐξοδεύονται· διότι ἀφ' ὅ ἐπληροφορήθησαν ἐκεῖνα τὰ Ἔθνη, ὅτι διὰ τῶν βιβλίων λαλῶν μὲ τοὺς Συγγραφεῖς, καὶ τὰς ἐνδόξους ἄνδρας, καὶ μανθάνων τὰς ἰδέας καὶ κατορθώματά των· ὅλοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσων τὰ βιβλία των καὶ τὰ ἀγοράζουν· οἱ Τυπογράφοι, οἱ Βιβλιοδέται, καὶ Βιβλιοπῶλαι ἀναδέχονται τὸν Συγγραφέα, καὶ ὠφελοῦνται ἀπὸ αὐτὸ τὸ κοινωφελὲς ἐμπόριον, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὠφελοῦνται καὶ τέρπονται μὲ τὴν μελέτην.

Καλὸν εἶναι νὰ λαλῇ τινας πολλὰς γλώσσας, καὶ νὰ ἔχῃ τὰ βιβλία των· διὰ τὸν περίεργον νοῦν δὲν εἶναι καλητέρα συναναστροφὴ ἀπὸ αὐτήν· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ζητεῖ περισσοτέραν μάθησιν, ὠφέλιμον εἶναι νὰ ἔχῃ εἰς τὴν μητρικήν τε γλῶσσαν κἂν τὰ ὠφελιμώτερα· ἀλλ' αὐτὰ χρειάζονται Συγγραφεῖς, ἢ μεταφραστὰς, καὶ συνδρομητὰς διὰ νὰ τυπωθῶν. Ἂς προθυμοποιηθῶμεν νὰ τὰ ἀγοράζωμεν διὰ νὰ ὠφελῶνται οὗτοι, καὶ τὰ βιβλία ἀφεύκτως πολλαπλασιάζονται.

Διαιροῦνται τὰ Βιβλία κατὰ τὴν τέχνην εἰς Χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀποτελοῦν ἐμπόριον, εἰ μὴ μόνον εἰς ὅσα Γένη διὰ τυφλὴν ἀμάθειαν δὲν ἔχουν Τυπογραφίας, καθὼς ἡ Τουρκία· ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ὀλίγα, καὶ ἀκριβώτατα· καὶ εἰς Τυπωμένα, τὰ ὁποῖα καθ' ἡμέραν ζητοῦνται εἰς τὰ φωτισμένα Ἔθνη, εἶναι εὐθυνὰ, καὶ πολλαπλασιάζονται ἕως τοῦ ἀπείρου· ὅθεν εἰς τὸ ἐμπορικὸν τοῦτο Σύγγραμμα περὶ αὐτῶν, ὡς ἐμπορικὴν ὕλην, θέλομεν διαγράψει.

Κατὰ τὴν ὕλην τὰ βιβλία εἶναι, Ἐκκλησιαστικὰ, τὰ περιέχοντα τὰς Ἀκολουθείας, καὶ Βίους τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ἀνέκαθεν τυπώνονται εἰς τὴν Ἑνετίαν, καὶ μεταφέρονται, καὶ μεταδίδονται μὲ τὴν πώλησιν εἰς ὅλον τὸ Ἑλληνορρώμαϊκὸν τῶν Ὀρθοδόξων πλήρωμα, ἐκτὸς τῆς Θείας Γραφῆς τυπωθείσης καὶ εἰς Λειψίαν τῆς Σαξωνίας, καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἐν

Ἓν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Ἐνετίας διὰ τὴν Τυρκίαν εἶναι καὶ αὐτὸ, καὶ πολλοὶ ἔμποροι φέρουν ἀπανταχῦ, καὶ πωλῦν εἰς τὲς βιβλιοπώλας τῦ Γένους.

Ἐξωτερικὰ δὲ εἶναι ὅλα τὰ λοιπὰ βιβλία, ὅσα διὰ νὰ μᾶς ὠφελήσεν εἰς τὰς ἐπιστήμας, τέχνας, καὶ πολίτευμα τυπώνονται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης.

Ἰδὲ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Τὸ ἐμπόριον τῦ γένους μας εἰς ταῦτα δὲν εἶναι μέγα ακόμη διὰ τὴν ὀλιγότητά των· ἀλλὰ, σὺν Θεῷ, καὶ ταῦτα θέλει πολλαπλασιασθῇ, καὶ ἀναλόγως ἐκεῖνο θέλει μεγαλώσει, καὶ τὸ Γένος θέλει φωτισθῇ, καὶ φωτιζόμενον ἄλλο τόσον θέλει αὐξήσει τὸν ἀριθμόν των, κατὰ τὴν φυσικὴν ὁρμὴν τῆς ἀνθρωπίνης ὀρέξεως, ἡ ὁποία αὐξάνει κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀπολαύσεως· μάλιστα εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς, μὴ φθειρομένας, μηδὲ ἀποκαμνύσας.

Βιβλίον Ἄδετον λέγεται ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὰ χαρτία δὲν ἐδέθησαν εἰς ἕν σῶμα, ἀλλ' εἶναι χωριστὰ, καθὼς ἐτυπώθησαν, ἢ ἐγράφησαν.

Βιβλίον Δεμένον ἐκ τῦ ἐναντίου εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ βιβλιοδέτης τὸ ἔρραψε, καὶ τὸ συνήρμοσεν εἰς ἕν, καὶ μὲ χαρτώνια, ἢ σανίδας, ἢ καὶ πλάκας ἀργυρᾶς, περικλείεται.

Βιβλίον Ἐμποδισμένον ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον εἶναι ἐναντίον τῆς Θρησκείας, τῆς Βασιλείας, ἢ τῶν καλῶν ἠθῶν. Αὐτὸ δὲν προξενεῖ διδασκαλίαν, ἢ τέρψιν, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν βιβλίων, καθὼς εἴπαμεν, ἀλλὰ βλάβην, καὶ διαφθοράν· διὰ τοῦτο καὶ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὰς Διοικήσεις.

Βιβλία λέγονται ἀπὸ Ἰταλογαλλικὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν, καὶ τὰ Κατάστιχα, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἔμποροι, καὶ ὅλοι ὅσοι ἔχουν λογοδοσίας γράφων τὰς ὑποθέσεις των. Αὐτὰ δένονται ἀπὸ χαρτὶ ἄγραφον κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ εἰς χαρτὶ τῆς θελήσεως τῦ μεταχειρισθησομένυ. Ἡ λέξις ὅμως Κατάστιχον μοὶ φαίνεται προκριτοτέρα.

Βιβλίον Καλὸν εἶναι, ὄχι μόνον τὸ συνθεμένον καλὰ, καὶ τὸ περιέχον ὠφέλιμα, ἢ τερπνὰ πράγματα μὲ καλὴν μέθοδον, ἀλλὰ καὶ τὸ τυπωμένον ἀπὸ Τυπογράφον ἐπιτήδειον, χωρὶς λάθη, καὶ μὲ ὡραίους, καὶ εὐκολοαναγνώστους χαρακτῆρας, καὶ εἰς καλὸν χαρτί.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΣ. Ὁ συρράπτων καὶ συναρμόζων τὰ χαρτία τὰ συνθέτοντα τὸ βιβλίον.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ. Ἡ τέχνη τοῦ βιβλιοδέτου, ἡ ὁποία χρονολογεῖται τῆς αὐτῆς ἐποχῆς μὲ τὴν τέχνην τὴ γραφίματος· φαίνεται ὅμως ἀρχαιότερον τὸ δέσιμον, ἤτοι τὸ ῥάψιμον πολλῶν φύλλων χαρτίου γραμμένου κατὰ σειρὰν, καὶ τύλιγμα κυλινδρικὸν εἰς ὁμοιόσχημον ξύλον, νὰ ἦναι ἀρχαιότερον ἀπὸ τὸ συνεθιζόμενον τώρα εἰς τετράγωνα δίπτυχα φύλλα· ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ ἐφεύρεσις εἶναι βυθισμένη εἰς τὸ σκότος τῆς ἀρχαιότητος. Ἕνας τῶν Ἀττάλων βασιλέων τῆς Περγάμου ὑπολαμβάνεται ἐφευρετὴς καὶ τοῦ περγαμηνοῦ χάρτου, καὶ τῆς εἰς τετραγώνους Τόμους βιβλιοδεσίας.

Ἡ κυλινδρικὴ βιβλιοδεσία συνεθίζεται τώρα μόνον εἰς τοὺς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι γράφοντες τὴν παλαιὰν Γραφὴν εἰς πολλὰ χαρτία συγκολλημένα κατὰ μῆκος, τὰ περιτυλίσσουν δίπτυχα εἰς κύλινδρον ἀπὸ χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, μὲ δύω μικρὰς σφαίρας εἰς ἀμφότερα τὰ ἄκρα, καὶ ἐκτυλίσσοντες ἀναγινώσκουν τὸν Νόμον· τὰ λοιπὰ Ἔθνη, καὶ οἱ ἴδιοι Ἑβραῖοι διὰ τἄλλα βιβλία των, μεταχειρίζονται τὴν εἰς Τόμους βιβλιοδεσίαν· ὅθεν περὶ αὐτῆς θέλομεν εἰπῇ ὀλίγα.

Ἀφ' ἧς τελειώσῃ ἀπὸ τὸν τύπον τὸ βιβλίον, καὶ δοθῇ εἰς τὸν βιβλιοδέτην, πρῶτοι οἱ Διπλωταὶ, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην γυναῖκες Διπλῶτραι, διπλώνουν τὰ χαρτία, κατὰ τὸ τύπωμα εἰς φύλλον, εἰς τέταρτον, εἰς ὄγδοον, εἰς δωδέκατον, ἢ ἑκκαιδέκατον μέγα, ἢ μικρὸν κατὰ τὸ χαρτίον· καὶ βάλλοντες τὰ τετράδια κατὰ σειρὰν, τὰ πλακώνουν μὲ πλάκα πετρίνην διὰ νὰ ἰσάσουν, καὶ ἄλλαι, ἢ ἄλλοι, τὰ ῥάπτουν εἰς χονδρὰ σχοινία ὀνομαζόμενα Νεῦρα.

Με-

Μετὰ ταῦτα σφίγγοντές τα εἰς τὸ Πιεστήριον, κόπτειν καὶ ἰσάζειν τὰς ἄκρας τῶν τριῶν πλευρῶν, προσαρμόζειν τὸ σανίδι, ἢ τὸ χαρτῶνι ὀλίγον ἐξέχον ἀπὸ τὸ βιβλίον, καὶ τὸ σκεπάζειν κολλῶντες ἔξωθεν χαρτὶ, ἢ λεπιῶδες, ἢ βύρσαν, τὸ στιλβώνουν μὲ μάρμαρον, ἢ κόκκαλον· διαπερῶν τὰ δύο πλεκτὰ σχοινία εἰς τὰ δύω ἄκρα, καὶ τελευταῖον μὲ σιδηρᾶ τυπώματα κάμνειν τὰ διάφορα χρυσώματα, ἢ ἁπλῶς ποικιλότητας ἔξωθεν, μάλιστα εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ δέρματος, ὅπου προσκολλᾶται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βιβλίου, προσγραφομένου καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Τόμων· πιέζεται πάλιν, ξηραίνεται, καὶ εἶναι τέλειον βιβλίον.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΜΑ ΓΑΛΛΙΚΟΝ λέγεται ὅταν ὁλόκληρον τὸ χαρτῶνι εἶναι τυλιγμένον μὲ βύρσαν βαμμένην μαρμαροειδῶς, καὶ ὡραϊσμένην μὲ ποικιλότητας.

Τὸ βιβλιόδεμα μὲ σανίδας δὲν ἐγκρίνεται, διὰ τὴν σκληρότητα καὶ τὸ εὔθραυστον αὐτῶν· διὰ τοῦτο μόνον εἰς τὴν Ἑνετίαν τὸ συνεθίζειν διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Βιβλία.

Ἡμιγαλλικὸν, ὅταν εἰς τὸ μέρος τοῦ δέματος, καὶ τὰς γωνίας τῶν χαρτωνίων εἶναι βύρσα, τὸ δὲ λοιπὸν ἐπίπεδον, ἁπλοῦν καὶ ὁμόχροον χαρτίον, ἢ καὶ μαρμαρόχρουν ποικίλον.

Πρόστυχον, ὅταν ὅλον τὸ ἔξωθεν τοῦ βιβλίου εἶναι τυλιγμένον μὲ χαρτὶ, ἢ μαρμαρωτὸν, ἢ μονόχροον.

Ἄκοπον, ὅταν τὰ ἄκρα τῶν φύλλων τοῦ βιβλίου δὲν ἦναι κομμένα.

Εἰς φυλλάδα, ὅταν τὸ βιβλίον ὄντας μικρότατον εἰς ἓν ἢ δύω τετράδια ῥάπτεται κατ' ὀρθὰς χωρὶς νεῦρα, καὶ ἔξωθεν ἔχει μόνον χαρτί.

Ἡ Βιβλιοδετία τῶν Ἁγιορειτῶν εἶναι καλὴ καὶ στερεά· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τώρα δὲν εἶναι εἰς μεγάλην ἀτέλειαν ἡ τέχνη αὕτη. Ἕως τοῦ ἡμιγαλλικοῦ δένονται καλὰ τὰ βιβλία, τὰ δὲ τέλεια χρυσώνονται πολλὰ καλά.

Δέσιμον καλὸν τῶν βιβλίων εἰς ἕκαστον εἶδος εἶναι

τὸ

τὸ ἐπιτήδειον, καὶ ὡραῖον, καὶ νὰ ἀνοιγοκλείνται εὔκολα.

ΒΙΒΛΙΟΠΩ'ΛΗΣ ὁ πωλῶν βιβλία εἰς ἐργαστήριον, ἢ ἀποθήκην, καὶ Βιβλιοπωλεῖον τὸ ἐργαστήριον τοῦτο.

Λυπηρὸν εἶναι δὶ ἕνα φιλογενῆ τὰ βλέπῃ τἄλλα ἐργαστήρια γεμάτα ἀπὸ πραγματείας, καὶ ἀπὸ ἀγοραστὰς, τὰ δὲ βιβλιοπωλεῖα μόνον μὲ πρόστυχα, καὶ κοινὰ Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, καὶ κἀνὲν ἐπιστημονικὸν, ἱστορικὸν, ἠθικὸν, ἢ μυθοπλαστικὸν, ἂν ἐξαιρεθῇ ἡ ἄνοστος Χαλιμὰ, ἢ τέλος πάντων διδακτικὸν τέχνης τινὸς βιβλίον· διότι ἕως ὅτου τὰ τοιαῦτα βιβλία δὲν πωλοῦνται, καὶ ἀγοράζονται εἰς πλῆθος, καὶ μὲ ὄρεξιν, δὲν εἶναι φανερὸς ὁ φωτισμὸς, καὶ ἡ προκοπὴ τοῦ γένους· αἱ ἐπιστῆμαι, καὶ τέχναι, καὶ ἡ καλὴ ἠθικὴ εὑρίσκονται εἰς τὰ σπάργανα, καὶ ἡ προκοπὴ ἑνὸς, ἢ δύω ὑποκειμένων δὲν ὀνομάζεται προκοπὴ τοῦ ἔθνους, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ συντρέχῃ ὁ φιλογενὴς, ὅσον, καὶ ὅπως δύναται.

ΒΙ'ΔΡΑ, Τουρκιστὶ Κοντοῦς, ζῶον ἀμφίβιον εἶδος ἐνυδρίδος, εὑρισκόμενον εἰς τὰς λίμνας, καὶ ποταμοὺς τῆς Τουρκίας, μακρύτερον ἀπὸ τὴν ἐνυδρίδα, καὶ μαλλιαρώτερον. Τὸ δέρματης συνάζεται, καὶ πωλεῖται διὰ τὴν Ρ'ωσσίαν, ὅπου γίνονται καλύπτραι, ἤτοι καλπάκια. Διὰ τοῦ ῡ Βύδρα μοὶ φαίνεται ὀρθότερον, κατὰ τὸ ὕδρα, καὶ ἐνυδρίς.

ΒΙΣΜΟΥ'ΘΟΝ. Τὸ φυσικὸν εἶναι ὐσία ἡμιμεταλλικὴ εὑρισκομένη, ὡς λέγουσιν, εἰς μεταλλεῖον τῆς Βοημίας ἀνοιχθὲν περὶ τὴν ΙΖ'. Ἑκατονταετηρίδα· τὸ δὲ τεχνητὸν, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει κατὰ πάντα μὲ τὸ φυσικὸν, γίνεται κόπτωντας τὸν Κασσίτερον εἰς λεπτὰ φύλλα, καὶ κομμάτια, καὶ κολλῶντας αὐτὰ μὲ τρυγίαν λευκὴν, νίτρον καὶ ἀρσενίκιον, καὶ ἐψήνωντάς τα εἰς κάμινον ἀνοικτήν. Ἡ Ἀγγλία κατασκευάζει καὶ ἐκδίδει πολὺ, καὶ χρησιμεύει εἰς τὲς κασσιτεροχόους ἀντὶ τοῦ Ἀντιμονάχου, καὶ διὰ τῶν Χυμικῶν κατασκευάζεται κοσμητικὸν ὀνομαζόμενον λευκὸν τῆς μαργαριταρίτας, χρήσιμον

εἰς

εἰς τὸ νὰ φυλάξῃ, καὶ αὐξήσῃ τὴν ὡραιότητα, ἐπειδὴ εἰς τὸ μεταλλικὸν τοῦτο συντριβόμενον φαίνονται πολλὰ μέρη στιλπνὰ, καὶ καθρεπτικά. Τὸ ὠνόμασαν οἱ Γάλλοι Κασσίτερον Καθρεπτικὸν, Etain de Glace, καὶ στοχάζομαι καλὸν νὰ τὸ πολιτογραφήσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀποφεύγοντες τὸ ἄσημον Βισμοῦθον.

ΒΛΑΤΤΙΟΝ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ, κογχύλη, ἐξ ἧς ἡ πορφύρα κατὰ τὸν Διοσκορίδην. Ἰδὲ ΣΙΛΦΗ.

ΒΟΛΙ. Ἀπὸ τοῦ βάλλω, καθὼς τὸ Βέλος, καὶ ἡ Βολὶς, ἡ ἀπορριπτομένη, καὶ βελιζομένη σφαῖρα ἀπὸ τὰ πυροβόλα ὅπλα.

Βόλι Κανονίου, ἡ χρησιμεύουσα εἰς αὐτὸ τὸ ὅπλον ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Εἶναι δὲ χυτὴ σιδηρᾶ, καὶ σπανίως λιθίνη, σφαῖρα ὁλοστρόγγυλος γινομένη εἰς τὰ ὁπλοποιεῖα, καὶ ἐκτὸς τοῦ ἐμπορίου.

Βόλι Τυφεκίου, μολύβδινον σφαιρίδιον μὲ μικρὰν ὀπὴν διὰ νὰ δένηται μὲ τὸ πυριτιδοφόρον χαρτίον· τὸ δὲ ὅλον Φυσέκι.

ΒΟΛΙΔΙΑ ΚΥΝΗΓΙΟΥ, ὁμοίως μολύβδινα σφαιρωτὰ διαφόρων μεγεθῶν· εἰς τὸν τόπον ὀλίγα χύνονται, καὶ ἡ Εὐρώπη μᾶς δίδει τὰ περισσότερα.

Διὰ νὰ κατασκευάσῃ τινὰς βολίδια (Τζασμάδες) ἀναλύει τὸ μολίβι εἰς κοχλιάραν σιδηρᾶν, καὶ χύνοντάς το εἰς τὰς ἄκρας σαρώθρα (σκούπας) βρεγμένου, κάμνει νὰ πέσουν τὰ κομμάτια τοῦ μολύβδου εἰς ἀγγεῖον μὲ νερὸν κρύον, καὶ ἀφ' οὗ κρυώσουν, συνάζει τὰ βολίδια· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι ἐπισφαλὴς μέθοδος, διότι πολλὰ σπυρία γίνονται μακρὰ, καὶ ἐπιμήκη, προκρίνεται ἡ ἀκόλουθος.

Βάλε εἰς μικρὸν κιβώτιον κόνιν ἀργίλλου ἀρκετὴν, καὶ ἀφ' οὗ ἀναλύσῃς τὸν μόλυβδον εἰς ἐλαφρὸν πῦρ, ὡς ἀνωτέρω, χύσε τον μὲ τὴν κοχλιάραν εἰς τὸ κιβώτιον, καὶ ἀμέσως κλείωντάς το καλὰ ἔπαρέτο μὲ τὰ δύω σου χέρια, καὶ κίνησέ το μὲ ὁρμὴν πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἕως νὰ κρυώσῃ τὸ μολίβι τελείως· κένωσε εἰς σκάφην, ἢ λεκάνην τὸν ἄργιλλον μὲ τὸ μολίβι σκορπισμένον εἰς

σφαι-

σφαιρίδια, πλύνετα μὲ νερὸν κρύον, καὶ ἔχεις ψιλώτατα βολίδια.

Τὸ δὲ χώρισμάτων εἰς διάφορα μεγέθη, γίνεται μὲ κόσκινα ἀπὸ δέρμα τρυπημένον, δηλαδὴ τὸ πρῶτον μὲ μικροτέρας, τἄλλο μὲ μεγαλητέρας τρύπας, καὶ ἐξῆς ὁμοίως βαθμηδὸν ἕως τὰς πλεὸν μεγάλας. Αὐτὴ εἶναι ἡ μέθοδος, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ τεχνῖται τῆς Εὐρώπης. Οἱ Γάλλοι τὰ ὀνομάζουν Dragées.

ΒΟ'ΜΒΑ. Οἱ Λατῖνοι τὴν ὀνομάζων Igniaria Bolis, τὸ ὁποῖον ἐξελληνίζεται Βολὶς πυρίνη, ἀλλὰ καὶ τὸ, Βόμβα, ὡς πεποιημένον ἀπὸ τὸν κρότον της, καὶ συμφωνοῦν εἰς τὸ βόμβος Ἑλληνικὸν, καὶ διὰ τὸ εὔληπτον, πρέπει νὰ προκριθῇ. Εἶναι ὅπλον πολεμικὸν ριπτόμενον κατὰ γραμμὴν καμπύλην ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἀπὸ ποντὸν κανόνιον, τὸ ὁποῖον Ὄλμον διὰ τὸ ὅμοιον, ἢ καλήτερα Βομβάρδαν ἠμπορέμεν νὰ ὀνομάσωμεν· Τουρκικώτερον δὲ Χαβὰν τοπού.

Ἡ Βόμβα εἶναι ἀπὸ χυτὸν σίδηρον, στρογγύλη σφαιρικὴ καὶ ἄδεια μέσα, ὅπου βάλλεται πυρίτις κόνις, καὶ εἰς τὸν μικρὸν λαιμόν της προσαράπτεται μὲ ὑγρὰν πυρίτιν, ὥστε ἅμα ἀποσφενδονιζομένη, νὰ ἀνάψῃ εὐθὺς πίπτουσα εἰς τὸν ἐχθρικὸν τόπον, ὅπου θραυομένη, φονεύει τοὺς παρευρισκομένους, καὶ ἀποτελεῖ πυρκαϊάν.

Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύει μόνον, ὅταν ἡ Βασιλεία ζητήσῃ ἀπὸ ἄλλην Ἐπικράτειαν, μὲ ἄδειαν ἐκείνης· διότι εἶναι κλεψεμπορία. Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν μετεκομίσθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν οὕτως.

ΒΟ'ΜΒΥΞ, ὁ μεταξοσκώληξ. Ἰδὲ ΜΕΤΑ'ΞΙ.

ΒΟ'ΡΑΞ. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΚΟ'ΛΛΑ.

ΒΟΥ'ΒΑΛΙΣ. Τὸ βυβάλι, ζῶον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον ἐκτὸς τὸ γάλακτος, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὸ ἀγελαδινὸν, καὶ σχεδὸν ἄχρηστον, καθὼς καὶ τὸ κρέας, ἀλλὰ διὰ μόνους τοὺς πτωχούς.

Τὰ κέρατα, χρήσιμα διὰ πυξίδας, κτένια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔργα, καὶ ἐργαλεῖα.

Τὸ

Τὸ δέρμα, εὐχρηστότατον εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου ἐργάζοντές το, ἤτοι βυρσοδεψοῦντες μὲ τὸ ἔλαιον, γίνεται ἁπαλὸν, καὶ καλὸν διὰ περιζώματα τοῦ ἱππικοῦ, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα.

Τὸ μαλλὶ, μαδιζόμενον μὲ τὴν ἀσβέστην πρὸ τοῦ ἐργάσματος, χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ γέμισμα σκαμνίων, καὶ στρωμάτων.

Εἶναι ἀπὸ τὰ ἁμαξητικὰ ζῶα, τρέφεται ἥμερον ὡς ὁ βοῦς, καὶ ἐπιθυμεῖ τὰ ἕλη, μάλιστα τὸ θέρος.

ΒΟΥΓΛΩΣΣΟΝ. Ῥίζα εὑρισκομένη εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ κρατοῦσα τὸ ἄροτρον, διὰ τοῦτο καὶ οἱ χωρικοὶ Βοϊδοκράτι τὴν ὀνομάζουν· χορδὴ ἀρκετὰ, καὶ κοκκίνη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς γλῶσσα· διὰ τοῦτο ἔλαβε καὶ τὴν ὀνομασίαν· χρησιμεύει εἰς τὴν βαπτικὴν διὰ τὸ κόκκινον χρῶμα, καὶ ἡ Γαλλία λαμβάνει ἀπὸ τὴν Τυρκίαν ἀρκετὴν, ὀνομάζουσα αὐτὴν Orcanette. Καλὸν εἶναι τὸ κοκκινωπὸν, χονδρὸν, καὶ νωπόν.

ΒΟΥΣ. Τὸ βοΐδιον, ζῶον γνωστὸν, ἥμερον, καὶ ἐργατικὸν, τοῦ ὁποίου τὸ ἀρσενικὸν Ταῦρος, τὸ εὐνουχισμένον Βοῦς, τὸ θηλυκὸν Ἀγελάδα· τὸ μικρὸν ἀρσενικὸν Μοσχάρι, καὶ τὸ θηλυκὸν Δάμαλις. Εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ χρήσιμον εἰς τὸν ἔμπορον, καὶ διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν μὲ τὰ ἁμάξια, καὶ διὰ τὰ προϊόντα ἀπὸ αὐτό· ὥστε εἶναι ὅλον χρήσιμον καὶ ζωτανὸν, καὶ φορευμένον.

Πρῶτον ἐμπόριον εἰς τὰ ζῶα ταῦτα γίνεται εἰς ἀγέλας μεταπωλουμένας ἀπὸ ἕν εἰς ἄλλο μέρος, ἢ διὰ σφαγὴν, ἢ διὰ Γεωργικὴν, ἢ ἁμαξητικὴν χρείαν, ἢ εἰς πολλὰ μέρη εὑρίσκονται πραγματευταὶ ἐμπορευόμενοι μόνην αὐτὴν τὴν πραγματείαν, ἡ ὁποία ὅταν δὲν συμβῇ ἐπιζωοτία, ἤτοι θανάτος, καὶ ἀσθένεια τῶν ζώων, εἶναι ἐπικερδὴς· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴπωμεν, καὶ περὶ τῆς ζωῆς, καὶ ἡλικίας αὐτῶν.

Οἱ Βόες ζῶσι περὶ τὰ 14 ἔτη. Ἕως τῶν 3 εἶναι μοσχάρια, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβάλλονται εἰς ἐργασίαν, καὶ τεκνογονίαν· μετὰ 10, δὲν εἶναι ἄξιοι διὰ τὸ ἄροτρον,

τρον, καὶ ἄμαξαν, καὶ ἐννοοῦνται γέροντες. Ἡ ἡλικία των γνωρίζεται, καθὼς τῶν ἵππων καὶ ἄλλων ζώων ἀπὸ τὰ ὀδόντια. Εἰς τὰς 10 μῆνας ἀρχίζουν τὰ πίπτειν μερικὰ, εἰς τὰς 18 ἄλλα, καὶ εἰς τὴν τριετίαν, ὅλα τὰ γαλακτερὰ ὀδόντια, καὶ εὑρίσκονται ὅλα ἴσα. Μετὰ ταῦτα παρατηροῦνται αἱ γραμμαὶ τῶν ὀδόντων, καθὼς καὶ τῶν κεράτων, καὶ τὰ ῥυτιδώματα τῦ προσώπου παρὰ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ ἀποφασίζεται ἡ ἡλικίατων. Ὁ νεώτερος βοῦς ἔχει βαθείας τὰς γραμμὰς τῶν ὀδόντων, καὶ ὀλίγας ῥυτίδας.

Ὅταν ἡ τρίχατων εἶναι ἁπαλὴ, στιλπνὴ καὶ πυκνὴ, εἶναι σημεῖον καλοῦ Βοός. Τὰ μαῦρα εἶναι δυνατὰ, ἀλλὰ δυσήνια, ἤτοι ἀνυπότακτα· τὰ κόκκινα εἶναι καλὰ εἰς τὴν ἐργασίαν· τὰ ὑπομέλανα, καὶ στακτερὰ, κατώτερα, καὶ τὰ παχύνουν διὰ τὸ κρέας. Τῆς Αἰγύπτυ τὰ βοΐδια γίνονται ὡραιότατα, ποικιλόχροα, καὶ μὲ τὰ ἴδια χρώματα ἀμφοτέρωθεν, ὡς ζωγραφιστά· τὸ κρέας των εἶναι ἐξαίρετον, ὡς καὶ τῶν τῆς Οὐγκαρίας, μάλιστα ὅταν τρώγουν χλόην.

Τὲς γέροντας βόας τρέφειν διὰ τὸ κρέας, καὶ διὰ καλήτερον θρεπτικὸν, τὰς πρώτας 8 ἡμέρας τὲς ποτίζειν πρωΐ, καὶ ἑσπέρας νερὸν χλιαρὸν μὲ κριθάρι κοπανισμένον. Εἰς ἡμᾶς τὸν χειμῶνα τοῖς δίδουν εἰς τέτοιον τρόπον ὄροβον, τὸ λεγόμενον κοινῶς Ῥόβι.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ ΠΡΟΙΟΥΣΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΟΑΣ.

Τὸ γάλα εἶναι γλυκὺ καὶ θρεπτικὸν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ κατασκευάζεται τὸ καλήτερον βούτυρον· ἔτι δὲ, ὀξύγαλα (γιαῦρτι) καὶ τυρί.

Τὸ κρέας τρώγεται ὠμὸν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύει τὸ ταριχευμένον, ἤτοι ἁλατισμένον, εἰς Βαρύλλια μεταφερόμενον διὰ ποταμῶν καὶ θαλασσῶν. Ἡ γλῶσσα ἁλατισμένη καὶ καπνισμένη πωλεῖται. Ἰδὲ ΓΛΩΣΣΑ.

Τὸ δέρμα ἁλατίζεται, καὶ πωλεῖται ὠμόν. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ μεγάλα προτιμῶνται, καὶ τὰ θηλυκὰ δί-

δου-

δονται δύω ἀνθ' ἑνὸς, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὴν βυρσοδέψιαν διὰ πολλὰ πράγματα. Ἰδὲ ΔΕΡΜΑ.

Τὰ κόπραλα χρησιμεύουν εἰς τὲς τορνευτὰς, καὶ ἄλλες ξυλουργὲς, μαχαιροποιοὺς, καὶ ἄλλους, καὶ καιόμενα γίνεται μελάνη διὰ τὲς ζωγράφες, καὶ Τυπογράφους. Ἰδὲ ΚΟΚΚΑΛΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΑΝΗ.

Τὰ ῥυτιδώματα τῦ δέρματος, οἱ χόνδροι, τὰ ποδάρια, καὶ τὰ νεῦρα βραζόμενα καλὰ, καὶ λυόμενα εἰς τὸ νερὸν, κάμνουν τὴν δυνατὴν Κόλλαν. Ἰδὲ ΚΟΛΛΑ ΔΥΝΑΤΗ.

Αἱ τρίχες τῶν ἄκρων τῆς οὐρᾶς χρησιμεύουν εἰς τὺς τάπητας, καὶ ἄλλα ὑφάσματα, καὶ πλεκτὰ, καὶ μὲ τὸ λοιπὸν μαλλὶ γεμίζουν ἐφίππια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Τὰ κέρατα, καὶ αἱ χηλαὶ τῶν ποδῶν, ἀπαλυόμενα μὲ τὸ πῦρ, χρησιμεύων εἰς κτένια, πυξίδας, καλαμάρια τοῦ κόλπου, ὀδοντοξέστας, καὶ εἰς τὸ βάψιμὸν τῶν πυροβόλων χαλύβων, ὅπου εἶναι ἀναγκαιότατα. Ἰδὲ ΚΕΡΑΤΑ.

Τὸ Νεῦρον τοῦ γεννητικοῦ μορίου ξηραινόμενον καὶ ἐργαζόμενον χρησιμεύει εἰς τὰς μάστιγας. Ἰδὲ ΝΕΥΡΟΝ ΒΟΟΣ.

Τὰ ἐντόσθια καθαριζόμενα ἀπὸ τὰς κόπρους, καὶ τὸ πάχος, χρησιμεύουν διὰ προπλάσματα εἰς τὲς κατσκευάζοντας τὰ χρυσοπέταλα. Ἰδὲ τῦτο.

Η Λιθίασις, ἡ εὑρισκομένη πέτρα εἰς τὴν χολὴν, εἶναι καὶ αὐτὴ εὔχρηστος. Ἰδὲ ΒΕΖΟΑΡΔΟΝ καὶ ΛΙΘΙΑΣΙΣ.

Ἡ ἰδία χολὴ χρησιμεύει εἰς πολλὰ πράγματα ; καὶ τέχνας.

Τὸ Ἄλειμμα τέλος πάντων γίνεται καὶ φαγητὸν, καὶ κηρία, καθὼς βλέπεις εἰς τὸ ἐκτεταμένον Ἄρθρον Ἄλειμμα· ὥστε τὸ ζῶον τῦτο καὶ ζῶν εἶναι ἥμερον, καὶ εὔχρηστον, καὶ μετὰ θάνατον, ὅλα τὰ μέλη τε εἶναι ὠφέλιμα.

ΒΟΥΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ. Ἡ λεγομένη Φώκαινα. Ἰδὲ ἐκεῖ καὶ ΙΠΠΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ.

ΒΟΥ'ΤΤΡΟΝ. Καθὼς ἀπὸ τὸ ὄνομα φαίνεται εἶναι τὸ τυρὶ τῦ βοὸς, ἤτοι ἡ παχύτης τῦ γαλάκτός τυ· ἄρτυμα πολλὰ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ εἰς τὸ Ἐμπόριον· ἐμπεριλαμβάνεται δὲ καὶ τῶν προβάτων, καὶ τῶν αἰγῶν τὸ βύτυρον εἰς αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν, ἀλλὰ ὀλίγον εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας· ὅλα δὲ ὁρίζονται οὐσίαι παχεῖς, καὶ ἐλαιώδεις τῦ γάλακτος, ἢ τῆς κορυφῆς τῦ γάλακτος. Κατασκευάζεται δὲ μὲ τὸ κτύπημα τῦ γάλακτος εἰς ὑψηλὸν, καὶ στενὸν κισσύβιον μὲ δίσκον ξύλινον τρυπημένον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ ἐμπηγμένον εἰς ῥάβδον μακρὰν διὰ νὰ φθάνῃ ἕως εἰς τὸν πάτον τοῦ κισσυβίυ, ὥστε μετὰ τὸ ἀρκετὸν κτύπημα τὸ βούτυρον ἀναβαίνει ἐπάνω, ὡς ἐλαιῶδες, καὶ ἐλαφρὸν, καὶ συνάζεται ἀπὸ τὲς τυροκόμυς· τὸ δὲ γάλα μένει ὀρρὸς, ἤτοι τυρόγαλα.

Τὸ Βούτυρον νωπὸν εἶναι καλήτερον ἀναμφιβόλως, καὶ γλυκύτερον· χρήσιμον καὶ εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ἄλλα ἰατρικὰ, τὸ ἀνάλυτον.

Τὸ Ἐμπορικὸν Βύτυρον εἶναι, ἢ ἀνάλυτον, τὸ ὁποῖον Τυρκιστὶ Τερὲ Γιάγ, καὶ Τζιλγκὶ ὀνομάζεται, καὶ ὅταν ἦναι ἔγκαιρον ἔχει καλὴν γεῦσιν, ἀλλὰ κυρίως δὲν βαστᾷ πολὺν καιρὸν διὰ τὸν ἐμπεριεχόμενον τυρὸν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν παλαιότητα προξενεῖ πικρότητα. Ἠμπορεῖ ὅμως νὰ φυλαχθῇ εἰς καδίσκυς καλὰ πατημένον, καὶ μὲ νερὸν 2 δακτύλων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλασσόμενον, καθ' ἑβδομάδα.

Ἡ ἀναλυμένον, τὸ ὁποῖον καὶ κυρίως Βύτυρον ἀκούει, καὶ φυλάττεται διὰ πολὺν καιρὸν, εὔχρηστον εἰς φαγητὰ τοῦ μαγειρείου, καὶ ζυμαρικά· τὸ κίτρινον, μετρίως ἁλατισμένον, καὶ γλυκὺ εἶναι τὸ καλήτερον, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ τῆς Σιβιρίας.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει μεγάλην ποσότητα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ τὴν Βλαχομολδαβίαν διὰ τῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς βαρύλλια, ἢ ἀσκοὺς ἀπὸ δέρματα τῶν βοῶν· πωλεῖται μὲ τὴν Ὀκάν. Ἐπαινεῖται ὑπὲρ ἅπαντα τὰ βούτυρα τὸ Ἀγγλικὸν, καὶ τὸ Ὁλλανδικὸν

μετὰ

μετὰ τῦτο διὰ προσφάγι ὠμόν. Ἡ Ἑλλὰς μεταχειρίζεται ἀνάλυτα, προβάτεια ἐξαίρετα, καὶ ὅλα ἐντόπια.

ΒΟΥ̓ΤΥΡΟΝ ΚΑΚἈΟΥ. Ἰδὲ ΚΑΚἈΟΝ.

ΒΟΥΤΥΡἈΛΕΙΜΜΑ ὀνομάζω τὸ ἀναπατωμένον Βύτυρον μὲ ἄλειμμα εἰς τὸ Ῥωσσικὸν Ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον ταὐτοσημάντως Μαχλοῦτι παρὰ τῶν Τύρκων λέγεται, καὶ κατασκευάζεται παρὰ τῶν Ἐμπόρων διὰ νὰ ἀποφύγεν τὸ βαρὺ τελώνιον τῦ βουτύρου, εἰς τὴν Ῥωσσίαν διαβιβάζοντές το ἀντὶ ἀλείμματος. Αὐτὰ τὰ εἴδη εἶναι ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἄρθρα τῆς ἀγελοτρόφου Ῥωσσίας.

Τὰ ῥηθέντα βούτυρα μετακομίζονται ἐμπορικῶς εἰς βαρύλλια διαφόρων μεγεθῶν, καὶ εἰς ἀσκούς. Ἰδὲ ΑΣΚΌΣ.

Τὰ βούτυρα τῆς Ὁλλάνδας καὶ Ἀγγλίας εἶναι καθαρώτερα, καὶ ἐσθίονται ὠμὰ, ὡς ἄρτυμα, μὲ τὸ καθαρὸν ψωμί.

Εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα εὑρίσκονται, καὶ ὀνομάζονται διάφορα βούτυρα κατασκευαζόμενα διὰ τῆς Χυμικῆς, ὡς Βύτυρον τῦ Κρόνου, Βούτυρον τοῦ Νίτρου, τὸ ὁποῖον καὶ Βούτυρον τῦ Πετριωάννε Φάβρου, ἀπὸ τῦ ὀνόματος τῦ ἐφευρετῦ ἐπονομάζεται· Βύτυρον τοῦ Ἀντιμονάχου τῦ κυρίυ, καὶ ἄλλων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ Ἐμπόριον ὀλίγον χρησιμεύουν, καὶ διὰ τῦτο ὀλίγα πρέπει νὰ εἴπωμεν δι' αὐτὰ εἰς τὸ ἑκάστου ἄρθρον· ὠνομάσθησαν δὲ βούτυρα, διότι ὁμοιάζυν κατὰ τὸ ποιὸν μὲ τὸ κυρίως Βούτυρον.

ΒΡΑΣΤΉΡΙΑ. Τὰ παρὰ τῶν Γάλλων ἐκ τούτων πολιτογραφθέντα Brassieres, εἰς τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται οἱ Ζῦθοι, ποτὸν κατὰ τὸν Τάκιτον ἐπινοηθὲν εἰς τὰς τόπυς τὰς ἀφόρους εἰς ἀμπελῶνας. Ἰδὲ ΖΥ̓ΘΟΣ.

ΒΡΑΧΙΌΛΙΑ, καὶ ὀρθότερον Βραχιόνια, στόλισμα φορούμενον εἰς τὰς βραχίονας κατ' ἀρχὰς, καὶ τώρα εἰς τὸ ἄκρον τῦ πήχεως τῆς χειρὸς, συνειθισμένον ἀπὸ τὰς παλαιοὺς χρόνους· διότι ὁ Ἰούδας υἱὸς τῦ Πατριάρχυ Ἰακὼβ ἔδωκε τῇ Θάμαρ τὰ βραχιόλιά του, καὶ φορού-

ρύμενον εἰς ὅλα τὰ πολιτευμένα, καὶ ἀπολίτευτα ἔθνη. Οἱ Ἀφρικανοὶ πτωχύνουν, καὶ πωλοῦν τὰ ἴδια τέκνα των διὰ ν' ἀποκτήσων μίαν ζυγὴν βραχιόλια ἀπὸ τὰς δι' ἡμᾶς εὐτελεῖς Κουρίδας, ὥστε ἀπὸ τὸ ὄστρακον, καὶ ὕελον, ἕως τὸν χρυσὸν, καὶ ἀδάμαντα, ὅλα μεταχειρίζονται εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν τῶν ἀσημάντων στολισμῶν, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον· διότι παντοχῶ πολυειδῶς τεχνεργεῖται· καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην τῶν χρυσοῦ, ἀργύρου, πετραδίων, ἐγκαυσμάτων, καὶ ἄλλων.

ΒΡΥΖΑ. Γέννημα μελανόχρων πρωΐμον σπειρόμενον εἰς βουνώδεις τόπους, καὶ θεριζόμενον, ὡς τὸ σιτάρι. Τὸ ψωμὶ τῆς βρύζης δὲν ἐγκρίνεται διὰ τὰς τραπέζας τῶν πλουσίων· εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὅμως κατασκευάζουν τὸ στρατιωτικὸν, καὶ πολὺ ῥαχὶ ὄχι τόσον νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν, ἀλλὰ θερμαντικὸν, καὶ μεθυστικόν. Τὸ καλάμι της χρησιμεύει δι' ἄχυρον, καὶ λεπτοψιάθες.

ΒΡΤΟΝΙΑ. Ἡ λευκὴ ἄμπελος, καὶ ἁγιόκλημα λεγομένη. Ἰδὲ ΛΕΥΚΗ ΑΜΠΕΛΟΣ.

ΒΡΩΜΗ. Γέννημα ἀνῆκον εἰς τὴν τροφὴν τῶν ζώων, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου τρέφουσι τοὺς Ἵππους μὲ αὐτὴν, προτιμῶντές την ἀπὸ τὸ κριθάρι, ὡς θρεπτικωτέραν, ἀποτελεῖ ἀρκετὸν Ἐμπόριον· εἰς ἡμᾶς ὅμως τὸ κριθάρι εἶναι προτιμότερον, καὶ ἡ βρώμη ὀλιγομεταχείριστος· διὰ τοῦτο καὶ ὀλιγωτέρα σπείρεται, καὶ θερίζεται. Αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὰ ὄψιμα γεννήματα ἀχυρώδης, καὶ ὀλιγόσαρκος.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΑ ὀνομάζεται ἡ τέχνη τοῦ ἐργάσματος τῶν διαφόρων ψιλῶν δερμάτων πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὑποδήματα, καὶ ἄλλα διάφορα ἐπιπλα. Σκυτοδεψία δὲ, τὸ ἔργασμα τῶν χονδρῶν δερμάτων, βοῶν, καὶ βυβάλων, καὶ χοίρων πρὸς χρῆσιν διὰ πᾶσι, ἤτοι τέλματα ὑποδημάτων, καὶ ὁμοίων. Ἡ πρώτη λέγεται Γαλλιστὶ Chamoiserie, καὶ ἡ δευτέρα Tannerie. Εἰς τὴν Τυρκίαν ὅμως ἐμπεριλαμβάνονται ἀμφότερα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τέχνην τῶν Ταβάκιδων·

ἐπει-

ἐπειδὴ μεταχειρίζονται τὸν ἴδιον τρόπον τῆς βαλάντου εἰς ἀμφότερα, καὶ δὲν γνωρίζουν τὴν τέχνην τοῦ ἐλαίου. Ἐγὼ ὅμως δι' εὐκολίαν θέλω τὰς διαιρέσει γράφων ἐδῶ εἰς τὴν Βυρσοδεψίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζονται τὰ δέρματα τῆς αἰγριαιγὸς, τῶν τράγων, αἰγῶν, δορκάδων, καὶ προβάτων.

Τὸ καθάρισμα τῶν δερμάτων τούτων ἀπὸ κάθε ἀναθαρσίαν μὲ τὸ πλύσιμον, καὶ τὸ μάδισμα μὲ τὴν ἀσβέστην, καὶ τὸ ἔργασμα μὲ τὸ βαλανίδι, καὶ τὴν κόπρον τοῦ σκύλου καθὼς μεταχειρίζονται οἱ ἐδικοίμας βυρσοδέπται (Ταβάκιδες) εἶναι γνωστὸν καὶ εὔκολον εἰς τὸν περίεργον νὰ τὸ περιεργασθῇ εἰς τὰ Βυρσοδεψεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλαι αἱ πόλεις τῆς Τυρκίας ἔχουσι, καὶ βυρτοδεψῶν πολλὰ, στελλόμενα καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα τὴν Οὐγκαρίαν ἀπὸ τὰ Βυρσοδεψεῖα τοῦ Βιδυνίου, καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας. Διαιροῦνται δὲ εἰς Αἰγίδας, ἤτοι Σαχτιάνια, καὶ Προβιὰς, ἤτοι προβάτων δέρματα.

Διὰ τὴν Εὐρώπην ὅλα στέλλονται ἄβαφα, ἐκτὸς μερικῶν κιτρίνων αἰγίδων, τὰ ὁποῖα Μαροκίνια ἀπὸ τοῦ Μαρόκου βασιλείου τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Κορδοβάνια ἀπὸ Κορδούβης τῆς Ἱσπανικῆς πόλεως κυριευθείσης ἀπὸ τῶν Ἀφρικανῶν ἐκείνων, ὀνομάζονται.

Κατὰ τὸ μέγεθός των διαιροῦνται αἱ αἰγίδες εἰς ἀ. β'. καὶ γ'. καὶ βάφονται μαῦραι διὰ τοὺς καλογήρους Εὐρωπαίους, καὶ μερικοὺς Χριστιανοὺς ὑπηκόους, (Ραγιάδες) ἄλικαι, ἤτοι ἐρυθραὶ, τὰ ὁποῖα Λώκια ὀνομάζονται, διότι βάφονται μὲ λῶκι, ἤτοι λάκκαν, καὶ αἱ καλήτεραι γίνονται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην· κίτριναι, τῶν ὁποίων αἱ ἐγκριτότεραι βάφονται εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας· κυαναὶ, ἤτοι γαλάζιαι, διὰ τοὺς Κριτὰς, καὶ ἱερεῖς, ἤτοι οὐλεμάδες, καὶ τοὺς Ἑβραίους, καὶ κόκκιναι, διὰ τοὺς Ἀρμενίους, καὶ μερικοὺς Ὀρθοδόξους. Αἱ ἐρυθραὶ, καὶ κίτριναι εἶναι κοιναὶ εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς, καὶ τοὺς ἔχοντας προνόμια ὑπηκόους. Ἀπὸ τὰς προβιὰς βάφονται μόναι αἱ σωματωδέστεραι, καὶ ἀνα-

ναπληροῦν τὰς αὐτὰς χρείας· αἱ δὲ λοιπαὶ χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ὑποδημάτων, καὶ κρηπίδων, καὶ ἄλλων τοιούτων· καὶ ταῦτα διὰ τὸ ἔργασμα μὲ τὴν ἀσβέστην τῶν ταβάπιδών μας.

Τὸ δὲ ἔργασμα μὲ τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν βύρσαν, καὶ τὸ σκύτος, ἀπαλὰ καὶ εὐμάλακτα, γίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Μετὰ τὸ εἰρημένον ἔργασμα, ῥίπτονται τὰ δέρματα εἰς λάκκον γεμάτον ἀπὸ νερὸν κονισμένα μὲ ξηρὰ πίτυρα σιταρίου, καὶ ἀφίνονται ἕως νὰ ἀναβοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὸ νερόν· ἔπειτα τὰ ἐκβάλλουν, καὶ τὰ στραγγίζουν, μὲ ξύλινον, ἢ σιδηροῦν ῥόπαλον, διὰ νὰ καθαρισθῶν ἀπὸ κάθε μίγμα, καὶ ἰλὺν, καὶ στέλλονται εἰς τὸν ἐπὶ τούτου κατεσκευασμένον μύλον, βουτυμένα εἰς ὀψαρέλαιον τῆ ὀνίσκω, ἢ σκυλοψαρίου, καὶ βρεγμένα εἰς τὸν ποταμὸν περὶ τὰς 12 ὥρας, καὶ κτυπῶνται μὲ τὰς κοπάνους τῆ μύλω διὰ νὰ ἀπαλύνουν.

Τὰ ὀνομαζόμενα ὅμως χλωρὰ δέρματα, κοπανίζονται πρὸ τῆ νὰ βληθῶν εἰς τὸ ὀψαρέλαιον, καὶ ἔπειτα ἐκτεινόμενα καλὰ θημωνιάζονται ἀνὰ 20 δωδεκάδας ἐπάνω εἰς σανίδας· καὶ ἀπὸ ἓν ἀλειφόμενα καλὰ μὲ τὸ χέρι μὲ ὀψαρέλαιον διαιρῶνται ἀνὰ 4, καὶ βαλλόμενα εἰς τὸν κόπανον τῆ μύλου κτυπῶνται, καὶ ἐκβάλλοντες τὰ ἁπλώνουν εἰς σχοινὶ νὰ ξηρανθοῦν ὀλίγον, καὶ πάλιν κτυπῶνται, κ᾽ χρίονται, ἕως νὰ στοχασθῇ ὁ τεχνίτης ὅτι ἀπάλυναν ἀρκετά· ἔπειτα τὰ ξηραίνουν καλὰ, καὶ θημωνιάζοντές τα ἀνὰ 20 δωδεκάδας, τὰ τυλίσσουν μὲ μάλλινα σκεπάσματα, καὶ ἀφ᾽ οὗ ζεσταθοῦν μετρίως, πάλιν τὰ γυρίζουν, καὶ σκεπάζουν, προσέχοντες νὰ μὴ συγκαῦν.

Τελευταῖον τὰ πλύνουν μὲ στακτόνερον ζεστὸν εἰς λάκκους, καὶ τὰ κτυπῶν μὲ ξυλίνους κοπάνους, ἕως νὰ καθαρισθοῦν τελείως, καὶ τὰ ἐκτείνουν εἰς σανίδας, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐλαιῶδες ἔργασμα, ἢ ἄργασμα, καθὼς κοινῶς λέγομεν.

Διὰ νὰ ξύσουν τὰ τομάρια ταῦτα ἀπὸ τὰ παρασαρκώ-

κώματα, καὶ τὰ λεπτύνειν ὁπωσδὴν τὰ ἐλαφήσια, καὶ ὅμοια οἱ Εὐρωπαῖοι βυρσοδέπται μεταχειρίζονται ἐργαλεῖον ὅμοιον μὲ τὰ Ἀγγλικὰ τῆ τραπεζίου πινάκια ἀπὸ χάλυβα κοπτερὸν εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν, καὶ καρφωμένον εἰς τὸ κέντρον μὲ χειροπίασμα στερεόν· τὸ ὁποῖον παρασύροντες εἰς τὸ καλὰ καρφωμένον δέρμα εἰς εὐθυτάτην καρίνην σανίδα, κόπτουν κάθε παρασάρκωμα, καὶ τὸ ἀποτελῆν ἴσον, καὶ ὁμαλώτατον.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐπίπλων, εἰς τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν ταῦτα τὰ τομάρια, καταλαμβάνομεν, ὅτι τὸ ἐμπόριόν των εἶναι μέγα· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν Τυρκίαν ὀλίγον μεταχειρίζονται τὰ εἰρημένα ἐλαιώδη βυρσοδεπτὰ, καὶ ἐξαρκοῦν τὰ ἀσβεστώδη, τῶν ὁποίων ἐργασμάτων, ὡς εἶπον· καὶ στέλλονται διὰ τὴν Εὐρώπην ἐργασμένα τὰ περισσεύοντα, καθὼς καὶ ὠμὰ, ἤτοι ἀνέργαστα δέρματα πολλὰ (Ἰδὲ ΔΕΡΜΑ), ἀναλόγως ὀλίγον ἐμπόριον γίνεται εἰς τὰ Ἐλαιοεργασμένα.

Εἰς τὴν Βυρσοδεψίαν ἀνάγεται καὶ τὸ ἔργασμα τῶν βοείων δερμάτων εἰς τὴν Ῥωσσίαν, τὰ ὁποῖα Ῥωσσικὰ λέγονται, καὶ Τελατίνια. Ἰδὲ ΡΩΣΣΙΚΑ.

ΒΥ'ΣΣΟΣ. Ὅτι ἡ Βύσσος ἦνον πανὶ, καὶ ἐγίνετο ἔνδυμα τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων, μᾶς τὸ μαρτυρεῖ ἡ ἱερὰ Γραφὴ, καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνικῶν Ἱστορικῶν, καὶ Φιλοσόφων. Ἰδὲ τί δοξάζουν περὶ ταύτης οἱ σοφοὶ Συγγραφεῖς τῆς Μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας.

Οἱ περισσότεροι Φυσιολόγοι νομίζουν ὅτι ἡ Βύσσος ἦτον μαλλὶ ὀστρακοδέρματος Θαλασσίου, καὶ μάλιστα τῆς μαργαροφόρου Κόγχης δυλευμένον. Δὲν ἦτον βέβαια μεταξωτὸν, διότι τότε δὲν ἐγνώριζον τὸ μετάξι τὰ Ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἀναφέρουν αὐτὸ τὸ ὕφασμα· ἀλλ' ἄτε πορφύρα, ἐπειδὴ ἡ γραφὴ διακρίνει τὴν πορφύραν ἀπὸ τὴν Βύσσον· καὶ ὁ Πλίνιος, Παυσανίας, καὶ ἄλλοι ὁμοίως· ἀλλ' ἦτον ὕφασμα σπανιώτατον ἀπὸ ὕλην φυτικὴν, ἢ ζωτικὴν ἐξαίρετον, καὶ ἐγίνετο εἰς διάφορα μέρη, ὡς Βύσσος Ἰνδικὴ, Βύσσος Αἰγυπτιακὴ, Βύσσος Ἑλληνικὴ, καὶ ἄλλαι. Ὁ Ἀριστοτέλης ὀνομάζει Βύσσον τὸ μετάξι

τῶν

τῶν Θαλασσίων Πινῶν· καὶ ἔχει τὸ ἀξιοπιστότερον, διότι ἀληθινὰ εἶναι χονδρὸν αὐτὸ τὸ μετάξι, ἀλλ' ὑφαινόμενον γίνεται καλήτερον ἀπὸ τὸ μαλλὶ, καὶ πλησιάζει εἰς τὴν ποιότητα τῆ μεταξίᾳ. Ἀπὸ τὸ ἴδιον κατασκευάζονται καὶ τὴν σήμερον πλεκτὰ περικνήμια, καὶ ῥοῦχα ἐνίοτε, καὶ ἤθελον ἦναι πολὺ τιμιώτερα, ἂν ἔλιπε τὸ μετάξι· μ' ὅλον τοῦτο γίνονται ἐξαίρετα καὶ ἀπὸ τὰ μεταξωτὰ καλήτερα.

Διὰ νὰ νηθῇ τὸ Πινόμαλλον τοῦτο, βάλλεται διὰ μερικὰς ἡμέρας εἰς χαμόγειον ἀποθήκην διὰ τὰ ὑγρανθῇ, καὶ νὰ ἀπαλύνῃ· ἔπειτα κτενίζεται, καθαρίζεται ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας, καὶ νήθεται, ὡς τὸ μετάξι.

Ἡ περὶ Βύσσου διαγραφὴ τοῦ Ἰουλίου Πολυδεύκους ἀνήκει περισσότερον εἰς τὰ βαμβάκια τῶν Βαμβακοδένδρων, καὶ ὄχι εἰς τὸ Πινόμαλλον. Ἀλλ' ἐκεῖνο δὲν νήθεται, ὡς εἴδομεν εἰς τὸ ἄρθρον Βαμβάκι· τὸ δὲ Πινόμαλλον καὶ νήθεται, καὶ πλέκεται, καὶ ὑφαίνεται ἕως τῆς σήμερον, καὶ φέρεται ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν εἰς ἡμᾶς, καὶ ἡ μαρτυρία τῆ Ἀριστοτέλους εἶναι ἐγκριτοτέρα ἀπὸ τὴν τῆ Πολυδεύκους. Βύσσος λοιπὸν εἶναι τὸ Πινόμαλλον, καὶ ἔτω πρέπει νὰ τὸ ὀνομάζωμεν.

ΒΩ̃ΛΟΣ. Κυρίως ὀνομάζεται γῆς κολλητικῆς, καὶ πηλώδους κομμάτι· καὶ παρὰ τῶν ὀπαδῶν τῆ Γαληνοῦ γνωρίζονται ὡς ὠφέλιμοι οἱ ἀκόλουθοι.

Ὁ Βῶλος τῆς Ἀρμενίας, ὁ Τυρκιστὶ Κὶλ Ἐρμενὶ, καὶ παρὰ τῶν ἑλληνιζόντων Σινωπικὴ Ἐρυθρόγεως, Rubrica Sinopica, ὀνομαζόμενος· τὸ χρῶμά του ἔχει ὑπέρυθρον, καὶ τὴν ὕλην του πετρώδη, ἀλλ' ἁπαλὴν καὶ εὔθραυστον, καὶ εὐκολοκοπάνιστον· χρήσιμος δὲ εἶναι ὡς ξηραντικὸς εἰς διάφορα πάθη, διδόμενος ἐσωτερικῶς, καὶ ἐξωτερικῶς ἐπαλειφόμενος.

Οἱ Εὐρωπαῖοι λαμβάνουσι πολὺν ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ἄλλον ὅμοιον ὀνομαζόμενον παρ' αὐτῶν Βῶλον Ἀνατολικὸν, ὡς εὑρισκόμενον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, τὴν ὁποίαν ὅλην Ἀνατολικὴν ἐπονομάζουσι διὰ τὴν θέσιν τῆς πατρίδος των. Bol fin du Levant.

Βῶ-

Βῶλος ὀνομάζεται καὶ ὁ γινόμενος ἀπὸ τὸ κατάσταγμα τῆς πλύσεως τῶν μετάλλων εἰς τὰ μεταλλεῖα μετὰ τὸ χώρισμα τῆς ἄμμου, ὁ ὁποῖος ἐπειδὴ κατασκευάζεται εἰς σχῆμα κοπάνου πλατὺς, καὶ κατὰ τὸ μῆκος, ἢ πλάτος ἑνὸς δακτύλου, Βῶλος Κοπανικὸς, ἤτοι Bol en Pille λέγεται Γαλλιστί.

ΒΩ̃ΛΟΣ ΛΕΥΚῸΣ, εἶναι εἶδος Ἀργίλλου στυπτικὸς, ἀλλὰ δὲν φθάνει τὸν Ἀρμενιακὸν εἰς τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν.

Βῶλος παρὰ τῶν Ἰατρῶν ὀνομάζεται καὶ πάσα ἰατρικὸν ζυμωμένον εἰς σχῆμα πηλοῦ, καὶ διδόμενον εἰς μίαν, ἢ πολλὰς ἐνθέσεις μὲ τὴν μύτην τοῦ μαχαιρίου· ὡς τῷ ἐδόθη Κασσία εἰς Βῶλον, κ. τ. λ.

ΒΩ̃ΛΟΣ ΚΑΥΣΊΜΗ, χῶμα τεφρῶδες, καὶ μαῦρον συνδεδεμένον μὲ ῥίζας χόρτων ξηρὰς, καὶ κοπτομένην κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· χρησιμεύει ἀντὶ ἀνθράκων, καὶ ξύλων εἰς ἄναμμα πυρὸς πρὸς θερμασίαν, καὶ μαγείρευμα. Εὑρίσκεται εἰς τὴν Βορείαν Γαλλίαν, καὶ Ὁλλάνδαν, καὶ προτιμᾶται ἀπὸ τὰς ῥηθείσας ὕλας διὰ καύσιμον. Ἰδὲ ΓΗ̃ ΚΑΥΣΊΜΗ.

Γ

ΓΑΓΆΤΗΣ, ἢ Πέτρα Θρᾳκία, Γαλλ. Jayet, πέτρα ὁλομέλανος στιλβωμένη εἰς τὸν καλήτερον τρόπον, διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἐγίνετο καθρέπτης.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ διὰ τὸ στίλβωμα, καὶ διὰ τὸ καύσιμον, καὶ διὰ τὴν ἠλεκτρικὴν δύναμιν, ὁμοιάζει μὲ τὸ ἤλεκτρον, πολλοὶ Ὀρυκτολόγοι τὰ συνενώνευ εἰς τὸ ἴδιον γένος. Κατὰ τὸν Ὀρυκτολόγον Οὐαλλέριον εἶναι ἄσφαλτος μαύρη γαιώδης, λιθοποιηθεῖσα· ὥστε φλογίζεται, δὲν βυθίζεται εἰς τὸ νερὸν, καὶ ὅταν διασπᾶται ἀποφέρει ὀσμὴν τῦ Λιθάνθρακος.

Διαφέρει ἀπὸ τὸν μαῦρον Ἀχάτην, διότι φλογίζεται, καὶ εἶναι ἐλαφρότατος, καὶ κατὰ πάντα ἐπίσκιος. Εἰς

τὴν Βυρτεμβέργην κατασκευάζων μὲ αὐτὸν πυξίδας, βραχιόλια, ἐνώτια, καὶ παρόμοια στολίδια.

Εἰς τὴν Χυμικὴν διασταλλαγὴν δίδει χυμὸν ὀξειδωτὸν ὑπόλευκον, ἔλαιον λεπτὸν μαῦρον, καὶ ἄλλο ἔλαιον μαῦρον βυτυρῶδες.

Ὁ Τεχνητὸς Γαγάτης εἶναι εἶδος ἐγκαύστου ὑέλου χρωματισμένης. Ἰδὲ ΕΓΚΑΥΣΤΟΝ.

ΓΑΕΙΔΑΡΟΣ, ὁ ὄνος, ζῶον ἥμερον καὶ ὀκνηρὸν, διὰ τοῦτο πάντοτε δέρεται. Ἰδὲ ΟΝΟΣ.

Ὁ κατὰ τἄλλα φιλολογικώτατος κὺρ Κοραῆς λανθάνεται διαθεσπίζων ὅτι πρέπει νὰ γράφηται, καὶ νὰ προφέρεται Γάδαρος κατὰ τὴν διεφθαρμένην τῶν Χίων προφορὰν, ὡς καὶ Βεῦδι, τὸ Βοΐδιον· καὶ ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀλλόκοτον ἀνάγκην νὰ ἐτοιμολογήσῃ τὸν Γαείδαρον ἀπὸ τὸν Κάνθαρον· ἀνακάλυψις ἀξία Κωμῳδίας.

ΓΑΖΑ. Ὕφασμα μεταξωτὸν, ἢ λινὸν λεπτότατον, καὶ ἀραιότατον, ὁμαλὸν, ἢ ἀραδωτὸν, ἢ ἀνθηρὸν ἁπλῶς, καὶ μὲ χρυσοῦν, ἢ ἀργυρόνημα, τὸ ὁποῖον Τριχιὰν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ἐμάθομεν· καὶ εἶναι χρήσιμον εἰς γυναικεῖα ἐνδύματα. Ἰδὲ ΤΡΙΧΙΑ.

ΓΑΪΑΚΟΝ. Gayac. Ἰδὲ ΞΥΛΟΝ ΙΝΔΙΚΟΝ, ἢ Ἅγιον.

ΓΑΪΤΑΝΙ, Ἰδὲ ΣΧΟΙΝΟΠΛΕΚΤΟΝ.

ΓΑΛΑ. Ἡ γνωστὴ πρώτη τροφὴ τῶν τετραπόδων ζώων, καὶ τοῦ ἀνθρώπου, αἷμα διεφθορὸς ἐκ φύσεως, κατὰ τοὺς σωματολόγους Φυσικούς. Γάλα λέγεται καὶ ἡ χυνομένη παρὰ τῶν ἰχθύων σπορὰ εἰς τὰς ὑποθαλασσίους πέτρας πρὸς γέννησιν τῶν ὁμοίων των· ἀλλὰ ταῦτα ἄχρηστα διὰ τοὺς ἐμπόρους.

Τὸ Γάλα πολλῶν ζώων, μάλιστα τῶν βοῶν, προβάτων, καὶ αἰγῶν, χρησιμεύει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον· τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ, οἷον βούτυρον, καὶ τυρίον, χρησιμεύουν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, ὡς βλέπεις εἰς ταῦτα.

Γάλα Σελήνης, τὸ Μεταλλικὸν Ἀγαρικόν. Ἰδὲ ΑΓΑΡΙΚΟΝ.

Γάλα Παρθενικὸν, ὑγρὸν εὔοσμον, κατασκευαζό-

ζόμενον μὲ τὴν διάλυσιν τῦ σιλφίυ, καὶ στύρακος εἰς τὸ οἰνόπνευμα· ἔλαβε δὲ τὴν ὀνομασίαν, διότι χυνόμεναι ὀλίγαι ῥανίδες εἰς καθαρὸν νερὸν, λαμβάνει τὸ χρῶμα τοῦ Γάλακτος.

Κατασκευάζεται ἀκόμη καλήτερον μὲ τὸ μίγμα τοῦ λευκῦ Βαλσάμυ, καὶ Στύρακος εἰς δάκρυ, καὶ μὲ προσθήκην μόσχου, ἢ ξυλαλόης, κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῶν μεταχειριζομένων· ὅταν δὲ συμμιχθῇ καὶ Σμύρνα, καθαρίζει τὰς κηλίδας τῦ προσώπου, ἀλλὰ δὲν εὐωδιάζει· ὥστε εἶναι κοσμητικόν.

Τὸ καλὸν εἶναι ἐρυθρὸν, διαφανὲς, εὐωδέστατον, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον νὰ μυρίζῃ τὸ οἰνόπνευμα. Φέρεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς δοχεῖα ἀργίλλινα, καὶ πωλεῖται εἰς τὰ Λεπτοπωλεῖα, καὶ τὰ Φαρμακοποιεῖα.

ΓΑΛΒΑΝΟΝ. (Κασνὶ Τυρκιστὶ) Κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ τὰ χαράγματα ναρθηκώδους δένδρου τῆς Ἀραβίας, καὶ Συρίας, ἐπονομαζομένυ Νάρθηκος Γαλβανοφόρου. Παρὰ τῶν Προγόνων μας ὠνομάζετο Χαλβάνη, καὶ μοὶ φαίνεται ἁρμοδιωτέρα, ὡς ἐπισημοτέρα ἡ λέξις.

Τὸ Γάλβανον, καθὼς καὶ πολλὰ τῶν κόμμεων, εἶναι ἢ εἰς δάκρυ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκλεκτὸν, ἢ εἰς κομμάτια τὸ κατώτερον, καὶ ἀπὸ τὸ ὕστερον τοῦτο καλήτερον εἶναι, ὅσον ἐμπεριέχει λευκὰ δάκρυα, ξηρὸν, καθαρὸν, καὶ μὲ ὀλιγωτέραν δυσωδίαν. Τὸ δάκρυ εἶναι χρυσοκίτρινον ἔξωθεν, καὶ κιτρινωπὸν ἔσωθεν, πικρὸν εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ ὀξεῖαν ὀσμήν.

Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, μάλιστα διὰ ἔμπλαστρα.

ΓΑΛΕ΄ΡΑ, Ἰδὲ ΝΑΥ΄Σ.

ΓΑΛΗ΄, ἡ Γάτα, καὶ παρὰ τῶν Πολιτῶν, ὄχι καλήτερα, Κάτα, ζῶον γνωστὸν ἥμερον, καὶ ἄγριον, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον μόνον τὸ δέρματυ εἰς τὴν Διφθερυργίαν.

Τὸ δέρμα ταύτης εἶναι πολλῶν χρωμάτων, καὶ πολυποίκιλον, χρήσιμον εἰς τὲς πτωχές. Τὸ μαῦρον ζητεῖ-

τεῖται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, καθὼς καὶ τὸ μαῦρον Λαγίδιον. (1)

ΓΑΝΩΜΕΝΟΣ ΣΙΔΗΡΟΣ (Τενεκὲς), Ἰδὲ ΣΙΔΗΡΟΣ ΓΑΝΩΜΕΝΟΣ.

ΓΑΝΩΝΩ, τὸ, χρίω μὲ κασσίτερον, καὶ τὸ, λευκαίνω, ὅθεν γανωμένα ἀγγεῖα χάλκινα, τὰ κασσιτερωμένα. Ὁμοίως δὲ γανωμένα λέγονται καὶ ὅσα πήλινα σκεύη, καὶ ἀγγεῖα εἶναι χρισμένα μὲ λιθάργυρον, ἢ τι ὅμοιον.

ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ ὀνομάζω μὲ λέξιν συνειθισμένην εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ ἐμπεριλαμβάνουσαν ὅλα τὰ σπόριμα, ὅσα ἀποτελοῦσι ψωμὶ, ἢ τρέφουν τὰ ζῶα, καθὼς καὶ ἡ Grain, ἤτοι Grani τῶν Ἰταλογάλλων Λέξις· λέγονται δὲ καὶ Σπαρτὰ, διότι σπείρονται.

Ἀπὸ τὰ γεννήματα ἄλλα λέγονται πρώϊμα, ὅσα σπείρονται τὸ φθινόπωρον, καὶ θερίζονται τὸ θέρος, καθὼς τὰ σιτάρια, καὶ ἡ βρύζα, ἐπονομαζόμενα καὶ χονδρὰ γεννήματα· ὄψιμα δὲ, ἢ λεπτὰ, τάλλα, ὅσα σπείρονται τὴν ἄνοιξιν, καὶ τὸ θέρος θερίζονται, ὡς κριθάρι, βρώμη, χρήσιμα εἰς τὴν τροφὴν τῶν ἀλόγων ζώων.

Εὔφορος ὀνομάζεται ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὰ τὰ ὑσιωδῶς ἀναγκαῖα γεννήματα σπειρόμενα εὐδοκιμοῦν, καὶ τοιοῦτοι εἶναι ἡ Ἰνδία, ἡ Αἴγυπτος, καὶ ἡ Πολωνορῤῥωσσία κατ' ἐξοχὴν, ἂν δὲν προσθέσω καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα καλλιεργουμένην κατὰ δεύτερον λόγον. Εἶναι δὲ τὰ ἀκόλουθα·

Διὰ

(1) Μοσχογαλῆ, Κυνάδι, Ζαρδαβᾶς, Σαμῦρι, Σκίουρος, καὶ αἱ ἀμφίβιοι ἐνυδρίδες κατὰ τὸν Μαθιόλον, ὁπαδὸν τῆ Διοσκορίδη ἀναγονται εἰς τὸ γένος τῆς Γαλῆς.

Διὰ τροφὴν τῶν ἀνθρώπων	Διὰ τροφὴν τῶν ἀλόγων ζώων
Σιτάρια διάφορα	Κριθάρι
Βρύζα, ἡ ὁποία καὶ Σύκαλη ὀνομάζεται.	Βρώμη
Ἀραβοσίταρον	Ὄροβος
Κεγχρὶ	Ἀραβοσίταρον
Κριθάρι.	Καλαμβόκι.

Γεντιανὴ, χόρτον μὲ ῥίζαν, συνωνυμευμένην, παρονομασθὲν ἀπὸ Γεντίου Βασιλέως τῆς Ἰλλυρίας, ὁ ὁποῖος ἐδοκίμασε πρῶτος τὰς θαυμασίας ἐνεργείας της, κατὰ τὸν Πλίνιον.

Δύω ἀπὸ τὰ εἴδη τὺ χόρτου τούτου ὀνομαζόμενα παρὰ τῦ Τυρνεφόρτου τὸ μὲν Γεντιανὴ Μείζων, τὸ δὲ Σταυρωτὴ, Cruciata, χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν μὲ τὴν πολύχριστον ῥίζαν των, ἡ ὁποία ὑπολαμβάνεται ἐξαίρετον ἀντιφάρμακον, καὶ καλὸν ἐναντίον τῶν λοιμικῶν παθῶν· εἶναι διαφορητικὴ, δίδεται μὲ καλὴν ἔκβασιν εἰς τὺς διαλείποντας Πυρετὺς, καὶ διὰ τῦτο φημίζεται παρὰ τῶν Ἰατρῶν, ὡς Εὐρωπαϊκὴ Κίνα. Εἶναι στομαχικὴ, ἀνθελμινθιακὴ, κ. τ. λ.

Βλαστάνει τὸ ὠφέλιμον τῦτο χόρτον εἰς τὺς ὑγροὺς τόπυς τῆς Βοργωνίας, εἰς μερικὰ μέρη τῶν Πυρηναίων, καὶ εἰς τὰς Ἄλπεις. Ὁ καυλός τυ γίνεται ὑψηλὸς, κενὸς εἰς τὰ ἔσω, καὶ ὁμαλὸς, μὲ κόμβυς ἔξωθεν ἀναβλαστάνοντας ἀνὰ δύω κλόνυς ἕναστος, τὰ φύλλα του εἶναι πρασινοκόκκινα παρόμοια μὲ τῦ Πενταπεύρου· τὰ ἄνθη τυ κίτρινα, καὶ ὁ σπόρος του στρογγύλος, καὶ ἐλαφρός· ἡ δὲ ῥίζα του κιτρίνη, πικροτάτη, καὶ ἐνίοτε χονδρὴ, ὅσον βραχίων, ἀλλὰ διηρημένη εἰς πολλὰ μέρη χονδρὰ ἕνα δάκτυλον.

Καλὴ εἶναι ἡ μεσαία μεγέθυς, νέα, ξηρὰ, μὲ μικρὰ γένεια, καθαρὰ ἀπὸ χῶμα, καὶ χρυσοκιτρίνη, τὸ ὁποῖον φανερώνει ὅτι ἐξηράνθη εἰς τὸν ἀέρα, ἡ δὲ ὑπομέλανος εἰς τὸν κλίβανον, καὶ εἶναι κατωτέρα.

Ἡ

Ἡ Γεντιανὶς, Gentiana Americana flore caeruleo, γίνεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατὰ τὴν Ἰαμαϊκὴν Νῆσον, μὲ ἄνθος κυανῦν ὡραῖον· διὰ τοῦτο φυτεύεται καὶ εἰς τοὺς κήπους πρὸς στολισμόν. Ἔχει καὶ αὐτὴ ἰαματικὰς ἐνεργείας.

ΓΗ, ὀνομάζεται ἡ σφαῖρα αὕτη τῆς γεννέσεως, ζωῆς, καὶ ταφῆς μας. Ὡς δὲ σῶμα ὑσίας στερεᾶς, καὶ βαρείας, τὴν ἐκλαμβάνομεν ἐνταῦθα, σύνθετον ἀπὸ πολλὰς μεταλλικὰς, καὶ φυτικὰς ὑσίας, καὶ χρήσιμον εἰς τὴν βαπτικὴν, πηλουργικὴν, καὶ ἰατρικήν.

Γῆ Σμηγματικὴ, Smectin, εἶναι ἡ χρησιμεύουσα εἰς πλύσιμον τῶν μαλλίων, ἀπὸ τὴν πιμελὴν αὐτῶν· πηλὸς, παχὺς, ἰξώδης, στιλπνὸς, καὶ βαρὺς, μαῦρος, ἢ καὶ κίτρινος, εὑρισκόμενος εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀγγλίας. Χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν πηλουργικὴν διὰ κατασκευὴν πολλῶν πηλίνων ἀγγείων. Ἰδὲ ΠΗΛΟΣ, καὶ ΣΜΗΚΤΙΣ.

Γῆ διὰ τὸ Ζάχαρι, ὀνομάζεται εἶδος χώματος χρησίμου εἰς τὸ λεύκασμα τῆς ζαχάρεως εὑρισκόμενον εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ εἰς τὴν Νῆσον Γουαλδελοῦππαν. Ἰδὲ ΖΑΧΑΡΙ.

Γῆ Λημνία, ἢ Σφραγιστή. Χῶμα εὑρισκόμενον εἰς τὴν Ἡφαιστίαν Λῆμνον, καὶ σφραγιζόμενον παρὰ τῶν Ἐπιστατῶν εἰς ἔνδειξιν τῆς γνησιότητος. Εἶναι δὲ βαρεῖα, ἀργιλλώδης, ἁπαλὴ, καὶ εὔθραυστος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοκκίνη, ἢ λευκίζουσα, καὶ κιτρινωπὴ, διὰ τοῦτο καὶ Κιτρίνη ὀνομάζεται παρὰ τῶν Γάλλων, στυπτικωτάτη, χρησίμη εἰς τὰς αἱμορραγίας, καὶ τὴν παρώλην. Οἱ Παλαιοὶ, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἀπέδιδον εἰς αὐτὴν πλῆθος δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀληθεύουν. Καλητέρα εἶναι ἡ εἰς μικρὰ σώματα κοκκινωπά. Ὀνομάζεται δὲ καὶ Σαμία Γῆ.

Ἡ Λημνία Γῆ ἔχει ἀρχαιοτάτην ὑπόληψιν· ὁ Ὅμηρος, καὶ Ἡρόδοτος τὴν ἀναφέρουν. Ὁ Διοσκορίδης γράφει ὅτι εἰς τὸν καιρόν τυ, σφάζοντες τράγον, ἔκαμναν μὲ τὸ αἷμά του καὶ τὴν γῆν πηλὸν, καὶ τὸν ἐσφράγιζεν ὁ Ἱε-

ὁ Ἱερεὺς τῆς Ἀφροδίτης μὲ σφραγίδα ἐκτυπῶσαν μορφὴν αἰγός. Ἐπὶ τῆ Γαληνῆ εἶχε παύσῃ ἡ θυσία τοῦ τράγου, πλὴν ἦσαν ἄλλαι δεισιδαιμονίαι· ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν μας κατὰ τὴν 6. τῆ Αὐγούστῳ μετὰ τὴν Λειτουργίαν ὑπάγων οἱ Ἱερεῖς μὲ τὸν Ὀθωμανὸν Διοικητὴν τῆς Νήσῳ εἰς τὸν τόπον, ὅπῳ ἐξορύσσεται τὸ χῶμα τοῦτο, καὶ πλῆθος Χριστιανῶν, καὶ Τούρκων, ἀνοίγων τὴν φλέβα, ἀνασκάπτων ὅσην γῆν χρειάζονται διὰ τὸν Βασιλέα, κρατεῖ καὶ ὁ Διοικητὴς, καὶ ἄλλοι, τὰς σφραγίζει μὲ τὴν σφραγίδα του, καὶ τὰς διανέμει. Εἶναι δὲ αὐστηρῶς ἐμποδισμένον τὸ ἄνοιγμα τῆς φλεβὸς ἐκείνης δι' ὅλον τὸ λοιπὸν ἔτος.

Γῆ Σκιώδης, Terre d'ombre, χῶμα πετρῶδες, ἢ πέτρα ὑπομέλανος χρησίμη εἰς τοὺς ζωγράφους, καὶ εὑρισκομένη εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καιομένη κοκκινίζει περισσότερον, καὶ χρησιμεύει εἰς βαφὴν τῶν χειρωτίων. Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Κολωνίαν, ἀλλὰ μελανωτέρα τῆς πρώτης. Ὅταν καίηται, χρειάζεται προσοχὴ εἰς τὰς παρευρισκομένους, διότι ὁ καπνός της εἶναι βλαπτικώτατος.

Γῆ Περσικὴ, ἡ ὁποία καὶ κόκκινον Ἰνδικὸν ὀνομάζεται· εἶναι δὲ πετρώδης, κοκκίνη, εὐθραυστοτάτη, καταντῶσα μετὰ τὸ ἀρκετὸν τρίψιμον σχεδὸν ἄψαυστος, καὶ ἀποτελοῦσα ὡραῖον κόκκινον χρῶμα, χρησιμεύουσα εἰς τὰς ὑποδηματοποιὰς διὰ τὸ τοιοῦτο χρῶμα· καταχρηστικῶς ὀνομάζεται καὶ Ἀγγλικὸν Κόκκινον.

Γῆ Καστίνα, ἢ τῆς Πέτρας, εὑρισκομένη εἰς τὰ Μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, καὶ χρησιμεύουσα εἰς τὸ χώνευμα, ἤτοι λύσιμον αὐτοῦ.

Γῆ Κοκκίνη. Ἰδὲ ΒΩΛΟΣ.

Γῆ Κιμωλία (1) εἶδος Βώλου, ἢ γῆς σμηκτικῆς εὑρισκομένης εἰς τὴν Νῆσον Κίμωλον. Εἶναι δὲ λευκὴ, βαρεῖα,

(1) Τεβεσίρι, καὶ Κρέτα ἀπὸ τὸ, Κρήτη, ἡ ὁποία καὶ Κίμωλις ἀρχαίοθεν ἐλέγετο, ὅθεν καὶ ἐπωνομάσθη ἡ γῆ αὕτη.

ρεῖα, χωρὶς γεῦσιν, γεμάτη ἀπὸ ψιλὴν ἄμμον αἰσθανομένην εἰς τὰ ὀδόντια· εὔθραυστος, καὶ χωρὶς νὰ βράσῃ, ἢ θερμανθῇ βρεχομένη, ἀλλὰ διαλυομένη εἰς πηλόν· χρησιμεύει εἰς τὸ λεύκασμα τῶν λινῶν πανίων, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ τὰ φθείρῃ. Ἡ ἐνδομυχοῦσα ἄμμος, εἰς τὴν Ἰατρικὴν χρησιμεύει διὰ νὰ διαλύσῃ τὰ πρίσματα.

Γῆ Πρασίνη, ἢ Κυπρία, εὑρισκομένη εἰς τὴν Βερώνην τῆς Ἰταλίας, ἡ ὁποία εἶναι, καὶ ὁλοπράσινη, χρησίμη εἰς τοὺς ζωγράφους δι' αὐτὸ τὸ χρῶμα.

Γῆ Καυσίμη, ἡ παρὰ τῶν Ὁλλανδῶν ταυτοσημάντως Vunlandt, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Tourbe, εἶναι μαυροειδὴς, καὶ θειαφώδης, χρησίμη εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ πολλὰ μέρη τῆς Γαλλίας ἀντὶ ἀνθράκων διὰ τὴν φωτίαν. Ἡ εὑρισκομένη εἰς τὰς διόρυγας, καὶ αὐλάκια τῶν πόλεων, ὅσα κατὰ πολλὰ θειαφώδης, προξενεῖ δυσωδίαν, καὶ εἶναι εὐμεταχείριστος εἰς μόνους τοὺς πτωχούς. Ἡ εὑρισκομένη εἰς τὰ ἕλη (βάλτους), καὶ ἔχουσα συμπλέκτους ῥίζας χόρτων, εἶναι καλητέρα, καὶ ἐπονομάζεται ὀρθότερον Βῶλος Καυσίμη. Ἰδὲ τοῦτο.

Εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ τὰ τοιαῦτα μέρη, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνθράκων, καὶ ξύλων, εἶναι πολύχρηστος ἡ τοιαύτη γῆ, ἢ Βῶλος, καὶ ἐμποδίζεται ἡ ἐμπορικὴ ἔξοδός της ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν.

Οἱ πλούσιοι προτιμῶσι τὴν καλὴν Βῶλον ἀπὸ τοὺς ἄνθρακας· διότι αὕτη καιομένη διαμένει πολλὴν ὥραν, καὶ εἰς τὸ ἕψημα τῶν μαγειρείων, καὶ εἰς τὸ ζέσταμα τῶν κοιτώνων.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου παρομοίως λείπουν τὰ ξύλα, καίουν τὰς Βουνιὰς, καὶ ἄλλων ζώων κόπρους εἰς τὰ μαγειρεῖά των.

ΓΙΓΚΙΒΕΡΙ, Ἰδὲ ΖΙΓΚΙΒΕΡΙ. Τὸ Ζιγτζιφύλλι, ἡ Πιπερόῤῥιζα. Ἰδὲ καὶ ΠΙΠΕΡΟΡΡΙΖΑ.

ΓΙΓΣΕΓΚΟΝ. Ἰδὲ ΖΙΓΣΕΓΚΟΝ.

ΓΛΥΚΥΡΡΙΖΑ, ἤτοι ῥίζα γλυκεῖα διὰ τὴν δροσιστικὴν, καὶ γλυκεῖαν ποιότητά της, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξο-

ξοδεύεται πλῆθος πολὺ εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα, διὰ τοῦτο χρειάζεται καὶ καλητέραν περιγραφήν. Ἡ ῥίζα αὕτη ἕρπουσα ὑπὸ γῆν ἀναδίδει εἰς πολλὰ μέρη χόρτα δίπηχα μὲ φύλλα πράσινα ἰξώδη, καὶ κομμώδη, πυκνὰ, στιλπνὰ, καὶ ἡμιστρόγγυλα· τὸ κόκκινον ἄνθος των ὁμοιάζει τὸ τῆ Ὑακίνθῳ· ὁ σπόρος των εἶναι ἔγκλειστος εἰς λοβοὺς περισφιγμένους πρὸς ἀλλήλους, καὶ σχεδὸν συνενωμένους.

Φημίζεται ἡ Γλυκύῤῥιζα τῆς Ἱσπανίας, ὡς καλητέρα, μάλιστα τῆς Ἀῤῥαγῶνας, καὶ Σαραγόσης· ἀνάγεται εἰς τὰ λοβώδη χόρτα, καὶ ὁμοιάζει τὰς Πισούς. Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Ῥωσσίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν Περσίαν, ὅπου ἡ ῥίζα γίνεται χονδροτέρα βραχίονος· καὶ τίς ἀμφιβάλλει ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ μὴ εἶναι; (1) Χρησιμεύει δὲ ὁ πηγμένος χυμός της, ὁ ὁποῖος Τουρκιστὶ λέγεται Μιάμπαλη, καὶ γίνεται ὡς ἀκολούθως.

Ὅταν βράσῃ καλὰ ἡ Γλυκύῤῥιζα κιτρινίζει τὸ νερὸν, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ κατασταλάξῃ, καὶ ἀναθυμιασθῇ μὲ τὴν φωτίαν, ἀφίνει ὑπόστασιν μελανὴν, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ χυμὸς, μαῦρος ἀπ' ἔξω, καὶ μὲ στιλπνότητα ἔσω, εὔθραυστος, καὶ γλυκονόστιμος, χρήσιμος εἰς τὸν βῆχα, καὶ τὰ πάθη τῆ πνεύμονος, μάλιστα εἰς χρῆσιν τῶν μικρῶν παιδίων.

Εἶναι καὶ δένδρον Γλυκυῤῥίζης εἰς τὴν Ἀμερικὴν μὲ φύλλα ὅμοια τῆς Ταμαρίνθου, καὶ μασσώμενα εἶναι γλυκὰ, ὡς ἡ Γλυκύῤῥιζα· καὶ μὲ αὐτὰ γίνεται Πτισάνη κοιλιακὴ ἐξαίρετος. Ὁ καρπὸς τῆ δένδρου, ἤτοι ὁ εὑρισκόμενος σπόρος μέσα εἰς τοὺς λοβοὺς ὄντας σκληροὺς, γίνεται κομβολόγια, καὶ περιδέραια· ὀνομάζεται Λατινιστὶ Abrus Alpini.

ΓΛΩΣ-

(1) Γίνεται εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς Παλαιὰς Πάτρας, ὅπου συνάζουν τὴν ῥίζαντες, φορτόνοντές την διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

ΓΛΩΣΣΑ. Τὸ γνωστὸν μέλος τοῦ ζώου, ἔγκλειστον εἰς τὸ στόμα, καὶ ὄργανον τῆς γεύσεως, καὶ φωνῆς. Τῶν λοιπῶν ζώων αἱ γλῶσσαι τρώγονται μόνον ὠμαί· τῶν βοῶν ὅμως καὶ ἁλατισμέναι, ἤτοι ταριχευμέναι, καὶ καπνισμέναι ἀποτελοῦν ἐμπόριον· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν αἰγῶν, καὶ μερικῶν ὀψαρίων μεγάλων.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπαινοῦνται αἱ καπνισμέναι τῆς Ἀδριανουπόλεως, καὶ μεταπομίζονται πολλαί· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὰ Παραδουνάβια μέρη, καὶ Βλαχίαν, ἀλλ' αἱ πρῶται εἶναι ἐγκριτότεραι.

ΓΟΓΓΥ'ΛΙΑ, τὰ καὶ Κογκύλια λεγόμενα, ῥίζαι χόρτων διαφόρων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα δὲν χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡ δὲ ῥίζα τῶν Κογκυλίων, μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν ἑνὸς Πρωσσιακοῦ Χυμικοῦ, ἔγινε χρήσιμος εἰς τὴν κατασκευὴν ζαχάρεως, τὸ ὁποῖον προμηνύει ὅτι δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν τόπον τοῦ Ἀμερικανοῦ ζαχάρεως· ὥστε ἠμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ ἐμπόριον ἀρκετὸν ἐκεῖνο τὸ χόρτον, τὸ ὁποῖον ὁ Κὺρ Σαβαρῆς εἰς τὸ μέγα Ἐμπορικόν του Λεξικὸν δὲν κατεδέχθη νὰ συναριθμήσῃ εἰς τὰ χρήσιμα χόρτα διὰ τὸ ἐμπόριον.

ΓΟ'ΜΜΑ. Λέξις Ἰταλικὴ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἰδὲ ΚΟ'ΜΜΙ.

ΓΟΥ'ΜΕΝΑ. Λέξις Ἰταλικὴ σημαίνουσα τὴν Γαλλιστὶ Cable, κατὰ συγκεκομμένην παραγωγὴν ἀπὸ τοῦ Κάμηλος Ἑλληνικοῦ· εἶναι δὲ τὸ χονδρὸν σχοινί, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται δεμέναι αἱ ἄγκυραι τοῦ καραβίου διὰ νὰ τὸ ἀράξουν, νὰ τὸ βαστάσουν, ἢ νὰ τὸ ῥυμουλκήσουν. Ἰδὲ ΚΑ'ΜΗΛΟΣ.

ΓΟΥ'ΝΑ. Δέρμα ζώου ἐργασμένον, ἢ καὶ ἀνέργαστον μεταχειριζόμενον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους διὰ ζέστην, ἢ στολισμόν· καὶ ἐπειδὴ διὰ τοῦτο ὠνομάσθη, Διφθέρα, διότι φθείρεται δίς, ἤτοι καὶ ἐπάνω τοῦ φυσικοῦ ζώου, καὶ ἐπάνω τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸ μαλλίτης, ἐγὼ προτιμῶ ταύτην τὴν λέξιν, καὶ καταγράφω ἐκεῖ τὰ περὶ αὐτῆς. Βλέπε λοιπὸν ΔΙΦΘΕ'ΡΑ.

ΓΟΥ'-

ΓΟΥ'ΝΑΡΙΣ, ὁ Διφθερουργὸς, ἢ Διφθεροποιός.

ΓΥ'ΨΟΣ. Πέτρα ἀπαλὴ εὔθραυστος, χωρὶς ὀσμὴν, εὐκολόκαυστος, καὶ γινομένη τίτανος, μὴ διαλυομένη εἰς τὸ νερὸν, καὶ χωρὶς βρασμόν. Ἡ χρῆσίς της εἶναι εἰς ὅλους γνωστὴ, καὶ ἡ τεκτονικὴ λαμβάνει πολλὴν βοήθειαν διὰ νὰ κάμῃ εἰς τοὺς τοίχους ἄνθη γλυπτὰ, καπνοδοχεῖα εἰς τὰς ἑστίας, καὶ νὰ συνδέσῃ τὰ ὑελία εἰς τὰ κλειστὰ παράθυρα. Εὑρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ, καὶ τῆς στύψεως, καὶ κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ κὺρ Ἰουσσιέου, Jussieu, μέλους τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας, εἶναι τριῶν εἰδῶν· εἰς πέτρας μεγάλας, καὶ χονδρὰς, καθὼς αἱ κοιναὶ, καὶ συνήθεις· εἰς ἄλλας κρυσταλλίνας, λευκὰς, καὶ στιλπνὰς παρομοίας σχεδὸν μὲ τὴν ὕελον, καὶ εἰς πλάκας μακρὰς παραλλήλους, καὶ ἀργυροχρόους.

Ὅταν οἱ Χυμικοὶ κατασκευάζουν τὸ παρ' αὐτῶν λεγόμενον Ἄλας τοῦ Γλαυβέρου, τὸν ἐπιπολάζοντα ἀφρὸν συναζόμενον, καὶ ξηραινόμενον ἠμποροῦν νὰ τὸν μεταχειρισθοῦν διὰ Γύψον, τοῦ ὁποίου ἔχει ὅλας τὰς ἰδιότητας.

Ἀφ' ὅ καὶ ἡ γυψώδης πέτρα, καὶ βραχὴ, δὲν διαλύεται εἰς τὸν ἀέρα, μήτε γίνεται κόνις, καθὼς ἡ ἄσβεστος, ἀλλὰ συνενοῦται εἰς στερεὰν, καὶ σκληρὰν πέτραν· ὥστε κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ὀρυκτολόγου Οὐαλλερίου, μετὰ τὸ τιτάνωμα κοπανιζόμενος ὁ Γύψος, καὶ ἔπειτα βρεχόμενος, γίνεται ζυμάρι χρήσιμον εἰς τὴν Τεκτονικὴν, καὶ τὴν Γλυπτικήν.

Ὁ Γύψος, ἤτοι ἡ γυψώδης πέτρα, τὰ ὁποῖα εἶναι ταὐτοσήμαντα, εἶναι πέτρα ἁπαλωτάτη, καὶ ὀλίγον συγκεκολλημένη· διὰ τοῦτο καὶ μὲ τὸ ὀνύχι τρίβεται, καὶ εὐκολα γίνεται κόνις μὲ τὰ γυμνὰ δάκτυλα· δὲν ἔχει καμμίαν πυριτικὴν δύναμιν.

Οἱ Ἀρχαῖοι ἐγνώριζον, καὶ μετεχειρίζοντο, καθὼς καὶ ἡμεῖς, ὅλα τὰ εἴδη τοῦ Γύψου· εἰς τὴν Κύπρον ἦσαν Ὀρυκτεῖα ἀξιόλογα, τὰ ὁποῖα ὠνομάζοντο Μεταλλεῖα Γυψικά.

Γύ-

Γύψον Τυμφαϊκὸν ἔλεγον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ καῇ ἐγίνετο πηλὸς μὲ τὸ νερὸν, καὶ ἐχρησίμευεν, ὡς τὸν καυμένον. Ἐχρησίμευε καὶ διὰ τὸ καθάρισμα τῶν ἐνδυμάτων, ἀντὶ τῆς Κιμωλίας Γῆς.

Ὁ Ὠμὸς Γύψος, ἤτοι ἡ πέτρα, εὑρίσκεται εἰς διάφορα χρώματα, καὶ σχήματα, διὰ τοῦτο καὶ λαμβάνει διάφορα ὀνόματα.

Ὁ Κοινὸς Γύψος εὑρίσκεται εἰς μάζας διαφόρων σχημάτων, καὶ μεγεθῶν· ἄλλοτε ὁμοιάζει μὲ ἀσβεστοπέτραν εἰς τὴν ὄψιν, καὶ ἄλλοτε μελιθάνθρακας. Ἔχει πολλὰ στιλπνὰ σπυρία, ὡς τὸ Κεφαλοζάχαρι· καὶ κατὰ τὸ χρῶμα εἶναι λευκὸς, στακτόχρους, καὶ μὲ κιτρίνας, κοκκινωπὸς, πρασινωπὸς, κ. τ. λ.

Γύψος Πεταλώδης, εἶναι ἡ λεγομένη καθρεπτικὴ πέτρα, συνθεμένη ἀπὸ λεπτότατα μόρια, καὶ διαφανῆ, συγκολλημένα ἓν μὲ τὸ ἄλλο· διαφέρει ὅμως ἀπὸ τὸν Τάλκον· διότι ἐκεῖνος παιόμενος φυλάττει ὑελώδες διαφανές· ὁ Γύψος ὅμως ὄχι.

Γύψος Νηματώδης. Οὗτος ἔχει τὴν αὐτὴν σύνθεσιν μὲ τὴν Ἀμίαντον· διακρίνεται ὅμως εἰς τὸ πῦρ, διότι καίεται κατὰ τὸν ἄνω τρόπον.

Γύψος Κρυσταλλωμένος, λέγεται ὁ ἄνω εἰρημένος Ἀφρὸς τῆ Ἅλατος τοῦ Γλαυβέρ. Εὑρίσκεται δὲ καὶ φυσικὸς εἰς διάφορα σχήματα πετρῶν, καὶ εἶναι κυρίως ἁπαλὸς κρύσταλλος, τὸν ὁποῖον καὶ Σελινίτην ὀνομάζουν μερικοί.

Γύψος Στερεός. Πέτρα διαφανὴς, καὶ στερεὰ, παρομοιάζουσα πολὺ μὲ τὸ λευκὸν κηρίον· οἱ Γερμανοὶ κατασκευάζουν μὲ τοῦτον ἀξιοπερίεργα πράγματα.

Ἀπὸ τὰ ἄνω ῥηθέντα ἀποδεικνύεται. ά. ὅτι οἱ Φυσιολόγοι ἔλαβον πολλάκις ἀντὶ Γύψου, ἄλλας ὑσίας πετρώδεις. β. ὅτι τὰ συνθέτοντα τὰς πέτρας στοιχεῖα δὲν μᾶς εἶναι ἀκόμη γνωστὰ, καὶ χρειάζονται πολλὰ πειράματα νὰ ἀνακαλυφθοῦν. (Ἐγκυκλοπαιδεία).

Γίνεται μὲ τὸν Γύψον καθαρώτατον τιτανωμένον, καὶ εἰς κόνιν λεπτοτάτην τριμμένον, βρεγμένον μὲ νερὸν, εἰς

τὸ

τὸ ὁποῖον νὰ ἦναι κόμμι ἀναλυμένον, καὶ ἀνακατωμένον μὲ χρώματα κατ' ἀρέσκειαν τῦ τεχνίτε· γίνεται λέγω μαρμάρωμα τεχνητὸν ἐξαίρετον, καὶ στιλβώνεται θαυμάσια εἰς τοὺς τοίχους.

Πολλὰ τραπέζια μικρὰ ἔχουν τοιαύτας πλάκας, καὶ δὲν διακρίνονται ἀπὸ τὸ μάρμαρον βλεπόμενα, ἢ ψαυόμενα· ἀλλ' εἶναι εὐθραυστότερα, ἐλαφρότερα, καὶ ἀπαλώτερα.

Δ

ΔΑΚΤΥΛΙΔΙΟΝ. Κύκλος ἀπὸ στερεὰν ὕλην διαπερώμενος εἰς τὰ δάκτυλα τῶν ἀνθρώπων, μὲ λίθον, ἢ σφραγίδα διαφόρων σχημάτων ἐγκεκολλημένην, χρῆσις παλαιοτάτη εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας.

Τὰ ὀρειχάλκινα, καὶ χάλκινα ἐμπεριέχονται εἰς τὰς Βαναυσουργίας, καὶ πωλῦνται μὲ τὴν Δωδεκάδα· τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ πετραδιοστόλιστα κατὰ τὴν τιμὴν τῆς ὕλης, τὰ δὲ ὁλοστρόγγυλα μὲ περίβαμμα ἢ καὶ περιγραφὴν ἔγκαυστον κατ' ἀρέσκειαν.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ', λέγονται τὰ προερχόμενα ἀπὸ τῆς Δαμασκῦ, ἢ Φυτικὰ, ὡς Δαμασκηνὰ μῆλα, εἶδος κοκκυμήλων γλυκῶν, καὶ ῥητινωδῶν, τὰ κοινῶς λεγόμενα Τυρκιστὶ Καϊσιὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μετακομίζονται εἰς διαφόρους τόπους, πολλὰ ξηρὰ εἰς κιβώτια, καὶ πωλῦνται διὰ τὰ μαγειρεῖα, ἢ καὶ ζαχαρωτὰ μὲ τὴν ὀκάν. Ἔχυν γλυκὺν τὸν ἐμπεριεχόμενον σπόρον εἰς τὸν πυρῆνά των, καὶ διακρίνονται μὲ τοῦτο ἀπὸ τὰ Βερίκοκκα, τῶν ὁποίων εἶναι πικρὸς ὁ σπόρος.

Η Τεχνητὰ, καὶ εἶναι τὰ ὑφαντὰ μεταξωτὰ μὲ σειρὰς, ὡς οἱ γνωστοὶ Ἀλλατζᾶδες· ἢ μὲ ἄνθη μετάξης, ἢ χρυσᾶ, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ πετένια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑφαίνονται καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Πρῦσαν, καὶ τὸ Χαλέπιον, καὶ ἔτι εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐπονομαζόμενα ὁμοίως Δαμασκηνά.

Δα-

Δαμασκηνὰ πρὸς τούτοις ὀνομάζονται καὶ σπαθία, ἢ μαχαίρια, λεπτὰ, κοπτικὰ, καὶ εὐλύγιστα, τὰ καὶ παρὰ τῶν Τούρκων Διμισκὶ γνωριζόμενα. Ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἐμπείρους ἀποδίδουν τὴν τοιαύτην ἀρετὴν εἰς τὴν πρώτην ὕλην, ἤτοι τὸν χάλυβα· ἄλλοι εἰς τὸν τρόπον τῆς βαφῆς ἰδιαίτερον εἰς τὰς χαλκείας τῆς Δαμασκοῦ (τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ πιθανώτερον), καὶ ἄλλοι εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὸν ὁποῖον κινούμενα, καὶ περιστρεφόμενα τὰ μαχαίρια ταῦτα, ἀποκτῶν τὸ εὐλύγιστον. Ἰδὲ ΧΑΛΥΨ, καὶ ΜΕΤΑΞΩΤΑ περὶ τούτων.

ΔΑΝΤΕΛΛΑ. Ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ Dent προφερόμενον Δάντ, σημαῖνον δὲ ὀδόντιον, πλεκτὸν καὶ ἀραιὸν συρίτι ἐπονομασθὲν οὕτω, ἢ διότι τὸ ὄργανον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι δεμέναι αἱ κλωσταὶ καὶ πλέκονται, εἶναι ὀδοντωτὸν, ἢ διότι αἱ ἄκραι καὶ αὐτὸ τὸ γωνιῶδες πλέγμα τῆ συρίτι ἔχει ὀδόντια. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν προσφυέστατα ἠμπορεῖμεν νὰ τὸ ὀνομάσωμεν καὶ ἡμεῖς Ὀδοντωτὸν πλέγμα, καὶ Ἰδὲ τοῦτο.

ΔΑΪΚΟΣ. Χόρτον γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ τὸ καλήτερον εἰς τὴν Κρήτην, ὑψούμενον ἕως 1 ½ πόδα, μὲ κλόνους πολλοὺς, καὶ εἰς τὰς ἄκρας ἄνθη λευκὰ μὲ σπόρους ὑποπρασίνους, χνοδωτοὺς, παρομοίους μὲ τὸ Κώμινον, πλὴν εὐωδεστέρους, κατὰ τὴν δόξαν τῶν παλαιῶν Ἰατρῶν· εἶναι λιθοθριπτικοὶ, ἤτοι ἰατρεύουν τὴν λιθίασιν τῶν ἀνδρῶν οἱ σπόροι του.

ΔΑΦΝΗ. Φυτὸν ἀειθαλὲς, καὶ εὐῶδες μὲ φύλλα βαθυπράσινα, χονδρὰ, καὶ στιλπνὰ, καὶ μικρὸν καρπὸν, ἐπονομαζόμενον κόκκον (κοκκοῦσι, καὶ συνθέτως δαφνοκόκκυσον) στρογγύλον, πράσινον τὴν ἀρχὴν, καὶ μετὰ ταῦτα ξηραινόμενον μαῦρον· τόσον ὁ καρπὸς ὅσον καὶ τὰ φύλλα χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον στελλόμενα εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ Πολωνίαν, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὸ ψωμί. Τώρα νεωστὶ ἐμποδίσθη ἡ εἴσοδός των εἰς τὴν Ῥωσσικὴν Ἐπικράτειαν.

Ὁ δὲ Κόκκος εἶναι εὔχρηστος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, Βαπτικὴν, καὶ Ἱπποϊατρικήν· ἀπὸ τὰς νωπὰς ἐκβάλλεται

τὸ

τὸ Δαφνέλαιον, βράζωντάς τυς εἰς τὸ νερὸν, καὶ συνάζωντας μὲ κοχλιάρι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον εἰς τὸ ἀγγεῖον, καὶ εἶναι καλὸν εἰς τὰς ψυχρὰς χυμὰς, καὶ ἄλλα πάθη. Τὸ καλὸν πρέπει νὰ ἦναι νωπὸν, εὐῶδες, σπυρωτὸν, συνεχόμενον, καὶ πρασινοκίτρινον.

ΔΕΝΔΡΟΝ. Τὸ μεγαλήτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ φυτὰ, τρεφόμενον, καὶ βασταζόμενον μὲ ῥίζας μακρὰς, χωμένας εἰς τὴν γῆν, καὶ αὐξάνον εἰς κορμὸν ἀναβλαστάνοντα φύλλα, κλόνυς, ἄνθη, καὶ καρπὸν ἐμπεριέχοντα τὸν σπόρον τῆς γεννήσεώς τυ. Τὸ σῶμά τυ λέγεται Ξύλον, τὸ δέρμα του Φλοιὰ, Ἐντεριώνη τὸ κατὰ τὸ μέσον τῦ κορμῦ, καὶ τῶν κλόνων ξύλον, καὶ Ψιχίον. Κλόνοι, οἱ ἀπὸ τὸν κορμὸν ἀναβλαστάνοντες κατὰ διαφόρυς ἐκτάσεις. Φύλλα τὰ εἰς τὰς κλόνυς ἁπαλὰ πέταλα, καὶ Ἄνθος τὸ προηγούμενον τῦ καρπῦ, καὶ σπόρου.

Ὅταν συλλογισθῇ ὁ ἀγχίνυς Βοτανικὸς τὴν διαφορὰν τῦ μεγέθυς ἀπὸ τὸν Ὕσσωπον ἕως τὴν Κέδρον τῆς Λιβάνυ, ἢ νὰ εἴπωμεν κοινότερον ἀπὸ τὸ μικρότερον χόρτον, ἕως τὸ ὑψικομώτερον, καὶ μεγαλήτερον δένδρον, ἐπιμελεῖται νὰ εὕρῃ τρόπον νὰ τὰ διαιρέσῃ εἰς γένη κατὰ τὸ μέγεθός των· ἀλλ' εὑρίσκει μεγίστην τὴν δυσκολίαν· διότι ὁ Δημιυργὸς Θεὸς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν Γραφικὴν Ἀλήθειαν ἐπρόσταξε καὶ ἀνεβλάστησαν ἐνταυτῷ εἰς τὴν ἐκτεταμένην ἐπιφάνειαν τῆς γῆς „ Βλαστησάτω „ ἡ Γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος „ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ „ τὸ σπέρμα αὐτῦ ἐν αὐτῷ "· τὰ συνήνωσε μὲ τοιαύτην ἄλυσιν, ὥστε τὸ μεγαλήτερον χόρτον, δὲν διακρίνεται ἀπὸ τὴν θάμνον, ἤτοι χαμόδενδρον, καὶ τύτου τὸ μεγαλήτερον, παρομοιάζει μὲ τὸ δένδρον, ὥστε κραυγάζων μετὰ τοῦ Δαβὶδ τὸ „ Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ Ἔργα „ συ Κύριε! " ζητεῖ τὴν διαίρεσίν των εἰς τὸν τρόπον τῶν ἀνθέων, καρπῶν, καὶ φύλλων, καθὼς ὁ Τυρνεφόρτος, καὶ ὁ Λινναῖος, καὶ ἰδὲ ὅσα ἄλλοι συνέγραψαν περὶ τύτων, διαιροῦντες αὐτὰ εἰς κλάσεις κατὰ τὰ ἄνθη, καὶ ὄχι τὸ μεγεθός των.

Οἱ Ἐγκυκλοπαιδειογράφοι διαιρῶν τὰ δένδρα εἰς μέγιστα, ὡς εἶναι ἡ Δρυς, ἡ Ἐλάτη, ἡ Καστανία τῆς Ἰνδίας, καὶ ἄλλα πολλά· εἰς μεσαῖα, ὁποῖα εἶναι ἡ Πεύκη, Πλάτανος, καὶ ἄλλα· καὶ εἰς μικρὰ, καθὼς εἶναι ἡ Δάφνη, ἡ Ἀπιδιὰ, καὶ τὰ ὅμοια· ἀλλ' ὁ περίεργος νοῦς δὲν εὐχαριστεῖται μὲ τοιαύτας διαιρέσεις· ἀλλ' οὔτε ὁ ἔμπορος εἶναι εἰς χρέος νὰ τὰς ἰξεύρῃ· εἰμὴ μόνον ὅτι

Δένδρον Φυλλορρόον, ἢ Φυλλοβόλον, λέγομεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ῥίπτει ἤτοι ἀποβάλλει τὰ φύλλα του τὸ φθινόπωρον, καὶ τὰ ἀναβλαστάνει τὴν ἄνοιξιν.

Δένδρον Ἀειθαλὲς, τὸ ὁποῖον φυλάττει τὰ φύλλα του πάντοτε, καθὼς τὰ Κυπαρίσσια, αἱ Κέδροι, αἱ Δάφναι, καὶ ἄλλα ὅσα εἶναι Ῥητινελαιώδη.

Δένδρον Ἥμερον. Τὸ καλλιεργημένον εἰς κήπους, καὶ χωράφια διὰ τὸν καρπόν του, ὡς ἡ συκῆ, μηλέα, καὶ ἄλλα· ἢ διὰ τὰ φύλλα του, ὡς ἡ συκάμινος, ὁμοίως δὲ καὶ δι' ἄλλοτι χρήσιμον, ὡς τὸ ἀλευρόδενδρον καὶ ἄλλα.

Δένδρον Ἄγριον. Τὸ γεννώμενον, βλαστάνον, καὶ ζῶν εἰς τὰς δρυμὰς, ἀκαλλιεργήτους τόπους καθ' ἑαυτό.

Δένδρον Ἄκαρπον. Δὲν εἶναι ὑσιωδῶς κἀνὲν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν τοῦ Δημιουργοῦ προσταγήν· ἀλλὰ κάμνουν ὅλα τὸν καρπὸν, καὶ τὸ σπέρματων· ἐκτὸς μόνον ἂν ἀπὸ πάθος τι στειρωθῶν· ἡμεῖς ὅμως καὶ τὰ στεῖρα ταῦτα, καὶ ὅσα δὲν μᾶς δίδουν καρπὸν φαγόσιμον, λέγομεν ἄκαρπα καταχρηστικῶς· διότι καὶ τὸ Κυπαρισσόμηλον, καὶ ὁ Δαφνόκοκκος, καὶ ὁ Κεδρόσπορος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶναι χρήσιμα δι' ὅσους ἰξεύρουν νὰ τὰ μεταχειρισθῶν· καὶ οἱ τοιοῦτοι ἂν τὰ ὀνομάσουν ἄκαρπα σολοικίζουν βέβαια.

Δένδρον Καρποφόρον, ἢ Κάρπιμον κυριολεκτεῖται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει τὴν ὀπώραν, ἤτοι τὸν καρπὸν διὰ φαγί· καὶ τοιαῦτα εἶναι πολλὰ, ὡς Κερασία, Μηλέα, Κιτριὰ, Λεμονιὰ, κ. τ. λ. τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα καλλιεργοῦνται, καὶ εἶναι ἥμερα.

Ὅλα

Ὅλα δὲ γενικῶς τὰ ἀνωτέρω ὠνομασμένα δένδρα, καὶ ὅσα ἄλλα ἤθελον εὑρεθῆ ἀνήκοντα διὰ νὰ συναριθμηθῶν μὲ αὐτὰ, ὅλα συμβάλλων εἰς τὸ ἐμπόριον, ἢ μὲ τὸ ξύλον, ἢ μὲ τὰς ῥίζας, ἢ μὲ τὴν φλοιὰν, ἢ μὲ τὰ φύλλα, ἢ μὲ τὸν καρπὸν, ἢ μὲ τὸ κόμμι καὶ τὴν ῥητίνην, ἢ τέλος πάντων μὲ τὴν δενδρίδα.

Ἡ λεγομένη Λεπτυργικὴ (Μαραγκοσύνη) ἐνασχολεῖται ὅλον εἰς τὰ ξύλα, καὶ ἀποτελεῖ πλῆθος ἐπίπλων, καὶ σκευῶν ἀναγκαίων, καὶ χρησίμων.

Ἡ Ναυπηγικὴ ὁμοίως εἰς τὰ ξύλα εὑρίσκει τὴν πρώτην ὕλην διὰ νὰ κατασκευάσῃ ἐκεῖνα τὰ μεγάλα σώματα, καὶ νὰ κάμῃ διαβατὴν τὴν θάλασσαν εἰς τὸν χερσαῖον ἄνθρωπον. Ἡ Τεκτονικὴ εἰς αὐτὰ καταγίνεται τὸ περισσότερον, καὶ πλῆθος ἄλλων τεχνῶν ὁμοίως.

Ἡ Ἰατρικὴ λαμβάνει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῶν δένδρων ὕλην διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄῤῥωστον, ἢ νὰ προφυλάξῃ τὸν ὑγιῆ.

Ἡ Βαφικὴ ἔχει τὸ μερίδιόν της ἀπὸ πολλὰ ξύλα, φλοιὰς, ἄνθη, ῥίζας, καὶ καρπούς.

Ἡ Σκυτοδεψικὴ μὲ τὴν φλοιὰν, καὶ τὸν καρπὸν τῆς Δρυὸς ἐργάζεται τὰ τομάρια.

Καὶ ἀπὸ τὸν καρπὸν τῶν δένδρων τρέφονται πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ ἀλόγων ζώων· ἀλλὰ περιττὸν εἶναι νὰ τὰ ἐνθέσω καθ' ἓν ἐδῶ· ἐπειδὴ εἰς τὸ παρὸν Λεξικὸν καταγράφονται ὀνομαστὶ εἰς πλάτος τὰ ὑσιωδέστερα.

ΔΕΝΔΡΙ'Σ. Τὸ γινόμενον εἰς τὰ παλαιὰ δένδρα τῆς Δρυὸς καὶ ἄλλων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς βράχους, εἶδος χόρτου, ξηρὸν, καὶ ἄκαρπον· χρησιμεύει εἰς τὰ κιβώτια τῶν ἀργιλλικῶν σκευῶν, καὶ ὑελικῶν διὰ νὰ μὴ σπάσων εἰς τὴν μετακόμισιν, καὶ μὲ αὐτὴν στιβαγμένα φέρονται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Γερμανίαν.

ΔΕΝΔΡΟ'Ρ'Ρ'ΟΔΟΝ. Τὸ καὶ Ῥόδιον παρὰ τῶν Λατίνων· δένδρον μέγα βλαστάνον εἰς τὰς Ἀντίλλας, τοῦ ὁποίου ὁ κορμὸς γίνεται τόσον χονδρὸς, ὥστε οἱ αὐτόχθονες σκάπτουν μονόξυλα χωροῦντα 30 ἀνθρώπους. Τὸ ξύλον του εἶναι μαρμαρωτὸν, καὶ μυρίζει ὡς ῥόδον,

δον, διὰ τοῦτο ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ χρησιμεύει εἰς λεπτουργήματα· τὰ λευκά τε ἄνθη εἶναι εὐώδη ὁμοίως.

Ἀπὸ τὸ ξύλον τε γίνονται μὲ τὴν κατασταλαγὴν νερὸν εὐῶδες, καὶ ἔλαιον λευκὸν εὐωδέστατον, ὅμοιον μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἐλαίας ὅταν ᾖναι νωπὸν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα πήγεται, καὶ κοκκινίζει· χρήσιμον διὰ τὴν εὐωδίαν. Γίνεται καὶ ἄλλο ἔλαιον μελανὸν χρήσιμον εἰς τὰ παγώματα τῶν ποδαρίων. Εἶναι εἶδος Ἀσπαλάθου, κατὰ τὰς Βοτανικὰς, τὸ δένδρον τοῦτο.

ΔΕΝΔΡΑΧΑ'ΤΗΣ. Ἀπὸ τὸ Δένδρον, καὶ Ἀχάτης, ἤτοι λίθος Ἀχάτης εὑρισκόμενος εἰς τὴν Γεζράταν τῆς Περσίας, καὶ ἐμπεριέχων μὲ θαυμασίαν φυσικὴν τέχνην μέσα εἰς τὸ διαφανὲς λευκὸν χρῶμά τε, δένδρα, μάλιστα βάτους ἐξαισίαν κατασκευὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰ κειμήλια τῶν περιέργων Φυσικῶν.

ΔΕ'ΡΜΑ. Ὀνομάζεται γενικῶς εἰς ὅλα τὰ ζῶα ἐκείνη ἡ σαρκίνη φλοιὰ, ἡ ὁποία ἐμπερικλείει τὰ μέλητων, καὶ ὅλον τὸ σῶμα· καὶ ἐπειδὴ πολὺ χρησιμεύει εἰς τὰς ἀνθρωπίνας χρείας, ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον, καὶ πολυειδῶς μεταχειρίζεται καὶ ἑτοιμάζεται.

Δέρμα ὠμὸν, ἤτοι ἀνέργαστον λέγεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πωλεῖται νωπὸν, ἢ καὶ ἁλατισμένον, ὅταν ξηραίνηται, ἢ ἁλατίζηται, καὶ πωλῆται μετὰ τὴν σφαγὴν, ἢ καὶ θανὴν τῶν ζώων· ὁποῖα εἶναι τῆς Ῥωσσίας τὰ βοϊδοτόμαρα, καὶ τῆς Ἀμερικῆς τὰ αἰγοτόμαρα, καὶ ἄλλα.

Δέρμα δὲ ἐργασμένον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον βυρσοδεψικῶς, ἢ σκυτοδεψικῶς, ἢ καὶ διφθερουργικῶς ἑτοιμάζεται πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἰδὲ ΒΥΡΣΟΔΕΨΙ'Α, καὶ ΔΙΦΘΕ'ΡΑ.

Δέρματα ξηρὰ λέγονται, ὅσα χωρὶς νὰ ἁλατισθῶν, ἢ ἐργασθῶν, μὲ τὸ μαλλὶ ξηραινόμενα πωλῶνται μεταφερόμενα ἐμπορικῶς.

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν εὐχρηστοτέρων εἰς τὸ ἐμπόριον δερμάτων γράφομεν τὰ χρειώδη κατὰ λέξιν, πολυλογία εἶναι καὶ νὰ τὰ ὀνομάσωμεν ἐνταῦθα.

ΔΙΑ-

ΔΙΑΓΡΙΔΙΟΝ, ὀνομάζεται ἡ Σκαμμωνία, ἀφ' οὗ μὲ τὴν ἕνωσιν ἄλλων ἰατρικῶν ἐλαττωθῇ ἡ δύναμίς της. Ἰδὲ ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ.

ΔΙΑΣΠΡΟΝ, εἶδος μαρμάρου, ἢ πετραδίου ὁμοίου μὲ τὸν Ἀχάτην, πολύχροον, καὶ ἰδιαιτέρως πράσινον καὶ κόκκινον. Εἰς τὰ Πυρηναῖα εὑρίσκεται ἀνθηρὸν (florido) ὀνομαζόμενον, καὶ εἰς τὴν σύνθεσίν του φαίνονται ποταμοί, ζῶα, ἐρείπια, ὀπῶραι, καὶ ἀνθρώπιναι μορφαὶ, καθὼς παίζουσα τὰ μορφώνει ἡ πάντεχνος φύσις.

Δίασπρον λέγεται καὶ τὸ μονόχροον, ἤτοι κόκκινον, ἢ πράσινον· ἀπὸ αὐτὰ ὑπολιπτικώτερα εἶναι τὰ πορφυρᾶ, τὰ ἐρυθρὰ, τὰ σαρκόχροα, καὶ τὰ ῥοδόχροα.

Δίασπρον προσέτι ὀνομάζεται καὶ πέτρα ταυτόχροος ἔσω καὶ ἔξω σύνθετος ἀπὸ σπυρωτὰ ἄτομα, χωρὶς στιλπνότητα εἰς τὸ ῥάγισμα, ὀλιγώτερον σκληρὰ ἀπὸ τὸν Πυρίτην, ὥστε μόλις μὲ πολλὰ κτυπήματα τοῦ πυροβόλου, πυροβολεῖ ὀλίγον, περισσότερον δὲ ἀπὸ τὸν γύψον, ἤτοι ἔχει τὸ μέσον τοῦ πυρίτου, καὶ γύψου. Τελοποιεῖται μὲ δραστικὸν πῦρ· εὑρίσκεται εἰς Ὀρυκτεῖα ἴδια· δὲν διαλύεται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ εἶναι μονόχροος, καὶ πολύχροος ἀδιαφόρως.

Δίασπρος Ὄνυξ, λέγεται ὅταν τὸ Δίασπρον ἔχῃ συμπλέκτους φλέβας, καὶ ποικιλότητας τοῦ Ἀχάτου· ὅθεν προσονομάζεται πελιδνὸν, κόκκινον, ὄνυξ μειῶδης, χαλκηδόνιον. Ἀνάγνωθι τὴν Ἐγκέλου Πυροτολογίαν, καὶ τὴν Οὐαλλερίου Ὀρυκτολογίαν.

ΔΙΚΤΥΟΝ. Πλέγμα ἀραιὸν ἀπὸ νῆμα χρήσιμον εἰς τὸ κυνῆγι τῶν ζώων, καὶ πτηνῶν, εἰς τὸ ἁλίευμα τῶν ὀψαρίων, καὶ εἰς ἄλλα ἔργα.

Δίκτυον ὀνομάζεται καὶ πλέγμα ἀραιότατον ἀπὸ χονδρὰ σχοινία καννάβεως ἐκτεινόμενον καὶ συστελλόμενον μὲ δύω μακρὰ ξύλα, καὶ χρήσιμον εἰς τὸ σύναγμα, καὶ μεταπόμισιν τῶν ἀχύρων.

Τὸ Δίκτυον εἶναι εὔχρηστον διὰ νὰ σκεπάζουν οἱ λευκασταὶ τῶν κυρίων αὐτὰ διὰ νὰ τὰ βλέπῃ ὁ ἥλιος, καὶ

ἡ δρό-

ἡ δρόσος, ἀλλὰ νὰ μὴ τὰ πειράζῃ ὁ ἄνεμος, καὶ τὰ πτηνά.

Ἀλλὰ Δίκτυα κυρίως εἶναι τῶν ὀψαράδων, τὰ ὁποῖα ὑσιῳδῶς διαιρῦνται εἰς Σαγήνας, ἤτοι τὰ ἁπλώμενα διὰ νὰ περάσωσι τὰ ὀψάρια, καὶ νὰ πιασθῶσι.

Εἰς Γρίπους, τὰ ἐξαπλώμενα, καὶ ἀμφοτέρωθεν συρόμενα διὰ νὰ συνεφελκύσωσιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν τὰ ὀψάρια. Οἱ Πεζόβολοι, ἤτοι τὰ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἐπιῤῥιπτόμενα εἰς τὰ ὀψάρια δίκτυα κυκλοτερῆ, καὶ ἐμπεριφέροντα μολυβδίνας βολίδας, καὶ ὅσα ἄλλα ὁμοιόπλεκτα χρησιμεύουν εἰς τὴν Ὀψαρικήν.

Κατὰ τὸ διαφορετικὸν μέγεθος τῶν ὀψαρίων διαφέρει καὶ ἡ ἀραιότης τοῦ πλέγματος τῶν Δικτύων. Τὰ λεγόμενα Ξυφιόθηρα, ἀπὸ τὰ Ἀθηρινὰ ἔχειν τόσον διαφορὰν, ὅσην ὁ ξυφίας, ἀπὸ τὴν ἀθηρίναν· ἀλλ' ὅλα ἔχειν τὸν ἴδιον τρόπον τῆς πλοκῆς, ἡ ὁποία δὲν εἶναι τόσον δύσκολος.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πλέκουν τὰ χρειώδη οἱ ἴδιοι ἁλιεῖς, αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ παιδία των, καὶ τὸ νῆμα τὸ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα, ὁπόθεν φέρονται καὶ πλεγμένα, πωλούμενα μὲ τὸν Τουρὰν, ἤτοι Κυκλίδη, καθὼς καὶ τὸ ἴδιον νῆμα.

ΔΙΚΤΑΜΟΝ, χόρτον ἰάσιμον, καὶ εἰς μεγάλην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Παλαιοῖς, οἱ ὁποῖοι ἐδόξαζον καὶ ὅτι ἀποβάλλει τὰ βέλη ἀπὸ τὰς πληγὰς, καὶ τὰς ἰατρεύει, καὶ ὅτι ἐβλάστανε μόνον εἰς τὴν Κρήτην. Τοῦ χόρτου τούτου οἱ πολλοὶ κλόνοι εἶναι σκεπασμένοι ἀπὸ βαμβάκι λευκὸν, καὶ μὲ κορυφὰς πυκνὰς, καὶ ὁ σπόρος ἐμπεριέχεται εἰς κάλυκας. Τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἔχει καὶ τῶν νεωτέρων τὸ Δίκταμον, τὸ ὁποῖον καὶ Φραξινέλλαν λέγουσι, καὶ γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἄλλα μέρη λευκῆ χρώματος, μὲ κλόνους πολλὰς κοκκινωπούς, καὶ φύλλα Μελεΐνης ὅμοια, ἄνθη ὡς στάχυας σταχτιρὰ, καὶ πορφυρᾶ, καὶ κάλυκα ἔχοντα κόκκους μαύρους, ὠοειδεῖς, καὶ ἀκιδωτὰς ἀπὸ τὸ ἓν μέρος.

Ἡ ῥίζα τῦ Διπτάμου ἐπαινεῖται ὡς ἰατρικὸν εἰς τὰ δήγματα τῶν φαρμακερῶν ζώων, ἀνθελμυνθικὴ, καὶ ὠφέ-

φέλιμος εἰς τὸν κώλυκαν, καὶ ἄλλα· πρέπει ὅμως νὰ ἦναι λευκὴ, καὶ ἔσω, καὶ ἔξω.

ΔΙΚΤΑΜΟΝ τῆς Βιργινίας. Ἰδὲ ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ.

ΔΙΑΜΑΝΤΙ. Ἰδὲ ΑΔΑΜΑΣ.

ΔΙΜΙΤΟΝ, ἰδὲ ΠΑΝΙΟΝ. Λέγεται δὲ Δίμιτον, διότι ὑφαίνεται μὲ διπλῆν μίτον, ἤτοι κλωστήν.

ΔΙΠΤΡΟΣ ΑΡΤΟΣ, ἤτοι δὶς ἑψημένος, τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸ Τυρκικὸν παξιμάδι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ συνειθισμένον ψωμὶ διὰ τὰς πλησιοχώρους θαλασσοπορίας τῶν ἔσω θαλασσῶν· τὸ δὲ διὰ τὰς μακρεῖς Ὠκεανοὺς εἶναι τετράκις ἑψημένον, καὶ διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ προεψήνεται ἓξ μῆνας, καὶ ἔπειτα βάλλεται εἰς τὰ καράβια, μάλιστα τὰ βασιλικά· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν διάρκειαν αὐτῆ συνίσταται ἡ ζωοτροφία, καὶ ζωὴ τῶν ναυτῶν, καὶ ἐπιβατῶν εἰς ἐκείνας τὰς μακρὰς ναυπλοΐας, δίδεται ὅλη ἡ προσοχὴ εἰς τὸ ζύμωμα, καὶ ἕψημα τούτου τοῦ ξηροῦ Διπύρου Ἄρτου, καὶ πολλοὶ Συγγραφεῖς ἔδωκαν κανόνας εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας τέχνης, τὰς ὁποίους ἐγὼ παρατρέχω, ἐπειδὴ τὸ γένος μας δὲν μετέχει μήτε εἰς τὰς θαλασσοπορίας ἐκείνας, μήτε εἰς τὰς προβλέψεις τῶν ἀποθηκῶν, καὶ τῶν ζωοτροφῶν διὰ πολυετίαν εἰς τὰ φρούρια. Ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὴν λεγομένην παλαιὰν Μητρόπολιν τῆς Θεσσαλονίκης, (τὸν ὁποῖον εἶδα) ἀποδεικνύει τὴν ἐντέλειαν τῶν Ἐνετῶν εἰς ταύτην τὴν τέχνην· διότι ὑπὲρ τὰς 4 ἑκατονταετηρίδας ἀκόμη ἔχει ὀσμὴν ἄρτου, καί τοι διαλυθεὶς εἰς κόνιν.

Ὕλη τοῦ Διπύρου Ἄρτου εἶναι μόνον τὸ ἀλεῦρι τοῦ σίτου, καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ κατασκευάζουν καὶ οἱ συνήθεις ἀρτοποιοὶ, καὶ ψωμοπῶλαι· τὸ εὐθυνώτερον ὅμως φέρεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ῥωσσίας, καὶ τοῦτο μόνον ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' ὀλίγην ὕλην δίδει, διάτι οἱ ἄνθρωποι προτιμοῦν νὰ λαμβάνουν σιτάρι, ἢ ἀλεῦρι, καὶ τὸ ζυμώνουν, καὶ ἑψήνουν μόνοι των.

Οἱ Δίπυροι Ἄρτοι ἢ εἶναι κομμάτια, καὶ οὗτοι εἶναι οἱ καθ' αὐτὸ συνειθισμένοι· ἢ εἰς ψωμοὺς οὕτω ζυμω-

μέ-

μένους στρογγύλους καὶ λεπτοὺς, καὶ ὀνομάζονται Γαλέται· καὶ οὗτοι εἶναι ἐγκριτότεροι, καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς γίνονται. Ἡ πώλησις ὅλων αὐτῶν γίνεται μὲ τὸ καντάρι.

ΔΙΣΚΟΣ. Ἀγγεῖον ἐπίπεδον μὲ περιφέρειαν ὀλίγον ὑψωμένην (ὁ Ταβλᾶς) στρογγύλον, ἢ καὶ ὠειδὲς, χρήσιμον εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, διὰ νὰ τεθοῦν τὰ γλυκὰ, ὁ Καφὲς, τὸ Θὲ, καὶ τὸ ἁπλοῦν νερόν.

Γίνονται Δίσκοι ἀπὸ ἄργυρον, καὶ φυσικὰ εἶναι οἱ καλήτεροι, ἀπὸ Μέταλλον Κασσιτερινὸν, καὶ ἀπὸ πέταλον σιδηρᾶν ἀλειμμένον μὲ στερεὰν πίσσαν, καὶ ζωγραφισμένον μὲ περιέργους ποικιλότητας.

Οἱ πρῶτοι γίνονται εἰς τὸν τόπον, καθὼς καὶ οἱ ἀργυροῖ διὰ τοὺς μεγιστᾶνας καὶ εὐπαταστάτους, οἱ δὲ δεύτεροι, καὶ τρίτοι, φέρονται ἔξωθεν. Ἡ Γερμανία μᾶς δίδει τὰς καλητέρους κασσιτερομεταλλικὰς, καὶ ἡ Ῥωσσία τὰς ὡραιοτέρους πισσοζωγραφιστούς· πωλοῦνται δὲ μὲ τὸ κομμάτι, καὶ οἱ τελευταῖοι χαλοῦν ἀπὸ τὴν φωτίαν παντελῶς. Προσεκτέον λοιπὸν νὰ μὴ βληθῇ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς θερμότατόν τι πρᾶγμα.

Δίσκος δικαίως ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ, καὶ τὸ μεγάλον χάλκινον, ἢ ὀρειχάλκινον (σινὶ) κυκλικὸν τραπέζι, καὶ τὸ ταψὶ, εἰς τὸ ὁποῖον ἑψήνονται πλακοῦντες, καὶ ἄλλαι· καὶ τελευταῖον τὸ μακρὺ ὀρειχάλκινον ταψὶ διὰ τὰς καπνοσύριγκας.

ΔΙΥΛΙΖΩ, καὶ ΔΙΥΛΙΣΜΑ, τὸ διαχώρισμα τῶν μετάλλων ἀπὸ ἀλλήλων, καὶ κυρίως τοῦ Χρυσοῦ, καὶ Ἀργύρου· γίνεται παρὰ τῶν Μεταλλουργῶν, καὶ Χρυσοχόων. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣ καὶ ΑΡΓΥΡΟΣ.

ΔΙΦΘΕΡΑ. Εὐλόγως ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἡ Γοῦνα, ἐπειδὴ Δὶς φθείρεται συνεχωμένον τὸ δέρμα μὲ τὸ μαλλίτου· ἤτοι ἅπαξ ἐπάνω εἰς τὸ ζῶον, ὡς μέλος του, καὶ δεύτερον φορούμενον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ὠνομάτιζαν (καθ' ὅσον ἰξεύρω) μὲ γενικὴν λέξιν τὰς διφθέρας, διότι μήτε αὗτη, μήτε ἡ Σισύρα δὲν ἔχουν τοσοῦτον ἐκτεταμένην σημασίαν.

σίαν. Τὰ διφθεροφόρα μέρη, ὁποῖα εἶναι τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἦσαν ἄγνωστα εἰς αὐτοὺς, παρομοίως καὶ αἱ δι' ἡμᾶς πολύτιμοι Διφθέραι· ὅθεν οὔτε πολὺ τὰς μετεχειρίζοντο· καὶ κατὰ τὸ εὐπαράγωγον τῆς Γλώσσης ὠνόμαζον τὰς γνωστὰς, ὡς καὶ τὰ ἁπλᾶ δέρματα κατὰ παραγωγὴν ἀπὸ τὰ ζῶα, ἤτοι Λεοντῆν, τὸ Δέρμα τῦ Λέοντος, Μηλωτῆν, τὸ τοῦ Προβάτυ, διότι Μῆλον τὸ πρόβατον, Ἀλωπεκῆν, τὸ τῆς Ἀλώπεκος, κ. τ. λ.

Τὸ Ἀσιατικὸν μακρὺ ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον ἀναγκαζόμεθα νὰ φορέσωμεν, καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς μας μὲ ὀλίγον πῦρ τὸν χειμῶνα, ζητεῖ τὴν πολλὴν μεταχείρισιν τῶν Διφθερῶν. Ἐπολλαπλασιάσθησαν λοιπὸν εἰς ἡμᾶς τὰ τοιαῦτα δέρματα, καὶ ἔλαβον γενικὴν ὀνομασίαν τὸ, Γῦνα, ἴσως ἀπὸ τὸ γεννῶ, διότι μεταχειριζόμεθα τὸ δέρμα μὲ τὴν συγγενομένην τρίχαν του, ἂν ὁ πρῶτος ὀνομαθέτης (τὸ ὁποῖον ἀμφιβάλλω) ἐφρόντισε διὰ παραγωγὴν, καὶ ἐτυμολογίαν· ἐγὼ ὅμως προκρίνω τὸ, Διφθέρα, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ συνεθισθῇ εἰς τὴν γλῶσσάν μας.

Διφθέραν, ἤτοι Γῦναν, λέγομεν δέρμα ζώυ μὲ τὰς φυσικάς του τρίχας, χρήσιμον διὰ φόρεμα πρὸς ἐπίδειξιν, ἢ θερμότητα, ὅθεν καὶ συρραμμένον μὲ ἄλλα ὅμοιά του κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἐνδύματος.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ δέρματα τῆς Παρδάλεως (τῦ Ῥύσου) τῆς Ἄρκτου, τοῦ Θόαντος (Τζακάλου) τῦ Λύκυ, τῦ Λυγκὸς (Καρᾶ Κυλὰκ) τῦ Σκύλυ, τῆς Γαλῆς, τῦ Σκιύρου (Βερβερίτζας) τοῦ Κουναδίου, τῦ Ζαρδιαβᾶ, τῦ Σαμουρίυ, τῦ Σιντζαπίου, τῦ Λαγῦ, τῦ Λαγιδίου, τῦ Ἀρνίυ, τῦ Προβάτυ, τῆς Αἰγὸς, τῆς Στρυθοκαμήλυ, κ. τ. λ. περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὰ κατὰ λέξιν Ἄρθρα.

Ἀρετὴ τῆς Διφθέρας εἶναι νὰ ἔχῃ δασὺ, ἤτοι πυκνὸν, ἁπαλὸν, μακρὺ, καὶ εἰς ὡραῖον χρῶμα τὸ μαλλίτης.

Τὰ ὑπερβόρεια μέρη ἐνδίδυν τὰς καλητέρας, καὶ πολυ-

λυτιμοτέρας Διφθέρας, ἐκτὸς μόνης τῆς Παρδάλεως, ἡ ὁποία εὑρίσκεται καλὴ εἰς τὰ θερμότερα κλίματα. Ὅλα τὰ λοιπὰ διφθεροφόρα ζῶα, ὅσον εἶναι βορειότερα, ἄλλο τόσον εἶναι καλήτερα. Διὰ τοῦτο ἓν ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ ἄρθρα τῆς Ῥωσσίας, καὶ τῆ Καναδᾶ εἶναι τοῦτο· καὶ ἡ Τυρκία λαμβάνει μεγάλας ποσότητας. Ἴδε ΒΙΒΛ. Β'. τῆ παρόντος Συγγράμματος.

ΔΙΦΘΕΡΟΥΡΓΟ'Σ, ἢ Διφθεροποιὸς ὁ κοινῶς λεγόμενος Γούναρις.

ΔΙΦΘΕΡΟΥΡΓΙ'Α. Ἡ τέχνη τῆ Διφθερουργῆ συνισταμένη εἰς τὴν ἀγοράν, ἔργασμα, κατασκεύασμα, καὶ πώλησιν τῶν Διφθερῶν.

Ἡ τέχνη αὕτη ἔλαβε μεγάλην ἐπίδοσιν εἰς τὸ γένος μας πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς εἰς διφθέρας τρυφῆς τῶν κατοίκων τούτου τοῦ εὐρυχώρου Βασιλείου. Οἱ Κωνσταντινουπολῖται διφθερουργοὶ ἐχρημάτισαν μεγάλη, καὶ πρώτη Συντεχνία (ἰσνάφι ἢ ρουφέτι) καὶ οἱ πρωτομαΐστορές των (ἀρχιτεχνῖται), εἶχαν δευτέραν φωνὴν μετὰ τοὺς ἄρχοντας, ἴσως διότι τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον ὄντας τότε μικρότατον εἰς ἡμᾶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ μεταξὺ τούτων, καθὼς ἀνήκει διὰ πολλοὺς λόγους εἰς αὐτό.

Ὁ Διφθερουργὸς, καὶ πρὸ αὐτῆ ὁ ἔμπορος, χρειάζονται ἐπιτηδειότητα πολλὴν διὰ νὰ ἀγοράσουν τὰ διφθεροφόρα δέρματα, ἐπειδὴ ὅλα ἀγοράζονται χωρὶς ζύγι, ἢ μέτρον ἐκτάσεως· ἀλλὰ μὲ μόνα τὰ ὀμμάτια διακρίνεται τῶν πολυτιμοτέρων ἡ ποιότης, καθὼς τῶν Σαμουρίων, τὸ χρῶμα δηλαδὴ, ἡ δασύτης, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Πωλῶνται δὲ ὅλα μὲ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ἀνὰ ἕν ὡς τὰ μεγάλα δέρματα, ἤτοι λύκου, ἄρκτου, παρδάλεως, κ. λ. ἢ μὲ τὴν ζυγὴν, ὡς τὸ λευκὸν τῆς ἀλώπεκος, ἢ μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα, (σορόκι Ῥωσσιστὶ λεγόμενον· διότι σόροε τὰ τεσσαράκοντα) ὡς τὰ σαμούρια, καπύμια, ἐνυδρίδες· ἢ μὲ τὴν χιλιάδα, ὡς τὰ συντζάπια· μὲ τὴν ὀκὰν πωλῶνται τὰ ἀποκόμματα, (χορδᾶς) τῶν δουλευμένων σαμουρίων, ἐνυδρίδων, καὶ ἄλλων.

Ὠμὸν

Ὠμὸν καὶ ἀνέργαστον, λέγεται τὸ δέρμα ὅταν πωλῆται καθὼς ἐκδαρῇ ἀπὸ τὸ ζῶον, μόνον ξηραμένον.

Ἐργασμένον, τὸ ὁποῖον καὶ Ἀργασμένον, ἤτοι λευκασμένον, λέγεται, ὅταν μὲ τὴν μέθοδον τῆς Διφθερουργίας ἑτοιμασθῇ.

Δασὺ, τὸ μαλλιαρὸν, τὸ ὁποῖον καὶ μαλλάτον κοινῶς ὀνομάζεται.

Ἀραιότριχον, τὸ παρὰ τῶν Διφθερουργῶν Λεβρὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι κατώτερον.

Τῶ καλοκαιρινῶ κυνηγίου τὰ δέρματα εἶναι πολὺ κατώτερα· διότι ὄχι μόνον ἔχουν ὀλίγας, καὶ ἀσθενεῖς τὰς τρίχας, ἀλλὰ καὶ πίπτουν. Διὰ τοῦτο πρώτη παραγγελία δὶ ὅσους ἐμπορεύονται εἰς δέρματα μὲ μαλλία, πρέπει νὰ ἦναι ἡ προσοχὴ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ φανεύματος τῶ ζώου· ἐπειδὴ ὅσον βαρύτερος εἶναι ὁ χειμὼν, ἄλλο τόσον ὁμοιάζει μὲ τὸ ὑπερβόρειον κλίμα, ὅπου εἴπαμεν, ὅτι γίνονται τὰ καλήτερα δέρματα διὰ διφθέρας· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ τὸ θέρος κάμνει τὰ ἐναντία ἀποτελέσματα, ἤτοι τὸ κλίμα ὁμοιάζει τὰ θερμότερα, καὶ τὰ δέρματα εἶναι ἄμαλλα, καὶ κακότριχα· ἡ προβλεπτικὴ φύσις δίδει τὸ μαλλὶ εἰς τὰ ζῶα κατ' ἀναλογίαν τῶ ψύχους.

ΔΙΦΘΕΡΟΥΡΓΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΜΑ.

Κατὰ τὸ μέγεθος τῶ δέρματος, τὴν χονδρότητά τε, καὶ τὴν ἁπαλότητα, ἢ τραχύτητα τῆς τριχὸς, γίνεται ἀναλόγως, καὶ κατὰ διαφορετικὸν τρόπον, τὸ ἔργασμα.

Ἐπαινῶνται οἱ Ῥῶσσοι κυνηγοὶ καὶ διὰ τὴν μέθοδον τοῦ νὰ φονεύουν τὰ μικρὰ καὶ πολύτιμα ζῶα, χωρὶς τὴν μεταχείρισιν τῶν πυροβόλων ὅπλων, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητά των εἰς τὸ νὰ τὰ ἐκδάρουν, χωρίζοντες τὸ δέρμα εἰς μόνον τὸ σχίσμα τοῦ στόματος, καὶ ἐκδέρον-

ροντές το ολάκαιρον ἀπὸ τὸ σῶμα τῦ ζώου, χωρὶς παραμικρὸν σχίσμα, ἢ βλάβην. Τοιαῦτα εἶναι τὰ κακούμια, τὰ σιντζάπια, τὰ σαμύρια, καὶ τὰ ὅμοια, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῦ ζωντανῦ ζώου, μὲ τὰ ποδάρια, ὀνύχια, οὐρὰν, καὶ κεφάλι.

Ἀπανταχοῦ ἰξεύρουν οἱ Διφθερουργοὶ νὰ ἐργάσθν τὰ δέρματα, καὶ οἱ ὁμογενεῖς μας δὲν εἶναι κατώτεροι εἰς ταύτην τὴν πρώτην ἐπίχειρισιν τῆς τέχνης των, τὴν ὁποίαν ἐδῶ καταγράφομεν ἐν συνόψει κατὰ τὸν προκείμενον σκοπόν μας εἰς τὸ παρὸν Σύγγραμμα.

Ἔργασμα τῶν Μεγάλων Δερμάτων. Διὰ τὰ τοιαῦτα, ἤτοι ἄρκτω, σκύλων, καὶ λύκων δέρματα, κατασκευάζεται ἔργασις, ἤτοι ἄργασις (καθὼς λέγων οἱ ἐδικοίμας Διφθεροποιοὶ) ἀπὸ τὸν κολλητικὸν ζωμὸν κοιλιῶν τῶν ζώων, ἢ ἁπλοῦν οὖρος, βρέχονται μὲ αὐτὴν διπλῶς τὰ δέρματα, καὶ ἀφίνονται περὶ τὰς 8 ὥρας θημωνιασμένα. Γίνεται τὸ αὐτὸ πάλιν, καὶ ἀφήνονται ὁμοίως ἕως νὰ βραχῦν καλὰ ὅλα, καὶ ὁλόκληρα.

Τὰ λυκοδέρματα τὰ βάλλουν εἰς κάδον μετὰ τὸ ἀνωτέρω βρέγμα, ἀνὰ 4, ἢ 5, καὶ ἄνδρας γυμνὸς ἕως τὸν ὀμφαλὸν, περιεζωσμένος ῥῦχον πλατὺ καὶ περιδεδεμένον εἰς τὰ χείλη τοῦ κάδου, τὰ πατεῖ περὶ τὰς 2. ὥρας· τὰ ἐκβάλλει· ζεσταίνεται ὁ κάδος· ἀλείφονται τὰ δέρματα μὲ ὑπόστασιν ἐλαίου, καὶ πάλιν ζυμώνονονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου· μετὰ ταῦτα ὅλα τὰ χονδρὰ δέρματα τρίβονται ὑποκάτω ἀπὸ χονδρὸν σίδηρον διὰ νὰ ἀπαλύνων λεπτυνόμενα.

Μετὰ τὸ τοιῦτο ἔργασμα σχιζόμενα ἀνοίγονται· βάλλονται ἐπάνω εἰς τὸν λεγόμενον Δέριον Ἵππον (Ξυλάλογον) ἐπιστηριζόμενον ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος εἰς τὸν τοῖχον, καὶ δεμένα εἰς τὸ σταυρωτὸν χιαστὸν ξύλον ξύνονται μὲ τὸν ξυστῆρα, ἤτοι μαχαῖρι μὲ τὴν τομὴν ὀλίγον γυρισμένην πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐργαστῦ. Ἄλλοι ἔχουν καρφωμένον τὸν ξυστῆρα ἐπάνω εἰς τὸ ξυλάλογον, καὶ ξύουν τὸ δέρμα, ἕως νὰ ἐκβῇ ὅλη ἡ ἐπιδερμὶς

μὶς (1) ἢ ὕτως, ἢ ἄλλως μέτρον τοῦ ξύσματος εἶναι τὸ νὰ φανῶν αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν, χωρὶς νὰ ξεσθῇ βαθύτερον· διότι μετὰ τὴν μεταχείρισιν πίπτουν αἱ τρίχες, καὶ εἶναι ἐλάττωμα τῆς διφθέρας· τεινάσσεται μὲ μικρὰν ῥάβδον τὸ δέρμα, διὰ νὰ σηκωθῇ ἡ τρίχατα. Ἔπειτα τὰ λυκοτόμαρα μὲ γύψον τριμμένον βραστὸν, βάλλονται εἰς βαρύλλιον, περιστρέφονται ἀργὰ ¼ τῆς ὥρας, καὶ ἐκβαλλόμενα ῥαβδίζονται διὰ νὰ τειναχθῇ ὁ γύψος.

Τὸ ξύσμα τῶν λεπτῶν δερμάτων γίνεται ἐπάνω εἰς σιδηροῦν ξυστῆρα, κοπτερὸν, κυρτὸν, καὶ καρφωμένον εἰς δύω στερεὰ ξύλα· τὸ δέρμα τριβόμενον ἐπάνω εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸ μέρος τὸ γυμνὸν ῥίπτει ὅλην τὴν ἐγκεκολλημένην εἰς αὐτὸ ἐπιδερμίδα, καὶ σάρκας, καὶ ἀπαλύνει.

Ἔργασμα μικρῶν Δερμάτων. Τοιαῦτα εἶναι ὅσα ἔχουν τὴν τρίχα ἀπαλὴν, καὶ τὸ δέρμα λεπτὸν, καθὼς αἱ ἀλωπεκαῖ, καὶ τὰ μικρότερα.

Ἔπαρε πίτυρα, ἀνακάτωσέτα μὲ κρόκκους ὠῶν, καὶ ἀρκετὸν ἄλας εἰς σκάφην, λύωντας πρότερον τὸ ἄλας μὲ τὸ νερὸν, καὶ κάμετα ζυμάρι νερουλόν. Ἄλειψε τὸ δέρμα ἕως 2 δακτύλων πάχος, δίπλωσέτο, καὶ ἄφες το 2 ἡμέρας. Ξύσε εἰς ἓν μέρος τὸ δέρμα, καὶ ἂν ἦναι λευκὸν, εἶναι ἐργασμένον, εἰ δὲ μὴ, ἄφες το 8 ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα ξύσε τὴν ἐπιδερμίδα εἰς τὸν ξυστῆρα, βάλε ἀλεῦρι ἀρκετὸν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐπιδερμίδος, δίπλωσε τὸ δέρμα, ἄφες το πάλιν 2 ἡμέρας, τείναξε τὸ δέρμα, καὶ βάλετο εἰς τὸν ἀέρα νὰ στεγνώσῃ.

Ἔργασμα τῶν Ἀρνιακῶν. Λάβε 100 ἀρνιακὰ, βάλετα νὰ μοσχεύσουν 2 ἡμέρας εἰς σκύφον μὲ νερὸν ἁπλῶν, ξύσετα ὡς εἴπαμεν, κόψε τὰ ὠτία, τὴν ῥίνα, καὶ

(1) Τότε ἡ τομὴ τοῦ ξυστῆρος πρέπει νὰ κλίνῃ πρὸς τὸ ἐναντίον μέρος τοῦ Διφθερουργοῦ.

καὶ τὰς σιαγόνας, καὶ ἀφ' ἓξ ξεσθῦν δύω δέρματα, βάλετα εἰς ἄλλον σκύφον μὲ καθαρὸν νερὸν, καὶ ἄφες τα μίαν ἕως 2. ὥρας, ἔκβαλέτα, καὶ βάλετα ἐπάνω εἰς τὸν ξυστῆρα διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ νερὸν, καὶ νὰ ἐκβῇ ἡ ἀκαθαρσία, καὶ μετὰ ταῦτα πλύνετα εἰς καθαρὸν νερὸν, τρίψετα, γύρισέτα, στράγγισέτα, πλύνετα πάλιν, καὶ στίβασέτα, καὶ εἶναι ἕτοιμα διὰ τὸ ἔργασμα.

Διὰ 100 ἀρνιακὰ χρειάζεται ἔργασις ἀπὸ 1 κοιλὸν πίτυρον βρύζας, καὶ 1 κοιλὸν κριθαρένιον, καὶ 5 ὀκάδες ἄλας ἀναλυμένον εἰς νερὸν, μὲ τὸ ὁποῖον βρέχεις, καὶ ζυμώνεις τὰ πίτυρα, καὶ βυθίζεις τὰ ἀρνιακὰ, καὶ τὰ βάλλεις εἰς καθαρὸν σκύφον σωρευμένα, καὶ χύνεις ἐπάνω τὸ ὑπόλοιπον ζυμάρι. Ἔπειτα πάτησε μὲ γυμνὰ ποδάρια τὰ δέρματα μὲ ὅλην σου τὴν δύναμιν $\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας· ἔκβαλέτα ἐπάνω εἰς σανίδα, καὶ πάλιν βάλετα, καὶ πάτησέτα ἕως 15 ἡμέρας· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀκολουθῶντας ἕως νὰ μαδίζηται τὸ κοντὸν μαλλὶ, καὶ τότε εἶναι καλὰ ἐργασμένα.

Ἔπειτα ἀμέσως ἔκβαλε τὰ δέρματα ἀπὸ τὴν ἔργασιν, καὶ σώρευσέτα ἐπάνω εἰς σανίδα, καὶ μετὰ 4 ὥρας ἄπλωσέτα εἰς τὸν ἥλιον (διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γένηται τὸ ἔργασμα τοῦτο τὸν Μάϊον, Ἰούνιον, καὶ Ἰούλιον) μὲ τὸ δέρμα ἐπάνω· γύρισέτα τὴν αὔριον ἀπὸ τὸ μαλλὶ, καὶ ἐπιμελήσετα ἕως νὰ ξηρανθοῦν, προσέχων νὰ μὴ βραχοῦν.

Βρέξε μετὰ ταῦτα τὰ ἀρνιακὰ ἀπὸ τὴν σάρκα μὲ τὸ σπογγάρι, καὶ προσάρμοσέτα ἓν μὲ τὸ ἄλλο· τὴν ἐπιῦσαν σώρευσέτα ἀνὰ 6 ἐπάνω εἰς ἐσχάραν, καὶ πάτησέτα μὲ τὸ ποδάρι ἀρκετά· ἔπειτα ξύσε τὰ δέρματα εἰς τὸν ξυστῆρα, ἀλειψέτα μὲ πίτυρον, καὶ ἄπλωσέτα.

Βαφὴ, καὶ Στίλβωμα. Διὰ νὰ βάψῃ τινὰς καὶ νὰ στιλβώσῃ κρύα τὰ διφθερικὰ δέρματα, ἀκολουθεῖ οὕτω.

Χρειάζονται διὰ τοῦτο βαφαὶ αὗται· κηκὶς, ἰὸς χαλκοῦ, στύψις Ἀγγλικὴ, χάλκανθος, ἀρσενίκιον, ἀμμωνια-

νιακὸν ἅλας, στίμμι, καὶ Σόμμακον, ὅλα καλῆς ποιότητος, καὶ εἰς τὰ ἴδια ἑκάστῳ Ἄρθρα βλέπεις τὰ γνωρίσματά των.

Ἔχοντας χύτραν χαλκίνην εἰς σχῆμα ἀπιδίου, μὲ ἐπίθεμα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λαιμοῦ, καὶ ἄλλο εἰς τὸ στόμιον, βάλετην ἐπάνω εἰς τὴν φωτίαν· ῥίψε μέσα 2 ὑγρίας ἄλειμμα βοϊδινὸν, καὶ ἀφ' ὗ λυθῇ, πρόσθες 8 λίτρας κηπίδα, σκέπασε τὴν χύτραν μὲ τὸ πρῶτον, ἔπειτα μὲ τὸ δεύτερον ἐπίθεμα, καὶ χρίσετο μὲ πηλόν· ὅταν δὲ θερμανθῇ καλὰ αὐτὸ τὸ μίγμα, πίασε τὴν χύτραν ἀπὸ τὰς λαβάς της, καὶ γυρίζοντάς την ἄνω καὶ κάτω, ἀνακάτωσέ την· ζέστανέ την πάλιν, καὶ ἀνακάτωσέ την εἰς τὸ διάστημα 3 λεπτῶν, καὶ πάλιν, ἕως νὰ γένῃ ὅλον τὸ ἔσω μία μάζα, καὶ νὰ μυρίζῃ ὡς καυμένον. Τότε γύρισε τὴν χύτραν μὲ τὴν κορυφὴν κάτω νὰ σταθῇ ἕως 8 ὥρας, καὶ ἐκβάλλωντας τὴν μάζαν, κοπάνισέ την διὰ νὰ γένῃ ψιλὴ κόνις, τὴν ὁποίαν φύλαξε εἰς πήλινον γανωμένον ἀγγεῖον καλὰ σκεπασμένην.

Ἔπαρε ἀσβέστην ἀρκετὴν, βάλετην εἰς καδίσκον μὲ τὸ νερὸν, ἄφες την νὰ κατακαθίσῃ, καὶ νὰ μείνῃ καθαρὸν τὸ νερὸν, καὶ μὲ αὐτὰ, ἰδὲ πῶς ἠμπορεῖς νὰ στιλβώσῃς Ἀλωπεκᾶς, Ἐνυδρίδας, καὶ Ἀγριογαλᾶς, καὶ τἄλλα.

Ἔπαρε 1 λίτραν στύψιν, ½ λίτραν ἀμμωνιακὸν ἅλας, 1 ½ λίτραν ἰὸν χαλκοῦ, 1 ½ λίτραν χάλκανθον πράσινον, ἕνωσε καὶ κοπάνισέ τα, καὶ βρέξετα κατ' ὀλίγον μὲ τὸ ἄνω ἀσβεστόνερον, καὶ ἄφες τα 2 ὥρας ῥευστά· τότε λάβε κηπίδας καυμένας, καὶ κοσκινισμένας 3 λίτρας, στίμμι εἰς κόνιν ½ λίτραν, λιθάργυρον 1 λίτραν, ½ λίτραν μολίβι καυμένον, καὶ 2 λίτρας μολύβδαιναν, καὶ ὅλα αὐτὰ συνένωσέ τα, καὶ ἄφες τα νὰ κατακαθίσουν.

Τότε λάβε τὸ ἐργασμένον δέρμα, ἐξάπλωσέ το εἰς σανίδα πλαγίως, καὶ μὲ σάρωθρον ἀπὸ χοιρότριχα μακρὰν, ἄλειψε τετράκις κατὰ σειρὰν τὸ δέρμα μὲ τὴν ἄνω ἐκτεθεῖσαν ἀλειφὴν ἀνακατώνωντάς την, καὶ ἔπειτα

τα σήκωσε τὰ δέρματα, καὶ ζευγαρώνοντάς τα μαλλὶ μὲ μαλλὶ, ἄφες τα εἰς τὸν ἥλιον νὰ ξηρανθῦν, καὶ γίνονται μαῦρα τὰ στιλπνά.

Ἄλλη σύνθεσις. Λάβε 3 λίτρας κηκίδα, 3 οὐγκίας ἰὸν χαλκοῦ, 4 οὐγκίας ἀμμωνιακὸν ἅλας, 2 οὐγκίας στύψιν τῆς Ῥώμης, 2 οὐγκίας λιθάργυρον, 2 οὐγκίας στίμμι, 8 οὐγκίας χάλκανθον πρασίνην· κοπάνισέ τα ὅλα τὰ λοιπὰ ὁμοῦ, τὴν δὲ κηκίδα χωριστὰ, καὶ ὁμοίως βρέχοντας μὲ τὸ ἀσβεστόνερον, στράγγισέ τα, καὶ ἀνακάτωσέ τα.

Ἄλλη σύνθεσις διὰ τὸ χρῶμα τῶν σαμουρίων νὰ βάψῃς τὸν ζαρδιαβᾶν. Ἔπαρε 2 λίτρας κηκίδα ἐψημένην, καὶ ½ λίτραν ὠμὴν, ἀμφοτέρας εἰς κόνιν· 3 λίτρας μολυβδαίνην κοκκίνην· 1 λίτραν Σόμμακον, στράγγισέ τα μὲ νερὸν ποτάμιον, ἢ βρόχινον· πρόσθες 1 λίτραν λιθάργυρον· 1 λίτραν στύψιν, 1 λίτραν χάλκανθον, ½ λίτραν ἀμμωνιακὸν ἅλας, 1 λίτραν ἰὸν χαλκοῦ. 2 λίτρας μόλυβδον ἑτοιμασμένον, καὶ ¼ στίμμι· κοπάνισε, καὶ ἀνακάτωσε ὅλα ταῦτα μὲ τὴν κηκίδα. Ἔπειτα βάλε εἰς πηλίνην χύτραν γανωμένην ὀλίγον ἀπὸ αὐτὴν τὴν σύνθεσιν, καὶ ἄλειφε τὰ δέρματα ἅπαξ πλύνοντας, καὶ πολλάκις μετὰ τὸ στέγνωμα.

Εἶναι καὶ ἄλλοι τρόποι βαφῆς τῶν τριχῶν, καὶ ἡ τέχνη αὕτη ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ τελειότητα, ἂν ἐπιμεληθῦν οἱ διφθερουργοὶ, καθὼς ἠμπορεῖ ὁ περίεργος νὰ μάθῃ ἀπὸ τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, εἰς τὴν λέξιν Pellicerie· ἀλλ' ἐγὼ παραιτοῦμαι ἀπὸ πλέον ἐκτεταμένην ἔκθεσιν.

Τὰ εἰς διφθέρας ἐργασμένα δέρματα κόπτονται ἀπὸ τοὺς διφθερουργοὺς εἰς διάφορα κομμάτια κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐνδυομένων μὲ αὐτὰς, καὶ τῶν διφθερουργῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ῥίπτουν οὔτε τὸ παραμικρὸν, καὶ Ἰδὲ ΑΛΩΠΕΚΗ, διὰ νὰ καταλάβῃς πόσων εἰδῶν διφθέραι γίνονται ἀπὸ ἕν καὶ τὸ αὐτὸ δέρμα.

Χρειάζεται πολλὴ ἐπιτηδειότης εἰς τὸ χώρισμα, καὶ ἄλλη τόση εἰς τὸ προσάρμοσμα τῶ ἑνὸς κομματίου μὲ τὸ ἄλλο, ὄχι μόνον νὰ ἔχῃ τὴν τρίχα πρὸς τὸ ἴδιον μέ-

μέρος, ἀλλὰ καὶ τὸ χρῶμα, ἢ νὰ μὴ παραλλάσσῃ, ἢ κἂν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ κάμνῃ διαφορὰν, καθὼς καὶ τὸ μῆκος, καὶ ἡ δασύτης τῆς τριχός. Διὰ τοῦτο ὁ ἐπιτηδειότερος τεχνίτης προσαρμόζει τὰ κομμάτια, καὶ ἔχωντας νέον μαθητὴν, τὰ ῥάπτει εἰς μίαν ἄκραν διὰ νὰ μὴ ἀνακατωθῶν, καὶ τὰ δίδει ὅλα ὁμοῦ εἰς τὰς διφθερορράπτας, καὶ τὰ ἀπορράπτουν.

Ἀφ' οὗ δὲ τελειώσῃ ἡ διφθέρα συνισταμένη εἰς δύω τετράγωνα ἐπιμήκη, καὶ κατὰ τὸ ἄνω μέρος στενώτερα, ὡς τρίγωνον μέγα κομμένον εἰς τὸ μέσον· ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓν λέγεται ἐμπρόσθιον (πέσσι) τὸ καλήτερον· τὸ δὲ κατώτερον ὀπίσθιον (ἀρκᾶς) ἐκτείνονται εἰς σανίδα, βρεγμένα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐπιδερμίδος· καὶ ἀφ' ἧς στεγνώσων εἰς τὸν ἥλιον, συνενοῦνται εἰς τὰς γωνίας· καὶ αὐτὰ τὰ δύω συνενωμένα ὀνομάζονται διφθέρα, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι.

Χωριστὰ γίνονται εἰς μερικὰς διφθέρας τὸ ἐπώμιον (γιακᾶς) καὶ ἡ ὦα (τὰ προφύλλια)· ὅλα δὲ ῥάπτονται μὲ νῆμα βαμβακερόν.

ΔΟΓΑ. Σανὶς διὰ βαρύλλια, καὶ κάδες, καὶ ἄλλα μικρὰ στρογγύλα ἀγγεῖα περισφιγγόμενα μὲ στεφάνια· εἶναι δὲ κυρίως ἀπὸ δένδρα, Δρυὸς, καὶ Πεύκης, καὶ Ἐλάτης, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μεταφερόμεναι πολλαὶ ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἀναπληροῦν τὰς χρείας τοῦ τόπου οἰκιακὰς, καὶ ἐμπορικὰς, καὶ περισσεύουν στελλόμεναι πολλαὶ εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.

Αἱ Σανίδες αὗται εἶναι σχισταὶ, στεναὶ, καὶ μακραὶ κατὰ διάφορα μεγέθη· αἱ πριονισταὶ δὲν εἶναι εὔχρηστοι· διότι δὲν λυγίζουν εἰς τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὰ βαρύλλια καμπύλωμα.

ΔΟΚΟΣ. Τὸ μακρὺ τετράγωνον ξύλον χρησιμεῦον εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν διὰ σύνδεσμον τοῦ κτιρίου μὲ τὴν στέγην, φερόμενον διὰ τῶν ὑδάτων εἰς σχεδίας, ὡς τὰ κατάρτια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν διαφέρει εἰμὴ μόνον, ὅτι ἡ δοκὸς εἶναι πελεκημένη τετραγωνικῶς, τὸ δὲ κατάρτιον

μέ-

μένει στρογγυλόν· ὅπου εἶναι παραθαλάσσιοι, ἢ παραποτάμιοι δρυμοὶ, γίνεται ἐμπόριον ἀπὸ τοιαύτην ξυλικήν. Ὁ Δνέπαβις, καὶ ὁ Εὔξεινος Πόντος φέρουσι τὰ διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν· ἡ διὰ ξηρᾶς μετακόμισις εἶναι ἐργώδης, καὶ πολυέξοδος, ἀλλὰ γίνεται ὅπου λείπουν τὰ νερά.

ΔΡΕΠΑΝΟΝ. Ἐργαλεῖον χαλυβένιον γεωργικὸν κατασκευαζόμενον εἰς δύω τρόπους· τὸ μὲν μικρὸν, καὶ εἰς σχῆμα ἡμισελινίου, κοπτερὸν, καὶ μὲ ὀδόντας λεπτὰς πρὸς τὸ ἔσω μέρος, μὲ λαβὴν ξυλίνην, καὶ χρήσιμον εἰς τὸ θέρισμα τῶν σιταρίων, καὶ ἁπλῶς τῶν γεννημάτων.

Τὸ δὲ μέγα ἤτοι μακρὺ χωρὶς ὀδόντας μὲ καμπύλωμα σχεδὸν ὀρθογώνιον, κοπτερὸν μόνον εἰς τὸ ἀντεστραμμένον πρὸς τὸν θεριστὴν μέρος, καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ θέρισμα τῶν χόρτων. Τὰ πρῶτα κατασκευάζονται εἰς τὴν Τουρκίαν, τὰ δεύτερα φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, ἀναγόμενα εἰς τὰς βαναυσουργίας, καὶ ὀνομάζονται Κόσαι, καθὼς τὸ θέρισμα τῶν λιβαδίων, Κόσισμα.

ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ, Σερπεντίνα, ἢ Σερπενταρία, τὸ ὀφειδοβότανον χόρτον γνωριζόμενον παρὰ τῶν ἀρχαίων Βοτανικῶν εἰς δύω εἴδη, ἤτοι Μικρὸν, καὶ Μέγα. Τοῦτο ἔχει εὐθὺν τὸν καυλὸν, γυμνὸν, ὁμαλὸν, καὶ μὲ κηλίδας, ὡς τὸ ὄφεως, ἐξ οὗ καὶ ἐπωνομάσθη. Ὑψώνεται ἕως 2 πόδας, καὶ τὰ φύλλα του συμπεριτιλύσσονται πρὸς ἄλληλα· εἰς τὴν κορυφὴν γίνεται ὁ καρπός του σταφυλοειδὴς, σταπτόχρους κατ' ἀρχὰς, καὶ κιτρινοκόκκινος, ἀφ' οὗ ὡριμάσῃ· ἡ δὲ ῥίζα του εἶναι χονδρὴ, στογγύλη, καὶ σκεπασμένη μὲ χνοῦδι λεπτὸν, καὶ ἁπαλόν.

Τὸ δὲ μικρὸν ἔχει τὸν ὅμοιον καυλὸν, ἀλλὰ τὰ φύλλα ὡς τὸ Κισσὸ, καὶ μὲ κηλίδας λευκάς· τὸν καρπόν του κίτρινον μετὰ τὸ ὡρίμασμα, καὶ τὴν ῥίζαν στρογγύλην, καὶ βολβώδη.

Οἱ Νεώτεροι ἐγνώρισαν καὶ τὰ ἀπόλυθα Δρακόντια.

Τῆς Βιργινίας, τὸ ὁποῖον καὶ Δίκταμον λέγουσι,

φύλλα εἰς σχῆμα καρυδίας, καὶ καρπὸν στρογγύλον, γεμάτον ἀπὸ κόκκους ψιλούς· ἡ ῥίζα μυρίζει σχεδὸν, ὡς ἡ αἰγρὶς, ἔχει ψιλὰς τρίχας ὡς γένεια· τοῦτο ὄχι μόνον ἰατρεύει ἀφεύκτως τὰ δήγματα, ἀλλὰ καὶ βλεπόμενον εἶναι ἀποδιωκτικὸν τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων Κροτάλλων ὄφεων. Φέρεται πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην· δίδεται παρὰ τῶν Ἰατρῶν ὡς τονικὸν, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα.

Τῆ Καναδᾶ τὸ Δρακόντιον ἔχει τρία μόνα φύλλα, καὶ τῆς Βρασιλλίας ἐγνωρίσθη ἀπὸ τῆ 1640, ἀλλ' ἀμφότερα εἶναι ἄχρηστα.

Τὸ Δρακόντιον χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὄχι μόδι ἀντιφάρμακον εἰς τὰ δήγματα τῶν Δρακόντων, ἀλλὰ καὶ ὡς στομαχικὸν, καὶ δυναμωτικὸν, καὶ ἀντιπυρετικόν.

ΔΡΥΣ (ἡ) μέγα καὶ χονδρὸν δένδρον καρποφοροῦν τὴν βάλανον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς Φυσικὰς ὑψοῦται 100 ἔτη, χονδρύνει ἄλλα τόσα, καὶ ξηραίνεται, ἤτοι θνήσκει εἰς τὰ 300. Εἶναι διαφόρων εἰδῶν, καὶ ἡ βαλανοφόρος εἶναι χρησιμωτέρα. Ἰδὲ ΒΑΛΑΝΟΣ.

Οἱ ἐπιτήδειοι ξυλοκόπται γνωρίζουν τὴν ἡλικίαν τῆς Δρυὸς ἀπὸ τοὺς ὁμοκέντρους κύκλους μὲ τὴν ἐντεριώνην τῦ δένδρου, καὶ λέγυν ὅτι ὅταν κοπῆ εἰς ἁρμόδιον καιρὸν ἑκατοντάτης ἕως τῆς διακοσιετοῦς, βαστᾷ 500 ἔτη, ἂν δὲν τὴν κτυπᾷ πολὺ ὁ ἀέρας, καὶ 1500 εἰς τοὺς Πάλους. Εἶναι λοιπὸν τὸ πολυχρονιώτερον, καὶ διαρκέστερον ξύλον, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν μεγάλην ξυλουργίαν Τεκτονικὴν, καὶ Ναυπηγίαν. Ὁλάκαιρος ὁ κορμὸς ἀποτελεῖ δοκὰς, καὶ ἄλλα μεγάλα ξύλα· πριονισμένος, σανίδας, καὶ σχισμένος, Δόγας. Ἰδὲ ταῦτα.

Οἱ κλόνοι χρησιμεύουν εἰς μικρότερα ἔργα, καὶ τὴν φωτίαν, διότι ἀποτελῦν τὰς καλοὺς ἀνθρακας· ὁ καρπὸς τὸ βαλανίδι, καὶ τὴν Βάλανον, περὶ τῆς ὁποίας ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καὶ ἡ φλοιὰ τὴν κόνιν, μὲ τὴν ὁποίαν γίνονται αἱ σκυτοδεψίαι τῶν χονδρῶν δερμάτων.

Γίνεται καὶ Μεσαία Δρῦς, τὴν ὁποίαν Πρασίνην οἱ

Γάλλοι λέγουσιν· ὁμοίως καὶ Πυγμαία, καὶ σχεδὸν χαμόδενδρον, καὶ χόρτον Χαμαίδρυς, τὸ Γαλλιστὶ Germandree.

Ε

Ε῎ΒΕΝΟΣ, εἶδος ξύλου μαύρου, σκληροτάτου, καὶ στιλπνοῦ μετὰ τὸ δούλευμα, εὐχρήστου εἰς τὴν ψιλὴν ξυλουργίαν, γινόμενον εἰς τὴν Νῆσον Μαδαγάσκαρον· τὸ δένδρον τοῦτο, κατὰ τὸν Ἱστορικὸν τῆς Νήσου Φλαννοῦρτον, γίνεται ὑψηλότατον, καὶ χονδρότατον μὲ φλοιὰν μαύρην, καὶ μακρὰ φύλλα ὅμοια μὲ τοῦ ἀρσενικοῦ μύρτε βαθυπράσινα. Ἀπὸ τὸ ξύλον τοῦτο ἐφέρετο πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐδαπανᾶτο εἰς πολλὰ σκεύη οἰκιακά. Τουρκιστὶ λέγεται Ἀβανὸς, καὶ κοινῶς Ἀβανόζι· τὸ ὁποῖον παρομοιαστικῶς σημαίνει ξύλον, ἢ σῶμα στερεὸν, ξηρότατον, καὶ ἄσηπτον.

Εἰς τὴν Ἰνδίαν, Μαδαγάσκαρον, καὶ Ἅγιον Μαυρίκιον, καθὼς καὶ εἰς πολλὰς Νήσους ἀπὸ τὰς Ἀντίλλας, εὑρίσκεται Ε῎βενος πράσινος, δένδρον βαθύσκιον, μὲ φύλλα ὁμαλὰ, καὶ πράσινα· ὁ στέλεχός του ἔχει μετὰ τὴν φλοιὰν περὶ τοὺς δύω δακτύλους λευκὸν τὸ ξύλον· ἀλλὰ τὸ ἐσώτερον ἕως τῆς ἐντεριώνης εἶναι βαθύτατον, πράσινον, καὶ ἐνίοτε μὲ ἴνας κιτρίνας, χρησιμεύει εἰς τοὺς λεπτουργοὺς, καὶ εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὸ καλὸν τοιοῦτο χρῶμά του.

Εὑρίσκεται καὶ κόκκινος Ε῎βενος, περὶ τοῦ ὁποίου οἱ Περιηγηταὶ δὲν μᾶς ἔδωκαν τελείαν καταγραφήν.

Ε῎ΓΚΑΥΣΤΟΝ. Ἀπὸ τὴν λέξιν ταύτην παράγεται τὸ Ἰταλικὸν Inchiostro, καὶ τὸ Γαλλικὸν Encre, σημαίνοντα τὴν ἁπλῶς μελάνην, ἀλλ᾽ οὐσιωδῶς εἰς ἡμᾶς τὴν Μάλθην, ἤτοι Σμάλτον, ὡς ἀληθῶς ἐγκεκαυμένην, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς ὕελον χρωματισμένην.

Τὸ λεγόμενον Κρυστάλλινον μὲ τὴν καλητέραν χορτο-

στά-

στάκτην τῆς Ἀλικάντης, καὶ ἄμμον ὑελοποιούμενα μαζῇ συνιστῶσιν Ἔγκαυστον. Κασσίτερος, μόλυβδος εἰς ἴσας ποσότητας, καὶ τὸ ῥηθὲν Κρυστάλλινον συνεψημένον, καὶ τιτανωμένον εἰς ἀνταναπλώμενον πῦρ τὸ ἀπτελοῦσι· τὰ λοιπὰ μίγματα χρησιμεύουν μόνον διὰ τὰ χρώματα.

Εἰς τρία εἴδη διαιρεῖται γενικῶς τὸ Ἔγκαυστον. ά. τὸ κατασκευαζόμενον εἰς μίμησιν τῶν πετραδίων. β. τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὰς ἐγκαυστικὰς ζωγραφίας· καὶ γ. τὸ ἐπιχριόμενον εἰς διάφορα χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ χαλκᾶ στολίδια, καὶ σκεύη, εἰς τὰ ἀργιλλόπλαστα τῆς Φανέσας, καὶ ἄλλων μερῶν.

Οἱ μιμηταὶ τῶν πετραδίων, καὶ οἱ ζωγράφοι κατασκευάζουν μόνοι των Ἔγκαυστον· οἱ δὲ λοιποὶ τὸ λαμβάνουν ἕτοιμον ἀπὸ τὴν Βενετίαν, καὶ Ὁλλάνδαν.

Ἔγκαυστα πρὸς μίμησιν τῶν Πετραδίων.

Ἡ θαλασσία Ἀμέθυστος χρωματίζεται μὲ τὴν Χάλκανθον τῆς Κύπρου, καὶ κόκκινον χαλκόν· ἢ πορφυρᾶ μὲ τὴν Μαγνησίαν, καὶ Περιγορδίαν· τὸ μελανοκόκκινον μὲ τὸν χαλκὸν, ἢ τὸν ἰὸν τοῦ σιδήρου· τὸ ἀνοικτοκόκκινον, μὲ τὸν καθαρώτερον χαλκόν· τὸ ἀνθρακοκόκκινον μὲ τὸν αὐτὸν χαλκὸν, καὶ χρυσόν· τὸ κίτρινον μὲ τὸν ἰὸν τοῦ σιδήρου, καὶ νερὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἐνίοτε μὲ ὑδράργυρον καὶ μόλυβδον· ὁ Ἀχάτης μὲ ἄργυρον, καὶ θειάφι· τὸ Ἤλεκτρον μὲ τὴν μίλτον· τὸ σμαραγδόχροον μὲ τὸν κίτρινον χαλκὸν, καὶ ἡ κυρίως Ἀμέθυστος μὲ τὴν Περιγορδιακήν. Ἰδὲ τὰ χρώματα ταῦτα εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Ἔγκαυστον διὰ Ζωγραφίαν.

Τὸ λευκὸν Ἔγκαυστον ὄντας τὸ ἴδιον μὲ τὸ χρυσοχοϊκὸν, τριβόμενον λεπτότατον, καὶ καθαριζόμενον μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, ἔπειτα πλυτόμενον μὲ γλυκὺ νερὸν,

καὶ

καὶ κοπανιζόμενον εἰς ὄλμον ἀπὸ Χαλκηδονικὴν Πέτραν, ἢ Ἀγάθην, λαμβάνει τὰ χρώματα.

Τὸ κοκκινομέλανον γίνεται μὲ τὴν ὑπόστασιν τοῦ χαλκάνθου, καὶ νίτρου, ἢ τὸν ἰὸν τοῦ σιδήρου· τριβόμενον εἰς Ἀγάθην, καὶ μὲ τὸ ἔλαιον τῆς Ψευδονάρδου.

Τὸ μαῦρον μὲ τὴν Περιγορδίαν Πέτραν τιτανωμένην, καὶ τριμμένην μὲ τὸ ἴδιον ἔλαιον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς ὅλα τὰ ἀκόλουθα χρώματα· ἐδῶ προστίθεται καὶ ἴση ποσότης μὲ τὴν Περιγορδίαν λίθον, ἀπὸ τὸ Χρυσοχοϊκόν. Ἰδὲ κατωτέρω.

Τὸ κυανοῦν μὲ τὸ Ἄζοῦρον καθαρισμένον μὲ οἰνόπνευμα, καὶ ἐκτεθειμένον εἰς φιάλας 5 ἢ 6 ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον. Τὸ κόκκινον τῆς μίλτου μὲ τιτανωμένην χάλκανθον, καὶ καθαρισμένην μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ.

Τὸ κόκκινον τῆς Βερονίκης συντίθεται ἀπὸ χρυσὸν λυμένον εἰς δεύτερον βασιλικὸν ὕδωρ, ἄλας κοινὸν, ἢ ἀμμωνιακὸν, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν διάλυσιν βάλλονται εἰς ἀγγεῖον μὲ νερὸν γλυκὺ, καὶ ὑδράργυρον ἐπὶ ἄμμῳ θερμῆς διὰ 24 ὥρας, καὶ τὸ ὑποστάζον μετὰ τὸ κένωμα τοῦ νεροῦ τρίβεται μὲ διπλοῦν τοῦ βάρους του ἄνθος θείου, καὶ χωνευμένα εἰς τὴν κάμινον εἰς χωνεῖον, καὶ ἐλαφρὸν πῦρ· ἡ μένουσα κόνις εἶναι τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον τριβόμενον τὸ μεταχειρίζονται.

Τέλος πάντων ἡ χάλκανθος τιτανωμένη ἀποτελεῖ τὸ χρῶμα τῆς λεγομένης παρὰ τῶν Ζωγράφων Γῆς Σκιώδους.

Ἡ ζωγραφία αὕτη ὑπερτερεῖ τὰς λοιπὰς, διότι διαρκεῖ αἰωνίως, καὶ φυλάττει τὴν λαμπρότητα τῶν χρωμάτων της ἀνεξάλειπτον· ἀλλὰ καὶ γίνεται μόνον εἰς μικρὰς πλάκας μετάλλων διὰ τὸ δύσκολον εἰς μεγαλητερα ἐπίπεδα· τὰ ὡρολόγια, καὶ αἱ πυξίδες στολίζονται μὲ τὰ τοιαῦτα εἰκονογραφήματα.

Τὰ ῥηθέντα χρώματα πρέπει νὰ ἦναι ἀκριβῶς τριμμένα εἰς ὄλμον Ἀγάθης, καὶ εἰς τὴν μεταχείρισιν βάλλεται ἔλαιον Ψευδονάρδου.

Σχεδιάζεται ἡ εἰκὼν μὲ τὸ χαλκάνθινον κόκκινον ἐλαι-

λαιωμένον, καὶ ἐπομένως βάλλονται τὰ χρώματα, καὶ ἐφ' ὃ ἐξατμισθῇ τὸ ἔλαιον εἰς ἐλαφρὸν πῦρ, κοκκινίζεται ἐγκαυστικῶς ἡ μεταλλικὴ πλάξ εἰς πῦρ ἐπὶ τούτου· καὶ πάλιν ζωγραφιζόμενα τὰ διαλυθέντα χρώματα ἀπὸ τὸ πῦρ καίεται, καὶ τελειοῦται.

Ἔγκαυστον Χρυσοχοϊκόν.

Τὰ χρώματα διὰ αὐτὰ τὰ σκεύη κατασκευάζονται, ὡς εἶπον, εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ Βενετίαν, καὶ πωλοῦνται εἰς μικρὰς πλάκας, καὶ εἶναι σχεδὸν ἑπτά· λευκὸν, σταχτερὸν, οὐρανόχρουν, σαρκόχρουν, κίτρινον, πράσινον, καὶ κυανοῦν βαθὺ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ψευδοκυανοῦν· αὐτὰ συνενούμενα ἀναλογικῶς συνθέτουν τὰ λοιπὰ χρώματα. Τὸ λευκὸν γίνεται, καθὼς εἴπαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἄρθρου τούτου, μὲ κρύσταλλον, κασσίτερον, καὶ μόλυβδον τιτανωμένα, καὶ χρησιμεύει ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα βερνικίσματα· τὰ λοιπὰ χρώματα ἐπειδὴ λαμβάνονται κατεσκευασμένα δὲν τὰ ἐκθέτω· ὅλα ὅμως ἔχουσι τὰς συμμιγὰς κατὰ τὰ προῤῥηθέντα εἰς τὰ δύω Ἔγκαυστα.

Τὸ πῦρ διὰ τὸ Ἔγκαυσμα εἶναι φλόγα λύχνου καίοντος μὲ ἔλαιον ἵππου, καὶ φυσούμενον μὲ σύριγκα ὑαλίνην μίαν, ἢ δύω κατὰ τὴν χρείαν· χρειάζονται ὅμως πολλὴν τέχνην, καὶ προσοχήν.

Τὰ Ἔγκαυστα, ἢ μάλθινα ταῦτα, κατασκευάζονται εἰς τὴν Ἑλουητίαν, Ἀγγλίαν, καὶ τὰ Παρίσια καλήτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Πολλοὶ ἀλλογενεῖς ἐλθόντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὐδοκίμησαν, καὶ τώρα κατασκευάζονται διάφορα πράγματα παρὰ τῶν μαθητευθέντων εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλὰ δὲν ἀναπληροῦν τὰς χρείας τοῦ τόπου· μάλιστα ἐπειδὴ ἐκεῖθεν φέρονται ἔγχριστα τὰ ὡρολόγια, αἱ πυξίδες, καὶ ἄλλαι θῆκαι, καὶ στολίδια μὲ ὄφελος τῶν τεχνιτῶν, καὶ τῶν ἐμπόρων ἐκείνων. Ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι κατὰ τὴν τέχνην. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ζωγραφίζουν

σκιω-

σκιῳδῶς μὲ μαῦρον ἔγκαυστον ἀργυρᾶς πυξίδας ἀμίμητα.

ΕΙ'ΚΩ'Ν. Ἰδὲ ΖΩΓΡΑΦΙ'Α.

Ἔ ΛΑΙ'Α. Δένδρον γνωστὸν, καὶ κοινὸν εἰς τὰς Νήσους, καὶ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους, χαμηλὸν, καὶ ἀειθαλὲς μὲ μικρὰ μονοπέταλα πελιδνοπράσινα φύλλα, καὶ καρπὸν τὴν ἐλαίαν· σύμβολον τῆς γλυκείας εἰρήνης, εὔκολον εἰς τὴν καλλιέργειαν, διότι δὲν χρειάζεται εἰμὴ μόνον ὀλίγον σωρὸν χώματος εἰς τὴν ῥίζαν, καὶ πότισμα τὸ θέρος εἰς τοὺς ξηροὺς τόπους.

Ἐκτὸς τοῦ καρποῦ, καὶ τοῦ ἐλαίου, χρησιμώτατα προϊόντα αὐτοῦ τοῦ δένδρου, περὶ τῶν ὁποίων θέλω γράψει κατωτέρω εἰς πλάτος, χρησιμεύει καὶ τὸ ξύλον τοῦ δένδρου εἰς διαφόρους λεπτεργίας, καὶ ἡ πολύγραμμος ῥίζατου διὰ πυξίδας· ἐπειδὴ στιλβώνονται ἐξαίρετα, καὶ εἶναι στερεὰ, καὶ διαρκῆ.

Γίνονται δὲ καὶ κοντάκια τυφεκίων τὰ καλήτερα ἀπὸ τὴν ἐλαίαν.

Ἔ ΛΑΙ'Α, ὁ καρπὸς τῦ δένδρου τούτου γνωστὸς, καὶ κοινὸς εἰς ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ λευκὸν ἄνθος, καὶ μονοπέταλον, ἀναφαίνεται πράσινος, ἔπειτα πελιδνὸς, μελανοκόκκινος ὡριμάζων, καὶ μελανὸς ὑποπράσινος μετὰ τὸ τρύγημα. Γίνονται αἱ ἐλαῖαι μεγάλαι, ὡς μικρὰ καρύδια εἰς τὴν Ἄρταν, καὶ μικρόταται εἰς τὴν Τρίλλιαν, καὶ ἀλλαχῦ διαφόρων μεγεθῶν. Μεταξὺ τύτων, ἐπαινῦνται αἱ μικρόταται τῆς Προβεντίας εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἁλατίζονται πράσιναι, καὶ μαῦραι· ὅλαι ὅμως διὰ φαγὶ γίνονται καλαὶ μετὰ τὸ τρύγημα, ἢ ἁλάτισμα.

Αἱ πράσιναι τρυγοῦνται τὸν Ἰούνιον, καὶ Ἰούλιον, βάλλονται μερικὰς ἡμέρας εἰς τὸ καθαρὸν νερόν· μετὰ ταῦτα εἰς νεροστάκτην, ἢ ἀσβεστόνερον· ἔπειτα εἰς ἅλμην ἐπὶ τούτου καμωμένην, καὶ φυλάττονται διὰ φαγητὸν, ἢ πώλησιν.

Ὅσοι ὅμως θέλυν νὰ αὐξήσυν τὴν νοστιμάδατων, ῥίπτουσιν ἐπάνω κόνιν, ἢ καὶ ἀπόσταγμα συνθεμένον ἀπὸ

κα-

καρυόφυλλον, κυνάμωμον, κορίανδρον, μάραθρον, καὶ τοιαῦτα ἀρωματικά.

Αἱ μαῦραι τρυγοῦνται ὥριμαι τὸν Ὠκτώβριον, καὶ Νοέμβριον, καὶ βάλλονται εἰς ἅλμην, καὶ ἔλαιον, καὶ πωλοῦνται μὲ τὰ βαρύλλια, ἢ εἰς καλάθας· αἱ καλήτεραι γίνονται εἰς τὲς ἀσκοὺς μὲ ἅλμην, καὶ ἔλαιον, κομμάτια λεμονίου, καὶ μάραθρον, καὶ μετακομίζονται ὁμοίως.

Διὰ νὰ ἦναι καλὴ ἡ ἐλαία πρέπει νὰ διαλεχθῇ ὁλόγερη, παχεῖα, καὶ μὲ μικρὸν πυρῆνα, ἤτοι κοκκῶσι.

Ἔλαιον. Ὁ ἀποστάζων ἀπὸ τὸν καρπὸν τῆς ἐλαίας χρισματῶδης, παχὺς, καὶ εὐφλόγιστος χυμὸς, ὁ ὁποῖος, ὡς πρῶτον γνωστὸς εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, μάλιστα εἰς τοὺς λαμπροὺς κατοίκους τῆς Ἐλαιοφύτου Ἀττικῆς, ἔδωκε τὸ ὄνομα κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς τοιούτους χυμοὺς ἀπὸ ὁποιονδήποτε σῶμα τῶν τριῶν τῆς φύσεως βασιλείων ἀπαντλουμένους.

Ἡ κοινὴ Γλῶσσα ἴσως διὰ νὰ σημειώσῃ καὶ μὲ τοῦτο τὴν ἔκπτωσιν καὶ ὑποδούλωσιν τοῦ γένους, μεταχειριζομένη καὶ τὰς λέξεις ὑποκοριστικῶς, καθὼς καρύδιον, τὸ κάρυον· ἀπίδιον, τὸ ἄπιον, καὶ κατὰ ἀποκοπὴν καρύδι, ἀπίδι, καὶ ἄλλα πολλά· ἔπλασεν ἐλάδιον ἀπὸ τὸ ἔλαιον, καὶ κατὰ ἆρσιν, καὶ ἀποκοπὴν λάδι, καὶ σύνθετα ἐξ αὐτοῦ ἐλαιόλαδον, ψαρόλαδον, καρυδόλαδον, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα.

Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ, σὺν Θεῷ, ἀνορθοῦται καὶ τὸ γένος, καὶ ἡ γλῶσσα, καλήτερον εἶναι νὰ ἀναλάβωμεν τὴν πρώτην ὀνομασίαν, καὶ Ἔλαιον ὀνομάζω κυρίως τὸ τῆς ἐλαίας, ἤτοι τὸ ἐλαιέλαιον, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ διακρίνω μὲ τὸν καρπὸν, ἢ σῶμα ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀποστάζονται, διαγράφων εἰς τὸ παρὸν Ἄρθρον ὅλα τὰ γνωστὰ ἔλαια· καὶ εἰς μὲν τὰ περισσότερα ἀποπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ ἑκάστου Ἄρθρα· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ θέλει γένῃ ἐδῶ ἡ καταγραφή.

Ἔλαιον τῆς ἐλαίας. Εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐκβάλλουν ἀπὸ τὸν εἰρημένον καρπὸν αὐτοῦ τοῦ δένδρου,

συ-

συντριβόμενον εἰς τὰ διὰ τοῦτο λεγόμενα Ἐλαιοτριβεῖα, ὅπου συνθλιβόμενον τὸ σῶμα τῆς ἐλαίας, καὶ βρεχόμενον μὲ τὸ θερμὸν νερὸν κατασταλάζει, καὶ συνάζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Ὅταν αἱ ἐλαῖαι εἶναι νωπαὶ, καὶ βάλλωνται ἀμέσως εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον καὶ ὥριμαι, ἐκβαίνει τὸ ὀνομαζόμενον Παρθένον Ἔλαιον, καὶ εἶναι γλυκὺ, καὶ εὔοσμον· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ νωπαὶ ἐλαῖαι, δίδουν ὀλίγον ἔλαιον, οἱ ἐπιστάται τὰς ἀφίνουν μερικὰς ἡμέρας, καὶ σήπονται, καὶ ἀπὸ τὰς τοιαύτας ἀποστάζει περισσότερον, ἀλλὰ κατώτερον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κοινὸν ἔλαιον.

Εἰς τὰ ἐλαιοφόρα μέρη τῆς Τουρκίας διὰ νὰ μὴ διακινδυνεύσωσιν ὅσοι ἔχουν τὰς ἐλαίας μὲ τὸ χύσιμον, ἢ καὶ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐλαίου εἰς διασταλαγὴν ἀπὸ τοὺς πόρους τῶν ἐλαιοδοχείων, συνάζοντες τὰς ἐλαίας, τὰς βάλλουν εἰς σανιδίνας ἀποθήκας (εἶδος ἀμπαρίων) καὶ τὰς φυλάττουν, ἕως νὰ ζητηθῇ τὸ ἔλαιον. Τότε βάλλοντές τας εἰς σακκία, τὰς στέλλουν εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον, ὅπου βρεχόμεναι μὲ ζεστὸν νερὸν, κοπανιζόμεναι, καὶ συνθλιβόμεναι δίδουν τὸ ἔλαιον.

Καὶ οἱ τόποι, καὶ τὰ φυτὰ συμβάλλουν πολὺ εἰς τὴν ποιότητα τοῦ ἐλαίου· διὰ τοῦτο οἱ ἐμπειρότεροι εἰς ταῦτα ἔμποροι, πρέπει νὰ προσέχουν διὰ νὰ ἦναι καθαρὸν καὶ εὔοσμον, γλυκὺ εἰς τὴν γεῦσιν, κιτρινωπὸν εἰς τὸ χρῶμα, καὶ εὐφλόγιστον. Εἰς τὴν Γαλλίαν πάμνουν ἐξαίρετον, καὶ λευκὸν ἔλαιον, καλὸν δὲ ὠμὸν ἄρτυμα, καὶ διὰ τοὺς ὡρολογοποιούς· καὶ τὰ ὀλίγα τῆς Χίου δὲν εἶναι πολὺ κατώτερα.

Ἀπὸ τὰ προειρημένα γίνεται γνωστὸν ὅτι ἡ Τουρκία ἐξουσιάζουσα τὴν Προποντίδα, τὴν Μιτυλήνην, τὰς Ἀθήνας, τὴν Πελοπόννησον, τὴν Κρήτην, τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν Ἤπειρον, ἔχει πολλὰ ἔλαια, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν, καὶ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον· μεταπομίζονται δὲ εἰς Ἀσιὰς, καὶ εἰς Βαρύλλια, καὶ πωλοῦνται μὲ διάφορα μέτρα. Ἴδε ΒΙΒΛ. Β'.

Ἐλαιοφόρος εἶναι καὶ ἡ Ἰταλία, αἱ Ἰωνικαὶ Νῆσοι,

ἡ

ἡ Μεσημβρινὴ Γαλλία, καὶ ἡ Ἱσπανικὴ Χερσόνησος· ὁμοίως καὶ ἡ τῆς Ἀφρικῆς Βαρβαρία.

Ἀμυγδαλέλαιον. Ἰδὲ ΑΜΥΓΔΑΛΟΝ.

Ἔλαιον Φοινίκων, ἤτοι Φοινικέλαιον, χυμὸς χρισματώδης, καὶ παχὺς ὡς τὸ βούτυρον, χρυσοκίτρινος, καὶ μὲ ὀσμὴν Ταπίνθου· ὀνομάζεται οὕτως, ἐπειδὴ συνάζεται μὲ τὸ βράσιμον, ἤτοι σύνθλιψιν Ἀμυγδάλων καρποφορημένων ἀπὸ εἶδος φοίνικος εὑρισκομένης εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σενεγάλην· βλαστάνει ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Βρασιλλίαν τὸ δένδρον αὐτό.

Ὁ καρπὸς οὗτος γίνεται εἰς μέγεθος ὠοῦ, καὶ καθὼς τὰ μῆλα εἰς συνδέσμους ἕως ἑκατὸν μαζῆ. Οἱ ἐντόπιοι μεταχειρίζονται τὸ ἔλαιον τοῦτο νωπὸν ἀντὶ βυτύρου, καὶ παλαιὸν εἰς τοὺς λύχνους· τὸ γνήσιον γνωρίζεται ἐκθέτοντάς το εἰς τὸν ἀέρα, ὅπου ἀλλάσσει τὸ χρῶμά του.

Χαμαιμηλέλαιον. Τοῦτο γίνεται βάλλωντας Χαμαίμηλα εἰς φιάλην ὑαλίνην γεμάτην ἔλαιον, καὶ ἀφήνοντάς την τὸ θέρος εἰς τὴν θέρμην τοῦ ἡλίου· καὶ ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς τὰς πληγὰς, πολλοὶ Ἰατροὶ τὸ στοχάζονται εἶδος βαλσάμου. Ἰδὲ ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΝ.

Πετρέλαιον. Εἶδος ἐλαίου φλογιστικωτάτου, καιομένου εἰς τὸ νερὸν, καὶ χρησίμου εἰς τὴν Ἰατρικήν· ὠνομάσθη οὕτω διότι ἀποστάζει ἀπὸ τὰς μεταξὺ διεσχισμένους βράχους εἰς τὴν Μόδεναν τῆς Ἰταλίας, καὶ μερικὰς Νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους. Εὑρίσκεται διαφόρων χρωμάτων, ἀλλ' οἱ Φαρμακοποιοὶ γνωρίζουν μόνα τὰ λευκὰ, καὶ μαῦρα. Τὸ πρῶτον ὀνομαζόμενον καὶ Νάφθη τῆς Ἰταλίας ἀποστάζον ἀπὸ μίαν ἀπορρῶγα τῆς ῥηθείσης Μοδένης, συνάζεται εἰς χάλκινον ἀγγεῖον, καὶ εἶναι τὸ καλήτερον· μάλιστα τὸ λευκὸν διαφανὲς, ἐλαφρὸν, φλογιστικώτατον, καὶ μὲ ὀσμὴν διαπεραστικωτάτην, καὶ θειαφώδη. Εὑρίσκεται καὶ μαῦρον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι κόκκινον διαφανὲς, καὶ κιτρινωπὸν μὲ ὑποφερτὴν ὀσμὴν θειαφίου.

Ἱπ-

Ἱππέλαιον. Τὸ καθαρισμένον μὲ τὸ ἀνάλυμα ἀπὸ τὸ ἄλειμμα τῶν ἵππων, τὸ ὁποῖον ὡς καυστικώτατον, εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τοὺς λύχνους τῶν ἐγκαυστοποιῶν. Ἰδὲ ΕΓΚΑΥΣΤΟΝ.

Ἰνδοκεδρέλαιον. Ἰδὲ ΑΚΑΓΙΟΥ, ἤτοι ΙΝΔΟΚΕΔΡΟΣ.

Αἰθέριον Ἔλαιον. Ἰδὲ ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Ἠλεκτρέλαιον. Ἰδὲ ΗΛΕΚΤΡΟΝ.

Ἀνακαρδέλαιον. Ἰδὲ ΑΝΑΚΑΡΔΑΙ.

Ἀνισέλαιον. Ἰδὲ ΑΝΙΣΟΝ.

Ἀντιμονιέλαιον. Ἰδὲ ΑΝΤΙΜΟΝΙΟΝ. Τοῦτο Στιμμέλαιον ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ προσφυέστερον.

Ἔλαιον, ἢ Βέτυρον Ἀρσενικίου. Ἰδὲ ΑΡΣΕΝΙΚΙΟΝ.

Ψευδοναρδέλαιον. Ἰδὲ ΨΕΥΔΟΝΑΡΔΟΣ.

Ἔλαιον Φαλαίνης. Ἰδὲ ΦΑΛΑΙΝΑ.

Ἔλαιον τῶν Βαρβάδων. Τοῦτο ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὸ Πετρέλαιον, καὶ εὑρίσκεται ἐπιπλέον εἰς μικρὰν πηγὴν νεροῦ εἰς τὸ Πικφόρδον τῆς Κομητίας τὸ Σκρόπου, καὶ ἄλλας πηγὰς τῆς Ἀγγλίας, καὶ Σκωτίας.

Βαλσαμέλαιον. Ἰδὲ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

Σιλφιέλαιον. Ἰδὲ ΣΙΛΦΙΟΝ.

Ῥοδέλαιον. Ἰδὲ ΔΕΝΔΡΟΡΡΟΔΟΝ, καὶ ΡΟΔΟΝ καὶ ΑΣΠΑΛΑΘΟΣ.

Πυξέλαιον. Ἰδὲ ΠΥΞΟΣ.

Κακαοέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΚΑΟΝ.

Ὀξυκεδρέλαιον, τὸ καὶ τῆς Κάδης. Ἰδὲ ΟΞΥΚΕΔΡΟΣ.

Ἔλαιον Καχοάννας, καὶ Καρήτου. Ἰδὲ ΧΕΛΩΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ.

Ἔλαιον Κοπάου. Ἰδὲ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

Καμφορέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΜΦΟΡΑ.

Κιννα μωμέλαιον. Ἰδὲ ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ.

Καστοριέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΣΤΟΡΙΟΝ.

Κανναβέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΝΝΑΒΙ.

Κηρέλαιον. Ἰδὲ ΚΗΡΙΟΝ.

Λεμονέλαιον. Ἰδὲ ΛΕΜΟΝΙ.

Κοκ-

Κοκκέλαιον. Ἰδὲ ΚΟΚΚΟΣ.
Γογγυλέλαιον. Ἰδὲ ΓΟΓΓΥΛΙΑ.
Κυμινέλαιον. Ἰδὲ ΚΥΜΙΝΟΝ.
Φηγέλαιον. Ἰδὲ ΦΗΓΟΣ.
Μαραθρέλαιον. Ἰδὲ ΜΑΡΑΘΡΟΝ.
Μοσχοκαρυέλαιον. Ἰδὲ ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΝ.
Βαμβακέλαιον. Ἰδὲ ΒΑΜΒΑΚΙ, *ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸν σπόρον ἐκβάλλεται.*
Καρυοφυλλέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΟΝ, *ἢ Μοσχοκάρφι.*
Βαλανέλαιον. Ἰδὲ ΒΑΛΑΝΟΣ.
Ἀγριελαίας Κόμμεως Ἔλαιον. Ἰδὲ ΑΓΡΙΕΛΑΙΑ.
Δαφνέλαιον. Ἰδὲ ΔΑΦΝΗ.
Σχινέλαιον, ἢ Μαστιχέλαιον. Ἰδὲ ΣΧΙΝΟΣ.
Λινέλαιον. Ἰδὲ ΛΙΝΑΡΙ.
Ἀμαραντέλαιον, *τὸ καμωμένον μὲ Ἀμάραντον, χόρτον κοινῶς γνωστὸν, ἄγριον, καὶ χρήσιμον εἰς τοὺς Φαρμακοποιοὺς, καὶ εἰς τοὺς κηπουρούς διὰ στολισμόν.*
Φωκαινέλαιον. Ἰδὲ ΦΩΚΑΙΝΑ.
Σκορπίου Ἔλαιον. Ἰδὲ ΣΚΟΡΠΙΟΝ.
Ὑπερικοῦ Ἔλαιον. Ἰδὲ ΥΠΕΡΙΚΟΝ.
Ὀφαρέλαιον. Ἰδὲ ΜΥΡΑΙΝΑ *καὶ* ΟΝΙΣΚΟΣ.
Χρυσομηλέλαιον. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΜΗΛΟΝ. Τοῦτο ὀνομάζεται καὶ Νερέλαιον, καὶ Μικροσπορέλαιον· κοινῶς δὲ Νερανσέλαιον.
Καρυδέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΡΥΔΙ.
Πισσέλαιον. Ἰδὲ ΠΙΣΣΑ.
Μυρομελινέλαιον. Ἰδὲ ΜΥΡΟΜΕΛΙ.
Ῥητινέλαιον. Ἰδὲ ΡΗΤΙΝΗ.
Λιβανέλαιον. Ἰδὲ ΛΙΒΑΝΟΝ.
Ἰασμέλαιον. Ἰδὲ ΙΑΣΜΙΝΟΝ.
Τριχιέλαιον. Ἰδὲ ΤΡΙΧΙΑΣ.
Ἐλελισφακέλαιον. Ἰδὲ ΕΛΕΛΙΣΦΑΚΟΣ.
Φοινικέλαιον. Ἰδὲ ΕΛΑΙΟΝ ΦΟΙΝΙΚΩΝ *ἀνωτέρω.*
Ἀκριδέλαιον. Ἰδὲ ΑΚΡΙΣ *θαλασσία.*
Τεαφέλαιον. Ἰδὲ ΘΕΙΑΦΙ.

Τρυ-

Τρυγιέλαιον. Ἰδὲ ΤΡΥΓΙΑΣ.

Τερεβινθινέλαιον. Ἰδὲ ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Θυμέλαιον. Ἰδὲ ΘΥΜΟΣ.

Ἔλαιον Παρθένον, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, λέγεται τὸ πρῶτον καὶ καθαρώτερον τῆς ἐλαίας ἔλαιον· ὑπόστασις δὲ ἐλαίου, ἡ ἰλὺς ἡ καταστάζουσα εἰς τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐλαίου.

ἘΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟΝ. Μῦλος μὲ τὸν ὁποῖον συνθλίβοντες τὰς ἐλαίας ἐκβάλλουν τὸ ἔλαιον· γυρίζει δὲ μὲ τὸ νερὸν, μὲ τὸν ἀέρα, μὲ τὰ ζῶα, καὶ μὲ τὰ χέρια, καθὼς καὶ οἱ ἀλευρόμυλοι.

ἘΛΑΙΩΝ, καὶ κοινώτερον Ἐλαιώνας, ὁ κατάφυτος τόπος ἀπὸ ἐλαίας, καθὼς Ἀμπελὼν, ὁ ἔχων ἀμπέλους.

ἘΛΑΣΤΙΚΟΝ ΚΟΜΜΙ. Ἰδὲ ΣΤΡΙΓΞ.

Ἔλαφος, ζῶον ἄγριον, γνωστὸν, καὶ ταχύτατον εἰς τὴν φυγὴν, ἀλλὰ καὶ δειλότατον, τοῦ ὁποίου τὸ μικρὸν ὀνομάζεται Νεβρός· τὸ ἐμπόριον λαμβάνει ἀπὸ τὴν Ἔλαφον τὰ ἀπόλουθα.

Νερὸν Ἐλάφου, τὸ ἀποσταζόμενον διὰ τῆς Ἄμβικος ἀπὸ τὰ νεοφανῆ κέρατά του ὄντα ἁπαλὰ ἀκόμη· οἱ Ἰατροὶ τὸ εὐφημίζουν διὰ καρδιακὸν ὠφέλιμον εἰς τοὺς λοιμώδεις παροξυσμοὺς, καὶ εἰς τὴν εὐκολίαν τῆς γέννας τῶν γυναικῶν.

Κέρατον. Τὰ ῥινίσματα τούτου τοῦ πολυκλόνου Κεράτου δίδονται παρὰ τῶν Ἰατρῶν, ὡς στυπτικὰ εἰς τὰς διαῤῥοίας, καὶ γλυπαντικά· οἱ μαχαιροποιοὶ, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι τεχνῖται κατασκευάζουν καὶ λαβὰς διὰ αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα.

Κόκκαλον τῆς καρδίας του. Τοῦτο εἶναι τρίγωνον, μικρότερον ἀπὸ τὸ βόειον, καὶ χρησιμεύει διὰ καρδιακὸν, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀντιδότου Ταλίνθε.

Μυελὸς τῶν χονδρῶν κοκκάλων του, γινόμενος εἰς ψωμὰς μικροὺς, καὶ λυόμενος μὲ τὸ οἰνόπνευμα, ὠφελεῖ εἰς τοὺς ψυχροὺς χυμούς.

Στέαρ, τὸ ὁποῖον ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις μὲ τὸν μυελόν.

Τὰ

Τὰ γεννητικά του μόρια εἶναι διουρητικά, καὶ ἡ Κύστις ἰατρεύει τὴν ψώραν.

Ε'ΛΕΛΙ'ΣΦΑΚΟΣ, καὶ κοινότερον Ἀσφακιά, ἢ Ἀλισφακιά, καὶ Φασκομηλέα, χόρτον ἀρωματικὸν, νόστιμον, δυναμωτικὸν τοῦ ἐγκεφάλου, τριῶν εἰδῶν τῶν ἑξῆς.

Ἄγριον, τὸ ὁποῖον βλαστάνει πανταχοῦ μὲ φύλλα μικρότερα, καὶ μὲ μεγαλήτερον χνοῦδι ἀπὸ τὸ ἥμερον.

Ἥμερον, τὸ εὑρισκόμενον εἰς τοὺς κήπους μακρύλοον, καὶ μὲ φύλλα λευκοπράσινα, καὶ ὀλίγον ῥυτιδωμένα.

Παντάκειον, ὅμοιον μὲ τὸ ἥμερον κατὰ τἄλλα, ἀλλὰ μὲ ποικίλα φύλλα, ἤτοι πράσινα, κίτρινα, καὶ κόκκινα, διὰ τοῦτο καὶ ὡραιότερον. Εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος γίνεται πολὺ, καὶ καλὸν, καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι τὸ μεταχειρίζονται, μάλιστα μὲ τὸ καλὸν μέλι, ἀντὶ τοῦ Καφὲ, ἢ Θέ. Οἱ Σῖναι προτιμοῦν τὸν Ἐλελίσφακον ἀπὸ τὸ καλήτερον Θὲ, καὶ οἱ Ὁλλανδοὶ τοῖς ἔδιδαν 1 ὀκὰν Ἐλελιφάσκου, καὶ ἐλάμβανον 4 Θέ.

Τὸ Ἐλελιφασκέλαιον εἶναι ἀρωματικὸν, καὶ εὔχρηστον εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν, καὶ Ἰατρικήν.

Ἔ'ΛΕΜΙ. Κόμμι ῥητινῶδες, λευκὸν, ὑποπράσινον, ἀποστάζον ἀπὸ εἶδος ἀγριελαίας τῆς Αἰθιοπίας, καὶ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ μεταπωλούμενον εἰς ψωμοὺς μεγάλους ἕως 300 δραχμὰς, τυλιγμένους εἰς καλαμόφυλλα, μὲ νοστίμην εὐωδίαν· φημίζεται ὡς πανάκεια εἰς ὅλας τὰς πληγάς. Ἰδὲ καὶ ΚΟ'ΜΜΙ ΛΕΥΚΟ'Ν. Οἱ Ἕλληνες, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου, τὸ ὠνόμαζον Ἔναιμον προσφυέστατα διὰ τὴν ἐνέργειάν του.

Ε'ΛΕ'ΦΑΣ, (αντος) ζῶον τετράποδον, τερατόμορφον, ἄγριον, καὶ μεγαλήτερον ἀπὸ ὅλα τὰ χερσαῖα, καὶ ὡς λέγουσιν εὐνούστερον, εὑρισκόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀφρικήν. Οἱ τῆς Ταπροβάνης εἶναι καλήτεροι· ἡμερεύουν μὲ τὴν συνήθειαν, καὶ γίνονται εὔχρηστοι διὰ τοὺς μεγάλους ἄρχοντας. Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν οἱ δύω ὀδόντες του.

Ε'ΛΕΦΑΝΤΟ'ΔΟΥΣ, (οντος) καὶ Ἐλεφάντινον, τὸ Τουρκιστὶ Φίλδισι ταυτοσημάντως, τὰ ἐξέχοντα τοῦ στό-

στόματος δύω ὀδόντια τοῦ Ἐλέφαντος ἀνὰ ἓν ἀμφοτέρωθεν μακρὰ ἕως 6 πόδας, καὶ μόλις βασταζόμενα ἀπὸ δύω ἄνδρας, καμπόσον πρὸς τὰ ἄνω, ὡς τοῦ ἀγριοχοίρου, στρογγυλὸν, καὶ ἀκιδωτὸν, κενὸν κατὰ τὴν ῥίζαντου, καὶ σχεδὸν περὶ τὸ ἥμισυ, καὶ γεμάτον εἰς τὴν ἄκραν. Ἡ Ἀφρικὴ καταβάζει πολλὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδονται εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Καλὸν εἶναι τὸ βαρὺ, καὶ χονδρὸν, καὶ χωρὶς, ἢ μὲ ὀλίγα ῥαγίσματα, τὰ ὁποῖα ἂν ἦναι βαθέα, κάμνουν ἄχριστον αὐτὸ τὸ κόκκαλον. Τεχνουργοῦνται μὲ αὐτὸ πολλὰ πράγματα, κτένια, ὀδοντοξέσται, ὠτοξέσται, ποικιλότητες ξυλίνων σκευῶν, καὶ διάφορα ἄλλα.

Ἀπὸ τὸν Ἐλεφαντόδοντα ἐκβάλλουν οἱ Χυμικοὶ καὶ πνεῦμα, καὶ πτητικὸν ἅλας φημιζόμενα διὰ τὰ πάθη τῆς καρδίας, καὶ τοῦ ἐγκεφάλου.

Κάμνοντές τον Τίτανον ὀνομάζεται Σποδὸς, καὶ εἶναι λευκὴ, καὶ εὔχριστος εἰς τὰ ἴδια πάθη.

Οἱ Ζωγράφοι καίοντές το κατασκευάζουν τὴν μαύρην μελάνην ὀνομαζομένην, Μαῦρον τῦ Ἐλεφαντόδοντος.

Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Λένα, καὶ Γενισέα ποταμῶν τῆς Ῥωσσίας εὑρίσκονται θαμμένα εἰς τὴν γῆν κόκκαλα σχεδὸν ὅμοια μὲ τὲς Ἐλεφαντόδοντας, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Ὀφθαλμόκκαλα, καὶ Ἰδὲ τοῦτο.

ΕΛΛΕΒΟΡΟΣ. Χόρτον ἰατρικὸν γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Ἤπειρον, διαιρούμενον εἰς λευκὸν, καὶ μέλαν. Οἱ παλαιοὶ Ἰατροὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο δι' ἐμετικὸν, ἴσως διότι δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἰπποκρατικήν· οἱ νέοι ὄντες δειλότεροι, ἢ νὰ εἴπω καλήτερα προφυλακτικώτεροι, τὸν μεταχειρίζονται, ὡς πταρμητικὸν, καὶ ἄλλα. Οἱ ἱπποϊατροὶ εἰς τὰ πάθη τῶν ἵππων, οἱ δὲ ἔμποροι παντελῶς· διὰ τοῦτο σιωπῶ ἕως ἐδῶ. Εὑρίσκεται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλαχοῦ.

ΕΝΥΔΡΙΣ. Ἀμφίβιον ζῶον, ἡ Νοῦρκα, τοῦ ὁποίου τὸ γνωστὸν, βαθυκαστανὸν δέρμα χρησιμεύει διὰ διφθέρας· γίνεται μέγα ὡς Γαλῆ· ἔχει κοντὰ τὰ ποδάρια, καὶ ἀφανίζει τὰ ὀφάρια τῶν ποταμῶν. Εὑρίσ-

κε-

κεται εἰς τὰ Βόρεια μέρη, καὶ ἡ τοῦ Καναδᾶ ἐγκρίνεται, φερομένη ἀπὸ τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας, καὶ τιμᾶται περισσότερον ἀπὸ τὰς Ῥωσσικὰς καλάς. Ἐγκρίνονται αἱ μαυρότεραι μὲ δασεῖαν, καὶ ἁπαλὴν, καὶ μακρὰν τρίχα· ἡ οὐράτων οὖσα μάυρη, καὶ δασύτριχος, ἐμβαίνει καὶ αὐτὴ εἰς τὰς διφθέρας, καὶ πάνὲν μέρος τοῦ δέρματός των δὲν ῥίπτεται ἀπὸ τοὺς διφθερουργοὺς, καθὼς καὶ τῶν Σαμουρίων, τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὄνομα ἔχει εἰς τὸ Τουρκικὸν Σουσαμοὺρ, ἤτοι Σαμοῦρι Ἔνυδρον λεγομένη.

Γίνονται διάφορα εἴδη διφθερῶν ἀπὸ τὴν Ἐνυδρίδα, ὡς Νυρκόγυνα, ἡ Ἐνυδροῤῥάχη, Νυρκοπατζᾶς, τὰ Ἐνυδριδοπόδαρα· Νυρκοκοιλιὰ, ἡ Ἐνυδριδοκοιλία, Νυρκουρὰ, ἡ Ἐνυδριδουρά. Καινουρκολαΐμι. Αἱ Ἐνυδρίδες πωλοῦνται μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα (σορόκι).

Εἶδος Ἐνυδρίδος εἶναι καὶ ἡ Βίδρα, ἡ ὁποία καὶ Βύδρα ἠμπορεῖ νὰ γραφῇ ἴσως ὀρθότερον, διότι ζῇ εἰς τὰ ὕδατα, ὡς ἀμφίβιος. Ἰδὲ ΒΙΔΡΑ.

ΕΝΩΤΙΑ. Σκουλαρίκια, στολίδι τῶν γυναικῶν, κρεμάμενον ἀπὸ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτίου, καὶ κατασκευαζόμενον ἀπὸ χρυσόν. Τὸ ἁπλοῦν εἶναι κλοιὸς χρυσοῦς· τὸ καλήτερον ἔχει κρεμαστῆρι μὲ πετράδια, καὶ κατὰ τὴν τιμὴν τῆς ὕλης τιμᾶται· τὰ μεγάλα ἀπὸ ὅμοια μαργαριτάρια εἶναι ἐγκριτότερα, καὶ τὰ τῆς Κλεοπάτρας ἐτιμῶντο Μιλλιώνια, ὡς εἰς τὰς Προδιατριβὰς εἴδομεν. Κατασκευάζονται πανταχοῦ ἀπὸ Χρυσοχόους, καὶ Πετραδιστάς.

ΕΠΙΔΕΝΔΡΟΝ. Γενικῶς λαμβάνουν αὐτὸ τὸ ὄνομα ὅσα χαμόδενδρα προσκολλώμενα εἰς ἄλλο μέγα δένδρον, ἢ τοῖχον, ἢ βράχον, ἀνορθοῦνται καὶ μεγαλώνουν, ὡς ὁ Κισσός· μερικώτερον δὲ, κατὰ τὸν Λινναῖον, ἡ Βανίλλα. Ἰδὲ αὐτὸ τὸ Ἄρθρον.

ΕΠΙΠΛΑ. Τὰ κινητὰ οἰκιακὰ σκεύη, καὶ ἄλλα χρειώδη, καθὼς στρώματα, ἐφαπλώματα, ἐνδύματα, σκαμνία, τραπέζια, καὶ τὰ χρειώδη εἰς αὐτά· εἰκόνες, καθρέπται, καὶ ἁπλῶς τὰ κινητὰ πράγματα τῶν οἰ-

κι-

κιῶν· περὶ τῶν ὁποίων (ὅσων δηλαδὴ ἐμβαίνουν εἰς τὸ Ἐμπόριον) εἰς τὸ ἑκάστου Ἄρθρον λέγομεν, καὶ Ἴδε ἐκεῖ.

Ἐργαλεῖα. τὰ χρειώδη σιδηρᾶ, ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλα μέταλλα, ξύλα, καὶ μάρμαρα, ὄργανα μὲ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται αἱ τέχναι· εἶναι δὲ, ὡς καὶ αὗται πολυειδῆ, καὶ πολυποίκιλα, καὶ δυσκόλως περιγράφονται εἰς ἓν Ἄρθρον· τὰ σιδηρᾶ ὅμως ἀνάγονται εἰς τὰς Βαναυσουργίας, καὶ ἴδε περὶ τοῦ ἐμπορίου των ἐκεῖ· τὰ μεγαλήτερα κατασκευάζονται ἀπὸ τοὺς κατὰ τὸν τόπον χαλκεῖς, ἤτοι βαναύσους, ὡς Ἀξίναι, Ἄκμονες, Σφῦραι, κ. λ.

Ἐργαλεῖα τῆς Μαθηματικῆς, διαβίτης, ἡμικύκλιον, γωνία, ποῦς, κανὼν, καὶ τὰ παρόμοια.

Τῆς Ἀστρονομίας, τηλεσκόπιον, δίοπτρον, ὀρθογώνιον, ἀστρολάβιον, καὶ τὰ παρόμοια.

Τῆς Γεωγραφίας, σφαῖραι. Τῆς Φυσικῆς, πνευματικὴ ἀντλία, καὶ ἄλλα πειράματα, καθὼς καὶ τῆς Χυμικῆς, καὶ Μηχανικῆς. Εἰς ὅλα ταῦτα εὐδοκιμοῦν οἱ τεχνῖται Ἄγγλοι, καὶ οἱ Γάλλοι, ὅταν ἦναι μὲ παραγγελίαν· τὰ κατώτερα φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν.

Ἐργαλεῖα Χειρουργικά· ξυράφια, ψαλλίδια, βελόναι, καὶ σμίλια διαφόρων εἰδῶν, καὶ σχημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα εὐδοκιμοῦν οἱ τεχνῖται τῶν Παρισίων, καθὼς καὶ εἰς τὴν Χειρουργίαν οἱ Γάλλοι.

ΕΡΓΟΧΕΙΡΕΙΟΝ. Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους Ἰταλογάλλους ἡ Μανιφαττοῦρα. Φάβρικα δὲ, τὸ Βαναυσουργεῖον· λαμβάνεται ὅμως καὶ περιληπτικώτερον ἡ Φάβρικα, ὡς Φάβρικα Ῥώχων, ἢ Μουσουλινίων· ἀλλὰ μὲ κατάχρησιν· διότι Φάβρος κυριωνυμεῖται ὁ Χαλκεὺς, καὶ Βάναυσος· Φάβρικα ἄρα τὸ Βαναυσουργεῖον.

ΕΡΙΝΟΣ. Ἴδε ΣΤΚΗ ΑΓΡΙΑ.

ΕΡΜΟΔΑΚΤΥΛΟΝ. Ῥίζα σκληρὰ, τρίγωνος, καὶ εἰς σχῆμα καρδίας διηρημένης εἰς μέσον· εἶδος Κολχικοῦ, κατὰ τὸν Τουρνεφόρτον, γινόμενον εἰς τὴν Μικρὰν

Ἀ-

Ἀσίαν, χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδεται εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα.

ΈΡΩΔΙΟ'Σ. Πτηνὸν μέγα μακρόλαιμον, μακροπόδαρον, μακρόῤῥυγχον· τὸ σῶμά του εἶναι λιγνὸν, ἄπαχον, καὶ ἐλαφρόν· ζῇ μὲ ὀψάρια, καὶ καρκίνους παρευρισκόμενον εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν, καὶ τοὺς αἰγιαλούς. Τὰ ὡραῖα πτερὰ τοῦ λόφου τῆς κεφαλῆς του χρησιμεύουν διὰ λόφους τῶν βασιλέων, καὶ ἀξιωματικῶν· εἶναι δὲ καὶ διαφόρων χρωμάτων.

ΈΤΕΡΟ'ΜΑΛΛΟΝ. Κατηφὲς, ἢ βελοῦτον, τὸ ὁποῖον καὶ πτιλωτὸν λέγω διὰ τὸ πρωτότυπον τοῦ Ἰταλογαλλικοῦ βελοῦτον· εἶναι δὲ ὕφασμα μεταξωτὸν πλούσιον, μὲ πτίλον, ἤτοι χνοῦδι πυκνὸν, κοντὸν, ἁπαλώτατον εἰς τὴν ὑφὴν ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο γυμνὸν, καὶ μὲ μόνον τὸ χονδρὸν στημόνι, διὰ τοῦτο τῷ δίδεται ἡ τοιαύτη ὀνομασία· γίνεται δὲ πολλῶν εἰδῶν.

Γεμάτον, λέγεται τὸ ὑμαλὸν, εὐθὲς καὶ μονόχροον. Plein.

Ποικίλον, τὸ ἔχον διάφορα σχήματα. Figuré.

Ἄνθηρὸν, τὸ ἔχον τὸ ἐπίπεδον μονόχροον, ἢ χρυσῆν, καὶ ἀργυρῆν· εἶναι δὲ συνυφασμένον εἰς διάφορα ἄνθη, καὶ κλάνες, à Ramage, ἤτοι Κλαδωτὸν, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπερευδοκιμοῦν οἱ Γάλλοι κάμνοντες διάφορα ἔπιπλα.

Ἀραδωτὸν, τὸ ὑφασμένον μὲ σειρὰς διαφόρων χρωμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνάγονται, καὶ τὰ ὑφαινόμενα εἰς Προῦσαν διὰ προσκέφαλα, καὶ ἐπιστρώματα· ἀλλ' εἶναι χονδρότερα ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκά· μ' ὅλον τοῦτο πωλοῦνται εἰς καλὰς τιμάς. Ἰδὲ ΠΡΟΣΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ.

Γλυπτὸν, τέλος πάντων ὀνομάζεται, Ciselé, ὅταν ἔχῃ ἑτερόμαλλα, καὶ πτιλωτὰ τὰ ἄνθη· τὸ δὲ ἐπίπεδον ἁπλοῦν καὶ ἄπτιλον.

Καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ εἴδη τοῦ ὑφαντοῦ τούτου κατὰ τὸν χρωματισμόν· κατὰ δὲ τὴν ποιότητα, ἤτοι τὸν τρόπον τοῦ στημονίου, διαιρεῖται εἰς τὰ ὑφασμένα μὲ 4 τρίχας, 3 καὶ 2 καὶ 1 ½, τὰς ὁποίας Peli, καὶ Poils, οἱ Ἰταλοὶ, καὶ οἱ Γάλλοι λέγουσι, καὶ συνιστῶσι τὴν στερεότητα τοῦ μεταξωτοῦ τούτου.

Οἱ Γενουήσιοι εὐδοκιμοῦσαν εἰς τὰ γεμάτα, ἢ ὁμαλὰ, καὶ ἡ Τουρκία ἐλάμβανεν ἐκεῖθεν τὰ χρειώδη· τὸ δὲ πλάτος των εἶναι περὶ τὰ ⅔ τοῦ πήχεως.

Ὑφαίνονται καὶ βαμβακερὰ ἑτερόμαλλα ὁμαλὰ ἀραδωτὰ, καὶ ποικίλα διαφόρων χρωμάτων εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἐγκρίνονται τὰ Ἀγγλικά. Λέγονται ταῦτα Φέλπαι.

Τὸ συνυφαινόμενον μὲ τὸ ὑφάδι πτίλον, ἤτοι τρίχα μεταξωτὴ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἑτέρωθεν μαλλὶ, ἤτοι χροῦδι, εἶναι μετάξης τρίχα διαπερωμένη εἰς εἶδος κτενίου ὀρειχαλκίνου, μὲ γραμμὰς συρματερὰς εὐθυτάτας, καὶ κοπτομένη μὲ ἐργαλεῖον κοπτερώτατον, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἴση καὶ ὁμαλωτάτη, εἰς τὸ ὁποῖον συνίσταται ἡ ἐπιτηδειότης, καὶ ἡ ἀποτελουμένη καλὴ ποιότης τοῦ ἑτερομάλλου, καὶ εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ ὑφάσματος μὲ τὸ πολὺ κτύπημα τοῦ ὑφαδίου.

ΕΥΦΟΡΒΙΟΝ. Κόμμι τῆς Μαυριτανίας, μετονομασθὲν παρὰ τοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος Ἰούβα εἰς τιμὴν Εὐφόρβου τοῦ ἰατροῦ του· ἀποστάζει ἀπὸ εἶδος Γιθυμάλου ἀκανθώδους, καὶ χωρὶς φύλλα, καὶ εἶναι πταρμητικώτατον· τὸ καλὸν γνωρίζεται ἀπὸ τὸ νὰ ἦναι δάκρυ νωπὸν, ὑπόχρυσον, λευκὸν, ξηρὸν, καθαρὸν, καὶ χωρὶς κόνιν.

ΕΦΑΠΛΩΜΑ. Τὸ ἐπάπλωμα, ἔπιπλον χρήσιμον διὰ σκέπασμα τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν κλίνην, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω μέρος γίνεται ἀπὸ διάφορα μεταξωτὰ, καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα ποικίλα, ἢ ἀραδωτὰ, καὶ ὅταν ἦναι ἐπὶ τούτου βαμμένα, ἤτοι τυπωμένα, ὀνομάζονται Ἐφαπλωματοκαρδίαι· αἱ ὁποῖαι τυπώνονται εἰς πανὶ λευκὸν εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Κύπρον, καὶ μετακομίζονται εἰς τὴν Τουρκίαν· τυπώνονται καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὡραῖα, ἀλλ' ὀλίγα. Ἀντὶ τῶν Ἐφαπλωματοκαρδιῶν τούτων οἱ πλουσιώτεροι μεταχειρίζονται Σάλια, ἢ καὶ λεπτὰ χρυσοΰφαντα· εἰς ταύτας ἐμμέσως βάλλεται στρωμένον ὁμαλῶς καθαρὸν βαμβάκι, καὶ μὲ φιλὸν πανὶ, ἤτοι ἀστάρι σκεπασμένον ῥάπτεται.

Εἰς

Εἰς ὅσους τόπους γίνεται βαμβάκι κατασκευάζονται, καὶ πωλοῦνται ἕτοιμα Ἐφαπλώματα, ὡς εἰς τὰς Σέρρας, Σμύρνην, καὶ ἀλλαχοῦ.

Εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα διὰ τὸ στρατιωτικὸν, ἀντὶ διὰ βαμβάκι μεταχειρίζονται μαλλὶ μαδισμένον, διὰ ζεστότερον, καὶ εὐθυνώτερον.

Ἐφίππια, αἱ Ἰταλικῶς Σέλλαι τῶν ἵππων, χρήσιμα διὰ τοὺς ἱππεῖς, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν διαφορετικὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἱππέων, καὶ τρόπους των, γίνονται καὶ αὐτὰ πολυειδῆ. Οἱ Εὐρωπαῖοι τὰ κατασκευάζουν ἀπὸ βύρσας διαφόρους, καὶ σπύτη, χαμπλὰ, καὶ ἐλαφρά· οἱ Ὀθωμανοὶ ἁπλᾶ, καὶ ὑψηλότερα· οἱ δὲ Μαμλοῦκοι τῆς Αἰγύπτου ὑψώνουν πολὺ τὸ ὄπισθεν καὶ ἔμπροσθεν ἐπακούμβισμα διὰ προφύλαξίν των εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν κονταρίων· στολίζονται μὲ διάφορα χρυσᾶ, καὶ μὲ χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου πλάκας, ὅταν ἦναι πρὸς ἐπίδειξιν. Κατασκευάζονται πανταχοῦ, καὶ πωλοῦνται εἰς τὸν τόπον, χωρὶς μετοχὴν τῶν ἐμπόρων.

Μεταξὺ τῶν Εὐρωπαίων ἐγκρίνονται τὰ Ἀγγλικὰ Ἐφίππια, καθὼς καὶ αἱ τοιαῦται ἀποσκευαὶ τῆς Ἱππικῆς.

Ἔχιδνα. Ὄφις γνωστὸς, καὶ κινδυνώδης διὰ τὸ θανατηφόρον φαρμάκι του· ἀλλὰ καὶ ὠφελιμώτατος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, διὰ τοῦτο καὶ φυλάττονται ζωνταναὶ αἱ Ἔχιδναι εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα ἀσφαλισμέναι εἰς κιβώτια, καὶ ὑαλία, μὲ ὀλίγα πίτυρα, ἢ φύκη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν τρώγουν, ἐπειδὴ ἠμποροῦν νὰ ζήσουν νήστεις ἕως 6 μῆνας· φθάνει νὰ ἦναι εἰς τόπον εὔκρατον, ἤτοι μήτε θερμὸν, μήτε ψυχρόν.

Χρησιμεύει καὶ τὸ κρέας τῆς Ἐχίδνης, καὶ ἡ κόνις, καὶ τὸ ἄλειμμα, καὶ τὸ ἔλαιόν της εἰς πολλὰ πάθη σχεδὸν ἀπηλπισμένα, ἀπὸ τὰ βοηθήματα τῶν ἄλλων ἰατρικῶν.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ τῆς Τουρκίας τὰς φέρουν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην· χρειάζεται ὅμως προσοχὴ εἰς τὸ φύλαγμα διὰ νὰ ἦναι καλὰ ἀσφαλισμέναι, νὰ μὴ φύγουν, καὶ βλάψουν τοὺς παρατυχόντας.

Ζ

Ζαλα΄πα. Ἰδὲ τὸ ὀρθότερον Ἰαλα΄πα.

Ζαρδαβα΄ς. Ζῶον ἄγριον, εἶδος Γαλῆς, καθὼς καὶ τὸ Κουνάδι, εὑρισκόμενον εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, καὶ ἀλλαχοῦ, καστανόχρουν, μὲ μαλλὶ ἀπαλώτερον ἀπὸ τὸ Κουνάδι, καὶ δέρμα χρήσιμον διὰ διφθέρας. Ζῇ εἰς τὰς δρυμοὺς, καὶ τὰ βουνὰ, καθὼς καὶ τὰ ὅμοιά του σαρκοβόρα.

Οἱ Διφθερουργοὶ διαιροῦν τὸ δέρμα του εἰς Ζαρδαβορράχην, Ζαρδαβολαΐμι, Ζαρδαβοποιλίαν, Ζαρδαβοπόδαρα, καὶ Ζαρδαβοβράν.

Προτιμῶνται αἱ Διφθέραι αὗται ἀπὸ τὰς γινομένας μὲ Κυναδόδερμα, ἀλλ' εἶναι κατώτεραι ἀπὸ τὰς Ἐνυδρίδας, καὶ πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ Σαμούρια.

Ζα΄χαρι. Τὸ παρ' ἄλλων, ὡς τάχα Ἑλληνικώτερον, Σάκχαρι, καθὼς στοχάζομαι κατὰ λάθος μεταγραμμένον ἀπὸ τοῦ Saccharum Λατινικοῦ. Ἐτυμολογικώτερον ὅμως τὸ Ζάχαρι, ἀπὸ τοῦ, ζα, ἐπιτατικὸν καὶ τοῦ, χάρις, ἤτοι τὸ πολλὴν χάριν, καὶ γλυκύτητα ἔχον. Εἶναι δὲ χυμὸς τοῦ ζαχαροκαλάμου γλυκύτατος, καὶ νοστιμώτατος συμπεπηγμένος διὰ τῆς τέχνης.

Οἱ Παλαιοὶ ἐγνώριζον τὸ ζαχαροκάλαμον, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας θέλει τὸ εἶδαν, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ δὲν ἤξευραν νὰ ἐκβάλουν, καὶ νὰ συμπήξωσιν τὸν χυμόν του, καὶ ἦτον ἄγνωστον εἰς αὐτοὺς, διὰ τοῦτο καὶ ἀκατονόμαστον, καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι, τὸ Ζάχαρι· ὥστε ἡ ῥηθεῖσα ἐτυμολογία εἶναι κατὰ σύμπτωσιν ἀπὸ γλώσσης, εἰς γλῶσσαν, καὶ προκατονόμαστον, μοὶ φαίνεται, τὸ Ἀραβιστὶ Σικχέρ.

Μετὰ δὲ τὴν διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου διάβασιν, ἐγνώρισαν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ Ζάχαρι, καὶ ἐκοινολόγησαν τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς του εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ὅπου τὰ τοιαῦτα καλάμια, κατὰ

τὴν

τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων, εὑρίσκοντο παρὰ τῆς φύσεως, καὶ τώρα ἀποκατεστάθη τὸ Ζάχαρι ἄρθρον μέγα τῆ Ἐμπορίᾳ τῆς Ἀμερικῆς, καθὼς συνεθίσθη εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ κοινῶς χρήσιμον εἰς ὅλα τὰ πολιτευμένα Ἔθνη. Διὰ τοῦτο θέλω διαγράψει εἰς πλάτος καὶ τὸ φύτευμα τῶν καλαμίων, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τῆ Ζαχάρεως, καὶ τὰς διαφόρους καθαρισμοὺς αὐτοῦ.

Τὸ Ζαχαροκάλαμον εἶναι σχεδὸν ὅμοιον μὲ τὰ λοιπὰ καλάμια τῶν ἑλῶν, καὶ ποταμίων ὄχθων, καὶ λιμνῶν· μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ φλοιάτων εἶναι ἁπαλωτέρα, καὶ τὸ ἐσωτερικον σπογγῶδες, καὶ ἀχυρωτόν των εἶναι γεμάτον ἀπὸ γλυκὺν χυμὸν, τῆ ὁποίου ἡ περισσοτέρα, ἢ ὀλιγωτέρα ποσότης προέρχεται ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆ καλαμοτόπου, τὴν ἔκθεσίν τε εἰς τὸν ἥλιον, τὸν καιρὸν τῆ θερισμῆ, καὶ τὴν ἡλικίαν τῆ καλάμου.

Τὸ σύνηθες μέγεθός του γίνεται 5 ἕως 6 πόδας τὸ ὕψος, καὶ 1 $\frac{1}{2}$ δάκτυλον τὴν περιφέρειαν. Εὑρίσκονται ὅμως καὶ πολὺ μεγαλήτερα, καὶ χονδρότερα· κατὰ τὸ διάστημα $\frac{1}{2}$ ποδὸς ἔχει κόμβους μὲ ὀλίγα φύλλα, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν πολλὰ φύλλα, καὶ τὸν σπόρον τε. Ὅσον ὡριμάζει τὸ καλάμι, ξηραίνονται τὰ φύλλα τῶν κόμβων· τὰ δὲ τῆς κορυφῆς γίνονται μακρὰ, καὶ στενὰ λογχοειδῆ, καὶ πριονοειδῆ εἰς τὰς πλευράς.

Γῆ καλὴ διὰ φύτευμα καλαμίων εἶναι ἡ ἄπαχος, σπογγώδης, καὶ βαθεῖα, καταφορητὴ διὰ νὰ μὴ λιμνάζουν τὰ νερὰ τῶν βροχῶν, καὶ προσήλιος ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.

Φυτεύονται δὲ κομμάτια 15 ἕως 18 δακτύλων μετὰ τὰ ἐπάνω φύλλα καὶ κατωτέρω· καὶ ὅσον ἔχει περισσοτέρους κόμβους τὸ τοιοῦτο κομμάτι, ἄλλο τόσον ἐλπίζεται περισσότερον καλάμι.

Ὡριμάζουν τὰ Ζαχαροκαλάμια εἰς 9, ἢ εἰς 10 μῆνας, καὶ ἕως 15 τὸ περισσότερον· ἠμπορῦν ὅμως νὰ ἀφεθῦν καὶ ἕως τρία ἔτη ἀθέριστα. Θεριζόμενα δὲ, εἶναι

γε-

γεμάτα ἀπὸ λευκὸν, καὶ χυμῴδη μυελὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀποστάζει τὸ Ζάχαρι, ἤτοι τὸ γλυκὺ ὑγρὸν μὲ σύντριμμα εἰς τὸν μῦλον. Ἰδὲ Μῦλος Ζαχάρεως. Μεγαλήτερα ἀπὸ 4 ποδῶν καλάμια, ἤτε μικρότερα δὲν πρέπει νὰ βάλλωνται εἰς τὸν μῦλον· ἀλλ' ἤτε νὰ ἀφίνωνται περισσότερον ἀπὸ 24 ὥρας μετὰ τὸ θέρισμα· διότι ζυμώνονται (ἀνάπτειν) καὶ ὀξυνίζει ὁ γλυκὺς χυμός των.

Τὸ ἐκρέον ἀπὸ τὸν μῦλον ὑγρὸν διὰ τοῦ σωλῆνος, χύνεται εἰς τὸ πλησίον Ζαχαροποιεῖον, μέσα εἰς τὸν μέγαν λέβητα, ὅπου γίνεται ἡ πρώτη βράσις μὲ ὀλίγην φωτίαν, καὶ ἐξαφρίζεται· τοῦτο λέγεται Ἐξάφρισις.

Μετὰ δὲ ταῦτα βάλλεται εἰς ἄλλον λέβητα, καὶ βράζει μὲ πολλὴν φωτίαν συμβοηθέμενον μὲ νερὸν ἀσβέστης, καὶ ἄλλα διὰ νὰ καθαρισθῇ καλὰ, καὶ τοῦτο ὀνομάζεται Καθάρισμα.

Τρίτη βράσις γίνεται μὲ κονίαν, ἤτοι σταχτόνερον, διὰ τοῦτο καὶ Κονία καλεῖται, καὶ εἰς τὴν βράσιν ὁμοίως συνάζονται μὲ τὸ ἐξαφριστήριον οἱ ἀφροὶ, καὶ τὰ ἑτερογενῆ.

Τετάρτη ἡ ὀνομαζομένη Λαμπὰς, ἐπειδὴ καὶ βράζοντες τὸν συρόμενον ὀπὸν, ἤτοι χυμὸν, ταὐτὸν εἰπεῖν τὸ συρόπιον, μὲ μεγάλην φωτίαν, λαμβάνει φλόγα, καὶ φαίνεται καιόμενον, καὶ λαμπαδίζον.

Πέμπτη εἶναι τὸ Συρόπιον, διότι εἰς αὐτὴν ὁ γλυκὺς χυμὸς συμπυκνέμενος πολλᾷ, καὶ ἀποτελεῖ Συρόπιον.

Ἕκτη καὶ τελευταία εἶναι ἡ λεγομένη Τύψις, La Batterie, διότι εἰς ταύτην βραζόμενον τὸ Συρόπιον ἐκκαθαίρεται ἀπὸ κάθε ἰλὺν μὲ κονίαν, ἀσβεστόνερον, καὶ στύψιν· ὥστε τότε μένει ἀπὸ τὴν πρώτην βράσιν μόνον τὸ ἓν τρίτον κατὰ τὸ βάρος, καὶ τοῦτο ὀνομάζεται Ζάχαρι, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς διαφόρους κατασκευὰς, λαμβάνει διάφορα καὶ τὰ ὀνόματα. Δηλονότι

Ζάχαρι ἀκαθάριστον. Brut.

——— περασμένον. Passé, ἢ Cassonade grise.

——— γαιῶδες. Terré, ἢ Cassonade blanche.

κα-

——— καθαρόν. Raffiné.
——— βασιλικόν. Royal.
——— ἀσφαλισμένον. Tapé.
——— κρυστάλλινον. Candi.
——— συρόπιον λεπτόν. Syrop fin.
——— συρόπιον χονδρόν. Gros Syrop.
——— ἀφρὸς, ἤτοι ἀφροζάχαρι, τὸ συναζόμενον εἰς τὸ ἐξάφρισμα.

Ἀκαθάριστον, ἢ Brut, ζάχαρι λέγεται τὸ πρῶτον καὶ κατώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, φερόμενον εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς μεγάλα βαρύλλια.

Περασμένον, ἢ Στραγγισμένον, τὸ μεταξὺ τούτα καὶ τὰ ἑξῆς· λέγεται δὲ ἔτω, διότι τὸ περᾶν, ἤτοι τὸ διηθίζειν ἀπὸ πανὶ πυκνὸν, ὄντας ἀκόμι ὑγρὸν τὸ Συρόπιον.

Γαιῶδες, ἢ Γεωμένον, τὸ λευκὸν, διότι λευκαίνεται χριόμενον, καὶ καθαριζόμενον μὲ εἶδος γῆς, ἤτοι πηλὸν εὑρισκομένου εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἀλλ' εἰς κόνιν.

Καθαρισμένον δὲ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' εἰς ψωμοὺς κωνοειδεῖς διαφόρων μεγεθῶν, καὶ ποιοτήτων. Ὅλα τὰ εἴδη τὰ Ζαχάρεως καθαρίζονται, καὶ εἶναι πολλὰ τοιαῦτα ἐργαστήρια εἰς τὴν Εὐρώπην, καθὼς θέλω γράψει εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικόν· τρόπος δὲ καθαρισμὸν εἶναι ὁ ἀκόλουθος.

Ὁποιονδήποτε Ζάχαρι ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἀκαθάριστον, ἢ διηθισμένον, ἢ γαιῶδες, ἠμπορεῖ νὰ καθαρισθῇ εἰς τὰ λεγόμενα Καθαριστήρια· ὅπου ἔχουν δύω λέβητας βαλμένους ἐπάνω εἰς κάμινον, καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα καθαρίζουν τὸ συρόπιον, εἰς δὲ τὸν ἄλλον τὸ ἑψήνουν· ἐνδέχεται ὅμως νὰ γένῃ καὶ αἱ δύω ἐργασίαι εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κατὰ σειράν.

Βάλλεται ἰσοβαρὲς μὲ τὸ Ζάχαρι ἀσβεστόνερον, καὶ μὲ τὸ βράσιμον ἐξαφρίζεται, καὶ ἀφ' ὅ παύσῃ ὁ ἀφρὸς διηθίζεται ἀπὸ πανὶ πυκνὸν τὸ συρόπιον, ἔπειτα ἔχοντας ἕτοιμα μίαν δωδεκάδα ὠὰ ἀνακατωμένα, καὶ κτυπη-

πημένα εἰς ἀσβεστόνερον, τὰ ῥίπτεις μέσα εἰς τὸ συ-
ρόπιον, καὶ τὰ ἀναπατώνεις διὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν κάθε ἑτερογενὲς, καὶ ἀκαθαρσία· καὶ αὐτὴ εἶ-
ναι ἡ καθάρισις εἰς τὸν πρῶτον λέβητα.

Μετὰ ταῦτα τὸ ἐψήνεν εἰς τὸν δεύτερον λέβητα, καὶ
εἰς τὸ μεταξὺ ῥίπτεν ἀπὸ ὀλίγην κόνιν λευκοῦ Ζαχά-
ρεως, ἀναπατώνοντές το συχνὰ, καὶ ἐκβάλλοντές το ἀ-
πὸ τὴν φωτίαν κρυώνει ὀλίγον, καὶ χύνεται μὲ κοχλιά-
ραν, ἢ ἀγγεῖον ἐπὶ τύτου εἰς τὰ κωνικὰ κοῖλα προ-
πλάσματα, καὶ γίνεται καθαρὸν εἰς ψωμοὺς διαφόρων
μεγεθῶν.

Βασιλικὸν λέγεται τὸ καθαρισμένον κατὰ τὸν ἄνω
τρόπον τρὶς, καὶ ἀποτελεσθὲν λευκώτατον, καὶ κρυ-
σταλλοειδὲς, καὶ εἶναι πολὺ ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸ πρῶ-
τον, διότι πάσχει πολλὴν ἔλλειψιν εἰς τὸ πολὺ καθά-
ρισμα.

Ἀσφαλισμένον ὀνομάζουν τοῦτο· διότι λαμβάνον-
τες ἀπὸ τὴν καλητέραν κόνιν τοῦ γαιώδους Ζαχάρεως,
τὴν βάλλουν εἰς προπλάσματα κωνικὰ βρεγμένα διὰ
νὰ μὴ κολλήσῃ, καὶ ἀσφαλισμένα εἰς τὴν κατὰ κορυ-
φὴν τοῦ κώνου τρύπαν, ἔπειτα πατοῦν τὸ Ζάχαρι δυνα-
τὰ, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ κενώνουν ἐπάνω εἰς ἐπὶ τούτου
σανίδα, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ μικρὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα
διαφέρυν ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν, ὡς κατώτερα κατὰ τὴν ποιό-
τητα, καὶ ὡς εὔθριπτα εἰς τὴν ἄφιν διὰ τὸ ἀσύνδε-
τον τῶν μορίων των.

Κρυστάλλινον Ζάχαρι γίνεται καλήτερα ἀπὸ τὸ
γαιῶδες, ὡς γλυκύτερον, παρὰ ἀπὸ τὸ καθαρισμένον,
τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ λυωθῇ, ἐξαφρισθῇ, διηθισθῇ, καὶ ἐ-
ψηθῇ ὡς ἀνωτέρω, χύνεται εἰς χύτραν διαπερασμένην
πλαγίως μὲ μικρὰς ῥάβδυς. Ἡ τοιαύτη χύτρα βάλλε-
ται ἐπάνω εἰς ἄλλην διὰ νὰ συνάζῃ τὸ χυρόμενον συ-
ρόπιον, μέσα εἰς λάκκον θερμαντικὸν (τὸν ὁποῖον Θέρ-
μας καλοῦσι) μὲ ἄλλας ὁμοίας, καὶ μετὰ τὸ πολὺ
ζέσταμα μένει κολλημένον εἰς τὰς ῥάβδυς τὸ Κρυστάλ-
λινον Ζάχαρι, καὶ σπάνοντες τὰς χύτρας, τὸ ἐκβάλ-

λυν

λεν διὰ νὰ γένῃ εὐῶδες, ἢ χρωματισμένον· ἀρκεῖ ὀλίγον χρῶμα, ἢ μύρον εἰς τὸ συρόπιον πρὸ τοῦ ἐψήματος; ἤτοι Κρυσταλλώματος.

Συρόπιον λέγεται ὁ συρόμενος καὶ ἀποστάζων ὁπὸς, ἤτοι χυμὸς ἀπὸ τὸ Ζάχαρι· ἢ τὸ βαλμένον ἀκαθάριστον εἰς τὰ Κιβώτια, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο καὶ Χονδρὸν λέγεται, καὶ μεταπήγνυται εἰς Ζάχαρι καθαριζόμενον, καὶ ἐξαφριζόμενον· ἢ τὸ μορφούμενον εἰς τὰ κωνοειδῆ προπλάσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι κατὰ κορυφὴν τρυπημένα, καὶ θεμένα ἀνάποδα εἰς τὸ λεγόμενον γαιῶδες, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ψιλὸν, τὸ ὁποῖον ἐξαφριζόμενον βάλλεται εἰς φιάλας, καὶ πωλεῖται ἔτως ὑγρὸν διὰ χρήσεις διαφόρως· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ πηχθῇ εἰς λευκὸν Ζάχαρι παρόμοιον μὲ τὸ γαιῶδες, χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃ ὅμως τὴν τούτου στιλπνότητα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Ζαχάρεως, καὶ τῶν διαφόρων ὀνομασιῶν του.

Γενικῶς δὲ διαιρεῖται, εἰς Ζάχαρι εἰς κόνιν, καὶ εἰς κεφάλαια· τὸ πρῶτον, ἢ εἶναι μελῶδες κιτρινωπὸν, καὶ εἶναι τὸ κατώτερον· ἢ εἶναι λευκὸν, καὶ ξηρὸν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γαιῶδες· ἐκεῖνο βάλλεται εἰς μεγάλα κιβώτια, καὶ τοῦτο εἰς κιβώτια μικρότερα, ἢ εἰς βαρύλλια, τῶν ὁποίων τὸ βάρος, ἤτοι ἡ Τάρρα εἶναι ἐπιγεγραμμένη, καὶ πωλεῖται κατὰ τὴν συνήθειαν ἑκάστου τόπου.

Τὸ δεύτερον, ἤτοι τὰ κεφάλαια, ἢ ψωμοὶ, καθὼς οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ ὀνομάζουν Sucre en Pain, κατασκευάζονται εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ τυλιγμένα εἰς χαρτὶ κυανοπόρφυρον βάλλονται εἰς βαρύλλια.

Ἐπειδὴ δὲ ὅλα ταῦτα καὶ γίνονται καὶ κατασκευάζονται εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὰ παράλια, τόποι παρὰ τῶν Εὐρωπαίων Δυτικαὶ Ἰνδίαι ὀνομαζόμενοι· ὅταν ἦναι εἰρήνη μεταξὺ τῶν θαλασσίων δυνάμεων, φέρονται, καὶ πωλοῦνται παρὰ τῶν Μητροπόλεων τῶν ἀποικιῶν ἐκείνων, ἤτοι τῆς Πορτογαλλίας, Γαλλίας, Ὁλλάνδας, Ἀγγλίας, καὶ Ἱσπανίας· ὅταν δὲ ὁ πόλεμος, ἢ ἀλλάξῃ τὴν τύχην τῶν ἀποικιῶν, ἢ ἐμποδίσῃ εἰς μερι-

ρικὰ ἔθνη τὴν θαλασσοπλοΐαν, οἱ θαλασσοκρατοῦντες κάμνειν αὐτὸ τὸ μέγα ἐμπόριον μὲ τὲς λιμένας τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ αὐτόθεν διαδίδονται εἰς ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ τὰς λοιπὰς ἠπειρωτικὰς Ἐξουσίας, ὡς ἡ Αὐστρία, Γερμανία, κ. λ.

Ἡ Αἴγυπτος κάμνει μερικὸν Ζάχαρι, ἀλλὰ πολὺ ἀκάθαρτον, μελῶδες, κιτριωπὸν, καὶ τυλιγμένον εἰς χαρτία σχήματος κώνε χαμηλῆ πωλεῖται. Τῆς Δαμασκῆ τὸ Ζάχαρι (Σιὰμ Σιεκερὶ) παροιμιάζεται παρὰ τῶν Τουρκαράβων, ὡς ἐξαίρετον· ἀλλ' ἴσως πρὸ τῆ καθαρισμένε Ἀμερικανῆ εἶχε τὴν προτίμησιν ταύτην.

Οἱ Χυμικοὶ κάμνουν ἀπὸ τὸ Ζάχαρι ἔλαιον, τὸ ὁποῖον εἶναι στομαχικὸν, καὶ χρήσιμον εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς κοσμητικόν.

Καὶ πνεῦμα ὠφέλιμον εἰς τὴν πέτραν, τὸν ὕδρωπα, καὶ τὴν δυσεντερίαν. Ὀνομασθήτωσαν δὲ Ζαχαρέλαιον, καὶ Ζαχαρόπνευμα.

Γίνεται δὲ καὶ ἄλλο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται παρὰ τῶν ἀποίκων Καλαμόπνευμα, παρὰ δὲ τῶν Αἰθιόπων ἀνδραπόδων, Ταφιὰ, καὶ Ῥαταφιὰ, βάλλωντας εἰς σπάφην μεγάλην τὰ $\frac{2}{3}$ νερὸν καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ συρόπιον χονδρὸν, καὶ ἀφροζάχαρι, καὶ σκεπάζωντάς το μὲ φύλλα βασιλικῆ καὶ σανίδας· μετὰ τρεῖς ἡμέρας αὐτὸ τὸ μίγμα βράζει, καὶ ὀξυνίζει, καταντᾷ κίτρινον, καὶ μὲ δυνατὴν μυρωδίαν· καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστάζεται καθὼς τὸ ἐδικόν μας οἰνόπνευμα μὲ παρόμοιον λέβητα· κατασκευάζεται, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ τὴν Ἀγγλίαν.

Τρίτον οἰνόπνευμα γίνεται τὸ λεγόμενον Ῥὲμ, περὶ τῆ ὁποίᾳ ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Ζάχαρι Σφενδάμνε. Ἰδὲ ΣΦΕΝΔΑΜΝΟΖΑΧΑΡΙ.

Γογκυλοζάχαρι. Ἰδὲ ΓΟΓΚΥΛΙΑ.

Καστανοζάχαρι. Ἰδὲ ΚΑΣΤΑΝΟΝ.

ΖΑΧΑΡΕΨΟΣ, ὁ Σεκερτζῆς, ἤτοι ὁ ἑψήνων καὶ κατασκευάζων τὰ ζαχαρωτά.

ΖΑ-

ΖΑΧΑΡΟΚΑ'ΛΑΜΟΝ. Ἰδὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνωτέρω Α"ρθρου.

ΖΑΧΑΡΩΤΑ'. Λέγονται ὅσα πράγματα κατασκευάζονται μὲ τὸ Ζάχαρι, ἢ ἁπλοῦν, κατὰ τὰς διαφόρους ζυμώσεις, καὶ ἑψήσεις αὐτῦ τῦ γλυκῦ, ἢ καὶ μὲ διάφορα ἀρωματικὰ, καὶ ὀπωρικὰ, ὡς ἀμύγδαλα, μοσχοκάρφια, ἄνισον, καὶ ἄλλα πολυειδῶς, καὶ πολυτρόπως κατασκευαζόμενα πρὸς χρῆσιν τῶν εὐκαταστάτων, καὶ τρυφηλῶν ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα ἐπειδὴ ἐκασταχῦ ἑψήνονται, καὶ κατασκευάζονται ἀπὸ τὺς Ζαχαροψὺς, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον παντελῶς, ἢ κἂν ὀλιγώτατον χρησιμεύων, δὲν τὰ ἐξιστορῶ εἰς πλάτος διὰ τὸ ἀνωφελές. Τὰ διαιρῦν οἱ Ζαχαρεψοὶ εἰς Ζαχαρωτὰ, τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς Ζάχαρι, καὶ ἄμυλον, λευκόχροα ἑψημένα, καὶ εἰς Κρυσταλλωμένα, τὰ ὁποῖα Condita, ἤτοι Κόνδιτα συνεψημένα ὀνομάζων, καὶ ἐμφαίνων κρυσταλλωτὸν Ζάχαρι· ἀλλὰ τότε Κάνδιτα προσφυέστερα ἤθελον ὀνομασθῆ.

ΖΙ'ΒΗΘΟΝ. Ἀπὸ τῦ Ἀραβικῦ Ζιβῆ, ζῶον, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῦ γινόμενον μύρον, συνωνυμούμενα, οἱ Γάλλοι τὸ λέγων Civette, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων εἶναι ἡ παρὰ τῦ Ἀριστοτέλυς ὀνομαζομένη Ὕφινα μυροφόρος. Τὸ ζῶον τῦτο ὁμοιάζει τὴν Γαλῆν κατὰ τἄλλα, ἐκτὸς τῶν ὀνύχων, τῆς φωνῆς, καὶ τῆς ῥινὸς, ὥστε ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ Μοσχογαλῆ.

Τὸ εὐῶδες μύρον τὸ ἔχει μεταξὺ τῦ κώλυ, καὶ τῶν γεννητικῶν μορίων εἰς μικρὸν βαλάντιον φαινόμενον ὄπισθεν σπυρωτὸν, μὲ μικρὰς ἀδένας, ἀπὸ τὺς ὁποίους ἀποστάζει τὸ εὐῶδες ὑγρὸν, ὥστε θλιβόμενον ἐκρέει. Εὑρίσκεται δὲ τὸ ζῶον τοῦτο εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον.

Οἱ Ὁλλανδοὶ ἔφεραν, καὶ τρέφουν πολλὰ ἀπὸ τὰ ζῶα ταῦτα, ὥστε εὑρίσκονται ἄνθρωποι ἐκεῖ, οἱ ὁποῖοι τρέφονται μὲ μόνον αὐτὸ τὸ ἐμπόριον, δι' ὅλην τὴν λοιπὴν Εὐρώπην.

Τὸ καλὸν Ζίβηθον πρέπει νὰ ἦναι μήτε πολὺ σκληρὸν,

ρὸν, μήτε πολὺ ἁπαλὸν, ἀλλὰ λευκὸν, καὶ μὲ δυνατὴν, καὶ ἄνοστον μυρωδίαν.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ἀλλὰ τὸ περισσότερον εἰς τὰς Μυρεψὰς.

ΖΙΓΚΙΒΕΡΙ, τὸ καὶ Γιγκίβερι, ἡ Πιπερόῤῥίζα, τὸ Ζιντζιφύλλι· ἀρωματικὸν τῆς Ἰνδίας, καὶ Σίνας μεταφυτευθὲν, καὶ εὐδοκιμῆσαν εἰς τὰς Ἀντίλλας, ὥστε τὸ περισσότερον μετακομίζεται ἐντεῦθεν εἰς τὴν Εὐρώπην· εἶναι δὲ ῥίζα χαμοδένδρου μὲ στέλεχον, φύλλα ὡς τὰ καλάμια, πράσινα, καὶ ἄνθος κόκκινον μὲ ὀλίγον πράσινον, καὶ μὲ ῥίζας ἐξαπλωμένας πολὺ εἰς τὴν γῆν, καὶ κομβώδεις· βλαστάνει ἥμερον, καὶ ἄγριον.

Τὸ ἥμερον φυτεύεται μετὰ τὰς βροχὰς, ἤτοι τὸν Ὀκτώβριον, καὶ Νοέμβριον 4 δάκτυλα βαθέα εἰς γῆν γεωργημένην κατὰ διάστημα ἑνὸς ποδὸς, κομμάτι καλάμι ἐπὶ τούτῳ φυλαγμένον, καὶ βλαστάνει κατ' ἀρχὰς ὡς κρομμύδι. Ἡ προσοχὴ τοῦ γεωργοῦ χρειάζεται νὰ μὴ ἀφίσῃ ἄλλο χόρτον εἰς τὸ χωράφι, διὰ νὰ τραφῇ ἡ χρήσιμος ῥίζα αὐτὴ, καὶ ἀφ' ὅ ὡριμάσῃ μετὰ τὸ κιτρίνισμα τῶν φύλλων, τὸ ἐκριζόνει, καὶ ξηραίνει εἰς τὸν ἥλιον, ἢ τὸν κλίβανον τὰς ῥίζας, καὶ αὐταὶ εἶναι τὸ Γιγκίβερι.

Καλὴ εἶναι ἡ νέα ῥίζα, ξηρὰ, χονδρὴ, δυσκολόθραυστος, σταχτοκόκκινη ἔξω, ῥητινώδης μέσα, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν καυστική.

Κατασκευάζεται νωπὴ Ζαχαρωτὸν πολύχριστον εἰς τὰ Ἀρκτικὰ Ἔθνη, διὰ τὴν στομαπάκην (σκορβοῦτον) καὶ οἱ Ἰατροὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ δυναμωτικὸν τοῦ στομάχου, καὶ ὀρεκτικὸν, καὶ ἐναντίον εἰς τὴν κακοχυμίαν.

Εἰς τὴν Τυρκίαν μας δαπανᾶται ἀρκετὸν, καὶ εἰς τὰ γινόμενον πιοτὸν μὲ τὸ Σατύριον, τὸ Τυρκιστὶ λεγόμενον Σαλέπι, κονιζόμενον ἐπάνω εἰς τὰς κοτύλας, ὡς ἄρωμα θερμαντικόν.

Τὸ ἄγριον εὑρίσκεται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ τὸ στρογγύλον μέρος τῆς ῥίζας του εἶναι ἐξαίρετον καρδιακόν.

Τὸ

Τὸ ἐμπόριόν του συνίσταται εἰς τὰς ῥίζας, καὶ εἰς τὸ εἰρημένον Ζαχαρωτὸν ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκδίδει πολὺ ἡ Σίνα, καὶ αἱ Ἀντίλλαι.

ΖΙ'ΓΚΟΣ, ἡμιμέταλλον εἰς εἶδος μεταλλικῆ μολύβδυ, στερεὸν καὶ λευκὸν, ὑποκύανον, καὶ στιλπνὸν, ὀλίγον σφυρηλατύμενον, ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἡμιμέταλλα. Εὑρίσκεται πολὺς εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Σαξωνικῆς Γοσλάρου, καὶ πωλεῖται εἰς πλάκας τετραγώνες.

Χρησιμεύει διὰ τὸ καθάρισμα τῆ κασσιτέρυ σχεδὸν, καὶ καθὼς ὁ μόλυβδος εἰς τὸν ἄργυρον, δίδει εἰς τὸν χαλκὸν τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Τομβάκι. Ἰδὲ τῦτο.

Ζίγκος καλὸς εἶναι ὁ λευκὸς, καὶ δυσκολόθραυστος.

Λύεται ὁ Ζίγκος ὀγλίγωρα εἰς τὸ πῦρ, καθὼς ὁ κασσίτερος, καὶ τὸ στίμμι, καὶ ἀναδίδει φλόγα κιτρινωπὴν, καὶ πρασινωπὴν, καὶ ὑφώνεται εἰς λευκὸν καπνόν.

ΖΙ'ΓΣΕΓΚΟΝ, τὸ καὶ Γίγσεγκον, Gin-Seng· δένδρον εὑρισκόμενον εἰς τὰ δυσβατώτερα, καὶ βαθύτερα βυνὰ τῆς Σινικῆς Ταρταρίας, τῆ ὁποίυ ἡ ὁμώνυμος ῥίζα ὑπολαμβάνεται ἀπὸ τὰς Σίνας ρευρικὴ, καὶ δυναμωτικὴ εἰς τὰς ἀφροδισιακὰς ὀρέξεις, διὰ τῦτο εἶναι ζητυμένη, καὶ πωλυμένη κατὰ ἰσοσταθμίαν μὲ τὸν χρυσόν. Τὸ ὁμοιόσχημον τῆς ῥίζης ταύτης μὲ φυσικὸν ἀνθρώπινον μηρὸν, καὶ ἡ γλυκεῖα ἔξαψις, καὶ ἐνδυνάμωσις, τὴν ὁποίαν προξενεῖ, καὶ πρὸς τύτοις τὸ εὐαπάτητον ἐκείνυ τῆ ἔθνυς ἀπὸ τὰς ψευδοϊατρούς, ἀπέδωκε πᾶν μεγάλην ταύτην ὑπόληψιν καὶ εἰς τὰ ῥηθέντα προτερήματα, καὶ εἰς τὰ φίλτρα. Ὀνομάζεται δὲ Ἑλληνικώτερον Μανδραγόρας Σινικὸς, καὶ ἐκεῖ ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον.

ΖΥ̓ΘΟΣ. Ἡ Γερμανιστὶ Bier, προφερομένη Βίρρα, ποτὸν σύνηθες εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐφευρημένον, κατὰ τὸν Τάκιτον, εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως τῆ κρασίυ εἰς

τὰ

τὰ δυσάμπελα μέρη. Οἱ Αἰγύπτιοι φιμίζονται ἐφευρεταὶ τῦ ποτῦ τύτυ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐγίνετο παλαιόθεν ὁ Ζῦθος· διότι ἀναφέρεται ἡ εὕρεσίς του εἰς τὴν Ἶσιν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν Δήμητραν, καὶ ἐφιμίζετο ὑπὸ τὸ ὄνομα Πλουσιακὸν Ποτόν· ἦτον δὲ καθὼς καὶ ὁ τωρινὸς Ζῦθος δύω εἰδῶν, ἤτοι γλυκὺς, καὶ μεθυστικός. Ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς τὴν Γαλλίαν παλαιόθεν· διότι σώζεται ἐπίγραμμα τῦ Αὐτοκράτορος Ἰκλιανοῦ σκωπτικὸν κατὰ τῦ Ζύθυ. Εἰς τὸν καιρὸν τῦ Στράβωνος ἦτον κοινὸν αὐτὸ τὸ ποτὸν εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἀγγλίαν· καὶ αὐτὴ ἡ Ἑλλὰς, καίτοι εὐτυχοῦσα εἰς ἐξαίρετα κρασία, μετεχειρίζοντο διὰ τρυφὴν τὸν Ζῦθον, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης. Ὁ δὲ Θεόφραστος τὸν ὀνομάζει Κρίθινον οἶνον.

Τὸ σιτάρι, κριθάρι, βρώμη, βρύζα, καὶ αὐτὸ τὸ ψίλωθρον, ἀλλ' ὀλίγον, χρησιμεύυν εἰς τὴν κατασκευὴν τῦ Ζύθου· προσθέτεται δὲ τὸ ψίλωθρον διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ζῦθον γεῦσιν κρασίυ, καὶ νὰ τὸν κάμῃ μεθυστικόν.

Τὸ ½ τῶν γεννημάτων μεταχειρίζονται οἱ Ἄγγλοι εἰς κατασκευὴν τῦ Ζύθυ, διὰ τῦτο καὶ ἡ εἰς αὐτὸν φορολογία ἀναβαίνει εἰς μεγάλην ποσότητα εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Βρεττανίας.

Οἱ κατασκευάζοντες τὸν Ζῦθον ὀνομάζονται Βράσται, καὶ τὸ ἐργαστήριον αὐτῶν, καθὼς καὶ ἡ ἐργασία Βραστήριον.

Βάλλονται τὰ γεννήματα εἰς τὸ νερὸν, καὶ μετὰ 4 ἢ 5 ἡμέρας τῦ ζυμώματος, ἤτοι βράσεώς των, βάλλονται εἰς λέβητας, καὶ βράζυσιν ἀναπατωνόμενα μὲ ξύλον ἐπίτηδες, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβάλλεται τὸ ψίλωθρον, ἢ καὶ ζάχαρι, κυνάμωμον, μοσχοκάρφια, καὶ ὅ,τι ὅμοιον ἀρωματικὸν θέλει ὁ Βράστης, διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ νόστιμον, καὶ μεθυστικὸν τὸν Ζῦθον· τὸν κενόνει, ἔπειτα τὸν διηθίζει, καὶ τὸν πωλεῖ εἰς φιάλας, ἢ καὶ βαρύλλια.

Ἐγ-

Ἐγκρίνεται εἰς τὰ Βόρεια Εὐρωπαϊκὰ μέρη ὁ Ἀγγλικὸς Ζῦθος, καὶ ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον διὰ τὴν καλήν του ποιότητα.

Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τὸ εἰρημένον παράδειγμα τῶν Προγόνων μας πίνομεν σπανίως, ἀγοράζοντές τον ἀπὸ τοὺς ἐπιδημοῦντας Ἄγγλους εἰς τὴν τιμὴν τῶν καλητέρων κρασίων. Ὁ καλὸς Ζῦθος εἶναι καθαρὸς, καὶ κιτρινωπός· ἀβλαβὴς εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας, καὶ ἀσθενείας.

Οἱ παλαιοὶ Ὀθωμανοὶ ὄντες προσεκτικοὶ φύλακες τῶν ἐντολῶν τοῦ Μωάμεθ, καὶ μὴ τολμῶντες νὰ πίωσιν ἀπὸ τὰ κρασία τῶν ἀμπελοτρόφων τόπων, τὰς ὁποίους ἐξουσίαζον, ἐπενόησαν κατασκευὴν Ζύθου ἀπὸ κεγχρὶ ζυμωμένον, ἤτοι βρασμένον μὲ νερὸν κατὰ σῆψιν, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀκόμη ὀνομαζόμενον Βοζᾶς, πινόμενος θολὸς καὶ ἀκαθαριστος· καὶ ὁ μὲν νωπὸς εἶναι γλυκὺς, καὶ θρεπτικός· ὁ δὲ παλαιότερος ὀξύδριμυς, καὶ προξενεῖ μέθην· μ' ὅλον τοῦτο ὀλίγος τώρα δαπανᾶται διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν κρασίων, καὶ τὴν εὐτέλειαν αὐτοῦ τοῦ ἀσημάντου ποτοῦ.

Δὲν ἐκτείνομαι περισσότερον περὶ αὐτοῦ τοῦ ποτοῦ· διότι μήτε ἀναγκαῖον εἶναι εἰς τὴν ζωήν μας, μήτε τὸ γένος μας τὸ ἐμπορεύεται.

ΖΥΜΑΡΙΚΑ, λέγονται, ὅσα προσφάγια γίνονται μὲ ἀλεῦρι, καὶ μὲ βούτυρα, ζάχαρι, μέλι, καὶ ἀρώματα ἐψημένα, καὶ πωλούμενα παρὰ τῶν Ζαχαροπλαστῶν, ἢ καὶ κατ' οἶκον παρὰ τῶν μαγείρων, ἑψόμενα διὰ τραγήματα τῶν εὐκαταστάτων. Εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν ἔχουν τόπον, εἰμὴ Μακαρόνια, ἐρχόμενα ἐκ τῆς Ἰταλίας.

ΖΥΜΩΜΑ. Τὸ ἀνακάτωμα ξηροῦ πράγματος μὲ ὑγρὸν, ἀποτελοῦν σύγκαυσιν, καὶ βρασμόν.

ΖΩΑ. Γενικῶς ὀνομάζονται ὅλα τὰ ἔμψυχα, καὶ μεταβατικὰ ὄντα· ἐμπορικῶς δὲ ὅσα τετράποδα χρησιμεύουν εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν μὲ τὴν ἐργασίαν, προϊόντα, καὶ τὸ κρέας αὐτῶν.

Τὸ συνάθροισμα τῶν προβάτων, καὶ αἰγῶν λέγεται

ποί-

Ποίμνιον, ἢ κοπάδι, καὶ ὕτω μεταφερόμενον πωλεῖται· τὸ δὲ τῶν ἵππων, βοῶν, καὶ χοίρων, Ἀγέλη.

Ζῶα μεγάλα λέγονται, οἱ βόες, ἀγελάδες, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν. Μικρὰ δὲ, τὰ κριάρια, πρόβατα, τράγοι, αἶγες, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν.

Ἐπισαγματικὰ, ἤτοι φορτωματάρικα ζῶα λέγονται οἱ ἐλέφαντες, αἱ δρομάδες, οἱ καμήλοι, οἱ ἵπποι, αἱ ἡμίονοι, οἱ ὄνοι, αἱ βιγόναι, προβατοκάμηλοι, καὶ τὰ πρόβατα τῦ Μεξικῦ, καὶ τῆς Περῦς.

Ἀμαξητικὰ, ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὴν ἑφολκὴν τῶν ἁμαξῶν, ὡς αἱ βυβάλεις, βόες, ἵπποι, ἱππέλαφοι, ὄνοι, καὶ τὰ παρόμοια.

Ὅσοι τόποι εἶναι ὀλίγον κατοικημένοι, καὶ ἔχυν εὐρυχωρίαν διὰ νὰ θρέψουν ἀγέλας, καὶ ποίμνια, ὡς ἡ Βλαχομολδαβία, κάμνυν ἐμπόριον εἰς ζῶα μὲ τὺς τόπυς, ὅπου εὑρίσκονται εἰς ἀνάγκην κρέατος, ἢ ἄλλης χρείας· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι ἐπιμελῦνται εἰς τὴν καλητέρευσιν τῶν ἀγελῶν, ὡς ἡ Ἀγγλία, καὶ Ἱσπανία εἰς ἵππυς, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλα, καθὼς εἰς τὸν ἴδιον τόπον λέγομεν· καὶ Ἰδὲ ἕκαστον τῶν εἰρημένων Ζώων κατ' ὄνομα.

ΖΩΜΟ'Σ, ὀνομάζεται γενικῶς ὁ χυμὸς τῶν βραζομένων φαγητῶν, καὶ ἰατρικῶν, ὡς ζωμὸς κρέατος, φακῆς, γλυκυῤῥίζης, κ. λ.

Ζωμὸν ὅμως ἐμπορικῶς γνωρίζομεν τὸ ἀποστάζον ὑγρὸν μετὰ τὴν σύνθλιψιν τῶν λεμονίων, καὶ χρυσομήλων, ὁ ὁποῖος ἔχει τόπον εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἰδὲ ΛΕΜΟΝΟ'ΖΩΜΟΣ.

ΖΩΓΡΑΦΙ'Α. Ἡ εἰκὼν ὑλικῦ, ἢ αὐλῦ ὄντος ζωγραφισμένη μὲ χρώματα διὰ χειρὸς, ἢ καὶ διὰ τύπυ· γίνεται πολυειδῶς.

Δι' Ἐλαίου. Εἰς σκύτη, ξύλα, καὶ πανία. Εἰς Νωπόν· ἐπάνω εἰς ἀσβεστοχρίστυς τοίχους νωπούς. Δι' ἀναβρέγματος· εἰς ξύλα, χάρτας, καὶ χαρτίον. Διὰ μίλτυ, εἰς Περγαμηνόν. Διὰ τῆς Ἰσατίδος, en Pastel, εἰς χαρτίον. Ἐγκαυστικῶς, εἰς χρυσὸν, καὶ χαλκόν· καὶ τελευταῖον, εἰς Τέλον.

Ἡ

Ἡ Ζωγραφικὴ τέχνη εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐλευθέρας, ἤτοι ἀπὸ τὰς πρεπούσας εἰς ἄνδρας ἐλευθέρους, καθὼς καὶ ἡ Γλυπτική. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐτελειοποιήθη εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐὰν πιστεύωνται τὰ ἱστορούμενα θαυμάσια διὰ τὸν Ἀπελλῆν, καὶ Ζεῦξιν, τὰς περιφήμους. Ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης εὑρέθησαν πολλοὶ Ζωγράφοι ἐξαίρετοι, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα αἱ βαρβαρικαὶ ἔφοδοι ἔκαμαν νὰ χαθῇ ἡ τέχνη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν· ἡ Κωνσταντινούπολις τότε ἐφύλαξε, καὶ ἔδειξεν εἰκονογράφους καλοὺς, ἀλλ' οἱ Ἱστορικοὶ δὲν ἐφρόντισαν νὰ μᾶς φυλάξωσι μήτε κἂν τὰ ὀνόματά των.

Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τεχνῶν, φημίζεται ἡ Ἰταλία, καὶ μάλιστα ἡ Ῥώμη εἰς τὴν Ζωγραφικὴν· ἡ Γαλλία ἔχει καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ παρὸν τὰς Ζωγράφους της, καὶ ἡ Ἀγγλία δὲν εἶναι κατωτέρα· αἱ ἔντυποι εἰκόνες τῆς ὑστερινῆς ὑπερτεροῦν ὅλας τῶν λοιπῶν μερῶν, καὶ πολλοὶ τὰς μεταφέρουν δι' ἐμπόριον.

Οἱ Ῥῶσσοι διὰ τὸ Ὀρθόδοξον Δόγματων μᾶς ζωγραφίζουν Εἰκόνας Ἐκκλησιαστικὰς ἐξαιρέτως· ἀλλ' ὀλίγον συμβάλλουν τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ ἐμπόριον.

Εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν ἁγιογράφοι (ἂς τὰς εἴπω ἔτω) ἐπιτήδειοι· καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου ὁ Ἰωάννης Καππεσσοβίτης, ζωγραφίζει ἐξαίρετα εἰς τὸ νωπὸν, καὶ μὲ μεγάλην εὐκολίαν, καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ. Ἐὰν τὰ τοιαῦτα Ἑλληνικὰ πνεύματα ἤθελον ἔχῃ Ἀκαδημίας Ζωγραφικῆς, δὲν ἦτον παράδοξον νὰ φημισθοῦν καθὼς οἱ Προπάτορές των.

ΖΩ'ΝΗ, Λέγεται τὸ περίζωσμα τῶν ἀνθρώπων ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐνδύματά των· εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐνδυομένους μακρὰ ἐνδύματα εἶναι ἀναγκαία, καὶ γίνεται ἀπὸ διάφορα, μεταξωτὰ, βαμβακερὰ, καὶ μάλλινα, καὶ αὐτὰ τὰ σάλια τῆς Κασμιρίας ἔγιναν ὕδη κοινότατα.

Αἱ γυναῖκες πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐσυνήθιζον ζώνας ἐπὶ τούτου ὑφαντὰς, καὶ πλεκτὰς χρυσοϋφάντους, καὶ κατωτέρας, μὲ πόρπην, ἤτοι θηλύκωμα χρυσοῦν, ἀργυροῦν, καὶ πολλάκις πετραδιοστόλιστον· κατὰ τὸ παρὸν ὅμως μι-

μηθεῖσαι καλῶς τὰς Εὐρωπαίας, καὶ ἐνδυθεῖσαι ἄσχιστον πέπλον (φυστάνι) παρητήθησαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν δαπάνην· ἀλλ' ὄχι πανταχοῦ, ἀλλ' οὐδὲ ἅπασαι· ἐπειδὴ ὅλαι αἱ τῶν λοιπῶν ἐγκατοίκων τῆς Τουρκίας (ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων πολίτισσαι) τὰς μεταχειρίζονται, καὶ πολυτελεῖς.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν σαλίων, αἱ λοιπαὶ ζῶναι, καὶ πόρπαι κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ δὲν συμβάλλουν εἰς τὸ ἐμπόριον· εἰμὴ μόνον διὰ τὰ χρήζοντα πετράδια, καὶ τὰς πόρπας.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο τὰς ζώνας, καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ ἀξιώματα ἐχαρακτηρίζοντο μὲ αὐτὰς, καθὼς τώρα ἀπὸ τὴν ἐπώμιον Ζώνην γνωρίζονται οἱ ἱππεῖς τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ταγμάτων.

Οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας μεταχειρίζονται τὰς ζώνας, κατὰ κανόνα.

ΖΩ'ΠΙΣΣΑ, καὶ Τυρόπισσα, τὸ κατράνι, ἢ κατράμι· κόμμι ῥητινῶδες ἀποστάζον ἀπὸ τὰς μεγάλας, καὶ παλαιὰς ἐλάτας τὰς ὀνομαζομένας Δαδιὰς, κοπτομένης τῆς φλοιᾶς των κυκλικῶς ὁλόγυρα εἰς τὸν χονδρὸν κορμὸν, καὶ ἀφινομένης ἕως νὰ ἀποσταλάξῃ τὸ ὅλον, καὶ νὰ ξηρανθῇ τὸ δένδρον. Ὅτι ἀπὸ αὐτὸν τὸν χυμὸν γίνεται ἡ Πίσσα, παρατήρησον εἰς τὸ Ἄρθρον ἐκεῖνο.

Ἡ Ζώπισσα ὅταν ᾖναι καθαρὰ, φυσικὴ, μαύρη, καὶ καθὼς ἀποστάζει ἀπὸ τὸ δένδρον, εἶναι καλῆς ποιότητος· μεταφέρεται εἰς ἀσκοὺς, καὶ χρησιμεύει διὰ τὸ κήρωμα, ἤτοι ἐγκαυσμάλειμμα τῶν καραβίων, καὶ πλοίων.

Ἡ Ῥωσσία, μάλιστα ἡ Σιβηρία, ἐκδίδει πολλὴν Ζώπισσαν, καὶ Πίσσαν· ἡ Τυρκία ἔχει εἰς τὴν Εὐρωπαϊκήν της Ἐπικράτειαν ὅσην χρειάζεται. Ἰδὲ ΠΙ'ΣΣΑ.

Οἱ Φαρμακοπῶλαι ὀνομάζουν Ζώπισσαν τὴν μεταχειρισθεῖσαν εἰς κήρωμα καραβίων, καὶ μετὰ ταῦτα λαμβανομένην διὰ ἰατρικὰς χρείας.

Ἡ Ζώπισσα ἐκτὸς τοῦ κηρώματος, χρησιμεύει καὶ

εἰς

εἰς τὰς πληγὰς, πλυνομένη, καὶ ἐπιτιθεμένη, ὡς ἀπαλυντικὸν ἔμπλαστρον.

Χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν πυροτεχνίαν διὰ πολλὰ πράγματα, κυρίως ὅμως διὰ τὰ καράβια, ὅπου δαπανᾶται ἀναγκαίως μεγάλη ποσότης.

Ὠφελεῖ εἰς τὴν ψώραν, καὶ ἄλλα ἐπιδερμικὰ ἕλκη, καὶ λευκάσματα καὶ σπυρία, ἐπιτιθεμένη, ὡς ἔμπλαστρον μετὰ τὸ πολὺ πλύσιμον.

Γίνεται δὲ κυρίως ἡ Ὑγρόπισσα μὲ τὸ καύσιμον τῶν κομματίων τῆς Δαδιᾶς, ἤτοι τῶν Δαδίων. Ἰδὲ ΠΙΣΣΑ, καὶ ΥΓΡΟΠΙΣΣΑ.

ΖΩΥΦΙΟΝ. Ζῶον μικρότατον ἑρπόμενον κατὰ γῆς, ἢ καὶ πτερωτόν· τὸ ἐμπόριον γνωρίζει ἀπὸ τὰ ἄπτερα ζωΰφια τὸν Βόμβυκα, ἤτοι τὸν Μεταξοσκώληκα· καὶ ἀπὸ τὰ πτερωτὰ τὴν Μέλισσαν· ἀμφότερα ἀποδίδοντα μεγάλα προϊόντα εἰς αὐτό· καθὼς καὶ τὰ ἀποτελοῦντα τὸ Πρινοκόκκι, τὴν Κοκκινιλλίαν, καὶ τὸ Κάγκαμον.

Ὁ περίφημος Μαργράφος (Marggraf) παρετήρησεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἴσατιν εὑρίσκεται μικρότατον ζωΰφιον σφινοειδὲς, καὶ κυανοῦν φαινόμενον μὲ τὸ μικροσκόπιον. Μετὰ δὲ ταῦτα γίνεται χρυσαλὶς, ἢ μῦα, καθὼς καὶ ὁ Βόμβυξ· ὥστε συμπεραίνει αὐτὸς ὁ Φυσικὸς, ὅτι ἡ Ἴσατις, ἤτοι τὸ κυανοῦν χρώματης, γίνεται καθὼς καὶ ἡ Κοκκινιλλία.

Ἐγὼ λοιπὸν συνάγων ἐκ τούτου, ὅτι τὰ ὡραιότερα χρώματα, κόκκινον δηλαδὴ, καὶ κυανοῦν, τὰ ἔχομεν ἀπὸ ζωΰφια, ἔκρινα χρέος μὲ νὰ προσθέσω τὸ Ἄρθρον τοῦτο· σὺ δὲ διὰ πληροφορίαν σου, Ἰδὲ ΚΟΚΚΟΣ, ΚΟΚΚΙΝΙΛΛΙΑ, ΒΟΜΒΥΞ, καὶ ΙΣΑΤΙΣ.

Η

ΗΛΕΚΤΡΟΝ, τὸ Κεχριβάρι, κατὰ τὴν παλαιὰν ὁμοιότητα· (ἀλλὰ προσθετέον τώρα καὶ τὸ, Κίτρινον, πρὸς διαφορὰν τοῦ ἀκολούθου, Στακτόχροος, τὸ ὁποῖον καὶ Ἄμβρα λέγεται, καὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους ἀμφό-

φότερα· διαφέρουν δὲ κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ ἄλλα·) εἶδος ῥητίνης δένδρα, στερεᾶς, εὑρισκομένης εἰς τὰ Πρωσσιακὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς, καὶ γινομένης, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐγκριτοτέρων ἐξεταστῶν, ἀπὸ τὸ ἀπόσταγμα τῶν πευκῶν, καὶ ἐλατῶν τῆς Σουηκίας, τὰ ὁποῖα δένδρα εὑρίσκονται μέγιστα εἰς αὐτὸ τὸ Βασίλειον, καὶ ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους κρημιζόμενα εἰς τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν ἀφήνουν τὴν ῥητίνην των, ἡ ὁποία μὲ τὸ Θαλάσσιον ἅλας πήγει περισσότερον, καὶ διὰ τῶν κυμάτων ἀπορρίπτεται εἰς τοὺς ἀπαντικρὺ τῆς Σουηκίας ῥιχοὺς αἰγιαλοὺς τῆς εἰρημένης Προυσσίας, ὅπου συνάζεται τὸ πολὺ Ἤλεκτρον, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον.

Ὅτι τὸ Ἤλεκτρον τοῦτο εἶναι ῥητίνη, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ εὑρισκόμενα πολλάκις εἰς τὰ κομμάτιά του ἔντομα, ὡς μυῖαι, μύρμηκες, καὶ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα κολλοῦν εἰς τὴν ἀποστάζουσαν τὸ καλοκαίρι, εἰς τὸν κορμὸν, καὶ κλόνους τῶν δένδρων, καὶ ἄλλη ἐπιῤῥέουσα τὰ πλακώνει, καὶ μένουν ἐκεῖ· τὸν δὲ χειμῶνα διὰ τὴν ὁρμὴν τῶν σκληρῶν ἀνέμων, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ παγετοῦ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, πίπτει ἡ ῥητίνη εἰς τὴν Θάλασσαν ὁμοῦ μὲ τὰ ἐμπεριεχόμενα ἔντομα, καὶ μὲ τὸν καιρὸν γίνεται Ἤλεκτρον, καὶ ἀπορρίπτεται πάλιν διὰ τὰς τρικυμίας εἰς τὰ ῥηθέντα μέρη. Ἐὰν οἱ αἰγιαλοὶ τῆς Σκηκίας δὲν ἦσαν τόσον βαθεῖς, βέβαια ἐκεῖ ἤθελεν εὑρίσκηται περισσότερον Ἤλεκτρον.

Οἱ Ῥωμαῖοι, ἔχοντες εἰς ὑπόληψιν τὸ Ἤλεκτρον, ἠθέλησαν, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἐπὶ Δομετιανοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, νὰ κηρύξουν δι' αὐτὴν μόνην τὴν αἰτίαν πόλεμον ἐναντίον τῶν Προυθηνῶν (Προυσσιαρῶν)· ἀλλ' οὗτοι διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ὑπεσχέθησαν, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅσον ἠθέλησεν.

Οἱ Νεώτεροι Εὐρωπαῖοι ἐζητοῦσαν ὁμοίως τὸ Ἤλεκτρον, καὶ ἐδαπάνων πολὺ εἰς κομβολόγια, σκεύη, καὶ ἀγάλματα Ἁγίων· ἀλλὰ τώρα μὲ τὸ νὰ ἔπαυσεν ἡ τοιαύτη μεταχείρισις, τὸ μεταχειρίζονται μόνον εἰς στολισμὸν μερικῶν σκευῶν, καὶ μὲ ὀλίγην ζήτησιν.

Εἰς

Εἰς τὴν Τουρκίαν ὅμως ἐξοδεύεται πολὺ, καὶ εἰς ὑψηλὰς τιμὰς, ὅταν εἶναι εἰς μεγάλα κομμάτια, διὰ τὴν κατασκευὴν Παραστομίων (Ἰμαμέδων) εἰς τὰς πολυχρήστους Καπνοσύριγκας (Τζιπούκια) καὶ ὅλον ἀπανταχοῦ μεταφέρεται ἀπὸ τὰ ῥηθέντα Προυσσιακὰ, καὶ Πολωνικὰ μέρη· κατασκευάζονται καὶ κομβολόγια, καὶ ἄλλα πράγματα.

Εἰς τὸ Ἤλεκτρον ἐγνώριζον οἱ Ἀρχαῖοι τὴν Ἑλκτικὴν (τὴν ὁποίαν καὶ διὰ τοῦτο Ἠλεκτρικὴν ἔλεγον) δύναμιν, τοῦ νὰ τραβᾷ τὰς τρίχας· ἀλλ' οἱ νεώτεροι Φυσικοὶ ἔμαθον διὰ τῶν πειραμάτων, ὅτι ἡ τοιαύτη δύναμις εἶναι ἔμφυτος καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα σώματα· διότι ὅλα εἶναι ἢ Ἑλκτικὰ, ἢ Ἀπωστικά.

Τὸ Ἤλεκτρον χρησιμεύει εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν διὰ τὰ παρὰ τῶν Ἰατρῶν λεγόμενα, Βαφὴν, Πνεῦμα, Πτητικὸν ἅλας, καὶ Ἔλαιον, χρήσιμον διὰ νὰ κατασκευάσουν τὴν Βερονίκην μὲ τὸ Οἰνόπνευμα.

Καλὸν Ἤλεκτρον εἶναι τὸ καθαρὸν, λευκοκίτρινον, στιλπνὸν, ὅτι μὴ διαφανὲς, καὶ εἰς ὅμοιον χρῶμα, καὶ μεγάλα κομμάτια.

Κατασκευάζεται καὶ Ψευδοήλεκτρον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῶν Ἑβραίων μὲ Τερεβινθίνην, καὶ Βαμβάκι· ἢ μὲ κίτρινον τοῦ ὠοῦ, καὶ Ἀραβικὸν Κόμμι· καὶ ἀλλαχοῦ πωλοῦν τὸ κόμμι τοῦ Κοπάλου ἀντὶ Ἠλέκτρου· ἀλλ' ὅλα αὐτὰ γνωρίζονται εὔκολα.

Ἡ ῥητινώδης κόνις τοῦ Ἠλέκτρου ἔχει εὐωδίαν μετρίαν, καὶ ὠφελεῖ εἰς τὰ καταῤῥοα, τὰ προερχόμενα ἀπὸ ὑγρότητα, καὶ ψύχραν, καισμένη, καὶ καπνίζοντας τὸν πάσχοντα, ἢ τὸ ὑγρῶδες οἴκημα.

Ἤλεκτρον Σταχτηρὸν, καὶ Μελανόν· τοῦτο εἶναι τὸ παρὰ τῶν Ἀσιατικῶν Γενῶν γνωριζόμενον Ἀμβαρι, κόμμι, ἢ ῥητίνη πολύτιμος, εὐωδεστάτη, καὶ πολύχρηστος, εὑρισκομένη εἰς πολλοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ Νήσους τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς μερικὰς Νήσους τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, καὶ εἰς ἄλλα Ἀσιατικώτερα μέρη.

Οἱ

Οἱ Φυσικοὶ, καὶ περιηγηταὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν ἀληθινὴν ὕλην τοῦ Ἠλέκτρου τούτου, ἀποδίδουν τὴν γέννησίν του εἰς διάφορα αἴτια· ἀλλὰ πιθανώτερα εἶναι δύω μόνα· ἤτοι τὸ τὰ γεννᾶται ἀπὸ ῥητίνην δένδρου εὐώδας, ὡς τὸ κίτρινον Ἤλεκτρον· ἢ ἀπὸ ἄσφαλτον ὑποχείου πηγῆς βλυζούσης εἰς τὰ παράλια, καὶ συμπηγνυμένης ἀπὸ τὰ ἅλατα τῆς θαλάσσης.

Ὅταν συνάζηται ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, εἶναι ἁπαλὸν, εὔθραυστον, καὶ παρόμοιον πολὺ μὲ βουνιὰν, καὶ μυρίζει ὀλίγον, ὡς καυμένον· μετὰ ταῦτα ξηραίνεται περισσότερον.

Τὸ μεγαλήτερον κομμάτι μετεκομίσθη εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, περὶ τὰ τέλη τῆς ιζ'. Ἑκατονταετηρίδος· ἦτον σφαιροειδὲς μὲ δύω πόδας διάμετρον, καὶ ἐζύγιζεν 182 λίτρας· ὁ Δούξ τῆς Τοσκάνης ἔδωκε δι' αὐτὸ 50,000 σκοῦδα, καὶ ὁ Κὺρ Σαβαρῆς τὸ εἶδε, καὶ ἔψαυσε, καὶ ἦτον ὁλόκληρον, καὶ μονοκόμματον.

Τὸ καλὸν Ἤλεκτρον στακτηρὸν, πρέπει νὰ ἦναι καθαρὸν, πολὺ ξηρὸν, ἐλαφρὸν, εἰς καλὰ κομμάτια, ἔξωθεν στακτηρὸν, ἔσωθεν μὲ μελανὰς κηλίδας, μὲ ὀσμὴν γλυκεῖαν, καὶ εὐάρεστον· καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ σοφιστικεύονται εἰς αὐτὸ ἐνώνοντες κόμμεα, καὶ πίτυρα ῥυζίων, δοκιμάζεται καιόμενον μικρὸν κομμάτι ἐπάνω εἰς ψιλὸν μέταλλον, ἢ χρυσοῦν νόμισμα, καὶ ἂν ἡ ἐξάτμησίς του γένη μονόχροος, καὶ ἀφήσῃ ὀλιγωτάτην στάκτην, εἶναι καλόν.

Οἱ Πέρσαι, Ἄραβες, καὶ Μογολῖται τὸ μεταχειρίζονται ἀντὶ ζαχάρεως εἰς τὰ ζυμαρικά· οἱ Σῖναι, Ἰαπωνῖται καὶ Τυγκινῖται τὸ συνενώνουν μὲ τὰ ἀρωματικὰ, ὁμοίως καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ, κατασκευάζοντες εἰς τὸ Παλάτιον καὶ ζυμώματα μὲ ξυλαλόην εἰς διάφορα σχήματα, καὶ πωλοῦντες αὐτὰ ἀνὰ 2 γρόσσια τὴν δραχμὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τενσοῦφι, ἢ σφαιρίδια μικρὰ διὰ κάπνισμα, ὀνομάζοντες αὐτὰ Κούρσια. Ἰδὲ ΚΟΥΡΣΙ.

Ὅταν τὸ Ἤλεκτρον τοῦτο εἰς τὸ ἐπικυμάτισμάτου εἰς τὸν Ὠκεανὸν καταποθῇ ἀπὸ φαλαίνας, ἢ ἄλλα ὀφά-

ρια,

ρια, καὶ ἢ μὲ τὸ ἁλίευμα εὑρεθῇ εἰς τὰ ἐντόσθιά των, ἢ καὶ ἀποπατηθῇ ἀπὸ αὐτὰ καὶ εὑρεθῇ εἰς τὸν αἰγιαλὸν, εἶναι κατώτερον· διότι ἐναπομένει εἰς αὐτὸ καὶ ὀσμή τις τῆς κόπρου, καθὼς ἀνωτέρω εἴπομεν.

Τὸ μελανὸν Ἤλεκτρον εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως, ἀλλὰ κατώτερον ἀπὸ τὸ σταικτηρὸν εἰς τὴν ποιότητα πωλούμενον 5 ἕως 8 Ὁλλανδικὰ φλωρίνια ἡ οὐγκία, ὅταν τὸ σταικτηρὸν πωλεῖται ἀπὸ 8 ἕως 16 εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον.

ΕΠΙΘΕΩΡΙΑ.

Ἀπὸ τὰ προσεχῶς εἰρημένα περὶ τῶν δύω τούτων Ἠλέκτρων Κιτρίνου δηλαδὴ, (τὸ ὁποῖον Κεγχριβάρι, ἴσως ἀπὸ τὸ, Κεγχρόχροος Ἄμβρα, λέγομεν) καὶ Σταικτηρῦ, Ἄμβρα κυρίως, καὶ Τυρκαραβιστὶ Ἀμβαρι, ὀνομάζομεν, ἐγνωρίσαμεν ὅτι ἀμφότερα εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους Ἤλεκτρα, γινόμενα ἀπὸ τὴν κατασταλλαγὴν ῥητινώδους ὕλης συμπηγνυμένης, καὶ μεταβαλλομένης ὀπωσοῦν ἀπὸ τὰ ἅλατα τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ὁποίαν πίπτουν, καὶ διαμένουν ἀρκετὸν καιρὸν, ἕως νὰ τὰ ἐκτεινάξῃ ἡ τρικυμία.

Διαφέρουν δὲ κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ τὴν ποιότητα, διότι μήτε τὸ κλίμα, μήτε τὸ γερὸν, μήτε τὰ δένδρα, εἰς τὰ ὁποῖα γίνονται, ὁμοιάζουν· καὶ ἑπομένως, καθὼς εἴδομεν, μήτε εἰς τὰς αὐτὰς χρείας τὰ μεταχειριζόμεθα.

Τὸ Κίτρινον Ἤλεκτρον εἶναι ὑσία στερεὰ, ξηρὰ, διαφανὴς, ἢ καὶ ἐπίσκιος, ἀλλὰ στιλπνὴ εὐθραυστος, κιτρίνη, ἢ ξανθὴ, ἢ καὶ ὑπόλευκος, εἰς τὴν γεῦσιν ὑπόπικρος, καὶ καιομένη ἀναδίδει ὀσμὴν ἀσφαλτώδη· ἕλκει πρὸς ἑαυτὴν τρίχας, καὶ μικρὰ ἄχυρα τῆς Στοιλάδος, καὶ τοῦ Λιγαρίου.

Εἰς τὰ ἴδια παράλια τῆς Πρωσσίας εὑρίσκονται δύω εἴδη Ἠλέκτρου Κιτρίνου, τὸ μὲν εἰς τὸν αἰγιαλὸν μεταξὺ τῶν θαλασσίων ὑδάτων, τὸ δὲ Θρυκτὸν, ἤτοι ὑπο-

ὑποκάτω εἰς μικρούς λόφους ὁμοιάζοντας κατὰ τὴν σύνθεσίν των, ὡς ἂν νὰ ἦσαν ἀπὸ φλοιὰς μεγάλων δένδρων, ἐπισωρευμένας· ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν ἀμφότερα εἶναι τὰ αὐτὰ χωρὶς παραμικρὰν διαφοράν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, καὶ διότι ὅπου εὑρίσκεται ὀρυκτὸν Ἤλεκτρον, πρέπει νὰ ἦναι ἢ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀπολιθωμένας φλοιὰς, δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι, ἢ ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ τρομεροῦ, καὶ παγκοσμίου ἐκείνου κατακλυσμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐζύμωσε, καὶ ἀνακάτωσεν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ἔρριψε πόκκαλα θαλασσίων ὀστρακοδερμάτων ἐπάνω εἰς τὰς Ἄλπεις, καὶ ἄλλα ἔθαψεν εἰς τοὺς χαμηλοτέρους τόπους, καθὼς καὶ τὰ Ἐλεφάντινα ὀδόντια εἰς τὴν Σιβηρίαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἢ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, ἡ ὁποία κατὰ τὰς διαφόρους καὶ βεβαίας ἀποδείξεις δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ συστέλλῃ εἰς ἄλλα, καὶ νὰ ἐκτείνῃ εἰς ἕτερα μέρη τοὺς αἰγιαλοὺς, τὸ ὀρυκτὸν τοῦτο Ἤλεκτρον ἐτάφη εἰς τὰ εἰρημένα μέρη, ὅπου ἡ ἀνησύχαστος περιέργειά μας ἀνιχνεύσα τὸ εὑρίσκει ὁμοῦ μὲ τὰς συνταφείσας φλοιὰς τῶν ῥητινωδῶν δένδρων τῆς γεννήσεώς του.

Κατὰ τὴν Χυμικὴν ἀνάλυσιν, τὸ Κίτρινον Ἤλεκτρον συντίθεται 1 ἀπὸ ἔλαιον, 2 ἀπὸ γερὸν, 3 ἀπὸ γῆν, καὶ 4 ἀπὸ ἅλατα ὀξειδωτὰ, καὶ χαλκανθήνης φύσεως· ὅλα ταῦτα συγκεκραμένα, καὶ συμπεφυρμένα εἰς δυσδιαλυτώτατον τρόπον.

Οἱ Ὁλλανδοὶ πωλοῦν τὴν λεγομένην Λώκαν, Loock, ῥητίνην δένδρου τῆς Ἀμερικῆς, ἀντὶ Ἠλέκτρου, ἀλλὰ γνωρίζεται εὔκολα· διότι μήτε τόσην ἠλεκτρικότητα, μήτε τὴν αὐτὴν μυρωδίαν ἔχει αὐτὸ τὸ ψευδήλεκτρον· ἀλλ' ὅταν συνενωθῇ τοῦτο τὸ νόθον μὲ ἐκεῖνο τὸ γνήσιον ἀνὰ ἥμισυ, εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρισθῇ.

Τὸ Σταχτηρὸν Ἤλεκτρον εἶναι οὐσία ἐλαφρὰ, καὶ παχεῖα μὲ χρῶμα σταχτηρὸν, καὶ ποικιλώματα λευκὰ, μὲ δυνατὴν, καὶ πολλὴν μυρωδίαν, ἡ ὁποία εἰς τὸ ἄπλοῦν δὲν εἶναι τόσον εὐώδης· ἀλλ' ὅταν ἐτριφθῇ μὲ ὀλίγην Ξυλαλόην, Μόσχον, ἢ Ζίβηθεν, γίνεται εὐω-

εὐωδεστάτη· διὰ τοῦτο χρησιμεύει πολὺ εἰς τοὺς Μυρεψοὺς, καὶ Ἀρωματιστάς. Καίεται, καὶ ἀποτελεῖ φλόγα· ἀναλύεται εἰς τὸ πῦρ, καὶ γίνεται ῥητίνη, κιτρίνη, καὶ χρυσίζουσα· ἀναλυομένη δὲ εἰς τὸ οἰνόπνευμα ἀφήνει ὑπόστασιν ἰξώδη.

Κατὰ τὸν περίφημον Χυμικὸν Γάσπαρον Νευμάνον, τὸ Ἤλεκτρον τοῦτο εἶναι ἐννέα εἰδῶν· 1 σταχτερόν. 2 ὑπόλευκον. 3 κιτρινωπόν. 4 μαυρωδηρόν. 5 ὁμαλὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς νὰ εἶχε δέρμα. 6 βαθύφαιον. 7 ἀκτινῳώδες. 8 μαρμαρῳώδες· καὶ 9 τελείως μαῦρον.

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἴδη ἐγκρίνονται τὸ σταχτηρὸν, τὸ ἀκτινῳώδες, τὸ μαρμαρῳώδες, τὸ μαυροδηρὸν, καὶ τὸ πρασινωπόν· τὰ λοιπὰ εἶναι πολὺ κατώτερα· καθὼς καὶ ὅσα κομμάτια, ὁποίου χρώματος καὶ ἂν ἦναι, συμπεριφέρουν τὴν δυσωδίαν τῶν ἐντοσθίων τῶν φαγόντων αὐτὰ ὀψαρίων.

Εὑρίσκονται καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Ἤλεκτρον συνενωμένα ῥάμφη πτηνῶν, ἢ κοκκαλάκια ξηρὰ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν κατ' ἀρχὰς ῥευστὴν, ἰξώδη, καὶ ἁπαλὴν φύσιν του, καὶ βλάπτουν τὴν ποιότητά του.

Τὸ Σταχτηρὸν Ἤλεκτρον εἶναι περισσότερον ἀπὸ τὸ Κίτρινον, διότι εὑρίσκεται εἰς περισσότερα μέρη, καθὼς προείπαμεν· χρησιμεύει διὰ τὴν εὐωδίαν του, καὶ δαπανᾶται πολὺ, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἀκριβόν· ἐμβαίνει καὶ τοῦτο εἰς τῆς Φαρμακοποιΐας τὸ πανδοχεῖον.

Οἱ Σῖναι ἐγκρίνουν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον βαλλόμενον εἰς κοτύλην μὲ βρασμένον νερὸν τοῦ Θὲ, καὶ σκεπασμένην μὲ τὸ ἐπίθεμάτης, λύει εὐκολώτερα. (Ἐγκυκλοπ. Νευμάνος, Γωοφροᾶς, Καίμπφερος, Σαβαρῆς.)

Ἤλεκτρον τῆς Ἀφρικῆς· οἱ Ὁλλανδοὶ ἔφερον ἀπὸ αὐτὸ εὑρισκόμενον εἰς τὴν Γινέαν, διὰ νὰ δοκιμάσουν ἂν χρησιμεύῃ· ἀλλ' ὁ Χυμικὸς Σενδέλιος τὸ εὑρῆκεν ἄχρηστον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐμβῆκεν εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἤλεκτρον, κατὰ τὸν Ὅμηρον, καὶ ἄλλους παλαιοὺς Συγγραφεῖς, μίγμα χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου στιλπνότατον· Ἴδε ΧΑΛΚΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΣ, καὶ ΧΡΥΣΟΣ· τοῦτο εἰ-

εἶναι τὸ κοινῶς Τομβάκι, ἢ μέταλλον Πρίγκιπος, Princisbeck, λεγόμενον· διαφέρει δὲ κατὰ τὴν σύνθεσιν, καθὼς παρατηρεῖς εἰς τὰ ἄνω Ἄρθρα.

Ἡλιοτρόπιον. Χόρτον μὲ μακρὺν καυλὸν φέροντα κατὰ κορυφὴν, ἢ καὶ πλαγίως εἰς παραφυάδα κλόνου, ἄνθος μέγα, καὶ παρόμοιον μὲ τὸν ἡλιακὸν δίσκον, μὲ σπόρους καστανόχροας εἰς τὸ μέσον, καὶ κίτρινα φύλλα, ὡς ἀκτῖνας, εἰς τὴν περιφέρειαν, καὶ τρεπόμενον πρὸς τὸν ἥλιον πρωΐ, καὶ πρὸς ἑσπέρας. Τὸν σπόρον του κοπανίζοντες, ὡς τὸν Λινόσπορον, βάφουν πανὶ, ἢ ῥοῦχον, καὶ καπνίζοντές το εἰς αὐχμὸν λυομένης ἀσβέστου, καὶ πάλιν ἐμβάπτοντές το, γίνεται κίτρινον, καὶ χρησιμεύει διὰ νὰ δώσῃ καλὸν χρῶμα, καὶ βαφὴν εἰς τὰ Κρασία. Ἡλιοτρόπιον εἶναι καὶ πετράδιον ἀπαλόν· Ἰδὲ ΑΣΤΕΡΙΑ.

Ἥμερα ζῶα, καὶ πτηνὰ, ὅσα λυτὰ, καὶ ἐλεύθερα συζοῦν μὲ τοὺς ἀνθρώπους· φυτὰ δὲ ἥμερα λέγονται τὰ καλλιεργούμενα παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡμίονος, τὸ Μουλλάρι, ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ, ζῶον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ὀνομασίαν Ἡμίονος, γεννώμενον ἀπὸ συνουσίαν ὄνου, καὶ φοράδας, ἢ ἵππου, καὶ ὄνου Θηλυκοῦ, ἤτοι κατὰ τὸ ἥμισυ ὄνος.

Διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Ἀγελοτρόφος καλὰς Ἡμιόνους, πρέπει νὰ διαλέξῃ ὄνον εὔρωστον, μέγαν, καὶ μὲ μέλη γεμάτα, καὶ εὔτροφα ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη τῆς ἡλικίας του, καὶ φοράδαν δυνατὴν, καὶ αὐτὴν μεγάλην, καὶ μὲ τὸν συνουσιασμὸν αὐτῶν γεννῶνται καλαὶ Ἡμίονοι· αἱ ἀπὸ ἵππου, καὶ Θήλεως ὄνου εἶναι κατώτεραι, καὶ ἀδυνατώτεραι.

Χρησιμεύουν αἱ Ἡμίονοι, ὡς ἐπισαγματικὰ ζῶα, διὰ νὰ φορτωθοῦν καὶ μεταφέρουν πράγματα εἰς τόπους ὀρεινοὺς, καὶ δυσβάτους, ὡς τὴν Ἱσπανίαν, καὶ πολλὰ μέρη τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

Χρησιμεύει προσέτι καὶ τὸ δέρματων, καθὼς καὶ τὸ ἵππου διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς λεπιοβύρσης (σαγρίᾳ). Ἰδὲ καὶ ΙΠΠΟΣ.

Εἰς

Εἰς πολλὰ ὀρεινὰ καὶ δύσβατα μέρη μεταχειρίζονται τὰς Ἡμιόνους, καὶ διὰ τὴν ἐπίβασιν, ἤτοι ἱππασίαν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ζῶον αὐτὸ πωλεῖται εἰς ὑψηλὴν τιμὴν, ὅταν ἦναι καλὸν, καὶ εὔρωστον. Ὀνομάζεται δὲ καὶ Ὀρεὺς δι' αὐτὴν τὴν εἰς τὰ ὄρη χρῆσίν του.

ΗΠΑΤΙΚΗ ΑΛΟΗ, ἡ ἔχουσα τὸ ἐσωτερικὸν χρῶμα παρόμοιον μὲ τὸ ἧπαρ, ἤτοι τὸ σηκότι τῶν ζώων. Ἰδὲ ΑΛΟΗ.

ΗΠΗΤΗΡΙΟΝ. Σαγκαροσοῦγλι. Ἰδὲ ΒΕΛΟΝΗ σκυτορραφική.

Θ

ΘΕ, καὶ ΘΕΙΟΝ, παράτινος Νεωτέρου ἐξελληνιζόμενον. Θὲ δὲ παρὰ τῶν Σινῶν, Τζαΐ παρὰ τῶν Τούρκων, καὶ Τζᾶ παρὰ τῶν Ἰαπώνων προφερόμενον, διὰ τὴν φυσικὴν μονοσυλλαβίαν τῆς Γλώσσης των· εὑρίσκεται δὲ μόνον εἰς αὐτὴν τὴν Σίναν, τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ Σιάμον· ἐπειδὴ τὰ φύλλα τῶν βλαστανόντων ὁμοίων δένδρων εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἔχυν τὴν αὐτὴν ποιότητα. Τὸ δένδρον τοῦτο τοῦ Θὲ μεγαλώνει ἀπὸ 1 ἕως 100 πόδας, καὶ ὁ στέλεχος μερικῶν ἠμπορεῖ νὰ χονδρύνῃ ὅσον μόλις νὰ τὸν ἀγκαλιάσουν δύω ἄνθρωποι, ἐν ᾧ ἄλλα μένουν μικρὰ χαμόδενδρα. Εἰς τὰς ῥίζας του ὁμοιάζει τὴν Ῥοδοκινιάν· τὰ φύλλατου εἶναι πράσινα, μακρὰ ἕως 1 ½ δάκτυλον, στενώτατα καὶ ὀδοντωτὰ εἰς τὰς ἄκρας· τὰ ἄνθη του, ὡς τὰ λευκὰ ἄγρια ῥόδα, καὶ ὁ πολύμορφος καρπός του εἶναι λοβὸς ἐμπεριέχων τρεῖς κόκκους βαθυστακτόχροας ἔξωθεν, καὶ μὲ πυρῆνα λευκὸν ἔσωθεν, καὶ οὗτος χρησιμεύει διὰ σπόρον τοῦ δένδρου.

Εὐδοκιμεῖ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν βουνῶν, καὶ τὰς κοιλάδας· οἱ πετρώδεις τόποι εἶναι καλήτεροι διὰ φύτευμά του, ἔπειτα αἱ ἄπαχοι Γαῖαι, καὶ μετὰ ταύτας αἱ κίτριοι· σπείρεται εἰς τοὺς βλέποντας πρὸς Νότον τόπους, καὶ καρποφορεῖ μετὰ τριετίαν.

Χρυ-

Χρησιμεύουν μόνα τὰ φύλλα του, καὶ συνάζονται, ὅταν ἦναι ἀκόμη μικρὰ, τρυφερὰ, καὶ γεμάτα ἀπὸ χυμόν· βάλλονται εἰς τὸν αὐχμὸν βράζοντος νεροῦ διὰ νὰ μαρανθοῦν, καὶ ἔπειτα ξηραίνονται εἰς ζεστὰς πλάκας χαλκοῦ ἕως νὰ τυλιχθοῦν καθ' ἑαυτά.

Σπάνιον εἶναι τὸ καθαρὸν Θὲ, ἐπειδὴ οἱ Σῖναι διὰ νὰ αὐξήσουν τὴν ποσότητα ἀναπατώνουν φύλλα ἄλλων χόρτων· καὶ τὰ διδόμενα παρὰ τῶν πωλητῶν ἐπίθετα· ἄνθος τῦ Θὲ, ἢ αὐτοκρατορικὸν Θὲ, χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τὴν ποιότητά του, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν καθαρότητα. Εἰς τὴν Σίναν αὐτὰ τὰ ἐπίθετα εἶναι ἄγνωστα, καὶ τὰ λεγόμενα παρ' ἐκείνων Σοῦμλον, καὶ Βοῦν ὄντα καλλίστης ποιότητος δίδονται εἰς τοὺς ἐντοπίους ἄρχοντας, καὶ ἀσθενεῖς· εἰς δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον δίδονται τὰ κατώτερα.

Τὸ βράσιμόντε γίνεται παρομοίως εἰς ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ μέρη, καθὼς καὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ, καὶ δαπανᾶται πλῆθος πολὺ, καὶ ἐκεῖ, καὶ εἰς τὰς Βορείους Ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης, ὅπου φέρεται εἰς θήκας, καὶ πυξίδας ἀπὸ κασσίτερον μικρὰς, καὶ μεγάλας διὰ τῦ Ὠκεανοῦ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Ὁλλάνδαν, καὶ διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ἀλλὰ τοῦτο ἐγκρίνεται, ἐπειδὴ δὲν πάσχει ἀπὸ τὴν ἁλμυρὰν ἀναθυμίασιν τῆς θαλάσσης· ἐννοῶ ὅμως ὅταν ἦναι κατ' ἀρχὰς ποιότητος καλῆς.

Ἡ χρῆσις τοῦ Θὲ εἰς τὰ ῥηθέντα μέρη εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε ἀποτελεῖ καὶ μέγιστον ἐμπόριον, καὶ πρῶτον αἴτιον τῦ νὰ ἀποστατήσουν αἱ Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι τῆς Ἀμερικῆς ἐφάνη, τὸ νὰ ζητήσῃ ἡ Μητρόπολις Ἀγγλία νὰ δίδῃ μόνη της ἐπιφορτισμένον μὲ τελώνια βαρέα αὐτὸ τὸ ποτὸν, εἰς τὰς ἀποικίας ἐκείνας, καθὼς θέλω ἐξιστορήσει εἰς πλάτος, σὺν Θεῷ, γεωγραφῶν.

Εἰς τὰ Μεσημβρινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν, χρησιμεύει, ὡς εἶδος ἰατρικῦ θερμαντικοῦ, καὶ διυρητικοῦ.

Διὰ νὰ γνωρισθῇ ἡ καλὴ ποιότης τῦ Θὲ, πρέπει νὰ διαλεχθῇ εἰς φύλλα ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπέραια, πράσινα,

να,

γα, εὐώδη, καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ ἦναι ἀνοικτὸν, καὶ ἐκθυμασμένον, ἀλλ' ὕτε μαῦρον· διότι ἐνδέχεται νὰ ἦναι προβρασμένον, καὶ ἡ ποιότης τε ἐκβαλμένη.

Συνάζεται τὸ Θὲ, ἤτοι τὰ φύλλα τε, δὶς, ἢ τρὶς τὴν ἄνοιξιν, ἤτοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας τῆς νέας σελήνης τοῦ Φεβρυαρίε, ἢ Μαρτίου, ὅταν ἀκόμη ἦναι τρυφερὰ, καὶ μετὰ ἕνα μῆνα τὸ δεύτερον, ὅταν ἔχῃ σκοπὸν ὁ καλλιεργητὴς του νὰ κάμῃ καὶ τρίτην σύναξιν· ὅταν δὲ κάμῃ μόνας δύω, πρώτη εἶναι ἡ εἰρημένη δευτέρα συμπίπτουσα τὸν Ἀπρίλλιον· καὶ τελευταία (ἡ ὁποία εἶναι πλουσιωτέρα, ἀλλὰ κατωτέρα) ἀφ' ἧς παύσουν ἀπὸ τοῦ νὰ αὐξάνουν τὰ φύλλα.

Μετὰ τὴν σύναξιν διαλέγονται εἰς 4 κλάσεις τὰ φύλλα, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ δύω πρῶται, καὶ καλήτεραι μένουν εἰς τὸν τόπον, καὶ αἱ κατώτεραι πωλοῦνται ἔξω μετὰ τὸ εἰρημένον ἔψημα, καὶ θήκευμα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν κοινὸν λογαριασμὸν μεταφέρεται διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὸ Θὲ τῆς τρίτης κλάσεως ἕως 5 μιλλιώνια λίτρας Γαλλικὰς, καὶ ὅλον ἐξοδεύεται· ἤτοι περὶ τὰ 2,000,000 ὀκάδας.

Οἱ Σῖναι ἔχουν διαφόρους μεθόδους δὶ αὐτὸ τὸ ποτόν· ἀλλ' οἱ Ἰάπωνες ὑπερβαίνουν καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ λοιπὰ Ε"θνη· εἶναι διδάσκαλοι ἐπίτηδες μανθάνοντες τὰς νέας τὸν τρόπον καὶ τῆς ἐψήσεως, καὶ τῆς προσφορᾶς, καὶ τῶν χειρονομιῶν εἰς αὐτὴν, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς νέους, καὶ τὰς ἀλλοδαπεῖς· καθὼς εἰς τὴν Εὐρώπην διδάσκονται οἱ εὐγενεῖς τὸν χορὸν, καὶ τὴν ὁπλομεταχείρισιν. Οἱ Ῥῶσσοι ἐπιμελοῦνται νὰ ἀποκτήσουν αὐτὴν τὴν εὐμάθειαν. Ἐψήνουν δὲ καὶ Θὲ, ἀπὸ τὸ λεγόμενον αὐτοκρατορικὸν, ἀληθόμενον ὀλίγον πρὸ τοῦ ἐψήματος εἰς μικρὸν μύλον ἀπὸ ὀφίτην λίθον ἐξαίρετον, καὶ γίνεται καλὸν ποτόν.

Πολλοὶ Ἰατροφυσικοὶ τῆς Εὐρώπης, ὡς ὁ Γεράρδος Σελτζμάνος, ὁ Ἰω. Φράγκος, καὶ ὁ Ὀφμάνος ἐνόμισαν προκριτότερα τὰ φύλλα τῆς Βερονίκης, καὶ ἄλλων ἐντοπίων χόρτων ἀπὸ τὸ Θέ· ἀλλ' ὁ Καίμπφερος ζήσας εἰς

τὴν

τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ γνωρίσας ἐντελέστερα τὸ Θὲ, εἶναι διαφορετικῆς γνώμης. Αὐτὸς δοξάζει, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἀσιατικῶν, ὅτι τὸ Θὲ πινόμενον μετὰ 10 μῆνας τὸ θερίσματός του χάνει τὴν ναρκωτικήν του δύναμιν, καὶ γίνεται δυναμωτικὸν, καὶ δροσιστικὸν, λύει τὰς ἐμφράξεις, καθαρίζει τὸ αἷμα, καὶ πρὸ πάντων κάμνει νὰ λυθῇ ἡ γαιώδης ὕλη, ἡ ὁποία γεννᾷ τὴν λιθίασιν εἰς τὴν κύστιν, τὴν νεφρίτιδα, καὶ τὴν ποδαλγίαν. Ὁ Ἰατροφιλόσοφος ἔτος γράφει ὅτι εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς διατριβῆς του εἰς τὴν Ἱσπανίαν δὲν εἶδε κἀνένα ἀπὸ τὺς μεταχειριζομένους τὸ Θὲ νὰ πάσχῃ ἀπὸ τὴν ποδαλγίαν, ἢ λιθίασιν· ὥστε καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην ἤθελον ἦναι ἰάσιμα αὐτὰ τὰ πάθη μὲ τὸ Θὲ, ἂν δὲν ἦσαν κληρονομικὰ εἰς τοὺς περισσοτέρους.

Προσθέτει ὁ ἴδιος ὅτι οἱ δογματίζοντες καλητέραν τὴν χρῆσιν τῆς Βερονίκης, ἢ τῆς Βραβαντικῆς Μύρτου πλατῶνται· διότι τὸ Θὲ ὑπερβαίνει ὅλας τὰς πτισσάνας, καὶ τὺς ζωμὺς εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ στομάχου, καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς ζωηρότητος τῶν πνευμάτων· ἀλλ' ὅταν γένῃ κατάχρησις εἰς αὐτὸ, προξενεῖ τὸν διαβήτην, καὶ τὴν λυσρίαν· ἰατρεύει τὸν νῶλικα, καὶ σχεδὸν ὠφελεῖ εἰς τὴν ζωτικὴν οἰκονομίαν πινόμενον μὲ μετριότητα· ἐπειδὴ προξενεῖ θερμότητα, ἰδρῶτα, καὶ ἄνοιγμα τῶν πόρων τῆς ἀδήλου διαπνοῆς.

ΘΕΙΟΝ, τὸ κοινότερον Θειάφι, ἢ Θεάφι, ἢ Τεάφι, ἀπὸ τὸ Τέαφος Ἑλληνικωτέρα· ὑσία μεταλλικὴ, ὀρυκτὴ χρισματώδης, καὶ φλογιστική. Διαιρεῖται δὲ εἰς Ζωντανὸν, καὶ Μεταλλικόν.

Ζωντανὸν θεῖον ὀνομάζεται τὸ πωλούμενον, καθὼς ἐξορύττεται ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ εἶναι εἶδος κολλώδους ῥητίνης σταχτοχρόου, εὐανάπτου, καὶ ἀποδιδούσης ὀσμὴν Θείου εἰς τὸ καύσιμον. Τὸ περισσότερον τούτου εὑρίσκεται εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ καλὸν εἶναι τὸ ἁπαλὸν, εὔθραυστον, συνενωμένον, στιλπνὸν, καὶ βαθὺ σταχτόχροον.

Εἶναι δὲ καὶ τοῦτο δύω εἰδῶν, ἤτοι διαφανὲς, ὡς πετρά-

τράδιον, χρυσοκίτρινον, καὶ ὑποπράσινον, εὑρισκόμενον εἰς τὰ χρύσεια μεταλλεῖα τῆς Περῦς, εἰς τὴν Μύλον Νῆσον, καὶ εἰς τὴν Ἐλυπτίαν· τὸ δὲ ὑπόσκιον εἶναι κοινὸν εἰς τὰ περίχωρα τῶν Ποτιόλων, καὶ εἰς τὰς πρόποδας τῶν Ἡφαιστείων βυνῶν· εὑρίσκεται δὲ εἰς κομμάτια σκληρὰ, στερεὰ, κιτρινοπράσινα, καὶ στιλπνά.

Εἰς τὴν ὑπερβόρειον Νῆσον Ἰσλάνδαν εὑρίσκεται περισσότερον Θεῖον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα μέρη· ὅλη ἡ ἐπιφάνεια ἐκείνης τῆς μεγάλης Νήσου μετὰ 6 δάκτυλα γῆς εἶναι στρωμένη μὲ Θειάφι, καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν εἶναι θερμὴ, καὶ τρέφει πλῆθος ζώων. Δύω μόνοι τόποι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῦ Δανῦ Ὀρρεβόου, Horrebou, τὸ Γυσευίγον, καὶ τὸ Χρυσεβίγον, δίδυν μεγάλην ποσότητα· ὥστε εἰς τὴν πεδιάδα, ἢ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν βυνῶν ἠμπορῦν νὰ φορτώσυν εἰς μίαν ὥραν 80 ἵππυς.

Τὸ χῶμα τῆς ἐπιφανείας εἶναι ξηρὸν, θερμὸν, ἀμμῶδες, καὶ διαφόρων χρωμάτων· τὰ Ὀρυκτεῖα τῦ Θείυ φαίνονται ἀπὸ τὰ ἐπάνω αὐτῶν μικρὰ λοφίδια, ὡς ῥάχην ἡμίονος, σχισμένα, καὶ ἀτμίζοντα θερμότερον ἀπὸ τὴν λοιπὴν γῆν.

Εὐθὺς μετὰ τὸ ἄνοιγμα εὑρίσκεται τὸ Θεῖον εἰς κομμάτια, καθαρὸν, ὡραῖον, καὶ παρόμοιον μὲ τὸ κρυσταλλῶδες ζάχαρι· ἀλλ' ἀφ' ἧς σκαφῆ 3 πόδας κατὰ βάθος πρέπει νὰ ἀφεθῇ διὰ τὴν πολλὴν ὑπόγειον θερμότητα· διὰ τῦτο δυλεύυν μόνον τὰς θερινὰς νύκτας, καὶ μὲ τὰ ποδάρια τυλιγμένα ἐπάνω ἀπὸ τὰ ὑποδήματα, μὲ χονδρὸν ῥοῦχον.

Τὸ Θεῖον εἶναι ἐναντίον εἰς τὰ ὀφάρια, καὶ ὅσοι ὀφαρεύυν δὲν πρέπει νὰ ἔχυν εἰς τὰ παράβια, ἢ πλοῖά των κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν Δανῶν.

Χρησιμεύει εἰς μερικὰς Γαλλινικὰς Φαρμακοποιΐας, καὶ εἰς τὸ νὰ καπνίσουν τὰ βαρύλλιά των, ὅσοι θέλυν νὰ φυλάξουν τὰ κρασία των, καὶ νὰ τοῖς δώσουν εὐωδίαν. Πράττυσι δὲ ὕτω· βάλλυν ζωντανὸν Θεῖον, ἄνθος θείου, ζάχαρι, ἄνισον, κινναμώμον, μοσχοκάρυον, μοσχοκάρφι, καὶ ὅμοια εἰς τὸ νερὸν, βρέχυν πανία, καὶ

τὰ

τὰ καίουν εἰς τὰ ἄδεια βαρύλλια, καὶ ἔπειτα τὰ γεμίζεν, καὶ ἀποκτᾷ τὸ κρασὶ δύναμιν, καὶ εὐωδίαν.

Μεταλλικὸν θεῖον λέγεσιν εἶδος ἀσφάλτου, σκληρᾶς καὶ γαιώδους, μὲ χρῶμα κίτρινον, στιλπνὸν, καὶ ὀσμὴν δυνατὴν, καὶ δυσώδη, εὐδιαλύτου, καὶ εὐανάπτου. Ἀπὸ τοῦτο διορύσσεται πολὺ, ὅπου εἶναι Ἡφέστειοι Κρατῆρες, καθὼς εἰς τὰ βουνὰ τοῦ Οὐεσουβίου, τῆς Αἴτνης, κ. λ. Εὑρίσκεται δὲ καὶ εἰς Ὀρυκτεῖα χωρὶς κρατήρων, ὡς εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ Ἑλουητίαν· ἐγκρίνεται δὲ τὸ τῆς Ἱσπανικῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν Κυΐτον, καὶ εἰς τὴν Νικαράγαν εὑρισκόμενον· ἡμεῖς ὅμως γνωρίζομεν, καὶ μεταχειριζόμεθα τὸ Σικελικὸν, καὶ τῆς Νεαπόλεως·

Λύοντες τὸ Θεῖον τοῦτο εἰς τὸ πῦρ μὲ ἔλαιον τῆς Φαλαίνης, τὸ χύτευν εἰς ῥάβδου σχῆμα, καὶ τὸ ἐπονομάζεν Καλαμώχημον, à Canon· εἶναι δὲ διαφόρων ποιοτήτων κατ' ἀναλογίαν τοῦ καθαρίσματός του εἰς λύσιμον, ἢ χύσιμον· καλῆς ποιότητος νομίζεται τὸ εἰς μακρουὺς καὶ χονδροὺς καλάμους, χρυσοκίτρινον, ἐλαφρὸν, εὔθραυστον, καὶ ἔσωθεν λαμπρὸν, καὶ κρυσταλλῶδες. Ἐξοδεύεται πολὺ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Πυρίτιδος, ὡς ἐκεῖ θέλομεν διαγράψει. Ἰδὲ ΠΥΡΙΤΙΣ· ὀλίγον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ περισσότερον εἰς τὰς χυμικὰς ἐργασίας, καὶ τὰ λευκάσματα.

Μὲ τὸν καπνὸν τοῦ Θείου τούτου λευκαίνονται τὰ μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα ῥοῦχα εἰς τὰ Χειρωνακτεῖα, καὶ εἰς τὴν οἰκιακὴν πλύσιν.

Ἀφ' οὗ ὁ Μέγας Πέτρος ἐπεμελήθη νὰ ἀναπαλέοῃ τὸ Ἐμπόριον, καὶ τὰς τέχνας εἰς τὸ Βασίλειόν του, εὑρῆκεν εἰς πολλὰ βουνὰ κείμενα πρὸς Δυσμὰς τοῦ Βόλγα ποταμοῦ, πολλὰ Ὀρυκτεῖα ἐξευρέτου Θείου, καὶ τῷ 1703 ἐπισχολοῦντο 3,000 ἐργάται εἰς τὴν ἐξόρυξιν, καὶ κατασκευήν του ὑπὸ τὴν ἐφορίαν ἀξιωματικῶν ἐπιστατῶν· ἀλλ' ὅλον τοῦτο ἐξοδεύεται εἰς τὰ Ὁπλοποιεῖα τοῦ Βασιλέως· μεταπομίζεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Σικελίας διὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ὅταν ἦναι ὀλίγον, πωλεῖται εἰς καλὴν τιμήν.

Θείου

Θείυ ἄνθος. Γίνεται ἀπὸ τὴν ἀνάκαυσιν, ἤτοι καίοντές το εἰς χύτρας ἐπὶ τούτυ καμωμένας, συνάζουν εἰς τὸ σκέπασμά της τὴν κολλυμένην ὕλην διὰ τῆς ἀναθυμιάσεως, καὶ πωλεῖται εἰς μεγάλυς ψωμὺς, ἢ κομμάτια, ἢ καὶ κόνιν. Τὸ εἰς ψωμὺς καλὸν, εἶναι ἐλαφρὸν, γλυκὺ, εὔθραυστον, πλέον λευκὸν, ἢ κίτρινον. Τὸ δὲ εἰς κόνιν πρέπει νὰ ἦναι λευκότατον χρυσοκιτρινόλευκον, καὶ νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν. Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ νομίζεται ἐξαίρετον εἰς τὰ πάθη τῦ πνεύμονος. Συνάζεται ἄνθος Θείου καὶ ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν θειωδῶν Θερμῶν εἰς τὴν Ἀκυϊσγράναν περὶ τὰ στόμια τῶν πηγαδίων, τῶν λυτρῶν ἐκείνων, καὶ ἀλλαχῦ.

Οἱ Χυμικοὶ ἐκβάλλυν ἀπὸ τὸ Θεῖον διαφόρυς ὑσίας, καὶ ὑποστάσεις, καὶ τὰς ὀνομάζυν, ἔλαιον, πνεῦμα, ἅλας, γάλα, καὶ βάλσαμα· τῶν ὁποίων καὶ αἱ κατασκευαὶ, καὶ αἱ χρήσεις εἶναι ἴδιαι τῆς Φαρμακοποιΐας, καὶ ὄχι τῦ Ἐμπορίυ. Τὸ βάλσαμον τῦτο εἶναι ὠφέλιμον εἰς τὰ στηθικὰ πάθη, καὶ γίνεται μὲ τὸ μίγμα ἄνθυς Θείυ, ἢ καθαρῦ Θείυ κοπανισμένυ, καὶ ἐλαίυ, ἐψημένων εἰς τὴν φωτίαν.

ΘΕΡ'ΜΟΣ. Ἰδὲ ΛΑΘΥ'ΡΙΑ.

ΘΗ'ΚΗ ὀνομάζεται κάθε πρᾶγμα χρήσιμον, εἰς τὸ νὰ βάλλῃ τις ἄλλο μέσα διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ. Τὰς τῶν μαχαιρῶν, καὶ σπαθίων ἡ κοινὴ Γλῶσσα τὰς λέγει Θηκάρια· εἰς ἄλλα τὰς μεταχειρίζεται κατὰ σύνθεσιν μὲ τὸ τιθέμενον πρᾶγμα, ὡς κοχλιαροθήκη, βελονοθήκη, σταικτοθήκη, καὶ ἄλλα· ὅσας δὲ ἔχυν πολλὰ ἐντεθειμένα, ὡς ὀδοντοξέστην, μολιβοκόνδυλον, ψαλλίδι, καὶ ὅμοια, τὰς ὀνομάζομεν ἁπλῶς Θήκας, ἀπὸ τοῦ ὁποίυ παρήγαγον οἱ Γάλλοι τὸ Etui, καὶ οἱ Ἰταλοὶ τὸ Astuccio. Γίνονται δὲ ἀπὸ ξύλα, χόρτον, κόκκαλα, καὶ μέταλλα εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλοῦνται παρὰ τῶν λεπτοπώλων ἐργαστηριαρίων, τὺς ὁποίυς Ταλᾶδες ὁ κοινὸς λαὸς λέγει, καὶ οἱ Τῦρκοι Τοχαφτζῆδες, ἤτοι λεπτῶν καὶ νοστίμων πραγμάτων πωλητάς. Ἡ Γαλλία,

καὶ Ἀγγλία εὐδοκιμοῦν εἰς τῶν τοιούτων, καὶ ἄλλων ποικίλων Θηκῶν κατασκευήν.

ΘΗΚΑ'ΡΙ. Σπαθίου, ἢ μαχαίρας, καὶ τοιούτων ὅπλων θήκη· τὰ κοινὰ θηκάρια γίνονται ἀπὸ ξύλον ποταπὸν, καὶ ἐπενδύονται μὲ λεπιοβύρσαν, ἢ ἁπλῆν βύρσαν, τὰ δὲ καλὰ, καὶ μάλιστα τῶν ἀξιωματικῶν μὲ μεταξωτὸν ἑτερόμαλλον χρυσαργυροπετραδιοστόλιστα, καὶ ὅλα κατασκευάζονται παρὰ τῶν ἐντοπίων χωρὶς μετοχὴν τοῦ Ἐμπορίου.

ΘΗΡΙΑΚΗ'. Ὀπιῶδες ἔκλεγμα, ὑγρὸν, καὶ σύνθετον ἀπὸ διαφόρους βοτάνας διαλεγμένας, ἑτοιμασμένας, καὶ κοπανισμένας εἰς κόνιν, καὶ συνδεδεμένας μὲ καθαρὸν μέλι. Ὠνομάσθη δὲ ἕτω, διότι ἡ κυριωτέρα χρῆσίς της ἐπενοήθη, ὡς ἀντιφάρμακον εἰς τὸ φαρμάκι τῶν θηρίων, ἤτοι ὀφιδίων. Χρησιμεύει δὲ, καὶ ὡς θερμαντικὸν ἐναντίον εἰς τὴν ἐξασθένησιν τῆ ζωτικῆ θερμῆ, καὶ ὡς ὑπνωτικὸν εἰς τὰ βρέφη.

Ἐφευρετὴς ταύτης φημίζεται ὁ περίφημος Ἀνδρόμαχος, Ἰατρὸς ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν διέγραψε δι' ἐλεγείων στίχων.

Ἡ καλητέρα Θηριακὴ κατασκευάζεται εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ διαδίδεται εἰς τὴν Οἰκυμένην εἰς μικρὰς θήκας ἀπὸ πέταλα κασσιτερωμένα σιδήρα, καὶ διὰ νὰ ἦναι γνησία πρέπει νὰ μεταπομισθῇ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν Βενετίαν· διότι καὶ ἀλλαχοῦ κάμνουν κατωτέραν, καὶ μεταχειρίζονται ἀπαραλλάκτους θήκας, καὶ σύμβολα.

.ΘΗΡΙΑΚΟ'ΝΑΜΑ, Acqua Teriacale, ἢ Θηριακόξιδον κατασκευάζεται εἰς τὸ Μουτπελλιέρον, καὶ τὰ Παρίσια, καθὼς καὶ Θηριακὴ καλὴ ὅταν ἦναι γνησία. Εἶναι ὠφέλιμον εἰς τὸν νοσώδη ἀέρα μυριζόμενον ἢ ἀλειφόμενον εἰς τὰς σφυγμοὺς, καὶ τοὺς μήνιγγας.

ΘΡΗ'ΣΣΑ. Ἡ Πέστροφα, ὀψάρι τῆ γλυκῆ νερῆ, ποικίλον, μὲ χρώματα κίτρινα, καὶ κόκκινα· αἱ μικραὶ εἶναι συνήθεις, καὶ κοιναὶ εὑρισκόμεναι εἰς τὰ μικρὰ ποτάμια, καὶ ῥύακας· αἱ δὲ μεγάλαι ὀνομάζονται καὶ

Σαλ-

Σαλμωνικαὶ, ἤτοι ὁμοιάζυσι, καὶ ἀλατίζονται, ὡς τὸν Σαλμῶνα. Ἰδὲ ΣΑΛΜΏΝ.

Εἶναι τοιαῦται καὶ αἱ ἁλιευόμεναι εἰς τὴν λίμνην τῆς Καστορίας, αἱ ὁποῖαι καθὼς μὲ βεβαιῦσιν οἱ ἐντόπιοι, γίνονται ἕως 5, καὶ 7 ὀκάδων, καὶ ταριχεύονται ἁλατισταὶ, καὶ καπνισταί· ὕσαι δὲ παχύταται, εἶναι καὶ ἐξαίρετοι εἰς τὴν γεῦσιν· ἐμπόριον ὅμως δὲν κατορθῦσι διὰ τὴν ἀνεπιτηδειότητα τῶν περιοίκων ἐκείνης τῆς λίμνης.

Τοιαῦται καὶ αἱ εὑρισκόμεναι εἰς τὴν λίμνην τῆς Γενεύης εἶναι, καὶ διαγράφονται, καὶ εἰς ἄλλα μέρη· αἱ μεγάλαι τύτων γίνονται ἕως 10 ὀκάδες, καὶ ὁμοιάζουν πολὺ μὲ τὸν Σαλμῶνα· κυνηγῦν πολὺ τὰ μικρὰ ὀψάρια, καὶ γεννῦν εἰς τὴν καθαρὰν ἄμμον.

ΘΌΑΣ. Τὸ Τζακάλι, ζῶον τετράπυν σαρκοφάγον ὅμοιον κατά τι, καὶ ἰσομέγεθες μὲ τὸν λύκον, κιτρινοστακτόχρυν, ζῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν Ἀμερικὴν κατὰ τὰ δάση καὶ ὄρη.

Πολλοὶ Θόαντες συναθροιζόμενοι ὁρμῦσιν ἀγεληδὸν τὸν χειμῶνα, καὶ εἰς τὰ χωρία χωρὶς νὰ φοβηθῦν τὺς ἀνθρώπυς, οἱ ὁποῖοι τὺς φονεύυν, καὶ μεταχειρίζονται τὸ δέρματων διὰ χειμωνικὴν ποταπὴν διφθέραν, καθὼς καὶ τοῦ λύκου.

ΘΥΜΊΑΜΑ ὠνομάσθη τὸ λίβανον, ὅτι ἀνέκαθεν συνεθίσθη νὰ προσφέρηται θῦμα εἰς τιμὴν τῶν Θεῶν, καὶ διέβη ἐκ τύτυ εἰς τὴν Ἱεράν μας Λατρείαν τὸ Ὄντος Θεοῦ. Λίβανον δὲ, διότι ἐγίνετο εἰς τὸ ὄρος τῆ Λιβάνου· εἶναι δὲ κόμμι, ἢ ῥητίνη ἀρωματικὴ, καὶ εὐώδης κοινῶς γνωστὴ εἰς ὅλα τὰ Χριστιανικὰ Γένη, καὶ συνειθισμένη.

Λιβανοφόρος καὶ Ἀρωματοφόρος ὠνομάσθη ἀνέκαθεν ἡ Ἀραβία, καὶ ἕως τῆς σήμερον ἐκεῖθεν ἐκβαίνει, καὶ διαδίδεται τὸ Θυμίαμα εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, διότι τὸ τῆς Ἰνδίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τύτο (1).

Εἶ-

(1) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας εἰς τὴν πρὸς Ἀριστοτέλην ἐπιστο-

λήν

Εἶναι δὲ δάκρυ, τὸ ὁποῖον καὶ ἀρσενικὸν, (ἀμφότερα διὰ τὸ σχῆμα) ὀνομάζεται, καὶ τοῦτο εἶναι ὁ κυρίως Λίβανος, ἤτοι ὁλόλευκον, καὶ ἐγκριτότερον Θυμίαμα· καὶ κοινὸν Θυμίαμα, ἤτοι ἀνακατωμένον, τὸ κατώτερον. Ἡ Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου διακρατεῖ ἀκόμη τοῦ Θυμιάματος τὸ ἐμπόριον, δι' ὅλην τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν Ἠπείρους· φέρεται δὲ εἰς κοφφίνους, καὶ σπυρίδας· Καφάσια τὰ πρῶτα, καὶ Ζιμβίλια τὰ δεύτερα λεγόμενα.

Δαπανᾶται μεγάλη ποσότης Θυμιάματος εἰς τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, καὶ ὀλίγον εἰς Γαλληνικὰς συνθέσεις ἰατρικῶν ἀπὸ τὸ λεγόμενον δάκρυ, ἢ ἀρσενικὸν, καθὼς καὶ εἰς μερικὰς χυμικὰς πράξεις. Καλὸν εἶναι τὸ δάκρυ, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνακατωμένον ὅσον ἔχει περισσότερον δάκρυ πωλεῖται μὲ τὸ καυδάρι. Ἡ Κωνσταντινούπολις στέλλει διὰ τὴν Ῥωσσίαν.

Θυμίαμα εἰς φύλλα, τὸ Ἰουδαϊκὸν λεγόμενον παρὰ τῶν Εὐρωπαίων· διότι οἱ Ἑβραῖοι τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὰς Συναγωγάς των, καθὼς καὶ οἱ Τοῦρκοι. Ὀνομάζεται Τουρκιστὶ Καρᾶ Γκιουνλοῦκ, ἤτοι Μαῦρον Θυμίαμα. Ἄγνωστον εἶναι τὸ δένδρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται· διότι οἱ νομίζοντες ὅτι εἶναι φλοιὰ τῆ Λιβανοδένδρε, τὸ ὠνόμασαν ἔτως· μὲ ὀσμὴν εὐῶδη παρομοιάζουσαν μὲ τὸν ὑγρὸν στύρακα· φέρεται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ καιόμενον εὐωδιάζει εἰς τὰς Συναγωγὰς, καὶ Τζαμία. Εἰς καιρὸν θανατικῆ ἐξοδεύεται πολὺ διὰ κάπνισμα, καὶ ὠφελεῖ εἰς τοῦτο καὶ εἰς τὸν πνεύμονα κατὰ τὸν Γαρκῖνον, Garcin.

ΘΥ'ΜΟΣ. Χόρτον ἄγριον εὐῶδες μὲ μικροὺς κλόνους γεμάτες ἀπὸ πολλὰ μικρὰ στρογγύλα, καὶ πράσινα φύλλα, καὶ ἄνθη κατὰ κορυφὴν τῶν κλόνων ὑπέρυθρα· ἀπὸ

λὴν τε Λιβανοφόρον ἐννοεῖ τὴν Αἴγυπτον, ἀποστείλας ἐκεῖθεν τὸν πολὺν Λίβανον, πρὸς ἔνδειξιν ὅτι τῆς Λιβανοφόρου ἐκράτησε, καθὼς εἶχε προείπη εἰς τὸν φειδωλὸν Φιλόσοφον.

ἀπὸ τὸ ὁποίου τὰ φύλλα καὶ ἄνθη ἐκβάλλων οἱ Φαρμακοποιοὶ ἔλαιον νοστιμώτατον. Ὁ Ὑμηττὸς, Ὄρος τῶν Ἀθηνῶν, ἔχων πολλὰς θύμους, τρέφει τὰς μελίσσας, καὶ κάμουν τὸ ἐξαίρετον μέλι.

ΘΥΝΝΟΣ. Ὀψάρι θαλάσσιον μέγα κοιλιαρὸν, μὲ λεπτὸν δέρμα, μεγάλα λέπια, κεφάλι μυτερὸν, καὶ ὀδόντια. Εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν Βόσπορον τῆς Θρᾴκης, ἀλλὰ σπανίως, καὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι σαυρίδι μεγάλον Σαυρὶς λεγόμενον, ἐξ ὃ τὸ ὑποκοριστικὸν Σαυρίδι. Σαυρὶς γὰρ ἰχθὺς μέγιστος κατὰ τὸν Βαρῖνον· καθ' ἡμᾶς δὲ μικρὸν, καὶ ποταπόν.

Εἰς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν γίνεται ἀρκετὸν ἐμπόριον ἀπὸ τὸ ὀψάρευμα τὸ Θύννου, ὁ ὁποῖος ὄντας ἀπὸ τὰ ταξειδιάρικα, καὶ κοπαδικὰ ὀψάρια, πιάνεται τὸ Φθινόπωρον εἰς δίκτυα μεγάλα ἀπὸ σχοῖνον, καὶ σωρηδόν· ἀμέσως ἐλκόμενον εἰς τὴν ξηρὰν θνήσκει· τὸν καθαρίζων ἀπὸ τὰ ἐντόσθια, τὸν κόπτουν εἰς τροχίσκους, καὶ τὺς ἑψήνουν εἰς ἐσχάρας, ἢ εἰς τηγάνι μὲ ἔλαιον, ἔπειτα τὺς βάλλουν εἰς βαρύλλια μὲ ἅλας, πιπέρι, μοσχοκάρφι, καὶ ἔλαιον, μὲ ὀλίγον ὀξίδι, καὶ ὀνομάζεται Θυννίνα, καὶ Γαλλιστὶ Θοννίνα, Thonnine.

Ὅταν οἱ τροχίσκοι ἦναι χωρὶς κόκκαλα, βάλλονται εἰς βαρύλλια μικρὰ ἀπὸ ξύλον λευκὸν, κάτω πλατέα, καὶ ἄνω στενά· ὅταν δὲ ἦναι μὲ τὰ κόκκαλα, καὶ κατώτερα, βάλλεται εἰς τὰ συνήθη βαρύλλια.

Τὸ ὀψάρι τοῦτο ἔχει γεῦσιν κρέατος βοϊδικοῦ, καὶ ζητεῖται πολὺ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη· πρέπει ὅμως νὰ μὴ ἦναι παλαιὸν, καὶ μὲ καλὸν ἔλαιον, ἀρκετὰ ἐλαιωμένον, καὶ ταριχευμένον.

Ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἱσπανίας καταγίνονται μὲ ὄφελος εἰς αὐτὸ τὸ ὀψάρευμα.

Ι

ἸΑ΄ΔΗΣ, ἢ Πέτρα Θεία, πετράδιον πρασινωπὸν, ὀλίγον σταχτερὸν, καὶ σκληρὸν τόσον, ὥστε μεταχειρίζονται τὴν κόνιν τῦ ἀδάμαντος διὰ τὸ δέλευμά του. Τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη τῆς Ἰνδίας δίδυν εἰς τῦτο περισσοτέραν ὑπόλη ψιν καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα. Οἱ Τῦρκοι τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὰς κώπας, ἤτοι λαβὰς τῶν σπαθίων, καὶ μαχαιρῶντων, χρυσόδετον· ὁμοίως καὶ οἱ Πολῶνοι, καὶ Πέρσαι.

Τὰ Ἔθνη τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς ὑπολαμβάνοντές το ὠφέλιμον εἰς τὴν ἐπιλη ψίαν, καὶ τὴν λιθίασιν, τὸ τιμῶσι διὰ ταῦτα. Ἰδὲ ΑΙΓΡΙΣ.

ἸΑΛΑΠΑ. Ὁ περίφημος Βοτανικὸς Τυρνεφόρτος τὴν ὁμοιάζει Στρύχνον Μεξικανὸν, φυλάττων καὶ τὸ Ἰαλάπα ὄνομα. Ὁ Μοναχὸς Πλυμιέρος, ὁμοίως εὐκλεὴς Βοτανικὸς, τὴν ὀνομάζει Ἀνεμόνην, καὶ Θαυμασίαν Περυϊανήν· ὁ δὲ κλεινὸς Λινναῖος, Θαυμασίαν· εἶναι δὲ ῥίζα χόρτου τριῶν εἰδῶν, καθ' ὅλα τὴν δύναμιν καθαρτικὴ, γινομένη εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Μαδέραν, καὶ μεταφερομένη εἰς χονδρὰ κομμάτια, ξηρὰ, δυσπολόθραυστος μὲ τὸ χέρι, ἀλλ' ἀπαλὴ εἰς τὸ κοπάνισμα, σταχτομαύρη ἀπ' ἔξω, καὶ στιλπνομαύρη ἔσωθεν, ῥητινώδης, καὶ ἄνοστος εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς καλῆς Ἰαλάπας.

Διὰ τὸ Οἰνοπνεύματος, καὶ Ποτίμυ ὕδατος, ἐκβάλλουν ἀπὸ αὐτὴν Μαγιστέρον, ἤτοι ὑγρὰν Ῥητίνην, λευκὴν, καὶ ἰξώδη, τὴν ὁποίαν ἐγκρίνυσιν ἀπὸ τὴν ἰδίαν Ἰαλάπαν, ἀλλέως διδομένην· τὰ ἀλλεοτρόπως γινόμενα ἀποστάγματά της δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν καθαρτικὴν δύναμιν.

ἸΑΣΜΙ΄ΝΟΝ. Χαμόδενδρον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἐπιδένδρων, τῦ ὁποίου τὸ λευκὸν, καὶ εὐῶδες ἄνθος κατασκευάζεται παρὰ τῶν μυρεψῶν εἰς βούτυρον χρήσιμον, καὶ κοσμητικὸν, καὶ μαλακτικὸν εἰς κακό-

κόχυμα σπυρία, καὶ ἐξανθήματα, καὶ σχίσματα ἀπὸ κρύον.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κλόνοι του μακρύνουσι πολὺ, ὅταν δεθῶν εἰς δένδρον ἢ τοῖχον, καὶ φυλάττων τὸ ἴσον σχεδὸν πάχος, καὶ πολὺ μῆκος, εἶναι εὔχρηστοι διὰ τῶν Ἀσιατικῶν τὰς Καπνοσύριγγας, καὶ εἰς πολλὰ μέρη φυτεύονται, καὶ περιποιοῦνται ἐπὶ τούτου. Φθείρονται ὅμως ὀγλίγωρα ἂν ἀφεθῶν πολὺ ἀμεταχείριστοι αἱ τοιαῦται ῥάβδοι, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι εὐθυναί.

Ἴασμον Ἀραβικὸν ὀνομάζουν ὅσοι θέλουν ν' ἀποφύγεν παντελῶς τὰς βαρβάρους λέξεις τὸν Καφέν. Ἰδὲ ΚΑΦΕΣ.

Ἴασπις. Εἶδος μαρμάρου, ἢ πετράδιον, σχεδὸν ὅμοιον μὲ τὴν Ἀγάθην, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σύνθετον ἀπὸ πολλὰ χρώματα, καὶ ἰδιαιτέρως ἀπὸ πράσινον, καὶ κόκκινον.

Ὁ πράσινος, καὶ μὲ μικρὰς αἱματιρὰς κηλίδας Ἴασπις ἐγκρίνεται ἀπὸ τὲς λοιπές. Μετὰ τοῦτον εἶναι ὁ πορφυροῦς, ἔπειτα ὁ σαρκόχρυς, ἢ ῥοδοκόκκινος.

Ἴασπις ἀνθρὸς ὀνομάζεται ὁ εὑρισκόμενος εἰς τὰ Πυρηναῖα ὄρη διὰ τὰ ποικίλα τε χρώματα, παριστάνοντα ἄνθη, ποταμὲς, καὶ διάφορα ἄλλα, ὅσα ἡ φύσις παίζουσα διαγράφει εἰς τὴν σύνθεσίν των. Ἰδὲ ΑΓΑΘΗ.

Ἰνδικόν. Τὸ κοινότερον λιλάκι, ἴσως ἀπὸ τὲ Λειλακὶ χρώματος, τὸ ὁποῖον ἐμπαρεμφαίνει σχεδὸν τὸ ἴδιον· οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ ὀνομάζον Ἰνδικὸν, Indigo· διότι ἀπὸ ἀμφοτέρας τὰς Ἰνδίας ἐκβαίνει αὐτὴ ἡ βαφή· καὶ εἰς ἡμᾶς πρέπει νὰ ἐγκριθῇ αὐτὴ ἡ ὀνομασία, ἐπειδὴ ἔχει καθ' αὐτὴν τύπον Ἑλληνικόν.

Τὸ χαμόδενδρον τοῦτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἐντοπίων Ἄνιλον, Anil, τοῦ ὁποίου τὸ ἄγριον μεγαλώνει 5 ἕως 6 πόδας, μὲ φύλλα μυτερὰ, καὶ μεγαλήτερα ἀπὸ τὸ ἥμερον, καὶ εἶναι καλήτερον διὰ τὴν βαφήν.

Τὸ ἥμερον σπείρεται ἀπὸ τὸν ἴδιον καρπόντου, καὶ ὑψώνεται ἕως $2\frac{1}{2}$ πόδας, τὰ φύλλα τε εἶναι μικρὰ, ὡς τὲ πυξαρίε, πράσινα, καὶ κιτρινοπὰ ὅταν φθάσεν εἰς

τὴν

τὴν ὡριμότητα· τὸ ἄνθος του κοκκινωπὸν, καθὼς τῶν πισσῶν, καὶ ὁ καρπός του, λοβοὶ μακρεῖς, καὶ δρεπανοειδεῖς, ἐμπεριέχοντες σπόρον ἐλαιόχροον.

Εἰς τὸ φύτευμά τε χρειάζεται γῆν παχεῖαν, καὶ ὄχι πολλὰ ξηρὰν, καθαρισμένην ἀπὸ ὅλα τὰ ἑτερογενῆ χόρτα· φυτεύεται κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, ἕνα πόδα τετραγωνικῶς ἀπέχουσα ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην ῥίζαν.

Εἰς ἑκάστην φυτείαν, ἤτοι τρύπαν, βάλλονται 11, ἢ 13 κόκκοι, καὶ ἐὰν ὁ καιρὸς ᾖναι ὑγρὸς, εἰς 3, ἢ 4 ἡμέρας βλαστάνει, καὶ εἰς 2 μῆνας ὡριμάζει, ἤτοι σπάνιν τὰ φύλλα τῆ φυτῆ, ὅταν τὰ πιάσῃς. Τότε λοιπὸν τὸ θερίζουν ὀλίγον ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ δένοντές το εἰς δεμάτια τὸ βάλλουν εἰς κάδον, ἢ λάκκον γεμάτον νερὸν, καὶ πλακώνοντές τα μὲ πλάκας, ἢ ξύλα, χύνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἔλαιον ὅσον νὰ σκεπασθῇ, καὶ τὰ ἀφήνουν νὰ ζυμωθοῦν ἕως 4 ἡμέρας μὲ μόνην τὴν θερμότητα τοῦ φυτοῦ. Μετὰ ταῦτα τὰ ἀνακατώνουν μὲ χονδρὸν ξύλον, καὶ ἀφ' οὗ ἀφήσουν νὰ σταθῇ τὸ νερὸν, καὶ νὰ κατασταλάξῃ, συνάζουν ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ἐπιπλέοντα ξύλα, καὶ πάλιν ἀνακατώνουν, καὶ ἔπειτα ἀφ' ἧ κατασταλάξῃ, κενώνουν τὸ νερὸν, καὶ τὴν μένουσαν ὑπόστασιν βάλλουν εἰς προπλάσματα, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ Ἰνδικόν. Ὅλοι οἱ ἄλλοι τρόποι τῆς κατασκευῆς τε δὲν διαφέρουν, εἰμὴ εἰς τὸ κτύπημα, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν λάκκων. Ἡ δὲ ποιότης τοῦ Ἰνδικῆ συνίσταται καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ζυμώσεως, ἤτοι βράσεως τῆ χόρτε, καὶ εἰς τὴν τοπικὴν ποιότητά τε· διότι τὸ περισσότερον τοῦ πρέποντος, δίδει πολὺ Ἰνδικὸν, ἀλλὰ βαρὺ, καὶ κατώτερον, τὸ δὲ ὀλιγώτερον ζυμωμένον δίδει χειρότερον χρῶμα· παρὰ τῶν δολιωτέρων κατασκευαστῶν ἐπιῤῥίπτονται καὶ ἄλλα μίγματα διὰ ν' αὐξήσουν τὴν ποσότητα.

Καλὸν Ἰνδικὸν εἶναι τὸ καθαρὸν, ἐπιπλέον εἰς τὸ νερὸν, εὐφλόγιστον, εἰς κομμάτια μὲ ὀλίγον πάχος, καὶ μεσαίως σκληρὰ, χρώματος φαιοῦ, ἢ βαθέως κυανοῦ, καὶ ἔσωθεν μὲ κηλίδας ἀργυρόχροας διεσπαρμένον, καὶ τριβόμενον εἰς τὸ ὀνύχι νὰ φαίνηται κοκκινωπόν.

Τῶν

Τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸ τόπου Λαχωρὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ποιότητος ἄνθος, εἶναι εἰς κολλύρια, καὶ ἐξαιρετώτατον· μετὰ τοῦτο εἶναι τὸ τῆς Βαταβίας, καὶ ἔπειτα τὰ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἀπὸ τοῦ τόπου ὀνομαζόμενα, ἤτοι Γουατιμάλας, Καράκας, Ἁγίας Δομινίκου, καὶ ὁλοκατώτερον τὸ τῆς Καρολίνας.

Μεταφέρεται ἐκεῖθεν εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς κιβώτια, βαρύλλια, καὶ ἀσκοὺς, καὶ διαδίδεται εἰς τοὺς βαφεῖς, καὶ ζωγράφους, πολυχρηστότατον διὰ τὸ κυανοῦν χρῶμα καθ' ὅλους τοὺς σκιασμούς τους· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ λευκάσματα. Ἰδὲ ΛΕΥΚΑΣΜΑ.

Ὁ ἐνεστὼς θαλάσσιος πόλεμος ἐβίασε τοὺς ἀνθρώπους νὰ εὕρουν τρόπον ἄλλης βαφῆς διὰ τὸ αὐτὸ χρῶμα, καὶ φημίζουν εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ τὸ ἐπέτυχον μὲ τὸ Παστέλον. Ἰδὲ ΙΣΑΤΙΣ.

Χρησιμεύει τὸ Ἰνδικὸν, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς δροσιστικὸν, μάλιστα εἰς τὰς ἐξανθηματικὰς ἀσθενείας.

ΙΝΔΙΑΝΑ· ὁ Βασμᾶς. Ἰδὲ Πανία τυπωμένα.

ΙΝΔΟΞΕΝΔΡΟΝ (κατὰ τὸ Inde bois Γαλλικὸν) τὸ Καμπέχιον ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν βλαστάνει τὸ καλὸν, καὶ τῆς Ἰαμαϊκῆς Ξύλον, ὁπόθεν φέρεται τὸ κατώτερον, ὀνομαζόμενον καὶ παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν Ασχερᾶ· δένδρον εὑρισκόμενον εἰς τὰ ῥηθέντα μέρη τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, καὶ τὴν Νῆσον τοῦ Ἁγ. Σταυροῦ, καὶ εἰς ὅλην τὴν Γουιανὴν, εἰς τόπους ὑψηλοὺς, ξηροὺς, καὶ πετρώδεις, μεγάλον, καὶ ὑψούμενον ἕως 50 πόδας, εὐθυστέλεχον, καὶ ὡραῖον, μὲ φλοιὰν στακτηρὰν, καὶ ὁμαλὴν, φύλλα ἀειθαλῆ, ἄνθη πενταπέταλα μικρὰ, καὶ λευκὰ, καὶ καρπὸν ὡς ῥόγαν σταφυλίου, μὲ χρῶμα πορφυροῦν βαθὺν γεμάτον ἀπὸ χυμὸν ὑγρὸν, νόστιμον, καὶ εὐωδιάζοντα εἰς τὸ στόμα, ὡς μοσχοκάρφι, καὶ κινναμωμον.

Δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ ξύλον, τὰ φύλλα, καὶ τὸν καρπόν.

Τὸ ξύλον τοῦ Καμπεχίου (ἐπειδὴ ἐπικρατεῖ ἡ ὀνομασία αὕτη) εἶναι ὡραῖον, κόκκινον, βαθὺ (Μόρικον

Βα-

Βακάμι) σκληρότατον, στερεὸν, βαρὺ, καὶ χρήσιμον διὰ τὸν τόρνον εἰς τὴν ξυλικὴν λεπτεργίαν· ἀλλὰ περισσότερον χρησιμεύει εἰς τὴν βαφὴν τοῦ Ἰακινθίνου, καὶ ὑπομέλανος χρώματος, καὶ δαπανᾶται πολὺ, φερόμενον ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς ἡμᾶς· τὸ καλὸν Καμπέχιον εἶναι νομιζόμενον μὲ τὴν ἀξίνην, τὸ δὲ τῆς Ἰαμαϊκῆς κόπτεται παρὰ τῶν Ἄγγλων μὲ τὸ πριόνι, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γνώρισμά τε.

Ἔχει ἄρωμα ἀρκετὸν, καὶ φημίζεται, ὡς κεφαλικὸν, στομαχικὸν, καὶ προφυλακτικὸν ἀπὸ τὴν κακὴν κρᾶσιν τοῦ ἀέρος.

Τὰ φύλλα του μεταχειριζόμενα εἰς τὰ μαγειρεύματα δίδουν μυρωδίαν γλυκυτέραν ἀπὸ τὰ δαφνόφυλλα, καὶ γεῦσιν κινναμώμου, καὶ μοσχοκαρφίου, καὶ εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν ἀποπληροῖ τὴν χρείαν. Εἰς δὲ τὴν Ἰατρικὴν, καπνίζουν τὰς παραλυσίας, καὶ τὰ ἐξογκώματα τῶν ποδῶν ἀπὸ τὸ κρύον, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς ὅλα τὰ σύνθετα ἰατρικὰ ἀντὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Φύλλου. Folium Indicum.

Ὁ καρπός του ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἄγγλων Πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, καὶ παρὰ τῶν Ὁλλανδῶν Ἀμωμον· εἶναι σύνθετος ἀπὸ Ἄρωμα Μοσχοκαρφίου, Μοσχοκαρύου, καὶ Κινναμώμου, καὶ ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ἀντὶ τῶν τριῶν τούτων. Εἰς τὸν τόπον δαπανᾶται πολὺ εἰς τὰ μαγειρεύματα, καὶ εἰς τὴν Κοκκολάταν· οἱ Γάλλοι τὸν ὀνομάζεν, καὶ Κόκκον Μοσχοκαρφίε, Graine de Girofle, ἀλλὰ καταχρηστικώτατα.

Ὑπάγεται τὸ δένδρον τοῦτο εἰς τὰ εἴδη τῆς Δάφνης, καθὼς τὸ Κινναμωμον καὶ ἄλλα ἀρωματοφόρα τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν Ἰνδιῶν.

ΙΞΟ'Σ. Φυτὸν παράσιτον, ξυλῶδες, βλαστάνον ἐπάνω εἰς τὰ μεγάλα δένδρα, καὶ τρεφόμενον ἀπὸ τὸν χυμὸν αὐτῶν· ἔχει δενδρίδα στρογγύλην, σύνθετον ἀπὸ πολλοὺς κλόνους, μικροὺς, κομβώδεις, μὲ δύω φύλλα εἰς τὴν ἄκραν των, καὶ ἀνὰ τρεῖς κόκκους εἰς ἕκαστον ἀπὸ τὲς κόμβους των· μόλις μεγαλώνει ἕως δύω πόδας,

καὶ

καὶ αἱ ῥίζαι του εἰσχωροῦν ἕως εἰς τὴν ἐντερώνην τοῦ δένδρου διὰ νὰ ἀπομάξουν τὴν τροφήν των. Οἱ κόκκοι τε εἶναι διαφανεῖς, καὶ λευκοὶ, καὶ ὁμοιάζουν μαργαριτάρια, καὶ ἕκαστος ἔχει ἀνὰ ἕνα σπόρον.

Τὸ δενδρίδιον τοῦτο διαιρεῖται εἰς ἀρσενικὸν, τὸ ὁποῖον κάμνει ἄνθη, καὶ στημόνια, τὸ δὲ θηλυκὸν, ἄνθη, καὶ καρπὸν, ἤτοι κόκκον κατὰ τὸν Ἁμηλον, Hamel.

ΙΞΟΣ. Ὕλη κολλητικὴ, καὶ μελῳδὸς συνθετομένη ἀπὸ διαφόρους χυμοὺς φυτῶν διὰ τὸ κυνήγημα τῶν μικρῶν πτηνῶν. Ὠνομάσθη δὲ οὕτω διὰ τὸ ἰξῶδες, καὶ κολλητικόν της, καὶ διότι πρότερον ἐγίνετο ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω φυτόν.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Φυσιολόγε Πλινίου, οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι, ἔκαμναν τὸν καλήτερον Ἰξὸν ἀπὸ τοὺς κόκκους τοῦ ἄνω ῥηθέντος φυτοῦ, ἐπονομάζοντές τον Ἰξὸν Ὀρνιθοθηρευτικὸν, Viscum aucupium· καθὼς καὶ οἱ τωρινοὶ Ἰταλοὶ, καὶ εἶναι ὁ καλήτερος τούτου τοῦ εἴδους.

Τὸ εἰρημένον παράσιτον δενδρίδιον γίνεται ὄχι μόνον εἰς τὰς Δρῦς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Μηλέας, Ἀπιδιὰς, καὶ ἄλλα δένδρα. Οἱ παλαιοὶ Ἱερεῖς Δρυΐδες τῶν Γάλλων, ἤτοι Κελτῶν, ἔδωκαν εἰς αὐτὸ τοσαύτας μαγικὰς ἀρετὰς, ὥστε ἀπόμη δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐξαλειφθοῦν ἀπὸ τὰς ἀπογόνους των, μὲ ὅλον τὸν ἀγῶνα τῶν Φιλοσόφων νὰ τὰς φωτίσουν, καὶ τῶν Ἡγεμόνων νὰ συστήσουν Ἀκαδημίας, καὶ Πανεπιστήμια.

ΙΞΟΥ̃ ΟΡΝΙΘΟΘΗΡΕΥΤΙΚΟΥ̃ ΚΑΤΑΣΚΕΥἨ.

1. Βράζονται οἱ κόκκοι τὸ Ἰξὸ ἕως νὰ διαῤῥαγοῦν, κοπανίζονται εἰς ὅλμον, πλύνονται μὲ νερὸν διὰ νὰ ἐκβῇ ἡ ἐπιδερμίς των, καὶ τὸ ὑπόλοιπον βαλλόμενον εἰς πήλινον ἀγγεῖον φυλάττεται εἰς κατώγεον· αὐτὸς ἦτον ὁ παλαιὸς τρόπος· κατὰ δὲ τὸν νέον·

2. Λάβε τὴν δευτέραν φλοιὰν τῆς μεγάλης Ἀκρίας (Sebest) εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀρκίξεως, ἄφησέ την νὰ

σα

σαπῇ εἰς τὸ νερὸν, κοπάνισέ την, πλύνετην, καὶ ζύμωσέ την πολλάκις, καὶ ἄφες την νὰ βράσῃ εἰς τὸ βαρύλλι· ἔπειτα ἐξάφρισέ την, καὶ μένει ἰξὸς ἐξαίρετος.

3. Ἔπαρε τὸν καρπὸν τῆς Μυξίας (Τραπεζὰν Χορμασὶ) βράσετον, στράγγισέ τον ἀραιὰ, βάλε ὀλίγον μέλι, ἀνακάτωσέ τον καλὰ, ἢ ἀντὶ Μυξίας Δαμασκηνὰ κοκκύμηλα (Καϊδιὰ) κάμε ὡς ἄνω, καὶ ἔχεις Ἰξόν· ἀλλ' ὅλοι ὅτοι δὲν βαστοῦν εἰς τὸ νερὸν, καὶ χαλῶν μὲ τὴν βροχήν.

4. Ἔπαρε 1 λίτραν καλὸν Ἰξόν· πλύνετον ἕως νὰ διαλυθῇ, κτύπατον ἕως νὰ μείνῃ παντελῶς νερὸν, καὶ ἄφες τον νὰ στεγνώσῃ· ἔπειτα βάλετον εἰς ἀγγεῖον πήλινον, μὲ ἄλλο τόσον ἄλειμμα ὄρνιθος, πρόσθες καὶ 1 ½ ὑγρὰν ὀξεῖδι, καὶ ½ ὑγρὰν ἔλαιον, βράσετα ὅλα εἰς ὀλίγην φωτίαν ἀνακατώνωντάς τα παντοτεινὰ, καὶ ἂν θέλῃς νὰ μὴ παγώσῃ τὸν χειμῶνα πρόσθες ὀλίγον πετρέλαιον, φύλαξέ τον, καὶ ὅταν θέλῃς ζέστανέτον, καὶ μεταχειρίσουτον.

Ἰὸς χαλκοῦ, τὸ Ἰταλιστὶ, Βερδεράμε, Verdet, καὶ Τουρκιστὶ Τζιγκέρ. Ἰδὲ Χαλκός.

Ἰπεκακουάνα. Ῥίζα χόρτου τῆς Βρασιλλίας ἀναγκαίου εἰς τὴν Ἰατρικὴν διὰ τὰς δυσεντερίας, ἐμετικὴ, καὶ δυναμωτικὴ τῷ στομάχῳ· εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· Μαύρη, ἡ ὁποία εἶναι καὶ δραστικωτέρα, καὶ εὑρισκομένη μόνον εἰς τὰς ὄχθας τῷ ποταμῷ Ἰανείρῳ· ἔτι δὲ Σταχτερὴ, καὶ Λευκή· γινόμεναι εἰς τὴν Μαρτινίκαν, καὶ Γουαδελούπαν· ἀπὸ τὰ ὀνόματά των καταλαμβάνεται ἡ διαφοράτων συνισταμένη εἰς τὸ χρῶμα τῷ ξύλωτων.

Ἡ καλὴ ποιότης αὐτῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ᾖναι παλαιὰ, βαρεῖα, δυσκολόθραυστος, ῥητινώδης, χωρὶς τὰ στελέχη, ἡ Γένεια, ἀλλ' ἁπλῶς ῥίζα.

Ἵππος. Τὸ ἰδιωνυμούμενον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν Ἄλογον· ζῶον τετράποδον γνωστὸν, καὶ χρήσιμον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τῷ ὁποίῳ τὸ θηλυκὸν ὀνομάζεται Αἴθη, καὶ κοινῶς Φοράδα, καὶ τὸ μικρὸν Πωλάρι, ἀπὸ τῷ, Πῶλος, καθὼς καὶ τῆς Ἡμίονος, καὶ τῷ Ὄνῳ.

Ἀνα-

Ἀναβάτης Ἵππος λέγεται ὁ ὁλόκληρος, καὶ μὴ εὐνουχισμένος. Ἐκτομίας, ἢ Εὐνοῦχος, ὁ εὐνουχισμένος. Ἐπιβατικὸς, ὁ χρήσιμος εἰς τὴν ἱππασίαν, καὶ Ἱππεὺς ἢ Ἐπιβάτης, ὁ ἐπάνω αὐτοῦ φερόμενος ἄνθρωπος. Φορτηγὸς, ἢ Φορτομετάριος, καὶ ἐπισαγματικὸς, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιφορτίζονται πράγματα· καὶ Ἀμαξίτης, ἢ Ἀμαξητικὸς, ὁ σύρων ἅμαξαν, ἤτοι ἁμαξιάριος· καὶ Δρομὰς ἂς ὀνομασθῇ ὁ χρήσιμος εἰς τοὺς ταχυδρόμους. Μετὰ ταῦτα ὑπάγονται πλῆθος ὀνομάτων κατὰ τὸ χρῶμα, τὸ τιθάσσευμα, καὶ ἰδιώματα, καὶ τὸν τρόπον τῦ βαδίσματος τῶν Ἵππων· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτῶν, καὶ τὸ ἴδιον γένος· ὡς Ἀραβικὸς, Αἰγυπτιακὸς, Ἀγγλικὸς, Ἱσπανικὸς, Οὐγρικὸς, καὶ τὰ παρόμοια.

Ἐπειδὴ δὲ οὐσιωδῶς χρήσιμος εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι ὁ ζωντανὸς Ἵππος, καὶ ἡ πώλησις αὐτοῦ κατ' ἀγέλας συνιστᾷ τὸν ἱππέμπορον, ὠφέλιμον δὶ αὐτὸν μοὶ φαίνεται, καὶ περίεργον διὰ τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐκθέσω τὰς ἐγκριτομένας ποιότητας τῶν Ἵππων, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ ἱπποτροφεῖα, ἢ ἱππαγέλας, τὰ ὁποῖα ἐνασχολοῦσιν εἰς πολλὰ μέρη πολλοὺς ἐμπόρους.

Διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἐπιμελούμενος εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἵππων τὴν καλὴν αὐτῶν ποιότητα μὲ ἐντέλειαν, εἶναι ἀναγκαία ἡ πρᾶξις, καὶ ἡ μεταχείρισις ἑκάστυ Ἵππυ· ἀλλ' αὐτὰ εἶναι σχεδὸν ἰδιαίτερα εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἑνὸς, ἢ καὶ πολλῶν Ἵππων πρὸς χρῆσίν του· τὰ δὲ γενικὰ γνωρίσματα συνίστανται ἀ. εἰς τὸ χρῶμα τῆς τριχός. β. εἰς τὰς διαφόρυς κηλίδας, ἢ ποικιλότητας. γ. ἡ χηλὴ, ἤτοι τὸ ὀνύχιτων εἶναι καὶ αὐτὸ γνώρισμα.

Α'. Περὶ Χρώματος τῶν Ἵππων.

Τὸ χρῶμα τῶν Ἵππων χρησιμεύει πρῶτον διὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεταχειριζομένου αὐτὸν εἰς τὴν θεωρίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ φύσις χαρακτηρίζει μὲ τῦτο καὶ δυνά-

νάμεις τινὰς, καὶ ἱππικὰς ἀρετὰς, ἂς ἐνθέσωμεν τὰ κοινότερα, καὶ τὰ πιθανώτερα τῶν χρωμάτων τύτων ἀποτελέσματα.

Ὁ Πυῤῥὸς Ξανθοκόκκινος Ἵππος, μὲ ὑρὰν, χαίτην, καὶ πόδας μαύρους εἶναι καλὸς, ἀλλὰ ὁρμητικός. Ὁ κυρίως πυῤῥὸς μὲ λευκὸν μέτωπον, εἶναι ἐξαίρετος, καὶ μάλιστα δι' ἀναβάτης κατὰ τὸ Ἱσπανικόν.

Alazan tostados antes mortos qu' ancados.

Ὁ πυῤῥὸς ὁ μετωπίτης, ἂς ἀποθάνῃ,
Ἢ ζῶν ἂς βαλθῇ πώλους νὰ κάμνῃ.

Οἱ Ἱππογνῶσται Ὀθωμανοὶ παραγγέλλουσι νὰ μὴ ἀγοράζῃ τινὰς πυῤῥὸν, ἤτοι ἄλικον Ἵππον. Ἀλὶ ἅλμα, ἄντζακ ἂτ ὑτζάρσα, ἅλ ὁλοῦρ.

Τὸν πυῤῥὸν μὴν ἀγοράζῃς, μ' ὅλον τύτο ἂς ἰξεύρῃς
Ὅτι Ἵππον νὰ πετάξῃ πυῤῥὸν μόνον θέλει εὕρῃς.

Ὁ Λευκόξανθος (βάδιος) ἐγκρίνεται, ὅταν ἦναι καστανόχρυς, καὶ αἱματόχρους· μάλιστα ὁ πρῶτος ὑπερτερεῖ τοὺς λοιποὺς ὅλους. Ὁ δὲ ξανθόχρυσος, ἢ ξανθόμαυρος, ἔχοντας πυῤῥὰν τὴν πλευρὰν, δὲν εἶναι πολὺ κατώτερος· ἀλλ' οἱ λευκόξανθοι, κλίνοντες εἰς τὸ λευκότερον, εἶναι κατώτεροι ἀπὸ τοὺς ῥηθέντας.

Οἱ λευκοὶ, καὶ σταχτιροὶ διαφόρων σκιασμάτων, ἤτοι βαθυτέρου, ἢ ἀνοικτοτέρου χρώματος, ἐγκρίνονται μόνον διὰ τὴν διάρκειάν των· ἀλλ' οἱ λευκοὶ εἶναι ὀκνηροὶ, καὶ χρήσιμοι μόνον διὰ φόρτωμα· οἱ σταχτιροὶ, καὶ καπνοβαμμένοι εἶναι ὁρμητικοί· οἱ σταχτιροὶ πολυποίκιλοι ὀλιγώτερον· οἱ βαθυσταχτιροὶ, καὶ κοκκινοσταχτιροὶ, δὲν εἶναι κατώτεροι ἀπὸ τὺς τελευταίυς δύω.

Ὁ Μαῦρος μὲ τρίχα οὖλην (κατζαρωτὴν) εἶναι πολλὰ ζητημένος ἀπὸ τοὺς Ἱσπανούς.

Morchillos zitto sin senal, Mochos los queron, e pocos los an.

Οὖλον καὶ ὁλόμαυρον πολλοὶ ζητοῦσι,
Καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὀλίγοι ἀποκτοῦσι.

Τὸ ἀνοικτὸν μαῦρον, καὶ τὸ στιλπνόμαυρον χρῶμα δὲν ἔχουν ὑπόληψιν.

Οἱ

Οἱ Ποικίλοι ἔχοντες τὰ ἄνω χρώματα (1) μὲ οὐλότητα τριχῶν, ἐγκρίνονται, ἀλλ' εἶναι βλαισοὶ, ἤτοι κυπᾶν τὰ ποδάριά των. Διὰ τᾶτο λέγουν· Cavessa di moro si avies unglia valre, mas que l'oro.

Σύλόθριξ καὶ ποικίλε ἐξαίρετέ μου ἵππε!
Ὑπὲρ χρυσὸν τιμᾶσαι, τοὺς πόδας δὲ μὴ τύπτε.

Ὁ Ποικίλος οἰνόχρους ἔχει τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα, καὶ ὄχι τὴν προκοπήν· ἀμφότεροι ὅμως ἔχουσι τὴν ὅρασιν ἀσθενῆ, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν τύφλωσιν, καθὼς καὶ οἱ σταικτηροῤῥύπαροί. Φυσικῶς συμβάλλει εἰς τὴν ἀρετὴν, ἢ ἐλάττωμα, ἡ σύγκρασις τᾶ μίγματος τῶν εἰρημένων τεσσάρων χρωμάτων, ἤτοι πυῤῥᾶ, λευκοξανθᾶ, λευκᾶ, καὶ μέλανος, ᾗ ταῦτα ὅλα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

Β'. Περὶ Κηλίδων.

Ὁ λευκὸς κύκλος εἰς τὸ μέτωπον μήτε ὁλόλευκος, μήτε μέγας, εἶναι ἔνδειξις καὶ ὡραιότητος, καὶ προτερήματος.

Ὁ στάχυς εἶναι ἀνάφυσις ὀλίγων τριχῶν εἰς σχῆμα στάχεως, καὶ ὅταν εὑρίσκηται εἰς τὸν λαιμὸν, ἢ τὴν κεφαλὴν τᾶ ἵππου νομίζεται ἔνδειξις ἀνδρίας, ἀλλ' ὀλιγωτέρας, ἂν γένῃ εἰς ἄλλο μέρος τᾶ σώματος.

Ἡ λευκοποδία, ἤτοι τὸ νὰ ἔχῃ λευκὸν πόδα ὁ ἵππος χρώματος μαύρου, καστανοῦ, ἢ ὁμοίου βαθέος, ἀπὸ τὸν ταρσὸν καὶ κάτω· ἂν ἦναι πολλὰ χαμηλὴ, εἶναι σημεῖον καλόν· ἂν δὲ ὑψηλὴ, ἀχρεία, καὶ ἀκόμη ἀχρειοτέρα ἡ ἔχουσα μελανώματα.

Ἂν μόνον τὸ ἐμπροσθινὸν ποδάρι πρὸς τὸ μέρος τᾶ ἐφιππεύοντος εἶναι λευκὸν, ἢ μόνα τὰ δύω ὀπίσθια, ὁ ἵππος εἶναι καλός· ἂν τὰ τρία, ἐξαίρετος κατὰ τὴν Παροιμίαν τῶν Ἰταλῶν.

Ca-

(1) Τοιᾶτον ποικίλον ἐννοῶ τὸν ἔχοντα τρίχας πυῤῥὰς, βαδίας, λευκὰς, καὶ μαύρας ἀνακατωμένας.

Caval di tre, Caval di Re.

Ὁ τοὺς τρεῖς λευκὸς, ἵππος Βασιλικός.

Ὁ δὲ τοὺς τέσσαρας λευκὸς γίνεται ἀδύνατος· καὶ ὁ κατὰ γωνίαν εἰς ἕνα τῶν ὀπισθίων καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἔχων τὴν λευκότητα, περιφρονεῖται, ὡς ὑποκείμενος εἰς συμποδίσματα, καὶ πτῶσιν.

Γ'. Περὶ Χηλῆς, ἤτοι ὄνυχος ἵππων.

Ἡ χηλὴ ἡ μαύρη, συνενωμένη, καὶ ὁμαλὴ, εἶναι σημεῖον καλῆς κράσεως, καὶ καλοῦ δρόμου τοῦ ἵππου· ἡ λευκὴ μὲ κύκλους, καὶ τραχεῖα, σημαίνει τὸ ἐναντίον· ὅταν ἔχῃ σειρὰς λευκὰς, καὶ μαύρας, τὸ μέσον μεταξὺ τῶν εἰρημένων σημαίνει.

Πολλοὶ ἵπποι ὅμως ἐμπιστευόμενοι εἰς τὸ καλὸν ποδάρι, καὶ χηλήντων, τρέχουν μὲ ὁρμὴν, καὶ ὀκλάζουν, ἤτοι συμπίπτουν, καὶ συμποδίζονται.

Ἄλλα γνωρίσματα ἀνδρίας, καὶ τῆς ἡλικίας τῶν ἵππων.

Ὁ καλὸς ἵππος ἐγκρίνεται, ὡς εἴδομεν, ἀπὸ τὸ ὀνύχιτου, ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον καὶ ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά του· διὰ τοῦτο λέγουν οἱ πωλοῦντες διὰ προτέρημα τὸ, „ἔχει καλὸν ποδάρι, καὶ καλὸν ὀμμάτι".

Ἡ διαφανὴς καὶ καθαρὰ κόρη, καὶ τὸ βλοσυρὸν, ζωηρὸν, καὶ στερεὸν βλέμμα, εἶναι ἔνδειξις καλοῦ ὀμματίου· τῷ δὲ ἀχρείου, αἱ κηλίδες, ἡ λευκότης, ὁ σκιασμὸς, οἱ κύκλοι εἰς τὴν κόρην, καὶ ὅλα τὰ θολώματα, καὶ δάκρυσμα εἰς τὸν κανθὸν, καὶ τὰ βλέφαρα· τὰ μικρὰ, ὅταν δὲν εἶναι εἰς ἄκρον διαφανῆ, καὶ τὰ ἀνόμοια πρὸς ἄλληλα ὀμμάτια, ὁμοίως εἶναι ἀχρεῖα.

Σεληνιαζόμενοι ἵπποι λέγονται, ὅσων μικρύνει, καὶ μεγαλώνουν οἱ ὀφθαλμοὶ κατὰ τὰς φάσεις τῆς Σελήνης· κακίας, καὶ ἀτιθασσότητος σημεῖον εἶναι ἡ διαφορὰ τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τὸν ἄλλον ὀφθαλμόν.

Ἡ

Ἡ ἡλικία τῶν ἵππων κρίνεται ἀπὸ τὰ ὀδόντια, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς, καθὼς καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, δὲν εἶναι προσδιωρισμένος· ἔμπροσθεν τοῦ στόματος εἶναι οἱ γαλατόδοντες, ἔσωθεν εἰς τὸν μυχὸν αἱ μῆλαι· καὶ εἰς τὸ μεταξὺ ἀμφοτέρων οἱ ἀγκυλωτοὶ, ἤτοι σκυλόδοντες· τὴν ἀλλαγὴν τῶν γαλατηρῶν ἀκολουθοῦν οἱ ὀνυχώδεις, οἱ μεσαῖοι, καὶ οἱ γωνιώδεις.

Δώδεκα εἶναι οἱ γαλατόδοντες ἀνὰ 6 εἰς τὴν σιαγόνα, οἱ ὁποῖοι διαρκοῦν ἕως 2 ½ ἢ τὸ πολὺ 3 ἔτη· μετὰ ταῦτα ἀλλάσσουν οἱ ἐμπροσθινοὶ ὀνυχώδεις ἀνὰ δύω ὄντες εἰς σιαγόνα· ὥστε οἱ ὀνυχωτοὶ οὗτοι εἶναι σημεῖον ὅτι ὁ ἵππος ὑπερβαίνει τὴν τριετίαν· μετὰ τούτους πίπτουν οἱ μεσαῖοι ὀνομαζόμενοι ἀνὰ εἷς ἑκατέρωθεν τῶν ὀνυχωτῶν εἰς ἄμφω τὰς σιαγόνας· καὶ διὰ τούτων κρίνεται ὑπὲρ τὴν τριετίαν ἕως τετραετίας, καὶ ἡμισείας, ὅτε ἀλλάσσουν καὶ οἱ κατ' ἄκρα ἀμφοτέρωθεν γωνιώδεις· ὥστε εἰς ἡλικίαν 4 ½ ἐτῶν ἀλλάσσουν ὅλοι οἱ γαλατηροὶ ὀδόντες, οἱ ὁποῖοι εἶναι στενώτεροι, καὶ ἀδυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς εἰρημένους νέους, καὶ φαίνεται διὰ ταῦτα.

Διὰ τῶν γωνειωδῶν τούτων γνωρίζεται ἡ ἐξῆς ἡλικία ἕως τῶν 8 ἐτῶν, διότι εἰς τὰ 5, τὸ ἔξω τῶν ὀδόντων τούτων φαίνεται, ἀλλὰ τὸ ἔσω εἶναι σκεπασμένον μὲ οὐλη πρεπτώδη· εἰς τὰ 5 ⅔ λείπει τὸ οὖλος, ἀλλὰ μένει βαθυλόν· εἰς τὰ 6 εἶναι ἴσα, μακρὰ, καὶ γυμνὰ ἔξωθεν, καὶ ἔσωθεν, ἀλλ' ἐντεῦθεν μαῦρα, καὶ βαθυλά· εἰς τὰ 7 τὸ ἐσωτερικὸν βαθυλὸν, τροχεῖται, καὶ μακρύνουν ἀκόμη· εἰς τὰ 7 ½, ἢ τὸ πολὺ 8, ἰσάζουν καὶ ἔσωθεν, καὶ χάνεται ἡ μελανότης εἰς τρόπον ὅτι δὲν ἠμποροῦν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ γνωρισθοῦν αἱ ἡλικίαι ἀπὸ τὰς γωνιώδεις ὀδόντας· ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ παρατηρῶμεν τὴν ἡλικίαν ἀναλογικῶς εἰς τὸ μαυράδι, καὶ κοίλωμα, ἤτοι βαθύλωμα τῶν σκυλοδόντων κειμένων ἀνὰ εἷς ἑκατέρωθεν τῶν γωνειωδῶν εἰς τὰς δύω σιαγόνας, ἕως τῶν δώδεκα ἐτῶν, ὅτε καὶ αὐτοὶ ἰσάζουν μὲ τοὺς ἄλλους, καὶ γηράζουν οἱ ἵπποι.

Συμβαίνει ὅμως σπανίως τὰ εὑρεθοῦν ἵπποι χωρὶς σκυλόδοντας, διὰ τοῦτο τούτων, καὶ τῶν ὑπὲρ τὰ δώδεκα ἔτη, τὴν ἡλικίαν συμπεραίνουν οἱ δοκιμασταὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῶν γινομένων ῥυτίδων ἐπάνω ἀπὸ τὰμμάτιά των· ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην τῶν δοκίμων ἡ παρατήρησις αὐτὴ εἶναι ἐπισφαλὴς, ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ εὑρεθοῦν ἵπποι γεννημένοι ἀπὸ ἀναβάτην, ἢ γέροντα, ἢ μετὰ πολλὰς ἄλλας ὀχείας, καὶ οἱ τοιοῦτοι νέοι ἀκόμη ὄντες ἔχουσιν αὐτὰ τὰ ῥυτιδώματα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ καλῆς, ἢ κακῆς ποιότητος, καὶ περὶ γνωρίσματος τῆς ἡλικίας τῶν ἵππων· ἂς ἀκολουθήσωμεν δὲ, καὶ τὰ περὶ ἐμπορίου τῶν αὐτῶν εἰς ἀγέλας.

Οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μας κατηντήσαμεν νὰ ἔχωμεν μεγάλην χρείαν ἀπὸ τὸν ἵππον· εἰς τὰς αὐλὰς τῶν Βασιλέων, εἰς τὰ στρατιωτικὰ συντάγματα, εἰς τὰς διὰ ξηρὰς μεταβάσεις, καὶ ἀναγκαίας, καὶ τρυφηλὰς, εἰς τοὺς μύλους, καὶ ἄλλας ὑδραυλικὰς μηχανὰς, εἰς τὰς διὰ τρυφὴν, καὶ τροφὴν ἁμάξας, καὶ παντοῖα ἄλλα ἔργα, ὁ ἵππος εἶναι ἀναγκαιότατος· διὰ τοῦτο κτηνοτροφοῦνται πανταχοῦ ἀγέλαι ἵππων. Ἰδὲ κατωτέρω ΙΠΠΟΤΡΟΦΕΙΟΝ· καὶ ἡ μεταπώλησίς των ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐσωτερικὸν εἰς ἕκαστον γένος, καὶ Ἐπικράτειαν.

Ὅσοι τόποι ἔχουν εὐρύχωρον, καὶ χλοηφόρον γῆν τρέφουν ἀγέλας, καὶ πωλοῦν ἀγεληδὸν τοὺς ἵππους πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὑστεροῦνται ἀπὸ τοιαύτην γῆν.

Εἰς τὴν Ἀραβίαν εὑρίσκονται οἱ ἐξαιρετώτεροι ἵπποι, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον· οὗτοι εἶναι ὡραιότεροι ἀπὸ ἐκείνους· διότι τρέφονται εἰς γῆν εὐφοροτέραν, ἀλλ' εἶναι ἀδυνατώτεροι. Οἱ Ὀθωμανοὶ διὰ τὴν Αὐλὴν, καὶ διὰ τοὺς Μεγιστᾶνας, καὶ κατὰ τόπους Σατράπας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον λαμβάνουν τοὺς ἵππους, ζῶα ὡραῖα, καὶ διὰ τὸ χρῶμα, καὶ διὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματός των, καὶ διὰ τὴν ἡμερότητά των, καὶ εὐτίθασσον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀμέσως μετὰ τὴν τριετίαν συνεθίζουν οἱ Αἰγύ-

γύπτιοι Μαμλοῦκοι νὰ βιάζουν τοὺς ἵππους εἰς ἱππασίαν ἀγωνιστικὴν, ἐξορμοῦντες, καὶ ἀκρίτως χαλιναγωγοῦντες αὐτοὺς, τοὺς ἀποκατασταίνουν χωλοὺς, καὶ διὰ ἰατρείαν μεταχειριζόμενοι τὸ καύσιμον μὲ σίδηρα πυρωμένα εἰς τοὺς πόδας, καὶ εἰς τὰ ὀπίσθια, τὰς ἀσχημίζουν· ὥστε κατὰ τὴν γνώμην τῶν δοκίμων μόλις εἰς 100 πενταετεῖς ἵππους εὑρίσκονται οἱ 10 γεροὶ, καὶ ἄκαυστοι. Ἡ ἐμπορικὴ ἔξοδος τῶν ἵππων εἶναι ἐμποδισμένη εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Οἱ ἵπποι τῆς Βαρβαρίας ἐγκρίνονται ἀπὸ τὰς Αἰγυπτιακοὺς, καὶ συγκρίνονται σχεδὸν μὲ τοὺς Ἀραβικούς. Ἡ Τουρκία ἐκτὸς τῆς Αἰγύπτου τρέφει καλοὺς ἵππους εἰς τὴν Βόσκαν, μικροὺς κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀνδρείους, καὶ εὐτιθάσσους· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν· οἱ τῆς Μολδαβίας εἶναι καλοὶ διὰ φόρτωμα.

Ἡ Ἀνδαλουσία τῆς Ἱσπανίας τρέφει ὁμοίως ἵππους ἐξαιρέτους· καθὼς καὶ ἡ Νεάπολις τῆς Ἰταλίας· ἀλλ' ὅλοι οἱ ῥηθέντες χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἱππασίαν.

Ἡ Ἀγγλία μὲ τὴν ἐπιμέλειάν της ἀπέκτησεν ἵππους καλοῦ γένους, καὶ διὰ τὴν Ἱππασίαν, καὶ διὰ τὴν Ἀμαξουλκίαν· δὲν εἶναι ὅμως εὔστροφοι, ὥστ' ἐπιτήδειοι διὰ τὸ βαρυκέφαλον, καὶ δυσχαλίνωτόν των.

Ἵππους μεγάλους, καὶ ζητουμένους διὰ τὴν Ἀμαξουλκίαν ἔχει ἡ Οὐγκαρία· καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ἐγκρινόμενα μέρη διὰ τὰ γένη τῶν ἵππων.

Τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, τρέφουν ἵππους καθὼς καὶ ἡ Δανία, καὶ ἡ Βοσνία, καὶ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, καὶ Περσία, ἀλλ' ὄχι ὡς τοὺς ἄνω σημειωμένους. Ἡ Θεσσαλία ἔτρεφε τὸ παλαιὸν ἐπαινουμένους ἵππους· τώρα ὅμως διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν κατοίκων ἐξέλιπε τὸ καλὸν γένος.

Ὁ ἵππος μετὰ τὰ 3 ½ ἔτη γίνεται εὔχρηστος, καὶ εἰς τὰ 12 ἕως 14 γηράζει, καὶ ζῇ ἕως τὰ 20 καὶ 24.

Ἀπὸ τὸν ἵππον λαμβάνει τὸ ἐμπόριον τρίχας τῆς χαίτης, καὶ οὐρᾶς· δέρμα, χηλὴν, καὶ ἔλαιον, ἤτοι πιμελήν.

Ἡ

Ἡ τρίχα τῆς χαίτης χρησιμεύει διὰ γέμισμα στρωμάτων, καὶ σαμνίων διὰ τὴν ἐλαστικότητά του, καὶ τὸ ἀκαταπλάκωτον, καθὼς καὶ τῆς οὐρᾶς· αὕτη ὅμως ἡ ὑστερωτέρα χρησιμεύει καὶ διὰ τὰ μικρὰ ἁλιευτικὰ ἀγκίστρια, κλωσμένη, ἢ πλεγμένη εἰς ἀνάλογον μῆκος μὲ τὸ βάθος τῶν ποταμῶν, καὶ θαλασσῶν, καὶ λιμνῶν.

Τὸ δέρμα σκυτοδεψούμενον, καθὼς καὶ τῶν βοῶν, χρησιμεύει εἰς τὰ ἴδια πράγματα, καὶ τὸ μαλλί του εἰς γέμισμα σαμνίων. Ἰδὲ ΣΚΥΤΟΔΕΨΙΑ.

Ἡ χηλὴ ἐπιδέχεται τὰς ἰδίας κατασκευὰς, ὅσας καὶ τὰ κέρατα τῶν μεγάλων ζώων. Ἰδὲ ΚΕΡΑΤΟΝ.

Τὸ ἔλαιον, ἤτοι ἄλειμμα, συνάζεται μὲ τὸ βράσιμον τοῦ λαιμοῦ, καὶ τοῦ μεσεντέρου τῶν ἵππων, καὶ εἶναι χρησιμώτατον εἰς τὴν ἐγκαυστικὴν τέχνην· (Ἰδὲ ΕΓΚΑΥΣΤΟΝ.) ἐπειδὴ ἔχει δραστικωτάτην τὴν φλόγα, καὶ ὀλιγώτατον καπνόν. Εἰς τὴν Νῆσον τοῦ Ἁγίου Δομινίκου, καὶ τὰς λοιπὰς Ἀντίλλας τὸ μεταχειρίζονται διὰ κοινὸν πρόσαμμα εἰς τοὺς λύχνους των.

ΙΠΠΟΤΡΟΦΕΙΟΝ, ἢ ΙΠΠΕΓΕΛΗΝ ὀνομάζω τὴν ἀγέλην τῶν Ἵππων, ὅπου τρεφόμενοι αὐξάνουν, καὶ πολλαπλασιάζονται, καὶ μετὰ ταῦτα πωλοῦνται, καὶ τιθασσεύονται. Οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν Harras, καὶ οἱ Τοῦρκοι, (ἴσως ἀπὸ τοῦ Ἀγέλη) Χεργελὲ, τὰ ὁποῖα σημαίνουν κυρίως Κτηνοτροφεῖον, ὅταν διὰ κτῆνος ἐκλάβωμεν τὰ ἐπισαγματικὰ ζῶα, ὡς ἵππους, ἡμιόνους, καὶ ὄνους, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν θέλομεν διαγράψει ἐμπεριλιπτικώτερον εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον· Ἰδὲ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ.

Τὰ Ἱπποτροφεῖα εἰς τὴν Εὐρώπην ἔλαβον πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ διὰ τοῦτο ὅπου τὰ λοιπὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τέχναι εἶναι ἐμποδισμέναι εἰς τὸν χορὸν τῶν εὐγενῶν, αὐτὰ νομιζόμενα ἐπάγγελμα ἐλευθέριον, ἐπιτρέπονται καὶ εἰς τοὺς Ἡγεμόνας, Κόμητας, καὶ ὅλους τοὺς εὐγενεῖς, χωρὶς νὰ περιφρονηθῇ τὸ ματαιολογούμενον τοῦτο ὄνομα τῆς εὐγενείας.

Ἵπ-

ἵΠΠΟΣ ΘΑΛΑ'ΣΣΙΟΣ. Ζῶον μέγα εὑρισκόμενον εἰς τὰς ὑπερβορείους θαλάσσας. Ἰδὲ κατωτέρω ἵΠΠΟΠΟ'ΤΑΜΟΣ.

ἵΠΠΕ'ΛΑΦΟΣ. Συγχώρησόν μοι, φίλε ἀναγνῶστα, ἂν δίδω αὐτὸ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὴν παρὰ τῶν Εὐρωπαίων ὀνομαζομένην Ῥένναν, διὰ τὰς ἀρετὰς τοῦ ζώου, καὶ τὴν μορφήν. Οἱ Κύριοι Καπιτανάκαι τὸ ὠνόμασαν Τάρανδον· ὁ Γεωγράφος Στράβων στοχάζομαι ὅτι τοῦτο ἐννοεῖ μὲ τὸ Κόλος ὄνομα (1)· ἐγὼ ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ προτιμηθῇ τὸ Ἱππέλαφος, σὺ δὲ κρῖνε ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον περιγραφὴν τὸ ἀρεστότερον.

Ἡ Ἱππέλαφος αὕτη ὁμοιάζουσα μὲ τὴν ἔλαφον, βαστᾷ χαμηλότερα τὴν κεφαλήν της, καὶ ἐδωρήθη παρὰ τῆς Θείας Προνοίας εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Λαπωνίας, διότι χωρὶς αὐτῆς ἦτον ἀδύνατον νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν εἰς ἐκεῖνο τὸ παγωμένον κλίμα· ζεύγνυται ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὰς ἀτρόχους ἁμάξας, καὶ τρέχει ὑπερβολικώτατα. Τὰ ὀνύχια τῶν ποδῶν της εἶναι δίχηλα, καὶ μὲ τρίχας, ὡς τοῦ Πταρμιγάνου πτηνοῦ, μόνου δυναμένου νὰ κατοικήσῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπερβόρεια μέρη. Ὅταν ἡ Ἱππέλαφος τρέχῃ, ἀνοιγοκλειόμεναι αἱ χηλαὶ τῶν ποδῶν της, ἐμποδίζουν κατά τι τὸ βύθισμα εἰς τὰς χιόνας, καὶ πάλιν ὅταν σηκωθῇ τὸ ποδάρι, τρύζουσαι διὰ τὸ κλείσιμον, χρησιμεύουν δι' εἴδησιν εἰς τοὺς συνακολούθους. Ἡ τροφή της εἶναι ὀλίγη, καὶ εὔκολος· διότι τὸν χειμῶνα εὑρίσκει σκάπτουσα τὰς δενδρίδας, καὶ τρώγει· καὶ τὸ καλοκαῖρι τρέφεται μὲ φύλλα δένδρων, καὶ χόρτα. Τὸ γάλα, καὶ κρέας της τρέφει τοὺς Λάπωνας· τὸ δέρμα της τοὺς ἐνδύει, καὶ σκεπάζει, καὶ μὲ τὰ ἔντερά

της

(1) Ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος Κόλος μεταξὺ ἐλάφου, καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος δὲ τούτων τῷ δρόμῳ πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλήν· εἶτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους, ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥᾳδίως. Στράβων, Βιβλ. Ζ'.

της γίνονται χορδαί. Ἰδὲ πλατύτερον τὸν Γεωγρίαν Τόμ. Α'. Λαπωνία.

ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ. Ζῶον ἄγριον, ἀμφίβιον, παρομοιάζον περισσότερον μὲ βοῦν, ἢ μὲ τὸν ἵππον, διὰ τοῦτο καὶ παρὰ πολλῶν Εὐρωπαίων ὀνομάζεται καὶ Βοῦς Θαλάσσιος· παρὰ τῶν περισσοτέρων ὅμως Ἵππος Θαλάσσιος, κατὰ τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν ὀνομασίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ διαφέρει ὁ Θαλάσσιος Ἵππος, τοῦ Ἀφρικανῦ Ἱπποποτάμου κατά τι, ἂς κάμωμεν κατὰ μέρος καὶ τὴν διαγραφήν των.

Ὁ Ἱπποπόταμος τῆς Ἀφρικῆς, ἢ κυρίως τῆς Αἰθιοπίας, ζῇ εἰς τὰς ποταμοὺς Νεῖλον, καὶ Νίγρον, θηρίον τρομερὸν εἰς τοὺς ἐκεῖ περιοίκους, ἕως τῆς ἄνω Αἰγύπτου, διότι ἀφανίζει ὅλα τὰ χόρτα, καὶ σπαρτὰ τῶν παραποταμίων μερῶν, μάλιστα τὰ ἀραβοσίταρα, καὶ μὲ τοὺς χονδροὺς, καὶ μονόνυχας πόδας του καταπατῶν τοὺς ἀνθρώπους, πίνει τὸ αἷμά των· τὸ δέρμα του ὄντας χονδρὸν δύω δάκτυλα, δὲν πληγώνεται, εἰμὴ μόιον εἰς τὸ μέτωπον, διὰ τοῦτο δυσκολώτατα φονεύεται. Οἱ Αἰθίοπες τῆς Γινέας, καὶ Ἀγκόλης τρώγων τὸ κρέας του· ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι ἂν ἤθελαν ἀναγκασθῇ ἀπὸ μεγάλην πεῖναν. Διὰ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν οἱ ὀδόντες του, εἶναι δὲ δύω ὡς τοῦ Ἐλέφαντος μεγάλοι, λευκότατοι, καὶ στερεοὶ, καὶ πολλὰ καλοὶ διὰ κτένια, καὶ ὅμοια, ἐπειδὴ δὲν στρεβλώνουν.

Ἱπποπόταμος τῆς Θαλάσσης, ἢ κυρίως Θαλάσσιος Ἵππος, εὑρίσκεται εἰς τὸν Βόρειον Ὠκεανὸν, καὶ ζῇ εἰς ἀγέλας εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς πάγους. Τὸ σῶμάτου εἶναι μέγα, καὶ χονδρόν· τὸ κεφάλιτου εἶναι μέγα, καὶ στρογγύλον· ἀπὸ τὸ στόματου ἐξέχουν δύω μεγάλοι ὀδόντες, ὡς καὶ τοῦ ρηθέντος Ἀφρικανοῦ, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται περισσότερον ἀπὸ τοὺς Ἐλεφαντόδοντας διὰ τὰς λεπτουργίας μὲ τὸν τόρνον· τὰ πρόσθιά του κοντὰ, καὶ μὲ πέντε δάκτυλα, συγκεκολλημένα μὲ μεμβράναν, καὶ μὲ ἀγκυλωτὰ ὀνύχια· τὸ δέρμα καὶ τούτου εἶναι χονδρὸν, καὶ μὲ

τρί-

τρίχας· τὸ γεννητικὸν μόριον τῦ ἀρσενικοῦ εἶναι κόκκαλον, καὶ χρησιμεύει, ὡς τὰ εἰρημένα ὀδόντια· τὸ κρέας του εἶναι ἄχρηστον, καὶ μόνον διὰ τοὺς ὀδόντας τὸν κυνηγοῦν.

Ὅταν οἱ κυνηγοὶ πλησιάσεν μὲ τὰ σκάφη των εἰς τὸν πάγον, ὅπου κοιμῶνται οἱ ἵπποι, φωνάζουν, τοὺς ἐξυπνοῦν, καὶ ἐν ᾧ βυθίζωνται εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς λογχεύουν μὲ κάμακας ὀξυτάτους, καὶ καλὰ χαλυβωμένους διὰ τὴν σκληρότητα τοῦ δέρματός των· ἄλλοι δὲ ἐμβαίνοντες εἰς τοὺς πάγους φονεύεν τοὺς λοιποὺς.

Ἄπειρα πλήθη εὑρίσκονται εἰς τὸν παγωμένον Ὠκεανὸν, καὶ τὸ κυνῆγι, καθὼς εἶπον ἀνωτέρω, γίνεται διὰ μόνον τὸ κόκκαλόν των. Ἰδὲ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

ΙΣΑΤΙΣ. Χόρτον, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα εἶναι χρήσιμα εἰς τὴν φαιὰν, καὶ κυανῆν βαφὴν, καὶ μεταχειριζόμενον δι' αὐτὸ τὸ χρῶμα, πρὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ Ἰνδικῦ· τώρα δὲ σύμμικτον μὲ τῦτο, κατὰ τὰ διατάγματα περὶ τῆς τέχνης τῶν βαφέων εἰς διαφόρους Ἐπικρατείας, καὶ κυρίως τὴν Γαλλίαν.

Εἶναι δὲ ἄγριον, εὑρισκόμενον εἰς τὰ βουνὰ, καὶ ἥμερον, τὸ χόρτον τοῦτο, σπειρόμενον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ τρυγούμενον 5 ἕως δεκάκις κατ' ἔτος τὰ φύλλα του, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν μὲ τὰ τοῦ Κυνογλώσσου πλατέα, καὶ χωρὶς οὐρὰν εἰς τὴν ἀρχήν των, καὶ μακρυνόμενα πολὺ ἕως οὗ τελειώνουν εἰς γωνίαν· τὸ ἄνθος του μὲ τέσσαρα κίτρινα σταυρωτὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπός του μὲ ἕνα μόνον σπόρον ὠοειδῆ. Τὸ ἥμερον, καὶ παλαιότερον χόρτον εἶναι καλήτερον. Οἱ Βαφεῖς, ἢ οἱ Γεωργοῦντες κοπανίζοντες, ἢ ἀλήθοντες τὰ φύλλα, τὰ ἀφίνουν 8 ἢ 10 ἡμέρας εἰς τὸ νερὸν, καὶ ἔπειτα τὰ πάμουν ψωμοὺς, καὶ τὰ πωλοῦν, ἢ τὰ μεταχειρίζονται βάπτοντες κατὰ βαθμὸν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν κυανοῦν, ἕως τοῦ βαθυτάτου φαιοῦ, κατα τὴν ποσότητα τῆς βαλλομένης βαφῆς, καὶ τὸ περισσότερον ἐμβάπτισμα τῶν βαπτομένων.

Εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐπικράτειαν, διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν

ἔδη

ἤδη θαλασσοκρατίαν τῶν Ἀγγλων, ἐπιμεληθέντες διὰ νὰ κατασκευάσουν, καθὼς ἀπὸ τὰ Κάστανα, καὶ τὰ Γογκύλια ζάχαρι, οὕτω καὶ ἀπὸ τὴν Ἰσατιν, Ἰνδικὸν, φημίζουν ὅτι ἐπέτυχον νὰ βάφουν μὲ τὴν ἴσην ποσότητα Ἰσάτιδος τὸ ἴδιον χρῶμα τῷ Ἰσοστάθμου Ἰνδικοῦ· καὶ ἂν δὲν ἦναι τῶν Ἐφημεριδογράφων συνήθης πολυλογία, ἡ Εὐρώπη δὲν θέλει ἔχῃ πλέον χρείαν ἀπὸ τὸ Ἰνδικόν.

Τὸ Χόρτον τοῦτο ὀνομάζεται Pastel παρ' αὐτῶν, καὶ Woad παρὰ τῶν Ἀγγλων.

Ἡ γενομένη βαφὴ ἀπὸ Ἰσατιν, καὶ Ἰνδικὸν ἐξ ἡμισείας, προκρίνεται ἀπὸ τὴν κατασκευαζομένην μὲ μόνον Ἰνδικὸν διὰ τὸ ἀνεξίτηλον, καὶ στερεὸν τοῦ χρώματος τῆς συμμίκτου, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Γαλλικὴ Διοίκησις διώρισεν ἄφευκτον τὴν τοιαύτην συμμιγὴν εἰς ὅλα τὰ λεγόμενα μεγάλα Βαφεῖα.

Κ

Κα'γκαμον. Ἰδὲ **Λα'κα.**

Καδμι'α λι'θος, ἡ παρὰ τῶν Ἰταλῶν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάλαμος, Καλαμίτα, εἶναι πέτρα ὀρυκτὴ, ἢ μεταλλικὸν χῶμα χρήσιμον ὀλίγον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ἀλλὰ τὸ περισσότερον εἰς τὴν λύσιν τῶν μετάλλων, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῷ Ὀρειχάλκῳ, βάφουσα τὸν κόκκινον χαλκὸν εἰς κίτρινον. Ἰδὲ **Ὀρεί'χαλκος.**

Ἡ Καδμία αὕτη εἶναι δύω εἰδῶν, ἤτοι **Σταχτηρὴ,** ἡ ἐποία εὑρίσκεται εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἀγγλίαν, πλησίον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῷ μολύβδου, καὶ τοῦ χαλκοῦ· καὶ Ἐρυθρὰ, ἤτοι κοκκίνη, διεσπαρμένη εἰς φλέβας λευκὰς εὑρισκομένας εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἄλλα μέρη· ἀμφότεραι δὲ κιτρινίζουν καιόμεναι ὡς τὰ πλινθία, καὶ μετὰ ταῦτα γίνονται εὔχρηστοι εἰς τὴν ῥηθεῖσαν τοῦ Ὀρειχάλκου κατασκευήν.

Γίνεται πρὸς τούτοις καὶ τεχνητὴ, ἤτοι κατασκευαστὴ

Κα-

νήσωμεν τὸν Ἀραβικὸν διὰ τὴν ἀκριβότητα, καὶ σπανιότητά του.

Καλὸς Ἀμερικανὸς Καφὲς ὑπολαμβάνεται ὁ τῆς Μαρτινίκας, καὶ ὅσος εἶναι λεπτὸς, ὑποπράσινος, χωρὶς εὐρωτίασιν, καὶ σῆψιν, ἀλλὰ καθαρὸς κόκκος, καὶ ἄβρεκτος ἀπὸ τὴν θάλασσαν· πωλεῖται δὲ εἰς τὸ ζύγι 100 ὀκάδων· ὁ δὲ τῦ Γεμὲν, ἤτοι Ἀραβικὸς μὲ τὴν ὀκάν.

Ὁ Καφὲς εἶναι ποτὸν τονικὸν, ἐξυπνᾷ τὰ πνεύματα, καὶ προξενεῖ εὐφροσύνην· δὲν συγχίζει τὴν σωματικὴν οἰκονομίαν, καθὼς τὸ κρασὶ, καὶ τὰ μεθυστικὰ ποτὰ, ἀλλὰ καθὼς δὶ ἐκεῖνα ἤτω καὶ δὶ αὐτὸν ἐμποδίζεται ἡ κατάχρησις, ἐπειδὴ ἐγγίζει τὰ νεῦρα, καὶ προξενεῖ σπασμοὺς, καὶ τρεμοῦλλαν.

ΚΕΓΚΡΙ, ἢ ΚΕΧΡΙ συνιθέστερον, γέννημα ψιλὸν, σκληρὸν, στρογγύλον, καὶ στιλπνὸν, χρώματος λευκοκιτρίνου. Χρησιμεύει διὰ τροφὴν τῶν πτωχῶν εἰς μερικοὺς τόπους, καὶ τῶν πτηνῶν εἰς ἄλλους· θερίζεται τὸ φθινόπωρον, καὶ μὲ τὸ γάλα ζεστὸν γίνεται καλὸς ζωμός. Λέγουσιν ὅτι ἔχει καλὴν ποιότητα καὶ θρεπτικήν· θερίζεται περὶ τὸν Αὔγουστον, καὶ σπείρεται ὄψιμον.

Εἰς τὴν Ἰατρικὴν χρησιμεύει διὰ κατάπλασμα, ὡς ἓν ἀπὸ τὰ τέσσαρα διαλυτικὰ, καὶ ἀνώδυνα ἄλευρα.

ΚΕΔΡΟΣ. Ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ Κέδρος εἶναι δένδρον ἐπίσημον εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν, χονδρὸν, εὐθὲς, καὶ ἐκτεινόμενον πυραμιδοειδῶς, μὲ φλοιὰν ὁμαλὴν, ξύλον ὡραῖον, καὶ στερεὸν, ὑπομέλανον, καὶ σχεδὸν ἄσηπτον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη παρὰ τῦ Σολομῶντος ὁ Ναὸς, καὶ τὸ παλάτιόν του. Τὰ φύλλα τε εἶναι ἀειθαλῆ, καὶ μικρὰ, καὶ ὁ καρπός του μικρὸς ὡς τῆς Κυπαρίσσου. Σώζονται ἕως τῆς σήμερον οἱ τοιῦτοι Κέδροι εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Λιβάνου περὶ τὴν Τρίπολιν τῆς Συρίας, καὶ τὴν Βίβλον, ἀλλὰ σπάνιαι. Εὑρίσκοντο ἀπὸ αὐτὰς καὶ εἰς τὴν Κύπρον, καὶ Κρήτην· τὸ ξύλον των ἦτον εὐχρηστότατον μάλιστα διὰ τὰ πολυχρόνια πράγματα, ὡς Ναὺς, παλάτια, καὶ ξόανα.

Ἀπὸ τὰς χοιδρὰς κορμὰς, καὶ στελέχη τούτων ἀποστά-

στάζει τὸ λεγόμενον Κόμμι τῆς Κέδρου, ἢ Μάννα Μαστιχῶδες ξηραινόμενον καθ' ἑαυτό.

Διασχίζεται μετὰ ταῦτα ἡ φλοιὰ τοῦ δένδρου, καὶ ἀποστάζει χυμὸς χρισματώδης, ξηραινόμενος καὶ αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὴν ἰδίαν φλοιὰν, καὶ ὀνομάζεται Ῥητίνη τῆς Κέδρου, κιτρίνη, εὔθραυστος, διαφανὴς καὶ εὔοσμος.

Ἄλλη Ῥητίνη Κεδρινὴ διαφανὴς καὶ λευκὴ, ὡς τὸ νερὸν, μὲ δυνατὴν μυρωδίαν ἀποστάζει ἀπὸ τὸ ξύλον τῆς Κέδρου ὅταν θερμανθῇ ἀπὸ τὸν Ἥλιον.

Κέδρος Φοινικίας· εἶδος κέδρου εὑρισκομένης εἰς τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Κιλικίαν, ἡ ὁποία ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὴν Ἀρκεύθον. Ἰδὲ ΟΞΥΚΕΔΡΟΣ. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία εἴδη κατὰ τὸν Λεμέριον, Lemery.

Ἡ α. ἔχει τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλόνους περικλωσμένους, καὶ μὲ κόμβους, καὶ τὸ ξύλον κόκκινον μὲ ὀσμὴν κυπαρισσίνην, καὶ τὸν καρπὸν κίτρινον, καὶ εὐώδη. Ἀπὸ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου τούτου εἰς τὰ θερμὰ κλίματα στάζει κόμμι ὀνομαζόμενον Βερονίκη.

Ἡ β. ὀνομάζεται Κέδρος μικροτέρα διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ἄνω εἰς τὸ, ὅτι γίνεται μικροτέρα, καὶ κάμνει καρπὸν μεγαλήτερον.

Ἡ γ. λέγεται Κέδρος Ἱσπανικὴ μὲ σῶμα, καὶ καρπὸν πολλὰ μεγαλήτερον. Ὅλαι δὲ βλαστάνουν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ εἶναι ἀειθαλεῖς· τὸ ξύλον των εἶναι ἐδρωτικόν· τὰ φύλλα στομαχικὰ, καὶ ὁ καρπὸς, ὁ ὁποῖος Κεδρὶς ὀνομάζεται, ὁμοίως δυναμωτικὸς τῷ στομάχῳ.

Ἀπὸ τὸ ξύλον τοῦ Ὀξυκέδρου διασταλάζεται διὰ τῦ ἄμβυκος (λαμβίκου) ἔλαιον μαῦρον ὀνομαζόμενον Κάδη, ὠφελιμώτατον εἰς τὰς ἐλεφαντιάσεις· ἀλλὰ διὰ τὸ σπάνιον αὐτοῦ μεταχειρίζονται τῆς Πισσασφάλτου, ἢ τῆς Ἀρκεύθου τὸ ἔλαιον.

Διατέμνοντες τὴν Ὀξύκεδρον συνάζουσιν ἀποστάζον κόμμι διαφανέστατον, καὶ καθαρώτατον, τὸ ὁποῖον Σανδαράχην ἐπονομάζουσι, καὶ Ἰδὲ τῦτο.

Εἰς

Εἰς ὅλα τὰ κλίματα, καὶ θερμὰ, καὶ ψυχρὰ γίνονται Κέδροι. Ἡ Ἀμερικὴ, καὶ ἡ Σιβηρία ἔχουν μεγίστας, ἀλλὰ τὸ ξύλοντων δὲν εἶναι ἐλαιῶδες, καὶ ἄσηπτον, ὡς ἐκείνων τῦ Λιβάνου.

Εὑρίσκονται Κέδροι μεγάλαι, καὶ εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἠπείρυ, καὶ πλῆθος μικραὶ, τὰς ὁποίας Χαμαικέδρους ἠμπορῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν· ὥστε τὸ δένδρον τῦτο γίνεται καὶ μέγιστον, καὶ μεσαῖον, καὶ χαμόδενδρον, καθὼς ἡ δρῦς.

ΚΕΔΡΙΣ: Ὁ Κεδρόσπορος, χρήσιμος εἰς τὴν Ἰατρικήν· ὁ καπνός του καθαρίζει τὸ νοσῶδες τῶν ὑγρῶν οἰκημάτων.

ΚΕΝΤΗΜΑ. Ποικιλότητες, καὶ ἄνθη γινόμενα εἰς τὰ μεταξωτὰ, καὶ ὅλα τὰ ὑφάσματα μὲ τὴν βελόνην· καὶ Κεντητὸν τὸ τοιῦτον ὕφασμα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ Κέντημα μεταξὺ τῶν γυναικῶν, καὶ κορασίων ἔφθασεν εἰς ἀρκετὴν τελειότητα, καὶ γίνεται ἢ ἀμφοτέρωθεν, ἤτοι διπρόσωπον, ἢ ἑτέρωθεν, ἤτοι μονοπρόσωπον· τὸ διπρόσωπον κεντᾶται μὲ τὴν συνειθισμένην βελόνην, καὶ εἶναι καλήτερον, ἀλλὰ δυσκολώτερον, καὶ ἀκριβώτερον· τὸ δὲ μονοπρόσωπον μὲ βελόνην ἀγκιστρωτὴν λεπτοτάτην καρφωμένην εἰς πυξίνην λαβὴν στερεὰ, καὶ ὀνομάζεται κέντημα εἰς τὸ κόσκινον· διότι τὸ κεντώμενον ὕφασμα εἶναι ῥαμμένον εἰς εἶδος ξυλίνης στεφάνης, ὡς τοῦ κοσκίνου.

Τὸ μεταξωτὸν νῆμα συνειθίζεται περισσότερον διὰ Κέντημα, ἀλλὰ καὶ τὸ λινὸν, καὶ βαμβακερὸν, καὶ αὐτὸ τὸ μάλλινον ἐνίοτε.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εὑρέθη ἡ τέχνη νὰ κεντοῦν εἰς τὰ σάλια τῆς Κασμιρίας ἄνθη ὡραῖα μὲ τὴν ἰδίαν κλωστὴν τῶν σαλίων, καὶ μὲ τόσην ἐπιδεξιότητα, ὥστε δύσκολον εἶναι νὰ διακριθῇ ἂν ἦναι Κέντημα, ἢ συνύφασμα, ἂν δὲν παρατηρηθῇ ἀπὸ μόνην τὴν ὡραιοτέραν συμμετρίαν, τὴν ὁποίαν προσαρμόζουν αἱ Πολίτισσαι ἀσυγκρίτως καλήτερα ἀπὸ τὰς Ἰνδὰς Ὑφαντάς.

Διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα ταύτην κατηργήθησαν τὰ κεντη-

τητὰ τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρότερον ἐφέροντο πολλὰ, καὶ κεντῶνται εἰς τὸν τόπον ἐξαίρετα, ὄχι μόνον δὶ ἐνδυμασίας γυναικῶν, καὶ τῶν τρυφηλῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ ἄμφια θαυμάσια. Συνειθισμένα εἶναι τὰ καψιδρώτια, καὶ χειρόμακτρα, καὶ ἤθελεν ἐπιθυμήσῃ ἡ Εὐρώπη νὰ λάβῃ ἀπὸ αὐτὰ μὲ καλὸν ἐμπόριον· ἀλλ' αἱ Διοικήσεις ἐκεῖναι καταργοῦν αὐτὸν τὸν δὶ ἡμᾶς ἐπωφελῆ σκοπὸν μὲ τὸ ἐμπόδιον τῆς εἰσόδου τῶν ξένων ἐργοχείρων· ὥστε ἐμπεριορίζεται τὸ ἐμπόριον τῶν Κεντητῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας.

ΚΕΡΑΜΙΚΗ'. Εἶδος τῆς Πλαστικῆς, τέχνη δηλαδὴ τῆς κατασκευῆς τῶν κεραμιδίων.

ΚΕΡΑΜΙ'ΔΙ. Πηλὸς πλασμένος, ξηραμένος, καὶ ἑψημένος εἰς τὸν κλίβανον, χρήσιμον διὰ σκέπασμα τῶν οἰκιῶν, καὶ ἄλλων κτιρίων. Εἰς τὴν Τουρκίαν μόνον ἓν εἶδος κεραμιδίων κατασκευάζουν εἰς σχῆμα αὐλακος, ὀλίγον πλατύτερον ἀπὸ τὸ κάτω μέρος, καὶ χονδρότερον, καὶ μὲ αὐτὰ σκεπάζων τὰς οἰκίας εἰς τὰς πόλεις, καὶ ἀπανταχῦ πλαττόμενα, καὶ πωλούμενα πλησίον τῶν πόλεων. Πολλὰ ὀλίγον χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον, διὰ τὴν ἄμεσον ἀγοράντων ἀπὸ τὰ Κεραμικά.

ΚΕΡΑΜΙΚΟ'Ν. Ὁ τόπος ὅπου κατασκευάζονται τὰ Κεραμίδια.

ΚΕΡΑ'ΣΙΑ. Ὀπωρικὰ πρώϊμα, γνωστὰ εἰς τὰ μέρη μας ἀπὸ δένδρον τῆς Κερασίας μεταφυτευθὲν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς Κερασοῦς πόλεως τοῦ Πόντου, καὶ χρήσιμα διὰ φαγὶ νωπά. Εἶναι δὲ πολλῶν χρωμάτων, καὶ ποιοτήτων. Ἐπαινοῦνται ὡς ὑπερβαλλόντως μέγιστα, καὶ γλυκὰ τὰ Κεράσια τῆ Βρασοβῆ.

Οἱ Μοναχοὶ τοῦ Ἄθωνος ξηραίνοντες τὰ Κεράσια τὰ ὀνομάζουν Ψιχοκέρασα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται τὸν χειμῶνα, χαρίζοντες καὶ εἰς τοὺς φίλους των, καὶ προσκυνητὰς χάριν εὐλογίας.

ΚΕ'ΡΑΤΟΝ. Σῶμα στερεὸν φυόμενον εἰς τὴν κεφαλὴν μάλιστα τῶν διχήλων ζώων, ὡς βουβάλων, βοῶν, αἰ-

αἰγῶν, καὶ παρομοίων, καὶ μεταχειριζόμενον εἰς κατασκευὴν διαφόρων πραγμάτων, ὡς κτενίων, πυξίδων, ὀδοντοξέστων, καὶ πολλῶν ἄλλων. Εὐκολύνεται ἡ κατασκευὴ τῶν κεράτων διὰ τὸ εὐλύγιστον αὐτῶν μὲ τὸ ζέσταμα, καὶ ἀπὸ πολλὰ μέρη στέλλονται ἐμπορικῶς πρὸς ἄλλα, ὅπου ἡ τέχνη χρειάζεται νὰ τὰ κατασκευάσῃ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐργάζονται πολλὰ, καὶ μ' ὅλον τοῦτο περισσεύουν διὰ νὰ πωλῶν καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Εὐρώπης.

Τὰ κέρατα τῆς Ἐλάφου γίνονται μεγάλα, καὶ μὲ πολλὰς κλόνους, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς κόνις γλυκαντικὴ τοῦ αἵματος, καὶ δροσιστική. Ἰδὲ **ΕΛΑΦΟΣ**.

Τὸ τοῦ Μονόκερω **Κέρατον** φημίζεται, ὡς ἀντιφάρμακον εἰς τὰ δειλητήρια.

Ὅλα δὲ εἶναι ἀναγκαιότατα εἰς τὴν βαφὴν τοῦ χάλυβος διὰ τὰ πυροβολικά· καὶ ἰδὲ περὶ ἑκάστου εἰς τὰς λέξεις τῶν ζώων, ὡς Βοῦς, Βούβαλις, κ. λ.

ΚΕΡΑ'ΤΙΟΝ. Τὸ κοινότερον ξυλοκέρατον, καρπὸς γνωστὸς δένδρου γινομένου εἰς τὴν Αἴγυπτον, Κύπρον, καὶ ἄλλας Νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ εἰς τὴν Ἱσπανίαν· ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὸ ὁμοιόσχημόν του μὲ κέρατα αἰγός.

Διὰ τὴν ὀλίγην του γλυκύτητα χρησιμεύει, ὡς ὀπωρικὸν εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ εἰς τοὺς ἐντοπίους διὰ τροφὴν τῶν ζώων των· ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ στυπτικὸν τὸ ἀπόσταγμά του διὰ τῆς Φαρμακοποιΐας, ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον, μεταφερόμενον ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν ὁλόκληρα φορτία καραβίων εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην· μάλιστα ὅπου τὰ ὀπωρικὰ εἶναι σπάνια. Οἱ Ἄραβες τὰ ὀνομάζουν Χαρῦπι· καὶ οἱ Τοῦρκοι Κετζὶ Βοϋνοῦς, ἤτοι Αἰγοκέρατον.

Καλὸν εἶναι τὸ νωπὸν, καὶ καλὰ ξηραμένον, καὶ βαρύ.

ΚΗΠΙ'ΤΗΣ. Ἀπὸ τοῦ Κήπου, ἢ ἀπὸ τὸ Cepa Λα-

τινικῦ, σημαίνοντος τὸ κρομμύδι· εἶδος Ἀχάτυ, μὲ πολλὰς γραμμὰς κυκλοτερεῖς, παρομοιάζοντος μὲ τὸ κρομμύδι ἐσχισμένον εἰς τὸ μέσον. Ἰδὲ ΑΓΑΘΗ.

ΚΗΡΙΟΝ. Ὕλη κιτρινωπὴ, καὶ ἀπαλυνομένη εἰς τὴν φωτίαν, καὶ καυσίμη, μένουσα μετὰ τὸ βράσιμον τοῦ ἔργου τῶν μελισσῶν, καὶ τὸ στράγγισμα τῦ μέλιτος.

Οἱ Ἀρχαῖοι, καὶ πολλοὶ νεώτεροι ὀπαδοίτων λανθάνονται φρονῦντες ὅτι τὸ Κηρίον εἶναι πόπρος τῶν μελισσῶν· τοῦτο συνάζεται ἑνταυτῷ μὲ τὸ μέλι, τὸ ὁποῖον πίνεται παρὰ τῶν μελισσῶν, τὸ δὲ Κηρίον εἶναι ἡ κολλουμένη εἰς τὰ ποδάρια των ὕλη ῥητινώδης εὑρισκομένη εἰς τὰ ἄνθη, καὶ φύλλα τῶν φυτῶν. Ἰδὲ ΡΗΤΙΝΗ.

Τὸ Κηρίον μετὰ τὸ χώρισμά του ἀπὸ τὸ μέλι (Ἰδὲ ΜΕΛΙ) μένει σύμμικτον μὲ σώματα μελισσῶν, καὶ ἄλλας ἀκαθαρσίας· ὅθεν βαλλόμενον εἰς λέβητα μὲ ἀρκετὸν νερὸν, βράζει ὅσον νὰ λυθῇ καλὰ, καὶ διηθίζεται, ἤτοι στραγγίζεται μὲ σακκίον λινὸν, τὸ ὁποῖον καὶ συνθλίβεται εἰς πιεστήριον, διὰ νὰ ἀποστάξῃ ὅλον εἰς ἄλλον λέβητα, ἢ ἀγγεῖον, δικτικὸν αὐτῦ, καὶ ἀφ' ὗ κρυώσῃ χωρίζεται ἀπὸ τὸ νερὸν, καὶ μένει τὸ Κηρίον· τοῦτο πάλιν λυόμενον χωρὶς νερὸν, καὶ μὲ ὀλίγην φωτίαν (διὰ νὰ μὴ καῇ, καὶ δὲν λευκαίνεται ἔπειτα) χύνεται εἰς ξυλίνας, καὶ μεταλλικὰς σκάφας προβρεγμένας ὀλίγον διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ τὸ κηρίον, ἐξαφρίζεται ὀλίγον, καὶ ἀφ' ὗ κρυώσῃ νεγώνεται, καὶ καθαρίζεται, ἂν ἔχῃ ὑπόστασιν κάτω ἀκάθαρτον διὰ σχίσμα, ἢ ἀραιότητα τοῦ διηθιτικοῦ πανίου, καὶ μένει κηρίον κίτρινον εἰς ψωμοὺς, ὁποῖον πωλεῖται, καὶ μεταπομίζεται ἐμπορικῶς ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας διὰ τὴν Εὐρώπην, καθὼς εἰς τὰ Γεωγραφικὰ θέλομεν ἐκθέσει.

Ἡ μετακόμισις εἰς σακκία εἶναι εὐκολωτέρα, ἀλλὰ δίδει πολλὴν ἔλλειψιν διὰ τὴν κόνιν, καὶ τὸ συνεθιζόμενον πλύσιμον εἰς τὰ Λαζαρέτα· διὰ τοῦτο οἱ προσεκτικώτεροι ἔμποροι μεταχειρίζονται μικρὰ βαρύλλια, καὶ γε-

γεμίζοντές τα καλὰ, χύνουν ἐπάνω ἀναλυμένον κηρίον, μὲ τὸ ὁποῖον συνενοῦται σχεδὸν τὸ ὅλον βαρύλλιον, καὶ ἄλλην ἔλλειψιν ζυγίου δὲν φοβοῦνται κατὰ λόγον ὀρθόν.

Γνωρίσματα τοῦ καλοῦ Κηρίου εἶναι χρῶμα καλὸν κίτρινον, καλὴ μυρωδία, εὔθραυστον, νὰ μὴ κολλᾷ εἰς τὰ ὀδόντια μασσώμενον, καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ὑπόστασιν εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῶν ψωμῶν· ὅταν ὅμως οὗτοι ἦναι μεγάλοι, προσεκτέον νὰ μὴ ἐμφωλεύουν μέσα πέτραι, ἢ ἄλλη ἀκαθαρσία, ἢ καὶ νερά.

Σοφιστικεύεται, ἤτοι νοθεύεται τὸ Κηρίον μὲ τὴν Ῥητίνην, ἢ καὶ χρωματιζομένην μὲ τὴν ὤχραν· ἀλλ' εἶναι εὔκολον νὰ γνωρισθῇ μὲ τὴν ὀσμὴν καιόμενον, ἢ λυόμενον, ἢ καὶ μὲ τὸ μάσσημα, ὡς ἄνω. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρώτου ἐμπορίου τῶν Κηρίων εἰς κίτρινον ἁπλῶς, καὶ εἰς ψωμούς· τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ τὰς ἀκολούθους ἐπεξεργασίας, καὶ ἄλλα ἐμπόρια, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ λευκὸν εἶναι ἄχρηστον· διότι μὲ τὸ λεύκασμα χάνει ἀπὸ τὸ ῥητινῶδες, καὶ ἐλαιῶδές του τὸ περισσότερον.

Τὸ ἁπλοῦν Κηρίον, ἢ εἶναι κίτρινον, καθὼς τὸ εἰρημένον φυσικὸν, καὶ ἀκατέργαστον, ἢ λευκασμένον· λευκαίνεται δὲ καθαριζόμενον εἰς τὸν ἥλιον καὶ δρόσον, ὡς ἀκολουθεῖ.

Ἀναλυθὲν τὸ κίτρινον Κηρίον χύνεται εἰς ἀγγεῖον γεμάτον ἀπὸ νερὸν διὰ νὰ κομματιασθῇ, ἢ χύνεται εἰς μακρὰς, καὶ ψιλὰς ῥάβδους· εἶτα βάλλονται τὰ κομμάτια, ἢ ῥάβδοι εἰς πανία ἐπὶ τούτῳ ἐξαπλωμένα εἰς τόπον ὕπαιθρον, διὰ νὰ τὰ βλέπῃ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ δρόσος, καὶ ἐπ' αὐτὰ ἐφαπλοῦνται δίκτυα ἀραιὰ, διὰ νὰ ἐμποδίζουν τὰς μύας, καὶ πτηνὰ ἀπὸ τοῦ νὰ μολύνωσιν τὸ Κηρίον. Μετὰ πολλὰς ἡμέρας πάλιν ἀναλύεται, καὶ κομματιασμένον εἰς τὸν ἄνω τρόπον ἁπλώνεται τὸ Κηρίον, καὶ μὲ τὸν καιρὸν καταντᾷ λευκότατον, καὶ καθαρώτατον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ λευκὸν Κηρίον, τὸ ὁποῖον ὅταν δὲν ἦναι μικτὸν μὲ ἄλειμμα εἶναι καθαρὸν, στερεὸν,

ρεὸν, καὶ δὲν ἀφήνει χρίσμα μαλασσόμενον μὲ τὸ χέρι, οὔτε ἑτερογενῆ ὀσμὴν ἀποφέρει.

Πρῶτοι λευκασταὶ τῶν Κηρίων φημίζονται οἱ Ἐνετοὶ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύω ἁπλᾶ, κίτρινον, καὶ λευκὸν Κηρίον, γίνονται τὰ εὔχρηστα αὐτοῦ εἴδη, ὡς λαμπάδες διαφόρων εἰδῶν, πλαστοὶ ἀνδριάντες, καὶ ἄλλα ἐκτυπώματα, κηρωτὰ, καὶ ἄλλα περὶ ὧν κατωτέρω.

ΚΗΡΟΛΑΜΠΑ΄ΔΕΣ, ἢ Ἁγιοκηρία, ἢ ἁπλῶς Κηρία ὀνομάζονται αἱ κατασκευαζόμεναι λαμπάδες, μὲ βαμβακερὸν, ἢ λινὸν ἐλλύχνιον ἀλειμμένον μὲ πολὺ κηρίον ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω· τὰ μεταχειριζόμεθα εἰς τὰς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὸν οἰκιακὸν φωτισμὸν τῶν εὐκαταστάτων ἀνθρώπων, μάλιστα τῶν Εὐρωπαίων· ἐπειδὴ οἱ Τοῦρκοι ἀδιαφοροῦν ἂν ἦναι καὶ ἀπὸ ἄλειμμα.

Λυόμενον τὸ Κηρίον εἰς μέγαν λέβητα, ἐπιτεθειμένον εἰς κλίβανον ἀπὸ καυμένα πλινθία, καὶ ἔχοντα ἐπ' αὐτὸν στεφάνην σιδηρᾶν μικροτέρας περιφερείας ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ λέβητος, μὲ ἀγκυλωτὰ καρφία, διὰ νὰ χρεμασθοῦν τὰ βαμβακερὰ ἐλλύχνια ἀπὸ νῆμα χονδρὸν, καὶ ὀλίγον κλωσμένον, κομμένα εἰς ἴσον μέγεθος· ὁ κηρουργὸς χύνει ἐπάνω εἰς αὐτὰ κατὰ σειρὰν, ἀναλυμένον κηρίον μὲ λαβίδα χαλκίνην, ἢ σιδηρᾶν γανωμένην ὀλίγον κατωτέρω, ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ ἐλλυχνίου, ἕως νὰ ἀποκτήσουν τὴν ζητουμένην χονδρότητα, ἢ πάχος· τὰς ἀποκρεμᾷ ἔπειτα, καὶ τὰς ἐξομαλύνει, στρογγυλώνοντας αὐτὰς εἰς ὁμαλὴν σανίδα μὲ ἄλλην μικροτέραν πυξίνην, ἔχουσαν λαβὰς, καὶ κινουμένην ἐπάνωθεν τῆς λαμπάδος· καὶ ὅταν στρογγυλωθῇ ἀρκετὰ, κόπτει τὸν πάτον μὲ ξύλινον μαχαίρι, καὶ ἀποτελεῖται ἡ λαμπὰς, ἡ ὁποία ἂν ἦναι ἀπὸ λευκὸν κηρίον πάλιν ἐκτίθεται δι' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον, καὶ δρόσον, καὶ ἀποκτᾷ τὴν τελευταίαν λευκότητα.

Λαμπάδες τῆς τραπέζης λέγονται, ὅσαι εἶναι ἀκριβῶς κυλινδρωταὶ, ἤτοι ἴσαι τὸ πάχος ἄνω, καὶ κάτω. Ὅσαι δὲ εἶναι κωνοειδεῖς, ἤτοι λεπτότεραι κατὰ τὸ ἄνω μέρος λέγονται λαμπάδες διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὰ

Τὰ λεπτὰ κηρία χύνονται ἁπλῶς, καὶ χωρὶς στρογγύλευμα διαδίδονται, ὡς ἔτυχε, καὶ καίονται ἐνώπιον τῶν εἰκόνων τῶν Ἁγίων εἰς τὰς τελετάς· ἀλλ' αὐτὰ εἶναι κοντὰ, καὶ πρόχυχα· τὰ δὲ μακρὰ, καὶ περιτυλιγμένα γίνονται ὕτως. Ἑτοιμάζεται τὸ ἐλλύχνιον, ἢ ἀπὸ βαμβάκι, ἢ ἀπὸ λινὸν καθαρὸν στυππεῖον (ὡς εἰς τὴν Γαλλίαν) καὶ ἐμβαπτόμενον εἰς λεκάνην ἔχουσαν ἀναλυμένον κηρίον, κίτρινον, ἢ λευκὸν, διασύρεται, ὡς τὸ μεταλλικὸν σύρμα ἀπὸ σανίδα στερεὰν, ἔχουσαν ἀναλόγως τρύπας ἀπὸ λεπτοτέραν εἰς χονδροτέραν, καὶ ἀποτελεσθὲν τὸ κηρίον εἰς τὸ ζητούμενον πάχος, τυλίσσεται εἰς σχήματα διάφορα, οἷον ὡς βίβλος, ὡς κύλινδρος, ὡς σφαῖρα, καὶ ἁπλῶς ὡς θέλει ὁ τεχνίτης, καὶ πωλεῖται εἰς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχει τοὺς κηροπώλους, ἢ νὰ εἴπω κυριώτερον τοὺς λαμπαδοπώλους, μὲ προνόμιον μονοπωλείων, ἀλλ' ὅλους Ὀθωμανοὺς, οἱ ὁποῖοι, καὶ νοθεύουν πολὺ τὰ κηρίατων, καὶ τὰ πωλοῦν εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς χρήσεις.

Ὁ Γάλλος Λεσιέρος συστήσας πρὸ χρόνων κηρεργεῖον, εὐδοκιμεῖ, καὶ ὑπερτερεῖ τοὺς Ὀθωμανοὺς κατὰ τὴν καθαρότητα τῆς ὕλης, καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα, καὶ εὐτυχεῖ εἰς τὴν τέχνην τε, μὴ ἐπηρεαζόμενος παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ ὁποῖοι μήτε ἄλλον Χριστιανὸν ἠμπορῦσαν νὰ βλάψουν, ἀλλὰ κἀνεὶς δὲν ἐδόθη εἰς αὐτὴν τὴν κερδοφερῆ, καὶ ἀγιώνυμον τέχνην.

Κηρίον Μαῦρον τῶν Ἀντίλλων. Εἰς τὰς Νήσους ταύτας, μάλιστα εἰς τὴν Γουαδελοῦπαν εὑρίσκονται μέλισσαι μικραὶ κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν ἐδικῶν μας, μελανώτεραι, καὶ στρογγυλώτεραι, καὶ χωρὶς κεντρίον, ἢ τοὐλάχιστον μικρότατον, καὶ ἀδύνατον διὰ νὰ κεντρώσῃ, ζῶσιν εἰς τὰ κουφώματα τῶν δένδρων, καὶ κατασκευάζουν τὸ κηρόμελί των, ὡς ἀπίδι, καὶ κατοικοῦν μέσα. Τὸ Κηρίον τύτων μήτε λευκαίνεται, ἀλλὰ μήτε πήγνυται διὰ νὰ γένουν λαμπάδες· χρησιμεύει δὲ μόνον διὰ νὰ γένουν στυππώματα φιάλων μετὰ τὸ καθάρισμά-

μάτων, καὶ ἐξάφρισμα εἰς τὴν φωτίαν· καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἰατρῶν ὠφελιμώτερον ἀπὸ τὸ ἐδικόν μας διὰ τὰς παρασαρκίδας τοῦ προσώπου, καὶ τῶν ποδῶν.

Τὸ μέλι αὐτῶν εἶναι ὑγρὸν, χρώματος ἠλεκτρίνου, καὶ ἐλαιῶδες, γλυκύτατον, καὶ νοστιμώτατον· καὶ ὅταν τεθῇ εἰς τὸν ἥλιον, κάμνει κορυφὴν λευκοτάτην, στερεὰν, καὶ σπειρωτὴν γλυκυτέραν καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ζάχαρι.

Κηρίον πράσινον. Κατασκευάζεται εἰς τὴν Γαλλικὴν Βρεττανίαν ἀπὸ τὸν παχὺν χυμὸν μερικῶν δένδρων· ὁμοίως γίνεται καὶ ἀπὸ τὸ συναζόμενον ἄλειμμα, μὲ τὸ σύνθλιμα τοῦ καρποῦ τῦ δένδρου τῦ Κινναμώμου, τὸ ὁποῖον καὶ λευκαινόμενον χύνεται εἰς λαμπάδας.

Κηρίον τῆς Λυϊσιανῆς. Τῦτο γίνεται ἀπὸ θάμνον, ἤτοι χαμόδενδρον βλαστάνον εἰς τὴν Λουϊσιανὴν, Φλωρίδαν, καὶ Καρολίναν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Βορείας Ἀμερικῆς. Τὸ Κηρόδενδρον τῦτο καρποφορεῖ κόκκους, ὡς κορίανδρον, πρασίνους κατ' ἀρχὰς, καὶ στακτηρὰς μετὰ τὸ ὡρίμασμα· μεταξὺ τῦ μικροῦ πυρῆνος, καὶ τῦ δέρματος εὑρίσκεται Κηρίον λαμπρὸν, ξηρὸν, καὶ εὔθραυστον, καὶ βραζόμενον ἐπιπλέει εἰς τὸ νερὸν, καὶ συναζόμενον καθαρίζεται διὰ τοῦ διυθητηρίου· τὸ χρῶμά τε εἶναι κίτρινον, ὡς τὸ μελισσοκηρίον, καὶ εἶναι εὔοσμον, καὶ ἀρωματικόν.

Κηρίον Σφραγιστικὸν, ἢ ὡς αἱ Εὐρωπαϊκαὶ γλῶσσαι ἐκφράζονται Ἱσπανικὸν, τὸ κοινῶς Βυλλοκηρίον κατασκευάζεται, ὡς ἀκολούθως.

Τὸ σημειώμενον. N°. 8.
- 20 μέρη λάπας εἰς κόκκους. Ἰδὲ ΛΑ'ΚΑ.
- 5 Κινναβάρεως.
- 1 Πυσσορρητίνην.

Τὸ σημειώμενον. N°. 9.
- 15 μέρη λάπας, ὡς ἄνω.
- 5 Κινναβάρεως.
- ¼ Πισσορρητίνης.

Τρί-

Τρίβονται τὰ εἴδη ταῦτα χωριστὰ ἕκαστον, καὶ κοπανίζονται εἰς ψιλὴν κόνιν, καὶ βαλλόμενα εἰς χάλκινον ἀγγεῖον, ἐπάνω εἰς ἐλαφροτάτην φωτίαν, ἀναλύονται, καὶ ἀνακατώνονται διὰ νὰ συνενωθῶν ἐντελῶς, καὶ ἔπειτα χύνονται ἐπάνω εἰς πλάκας μαρμάρυ ζεσταμένας ὀλίγον, διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ εὐθὺς τὸ Κηρίον, τὸ ὁποῖον μὲ ξυλίνην σπάθην ἐκτείνεται ὅσον πρέπει· καὶ κοπτόμενον εἰς τετραγωνίκς ῥάβδκς, σφραγίζεται εἰς τὴν κορυφὴν τὸν ἀριθμὸν τῆς ποιότητός του, ὡς ἄνω, καὶ περὶ τὴν πλευρὰν μὲ τὸ ὄνομα τῦ κατασκευαστῦ, κ. λ.

Γίνεται μαῦρον, ὅταν ἀντὶ Κινναβάρεως βάλλῃς χαρτὶ καμμένον, ἢ καπνίαν· πράσινον δὲ, ὅταν τὸ συνθέσῃς μὲ ἰὸν χαλκοῦ, καὶ τὴν ἀνωτέρω λάκαν.

Εἰς τὰς μεγάλας σφραγίδας, (οἱ Τοῦρκοι δὲ εἰς ὅλας) μεταχειρίζονται σφραγιστικὸν Κηρίον, σύνθετον ἀπὸ κίτρινον Κηρίον βαμμένον μὲ τὰ ῥηθέντα χρώματα διὰ λύσεως, καὶ συμμίξεως, ἀντὶ τῆς λάκας, ἡ ὁποία εἶναι ἀκριβωτέρα, βάλλουν τερεβινθίνην τῆς Ἐνετίας, καὶ ἀποτελεῖται σχεδὸν τὸ ἴδιον, ἀλλ' ἀπαλὸν, καὶ εὐμάλακτον· διὰ τῦτο ἐμπερικλείεται εἰς μέταλλα, ἢ πόκαλα, ἢ ξύλα διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ ἡ σφραγίς.

Ἀπὸ τὸ κίτρινον Κηρίον διὰ τῆς Χυμικῆς Φαρμακοποιΐας ἐκβάλλουν οὐσίαν λευκὴν, καὶ πυκτὴν, τὴν ὁποίαν ἔλαιον, ἢ βύτυρον ὀνομάζουν· καὶ διὰ δευτέρας διασταλάξεως τῆς ὐσίας ταύτης ὑγρὸν, καὶ λευκότατον ἔλαιον, τὰ ὁποῖα ἀμφότερα εἶναι θαυμάσια διὰ τὰ παγώματα τῶν μελῶν.

Τὰ μένοντα σκύβαλα εἰς τὸ διηθητήριον (στραγγιστήριον) μετὰ τὸ ἀπόσταγμα τῦ κιτρίνου Κηρίυ χρησιμεύουν διὰ τὰς ναρκώσεις τῶν νεύρων.

ΠΡΟΠΟΛΙΣ, ἢ Κηρίον Παρθένον, ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αἱ μέλισσαι μεταχειρίζονται διὰ νὰ ἀσφαλίσυν τὰς τρύπας τῶν κατοικιῶν των, (σίμβλων) καὶ συναζόμενον ἄκαυστον, καὶ χωριστὸν, χρησιμεύει εἰς τὰ νευρικὰ πάθη.

ΚΗΡΩΤΑ', ἢ ΚΗΡΩΜΕ'ΝΑ ΠΑΝΙ'Α, λέγομεν ὅτα χρισ-

χρισμένα μὲ Κυρίον, καὶ ῥητίνην, ἢ τοιαῦτα μίγματα χρησιμεύουν, διὰ νὰ ἀπαντήσουν τὴν βροχὴν, καὶ ἁπλῶς τὸ βρέξιμον.

Ὅλα τὰ λινὰ βαμβακερὰ, καὶ αὐτὰ τὰ μεταξωτὰ πανία ἠμποροῦν νὰ κυρωθοῦν μὲ ἁπλῶς κίτρινον, ἢ καὶ λευκὸν Κυρίον σύμμικτον μὲ ὀλίγον ἄλειμμα· τὰ δὲ μεταφερόμενα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην διαφόρων χρωμάτων μονόχροα, καὶ ζωγραφιστὰ γίνονται μὲ μίγμα Κυρίου, ῥητίνης, καὶ ἄλλων ἐλαιωδῶν, καὶ χρωματιστικῶν μιγμάτων· καὶ εἶναι πολύχριστα διὰ σκέπασμα σκηνῶν, ἁμαξῶν, ἀντιβροχικὰ σκιάδια, ὁλόκληρα ἐπαρωφόρια στρατιωτῶν, καὶ ὁδοιπόρων, τυλίγματα κιβωτίων, καὶ βαλλῶν μὲ πραγματείας, καὶ τὰ παρόμοια.

ΚΗΡΟΨΑΛΛΙΔΙΟΝ. Γνωστὸν ἐργαλεῖον διὰ τὸ κόψιμον τοῦ ἐλλυχνίου τῶν λαμπάδων, καὶ λύχνων εἰς σχῆμα ψαλλιδίου, μὲ εἶδος θήκης εἰς τὸ μέρος τῆς τομῆς, ὅπου συναζομένη μετὰ τὸ κόψιμον ἡ θρυαλλὶς, σβύεται ἐνταυτῷ, καὶ δὲν δίδει δυσωδίαν. Κατασκευάζονται τὰ Κηροψαλλίδια διαφόρων εἰδῶν ἀπὸ μέταλλα ἀργύρου, ὀρειχάλκου, καὶ σιδήρου· τὰ ὑστερινὰ εἶναι πολλὰ, καὶ εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν ἀναγόμενα εἰς τὰς βαναυσουργίας· τὰ Ἀγγλικὰ προτιμῶνται, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ Γερμανικὰ, καὶ τὰ Ῥωσσικά· καλήτερα εἶναι ὅσα ἔχουν ἐλατήριον διὰ τὸ εὔκολον, καὶ στερεὸν ἀσφάλισμά των.

ΚΙΒΩΤΙΟΝ, Κασσέλλα, Σενδοῦκι, δοχεῖον τετράγωνον, ἐπίμηκες, κατεσκευασμένον ἀπὸ σανίδας καρφωμένας, μὲ σκέπασμα καρφωμένον διὰ τὰ χρήσιμα εἰς μεταφορὰν πραγματειῶν, ἢ καὶ ἀνοιγοσφαλλοῦν διὰ τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν· γίνεται δὲ διαφόρων μεγεθῶν κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς μεταχειρίσεως.

Τὰ Κιβώτια ἢ εἶναι μὲ γυμνὰς τὰς σανίδας ἀπὸ καρυδιὰν, κυπάρισσον, καὶ παρόμοια ξύλα, ἢ σκεπασμένα μὲ δέρματα καστορίου, φωκαίνης, καὶ ὁμοίων, μὲ τὰς τρίχας, καὶ χωρὶς τρίχας, ὡς μὲ τὰ λεγόμενα Ῥωσσικὰ σκύτη (τελατίνια) ὅλα δὲ καρφωμένα μὲ μεταλ-

λι-

λικὰ καρφία, καὶ συνδέσμους διὰ τὸ στερεώτερον, καὶ ὡραιότερον· ἔχουσι δὲ ἀνὰ μίαν, ἢ καὶ τρεῖς κλειδαριὰς, τὰ χρησιμεύοντα διὰ πράγματα πολυτιμότερα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζων πλῆθος κυπαρισσίνων, τὰ ὁποῖα καὶ βάφουν πράσινα, ἢ μαῦρα, καὶ τὰ πωλῶν διὰ τὰ ἔξω μέρη· αὐτὰ φυλάττων τὰ ῥοῦχα ἀπὸ τὴν βότριδα, ἀλλὰ δίδων βαρείας μυρωδίας εἰς τὰ ἐμβαλλόμενα πράγματα.

Σκεπαστὰ, ἢ τυλιγμένα, κατασκευάζουν μόνα πλεκτὰ μὲ λεπτὰ σχιστὰ ξύλα εἰς ὠειδὲς σχῆμα κατὰ τὰ λοιπὰ ἐπίπεδα ὅμως κάτω καὶ ἄνω· τὸ ἐπένδυμά των εἶναι ἀπὸ βύρσαν προβάτου, καὶ τὸ ὀνομάζων διὰ τοῦτο Σεπέτια, ἤτοι κοφίνους, ἢ καλάθια.

Τὰ τυλιγμένα μὲ Ῥωσσικὰ σκύτη, ἢ καὶ ἔντριχα, φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μὲ πραγματείας, καὶ πωλῶνται χωριστὰ ἀπὸ τὰς ἐμπεριεχομένας πραγματείας.

Κιβώτια σιδηρᾶ, τὰ ὁποῖα Κάσσας Ἰταλικῶς ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάφα, ἢ καὶ Κάμφα λέγομεν, μεταχειρίζονται οἱ ἔμποροι διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἀργυρίων, καὶ ἄλλων τιμίων πραγμάτων, καὶ αὐτὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ Γερμανίαν, καὶ ἔχων καλὰ κλειδία.

Διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν κατασκευάζουν καὶ οἱ λεπτουργοὶ τῆς Πόλεως καρυδένια, καὶ καλοδεμένα κατὰ ζήτησιν τῶν ἀγοραστῶν.

Κιβώτιον, ἂς ὀνομασθῇ καὶ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ νὰ φυλάξουν τὰ λεπτὰ, καὶ τίμια πραγμάτα των, ἢ καὶ τὴν ὕλην, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ στολισμοῦ, καὶ κοσμήματός των. Παντοχοῦ κατασκευάζονται τοιαῦτα· ἀλλὰ τὰ ἐγκριτώτερα, καὶ μηχανικώτερα ἐφέροντο εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν ἀπὸ τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας. Πρώτη ἀρετὴ τούτων εἶναι τὸ ξύλον τῆς κατασκευῆς των, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ τρόπος, καὶ ἡ τέχνη· τὰ βερονικωμένα τῆς Γερμανίας, καὶ Ἰταλίας εἶναι κατώτερα ἀπὸ τὰ Ἀγγλικὰ ἀπὸ σάνδαλον, ἢ ἄλλο ξύλον Ἰνδικόν· αὐτὸ εἶναι τὸ Τουρκικώτερον Σενδυκάκι, καὶ Γαλλιστὶ Toilette.

ΚΙ'.

ΚΙ'ΔΡΟΝ (Cidre), ὀπωρόζυθος, ἤτοι ζῦθος γινόμενος ἀπὸ μῆλα, καὶ ἀπίδια εἰς τὰ μέρη ὅπου οἱ ἄνθρωποι σπουδάζουν νὰ ἀναπληρώσουν τὴν ἔλλειψιν τοῦ κρατίου μὲ τοιαῦτα ποτά· τὰ χειρότερα μῆλα κάμνουν τὸ καλήτερον Κίδρον, βαλλόμενα εἰς κάδους μὲ νερὸν, καὶ βράζονται μερικὰς ἡμέρας· ἔπειτα μεταγγιζόμενα, καὶ βαλλόμενα εἰς φιάλας, πωλοῦνται· εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ὡς ὁ ζῦθος γλυκὰ, ὅταν δὲν ζυμωθοῦν, ἤτοι βράσουν πολύ· καὶ τέλεια, ὅσα βράσουν ἐντελῶς· τὸ χρῶμα τῶν καλῶν εἶναι ὑπόξανθον, καὶ κιρρὸν, ὡς τὸ ἤλεκτρον.

Ἡ Ἀγγλία πρώτη, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Νορμανδία κάμνουν τὸ καλήτερον. Ἰδὲ ΟΠΩΡΟΖΥΘΟΣ.

ΚΙ'ΚΙ. Χαμόδενδρον, Ricinus, ἢ Palma Christi. Ἰδὲ ΦΟΙΝΙΚΙΑ τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ΚΙ'ΝΑ. Ἡ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Palo de Calendura, ἤτοι Ξύλον ἀντιθερμαντικὸν, φλοιὰ δένδρου τῶν Ἰσπανικῶν Ἀποικιῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, γνωρισθεῖσα περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΖ'. Ἑκατονταετηρίδος, καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν ἐνέργειάν της ἐναντίον εἰς ὅλους τοὺς πυρετοὺς, καὶ παροξυσμούς. Οἱ Ἰατροὶ τὴν ὀνομάζουν Περυϊανὴν φλοιὰν, πρὸς διαστολὴν ἴσως τῆς Σινικῆς Κίνας, περὶ τῆς ὁποίας θέλομεν γράψει κατωτέρω. Cortex Peruviana.

Ἡ Περουϊανὴ αὕτη (ἀπὸ Περοῦς τῆς Μητροπόλεως τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς τῶν Ἰσπανῶν) ὀνομασθεῖσα καὶ Κορτησία, ἀπὸ Κόρτητος τοῦ καταπορθητοῦ ἐκείνων τῶν μερῶν (1), ἀποφλοιάζεται ἀπὸ δένδρον βλαστάνον εἰς τοὺς ὀρεινοὺς τόπους τῆς Περοῦς, ὑψούμενον ὡς κερασίαν, μὲ καρπὸν ὡς ἀμύγδαλα, καὶ φύλλα ὡς τὸ τριφυλλίου, περιβλαστάνοντα εἰς τὴν κο-

(1) Ἀντὶ ταύτης τῆς ἐτυμολογίας τοῦ κὺρ Σαβαρῆ προκριτοτέρα μοὶ φαίνεται ἡ ἀπὸ τοῦ Cortex Λατινικῆ, μεταχειριζομένου παρὰ τῶν Λατινιζόντων Ἰατρῶν, καὶ δηλοῦντος τὴν φλοιὰν, ὡς εἴπαμεν.

κορυφὴν τοῦ δένδρου, ὡς ἡμισφαίριον· ἡ φλοιὰ ἐκβαλλομένη ἀπὸ τὸν κορμὸν, ὁ ὁποῖος χονδραίνει ὅσον μηρὸς ἀνθρώπου, ξηραίνεται εἰς τὴν σκιὰν, καὶ βαλλομένη εἰς κιβώτια, μεταφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλεῖται.

Ἡ πρώτης ποιότητος Κίνα, εἶναι μικραὶ, καὶ λεπταὶ φλοιαὶ, ὑπομέλαναι, ῥυτιδωμέναι (ζαρωμέναι) ἔξωθεν, κοκκινωπαὶ ἔσωθεν· μὲ γεῦσιν ἄνοστον, καὶ πικρὰν, πολλὰ ξηραὶ, καὶ φυλαγμέναι ἀπὸ ὑγρασίαν, καὶ βρέξιμον.

Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς Ἰατροὺς δὲν εἶναι ἀσθένεια χωρὶς πυρετοῦ, καὶ δὲν εἶναι ἄλλο ἀντιπυρετικὸν δραστηριώτερον ἀπὸ τὴν Κίναν, ἀναμφιβόλως ἐξοδεύεται πολλὴ, καὶ γίνεται μέγα ἐμπόριον· δίδεται δὲ ἢ εἰς κόνιν, ἢ τὸ ἀποστάλαγμά της, καὶ ὠφελοῦν καὶ εἰς τὸν στόμαχον, ὡς τονικά.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὴν Ἔκβλημα, (Extractum) διὰ τὸ εὐκολόποτον, καὶ τὴν λεγομένην βαφήν. Tinctura.

ΚΙ'ΝΑ, ἀπὸ τῆς Σίνας, ἡ ὁποία καὶ Κίνα λέγεται, ῥίζα πεύκης εὑρισκομένης εἰς ὅλα τὰ βουνὰ τοῦ Βασιλείου τῶν Σινῶν, μετακομισθεῖσα εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ 1530 παρὰ τῶν Πορτογάλλων, καὶ φημιζομένη παρὰ τῶν Ἰατρῶν διὰ τὴν ἰσχιατικὴν ποδαλγίαν, τὴν ὑδροπικίαν, καὶ τὸ ἆσθμα.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς εἶναι τὸ κοκκινώτερον χρῶμα, χωρὶς σκωληκοφαγώματα, καὶ σῆψιν, ἤτοι εὐρωτίασιν.

Εὑρίσκεται τοιαύτη Κίνα, καὶ εἰς τὴν Περοῦν, καὶ τὴν Νέαν Ἱσπανίαν, καὶ εἶναι κοκκινωτέρα, ἀλλ' ὄχι ἐγκριτοτέρα.

ΚΙΝΝΑ'ΒΑΡΙ. Πέτρα μεταλλικὴ, κοκκίνη, καὶ στιλπνὴ, ἡ ὁποία καὶ Μίλτος (Minium) παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἐλέγετο, καὶ τώρα ὁμοίως· ἀφ' οὗ τριφθῇ εἰς κόνιν μὲ τὸ οὖρος, καὶ τὸ οἰνόπνευμα.

Ἐπειδὴ τὸ Κινάβαρι εὑρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μεταλ-

λεῖα

λεῖα τοῦ ὑδραργύρου· καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς Χυμικῆς εὔκολα, καὶ χωρὶς πολλὴν ἔλλειψιν (διότι ἀπὸ 16 οὐγκίας μένουν 14) ἐκβάλλεται καθαρώτατος ὑδράργυρος ἀπὸ τὸ Κιννάβαρι, καὶ ἐναλλὰξ ἀπὸ ὑδράργυρον ὑψωμένον, καὶ θεῖον κατασκευάζεται Κιννάβαρι, εὐλόγως ἠμπορεῖ τοῦτο νὰ ὀνομασθῇ μεταλλικὴ Ὕλη τοῦ Ὑδραργύρου.

Τὸ κατασκευαστὸν Κιννάβαρι ὀνομάζεται ἀντὶ Sublimatum, Precipitatum, ἤτοι ἀντὶ ὑψωμένον, κρημνισμένον, καὶ γίνεται βάλλωντας 4 μέρη ὑδραργύρου, καὶ 3 μέρη θείου, τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ ἀνακατωθοῦν καλὰ, ἐψηόμενα ὀλίγον εἰς τὴν φωτίαν, μένει ὕλη μαύρη, καὶ ταύτην ὑψώνωντας ἅπαξ, καὶ δὶς χυμικῶς, εὑρίσκεις Κιννάβαρι, ἤτοι Πρεκιπιτάτον (κρημνισμένον) βαρὺ, καὶ ἀνακατωμένον μὲ γραμμὰς, ἢ βελόνας ἄλλας ἐρυθρὰς, καὶ ἄλλας λαμπρὰς, ὡς τὸν ἄργυρον.

Τὸ Μεταλλικὸν Κιννάβαρι εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἱσπανίαν, εἰς μέρη τῆς Γαλλίας, καὶ τὴν Οὐγκαρίαν, καὶ χρησιμεύει διὰ κόκκινον μελάνι εἰς τοὺς γραφεῖς, τυπογράφους, ζωγράφους, καὶ βαφεῖς.

Διὰ νὰ κατασκευασθῇ Μίλτος καλητέρα ἀπὸ τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν προσθέτεται εἰς τὸ τρίψιμον τοῦ Κιννα-βάρεως νερὸν κόμμεως κατασταλακτοῦ μὲ ὀλίγον κρόνον, καὶ φυλάττεται ζωηρότερον τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα.

Ι'δὲ ΜΙ'ΛΤΟΣ.

Κατασκευάζεται καὶ κυανοῦν (γαλάζιον) μελάνι μὲ τὸ Κιννάβαρι, βάλλωντας 2 μέρη θείου, 3 ὑδραργύρου, καὶ 1 ἀμμωνιακοῦ ἅλατος, καὶ ὑψώνωντάς τα ὅλα ὁμοῦ χυμικῶς, ἀποτελεῖται σῶμα κυανοῦν βαπτικώτατον.

Γνωρίσματα τοῦ καλοῦ Κινναβάρεως εἶναι ἡ πολλὴ κοκκινάδα, ἡ στιλπνότης, καὶ ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρα καθαρότης ἀπὸ λίθους.

Ἀπὸ τὴν Ὁλλάνδαν λαμβάνεται τὸ καλήτερον μεταλλικὸν, καὶ κατασκευαστὸν Κιννάβαρι, καὶ ἡ Ἐνετία τὸ ἔδιδεν εἰς τὴν Τουρκίαν ἕως τώρα.

ΚΙΝΝΑ'ΜΩΜΟΝ. Ἡ Κανέλλα, φλοιὰ ἀρωματικὴ δέν-

δρου

δρου βλαστάνοντος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, περισπούδαστον, καὶ εἰς πολλὴν χρῆσιν εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ρ'ωμαίων, καὶ τῶν πρὸ αὐτῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι μὴ γνωρίζοντες ὄχι μόνον τὸ δένδρον, ἀλλ' οὔτε τὸν τόπον εἰς τὸν ἐποῖον βλαστάνει, συνέγραψαν πολὺ ἐσφαλμένα, ὡς ὁ Διοσκουρίδης, Πλίνιος, καὶ Θεόφραστος, καὶ ἐξέλαβον πολλάκις τὴν Σκληρὰν Κασσίαν (Cassia lignea) διὰ Κιννάμωμον ἀληθινόν· τώρα ὅμως ἀφ' οὗ ἐγνωρίσθησαν, καὶ ἐκυριεύθησαν οἱ τόποι ἐκεῖνοι παρὰ τῶν Εὐρωπαίων, ἐμάθομεν, ὅτι ἡ φλοιὰ αὕτη εἶναι ἀπὸ δένδρον μικρὸν βλαστάνον εἰς τὴν Νῆσον Σεϊλάνον (Ταπροβάνην τῶν Παλαιῶν) καὶ μετὰ 5 ἕως 7 ἔτη τῆς αὐξήσεώς του ἐκφλοιαζόμενον, καὶ ἡ μὲν φλοιὰ εἶναι τὸ ἀρωματικὸν Κιννάμωμον, ὁ δὲ κορμὸς τοῦ δένδρου ξύλον, ὡς τῆς ἐλάτης λευκὸν, καὶ χρήσιμον δὶ οἰκοδομάς.

Ὅταν τὸ Κιννάμωμον ἀποφλοιασθῇ ἀπὸ νέα στελέχη δένδρων, καὶ ἦναι ἴσον, κόκκινον, ὁμαλὸν, μακρὺ, καὶ λεπτὸν, εἶναι πρώτης ποιότητος, γλυκὺ, θερμὸν, καὶ ἀρωματικόν· ὅταν δὲ ἀπὸ παλαιὰ δένδρα, εἶναι χονδρὸν, καὶ ῥυτιδωμένον, καὶ παρόμοιον μὲ τὸ ψευδοκινναμωμον, ὅπερ ἐστὶ Κασσία τῶν Ἀρχαίων. Ἰδὲ ΨΕΥΔΟΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ.

Τὰ φύλλα τοῦ Κινναμωμοδένδρου εἶναι μεγάλα, ὡς τῶν φασιολίων, κυανᾶ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἐκβάλλεται ἔλαιον ὑπόπικρον, τὸ ὁποῖον ἀναπατώνοντες μὲ κινναμωμέλαιον, ἀποτελεῖται τὸ Μαλαβαθρέλαιον. (Oleum Malabathri) ἀρωματικὸν, καὶ ἰατρικὸν ἐξαίρετον διὰ τὴν κεφαλαλγίαν, στομαχικὸν, κ. τ. λ.

Ὁ καρπός του φέρει πλῆθος τρυγόνων, καὶ παρ' αὐτῶν διασπειρόμενος ὅταν τὸν φέρουν εἰς τὰς φωλεάς των, πολλαπλασιάζεται τὸ δένδρον· βραζόμενον δίδει ἔλαιον πικτὸν, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦτο ὀνομάζουν καὶ κηρίον, τὸ ὁποῖον κατασκευάζουν εἰς λαμπάδας πρὸς χρῆσιν τοῦ Βασιλέως τῆς Κανδέας μόνον, καὶ ἀποπέμπουν εὐωδίαν καιόμεναι, καὶ λάμπουσαι.

Ἀ-

Ἀπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου τούτου διασταλάζεται καὶ τὸ Καμφορέλαιον, ἐπειδὴ ἡ ῥίζα ἔχει πολλὴν Κάμφοραν, τὴν ὁποίαν καὶ Βάρος, ἢ τοῦ Βορνέου ἐπονομάζουν, καὶ εἶναι κατὰ τοὺς Ἰατροὺς καρδιακὸν, στομαχικὸν, καὶ ἐξανοιπτικόν.

Τὸ Κινναμωμέλαιον, καθὼς καὶ τὸ Κινναμωμόνερον ἀποσταλάζονται χυμικῶς εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικήν· καὶ ἐπειδὴ πολλάκις ἀναπατώνουν τὸ ψευδοκινναμωμον μὲ τὸ καλὸν, πρέπει νὰ προσέχῃ τινὰς εἰς τὴν ἀγορὰν, διότι μόνον μὲ τὴν γεῦσιν ἠμπορεῖ νὰ γνωρισθῇ, καὶ εἰς τὰς μεγάλας ποσότητας ἀδύνατον εἶναι νὰ φάγῃ τινὰς ἀπὸ ὅλα τὰ δεμάτια, καὶ πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τὰ κομμάτια.

Ἕως τῆς ἀρχῆς τοῦ Θαλασσίου πολέμου οἱ Ὁλλανδοὶ, ὄντες κύριοι τῶν παραλίων τῆς Ταπροβάνης, αὐτοὶ μόνοι ἔκαμαν τὸ ἐμπόριον τοῦ Κινναμώμου· τώρα εἶναι εἰς χεῖρας τῶν Ἄγγλων, δυνάμει τῶν ὅπλων.

Κινναμωμον Λευκὸν, τὸ ὁποῖον καὶ Κόστος φλοιώδης (Costus corticosus) ὀνομάζεται, ἢ Φλοιὰ τοῦ Οὐϊντέρου (Winterus) ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτως μετακομίσαντος αὐτὸ εἰς τὴν Ἀγγλίαν· φλοιὰ δένδρου μεγάλου ὅσον ἐλαία, βλαστάνοντος εἰς τὸν Ἀγ. Δομίνικον, τὴν Γουαδελοῦπαν, καὶ τὴν Μαδαγασκάρον τὰς Νήσους· οἱ κλόνοιτου εἶναι λεπτοὶ, μακρεῖς, καὶ εὐθὺς, μὲ ἁπαλὰ, καὶ πολλὰ φύλλα ὑποπράσινα, καὶ εὐώδη, καὶ καρπὸν στρογγύλον, καὶ κόκκινον.

Ἡ φλοιά του, ἤτοι τὸ Κινναμωμον, συνάζεται, καὶ ξηραίνεται, ὡς τὸ Ἰνδικὸν, καὶ καταντᾷ λευκὴ μὲ γεῦσιν θερμὴν, ὡς τὸ πιπέρι, καὶ ὀσμὴν μόσχου· τὸ δὲ ξύλοντου εἶναι λευκότατον, σκληρότατον, καὶ εὐῶδες εἰς τὸ καύσιμον.

Ἀπὸ τοῦτο στάζει τὸ γνωριζόμενον τώρα Κόμμι Βδέλλιον, μαῦρον ἔξω, καὶ λευκοστακτηρὸν ἔσωθεν· καὶ χρησιμεύει ὡς εὐῶδες θυμίαμα. Ἰδὲ ΒΔΕΛΛΙΟΝ.

Κινναμωμον Μοσχοκαρφικόν. (Canella Ga-

ro-

rofanata) ὁμοίως φλοιὰ ἀρωματικὴ δένδρου τῆς Βρασιλίας, ὡς δάφνην, καρποφορούντος βαλάνους καστανόχροας, μὲ ὀσμὴν Μοσχοκαρφίου, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ ἡ φλοιὰ αὕτη, διὰ τοῦτο κοπανιζομένην τὴν μεταχειρίζονται ἀντ' ἐκείνου, ἀλλ' εἶναι πολὺ κατωτέρα· μ' ὅλον τοῦτο ἐγκριτοτέρα εἶναι ὅσῳ περισσότερον πλησιάζει εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄρωμα.

ΚΙΣΣΟΣ. Χαμόδενδρον ἀπὸ τὰ ἐπιδενδρικὰ, ἀειθαλὲς, καὶ γνωστόν· τὰ φύλλατου χρησιμεύουν διὰ τὰ καυτήρια, καὶ ἄλλας πληγάς· ἀπὸ τὸν μέγαν Κισσὸν τῶν Ἰνδιῶν ἀποστάζει τὸ Κίσσινον, κόμμι ἰξῶδες, καὶ ξηραινόμενον καταντᾷ εὔθραυστον, καὶ μελανοκόκκινον· καλὸν εἶναι τὸ διαφανὲς, καὶ μὲ βαλσαμικὴν ὀσμήν· χρησιμεύει εἰς τὰς πληγὰς, καὶ διὰ τὰ πτιλώματα, ἤτοι μαδίσματα τῶν τριχῶν. Οἱ Λατῖνοι τὸν ὀνομάζουν, Hedera.

ΚΙΤΡΟΝ. Ὀπωρικὸν μέγα, καὶ ῥητινῶδες, ἔξωθεν χρώματος κιτρίνου, ἢ καὶ πρασίνου, γινόμενον ἀπὸ δένδρον ἀειθαλὲς ὡς τὴν λεμονίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐπιδερμίδα ἔχον σῶμα λευκὸν, εὐῶδες, καὶ μὲ ὀλίγον ὀξυνὸν ἔσωθεν.

Αἱ Νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ μάλιστα ἡ Κὼς μᾶς δίδει τὰ καλήτερα κίτρα, χρήσιμα διὰ νὰ κάμωμεν ζαχαρωτὸν γλυκὺ μὲ τὴν φλοιὰν, ἢ καὶ τὸ σῶμά των.

Ὅλα τὰ κίτρα δαπανῶνται εἰς τὸν τόπον, καὶ μερικὰ στέλλονται διὰ τὰ Ῥωσσικὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης· ὑπόκεινται εἰς σῆψιν, καθὼς τὰ λεμόνια, καὶ χρειάζονται τὴν ὁμοίαν προφύλαξιν.

ΚΛΕΙΔΑΡΙΑ. Τὸ γνωστὸν σιδηροῦν, ἢ ὀρειχάλκινον ἐργαλεῖον, μὲ σιδηροῦν μικρὸν περάτην, βασταζόμενον διὰ τοῦ ἐλατηρίου, καὶ κινούμενον μὲ τὸ κλειδίον.

Χρησιμεύουν αἱ κλειδαρίαι εἰς ὅλα τὰ πράγματα ὅσα χρειάζονται νὰ ἀνοίγουν, καὶ νὰ κλείωνται κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ οἰκοκυρίου, ἢ τοῦ οἰκονόμου του, ὁ ὁποῖος βαστάζει τὴν κλεῖδα. Οἱ θησαυροὶ, αἱ φυλα-

καὶ

καὶ, αἱ οἰκίαι, τὰ ἐργαστήρια, οἱ κοιτῶνες, τὰ μιβώτια, τὰ ταμεῖα, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἔχουν κλειδαρίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι διαφόρων μεγεθῶν, καὶ ἢ καρφωμέναι εἰς τὰς θύρας, ἢ κρεμασταί. Τῶν καρφωμένων ὁ περάτης ἐμβαίνει εἰς σίδηρον ἐπὶ τούτου καρφωμένον εἰς τὸν ἀντικρὺ παραστάτην, τῶν δὲ κρεμαστῶν διακατέχει τὸ σιδηροῦν τόξον τὸ διαπερασμένον εἰς τοὺς κλοιοὺς τῶν δύω συγκλειομένων πραγμάτων, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀσφάλισμα.

ΚΛΕΙΔΙ'ΟΝ. Εἶναι μεταλλικὸν ὄργανον κατεσκευασμένον παρὰ τῶν κλειθουργῶν διὰ νὰ ἀνοιγοκλείωνται αἱ κλειδαρίαι· ἀπὸ αὐτὰ, ἀρσενικὰ λέγονται ὅσα δὲν εἶναι τρυπημένα, καὶ ἀνοίγουν ἀπὸ τὰ δύω μέρη τὰς κλειδαρίας· θηλυκὰ δὲ, τὰ τρυπημένα, καὶ σπανιώτατα ἀνοίγουν ἀπὸ τὰ δύω μέρη.

Πολυειδὴς, καὶ πολύτροπος κατήντησεν ὁ μηχανισμὸς τῶν κλειδαριῶν, καὶ κλειδίων, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν κατάχρησιν τῶν ἀντικλειδίων. Οἱ Ἄγγλοι ἀναμφιβόλως ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ Γένη εἰς τὰ τοιαῦτα· καὶ οἱ Ῥῶσσοι ἐπιμελοῦνται νὰ τοὺς μιμηθοῦν. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζουν καρφωμένας κλειδαρίας ἐξαιρέτους, μιμούμενοι καὶ αὐτὲς τοὺς Ἄγγλους οἱ Ἀρμένιοι χαλκεῖς· κρεμαστὰς ὅμως οὔτε πολλὰς, οὔτε καλάς· διὰ τοῦτο ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν βαναυσουργημάτων μετεφέροντο πολλαὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Νωρεμβέργην, καὶ τώρα ἀπὸ τὴν Τοῦλλαν τῆς Ῥωσσίας πολλαὶ καὶ καλαί. Μερικοὶ ἐμπορεύονται εἰς αὐτὰς, καθὼς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ βαναυσουργήματα· πωλοῦνται μὲ τὴν δωδεκάδα.

ΚΛΙ'ΒΑΝΟΣ. Οἰκοδομὴ ἀπὸ πλίνθους, ἢ πορὶ συνδεδεμένα μὲ ἄσβεστον, ἢ πηλὸν μόνον, εἰς σχῆμα χαμηλοῦ θόλου, ἐπάνω εἰς ἐπίπεδον πλινθόστρωτον, μὲ στόμιον εἰς ἀψίδα κλειόμενον μὲ σιδηροῦν πέταλον· θερμαίνεται μὲ ξύλα, καὶ ἑψήνονται τὰ ψωμία, πλακοῦντες, καὶ παρόμοια βρώσιμα. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸν ὀνομάζει ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Φοῦρνον.

Κλί-

Κλίβανοι ὀνομάζονται καὶ αἱ τοιαῦται διάφοροι οἰκοδομαὶ, εἰς τὰς ὁποίας ἐψήνονται αἱ ὕελοι, τὰ πήλινα, καὶ ἀργίλλινα σκεύη, τὰ κεραμίδια, καὶ ἄσβεστος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ὁποίων λέγομεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα. Διαφέρει τῆς καμίνου ὁ κλίβανος, διότι οὗτος καίεται μὲ ξύλα, ἢ φρύγανα, ἀποτελοῦντα φλόγα· ἐκείνη δὲ μὲ ἄνθρακας, καὶ ἔχει φυσητῆρας.

ΚΝΙΔΑ. Χόρτον μὲ ψιλὰς ἀκάνθας, ἀλλὰ προξενοῦντας πόνον ἀρκετὸν ὅταν ἐγγίσωσι εἰς γυμνὸν μέλος. Ἡ κοινὴ γλῶσσα κατὰ προσθήκην τὴν λέγει Τζικνίδα. Μὲ τὰς ἴνας τῆς μεγάλης γίνεται νῆμα σταχτόμαυρον, καὶ ὑφαίνονται εἰς τὴν Εὐρώπην κνιδόπανα. Ἰδὲ ΑΚΑΛΥΦΗ.

ΚΟΒΑΛΤΟΝ. Ἰδὲ ΚΑΔΜΙΑ περὶ τὰ τέλη.

ΚΟΓΓΡΟΣ. Τὸ Μογγρὶ, ὀψάρι τῆς Θαλάσσης μέγα, παρόμοιον μὲ τὸν ἔγχελυν, τὸ ὁποῖον ὀψαρεύεται εἰς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας, καὶ ἁλατιζόμενον, πωλοῦνται ἕως 400 Καντάρια κατ' ἔτος εὐθυνὰ, καὶ μὲ ὀλίγην ζήτησιν.

ΚΟΓΧΟΣ, καὶ ΚΟΓΧΥΛΗ. Περιληπτικῶς ὅλα τὰ ὄστρακα, μὲ τὰ ὁποῖα σκεπάζονται τὰ λεγόμενα ὀστρακοδέρματα ζῶα ἔνυδρα, καὶ χερσαῖα διαφόρων εἰδῶν, καὶ χρωμάτων, καὶ μεγεθῶν. Ἡ καθ' αὐτὸ Κογχύλη, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Τύριοι ἔβαφον τὴν ὡραίαν πορφύραν διὰ μόνους τοὺς βασιλεῖς, ἐξέλιπεν· ἐπειδὴ εὑρέθη ἡ Κοκκινιλλία βάφουσα πολὺ εὐθυνώτερον, ἴσως δὲ καὶ ὡραιότερον τὸ αὐτὸ χρῶμα. Κατὰ τὸ παρὸν μεταχειριζόμεθα τὴν Κόγχον τῆς Πίννης, Τυρκιστὶ λεγόμενον Σαδέφι, καὶ Ἰταλιστὶ Μαργαριτομήτωρ, Madre Perla, κατὰ τὸ ᾀδόμενον „Κόγχος ἡ τὸν θεῖον Μαργα„ρίτην προαγαγοῦσα".

Τὴν Κόγχον ταύτην μεταχειριζόμεθα εἰς ποικιλότητα πολλῶν σκευῶν ἀποτελουμένων μὲ τὴν ξυλουργικὴν, ὡς ἄμβωνας, θρόνους, καὶ ἀναλόγια Ἐκκλησιῶν, κατὰ τὴν παλαιὰν μέθοδον διαφυλαττωμένην εἰς τὰ

τοῦ στόματος τοῦ ὀστρακοδέρματος τούτου, μετωνόμασαν οἱ Λατῖνοι τὸν Δοίδυκα, ἤτοι τὸ κοχλιάριον, καὶ τὸ ἀνέλαβεν ἡ κοινὴ γλῶσσα, ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν· ἴσως διότι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι πρὸ τοῦ νὰ μάθουν νὰ κατασκευάσουν Δοίδυκας, μετεχειρίσθησαν αὐτὸ τὸ ὀστρακόδερμα διὰ νὰ ῥοφήσουν τὰ ζωμερὰ φαγίατων. Εἶναι καὶ θαλάσσιοι Κοχλίαι, καὶ ὅλοι βρώσιμοι εἰς καιρὸν τῶν νηστειῶν· τὸ δὲ ὀστρακόδερμα τῶν μεγάλων θαλασσίων γίνεται εὔχρηστον διὰ χρυσοδέτους πυξίδας, καὶ κοτύλλας διὰ ποτά.

ΚΡΑΜΒΗ. Λάχανον γνωστὸν, καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο κυριωνυμούμενον κοινῶς· τούτου τὸ πρασινώτερον εἶδος, τὸ ὁποῖον καὶ δὲν κλείει, ὀνομάζεται Λαψάνη, καὶ εἶναι κατώτερον· μεσαῖον δὲ, τὸ κλειόμενον λευκότερον, καὶ καταντοῦν εἰς μεγάλας σφαίρας· καὶ ἐγκριτότερον τὸ γινόμενον εἰς ἄνθη λευκὰ, Κωνοπίδι ἰδιωνυμούμενον· καὶ περὶ μὲν τῆς κυρίως Κράμβης, καὶ Κραμβολαχάνου ὀλίγα ἔχω νὰ εἴπω· διότι εἶναι γνωστοτάτη, καὶ πολύχρηστος εἰς φαγὶ, καὶ ἁλμιὰς, τὰς ὁποίας καὶ λαχανοαλμιὰς ὀνομάζομεν· ἀλλ' εἰς ἐμπόριον δὲν συμβάλλει. Περὶ τῆς Λαψάνης δὲ καὶ Κωνοπιδίου βλέπε τὰ ἴδια Ἄρθρα.

ΚΡΑΣΙ, τὸν οἶνον τῆς παλαιᾶς (ἀπὸ τὸ τὴν κάραν σείειν, ὡς θέλουσιν οἱ ἐτυμολόγοι) ὀνομάζει ἡ νέα μας κοινὴ γλῶσσα· ποτὸν κοινῶς γνωστὸν, νόστιμον καὶ μεθυστικὸν, ἀποστάζον ἀπὸ τὴν σύνθλιψιν τῶν σταφυλῶν, τοῦ ὁποίου τὸ νέον, καὶ ἄβραστον ὀνομάζεται Γλεῦκος, καὶ Ἰταλιστὶ Μοῦστος, ἀπὸ τὸ Λατινικὸ· ἀφ' οὗ δὲ βράσῃ τὸ γλεῦκος μετ' ὀλίγας ἡμέρας καθ' ἑαυτὸ γίνεται Κρασὶ, καὶ λαμβάνει διαφόρους ἐπωνυμίας, ἢ ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, ὡς Κρασὶ βρασμένον, ἐπειδὴ πρὸ τοῦ ἀναβράσματός του χύνει μερικὸν βρασμένον εἰς τὴν φωτίαν, ἢ ἀπὸ τὴν ποιότητά του, ὡς γλυκὺ, στιφὸν, ἀνθοσμίας, ἢ ἀπὸ τὸ χρῶμά του, ὡς λευκὸν, κιτρὸν (τὸ ξανθὸν) κόκκινον, μαῦρον, ἢ ἀπὸ τὸν τόπον, ὡς Κυπριώτικον, Μαλβασία τῆς Γαλλίας, τῆς

Οὐγκα-

Οὐγκαρίας, τῆς Ἱσπανίας, καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν αὐτῶν, ὡς τῆς Καμπανίας, τοῦ Τοκαΐ, κ. λ.

Οἱ ἄνθρωποι μὴ εὐχαριστούμενοί ποτε εἰς τὴν κατάστασίν των, ἐπιθυμοῦν πολλάκις νὰ ἐκβοῦν ἀπὸ αὐτὴν, ἢ κἂν νὰ τὴν λησμονήσουν πρὸς καιρὸν μὲ τὴν μέθην, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦν τὰ μεθυστικὰ ποτὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρῶτον πολυχρηστότατον, καὶ περισσότερον εἶναι τὸ Κρασὶ, μεταφερόμενον πανταχοῦ, καὶ ἀποτελοῦν μέγα ἐμπόριον· διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα νὰ λαλήσωμεν εἰς πλάτος περὶ τούτου.

Ὅσον διὰ τὰ ἁπλᾶ, καὶ ἀκατασκεύαστα Κρασία, αἱ Νῆσοι καὶ τὰ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους μας, ὑπερτερεῖν τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Οἰκουμένης, ἂν δὲν βάλλῃ εἰς σύγκρισιν τινὰς τὰ Ἱσπανικὰ, καὶ Πορτογαλλικά· εἰς τὰ κατασκευαστὰ ὅμως διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τέχνην τῶν Εὐρωπαίων ἐγκρίνονται τὰ Γαλλικὰ, καὶ τὸ Οὐγκαρικὸν Τοκαΐ.

Ἀπὸ τὰ Νησία τοῦ Ἀρχιπελάγους ἡ Κύπρος, ἡ Σαντορίνη, ἡ Σάμος, ἡ Τένεδος, ἡ Σκόπελος, καὶ ἡ Κρήτη μὲ τὴν Μύλον, δίδουσι τὰ περισσότερα Κρασία εἰς τὸ ἐμπόριον· ὅλα ὅμως καθὼς προεῖπον εἶναι φυσικὰ, καὶ ἁπλᾶ, ἂν ἐξαιρεθῇ ὁ Γύψος, τὸν ὁποῖον βάλλουν εἰς μερικὰ διὰ νὰ βαστάσουν περισσότερον· τἄλλα Νησία κάμνουν καλὰ, ἀλλ' ὀλίγα Κρασία. Τῆς λεγομένης Κομμανδαρίας, ἀπὸ τοῦ Κομμάνδω, προστάζω, Ἰταλικοῦ, ἀρετὴ πρωτίστη εἶναι ἡ παλαιότης, καὶ τὸ ἀνέροτον, καὶ ἄδολον, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ νομισθοῦν κοινὰ προτερήματα εἰς ὅλα τὰ εἴδη, ὥστε ἡ παλαιοτέρα Κομμανδαρία κρίνεται καὶ προτιμοτέρα.

Μοσχάτον, Κρασίον διαφόρων μερῶν τοῦ Ἀρχιπελάγους, ὀνομάζεται τὸ γλυκὺ, καὶ εὐῶδες, τὸ ὁποῖον οἱ Εὐρωπαῖοι Μαλβασίαν γνωρίζουν, καὶ ἡ Κρήτη ἐκβάλλει καλήτερον· αὐτὸ εἶναι ὁ Ἀνθοσμίας τῶν Ἀρχαίων.

Τὰ παράλια τῆς Προποντίδος κάμνουν πολὺ Κρασὶ κιρρὸν, καὶ μαῦρον, καὶ ἀφ' οὗ ποτισθῇ ἡ Κωνσταντινο-

πολις, καὶ ὁ τόπος, στέλλονται πολλὰ εἰς τὰ Ῥωσσικὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Ἡ Μάλαγα τῆς Ἱσπανίας, καὶ τὸ Πόρτον τῆς Πορτογαλλίας δίδουσι κρασία ἐξαίρετα, καὶ πολὺ πλῆθος δευτέρας ποιότητος διὰ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὴν Ἀμερικήν.

Τὸ Κρασὶ τῶν Καναρίων, ἤτοι τῶν Νήσων τῶν Μακάρων, μακαρίζεται ὡς ἀμίμητον· ἡ Νῆσος Μαδέρα εἰς τὰ παράλια τῆς πρὸς δυσμὰς Ἀφρικῆς, δίδει δυνατὸν κρασὶ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ποθῇ μετὰ τριετίαν.

Ἡ Γαλλία τέλος πάντων δίδει πολλὰ Κρασία, καὶ ἐξαίρετα, ὡς τῆς Καμπανίας, τῆς Βορδιγάλης, καὶ πολλῶν μερῶν ἄλλων.

Ἡ Ἰταλία κάμνει καλὰ κρασία, ἀλλὰ μόνον διὰ χρῆσίν της.

Τὸ Τοκαΐ ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τὰ μακάρια κρασία τῶν Καναρίων· καὶ τὰ κρασία τῆς Συρᾶς Ἐπαρχίας τῦ Περσικῦ Βασιλείου φημίζονται, ὡς δυνατώτατα, καὶ μεθυστικώτατα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνουν αἱ Ἰνδίαι, καὶ ἡμεῖς δὲν τὰ γνωρίζομεν.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ γενικὰ γνωρίσματα τοῦ καλῦ κρασίου εἶναι τὸ νὰ ἦναι ἄδολον, καθαρὸν, χωρὶς ὀσμὴν ἑτερογενῆ, δυνατὸν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κτυπᾷ εἰς τὸ κεφάλι, καὶ σωματῶδες, χωρὶς ὀξύτητα, ἢ πικρίαν, καὶ διαρκὲς, ἤτοι βασταγερόν. Μεταχομίζεται εἰς βαρύλλια· τὸ δὲ κάλλιστον εἰς φιάλας. Ἰδὲ τὰς ἄνω Πόλεις καὶ τόπους εἰς τὸν Β΄. Τόμον.

Ὑπόκρασον ὀνομάζεται μίγμα Κρασίυ μὲ ζάχαρι, καὶ ἀρώματα, καθὼς βλέπεις εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα.

Φοινικόκρασον λέγεται τὸ γινόμενον εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἀπὸ διαφόρυς Φοίνικας, ἀλλ' εἶναι ἐφήμερον, καὶ δὲν διαρκεῖ πολὺν καιρόν.

Τὸ Κρασὶ μετρίως πινόμενον εἶναι στομαχικὸν, καὶ δυναμωτικὸν, καὶ ὑπνωτικὸν, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν εὔχρηστον. Οἱ Φαρμακοπῶλαι κατασκευάζυν καὶ ἄλλα Κρασία, ὡς τοῦ Ἀψιν θίου,

τοῦ

τοῦ Ὑσσώπου, τῶν Φοινίκων, τῶν Σύκων, τῆς Κίνας (τὸ ὁποῖον εἶναι ἁπλῶς Κρασὶ μὲ κόνιν ἢ κομμάτια αὐτοῦ τὲ ἀντιπυρετικοῦ ἰατρικὲ) τὸ ἐμετικὸν Κρασίον, καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐμπορικὰ ἔργα καὶ μελέτη. Πωλεῖται τὸ Κρασίον μὲ τὰ κατὰ τόπους μέτρα τῶν ὑγρῶν, τὰ ὁποῖα θέλομεν διαγράψει εἰς τὸν ἑξῆς Β'. Τόμον.

ΚΡΕΑΣ. Τὸ ἐμπόριον γνωρίζει κρέατα ὅσα σώματα ζώων τετραπόδων τρώγονται, καὶ εἰς μὲν τὰ νωπὰ ἐμπορεύονται οἱ σφαγεῖς, καὶ οἱ ζωοπῶλαι, καθὼς οἱ πωλοῦντες πρόβατα, βόας, αἶγας, καὶ παρόμοια, περὶ τῶν ὁποίων λέγομεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Κρέατα δὲ ἐμπόριον εἶναι τὰ ἁλατιζόμενα εἰς βαρύλλια, βοϊδινὰ, καὶ μεταφερόμενα πωλοῦνται· ἡ Ῥωσσία δίδει εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ὀλίγον ὡς ὀλιγομεταχείριστον, καὶ διὰ μόνους τοὺς ναύτας.

ΚΡΕΜΟΡΤΑΡΤΑΡΟΝ ἀπὸ τὲ Crema, Κορυφὴ, ὡς τὲ γάλακτος, καὶ ἄλλων, καὶ Tartarum, ὁ Τρυγίας, ἤτοι Τρυγίου κορυφὴ, ἰδὲ ΤΡΤΓΙΑΣ· ἴσως δὲ καὶ τὸ Cremor αὐτὸ ἀπὸ τὸ Κρίμνον.

ΚΡΕΣΠΟΝ (1) Crêpe, Γαλλιστὶ, καὶ Velo, Ἰταλιστὶ, Τουρκιστὶ δὲ Βουρυντζοῦλι, ὕφασμα μεταξωτὸν, λεπτὸν ἀραιὸν, καὶ οὖλον διὰ τοῦτο τὸ ὀνομάζω ΤΡΙΧΟΤΛΟΝ, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

ΚΡΗΤΙΚΗ ΓΗ. Ἀπὸ τὲ Λατινικοῦ Creta, ἡ παρὰ τῶν Ἑλλήνων Κιμωλία, διότι εὑρίσκεται εἰς τὴν Κίμωλον Νῆσον, ἢ ὅτι Κίμωλος, ἡ Κρήτη ἀρχαιότερον· βῶλος λευκὸς, ἢ πέτρα ἁπαλωτάτη, καὶ διὰ τοῦτο χρησίμη εἰς τὸ λεύκασμα τῶν μεταλλικῶν σκευῶν, καὶ τῶν μεταξωτῶν, καὶ ἄλλων πανίων, ἐπειδὴ λαμβάνει, καὶ ἀπομάσσεται τὰ ἔλαια, καὶ παχύτητας· εἶναι κοινὴ εἰς ἡμᾶς, καὶ λέγεται Τουρκιστὶ Τεβεσίρι.

ΚΡΟ-

(1) Κρίσπον, Λατινιστὶ Crispum, τὸ ὗλον, ἤτοι σγυρὸν, καὶ κατζαρὸν μαλλί.

ΚΡΟ'ΚΟΣ. Τὸ Σαφράνι εἰς τὰς ξένας γλώσσας, χόρτον μὲ ῥίζαν κρομμυδωτὴν, φύλλα στενὰ, μακρέα, πυκνὰ, καὶ ἁπαλὰ, καὶ ἄνθος ὑποκυανῦν, μὲ τρεῖς ἴνας κοκκίνας, καὶ χρυσόχροα γλωσσίδια. Ὁ συνώνυμος τῷ χόρτῳ Κρόκος, συνίσταται εἰς τὰς ἴνας ταύτας, αἱ ὁποῖαι καρποφορῦνται μετὰ διετίαν τοῦ φυτεύματος τῶν κρομμύων, καὶ συναζόμεναι ἀπὸ αὐγὴν εἰς αὐγὴν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, καὶ Ὀκτώβριον, καθαρίζονται ἀπὸ τὰ ἄνθη, καὶ ξηραίνονται εἰς ξηροτήγανα, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ Κρόκος.

Καλοῦ δὲ γνωρίσματα εἶναι αἱ καλαὶ ἴνες, μακραὶ, καὶ πλατεῖαι, κόκκιναι, καὶ ξηρόταται διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνωνται μὲ γλεῦκος βρασμένον (πετμέζι) ἢ μέλι διὰ νὰ βαρύνουν.

Ὡραῖον εἶναι τὸ ἀνθοφόρον τοῦτο χόρτον, καὶ εὔοσμον, καὶ χρήσιμος ὁ Κρόκος εἰς ἄρτυμα φαγητῶν, εἰς τὰς βαφὰς, καὶ τὴν Ζωγραφίαν, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικήν. Γίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τυρκίαν εἰς τὰς Κώμας Κιζάνην, καὶ Σάτισταν, καὶ τιθέμενος εἰς κιβώτια μὲ κηρωτὰ πανία περιφραγμένα, μεταφέρεται ἢ πωλεῖται ἐμπορικῶς.

Ὁ Περσικὸς Κρόκος ὑπερβαίνει ὅλας τὰς λοιπὰς, καὶ γίνεται χωρὶς καλλιέργειαν εἰς τὰ περίχωρα τῆς Σούσης, κατὰ τὰ παράλια τῆς Κασπίας θαλάσσης, ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου.

Κρόκος Νόθος. Τὸ Σαφρανῶνι τῶν Ἰταλογάλλων, καὶ Ἀσφῦρι Τυρκιστί· γίνεται εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ φυτὸν μὲ ὑψηλότατον καυλὸν, καὶ ἔχοντα κατὰ κορυφὴν εἶδος μήκωνος (παπαροῦνας) περιτυλιγμένον μὲ φύλλα, τὰ ὁποῖα συνάζονται, καὶ ἀποτελοῦν τὸν κρόκον, ἤτοι τὴν βαφήν. Εἰς τὸν κόμβον τούτου ἐμπεριέχεται σπόρος, ὡς φακῆν, ὀνομαζόμενος Σπόρος Ψιττακῦ, διότι οἱ ψιττακοὶ νοστιμεύονται νὰ τὸν τρώγουν, καὶ εἶναι θρεπτικὸς, καὶ νόστιμος ὡς τὸν Κανναβόσπορον, ἀλλ' ὀλιγώτερον ἐλαιώδης, γινόμενος εὔκολα ψωμὶ, ὥστε πολλοὶ δοξάζουν, ὅτι αὐτὸς νὰ ἦναι ὁ Λωτὸς τῶν

Πα-

Παλαιῶν, ἀπὸ τῦ ὁποίυ Λωτοφάγοι ὠνομάσθησαν παρὰ τοῦ Γεωγράφου οἱ ἐσθίοντες, καὶ τρεφόμενοι μὲ αὐτόν.

Ἡ Αἴγυπτος στέλλει ἀπὸ τὸν βαπτικὸν τῦτον Κρόκον μεγάλας ποσότητας εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ λοιπὴν Εὐρώπην ἀμέσως καὶ ἐμμέσως, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ λοιπὴν Ἐπιράτειαν. Ὁ τῆς Θηβαΐδος ὀνομαζόμενος Σαϊδὶν, (διότι Σαΐδα ἡ Θηβαΐς), εἶναι κατώτερος· ὁ δὲ τῆς κάτω Αἰγύπτυ Νεμβροσῖνος ὀνομαζόμενος, εἶναι καλήτερος. Χρεία νὰ ἦναι νωπὸς, διότι δὲν βαστᾷ ὑπὲρ τὸ ἔτος· καὶ καλὰ κόκκινος διὰ νὰ ἦναι καλός.

Γίνεται τοιῦτος καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀλλὰ κατώτερος πολύ.

Κρόκος Ἰνδικός. Ἡ Ὀρλεάνα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Κρόκος Ἀφροδίτης. Ἰδὲ ΧΑΛΚΟΣ.

ΚΡΘΜΜΎΔΙ, τὸ Κρέμμυον, γνωστὸν χόρτον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέγα ἐσωτερικὸν ἐμπόριον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· εἶναι εὔχριστον εἰς τὰ μαγειρεῖα.

Ἡ Αἴγυπτος καρποφορεῖ ἐξαίρετα Κρόμμυα κατὰ τὴν γνώμην ὅλων τῶν περιηγητῶν, καὶ πλῆθος πολὺ, ὥστε ἠμποροῦν νὰ δικαιολογηθοῦν κατάτι οἱ φυγάδες Ἑβραῖοι ἐπιθυμήσαντες αὐτὰ εἰς τὸ Ὄρος τῦ Σινᾶ τρεφόμενοι μὲ τὸ Μάννα, καὶ τὰ ὀρτύκια· ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπὸ ἐμένα, διότι δὲν τὰ προτιμῶ.

Κρομμύδια ὀνομάζομεν καὶ τὰς βολβὰς, ἤτοι τὰς χονδρὰς ῥίζας τῶν χόρτων, τὰς ὁποίας φυτεύοντες ἀποκτοῦμεν εἰς τοὺς κήπυς, ἄνθη εὐώδη, καὶ ὡραῖα· πολλοὶ κηπωροὶ πωλῦν ἀπὸ αὐτὰ πρὸς τὰς ζητῦντας.

ΚΡΙΘΆΡΙ. Γνωστὸν εἶδος γεννήματος ὀψίμυ μὲ στάχυν μακρύτριχον, εἶναι δὲ καὶ πρωΐμον σπειρόμενον πρὸ τῦ χειμῶνος, ἀλλὰ σπανίως· τὸ δὲ πολὺ ὄψιμον.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ τοῦ Ἀρχιπελάγυς τρώγυν ψωμὶ κρίθινον, καὶ τρέφονται ἐξαίρετα.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ὅλην τὴν Τυρκίαν τρέφυν τὰς ἵππυς μὲ τὸ Κριθάρι. Εἰς τὴν Εὐρώπην κατασκευάζυν τὸν

τὸν ζῦθον, καθὼς ἐγράψαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καὶ γίνεται ὁ καλήτερος.

Κριθάρι Ἀλησμένον, ἤτοι ἐκδερματισμένον, εἶναι ὁ Φάρος, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν ζωμὸν τῦ κρέατος γίνεται καλὸν, καὶ θρεπτικὸν φαγὶ, καὶ μάλιστα ὁ καλὰ καμωμένος τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ῥωσσίας· διὰ τῦτο καὶ Orzo Tedesco, Κριθάρι Τευτονικὸν, Ἰταλιστὶ λέγεται.

Οἱ Ἰατροὶ δίδυσι τὸ Κριθάλευρον διὰ πτισσάνην δροσιστικὴν, καὶ θρεπτικὴν τῶν ἀῤῥώστων.

Καλὸν Κριθάρι εἶναι τὸ θρεμμένον σπυρὶ, καὶ καθαρὸν ἀπὸ ἄχυρα, καὶ λοιπὰ ἑτερογενῆ· πωλεῖται ὡς τὸ σιτάρι, καὶ τὰ λοιπὰ γεννήματα μὲ τὸ κοιλόν.

ΚΡΙΘΜΟΝ, τὸ Κρίταμον, ἰδὲ ΜΑΡΑΘΡΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟΝ.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΣ. Τὸ κρυστάλλι, εἶδος μεταλλικῆς διαφανεστάτης λίθου, συμπηγνυμένης, καὶ απολιθυμένης μεταξὺ τῶν πετρῶν, καὶ μὲ τὸν ὅμοιον τρόπον, καὶ εἰς ἐξάγωνον σχῆμα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ κατασκευαζομένης εἰς διάφορα σκεύη, ὡς καθρέπτας, κυάθους, κοτύλας, κυπέλλες, ποτήρια, καὶ παρόμοια.

Πολλὰ Ὄρη τῆς Εὐρώπης, καὶ μερικὰ τῆς Ἀσίας ἔχυσι Κρυστάλλες· τοὺς περισσοτέρες ὅμως ἔχει ἡ Μαγαδασκάρος, Νῆσος μεγίστη τῆς Ἀφρικῆς· εἰς τὰ βουνὰ, καὶ εἰς τὲς ποταμύς της, εὑρίσκονται μέγιστα κομμάτια Κρυστάλλων, ἀλλ' ἐπειδὴ δυσκόλως εἶναι ὁλόκληρα καθαρὰ, κομματιάζονται, καὶ δυλεύονται τὰ καλήτερα, καθὼς αἱ λοιπαὶ τίμιαι λίθοι, καὶ πετράδια· ἡ Ἀγγλία δίδει εἰς τὴν Τουρκίαν ἐξαίρετα σκεύη κρυστάλλινα.

Κρύσταλλος λέγεται καὶ τὸ κατασκευαστὸν καθαρώτατον ὑελὶ, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν διαφανεστάτην καθαρότητα, καὶ ἐντέλειαν τῆ φυσικῆ κρυστάλλε· τὰ τοιαῦτα σκεύη, ἐκτὸς τῶν ἁπλῶν καθρεπτῶν, διαγλύφονται, καὶ ἐργάζονται εἰς διάφορα σχήματα, καὶ μορφὰς ἐξαιρέτης. Ἡ Βοημία πρότερον, καὶ ἡ Ῥωσσία τώρα δίδουν εἰς ἡμᾶς πολλὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα διὰ τὰς γωνιώδεις

κα-

κατατομὰς ὀνομάζονται Ἀδαμαντῶδη, ἤτοι Ἐλμαστράσια, ἀπὸ τοῦ ἐλμὰς Τουρκιστὶ ὁ ἀδάμας.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΜΑ, ὀνομάζεται εἰς τοὺς ἀδάμαντας, καὶ τὰ λοιπὰ διαφανῆ πετράδια, ἡ δὲ ἐλάττωμα εὑρισκομένη εἰς τὸ σῶμά των πομφόλυξ.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΝ τῆς ΤΡΥΓΙΑΣ λέγεται ἡ κορυφὴ αὐτῆς. Ἰδὲ ΤΡΥΓΙΑ.

Ἐντέλεια τῇ φυσικῇ, καὶ τῇ κατασκευαστῇ Κρυστάλλῳ εἶναι τὸ διαφανὲς, λαμπρὸν, χωρὶς κηλίδας, ἢ κρυσταλλώματα, καὶ καλοδουλευμένον.

ΚΤΕΝΙ. Ἐργαλεῖον χρήσιμον εἰς τὸ ἐκτύλιγμα, καὶ καθάρισμα τῶν τριχῶν, κατασκευαζόμενον ἀπὸ διάφορον ὕλην, ὡς πυξὸν, κέρατα, μολίβι, ἐλεφαντόδοντας, ὀψαροκόκκαλον, καὶ ὄστρακον χελώνης. Κατασκευάζονται δὲ διαφόρων εἰδῶν, σχημάτων, καὶ ἀραιοτήτων κατὰ τὴν χρείαν, καὶ τὴν πολυτέλειαν· τὰ μολυβένια χρησιμεύουν διὰ νὰ ἰσάσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπομελανώσουν τὰς πολὺ ξανθὰς τρίχας.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι Συντεχνία ὁλόκληρος κτενοποιῶν, καὶ κατασκευάζων πλῆθος πυξίνων, κερατίνων, καὶ ἄλλων εἰδῶν, ἀποστελλόμενα καὶ ἔξω εἰς ἀρκετὰς ποσότητας. Τὰ ἐλεφάντινα ἐγκρίνονται διὰ τὴν λευκότητα, καὶ στερεότητα τῆς ὕλης των, μ' ὅλον τοῦτο φέρονται καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μερικὰ, καθὼς καὶ ἀραιὰ στεφανοειδῆ χελωνοστράκινα διὰ τὸν κεκρύφαλον τῶν γυναικαρίων, ἀλλ' ὀλίγα.

Κτένι πύξινον μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ τὸ κτένισμα τῶν λιναρίων, καὶ εἰς αὐτὸ ἐξοδεύονται τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ξύλον, κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πάμπολλα.

Κτένι ὀνομάζεται καὶ τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὰ ὑφαντήρια, ἐργαλεῖον μακρὺ, ὅσον τὸ πλάτος τοῦ πανίου, καὶ σύνθετον ἀπὸ ψιλὰ καλάμια (ἀηδας), εἰς τὰ ὁποῖα διαπερῶνται οἱ μῖτοι (διὰ τοῦτο ὀρθοτέρα μοὶ φαίνεται ἡ συνειθισμένη εἰς τὴν πατρίδα μου λέξις Μιτάρι) καὶ ὑφαίνονται τὰ πανία, καὶ ῥοῦχα.

Κτέ-

Κτένι ὀνομάζεται, καὶ ξύλον πλατὺ μὲ ὑρὰν, ἤτοι λαβὴν, ἔχον ἐπάνω καρφωμένα σιδηρᾶ μακρὰ ὀδόντια, μὲ τὰ ὁποῖα κτενίζουν τὰ μαλλία, καὶ χονδρὰ χανναβολίναρα, τοῦτο καὶ Λανάρι, ἀπὸ τὸ Λάνα (τὸ μαλλὶ) Λατινικοῦ ὀνομάζεται.

Κτενισμένον μαλλὶ, καὶ λινάρι λέγομεν τὸ περασμένον ἀπὸ τὰ τοιαῦτα Κτένια, καὶ ἕτοιμον διὰ νῆμα. Ὅλα αὐτὰ τὰ Κτένια κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον δὲν ἐμβαίνουν.

Εἰς τὰ ἐργοχειρεῖα τῆς Εὐρώπης κτενίζουν καὶ τὸ βαμβάκι διὰ νὰ κάμουν τὰ ψιλὰ μουσελίνια· αὐτὴ εἶναι ἐργασία τῶν γυναικῶν, καθὼς καὶ τῶν εἰρημένων μαλλίων, καὶ λιναρίων· χρειάζεται ὅμως περισσοτέραν ἐπιτηδειότητα διὰ νὰ μὴ ἦναι ἄλλαι μακραὶ, καὶ ἄλλαι κονταὶ, ἀλλὰ σχεδὸν ἰσομήκεις αἱ τρίχες τοῦ βαμβακίου.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ, ὠνομάσαμεν εἰς τὴν λέξιν Ἱπποτροφεῖον τὴν ἀγέλην, καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐπισαγματικῶν ἀμαξητικῶν ζώων, ὡς βοῶν, ἵππων καὶ ἡμιόνων.

Ἐπαινοῦνται οἱ Ἄραβες διὰ τὴν ἀρχαίαν ἐπιμέλειάν των εἰς τὸ νὰ τρέφουν ἵππους, νὰ τοὺς πολλαπλασιάζων, καὶ νὰ παρατηροῦν τὸ καλὸν γένος· ὥστε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν περιηγητῶν, εὑρίσκονται εἰς αὐτοὺς κατάλογοι γενεαλογικοὶ τῶν ἵππων ἀπὸ χιλιάδας ἐτῶν, καὶ οἱ μεγαλήτεροι Ἡγεμόνες ἔχων τοιαῦτα Ἱπποτροφεῖα. Οἱ Αἰγύπτιοι μετὰ τὴν ὑποδούλωσίν των εἰς τοὺς Ἄραβας ἔλαβον αὐτὸ τὸ μάθημα, διὰ τοῦτο ἀμφότερα τὰ γένη ἐγκρίνονται εἰς τοῦτο· ὁμοίως οἱ Ἱσπανοὶ κυριευθέντες παρὰ τῶν Ἀράβων, ἀπέκτησαν ἐξαίρετα Ἱπποτροφεῖα. Οἱ Ἄγγλοι μιμηθέντες τοὺς εἰρημένους, εὐδοκίμησαν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσουν γένη ἵππων παντοίων, καὶ καλῶν· τώρας σπουδάζων νὰ μιμηθῶν οἱ Γάλλοι, ἀλλὰ δὲν τοὺς φθάνουν.

Ἡ Οὐγγαρία ἔχει Ἱπποτροφεῖα ἀμαξητικῶν μεγάλων ἵππων, καὶ ἡ Δανία διὰ τὰ πολλά της χόρτα ἐνασχολεῖ

λεῖ μερικὰς ἐμπόρας εἰς αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα. Ἐννοητέον δ' ἐνταῦθα τὴν Μολδαβίαν.

Διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Κτηνοτρόφος καλὰς ἵππους, πρέπει νὰ ἐκλέξῃ τόπον διὰ τὴν ἱππαγέλην, λοφώδη, καὶ πλησίον εἰς ποταμὸν, ἢ ῥύακα, μὲ χόρτα ἀρκετά. β'. νὰ ἐκλέξῃ ἀναβάτην ἵππον ἀνδρεῖον, ὁλομελῆ, καὶ εὐτραφῆ εἰς τὰ καλήτερα χρώματα, περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ ΙΠΠΟΣ· καὶ εἰς 300 φοράδας νὰ ἔχῃ 10, ἢ 12 ἀναβάτας ἵππους, ἀπὸ 4 ἕως 14 ἐτῶν ἡλικίας, καὶ νὰ τὰς τρέφῃ μὲ ἐπιμέλειαν εἰς σταύλους ξηρὰς, καὶ μὲ καλὸν ἀέρα, καὶ ὄχι μὲ πολὺ φῶς, καὶ νὰ τοὺς ποτίζῃ δὶς τῆς ἡμέρας νερὸν ποτάμιον, καὶ εἰς ἔλλειψιν τούτου ἀπὸ βρύσιν, ἢ πηγάδι, πλὴν νὰ μὴ ἦναι πολὺ κρύον. γ'. νὰ ἔχῃ φοράδας πλατείας, ὄχι πολλὰ παχείας, καὶ μετὰ τὴν τετραετίαν νὰ τὰς δώσῃ εἰς τὸν ἀναβάτην ἵππον τὸν καιρὸν τῆς ἀνοίξεως. δ'. ἡ συνουσία μετὰ τὸ ἀναβάτου νὰ γίνῃ πρωΐ, ἢ πρὸς ἑσπέραν, καὶ σημεῖον τοῦ ἐγκαστρώματός της εἶναι τὸ νὰ μὴ δέχηται πλέον τὸν ἵππον λακτίζουσα αὐτόν· μετὰ ἑνδεκα μῆνας τῆς συλλήψεως γεννᾷ ἡ φοράδα, καὶ βυζάνει τὸ πωλάρι ἕως 1 ½ ἔτος.

Ἡμιονοτροφεῖον ἂς ὀνομασθῇ τὸ Κτηνοτροφεῖον τῶν Ἡμιόνων· αἱ περισσότεραι παρατηρήσεις εἰς τοῦτο εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς ἄνω ῥηθείσας· ἰδιαίτερον δὲ ἔχουσι τὴν σύμμιξιν ἑτερογενοῦς ὄνου μὲ τὴν φοράδαν.

Ὁ ὄνος πρέπει νὰ ἦναι καλοθρεμμένος, καὶ μετὰ τριετίαν νὰ ἀναβῇ τὴν φοράδαν παρατηρημένην ὡς ἀνωτέρω διὰ νὰ ἦναι καλὴ εἰς τοῦτο.

Ἐπειδὴ ὁ ὄνος γίνεται ὁρμητικώτατος ἀφ' οὗ ἰδῇ τὴν φοράδαν, καὶ ἐνδέχεται νὰ δακώσῃ καὶ αὐτὴν, καὶ τὸν Κτηνοτρόφον, καλὸν εἶναι νὰ χαλινωθῇ μὲ κημὸν σφικτὸν διὰ νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ ἀνοίξῃ τὰς σιαγόνας του.

Ἡ φοράδα βαστᾷ ἔγκυος τὸν ἡμίονον ὁλόκληρον ἔτος, καὶ τὸν βυζάνει μόνον ἓξ μῆνας, διότι δάκνει τὰ βυζία της· καὶ ἂν τὸ πωλάρι ἔχῃ ἀνάγκην ἀπὸ γάλα ἀκόμη, καλὸν εἶναι νὰ βυζάξῃ ἄλλην φοράδαν.

Ἡ ἀγέλη τῶν βοῶν ἔχει τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις, καὶ

καὶ εἴπαμεν ἀρκετὰ (ὅσον διὰ τὸν περίεργον ἀναγνώστην) εἰς τὴν λέξιν Βοῦς.

ΚΥ'ΑΜΟΣ. Κοκκὶ, ἢ Κυκκὶ γνωστὸν ὄσπριον μεγαλήτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, καὶ χρήσιμον διὰ φαγὶ, καὶ μάλιστα τὰς νηστείας, ἢ ὁλόκαιρον, ἢ καὶ βρασμένον μέχρις ἀλευρώσεως, καὶ μετὰ τὸ ῥίψιμον τῆς ἐπιδερμίδος του, ἡ κοινὴ γλῶσσα παραλαβοῦσα τὴν Ἰταλικὴν λέξιν, τὸ ὠνόμασε Φάβαν· τὸ ὁποῖον δὲν σημαίνει τι περισσότερον ἀπὸ Κύαμον, ὥστε Κυαμάλευρον, ἢ Κυκκάλευρον ἤθελεν ἦναι ἐμφαντικώτερον.

Τὸ ἀλεῦρί των χρησιμεύει διὰ ξήραμα τῶν τριχῶν καὶ μαλλίων, ᾗ εἰς τὴν Ἰατρικὴν διὰ καταπλάσματα, ᾗ ἄλλα.

ΚΥ'ΑΜΟΣ τῦ ΑΓΙ'ΟΥ ΙΓΝΑΤΙ'ΟΥ (Feve de S. Ignace) καρπὸς δένδρε τῶν Φιλιππίνων Νήσων περισπύδαστος εἰς τοὺς Σίνας, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτελῶν μέγα ἐμπόριον. Εἶναι δὲ σκληρὸς, σχήματος ἀνωμάλε, μέγας ὡς ἀμύγδαλον ἀκαθάριστον, ἢ ἑρμοδάκτυλον· τὸ ἐξωτερικόν του χρῶμα μελανωπὸν ἢ καὶ στακτιρὸν, τὸ δὲ ἐσωτερικόν τε καστανὸν, καὶ τὸ σῶμά τε σκληρὸν, ὡς κέρατον. Ῥιζόμενον τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὴν Ἰατρικὴν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Σίναν μὲ ὄφελος μέγα, διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν Ἰησουϊτῶν μαθητῶν τοῦ Ἰγνατίου ἀνεγράφη μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα. Οἱ ἐντόπιοι τὸν ὀνομάζουν Σιαβαλόγγα.

Δυνάμεις ἰατρικαὶ αὐτῦ τε Κυάμου εἶναι, τὸ νὰ ὠφελῇ εἰς τὰ νευρικὰ πάθη, καὶ τὴν ἐπιλημψίαν· εἰς τὺς πόνους τοῦ στομάχου, καὶ τὸν κώλικαν, πινόμενος μὲ κρύον νερόν· καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ πάθη, κατὰ τοὺς Ἰνδούς· εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ὅμως Φαρμακοποιΐας ὀλίγον ἐμβαίνει διὰ τὴν ἀνεμπειρίαν τῶν Ἰατρῶν· ἀλλ' ὁ καιρὸς θέλει μᾶς διδάξει ἂν εἰς αὐτὸν τὸν κύαμον συνίσταται ἡ πανάκεια, ἢ ὄχι· ἀλλ' ἐπειδὴ πλησιάζουν σχεδὸν ἑκατὸν ἔτη ἀφ' ὅ ἐγνωρίσθη, καὶ ἀκόμη δὲν ἐφημίσθη τόσον, ὀλίγον μένει νὰ ἐλπίσωμεν ἀπὸ τὸν ἀγιώνυμον τοῦτον Κύαμον. Βαβαί! πόσα μεγάλα ὀνόματα ἔχουν μικρὰς ἐνεργείας!

ΚΥ-

ΚΥΚΙ'ΔΑ (1) Galle d'Alepo, ἢ ἁπλῶς Galle, τὸ δὲ προστιθέμενον Noix, ἤτοι καρύδι εἶναι πολλὰ περιττόν· εἶδος παρασαρκώσεως εὑρισκομένης εἰς τὴν Μελάνδρυν, καὶ γινομένης ἀπὸ τὸ κέντρωμα ζωϋφίου εἰς τὰ τρυφερὰ κλονάρια, τὰ ὁποῖα μὲ τὸν χυμόν των ἀποτελοῦν κατ' ὀλίγον αὐτὸ τὸ στρογγύλον παρασάρκωμα, καὶ μὲ τὸν καιρὸν ζωντανεύει τὸ ἐγκλειόμενον μέσα ὠὸν τῦ ζωϋφίυ, τρυπᾷ τὴν κυκίδα, καὶ ἐκβαίνοντας ἔξω, πετᾷ. Ἰδοὺ ἕως τώρα ἡ Κοκκινιλλία, τὸ Πρινοκόκκι, καὶ ἡ Κυκὶς τῦ αὐτοῦ γένους.

Ἡ Συρία, καὶ ἡ Ἀσία συνάζει πολλὴν κυκίδα, καὶ κατὰ τὰ τρία χρώματά της πρασινωπὸν, μαῦρον, καὶ λευκὸν, βάφονται ἀδιαφόρως μὲ αὐτήν· τοῦ Χαλεπίου εἶναι καλητέρα, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τὰ μακρὰ, καὶ στενὰ σακκία της, μεταφερομένη ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Μουσοῦλι παρὰ τὸν Τίγρητα· μετὰ ταύτην ἀκολυθεῖ ἡ τῆς Τριπόλεως, καὶ Σμύρνης εἰς μικρὰ ἀραδωτὰ σακκία.

Μὲ αὐτὴν τὴν μαύρην, καὶ πρασινωπὴν δηλαδὴ, γίνεται καὶ τὸ γραφικὸν μελάνι, καὶ ἡ βαφὴ τῶν μαύρων τομαρίων, καὶ ἄλλων πολλῶν· μὲ τὴν λευκὴν βάφονται τὰ μεταξωτὰ μαῦρα. Στέλλεται μεγάλη ποσότης διὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ ἰδὲ εἰς τὰς Λέξεις Σμύρνη, Χαλέπιον, καὶ ἄλλας.

ΚΥ'ΚΝΟΣ. Πτηνὸν ἀμφίβιον μεγαλήτερον, καὶ δυνατώτερον ἀπὸ τὸν ἥμερον χῆνα, ἀλλὰ πολλὰ ὅμοιον μὲ αὐτὸν κατὰ τὸ σῶμα· ὁ μικρὸς εἶναι σταχτηρὸς, ἀλλ' ὁ μεγαλήτερος ὁλόλευκος, καὶ λαμπρός. Δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ λεπτὰ πτερά τυ διὰ χέμισμα προσκεφαλαίων, καὶ στρωμάτων· τὰ μεγάλα τῶν πτερύγων διὰ τὴν γραφὴν, καὶ τὸ δέρματου ἐργασμένον παρὰ τῶν διφθερουργῶν μὲ τὰ μικράτου πτερὰ γίνεται διφθέρα θερμοτάτη, καὶ ὠφέλιμος εἰς τὺς ῥευματισμὺς, φορουμένη κατάσαρκα εἰς τὸ πονεμένον μέλος. Ἡ Δακία, καὶ ἡ Ῥωσσία, ὡς

(1) Κυκὶς μοὶ φαίνεται ὀρθότερον διὰ τοῦ ῆ.

ὡς ποταμότοποι, καὶ κυνοτρόφοι μᾶς δίδουν αὐτὰ τὰ προϊόντα. Τὸ φημιζόμενον ἄσμα τῆς μελῳδίας τῶν Κύκνων τῆς Αἰγύπτου μᾶς εἶναι ἄγνωστον, καὶ οὔτε εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι δυνατὸν νὰ ἔμβῃ διὰ νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν ἀληθεύῃ.

ΚΥ'ΠΕΡΟΣ. Εἶδος παπύρου ὀνομαζόμενος Galanga παρὰ τῶν Ἰταλῶν, καὶ διαιρεῖται εἰς μακρὺν, καὶ στρογγύλον· ἀμφοτέρων δὲ αἱ ῥίζαι χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικήν· οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν Souchet.

ΚΥΠΑ'ΡΙΣΣΟΣ. Δένδρον γνωστὸν ἀειθαλὲς αὐξάνον κωνοειδῶς, καὶ χρησιμεῦον διὰ σανίδια, καὶ μακρὰς δοκούς· τὰ Κυπαρισσόμηλα ἐμβαίνουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καθὼς καὶ ἡ ἀποστάζουσα ῥητίνη ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα.

Τὰ κατασκευαζόμενα κιβώτια ἀπὸ τὰς σανίδας του φυλάττουν τὰ ῥοῦχα ἀπὸ τὴν βοτρίδα, καὶ ὁ καπνὸς τοῦ ξύλου του διώκει τοὺς κώνοπας.

ΚΩ'ΔΩΝΕΣ. Ὄργανα ἀπὸ μέταλλον χυτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς σχῆμα κώνου κοιλοβαθοῦς, μὲ γλῶσσαν κρεμωμένην ἔσωθεν ὁμοίως μεταλλικὴν, καὶ χρησιμεύουσαν ἀντὶ σφύρας, ὥστε κινούμενον τὸν κώδωνα νὰ κτυπᾷ, καὶ νὰ ἠχολεγῇ.

Μεγαλήτεροι κώδωνες εἶναι οἱ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐμβάντες εἰς χρῆσιν μετὰ τὴν ὀγδόην Ἑκατονταετηρίδα, ἀντὶ τῶν σημάντρων· εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν εἶναι συγχωρημένοι, ὅπου συγκατοικοῦν Τοῦρκοι μὲ Χριστιανοὺς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ μεταφέρονται ἀπὸ τὴν Δακίαν, καὶ Εὐρώπην διὰ τὰ Μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανικῶν Χωρίων.

Μικρότεροι εἶναι οἱ μεταχειριζόμενοι εἰς τὰ Χριστιανικὰ καράβια, καὶ παλάτια· καὶ ἑπομένως οἱ κρεμώμενοι εἰς τὰς καμήλους, καὶ ἡμιόνους, τὰς ὁποίας ἡ κοινὴ γλῶσσα καλῶς ὀνομάζει Κυπρία· διότι Κύπρος ὁ χαλκὸς εἰς τὴν εὐγενῆ μας γλῶσσαν· οὗτοι δὲ καὶ ὅλα τὰ κωδωνίδια στρογγύλα, καὶ ἀντὶ γλώσσης ἔχοντα μικρὸν ἀπόλυτον κομμάτι μέσα διὰ νὰ κτυπᾷ, κατασκευά-

ζον-

ζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ εἰς μερικὰς χρήσεις γίνονται ἀπὸ ἄργυρον, καθὼς διὰ τοὺς Ἀρχιερατικοὺς Σάκκους, καὶ διὰ τὰς ὑδροφόρας (σακάδες) τῶν στρατιωτικῶν τῆς Τουρκίας Ταγμάτων.

Οἱ λοιποὶ κώδωνες κατασκευάζονται ἀπὸ χυτὸν ὀρείχαλκον, καὶ μερικοὶ μικροὶ διὰ πρόβατα ἀπὸ σίδηρον λεπτὸν, καὶ σφυρήλατον κοῖλον, καὶ στενότερον πρὸς τὸ στόμα· διὰ τοῦτο καὶ εἶναι βαρυφωνότεροι.

ΚΩΝΟΠΙΔΙ. Εἶδος κράμβης, παρὰ τῶν Ἰταλῶν Cavolo Fiore, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Chou fleur, ἤτοι ἀνθοκράμβη ὀνομαζόμενον, καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ ἄνθη του ἔχουν μικρὸν, καὶ κωνοποιδῆ σπόρον, δὲν εἶναι ἀνάρμοστος ἡ κοινὴ αὕτη ὀνομασία τοῦ Κωνοπιδίου.

Ἡ Κύπρος ἔχει αὐτόχθονον τὸ λάχανον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνεται εἰς τὰς τραπέζας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς κήπους, ὅπου φυτεύονται πλήθη πολλὰ μεταβάλλεται, καὶ χαλᾷ ὁ σπόρος, ἀνάγκη εἶναι νὰ μεταχομίσουν ἐτησίως ἀπὸ τὴν Κύπρον μεγάλας ποσότητας, καὶ ἀποτελοῦν ἐμπόριον μὲ τοῦτον τὸν σπόρον, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἦναι τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ καθαρὸς, καὶ ξηραμένος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Κ, ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Καδμία, ἀλλὰ χρησιμωτέρα εἶναι ἡ ὀνομάζομένη Πομφόλυξ, ἡ ὁποία καὶ Λευκὴ Καδμία, καὶ Ἄνθος Χαλκοῦ, καὶ ἐνίοτε Στάκτη Ὀρειχάλκου ἀκούει· εἶναι δὲ λευκὴ, ἐλαφρὰ, καὶ εὔθραυστος, καὶ συνάζεται εἰς τὰ σκεπάσματα τῶν χωνείων, ὅταν διαλύηται ὁ κίτρινος χαλκὸς, ἢ εἰς τὰς πυράγρας τῶν διαλυόντων αὐτό. Οἱ Ἰατροὶ τὴν μεταχειρίζονται εἰς ὅλα τὰ εἴδη τῶν παροξυσμῶν, ἀλλὰ μὲ προσοχήν· καὶ ἡ καλητέρα εὑρίσκεται εἰς τὴν Ὁλλάνδαν· ὠνομάσθη δὲ Καλαμίτα, διότι γίνεται εἰς σχῆμα καλάμου σχιστοῦ εἰς τὸ μέσον.

Καδμία Ὀρυκτὴ, ἢ Μεταλλικὴ, Cadmia fossilis, ἢ Cadmia metallica, ὀνομάζεται καὶ τὸ Κοβάλτον, Cobaltum· ἡμιμέταλλον σταχτηροκίτρινον, παρόμοιον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν μὲ τὸ Βισμοῦθον, καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὸ νὰ χρωματίσῃ κυανῆν τὴν ὕελον.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα τοῦ Βισμούθου εὑρίσκεται πάντοτε Καδμία, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναλατῶθοῦν αὐτὰ τὰ δύω ἡμιμέταλλα, ἢ μὲ τὸν Ὑδράργυρον· ἀλλὰ μόνον μὲ τὸν χαλκὸν, καὶ τὸν κάμινους σκληρὸν, καὶ εὔθραυστον.

Κατὰ τὸν Ὀρεικτολόγον Βαλλέριον εὑρίσκονται 6 εἰδῶν μεταλλικαὶ Ὕλαι Καδμίας.

1. Ἡ Σταχτηρά· ὁμοιάζουσα κατά τι μὲ τὴν κυβικὴν μολύβδαιναν, καὶ περισσότερον μὲ Πυρίτην λίθον Ἀρσενικιῶδη, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ συμπίπτει, καὶ δυσκόλως διακρίνεται· πλὴν ὅτι ἡ Καδμία ἔχει λεπτότερα τὰ ἄτομα τῆς συνθέσεώς της.

2. Ἡ Καθρεπτική· ὀνομαζομένη οὕτω διότι ἔχει πέταλα ὑελιστερὰ, καὶ καθρεπτώδη.

3. Ἡ Τελική· ὑποπόρφυρος, καὶ ὡς ἰὸς οὐσίας ὑελοποιηθείσης.

4. Ἡ Κρυσταλλωθεῖσα· ἡ ὁποία εἶναι κατασκευαστὴ, καὶ μετονομάζεται παρὰ τῶν Μεταλλουργῶν διαφόρως κατὰ τὰ σχήματα τῆς μορφώσεώς της.

5. Τὸ ἄνθος τῆς Καδμίας· εἶναι μεταλλικὴ

ὕλη

ὕλη της διαλυθεῖσα εἰς τὸν ἀέρα μὲ τὴν ἐσωτερικήν της θερμότητα, καὶ χρωματισθεῖσα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἢ καὶ ὀλίγον ἐνδότερον μὲ κόκκινον ὑακίνθινον, ἢ πορφυροῦν χρῶμα.

6. Ἡ Γαιώδης ὀνομασθεῖσα, διότι τρίβεται εὔκολα· εἶναι δὲ εἰς χρώματα διάφορα, ἤτοι λευκὴ, ὑποπράσινος, μαύρη, πρασίνη, ὡς ἡ Ὤχρα, κ. τ. λ.

Εὑρίσκεται προσέτι τὸ ἡμιμέταλλον τοῦτο καὶ εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ Ἀρσενικίου, ἐπονομαζομένη Ὀστρακώδης. ἔτι δὲ καὶ ἄλλη αὐτόθι Χαλκοκοκκίνη· καὶ πολλάκις οἱ Γερμανοὶ Μεταλλουργοὶ, καὶ ἄλλοι Ὀρυκτολόγοι ἐκλαμβάνουν τὴν Καδμίαν, ἀντὶ Ἀρσενικιοφόρου μεταλλικῆς ὕλης, ἐπειδὴ αὕτη δίδει πάντοτε ὀλίγον, ἢ πολὺ Ἀρσενίκιον, ὅταν κοπανισμένη καίηται, διὰ νὰ κατασκευασθῇ ἡ κυανῆ βαφὴ διὰ τὰ ἀργιλλικὰ σκεύη, ἡ ὁποία γίνεται οὕτως·

Εἰς κλίβανον ἐπὶ τούτου καμωμένον βάλλεται ἡ Καδμία μὲ πέτρας καυμένας, καὶ στάκτην τρυγίας, καὶ ἡ φλόγα διαπερῶσα ἀνάπτει τὴν λίθον ταύτην, καὶ ἀναδίδει πυκνὸν, κυανόλευκον καπνὸν, ὁ ὁποῖος συμπυκνούμενος εἰς τὸν κλίβανον, καὶ ἔχοντας μόνην διέξοδον ἀπὸ σωλῆνα καμωμένον μὲ σανίδας ἕως ICO παλάμας μακρὺν, ἀφήνει κολλημένην πολλὴν καπνίαν ἔχουσαν Ἀρσενίκιον, καὶ συναζομένην καθ' ἑξάμηνον, ἔπειτα καθαριζομένην, ὡς εἰς τὰ περὶ Ἀρσενικίου ἐγράψαμεν, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Ἡ δὲ Καδμία, ἀφ' ἧς καῇ πολλάκις, ὥστε νὰ μὴ καπνίζῃ παντελῶς, καὶ κοπανισθῇ μὲ τὸν μύλον καλὰ, ἀναπατώνεται μὲ τὸ διπλοῦν στάκτης τῶν Σμηγματοποιῶν, ἢ πυρίτην λίθον, ὁμοίως καμωμένον κόνιν, καὶ ἀποτελεῖται ἐκείνη ἡ κυανῆ βαφὴ, μὲ τὴν ὁποίαν βάφονται τὰ Ἀργιλλόπλαστα Σαξώνια. Ἐπονομάζεται δὲ καὶ Μάλθη, ἢ Ἔγκαυστον, ἤτοι Σμάλτος, καὶ εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Σαξωνίας.

Εἶναι μέγα ἐμπόδιον εἰς τὴν Σαξωνίαν τὸ νὰ πωληθῇ Καδμία ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῆς Μισνίας, χωρὶς πρῶ-

πρῶτον νὰ καῇ, καὶ τὰ γένη ἔγκαυστον, ὡς εἴπομεν, τὸ ὁποῖον πωλεῖται ἐλεύθερα εἰς ἀγγεῖα ἐπιγεγραμμένα μὲ τὰ ἐφεξῆς χαρακτηριστικὰ τῆς ποιότητος γράμματα·

OC. Σημαῖνον Ordinario Cobalto, ἤγουν ποταπὴν Καδμίαν.

MC. Ὁμοίως Mediocre, δηλαδὴ μεσαίαν.

FC. Ὡσαύτως Fino, δηλονότι καθαράν.

FF. Ὁμοίως Fino, ἤτοι δὶς καθαρὰν, ἢ καθαρωτέραν.

FFF. Ὡσάυτως Fino, δηλαδὴ τρὶς καθαρὰν, ἢ καθαρωτάτην,

Διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς τὴν ποιότητα τῆς ἐγκαυστικῆς ταύτης βαφῆς, ἀρκεῖ νὰ τὴν κάμῃ ὕελον· διότι ἡ ὕελος τοῦ πυρίτου γίνεται μαύρη, τοῦ χαλκοῦ κοκκίνη, τῷ ἀργύρῳ λευκή· τῆς δὲ Καδμίας κυανῆ, ὡς τὸν Σάπφειρον,

Ἐπειδὴ εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Καδμίας ταύτης εὑρίσκεται Ἀρσενίκιον, ἀναδίδει φαρμακερὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ βλαπτικωτάτας εἰς τοὺς ἐργάτας· ἀλλὰ καὶ τὰ χέρια, καὶ ποδάρια των πληγώνονται ἀπὸ τὴν καυστικὴν τῆς Καδμίας δύναμιν,

Εὑρίσκονται εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ μεταλλεῖα τοιαῦτα· ἤτοι εἰς τὴν Βοημίαν, εἰς τὴν Βιρτεμβέργην, εἰς τὰ Πυρηναῖα, εἰς τὴν Ἀλσατίαν, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, (τὸ ὁποῖον καὶ ἐγκρίνεται) ἀλλὰ πλουσιώτερον εἶναι τὸ προειρημένον τῆς Μισνίας κατὰ τὴν Σχνηβέργην, Schneeberg.

Ὅτι οἱ Ἰάπωνες, καὶ οἱ Σῖναι ἔχουν τοιαῦτα μεταλλεῖα ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν κυανῆν βαφὴν τῶν ἀργιλλικῶν σκευῶν των· ἀλλ' ὡς φαίνεται τὸ καλήτερον, καὶ παλαιὸν μεταλλεῖον τῆς Σίνας ἔπαυσε· διὰ τοῦτο καὶ τὰ νέα ἀργίλλινα ἀγγεῖά των εἶναι πολὺ κατώτερα ἀπὸ τὰ παλαιὰ τῆς αὐτῆς βαφῆς.

Καδμία ὀνομάζεται προσέτι, καὶ Καλαμίτα ἡ ΜΑΓΝΗΤΙΣ. Ἰδὲ ταύτην,

ΚΑ-

ΚΑΖΑ'ΝΙ, Τουρκιστὶ, ὁ Λέβης, Ἑλληνιστί. Ἰδὲ ΛΕ'ΒΗΣ.

ΚΑΘΑΡΙΣΤΗ'ΡΙΟΝ, Raffinage, ὀνομάζεται τὸ ἐργαστήριον, ὅπου καθαρίζονται τὰ Μέταλλα, τὸ Ζάχαρι, καὶ τὰ Ἄλατα· ταῦτα μὲν βραζόμενα διὰ νὰ γένουν λευκά· (Ἰδὲ ΑΛΑΣ.) ἐκεῖνο δὲ ὁμοίως διὰ νὰ λευκανθῇ, καὶ ἐν ταὐτῷ νὰ δεθῇ, ἤτοι νὰ πήξῃ, καὶ νὰ γένῃ στερεόν· (Ἰδὲ ΖΑ'ΧΑΡΙ.) τὰ δὲ Μέταλλα διὰ νὰ καθαρισθοῦν ἀπὸ τὰ ἑτερογενῆ, καὶ νὰ μείνουν καθαρά. Ἰδὲ Μέταλλον, καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ἤγουν Ἄργυρος, Χρυσὸς, κ. τ. λ.

Καθαριστήριον τοῦ Νίτρου· εἰς τοῦτο μεταχειρίζονται τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Βάλλουν τὸ Νίτρον εἰς λέβητα μὲ πότιμον νερὸν, τὸ λύουν, καὶ τὸ ἐξαφρίζουν· ἔπειτα ἔχοντες λυμένην εἰς θερμὸν νερὸν Κόλλαν Ἀγγλικὴν, καὶ ψυχραίνοντές την εἰς κρύον νερὸν, τὴν χύνουν εἰς τὸν λέβητα, καὶ καθαρίζεται τὸ Νίτρον· δραχμαὶ 100 Κόλλας, ἀρκοῦν εἰς 800 ὀκάδας Νίτρον, καὶ οὕτως ἀναλογικῶς.

Τὸ καθάρισμα τοῦ Νίτρου μὲ λευκὸν ὠοῦ, ἀμμωνιακὸν ἅλας, στύψιν, καὶ ὀξεῖδι, εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ εἰρημένον μὲ τὴν Κόλλαν.

Καθαριστήριον τοῦ Θειαφίου, γίνεται μὲ τὸ λύσιμον τοῦ Θείου εἰς σιδηροῦν χυτὸν λέβητα, χωρὶς νερὸν παντελῶς, μὲ ὀλίγον πῦρ· ἔπειτα χύνουν ἔλαιον Φαλαίνης, καὶ ἀνακατώνοντές το, ἀναβαίνουν τὰ ἑτερογενῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ ἐξαφριστήριον, καὶ οὕτω χύνοντες τὸ Θεῖον εἰς ξύλινα τρύβλια, μένει καθαρὸν, καὶ παγωμένον.

ΚΑΘΡΕ'ΠΤΗΣ. Τέλος εἰς πλάκαν μὲ ὁμαλωτάτην, καὶ ἴσην ἐπιφάνειαν, ἢ κοίλην, ἢ κυρτὴν, ἐπαλειμμένην ὄπισθεν μὲ ὑδράργυρον, καὶ ἐμφανίζουσαν τὰ ἀντικρὺ ταύτης ἀντίτυπα· γίνονται δὲ εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ σχήματα, κατὰ τὰς διαφόρους χρείας, καὶ τόπους τῆς θέσεώς των οἱ καθρέπται.

Πρὸ τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων οἱ Βενετοὶ κατεσκεύαζον

Κα-

Καθρέπτας δὶ ὅλην σχεδὸν τὴν Οἰκυμένην, εἰς τὴν πλησίον τῆς Βενετίας μικρὰν Νῆσον Μουράνου, καὶ μόλις μετὰ τὸ 1665 οἱ Γάλλοι ἐπινοήσαντες καλητέραν μέθοδον, καὶ συστήσαντες ἐργαστήρια, ἔπαμαν νὰ σηκωθῇ ἡ ὑπόληψις τῶν τῆς Βενετίας. Τοὺς Γάλλους συγχρόνως ἐμιμήθησαν οἱ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι, καὶ τώρα παντοῦ κατασκευάζουν, ἐκτὸς τῆς Τυρκίας, ἡ ὁποία λαμβάνει ἀπὸ τὰ Τελοποιεῖα τῆς Βοημίας τοὺς περισσοτέρους, καὶ ὀλίγους ἀπὸ ἄλλα μέρη· ἀπὸ δὲ τὴν Βενετίαν ὀλιγωτάτους, μικροὺς, καὶ ποταποὺς κατὰ τὸ παρόν. Οἱ Ἀγγλικοὶ προτιμῶνται, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ὑελικά.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΘΡΕΠΤΩΝ.

Ἡ καθρεπτικὴ ὕελος χύνεται, ἢ μὲ τὸ φύσημα, κατὰ τὸν παλαιὸν συνήθη τρόπον τῶν Ἑτερῶν, ἢ μὲ τὸ χύσιμον τῆς ὑέλου εἰς προπλάσματα, καθὼς χύνονται τώρα οἱ μεγαλήτεροι καθρέπται.

Συνίσταται ἡ ὕελος ἀπὸ ὑελίνην ἄμμον, καὶ σποδὸν, τὰ μόνα χρήσιμα εἰς τὴν ὕλην τῆς ὑέλου. Ἰδὲ περὶ τούτων ΣΤΑΊΚΤΗ καὶ ΤΕΛΟΣ.

Ἡ σποδὸς πρέπει νὰ ἦναι καθαρὰ ἀπὸ τὸ χόρτον, καὶ χωρὶς νὰ ἦναι νωθευμένη μὲ ἄμμον, ἡ ὁποία εἶναι ἀδύνατον νὰ καθαρισθῇ, καὶ προξενεῖ ἀνισότητας, καὶ γραμμὰς, καὶ κρυσταλλώσεις εἰς τὴν ὕελον· καθαριζομένη δὲ κατὰ τὸ δυνατὸν κοπανίζεται εἰς τὸν ἐπίτηδες κοπανόμυλον, καὶ κοσκινίζεται μὲ ψιλὴν σίταν· ὁμοίως καὶ ἡ ἄμμος, καὶ πλύνεται ἕως νὰ τρέχῃ καθαρὸν τὸ νερὸν, ξηραίνεται, καὶ πάλιν κοπανιζομένη ἀνακατώνεται μὲ τὴν σποδὸν, καὶ ἐψήνονται ὁμοῦ εἰς κλίβανον περὶ τὰς 8 ὥρας, ἕως νὰ γένουν ὕλη λευκὴ, καὶ ἐλαφρά· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν Τελεψῶν Ὕλη ἑψητή· τὴν ὁποίαν βάλλουν εἰς τόπον ἀρκετὰ ξηρὸν, καὶ τὴν φυλάττουν νὰ τὴν μεταχειρισθῶν μετὰ ἕν ἔτος τὸ ὀλιγώτερον. Μετὰ δὲ ταῦτα ὅταν θελήσουν νὰ κατασκευάσουν τὸν καθρέπτην, βάλλουν τὴν ἐψημένην ὕ-

λην

λην εἰς τὸν κλίβανον, ἔχοντες ἕτοιμα κομμάτια ὑελίων κοκκινισμένα εἰς τὸν κλίβανον, καὶ ἐσβυσμένα εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τὰ ἀνακατώνουν μὲ τὴν ὕλην, ὁμοίως καὶ Μαγνησίαν, διὰ νὰ εὐκολύνκν τὸ χώνευμα, καὶ Ἀζοῦρον, διὰ νὰ σηκώσουν τὴν κοκκινάδα· καὶ ἕως ἐδῶ εἶναι κοινὴ ἡ ἐργασία τῶν Τελεφῶν, καὶ Καθρεπτοποιῶν.

Αἱ Κάμινοι τῶν Τελεφῶν εἶναι ἀπὸ χῶμα ἐπὶ τούτου διαλεγμένον, καὶ μὴ φθειρόμενον ἀπὸ τὴν μεγάλην φωτίαν, τὴν ὁποίαν ἀδιακόπως δοκιμάζουν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ διάφορα Χωνεῖα.

Αἱ καθρεπτικαὶ ὑέλιναι πλάκες, ἐπειδὴ δὲν γίνονται μεγαλήτεραι ἀπὸ τὸ φύσημα 45 ἕως 50 δακτύλων κατὰ τὸ ὕφος, καὶ ἀνάλογον πλάτος, διὰ νὰ μὴ ἦναι ὑποκείμεναι εἰς θραῦσιν, καὶ εἰς τὴν λέπτυνσίν των, διὰ τὴν λεπτότητα τῆς κατασκευῆς των, χρειάζονται καὶ ὕλην ὀλιγωτέραν, καὶ ἑπομένως μικροτέρας καμίνους· αἱ χυταὶ ὅμως, ἐπειδὴ χρειάζονται ὕλην περισσοτέραν, καὶ διὰ τὸ πολὺ μέγεθός των, καὶ διὰ τὸ πάχος των, ἐξ ἀνάγκης δουλεύονται καὶ εἰς καμίνους μεγαλητέρας, καὶ εἰς χωνεῖα ἀνάλογα. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν καμίνων εἶναι πολυέξοδος, καὶ πανταχοῦ γίνεται μὲ βασιλικὴν προσδαπάνησιν. Ἰδὲ περὶ τούτων ΤΕΛΟΣ.

Ἀφ' ἧ ἡ χυτὴ, ἢ διὰ τοῦ φυσίματος ἡ πλάκα κατασκευασθῇ, καὶ ἐφηθῇ (τὸ ὁποῖον γίνεται μὲ μεγίστην ταχύτητα διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ ἡ ὕελος πρὸ τοῦ νὰ ἐκτανθῇ ὅσον πρέπει) προσαρμοζομένη εἰς ὁμαλωτάτην σανίδα, ἢ μάρμαρον, καὶ προσκολλουμένη τὰ ἄκρα μὲ γύφον, τίθεται ὁριζοντικῶς κατ' ἀκρίβειαν, καὶ μὲ ἄλλην ὁμοίως προσηρμοσμένην, καὶ ἀκαθάριστον ὕελον εἰς σανίδα ἐπιτιθεμένην, λεπτύνεται, καὶ ἐξομαλοῦται, μὲ τὴν κίνησιν, καὶ περιφορὰν τῆς ἐπικειμένης σανίδος παρὰ δύω κατ' ἀντικρὺ ἱσταμένων ἀνδρῶν, καὶ μὲ τὸ ἐπικόνισμα μεταξὺ τῶν δύω πλακῶν σμυρίδος, ἢ λεπτοτάτης ἄμμου, καὶ μὲ τὸ βρέξιμον· καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ λεγομένη Λέπτυνσις, ἡ ὁποία ἀναγκαίως γίνεται ἀπὸ τὰ δύω μέρη.

Δια-

Διαδέχεται τὴν λέπτυνσιν ἡ στίλβωσις, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὴν ἐργασίαν ἐκείνην, ἡ πλάκα δὲν ἔχει μήτε τὴν ἀναγκαίαν τελείαν ὁμαλότητα, καὶ ὑελάδα, μήτε εἶναι διαφανής· ὅθεν προσαρμοζομένη κατὰ τὸν ἄνω τρόπον εἰς σανίδα, τρίβεται, καὶ στιλβώνεται μὲ τὴν κίνησιν τόξου κατασκευαζομένου ἀπὸ κλόνον Πτελέας, τῷ ὁποίῳ ἡ μία ἄκρα καρφώνεται ἐλαφρὰ, διὰ νὰ περιστρέφηται εἰς τὴν ἰδίαν σανίδα· ἡ δὲ ἄλλη ἔχουσα ἀπὸ τὸ ἴδιον ξύλον ἀναλόγως δίσκον ὁμαλὸν, καὶ μὲ τὴν ἐπικειμένην λαβὴν κινουμένη, καὶ περιστρεφομένη ἐπάνω εἰς τὴν ὑαλίνην πλάκα, καὶ βοηθουμένη μὲ γῆν τριπολίτιν, ἢ σμυρίδα καλὰ πλυμένην, καὶ κοσκινισμένην, ἢ κόνιν ἀσβέστου πλυμένην ὁμοίως, καὶ ἀκριβέστατα καθαρισμένην· ἢ ξηρὰ ταῦτα, ἢ καὶ ὑγρὰ, καθὼς τὸ εὕρῃ εὔλογον ὁ τεχνίτης, στιλβώνει ἐντελῶς τὴν ὕελον, καὶ τότε φαίνονται τὰ ἐλαττώματά της· ἂν ἔχῃ ἤτοι χρώματα κηλίδων, κρυσταλλώσεις, καὶ τὰ παρόμοια· καὶ μὲ στιλβωτῆρα κατεσκευασμένον καὶ αὐτὸν ἀπὸ Πτελέαν, ἐπιμελεῖται ὅσον τὸ δυνατὸν ὁ τεχνίτης νὰ καθαρίσῃ αὐτὰς τὰς κηλίδας.

Τὸ κόψιμον τῆς πλακὸς γίνεται μὲ τὸν ἀδάμαντα, καθὼς καὶ ὅλων τῶν ὑελίων, ἢ πρὸ τοῦ στιλβώματος, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνεται, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα.

Αὐτὰ εἶναι τὰ καθρεπτικὰ ὑελία (αἴνὰ τζὰμ) τὰ ὁποῖα οἱ πλουσιώτεροι μεταχειρίζονται εἰς παράθυρα, καὶ εἰκόνας, τὰ μικρότερα δηλαδὴ, καὶ διὰ τοῦ φυσίματος κατεσκευασμένα λεπτά· τὰ δὲ χυτὰ, καὶ μεγάλα μόλις τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰ Βασιλικὰ Παλάτια διὰ τὴν ὑψηλήν των τιμήν.

Τὸ νὰ ἁπλωθῇ ἡ ὕελος εἰς πλάκας δὲν ἦτον γνωστὸν εἰς τοὺς Παλαιοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὅ ἐφευρέθη ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς ταύτης, μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἤξευραν νὰ προσκολλήσουν τὸν ὑδράργυρον, καὶ νὰ ἀποτελέσουν τὸν καθρέπτην.

Κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Πλινίου οἱ καθρέπται τοῦ καιροῦ του ἦσαν ἀπὸ ἄργυρον, κασσίτερον, καὶ ἄλλα μεταλλικὰ

λικὰ μίγματα, καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὕελον, ἀλλὰ μὲ ὑποσκιάσματα ὄπισθεν σκοτεινὰ, καὶ ἀνάξια εἰς τὸ νὰ συγκριθοῦν μὲ τοὺς λαμπρούς μας καθρέπτας.

Ἡ μεταχείρισις τοῦ ὑδραργύρου εἰς τοῦτο εἶναι τέχνη ἁπλῆ, εὔκολος, καὶ εὐθυνωτάτη, ἀλλὰ νέα καὶ παρηγορητικὴ εἰς ἡμᾶς διὰ πολλὰς τέχνας τῶν Παλαιῶν, τὰς ὁποίας ἐχάσαμεν· ἡ τέχνη αὕτη ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄλλην εἰς τὸ νὰ ἑλκύῃ, καὶ νὰ ζωγραφίζῃ τὸ ἀντίτυπον διὰ τῆς ἀνταναπλάσεως τοῦ φωτὸς, καὶ γίνεται ὡς ἀκολούθως.

Πέταλα, ἤτοι λεπτὰ φύλλα κασσιτέρου κατασκευάζονται, σφυρηλατούμενα μὲ πλατείας σφύρας πολλὰ ὁμοῦ μετὰ τὸ χύσιμόν των, καὶ συνθλιβόμενα εἰς πλάκα ὁμαλωτάτην μαρμάρου, μεγαλητέραν ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἑτοιμαζόμενον καθρέπτην. Ἔπειτα ἄλλο μάρμαρον τοῦ αὐτοῦ μεγέθους ἀκριβῶς ὁμαλώτατον, καὶ καθαρισμένον ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν μὲ κόνιν ξηρὰν ἀνθράκων, τεθειμένον ὁριζοντικῶς, δέχεται τὸ κασσιτερινὸν πέταλον ἐξομαλιζόμενον μὲ τὴν περιστροφὴν ξυλίνου, ἢ χαλκίνου ἡμικυκλίου, τοῦ ὁποίου ἡ διάμετρος πρέπει νὰ ἦναι ἀκριβῶς εὐθεῖα,

Τοῦτο τὸ μάρμαρον ἐμπεριέχεται εἰς σανίδα ὀλίγον μεγαλητέραν μὲ αὐλάκι μικρὸν ἀπὸ τὰς τρεῖς πλευρὰς, καὶ ὕψος ἀνάλογον, καὶ ὑπὸ τὴν σανίδα ταύτην ἡμισφαίριον ξύλινον, τοῦ ὁποίου ἡ διατομὴ προσαρμόζεται εἰς τὴν σανίδα, ἡ δὲ κυρτὴ σφαῖρα εἰς το Ἐπίπεδον τῆς γῆς, καὶ αὕτη χρησιμεύει διὰ τὰς ἀναγκαίας κινήσεις.

Ἀφ' οὗ τὸ μάρμαρον τοῦτο τεθῇ ὁριζοντικῶς μὲ τὸ κασσιτερινὸν πέταλον ἐξομαλισμένον ὡς ἀνωτέρω ἀπὸ ὅλας τὰς ῥυτίδας, ἢ ἀνωμαλίας τῆς ἐπιφανείας του, ἀλείφεται ἐλαφρὰ μὲ τὸν ὑδράργυρον, λαμβανόμενον εἰς ὥας (ὑγιαῖς) ῥύχων· καὶ ἡ ἐπιγενομένη μελανότης τοῦ ὑδραργύρου σαρῶται ἐλαφρὰ μὲ ποδάρι λαγωοῦ, καὶ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ μείνῃ τρίχα, ἢ μελανότης, ἢ ἄλλη κηλίς· καὶ μετὰ ταῦτα χύνεται ἀρκετὸς ὑδράργυρος ἐπα-

πάνω, καὶ περισφαλίζεται ἡ χαμηλὴ πλευρὰ τῆς σανίδος μὲ χάρτιν χονδρὸν, καλὰ προσηρμοσμένον, διὰ νὰ μὴ χυθῇ ὁ ὑδράργυρος.

Ἀφ' ἑ λοιπὸν ἑτοιμασθῇ ὕστως ὁ ὑδράργυρος, καὶ σαρωθῇ (σκυπισθῇ) ὁ καθρέπτης μὲ κοσκινισμένην στάκτην ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ὑδραργυρώσεως, ὁ τεχνίτης τὸν πιάνει μὲ χαρτὶ ξηρὸν ἀπὸ τὰς ἄκρας τῶν δύω πλευρῶν, καὶ μὲ προσοχὴν τὸν προσαρμόζει πρῶτον εἰς τὸν εἰρημένον χάρτιν, καὶ κατ' ὀλίγον εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑδραργύρου· καὶ μὲ τὸ εὐκίνητον τοῦ ἄξωνος τῆ ῥηθέντος ἡμισφαιρίου, χαμηλώνει τὴν μηχανὴν πρὸς τὴν ἄφραχτον πλευρὰν ἕνα δάκτυλον, καὶ χύνεται ὁ περισσότερος ὑδράργυρος, καὶ μετὰ ¼ ὥρας τὸν γυρίζει πάλιν ὁριζοντικῶς, καὶ βάλλει ἐπάνω εἰς τὰς 4 γωνίας τῆς ὑελίνης πλακὸς, ἢ σφαίρας κανονίου ἐγκειμένας εἰς ξύλινα σκαφίδια ὁμαλὰ κάτω, ἢ καὶ ἐπὶ τέτε καμωμένας τετραγώνους, μολυβδίνας πλάκας, καὶ τὰ ἀφήνει 15, ἢ 20 ὥρας.

Σανίδα τετράγωνος, καὶ ἀνάλογος μὲ τὸ μέγεθος τῆ καθρέπτου κρεμωμένη μὲ σχοινία, ἔχοντα εἰς διάστημα ½ ποδὸς στερεὰ ἀγκίστρια, καὶ ὑποκάτω κατὰ γωνίαν ἀνθρακιὰν μὲ ἐλαφρὰν φωτίαν, δέχεται τὸν ὑδραργυρωμένον καθρέπτην, καὶ ἀνὰ 24 ὥρας ἀναβάζεται ἀπὸ τὸ κατώτερον εἰς τὸ ἀνώτερον ἀγκίστρι· καὶ οὕτω ξηραίνεται παντελῶς, ἐπιστηρίζεται εἰς τὸν τοῖχον, καὶ εἶναι καθρέπτης.

Αὐτὴ εἶναι μὲ συντομίαν, φίλε Ἀναγνῶστα, ἡ κατασκευὴ τῶν ἐνοπτρικῶν καθρεπτῶν, τὴν ὁπσίαν διὰ περιέργειάν σου ἐξέθεσα· καὶ ἀπὸ ταύτην καταλαμβάνεις ὅτι οἱ μεγαλήτεροι καθρέπται εἶναι κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀναλογίας τῶν ἀδαμάντων ἀκριβώτεροι ἀπὸ τοὺς μικρές· καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὑέλου, ἢ μὲ τὸ φύσημα, ἢ μὲ τὸ χύσιμον, καὶ διὰ τὸν κίνδυνον νὰ ῥαγίσῃ εἰς τὴν κατασκευήν των, καθὼς καὶ εἰς τὴν μετακόμισιν.

Εἰς τὰ ἐργαστήρια ὅπε κατασκευάζονται, πωλῦνται,

καὶ ὑδραργυρωμένοι, καὶ ἀνυδραργύρωτοι, ἤτοι πλάκες ὑέλιναι· ἀλλ' ἐδῶ εἶναι λόγος μόνον διὰ τὰς πρώτους, ἤτοι καθρέπτας, οἱ ὁποῖοι ἕως τῶν 12 ½ δακτύλων ὕψος, καὶ 1 ½ πλάτος λέγονται Ἀριθμοσημείωτοι, καὶ ἐπιγράφονται ἕως τὸ Ἀριθ. 50, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν 8 Ἀριθ. οἱ ὁποῖοι εἶναι τὸ ἡμίσεως μεγέθους· οἱ λοιποὶ ἀπὸ 14 δακτύλων ὕψος, καὶ ἐπέκεινα ἕως τῶν 100 λέγονται καθρέπται κανονισμένων μεγεθῶν, καὶ εἶναι ἀναλογικῶς ἀκριβώτεροι.

Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν τιμὴν τῶν 1720 εἰς τὰς καθρέπτας τῶν Γαλλικῶν κατασκευαστηρίων οἱ 100 δακτ. ὕψος ἐπωλοῦντο διὰ 3000 Γαλλικὰ φράγκα, καὶ μὲ προσθήκην ½ προσαυξηθεῖσαν κατὰ ζήτησιν τῶν τελευταίων ἐκείνων ἀνέβαινον εἰς τὰ 4,000 φρ. τὰ ὁποῖα τώρα ἰσοτιμοῦνται σχεδὸν μὲ τὰ ἑδικά μας γρόσσια.

Κατὰ τὰς διαφόρους χρήσεις τῶν ἀνθρώπων γίνονται καὶ τῶν Καθρεπτῶν αἱ Κορωνίδες, τὰς ὁποίας ἐκ τύπου Corniche, οἱ Γάλλοι, καὶ Cornice, οἱ Ἰταλοὶ ἐπολιτογράφησαν· ἢ ἀπὸ ὕελον, καὶ τοῦτον καθρεπτωμένον, καὶ μὲ ἄνθη, ἢ χρώματα· ἢ ἀπὸ ξύλον ποταπὸν, ἢ σπάνιον περιχρυσωμένον, ἢ ὄχι, καὶ πωλοῦνται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τὰ κατασκευαστήρια· ἢ καὶ χωρὶς Κορωνίδων, ὀνομαζόμενοι γυμνοὶ, καὶ ἀπὸ τούτους μᾶς δίδει τὰς περισσοτέρας ἡ Βοημία· μεταφερόμενοι δὲ εἰς κιβώτια, καὶ ὑποκείμενοι εἰς θραῦσιν, καὶ ῥάγισμα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ὑέλινα, φανερὸν εἶναι ὅτι ὁ διὰ τοῦ νεροῦ δρόμος πρέπει νὰ προτιμᾶται εἰς τὴν μετακόμισίν των.

Καλὸς καθρέπτης ὀνομάζεται ὁ κατασκευασμένος ἀπὸ χονδρὴν ὕελον, ὁμαλὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, χωρὶς κηλίδας, ἢ κρυσταλλώσεις, καὶ ἀπεικονίζων ὁμαλῶς τὴν ἀντιτύπωσιν. Λέγω ὁμαλῶς, ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατασκευαζομένους μὲ τὸ φύσημα διὰ τὴν ἀνισότητα τῆς ἐπιφανείας των ἀντιτυποῦσι διεστραμμένα, συστέλλοντες τὸ ἕν, καὶ ἐκτείνοντες τὸ ἄλλο τῆ ἀντιτύπῳ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον χρειάζεται προσοχὴ, μάλιστα εἰς τοὺς ἀπὸ

τῆς

τῆς Βενετίας. Ὁ κυρτὸς καθρέπτης δείχνει μεγάλα τὰ ἀντίτυπα· ὁ δὲ κοῖλος ἐκ τοῦ ἐναντίου μικρότερα ἀπὸ τὸ κυρίως μέγεθός των.

ΚΑΚΑΌΝ. Καρπὸς δένδρου τῆς Ἀμερικῆς μεσαίου μεγέθους, ἀειθαλοῦς· μὲ ἄνθη ὡς ῥόδα, μικρότατα, καὶ χωρὶς ὀσμήν· τὰ περισσότερα πίπτοντα κατὰ γῆς χωρὶς νὰ δώσουν καρπόν· ὀνομάσθητωσαν δὲ, τὸ δένδρον, Καϋαοτιέρα, καὶ ὁ κῆπος τοῦ φυτεύματός των Καϋαών.

Τὸ Καϋάον καρποφορεῖται σχεδὸν ὅλον τὸ ἔτος, καὶ κατὰ τὸ ἴδιον φυσικὸν, καὶ πολλῶν ἄλλων δένδρων τῆς Ἀμερικῆς, ὡς Κοκκυμηλίας, Κολοκυνθοδένδρου, Calebassiera, καὶ λοιπῶν ἄλλων, εἰς τὸν κορμὸν, στελέχη, καὶ κλόνους τοῦ δένδρου, καὶ ὄχι εἰς τὰ ἄκρα, ὡς τὰ ἐδικάμας δένδρα. Ὁ καρπὸς ἔτος ἐμπεριέχεται εἰς λοβὸν, ἢ κεράτιον ὁμοιόσχημον μὲ τὰ Σικύα (ἀγκύρια) μὲ μύτην εἰς τὴν ἄκραν, καὶ γραμμὰς ὡς τὸ Πέπονος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ χρῶμα κατ' ἀρχὰς κόκκινον, ἢ λευκὸν· ἢ καὶ λευκοκίτρινον· κατὰ τὸ γένος τῆς Καϋαοτιέρας· καὶ ἕκαστος ἐμπεριλαμβάνει πολλὰ ἀμύγδαλα Καϋάου μὲ ψύχαν γλυκύξινον, καὶ τόστιμον· ἀφ' οὗ ἐκβληθῇ ἡ ἐπιδερμὶς τοῦ ἀμυγδάλου, μένει ἁπαλὸν, ὁμαλὸν, ὀλίγον ὑακινθόχρουν, καὶ ὡς διῃρημένον εἰς δύω.

Μετὰ τὸ Μεξικὸν εἰς ὅλην τὴν Μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν γίνονται αἱ Καϋαοτιέραι, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸ Μεξικὸν αὐτὸ, καὶ τὰς Ἐπαρχίας τῆς Γϛατιμάλας, Νικαράγας, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων, καὶ ἀπὸ τὰ Κόμανα ἢ Κορδόβην, ἕως τῆς Νέας Καρθαγένης, καὶ τὴν Χρυσόνησον· τῆς Καράκας ὅμως ἐγκρίνεται ἀπὸ τὰ λοιπά.

Οἱ ἐκεῖ ἄποικοι Ἱσπανοὶ, καὶ Πορτογάλλοι ἔμαθον πρῶτοι ἀπὸ τοὺς αὐτόχθονας τὴν χρῆσιν τοῦ Καϋάου, καὶ μετὰ τὸ 1649 μετεφυτεύθη τὸ δένδρον, καὶ εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς, τὰς ὁποίας καὶ Δυτικὰς Ἰνδίας ὀνομάζομεν.

Τὸ καλὸν Καϋάον ὁμοιάζει μὲ τοὺς Κυάμους κατὰ τὸ σχῆ-

σχῆμα, καὶ μέγεθος, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐπιδερμίδα ὑπομέλανον, καὶ ἴσην, τὸ δὲ ἔσω ἀμύγδαλον γεμάτον, καὶ ὁμαλὸν, μὲ χρῶμα λεπτοκαρύου, κοκκινωπὸν, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ὑπόπικρον, καὶ στιφὸν, χωρὶς ὀσμὴν, καὶ σκωληκοφάγωμα. Διὰ τὸ πολύτου ἐλαιῶδες ὁ καρπὸς ἔτος δὲν σήπεται, ἂς ἦναι καὶ πολλὰ παλαιός.

Μεταφέρεται δὲ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ ἀκατασκεύαστος, ἢ καὶ εἰς κυλινδρικοὺς ψωμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους κατασκευάζεται ἡ Κοκκολάτα· καὶ περὶ μὲν τῶν καλῶν γνωρισμάτων τῆ ἀκατασκεύστε καρπῆ εἴπομεν ἀνωτέρω.

Ὁ δὲ κατασκευαστὸς γίνεται οὕτω. Διαλέγονται τὰ καλήτερα ἀμύγδαλα, καὶ εἰς ὑπόκαυστον πινάκιον βαλλόμενα ἐπάνω εἰς φλόγα, καὶ ἀνακατωνόμενα συχνὰ ἐψήνονται, ὅσον νὰ ἐκβῇ εὔκολα ἡ ἐπιδερμὶς, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποφλοιάζονται, καὶ καθαρίζονται ἀνὰ ἕν, καὶ μὲ προσοχὴν, διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἐπιδερμὶς, μήτε κόκκος χαλασμένος. Ἡ ἔψησις, καὶ τὸ καθάρισμα τοῦτο ἀποτελῶν ἔλλειψιν βάρους κατὰ τὸ ¯ο, ἢ ὀλίγον περισσότερον· πάλιν βάλλονται εἰς τὸ ὑπόκαυστον μὲ ὀλιγώτερον πῦρ, καὶ ἀνακατώνονται ἕως νὰ γένῃ ὑπομέλανα καὶ ὄχι μαῦρα, καθὼς μερικοὶ νομίζῃ διὰ καλήτερον. Ἔπειτα κοπανίζονται, καὶ τρίβονται εἰς κόνιν λεπτοτάτην, καὶ βαλλόμενα εἰς προπλάσματα ἀπὸ γαιωμένον σίδηρον, συνενῶνται, καὶ γίνεται ψωμὸς εἰς ὀλίγον καιρὸν, καὶ εἰς διάφορα σχήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνονται τὰ κυλινδρικὰ 2 ἢ 3 λιτρῶν βάρους, καὶ παλαιότερα ἀπὸ 6 μῆνας τὸ ὀλιγώτερον, καὶ φυλαγμένα ἀπὸ κάθε μυρωδίαν, τὴν ὁποίαν λαμβάνῃ μὲ μόνον τὸ πλησίασμα, καὶ μὲ ταῦτα κατασκευάζεται ἡ Κοκκολάτα, καθὼς βλέπεις εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Ἐνέργειαι τῆ Καπάου εἶναι τὸ θρεπτικὸν, τὸ ἀβλαβὲς, ἡ εὐπεψία, τὸ δυναμωτικὸν, καὶ τὸ νὰ συμβάλλῃ πολὺ εἰς τὴν ὑγείαν, καὶ μακροημέρευσιν τῶν γερόντων.

Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύῃ τὰ τρία ταῦτα, τὸ Ζαχαρωτὸν, ἡ Κοκκολάτα, καὶ τὸ Βούτυρον.

Τὸ

Τὸ Βούτυρον, ἢ Κακαοέλαιον εἶναι γλυκὺ, ὡς τὸ ἀμυγδαλέλαιον, καὶ διασταλάζεται ὁμοίως. Ὠφελεῖ θαυμάσια εἰς τὰ καυσίματα, καὶ οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς κοσμητικὸν, διὰ νὰ φυλάξουν τὸ χρῶμα ἁπαλὸν, καὶ τρυφερόν.

Κακάου Ζαχαρωτόν. Τοῦτο κατασκευάζεται εἰς τὰς Ἀντίλλας, καὶ ἔχει εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπόληψιν περισσοτέραν ἀπὸ ὅλα τὰ ἐντόπια, καὶ ξένα· συνέχει δὲ ὁμοῦ μὲ τὸ Ζάχαρι καὶ φλοιὰς ψιλὰς λεμονίου, καὶ κιναμώμου κόνιν.

Ἀλλὰ τὸ μεγαλήτερον ἐμπόριον γίνεται εἰς τὰς ῥηθείσας ψωμὰς διὰ Κοκκολάταν.

ΚΑΚΑΩ'Ν, ὡς ἐλαιῶν, ἀμπελῶν, καὶ τὰ ὅμοια, ὀνομασθήτω ὁ κῆπος, εἰς τὸν ὁποῖον φυτεύονται αἱ Κακαοτιέραι, δένδρα χρήσιμα, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀγαπῶσι τὴν διαπεπαυμένην Ζώνην, καὶ εἰς τὸ εὔκρατόν μας πλίμα δὲν εὐδοκιμοῦσιν, ἀφήνομεν τὴν μακροτέραν καταγραφὴν εἰς τὰς ἔχοντας ἀποικίας, ἢ κατοικοῦντας εἰς ἐκεῖνα τὰ θερμὰ πλίματα. Εἰς ἡμᾶς ἀρκεῖ νὰ μάθωμεν, ὅτι φυτεύονται μόνον μὲ τὸ καπάον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχεται μικρὸς σπόρος, καὶ ὅτι εἶναι δένδρον ποτιστικὸν φυτευόμενον κατὰ γραμμὰς, καὶ ποτιζόμενον μὲ αὐλάκια, καὶ εὐδοκιμοῦν εἰς τὰ ἄνω ῥηθέντα μέρη.

ΚΑΚΟΥ'ΜΙ. Εἶδος σκιύρου μικρῦ, κοινότατον εἰς τὰ βόρεια μέρη, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Σιβηρίαν, ζῶον ὁλόλευκον, μὲ ἄκραν πολλὰ μαύρην τῆς ὑρᾶς, καὶ χρήσιμον διὰ τὸ δέρματα εἰς τὴν διφθερουργίαν. Οἱ Ὀθωμανοὶ, καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς μεταχειρίζονται τὴν διφθέραν ταύτην ὡς ἐλαφρὰν, καὶ μετρίως θερμαντικὴν, καὶ τὴν στολίζουσι μὲ τὴν συῤῥαφὴν τῶν ἄκρων τῶν ὑρῶν εἰς τὴν συῤῥαπτομένην σειρὰν τῶν δερμάτων· καὶ ἡμεῖς κάμνομεν μέγα ἐμπόριον μὲ τὴν Ῥωσσίαν, λαμβάνοντες αὐτὰ τὰ δέρματα ἐργασμένα, καὶ πωλοῦντές τα εἰς σορόκια, ἤτοι τεσσαρακοντάδας· Σορὸκ γὰρ τὰ τεσσαράκοντα Ῥωσσιστί.

Οἱ Εὐρωπαῖοι Βασιλεῖς ὑπολαμβάνουσι βασιλικὸν ἔν-

δυμα

δυμα τὸ Κακῦμι, ἐπικαλύπτοντές το μὲ πορφυρῦν σηρικὸν, καθὼς καὶ οἱ ἴδιοι τῆς Ῥωσσίας Αὐτοκράτορες. Οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες ὔτ' αὐτὸ, οὔτε ἄλλο τῆς Σιβηρίας ζῶον μὴ γνωρίσαντες, μ' ἀναγκάζουν νὰ μεταχειρισθῶ λέξιν βάρβαρον· ἄλλος ὅμως πλέον φιλελληνιστὴς ἠμπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ τὸ Κακῦμι, Λευκὸν Σκίυρον. Οἱ δὲ Γάλλοι τὸ λέγυν Hermine.

Τὸ ὡραῖον τοῦτο δέρμα ἤθελεν εἶναι πολλὰ ἀκριβὸν διὰ τὴν ὡραιότητά τυ, ἂν ἦτον διαρκέστερον, καὶ σπανιώτερον· αὐτὰ τὰ δύω τὸ κάμνυν πολλὰ εὐθυνώτερον ἀπὸ τὰ ὅμοιά τυ, καὶ σκυτοπιτικά.

Λέγυσιν ὅτι τὰ Κακύμια ὅσον εἶναι βαρὺς χειμῶνας, ἄλλο τόσον ἔχυν τὸ δέρμα λευκὸν, καὶ τὴν ἄνοιξιν, καὶ θέρος κιτρινοκοκκινίζυσι, καθὼς βλέπομεν πολλὰς τοιαύτας διφθέρας ἐδὼ, αἱ ὁποῖαι ἂν δὲν ἦναι ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν, ἀνάγκη εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι γεννῶνται ὕτως, ἀλλ' ὄχι ὅτι εἶναι καὶ ἄλλου γένυς, ἀλλὰ κακούμια, καθὼς καὶ τὰ λευκά. Νιφίσσας, ἤτοι Ἰκτίδας μετονομάζομεν τὰ δεύτερα ταῦτα.

ΚΑΛΑ'ΘΙ. Ἀγγεῖον πλεκτὸν γινόμενον κατὰ διάφορα σχήματα, ὡς βαθὺ, καὶ μέγα, καὶ ὀνομάζεται Κόφινος ἀπὸ τῦ Λατινικῦ· καὶ μικρὸν, ἀνοικτὸν, ἀβαθὲς, καὶ ὡς δίσκος, ἰδιωνυμύμενον Κάνιστρον· ὅλα δὲ πλέκονται κατὰ τὰ μεγέθη των ἀπὸ ξύλον· ἢ στρογγύλον, ὡς τὰ μικρὰ ἀπὸ λεπτὰς ῥάβδους, λυγαριᾶς, ἢ ἰτέας, ἢ καὶ ἄλλυ τινος εὐλυγίστου δένδρου· ἢ σχιστὸν ἀπὸ ἀγριοκαστανίαν, καὶ ὅμοια εὐκολόσχιστα· μὲ χερύλια, καὶ ἐπικαλύμματα, ἢ χωρὶς τύτων· ἀραιὰ, ἢ πυκνά· ἀπὸ μονοχρώματα, ἢ καὶ βαμμένα ξύλα, καὶ εἰς ἕνα λόγον κατὰ τὴν χρῆσιν, ἢ τὴν θέλησιν τῶν ἀνθρώπων πολυειδῶς, καὶ πολυτρόπως. Ὅλα ταῦτα κατασκευάζονται, ἤτοι πλέκονται εἰς τὸν τόπον, καὶ χρησιμεύυν εἰς τὸ ἐμπόριον μόνον διὰ νὰ βάλλωνται ξηραὶ πραγματεῖαι, ὡς ἐλαῖαι, ποταπὰ πύξινα, καὶ κεράτινα κτένια, καὶ παρόμοια.

Εἰς τὴν Εὐρώπην πλεκόμενα λεπτὰ, καὶ διαφανῆ Κάνι-

ριστρα χρήσιμα διὰ τὰς γυναῖκας διὰ νὰ βάλλουν τὰ λεπτὰ ἐργόχειρά των· καὶ πυκνὰ εἰς εἶδος δίσκων διὰ τὺς Ζαχαρεψὺς· μεταφέρονται, καὶ πωλῦνται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Βενετίαν. Τὰ ὀπωρικὰ, καὶ τὰ ψωμία, καὶ ἄλλα τινα πωλῦνται εἰς καλάθια παρὰ τῶν περιοδευτῶν.

Καλάϊνος λίθος ἢ Καλαΐς, ὁ Περυζὲς γινόμενος μὲ τὴν ἀπολίθωσιν κοκκάλων, καὶ ὀδοντίων τῶν ζώων, κατὰ τὸν Πλίνιον, καὶ τὺς ἐγκριτοτέρυς τῶν Νεωτέρων. Τὸ χρῶμα τῆς λίθυ ταύτης εἶναι κυανῦν μεταξὺ Σαπφείρου, καὶ Βηρύλλου. Γαλλ. Calais, καὶ Τουρκίνα. Ἐγκυκλ. Σαβαρῆς.

ΚΑΛΑ'ΜΙ. Χόρτον γνωστὸν γινόμενον εἰς τὺς ποταμὺς, καὶ λίμνας, μακρὺ, καὶ εὐθυτενὲς, μὲ φύλλα ὁμοίως μακρὰ, καὶ λογχοειδῆ, καὶ κενὸν εἰς τὸ ἔσω.

Εὐτυχοῦν εἰς καλάμια οἱ παραποτάμιοι, καὶ ὑγροὶ τόποι τῆς Αἰγύπτυ, καὶ Ἰνδίας. Ἀπὸ καλάμι, τὸ ὁποῖον διὰ τῦτο ὀνομάζεται Ζαχαροκάλαμον, εὐγαίνει τὸ γλυκὺ Ζάχαρι. Ἰδὲ τὸ Ἄρθρον τῦτο.

Καλάμι τῆς Ἰνδίας εἶναι τὸ μεταχειριζόμενον διὰ βακτηρίας τῶν Εὐρωπαίων, καὶ μεταφερόμενον ἐκεῖθεν δαπανᾶται πολὺ δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν. Τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὰ δόρατα, ὡς μακρὺ, εὐθυτενὲς, καὶ εὐλύγιστον.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλήτερον ἀπὸ ὅλα τὰ καλάμια, καὶ ὀνομάζεται Ἰνδιστὶ Βαμβοῦ· ὑψώνεται 20 ἕως 25 πόδας, καὶ χονδρύνει ὅσον μηρὸς ἀνθρώπυ. Χρησιμεύει διὰ ξυλικὴν οἰκοδομίαν, καὶ διὰ μεγάλα ἀγγεῖα τὸ χονδρότερον μέρος τυ· καὶ διὰ βαστὺς, ἤτοι συρίκια εἰς τὰ φορεῖα τῶν ἐκεῖ κατοίκων· τὸ λοιπὸν διὰ λόγχας, βακτηρίας, ῥάβδους, κ. λ.

Καλάμι τῆς Αἰγύπτυ, καὶ τῆς Ἰνδίας ἔδιδεν εἰς τὺς Παλαιὺς τὸ χαρτίον διὰ νὰ γράφουν. Ἰδὲ ΠΑ'ΠΥΡΟΣ.

Κάλαμος ἦτον καὶ τὸ γραφικὸν ὄργανον, καὶ κονδύλι ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸν μεταχειρίζονται τώρα ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη, Ὀθωμανοὶ, Ἑβραῖοι, Πέρσαι, καὶ λοιποὶ ἕως τῆς σήμερον, κόπτοντές τα καθὼς

θὼς ἡμεῖς τὰ πτερένια (τὰ ὁποῖα εἶναι ἄχρηστα διὰ τὴν ἰδίαν εἰς αὐτοὺς καλλιγραφίαν) καὶ ἀγοράζοντές τα ἀπὸ τὺς μεταφέροντας αὐτὰ ἐμπορικῶς. Αὐτὰ εἶναι λεπτὰ, καὶ μὲ χονδρὸν σῶμα, καὶ ὀλίγην τρύπαν· ὑπομέλανα ἔξωθεν τὰ καλήτερα, καὶ καλαμόχροα τὰ κατώτερα, μὲ ὀλίγυς καὶ μικρὺς κόμβυς, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐλαττώματα.

ΚΑΛΑΜΑ'ΡΙ. Ἀπὸ τὸ γραφικὸ καλάμι ὀνομάζεται καὶ τὸ Μελανοδοχεῖον τῶν εἰρημένων Ἀσιατικῶν Ἐθνῶν προσκολλημένον εἰς τετράγωνον, ἢ κυρίως ὀκτάγωνον, πλατὺν, καὶ μακρὺν κατ' ἀρέσκειαν σωλῆνα, δεχόμενον τὺς καλάμυς ἤτοι κονδύλια, κονδυλομάχαιρον, καὶ ψαλλίδι τῶν γραφέων, καὶ φερόμενον εἰς τὴν ζώνην των, καὶ χρησιμεῦον εἰς τὸ νὰ γράφῃ ὅπου κἀθήσῃ, ἢ ἐπάνω εἰς τὸ γόνυ, ἢ καὶ ἁπλῶς εἰς τὴν ἀριστερὰν παλάμην βαστῶντες τὸν χάρτην μὲ ἀρκετὴν εὐκολίαν. Τὰ καλαμάρια ταῦτα γίνονται ἀπὸ μέταλλα χρυσᾶ, ἀργύρου, καὶ ὀρειχάλκου, καὶ ξύλα, ὡς ἔβανον, καὶ ἄλλα βαμμένα, ἢ καὶ ἐλεφαντόδοντας.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζῃ ἀρκετὰ, καὶ ἔχῃ ὑπόληψιν εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν μεταπωλύμενα.

Γίνονται δὲ καὶ σύριγγες στρογγύλαι ἀπὸ χάρτην, ἔχουσαι κάτω θετὸν τὸ μελανοδοχεῖον ὀρειχάλκινον, καὶ ἐπάνω σκέπασμα ὁμοίως χάρτινον προσαρμοσμένον, καὶ ἐκβαλλόμενον, ὅταν ὁ γραφεὺς θέλῃ νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν σύριγγα τὰ εἰρημένα γραφικὰ ἐργαλεῖα.

Καλαμάρια εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὀνομάζομεν καὶ τὰ ἁπλᾶ μελανοδοχεῖα, καὶ τὰ συνεχόμενα εἰς πίνακας τετραγώνυς, καὶ ἐπιμήκεις, ἀναγκαῖα διὰ τὸ γράφειν, ὡς ἀμμωδηρὸν, κονδυλομάχαιρα, καὶ λοιπὰ, ὁποίας ὕλης καὶ ἂν ἦναι. Τούτων τὰ ἐγκριτότερα φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλῦνται εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν λεπτοπώλων.

Καλαμάρι καὶ εἶδος ἀναίμου ἰχθύος, ὡς ἡ σηπία, ἀλλὰ μακρὺ, κονσειδὲς, μὲ κοντὺς πλοκάμυς, ἤτοι ποδάρια ἔμπροσθεν, κόκκαλον ὡς τῆς σηπίας ἔσω-

θεν,

θεν, καὶ πολὺ μελάνι. Τὸ Ἀρχιπέλαγος ἔχει ἀπὸ αὐτὰ, καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὰ ἔφαγα πολλάκις, καὶ δὲν τὰ λησμονῶ ἀκόμη· γίνονται καὶ ὀξειδωτὰ, καὶ μετακομίζονται εἰς σταμνία.

ΚΑΛΑΜΠΟ'ΚΙ. Ἰδὲ ΆΡΑΒΟΣΙ'ΤΑΡΟΝ.

ΚΑΛΕΜΒΕ'Κ. Ἰδὲ ΆΛΟ'Η.

ΚΑΛΙΑ'. Ἀπὸ τὸ καλὸν οἱ Ἄραβες ἔκαμαν τὸ Κάλ, καὶ μετὰ τὸ Ἄρθρου Ἀλκάλ, καὶ οἱ ἀδιάφοροι εἰς τὰ ὀνόματα Χυμικοὶ, τὸ Ἀλκαλι. Ἐννοοῦντες λοιπὸν οἱ Ἄραβες τὸ καλὸν, καὶ καθαρὸν τὸ ὀνομάζων Κάλι, τὸ ἐναπομένον δηλαδὴ καθαρὸν μέταλλον εἰς τὰ χωνεῖα, ὁμοίως καὶ τὸ ἀπόσταγμα τῆς στάκτης Καλιὰν εἶπον. Ἰδὲ ΣΤΑ'ΚΤΗ.

ΚΑ'ΛΣΑ, ἢ ΚΑ'ΛΤΖΑ. Ἰδὲ ΠΕΡΙΣΦΥ'ΡΙΟΝ.

ΚΑ'ΜΗΛΟΣ, ζῶον τετράποδον, ἥμερον, φορτωματάριον, μὲ μακρὺν λαιμὸν, μικρὸν κεφάλι, καὶ κοντὰ ὡς κομμένα ἐκ φύσεως τὰ ὦτα· ζῇ 50 ἕως 60 ἔτη, καὶ σηκώνει φορτίον βαρὺ, φορτιζόμενον γονατιστόν. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία εἴδη.

α'. Τὸ ἐπισαγματικὸν, μὲ μίαν κύρτωσιν, τὸ ὁποῖον σηκώνει ἕως 360 Ὀκάδ. βάρος.

β'. Τὸ ἐπισαγματικὸν, μὲ δύω κυρτώσεις μικρότερον, καὶ ἀδυνατώτερον.

γ'. Ἡ Δρομὰς, Κάμηλος ἀκόμη μικροτέρα, καὶ χρήσιμος μόνον πρὸς ἐπίβασιν· τρέχουσα δὲ μὲ ὑπερβολὴν, καὶ κατὰ συνέχειαν πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὸν ἐγκριτότερον ἵππον. Τὰ δύω πρῶτα εἴδη εὑρίσκονται εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικὴν, τὸ δὲ τρίτον, εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ Ἀραβίαν.

Ἡ Κάμηλος ἐπειδὴ τρώγει ὀλιγώτατον κατὰ ἀναλογίαν τῆ μεγέθης της, τρεφομένη μὲ μόνον ὀλίγον ζυμάρι, καὶ διαρκεῖ πολλὰς ἡμέρας χωρὶς νερὸν, εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τὰς ἐμπορικὰς συνοδοιπορίας τῶν ξηρῶν ἐρήμων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ προβλεπτικὴ φύσις τὴν ἐδιώρισε, καὶ χωρὶς αὐτῆς οἱ τόποι ἐκεῖνοι ἤθελον ἦναι ἐμπορικῶς ἀκοινώνητοι. Χρησιμεύει ἄρα τὸ ζῶον τοῦ-

το πολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀραβίας, Ἀφρικῆς, Συρίας, Μεσοποταμίας, καὶ ὅλης τῆς Περσίας, καθὼς εἰς τὰ προοίμια εἴπομεν.

Τὴν ἄνοιξιν ἀλλάζει τὸ μαλλίτης ἡ Κάμηλος, καὶ συναζόμενον πωλεῖται, καὶ ὑφαίνονται τὰ ἐκ τούτου λεγόμενα Καμηλωτά.

Τὸ κρέας της τρώγεται παρὰ τῶν Ἀσιατικῶν, καὶ ἀπὸ τὸ οὖρός της γίνεται τὸ φυσικὸν ἀμμωνιακὸν ἅλας εἰς τὰς ἄμμους τῶν ἐρήμων τῦ Ἄμμωνος Διός· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τεχνητόν. Ἰδὲ ΑΜΜΩΝΙΑΚΟΝ ΑΛΑΣ.

Οἱ Ἄραβες λογαριάζουν τὸν πλοῦτόν των εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Καμήλων, κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην συνήθειαν ἐκείνων τῶν γενῶν. Ἀνάγνωθι τὴν Ἱστορίαν τῦ Ἰὼβ.

ΚΑΜΗΛΟΜΑΛΛΟΝ. Τὸ μαλλὶ τῦ ζώου τούτου χρήσιμον, ὡς ἀνωτέρω, συνίστησιν ἓν ἀπὸ τὰ ἄρθρα τῦ ἐμπορίου τῆς Ἀσίας μὲ τὴν Εὐρώπην· καλὸν εἶναι τὸ ἁπαλὸν, καὶ καθαρὸν, καὶ καλὰ χωρισμένον ἀπὸ τὰς ῥυπαρότητας.

ΚΑΜΗΛΟΣ. Ἡ παρὰ τῶν Ἰταλῶν Γύμενα, παρὰ δὲ τῶν Γάλλων κατὰ συγκοπὴν Cable, σχοινίον χονδρὸν ἀπὸ καννάβι, ἀναγκαῖον εἰς τὰ καράβια διὰ τὸ δέσιμον τῶν ἀγκύρων· ἡ κοινὴ γλῶσσα παραλαβοῦσα ἀπὸ τὰς Ἑνετὰς τὴν Ναυτικὴν, καὶ τὰ ἐργαλεῖά της, ἐπολιτογράφησεν ἀκρίτως καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Ἡ παροῦσα ὅμως τῦ γένους ἐξανάστασις δὲν συγχωρεῖ κατ' ὀρθὸν λόγον νὰ βαρβαρίζωμεν χωρὶς ἀνάγκης, καὶ νὰ μὴ λάβωμεν πρὸ πάντων ἀπὸ τὰς παρ' ἄλλων Ἐθνῶν εἰς χρῆσιν λέξεις τῆς εὐγενοῦς τῶν προγόνων μας Γλώσσης, ὁποία εἶναι καὶ ἡ Κάμηλος, ζῶσα εἰς τὸ στόμα τῶν Κελτῶν, καὶ ἄχρηστος εἰς τὰς ἀπογόνους τῶν Ἑλλήνων!

Τὰ λεπτότερα ἀπὸ 3 δακτύλων περιφέρειαν κλωστὰ σχοινία φυλάττουν γενικῶς αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὰ δὲ χονδρότερα ὀνομάζονται Κάμηλοι, καὶ διακρίνονται ἀπὸ τὴν περιφέρειάν των κατὰ τὰ δάκτυλα, τὰ ὁποῖα Πυργάδας οἱ Ἰταλοὶ λέγουσιν· ὥστε ὅταν εἴπω Κάμηλον 3 δακτύλων ἐννοῶ πουργαδῶν 3, καὶ ὁμοίως τὰς χονδροτέρας ἕως 20 δακτύλων.

Ὁπόσων δακτύλων περιφερείας ἤθελεν ἦναι ἡ Κάμηλος ἀφεύκτως συντίθεται ἀπὸ 3 χονδρὰς σχοίνους, ἤτοι ἀπὸ 3, καὶ λεπτότερα σχοινία, καὶ ταῦτα ἀπὸ πολλὰ, ἢ ὀλίγα ἁπλᾶ νήματα κατὰ τὴν χονδρότητα τῆς Καμήλου. Περὶ τοῦ κλώσματος τούτων ἴδε ΣΧΟΙΝΙΟΝ.

Ἡ Κάμηλος πρέπει νὰ ἦναι μετρίως κλωσμένη, διότι ἂν κλωσθῇ πολὺ, σπάνει· ἂν δ' ὀλίγον, κόπτεται· τὸ μῆκος αὐτῶν προσδιορίζεται κοινῶς εἰς 120 ὀργυάς· ἂν ὅμως κλωσθῇ πολὺ, συστέλλεται ἕως τὰς 110. ἂν δὲ μείνῃ ἄκλωστος, ὑπερβαίνει τὰς 120.

Εἰς τὰς μεθοδικὰς κατασκευὰς τῶν Καμήλων μεταχειρίζονται τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν μεταξὺ τῆ μέτρους τῆς περιφερείας, καὶ τῶν νημάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται τὸ βάρος της πρὸ τῆς πισσώσεως.

Δάκτυλα.	Νήματα.	Λίτρας Γαλλικάς.
3 Δάκτ. περιφερείας ἔχει	48	Νήμ. καὶ ζυγίζει 192
4	77	308
5	121	484
6	177	696
7	238	952
8	311	1244
9	393	1572
10	485	1940
11	598	2392
12	699	2796
13	821	3284
14	952	3808
15	1093	4372
16	1244	4976
17	1404	5616
18	1574	6296
19	1754	7016
20	1943	7772

Ἀφ' ἑτοιμασθῇ ἡ Κάμηλος μετὰ τὸ πλῶσμα, ἀλήφεται μὲ τὴν ὑγρὰν πίσσαν, ἢ ζώπισσαν (πατράμι) διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸ σάπισμα, ὅσον εἶναι δυνατὸν περισσότερον.

Κάμηλος καλὴ εἶναι ἡ Νεόπλωστος, καὶ Νεοπίσσωτος, καὶ φυλαγμένη ἀπὸ σύγκαυμα, τὸ ὁποῖον γεννᾶται ἀπὸ τὴν ὑγρότητα, ἢ τῶν νημάτων, ἢ καὶ τὸ τόπο τῆς διαμονῆς της, καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὑγρόπισσαν, ὅταν μείνῃ πολὺν καιρὸν ἀμεταχείριστος.

Ὅλα τὰ παράβια ἔχουν τόσας καμήλες, ὅσας καὶ ἀγκύρας, ἀπὸ τὰς ὁποίας, καὶ προσονομάζονται, ἤτοι τῆς ἐλπίδος, τὴν δευτέραν, τὸ ῥυμουλκήματος, καὶ τὰς λοιπάς.

Κάμηλον ὀνομάζουν οἱ Ναύκληροι τὸ ἀπόστημα 120 ὀργυιῶν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, ὥστε ὅταν εἴπουν ὅτι ἄραξαν τρεῖς Καμήλες μακρὰν ἀπὸ τὴν ξηρὰν, ἐννοῦν 360 ὀργυιὰς, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.

Κλώθονται Κάμηλοι ἐξαίρετοι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὸν στόλον, ἀλλ' ὀλίγαι διὰ τὰ ἐμπορικὰ παράβια, ὅθεν μεταφέρονται ἀπὸ τὴν γειτονεύουσαν Ῥωσσίαν πολλαὶ, καθὼς καὶ σχοινία, καὶ πωλοῦνται μὲ αὔξησιν τὸ ἐμπόριο. Πωλοῦνται μὲ τὸ Καντάρι.

ΚΑΜΗΛΩΤΑ. Ὀνομάζονται τὰ Τουρκιστὶ Σαλία τῆς Ἀγκύρας, καὶ τῆς Εὐρώπης, ἐπειδὴ κατ' ἀρχὰς ὑφάνθησαν ἀπὸ τρίχας Καμήλου· τώρα ὅμως γίνονται ἀπὸ διαφόρους τρίχας, καθὼς τῶν Αἰγῶν τῆς Ἀγκύρας, καὶ τῶν λοιπῶν, τὸ Ὑπομασχάλιον, ὡς ἁπαλώτερον, καὶ τῆς ἰδίας Καμήλου· καὶ ἢ στημόνι, καὶ ὑφάδι ἀπὸ τρίχα, ἢ μόνον στημόνι, καὶ τὸ ὑφάδι μικτὸν ἀπὸ τρίχα, καὶ μετάξην· ἢ τὸ ὑφάδι ἀπὸ τρίχα, καὶ τὸ στημόνι νῆμα λινόν· ὅλα αὐτὰ ὀνομάζονται Camelots.

Τὰ Καμηλωτὰ τῆς Ἀγκύρας ὑπερβαίνουν ὅλα τὰ τῶν λοιπῶν μερῶν διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ νήματος, τὴν ἁπαλότητα, καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ ὑφάσματος, καὶ εἶναι πολύχρηστα εἰς τοὺς μακρὰ ἐνδεδυμένους κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον· μάλιστα δὶ ἀναξυρίδας, καὶ καλο-

καὶ-

καιρινὰς χλαίνας (τζουβέδες)· τὸ ὕφασμάτων εἶναι στενὸν, καὶ τὸ κομμάτι περὶ τὰς 30 πήχ. Πωλοῦνται δὲ μὲ τὴν πῆχυν, βαμμένα εἰς πολυειδῆ χρώματα.

Τὰ τῆς Ἀγγλίας εἶναι πλατύτερα σχεδὸν τὸ διπλᾶν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο εὐθυνώτερα διὰ τὴν κατωτέραν ποιότητά των.

Εἰς τὴν Βαρβαρίαν ὑφαίνονται Καμηλωτὰ χρήσιμα διὰ σκέπασμα τῆς κεφαλῆς τῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς βροχὰς, καὶ κρύον· ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ καλήτερα εἶναι λεπτὰ, καὶ μὲ μετάξι μικτὰ ὑφασμένα, ἄλλα εἶναι μεσαῖα, καὶ ἄλλα μικρὰ, καὶ ποταπὰ, ἀπὸ μόνον χονδρὸν Καμηλόμαλλον. Πωλοῦνται δὲ μὲ τὸ κομμάτι, καὶ τὰ περισσότερα λευκὰ διὰ νὰ βαφῶν καθὼς θέλει ὁ ἑκασταχοῦ ἀγοραστής· καὶ ὀνομάζονται Σάλια.

Τὰ μικρότερα χρησιμεύουν, καὶ διὰ ζωνάρια τῶν πτωχῶν, καὶ τὰ μεγάλα ῥάπτονται χειμωνήσια ἐνδύματα, ἤτοι χειριδωτοὶ σχιστοὶ χιτόνες τῶν ἀνδρῶν (Ἐντερία).

Ὅλα ταῦτα μεταφέροντες οἱ ἴδιοι Ἄραβες τὰ πωλοῦν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἐκεῖ πλεκομένους ἐρυθροὺς πίλους, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τοῦ Φὲς τόπου Μαυριτανικοῦ, ὀνομάζονται Φέσια, καὶ κάμνουν ἀρκετὸν ἐμπόριον. Ἰδὲ ΠΙ'ΛΟΣ.

Καμηλωτὰ ὀνομάζονται, καὶ τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, ὅσα μετὰ τὸ στίλβωμα εἶναι στερεὰ, καὶ ὑελιστερὰ, καὶ κυματηρὰ, καθὼς εἶναι οἱ λεγόμενοι Τυρκιστὶ Χαρέδες, καὶ Ἰταλιστὶ Ταβίνια τῆς Μεσσήνης, καὶ τῆς Βερώνης, καὶ ἄλλων μερῶν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους προτιμῶσι τὰ τῆς Μεσσήνης. Ἰδὲ ΤΑΒΙ'ΝΟΝ.

ΚΑΜΙΝΙ'ΔΙΑ ἠμποροῦν εὐαρμόστως νὰ ὀνομασθοῦν τὰ μικρὰ πήλινα χωνεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα καίεται ὁ καπνὸς τῶν καπνοσυρίγκων κατὰ τὸ Ἰταλικὸν Caminetto, καὶ ὄχι Λυλὲς κατὰ τὸ Τυρκικόν.

Κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν χρῆσιν τὰ Καμινίδια εἶναι χωρισμένα ἀπὸ τὴν σύριγκα, καὶ προσαρμόζεται εἰς αὐτὴν μὲ τὴν ἔνθεσιν τῆς ῥάβδος εἰς τὸ Καμινιδίου τὴν μικρὰν, καὶ κωνικῶς τρυπημένην ὁράν. Τὸ δὲ χωνεῖον τοῦ καμινιδίου πολυτρόπως κατασκευάζεται ἀπὸ πηλὸν κόκκι-

κινον, κιτρινόξανθον λευκὸν, καὶ μελανὸν, καὶ ἢ ἁπλῆν, ἢ καὶ χρυσωμένον· εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὐδοκιμεῖ μεταξὺ τῶν Τούρκων ἡ τέχνη αὕτη, καὶ ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον ἐσωτερικόν.

Κατασκευάζονται Καμινίδια καὶ ἀπὸ λευκὸν, καὶ ἁπαλὸν ἄργιλλον τῆς Ἐσκὶ Σταμπόλ τῆς Βιθυνίας, ἀλλ' αὐτὰ ὅσον εἶναι ἄχρηστα διὰ τοὺς Τούρκους, ἄλλο τόσον ζητοῦνται εἰς τὴν Οὐγκαρίαν, καὶ Ὁλλάνδαν, καὶ στέλλονται πολλὰ ἐμπορικῶς. Ἰδὲ ΑΡΓΙΛΛΟΣ.

Καμινίδια εἰς εἶδος χωνείου ἀπὸ κόκκινον πηλὸν κατασκευάζονται διὰ τὰς Περσικὰς Καπνοσύριγγας (Ναργελέδες) τῶν ὁποίων τὸ μέσον διαχωρίζει τρυπητὸν διάφραγμα ἀπὸ τὸν ἴδιον πηλὸν, διὰ νὰ μὴ καταβαίνῃ τὸ χόρτον, ἀλλὰ μόνος ὁ καπνός του. Ἰδὲ ΦΙΑΛΟΣΥΡΙΓΞ.

ΚΑΜΠΕΧΙΟΝ. Cambech, ξύλον βαφικόν. Ἰδὲ ΙΝΔΟΔΕΝΔΡΟΝ.

ΚΑΜΦΟΡΑ. Σῶμα διαφόρου τινὸς οὐσίας ἀπὸ τὴν ῥητίνην, ἅλας πτητικὸν, χυμὸν, ἄσφαλτον, καὶ κόμμι, ἀλλὰ μικτόν τι ἐκ τούτων ξηρὸν, λευκὸν, διαφανὲς, εὐθραυστον, μὲ μυρωδίαν πολλὴν, καὶ ὀξεῖαν, διαλυόμενον εὔκολα εἰς τὸν ἀέρα, μὲ ὀλίγην θερμότητα φλογιζόμενον εὔκολα, καὶ καῖον μέσα εἰς τὰ νερὰ, καὶ χιόνια, καὶ δύσκολα σβυόμενον· διαιρεῖται δὲ εἰς Φυσικὴν, καὶ Κατασκευαστήν.

Ἡ Φυσικὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν Βάρον μέρος τῆς Νήσου Σουμάτρας, ὡς κόμμι, ἢ μεταξὺ εἰς τὴν φλοιὰν δένδρου μεγάλου, καὶ ὁμωνύμου, καὶ εἶναι ἐξαίρετος· ἢ μετὰ τὴν διατομὴν τῆς φλοιᾶς τοῦ κορμοῦ, καὶ τῶν χονδρῶν στελέχων ἀποστάζουσα εἰς πολλὰ μέρη τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν.

Ἡ δὲ Κατασκευαστὴ γίνεται εἰς τὴν Ἰαπωνίαν μὲ τὸ ἀμβυκάρισμα (ἀμβύκισμα) τῶν βραζομένων μικρῶν ῥιζῶν, καὶ κλόνων δένδρου ἐκεῖ ὀνομαζομένου Κυονόσκι. Οἱ ἄμβικές των εἶναι ὡς οἱ ἐδικοίμας λέβητες διὰ τὸ διαστάλαγμα τοῦ Οἰνοπνεύματος· καὶ ἀφ' ἑβράσιν 48

ὥρας,

ὥρας, καὶ κρυώσῃ εὑρίσκεται ἡ Κάμφορα κολλημένη εἰς τὸ σκέπασμα τῆ Ἄμβυκος· αὕτη ὅμως εἶναι πολὺ κατωτέρα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐφέρετο ὅλη ἡ Κάμφορα παρὰ τῶν Ὁλλανδῶν, καὶ παρ' αὐτῶν ἐπωλεῖτο, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ καθαρισμένη, καὶ λεπτυσμένη, Raffinata.

Ὁ τρόπος τοῦ νὰ καθαρισθῇ ἡ Κάμφορα εἶναι εὔκολος· βάλλεται εἰς ἀγγεῖον καλὰ σκεπασμένον, καὶ γεμάτον κατὰ τὸ ἥμισυ μὲ ἀκάθαρτον Κάμφοραν καλὰ κοπανισμένην, καὶ μὲ τὴν φωτίαν θερμαινομένη ὑψῶται κατὰ τὴν φράσιν τῶν Φαρμακοποιῶν, ἤτοι ἀναβαίνει ἐπάνω ὅλη ἡ λεπτὴ, καὶ καθαρά· τὸ δὲ μένον κάτω εἶναι χῶμα ἄχρηστον· ἡ καθαρισθεῖσα λυομένη μὲ ὀλίγον πῦρ χύνεται εἰς προπλάσματα, καὶ λαμβάνει ὁποῖον σχῆμα θέλει ὁ καθαριστής.

Ἡ καθαρισμένη Κάμφορα πρέπει νὰ ᾖναι λευκοτάτη, χωρὶς κηλίδας, διαφανὴς, ἐλαφρὰ, εὔθραυστος, μὲ δυνατὴν καὶ ἀνυπόφερτον μυρωδίαν, καὶ νὰ καίηται χωρὶς νὰ μένῃ παντελῶς· εἰς τὴν Ὁλλάνδαν εἶναι ἡ καλητέρα.

Διὰ νὰ φυλαχθῇ ἡ Κάμφορα ἀπὸ τὸ ἐξάτμισμα, τὸ ὁποῖον πάσχει μὲ ἐλάττωσιν τῆ βάρους της, καὶ ζημίαν τῆ πωλητῆ, πρέπει νὰ φυλαχθῇ μέσα εἰς πίτυρα, ἢ λινόσπορον.

Ἀπὸ τὴν Κάμφοραν ἐκβάλλεται ἔλαιον διὰ τῆς βοηθείας τῆ πνεύματος τοῦ Νίτρου, καὶ φημίζεται διὰ τὴν ἴασιν τῶν κοπράλων ὅταν πάσχουν ἀπὸ εὐρῶτα.

ΚΑΝΘΗΛΑ. Τὰ στραβὰ ξύλα τῆς πρύμνης τῶν καραβίων.

ΚΑΝΊΣΤΡΙ. Ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κανοῦν. Ἰδὲ ΚΑΛΑΘΙ.

ΚΑΝΝΑΒΙ, χόρτον, τῆ ὁποίου καρπὸς τὸ Κανναβοῦρι, χρήσιμον διὰ τροφὴν τῶν πτηνῶν, καὶ διὰ ἔλαιον· καὶ καυλὸς, καὶ κλόνοι χονδροὶ, ἀπὸ τὰς ὁποίους γίνεται τὸ λεγόμενον καννάβι, χρήσιμον διὰ χονδρὰ σχοινία, καὶ πανία.

Τὸ

Τὸ χόρτον τοῦτο σπείρεται κατ' ἔτος, καὶ αὐξάνει εἰς σχῆμα θάμνου, ἤτοι χαμοδένδρου. Ὁ στέλεχός του γίνεται χονδρὸς, καὶ ἀρκετὸς διὰ νὰ κάμῃ ἄνθρακας, χρησιμεύοντας εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πυρίτιδος· τὰ φύλλα του γίνονται ἀπὸ 5 ἕως 6 ὁμοῦ παρόμοια μὲ τὰ τοῦ Φράξου, ὀδοντωτὰ, καὶ δυσώδη· ὁ καυλὸς καὶ οἱ κλόνοι του εἶναι κενοὶ ἔσω· καὶ ἡ φλοιάτου συνίστανται εἰς πολλὰς ἴνας συνδεδεμένας μὲ ἐπιδερμίδα εὔσηπτον· τὸ Κανναβοῦρι, ἢ Κανναβόσπορον εἶναι κόκκος μικρὸς, στογγύλος, σταχτόχρους, καὶ γεμάτος ἀπὸ λευκὴν καὶ στερεὰν οὐσίαν ἀναβλαστάνων εἰς ἑκάστην ῥίζαν κατὰ κορυφὴν εἰς σχῆμα κεκρυφάλλου (φούντας).

Οἱ Παλαιοὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν φυσικὴν διάταξιν τῶν φυτῶν, καὶ χόρτων εἰς ἀρσενικὰ, θηλυκὰ, καὶ ἑρμαφρόδιτα, ἐστοχάζοντο ὅτι εἶναι δύω εἰδῶν κάνναβι, ἀλλ' οἱ Νέοι διακρίναντες ταῦτα, διαιροῦν τὸ Κάνναβι, καθὼς τὴν συκῆν, τὸν φοίνικα, καὶ ἄλλα εἰς ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν· ὥστε ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸν λαμβάνεται τὸ καλήτερον Κάνναβι, καὶ ἀπὸ τὸ θηλυκὸν, ὁ σπόρος καὶ μελανώτερον Κάνναβι. Τὸ Κάνναβι σπείρεται τὸν Μάϊον, καὶ θερίζεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς ἕως εἰς τὰ τέλη τοῦ Αὐγούστου Μηνός. Σημεῖον τῆς ὡριμότητός του εἶναι τὸ κιτρίνισμα τῶν φύλλων· τὸ ἀρσενικὸν γίνεται ὀλιγωρότερον 2 καὶ 3 ἑβδομάδας.

Ὅταν θερισθῇ, τὸ μὲν ἀρσενικὸν κτυπώμενον, ἀναδίδει δυσωδίαν μὲ κόνιν λεπτήν. Τὸ δὲ θηλυκὸν μετὰ 10 ἢ 12 ἡμέρας ἀποκόπτεται τὸν καρπόν του, συναζόμενον εἰς θημωνίας ἀμφότερα.

Βαλλόμενα μετὰ ταῦτα τὰ ἄχυρά των εἰς νερὸν, σήπονται εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἐπομένως τὰ δεμάτια βάλλονται εἰς τὸν καπνὸν, διὰ νὰ χωρίσῃ ἡ ἴνα ἀπὸ τὸ ἄχυρον, καὶ ἔτω κτενίζεται μὲ σιδηρᾶ μεγάλα κτένια, καὶ ἀποτελεῖται κάνναβι.

Ὅλα τὰ σχοινία, χονδρὰ πανία, καὶ παρόμοια γίνονται ἀπὸ τὰς ἴνας τοῦ Κανναβίου· τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι καὶ λέγεται στυππεῖον, χρήσιμον διὰ τὰ στυππώ-

μα-

ματα τῶν ἀγγείων, καὶ διὰ σύνδεσμον τῆς ἀσβέστης εἰς τὴν Τεκτονικὴν, καὶ ἄλλα.

Ἡ Εὐρώπη καρποφορεῖ εἰς Καννάβι, ἀλλ' ἡ Ῥωσσία πλυτεῖ ἀπὸ αὐτὸ, καὶ πωλεῖ ἔξω μεγάλας ποσότητας· τὸ καλήτερον ἐκβαίνει ἀπὸ τὴν Ῥίγαν, καὶ Καινισβέργην, καὶ ἐκεῖθεν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν λοιπὴν Ῥωσσίαν λαμβάνει ἡ Ἀγγλία τὰς ἀναγκαίας μεγάλας ποσότητας διὰ τὰς στόλας της, ὁμοίως καὶ ἡ Ὁλλάνδα, Ἱσπανία, κ. λ.

Ἀπὸ τὸ Καννάβι κατασκευάζονται οἱ Πυροτεχνητοὶ Σπόγγοι, μὲ τὰς ὁποίας δίδεται φωτία εἰς τὰ κανόνια, καὶ ἄλλα μεγάλα πυροβολικὰ ὅπλα.

Μὲ τὰ στυππεῖα φράσσονται, καὶ πισσώνονται αἱ χαραμάδες τῶν σανιδίων εἰς τὰ καράβια, καὶ δι' αὐτὰς ὅλας τὰς χρείας τὸ Καννάβι ἐμβαίνει πολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον.

Τὰ Ἀνατολικὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς ἔχυν πολὺ Καννάβι, καὶ ἀναπληρῶν τὰς χρείας τῆς Βασιλευούσης τῶ Ὀθωμανικῶ Βασιλείου, καὶ τὸ ἐμπόριον τῦτο εἶναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν αὐτοχθόνων Ὀθωμανῶν. Ὁμοίως καὶ Κανναβόσπορον.

ΚΑΝΝΑΒΕΛΑΙΟΝ. Τῦτο γίνεται, ὡς τὸ Λινέλαιον, ἀλλὰ κατώτερον. Ἰδὲ ΛΙΝΕΛΑΙΟΝ.

Τὸ Καννάβι γίνεται εἰς τὰ Βόρεια κλίματα, ἀλλ' ἡ Ἰταλία κάμνει τὸ καλήτερον ἀπὸ ὅλα τὰ γναστὰ μέρη· μετὰ τοῦτο προτιμᾶται τὸ Καναδινὸν, καὶ ἔπειτα τἄλλα.

Καλὸν Καννάβι εἶναι τὸ σύμμικτον ἐξ ἡμισείας ἀπὸ ἀρσενικὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι μακρύτερον, καὶ ἁπαλότερον, καὶ ἀπὸ θηλυκὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι σκληρότερον, καὶ κοντότερον· πρέπει δὲ νὰ ἦναι λεπτὸν, μελανὸν, μὲ ὀλίγην ἐλαστικότητα, καὶ χωρὶς παραμικρὰν ὀσμὴν σήψεως, ἢ εὐρωτιάσεως.

ΚΑΝΝΕΛΛΑ, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ Ἑλληνικώτερον ὠνόμασα ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ, καὶ Ἰδὲ τῦτο.

ΚΑΝΟΝΙΟΝ, τὸ ὁποῖον Βομβάρδαν εἰς τὰ Γεωγρα-

φηθέιτα μου ὠνόμασα, διὰ τὸν Βόμβον, ἤτοι ἦχόν του, καὶ ἄλλοι Πυροβόλον ὅπλον, καὶ ἄλλοι ἄλλως προσεῖπεν· ἐδὼ δὲ πολιτογραφῶ ὕτω τὴν λέξιν διὰ τὸ εὔληπτον ἀπὸ τοῦ Χαίνω, διότι ἀνοικτόστομον, καὶ εὐθὺ, ὡς οἱ λεγόμενοι τῶν Γεωμετρῶν κανόνες. Εἶναι δὲ τὸ γνωστὸν ὅπλον διὰ τὰς ἀνθρωποφθόρους πολέμους, καὶ τὰς καταπορθήσεις τῶν φρυρίων, χυτόμενον ἀπὸ ὀρείχαλκον (τὸ ὁποῖον εἶναι καλήτερον), καὶ ἀπὸ σίδηρον, μὲ τρύπαν στρογγύλην, καὶ εὐθυτάτην, γεμιζόμενον κατὰ μέτρον τῆς πυροτεχνικῆς ἀπὸ πυρίτιν κόνιν, καὶ ἀπροσφερδονίζον τὴν ἐντιθεμένην σφαῖραν, ἢ πάλλαν ἑαυτῖον τῶν ἐχθρῶν. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι πραγματεία ἐμποδισμένη εἰς τὰς Ἐμπόρους, ἐκτὸς μικρῶν τινων, καὶ ὀλιγωτάτων χρησίμων διὰ τὰ ἐμπορικὰ παράβια, περιττὸν εἶναι νὰ καταγράψωμεν πλατύτερον περὶ τούτου.

Κανόνιον λέγεται καὶ ὁ σιδηροῦς κυλινδρειδὴς σωλὴν τῶν τυφεκίων, καὶ ἄλλων μικρῶν πυροβολικῶν ὅπλων, περὶ τοῦ ὁποίου Ἰδὲ ΤΥΦΕΚΙΟΝ.

ΚΑΝΩΝ. Ἐργαλεῖον τῆς Γραφικῆς, ξύλινον ἢ μεταλλικὸν, μακρὺ, καὶ ὀλίγον πλατὺ, μὲ εὐθυτάτην πλευρὰν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιστηριζόμενον τὸ κονδύλι, διαγράφονται αἱ εὐθεῖαι γραμμαὶ εἰς τὰ κατάστιχα, καὶ ἄλλα. Ἰταλογαλλικῶς Riga, καὶ Regle, τὸν λέγομεν.

ΚΑΠΙΛΛΑΊΡΙΟΝ, ἀπὸ τοῦ Καπίλλοι Λατινικῶς, σημαίνοντος τὰς τρίχας. Ἰδὲ ΠΟΛΥΤΡΙΧΟΝ. Κατασκευάζεται ἐκ τούτου καὶ συρόπιον ἐπωνυμούμενον μὲ αὐτὸ, καὶ εἶναι καλὸν ποτὸν τὸ ἠλεκτρόχρουν, καθαρὸν, διαφανὲς, γλυκὺ, καὶ χωρὶς εὐρωτίασιν. Ἡ Μασσηλία ἔστελλε πολλὰ εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, κατασκευαζόμενα ἀπὸ τὸ πολύτριχον τοῦ Μοντπελλιέρου, καὶ τοῦ Καναδικοῦ, καὶ πωλούμενα εἰς μικρὰς, καὶ στενοστόμους φιάλας, Καπιλλιέρας ὀνομαζομένας.

ΚΑΠΝΟΧΟΡΤΟΝ, ὀνομάζω τὸ Νικοτιανοῦ χόρτον, διὰ τὴν δοθεῖσαν αἰτίαν εἰς τὴν λέξιν Νικοτιανὴ, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ΙϚ'. Ἐκατενταετηρίδα συγχρόνως μὲ

τὸν

τὸν Καρὲν ἐμβῆκεν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς ἡμᾶς (εἰς τὴν Περσίαν φαίνεται νὰ ἦναι παλαιοτέρα ἡ μεταχείρισίς του) καὶ δαπανῶνται τώρα μεγάλαι ποσότητες διὰ τῶν Καπνοσυρίγκων εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν διὰ τὴν καθεστικήν μας ζωήν· ὀλιγώτερον εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ αὐτὴν τὴν χρῆσιν, ἀλλὰ περισσοτέρα καπνοκόνις, καὶ εἰς ἕνα λόγον, τὸ χόρτον τοῦτο, ἢ μὲ τὸν καπνὸν, ἢ μὲ τὴν κόνιν του ἔγινε κοινοτάτης χρήσεως, καὶ δαπανῶνται θησαυροὶ δι' αὐτό.

Πρῶτοι οἱ Ἱσπανοὶ ἔφερον ἀπὸ τὴν Ταβάκον Ἐπαρχίαν τοῦ Ἰουκατάμου (ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα) τὸ χόρτον τοῦτο εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ τὸ 1550 ἔτος, καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη.

Τὸ χόρτον τοῦτο βλαστάνει, καὶ αὐξάνει μονόκλονον, ἤτοι εἰς μακρὺ, καὶ θρεμμένον καλάμι μὲ φύλλα μεγάλα, ἢ μικρότερα κατὰ τὸ εἶδος, καὶ τὴν ποιότητα τῆς γῆς, καὶ τοῦ κλίματος· κάμνει ἄνθος κωνοειδὲς διεσχισμένον εἰς πέντε πέταλα, καὶ βασταζόμενον ἀπὸ μονόφυλλον κάλυκα, καὶ σπόρον πολὺν, μαῦρον, καὶ μικρόν· χρήσιμα δὲ εἶναι μόνα τὰ φύλλα του.

Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι εἰς τὴν Ἀμερικὴν φυτεύουν, καὶ στέλλουν εἰς τὴν Εὐρώπην μεγάλας ποσότητας διακρινομένας εἰς ταῦτα τὰ τέσσαρα εἴδη· Πετοῦν, μὲ φύλλα μακρὰ, ᾗ στενὰ, σαρκώδη, καὶ μὲ χνῆδι. Γλωσσοειδὲς, μὲ φύλλα ὅμοια μὲ τὴν γλῶσσαν τῆ βοός. Ἀμαζόνειον, ἀπὸ τῆ ποταμῆ τῶν Ἀμαζόνων παρονομασθὲν, μὲ φύλλα ὁμοίως μεγάλα, ἀλλὰ πλατύτερα· καὶ μὲ περισσότερον χυμόν· καὶ Βερίνον, μὲ μακρὰ, λεπτὰ, καὶ ῥυτιδωτὰ φύλλα· ὅλα ἔχουν ὅμοιον τὸν σπόρον, καὶ τὴν χρῆσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ποιότητα.

Εἰς τὴν Βιργινίαν, ὅπου γίνεται τὸ καλήτερον Καπνόχορτον τῆς Ἀμερικῆς, παρατηροῦν νὰ κόψουν τὰς κορυφὰς τοῦ χόρτυ μετὰ τὸ ἄνθος, καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ φύλλα, διὰ νὰ τραφοῦν τἄλλα καλά· παντοχοῦ ὅμως συνάζοντες τὰ φύλλα, τὰ κρεμοῦν εἰς τὸν ἀέρα διὰ νὰ μαρανθοῦν, καὶ ἔπειτα τὰ σωρεύουν, ἢ τὰ περιτυλίσ-

σουν

σουν κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ συνηθείας, καὶ τὰ πωλοῦν, καὶ μεταπέμπουν ὅπου ἡ ἐμπορικὴ χρεία τοὺς προσκαλέσει.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν φυτεύουν πολὺ Καπνόχορτον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καλήτερον διὰ καπνομεταχείρισιν εἶναι τὸ Γενιτζὲ, βαλμένον εἰς μικροὺς Φακέλλους (Βογτζάδες) ἢ καὶ μεγάλας Βάλλας 50 ἕως 60 ὀκάδων· τὸ τοῦ Καραδὰγ σπανίως χρησιμεύει διὰ καπνὸν, καὶ τὸ περισσότερον διὰ καπνοκόνιν, καθὼς καὶ ὅλον τὸ λεγόμενον Κοινὸν, συναζόμενον εἰς τὸ Πετρίτζι, πλησίον τῆς Μελενίκου. Αὐτὰ εἶναι τὰ τρία εἴδη τοῦ Καπνοχόρτου, τὰ ὁποῖα αὐξάνουν πολὺ τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλονίκης μὲ τὴν Ἰταλίαν, καὶ Αἴγυπτον.

Συνάζονται οἱ καπνοὶ ἀπὸ ἐπιστάτας Ὀθωμανοὺς, μὲ προπληρωμὰς, διὰ τὰς ὁποίας χωρὶς ὁμολογίας μὲ ἀξιομίμητον ἐμπιστοσύνην φέρουν καπνὸν, δίδοντές τον εἰς τὸν ἔμπορον κατὰ τὴν ἀποκομμένην κοινὴν τιμὴν εἰς τὸ φορτίον 105 ἕως 110 ὀκάδων· βάλλονται εἰς τὰς ἀποθήκας ἀπὸ 2 ἕως 3 βάλλας ἐπανωταὶ, καὶ μετατοπίζονται δὶς τῆς ἑβδομάδος, διὰ νὰ μὴ ἀνάψουν, καὶ ἀφ' οὗ ξηρανθοῦν ζυγίζονται, καὶ βάλλονται εἰς τὰ καράβια.

Τὰ φύλλα Καραδὰγ, καὶ Κοινὰ σημωνιαζόμενα περιτυλίσσονται μὲ τρίχινον Σακκίον μαῦρον· τὰ τοῦ Γενιτζὲ, καθὼς εἴπομεν, ὅταν γίναι εἰς βάλλας, τυλίσσονται μὲ λευκὸν χονδρόῤῥουχον (ἀβᾶν) ὅταν δὲ εἰς φακέλλους, μὲ λευκὸν πανίον· οὗτοι εἶναι κιτρινωποὶ, καὶ ἐκεῖνοι κιτρινόμαυροι, καὶ καστανοί.

Εἰς τὸν Ἀλμυρὸν τὸ Καπνόχορτον ἔχει πνεῦμα, καὶ καιόμενον σπινθηροβολεῖ. Εἰς τὴν Ἄρταν ὀλίγος, ἀλλὰ καλὸς γίνεται, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Δυῤῥάχιον τῆς Ἀλβανίας.

Τὰ καλήτερα Καπνόχορτα στέλλονται διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὴν Αἶνον, Καβάλαν, Θεσσαλονίκην, καὶ Ἀλμυρόν· τὰ κατώτερα χρησιμεύουν διὰ καπνοκόνιν, καὶ στέλλονται εἰς τὰ εἰρημένα μέρη τῆς Ἰταλί-

λί-

λίας, καὶ Αἴγυπτον, ἀφ' ἧς λάβῃ ἡ Βασιλεία τὸ χρειῶδες διὰ τὰ Μονοπωλεῖα τῆς Καπνοκόνεως.

Ἡ Συρία κάμνει καλὸν, καὶ παχὺ Καπνόχορτον, ἀλλὰ βαρὺ καὶ πλησιάζον εἰς τὸ λεγόμενον Τουμπεκὶ, Καπνόχορτον τῆς Περσίας, καὶ Μεσοποταμίας, χονδρὸν, καὶ σωματῶδες κίτρινον, καὶ μεταφερόμενον ἐδῶ τριμμένον εἰς σακκία λινὰ, ἢ κανναβίσια.

Χρῆσις τοῦ Καπνοχόρτου.

Μεταχειριζόμεθα τὸν καπνὸν τοῦ χόρτου τούτου κατὰ τέσσαρας τύπους τὺς τρόπους. ά. Μὲ τὰς Καπνοσύριγκας, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινὸν εἰς ὅλην τὴν Τυρκίαν, εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη. β'. Μὲ τὰς Φιαλοσύριγκας (Ναργκελέδες) ἐφεύρημα Περσικὸν διὰ νὰ μεταχειρισθοῦν τὸ δυνατὸν, καὶ δριμὺ Καπνόχορτόν των, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ πλυθῇ, καὶ χάσῃ ὀλίγην ποιότητά του, βαλλόμενον εἰς τὸ καμινίδιον, διαπέμπει τὸν καπνὸν διὰ τοῦ γεροῦ τῆς φιάλης εἰς τὸν σωλῆνα, καὶ μ' ὅλον τὺτο ἀκόμη εἶναι δριμύς. γ'. Εἰς Σιγάρους κατεσκευασμένους εἰς τὴν Ἱσπανίαν ἀπὸ τὸ Ἀμερικανὸν Καπνόχορτον· εἶναι δὲ οὗτοι φύλλα τοῦ χόρτου περιτυλιγμένα, χονδρὰ, καὶ μακρὰ ὅσον ὁ δάκτυλος· ἀνάπτονται ἀπὸ τὸ ἕν, καὶ καιόμενοι δίδουν ῥοφούμενον τὸν καπνὸν εἰς τὸν βαστῶντα αὐτοὺς εἰς τὸ στόμα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. δ'. Μὲ τὸ μάσσημα τῶν καιομένων φύλλων ὡς ἀντιφάρμακον προφυλακτικὸν ἀπὸ τὴν στομοκάκκην (σκορβοῦτο) εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόκεινται ὅσοι διαπλέουν τὸν μακρὺν Ὠκεανόν· οἱ Ἄγγλοι, Ὁλλανδοὶ, καὶ ἄλλοι ναῦται τὸ μεταχειρίζονται οὕτω.

Εἰς τὶ ὠφελεῖ τὸ Καπνόχορτον; ἴσως εἰς τὴν στομοκάκκην, εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, καὶ εἰς ἄλλα τινά· ἀλλ' ὅλα, ἴσως· καὶ μ' ὅλον τοῦτο τὸ μεταχειριζόμεθα περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ χόρτα, δαπανῶμεν θησαυροὺς, καὶ ἀφ' οὗ τὸ συνεθίσωμεν, τὸ ζητοῦμεν ἀφεύκτως· ἀρχόμεθα κατὰ μίμησιν, καὶ κατα-

ταντῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἕξεως· καὶ ὅταν μᾶς λείψῃ, τὸ ζητοῦμεν ὡς τροφὴν, ἢ ποτὸν ἀναγκαῖον· τοιοῦτο ζῶον εἶναι ὁ ἄνθρωπος!

ΚΑΠΝΟΚΟ'ΝΙΣ. Ἡ ἀκατάσχετος ὄρεξις τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὠδήγησε νὰ κοπανίσουν τὸ Καπνόχορτον εἰς κόνιν, καὶ νὰ τὴν ῥοφοῦν εἰς τὴν ῥίνα (μύτην), ὡς ἂν νὰ μὴ ἦτον ἀρκετὸν τὸ στόμα νὰ θρέψῃ τὸ ἄθλιον σῶμά μας, καὶ νὰ δαπανᾷ τὴν κατάστασίν μας, ζητῶν τροφὰς, καὶ ποτὰ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς ὑδρογείου σφαίρας, τὴν ὁποίαν περιφερόμεθα διὰ νὰ χορτάσωμεν τὴν κοπροφόρον κοιλίαν μας. Ἀλλὰ τί χρησιμεύει ἡ πολυλογία; ἡ Καπνοκόνις τώρα συνεθίσθη ἀπὸ μικροὺς καὶ μεγάλους, πτωχοὺς, καὶ πλουσίους ἄνδρας, καὶ αὐτὰς τὰς γυναῖκας, καὶ ἀναγκάζει τὴν ῥίνα νὰ καταστραλάζῃ ἀδιάκοπα, καὶ νὰ μολύνῃ τὰ ῥινόμαντρά μας, ἢ παντελῶς χωρὶς, ἢ μὲ ὀλιγώτατόν μας ὄφελος.

Οἱ Βασιλεῖς διὰ νὰ κολάσουν τὴν ματαίαν μας ὄρεξιν, ἀφ' οὗ δὲν ἠμπόρεσαν (καθὼς ἐδοκίμασαν οἱ Ὀθωμανοὶ Σουλτάνοι) νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἄχρηστον χρῆσιν τοῦ Καπνοχόρτου, τὸ ἐπεφόρτισαν μὲ βαρέα τελώνια· τὴν δὲ καπνοκόνιν οἰκειοποιηθέντες τὴν προσδιώρισαν εἰς Μονοπωλεῖα μὲ δικαίωμα ἀγοραζόμενον δι' ἐπιταγμάτων. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὸ ἐμπόριον εἰς καπνοκόνιν ὄντας ἐμποδισμένον, μόνον διὰ κλεψεμπορίου ἠμπορεῖ νὰ γένῃ, καὶ μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὴν Τουρκίαν γίνεται ἀρκετὸν, καὶ τὸ περισσότερον· διότι εἰς τὰ Μονοπωλεῖα δὲν εὑρίσκεται καλὴ, τὴν ὁποίαν ὁ κοινὸς λαὸς καὶ Βουρνοῦτι λέγουσιν ἀπὸ τοῦ Βευροῦν (ῥίν) καὶ Ὀτ, (τὸ χόρτον) συνθέσαντές την, ὡς ἂν νὰ ἔλεγον Ῥινόχορτον.

Τὸ καλὸν Καπνόχορτον τῆς Βιργινίας μὲ προετοιμασίας τινὰς τυλισσόμενον εἰς μακροὺς κυλίνδρους, καὶ περισφιγμένους μὲ σχοινίον λεπτὸν, πωλεῖται διὰ Καπνοκόνιν εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ Ὁλλάνδαν· ῥινιζόμενον ἔπειτα ὡς ξύλον, γίνεται κόνις χονδρὴ, ἡ ὁποία διὰ τοῦτο καὶ Ῥαπὲς ὀνομάζεται, ἤτοι ῥινισμένος.

Εἰς

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν κατασκευάζεται Καπνοκόνις λεπτοτάτη, κοκκινοκιτρίνη, καὶ ἀγοράζεται ἀκριβώτατα· εἰς τὴν Βενετίαν οἱ Μοναχοὶ τοῦ Μοναστηρίου τῆς Ἁγίας Ἰουστίνης κατεσκεύαζον μετρίως ψιλὴν, καὶ μαύρην πολυζήτητον Καπνοκόνιν, τῆς ὁποίας τὸν δεύτερον τόπον ἔχει ἡ γινομένη εἰς τοὺς Κορυφοὺς (τὴν Κέρκυραν).

Εἰς τὴν Δρυϊνάπολιν (Ἀργυρόκαστρον) τῆς Θεσπρωτίας κατασκευάζεται τὸ λεγόμενον Φοῦλι, ψιλὴ, καὶ καστανόχρους κόνις, καὶ αὐτὴ ἐγκρινομένη· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μαύρη χονδροτέρα, καὶ λεγομένη ἐψημένη, καθὼς καὶ εἰς τὸ Δυρράχιον τῆς Ἀλβανίας.

Εὐθυνὰς ὅμως Καπνοκόνεις κατασκευάζει ἡ Ἀγκώνα, ἡ Οὐγκαρία, τὸ Τριέστιον, καὶ αὐτὴ ἡ Ῥωσσία.

Τὸ δοκίμιον τῆς καλῆς Καπνοκόνεως στέκεται εἰς τὴν ῥίνα τῶν μεταχειριζομένων, καὶ ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω.

ΚΑΠΝΟΣΤΡΙΓΞ, τὴν ὁποίαν, καὶ Καπνοπάλαμον ἄλλος ἠμπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ, εἶναι τὸ Τουρκιστὶ λεγόμενον Τζιπῆκι (Ῥάδος), καὶ Ἰταλογαλλιστὶ Pipa, καὶ παρὰ τοῦ κοινοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος Συψίον, τὸ ὁποῖον ἐτυμολογούμενον ἀπὸ τοῦ ἔψω, δὲν εἶναι ἀχρεία λέξις· διότι συνενωμένα τὰ μέρη του ἐψήνουν τὸ Καπνόχορτον.

Συντίθεται δὲ ἡ Καπνοσύριγξ ἀπὸ τὴν τρυπημένην ῥάβδον, ἡ ὁποία καὶ Σύριγξ ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ κυρίως, ἀπὸ τὸ παραστόμιον (ἰμαμὲν), καὶ τὸ καμινίδιον· καὶ περὶ μὲν τῶν λοιπῶν Ἰδὲ ΠΑΡΑΣΤΟΜΙΟΝ, καὶ ΚΑΜΙΝΙΔΙΟΝ· περὶ δὲ τῆς ῥάβδου, ἢ σύριγκος λέγομεν ὅτι·

Ἐγκρίνονται εἰς τὴν Τουρκίαν αἱ μακραὶ μὲ ὀλίγους κόμβους, καὶ ἰσοπαχεῖς εἰς τὰ δύω ἄκρα κερασιαὶ, φερόμεναι ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Συρίαν, ὅπου βλαστάνουν χαμόθεν εἰς καταφύτους κήπους, καὶ κόπτονται ἐπὶ τοὔτου.

Ἑπομένως αἱ Ἰασμόῤῥαβδοι, ὡς μακραὶ, καὶ ὁμαλαὶ, ἀλλ' ὀλιγοβάστακτοι, καὶ ἀπὸ αὐτὰς φυτεύονται πολλαὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ εἶναι εὔθυναί.

Οἱ

Οἱ Μουσάδες λεγόμεναι ῥάβδοι μὲ μάυρην, καὶ ῥυτιδωμένην φλοιὰν γινόμεναι εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ἀλλ' ὀλίγαι, καὶ ὄχι πολὺ ζητημέναι.

Οἱ Γερμεσέδες, ἤτοι Χαμοδρύες, μὲ βαθυτέρου χρώματος φλοιὰν ἀπὸ τὸ Ἰασμίνον, καὶ βασταγερώτερον ξύλον, φέρονται σωρηδὸν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ πωλοῦνται εὐθυνώτατα. Ἡ Μολδαβία ἔχει πλῆθος ἀπὸ αὐτάς.

Ὅσαι κατασκευάζονται ἀπὸ τὰ κοινὰ ξύλα, καὶ τορνεύονται στρογγύλαι, εἶναι κατώτεραι, καὶ χωρὶς ὑπόληψιν, καὶ πωλοῦνται βαφόμεναι εἰς διάφορα χρώματα, καὶ τρέφουν πολλὰ ἐργαστήρια τῶν ἐργαζομένων αὐτὰ καὶ πωλούντων.

Τὰ Ἰνδικὰ Καλάμια γίνονται καλαὶ Καπνοσύριγκες, ἄγνωστοι εἰς ἡμᾶς· ὑάλιναι, καὶ πήλιναι γίνονται εἰς τὴν Εὐρώπην· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ κέρατα σύνθετοι μὲ τορνευμένον πυξὸν, καὶ καμπύλαι, κονται εἰς χρῆσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Γενῶν.

ΚΑΠΝΟ'Σ, ἢ κοινώτερον Καπνιὰ ἡ προσκολλουμένη μελανὴ ὕλη εἰς τοὺς τόπους, ἀπὸ τὺς ὁποίους περᾷ ὁ καπνὸς, ὡς τὰ Καπνοδοχεῖα, στόμια τῶν κλιβάνων, καὶ ἄλλα.

Διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Τυπογράφων βάλλουν εἰς λέβητας σιδηροῦς, καὶ χαλκίνους ῥητίνην ἐλάτης, τὴν ὁποίαν καίοντες ἐπάνω εἰς τὴν φωτίαν, συνάζουν παχὺν καπνὸν εἰς καπνοδοχεῖα ἐσφαλισμένα, καὶ περιτοιχωμένα μὲ πανία, εἰς τὰ ὁποῖα πολλὴ ἡ ὕλη τῦ καπνοῦ, καὶ ἔπειτα τεινασσομένη συνάζεται καὶ πωλεῖται εἰς βαρύλλια, ἢ καὶ μεταχειρίζεται παρὰ τῶν ἰδίων, ἂν ἦναι Τυπογράφοι, μὲ τὸ μίγμα Λινελαίου, ἢ ἁπλοῦ Ἐλαίου, καὶ Τερεβινθίνης.

Ἡ Καπνιὰ αὕτη ἀνάπτει εὔκολα, καὶ δὲν σβύει μὲ τὸ νερὸν, ἀλλὰ μὲ μοναχὸν τὸ σπέπασμα τοῦ ἀγγείου διὰ νὰ μὴ λαμβάνῃ ἀέρα, ἢ μὲ ἄχυρα, καὶ χόρτα βρεγμένα πατώμενα ἐπάνωθεν ἕως νὰ σβύσῃ.

ΚΑΠΟ'ΝΙΑ. Οἱ εὐνουχισμένοι ἀλεκτρυόνες, ἤτοι πε-

τει-

τεινοὶ, διὰ νὰ παχύνουν, καὶ νὰ στολίσουν τὰς τραπέζας τῶν μὲ ιστάνων. Ἡ Νῆσος Λῆμνος κάμνει πολλὰ, καὶ καλὰ· ομοίως ἡ Δακία.

ΚΑ'ΠΠΑ. Ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κάππη, καὶ Καππάτιον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ἔνδυμα γυναικεῖον, ὕφασμα ἀπὸ μαλλὶ προβάτων, καὶ ἀπὸ τρίχας αἰγῶν, γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος πρὸς χρῆσιν τῶν ἐντοπίων, καὶ πρὸς ἐμπόριον μὲ τὰ ξένα μέρη· εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μαῦρα, ἢ φυσικὰ καστανὰ, ἢ καὶ λευκά.

Τὰ αἴγεια τὰ μεταχειρίζονται οἱ ποιμένες, καὶ στρατιῶται διὰ ἐπανοφόρια, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὰ διαπερᾷ ἡ βροχή· γίνονται δὲ μὲ χειριδωτοὺς, καὶ χωρὶς· καὶ μὲ καλύπτραν, ἡ ὁποία εἶναι προσραμμένη, καὶ κρέμαται ἀπὸ τὸν τράχηλον εἰς τὰς πλάτας, καὶ ὅταν χρειασθῇ κομβώνεται, καὶ εἰς κωνικὸν σχῆμα σκεπάζει τὴν κεφαλήν.

Τὰ προβατομάλλινα ὑφαίνονται ἢ ἁπλᾶ, ἢ καὶ μὲ κροκίδας (φλώκους) ἀπὸ τὸ ἴδιον μάλλινον νῆμα, ἀλλ' ἑτερομάλλως ὑφασμένα· ἀμφότερα δὲ ῥάπτονται ἢ εἰς χλαίναν, ἤτοι χωρὶς χειριδωτοὺς καὶ καλύπτραν, καὶ φοροῦνται ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐπίζωσμένα ἐνδύματα· ἢ εἰς ἐφεστρίδια, μὲ χειριδωτοὺς, καὶ καλύπτραν, ἢ καὶ χωρὶς καλύπτραν, καὶ πάλιν ἢ μέχρι γονάτων, ἢ μέχρι ζώνης γίνονται καὶ χλαῖναι, καὶ ἐφεστρίδες. Μὲ τὸ ἔνδυμα τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἀπολουθοῦν τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, καὶ περιφρονοῦν τὰς διφθέρας, καὶ τὴν χρῆσίν των.

Οἱ Ἀλβανίται κάτοικοι τῆς Ἠπείρου, ἐνδύονται κάππας πλουσιοστολίστους μὲ χρυσᾶ συρίτια, καὶ ἑτερόμαλλα μεταξωτὰ ἐπενδυμένας εἰς τὰ ὠτία τῶν ὡμοπλατῶν· αἱ πολλαὶ δὲ ἐξοδεύονται εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Στρατιωτικὸν, καὶ εἰς ὅλον τὸ Ναυτικὸν τῆς Μεσογείου Θαλάσσης.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι μεγάλη Συντεχνία τῶν Καππορράπτων, οἱ ὁποῖοι καὶ Ἀβατζῆδες ἀπὸ τὸ

Α-

Α'βᾶ Τουρκιστὶ (τῆς χωρὶς κρικίδος Κάππας) ὀνομάζονται. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἡ Συντεχνία τῶν Καποῤῥαπτῶν κάμνει μέγα ἐμπόριον μὲ τὴν Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Ἀσίαν. Εἰς τὰ Ἰωάννινα οἱ ἐπαρχιῶται Καλαῤῥῦται ἐμπορεύονται, καὶ ἐγκατοικοῦσιν εἰς τὴν Μάλταν, Λιβόρνον, Βενετίαν, καὶ Ἱσπανίαν μόνον μὲ τὰς Κάππας. Φαίνονται Κάπται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, Θεσσαλίαν, καὶ Ἤπειρον: ἀλλ' αἱ καλήτεραι, καὶ περισσότεραι γίνονται εἰς τὴν Ζαγορὰν τῆς Μαγνησίας.

ΚΑ'ΠΠΑΡΙΣ. Καρπὸς στρογγύλος, καὶ πράσινος, χόρτου βλαστάνοντος εἰς γῆν πετρώδη ὑψούμενον 7, ἢ 8 πόδας, πλατυνομένου μὲ κλόνους ἀκανθώδεις, φλοιὰν ὑκκωθίνην, φύλλα μεγάλα, στερεὰ, νευρώδη, ῥυτιδωμένα, καὶ ξηρὰ, καὶ ἄνθος μὲ 4 φυλλίδια.

Ἡ Κάππαρις μὲ ὄξάλμην φυλαττωμένη πωλεῖται διὰ τὰς τραπέζας τῶν τρυφηλῶν, καὶ συνεψύνεται μὲ πολλὰ ἀρτύματα. Ἡ Κωνσταντινούπολις τὴν λαμβάνει εὐθυνὴν ἀπὸ τὴν Σίφνον. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐκδίδει πολλὴν, καὶ πολλὰ ἄλλα παράλια, καὶ Νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους.

ΚΑΡΑ'ΒΙ. Μηχανὴ κατασκευασμένη ἀπὸ ξύλα καρφωμένα, καὶ συνενωμένα μὲ σιδηρᾶ καὶ ξύλινα καρφία, ἐπιτηδεία διὰ νὰ ἐπιπλέῃ εἰς τὰ νερὰ, καὶ κινουμένη ἀπὸ πανία δεμένα εἰς τὰ κατάρτιά της, καὶ εὐθυδρομουμένη μὲ τὸ πηδάλιον, ἤτοι Τιμόνι.

Καράβι Πολεμικὸν ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει μόνον διὰ πόλεμον μιᾶς Ἐπικρατείας πρὸς ἄλλην.

Καράβι Ἐμπορικὸν, τὸ χρησιμεῦον διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος.

Καράβι Πειρατικὸν, καὶ Ληστρικὸν τὸ ἐνωπλισμένον ἀπὸ πειράτας, καὶ λῃστὰς, χωρὶς ἄδειαν Βασιλικὴν, διὰ νὰ ἁρπάξῃ ἐμπορικὰ πλοῖα, νὰ γυμνώσῃ, καὶ λεηλατήσῃ Νήσους, καὶ παράλια, κ. τ. λ.

Καράβι Ἁλιευτικὸν, τὸ χρήσιμον εἰς τὸ μέγα

ὀψάρευμα τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὅσα σκάφη ἐπιπλέουν εἰς τὸ γερὸν μὲ κωπία συρόμενα, ὅσον μεγάλα καὶ ἂν ἦναι, ἂς ὀνομασθοῦν Πλοῖα ἁπλῶς, καὶ ὄχι Καράβια.

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ Ἐμπορίου, καὶ περὶ ἐμπορικῶν καραβίων ὁ λόγος, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαιότατα εἰς τὸ μέγα, καὶ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, καθὼς εἰς τὰς Εἰσαγωγὰς εἴπομεν, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἐκθέσωμεν ὅσα μᾶς συγχωρεῖ ὁ καιρὸς περὶ ταύτης τῆς ἀναγκαιοτάτης μηχανῆς διὰ τὸ Ἐμπόριον.

Ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, τῆς διαφορᾶς τῶν πανίων, τῆς μεταχειρίσεως, καὶ ἄλλων αἰτιῶν, ἔλαβον καὶ τὰς διαφόρους διακριτικὰς ὀνομασίας τὰ ἐμπορικὰ Φορτηγὰ Καράβια, ὥστε εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας, καὶ κατὰ τὰς γλώσσας τῶν Ἐθνῶν εὑρίσκονται πάμπολλοι ὀνομασίαι, τὰς ὁποίας διὰ νὰ ἦναι διακριτικαὶ ἀναγκάζομαι νὰ φυλάξω, καὶ νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὰς πεντηκοντόρειες, καὶ τριήρεις τῶν Παλαιῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρὸν δὲν εὑρίσκονται, ἀλλ' οὔτε γνωρίζεται ὁ τρόπος τῆς θέσεως, καὶ μεταχειρίσεως τῶν πολλῶν ἐκείνων κωπίων, τὰ ὁποῖα ἔδιδον τὰ ὀνόματα.

Ναῦς (Nave) κυριολεκτεῖται τὸ τρικάταρτον μέγα καράβι μὲ καθίσματα, ἤτοι κόφφας, εἰς τὰ κατάρτια.

Πολάκα, αὐτὸ τὸ τρικάταρτον, ἀλλὰ χωρὶς καθίσματα· τοῦτο καὶ Σαΐτια, ἀπὸ τοῦ Σεχτιγιὲ Τουρκικοῦ λέγεται παρὰ τῶν ὁμογενῶν Ἀρχιπελαγιτῶν.

Βριγαντίνον, καὶ Βρίκιον, τὸ δικάταρτον μὲ καθίσματα, ἢ χωρίς.

Κόττερον, τὸ ἔχον ἓν μέγα κατάρτι μὲ κάθισμα.

Μαρτίγος, τὸ ἔχον ὁμοίως ἓν μέγα κατάρτι χωρὶς κάθισμα.

Τὰ Καράβια ταῦτα ἔχουν τὴν πρύμναν μὲ κοιτῶνα εὐρύχωρον κατὰ τὸ ἀνάλογον μέγεθός των, καὶ τὴν πρῶραν ἐκτεινομένην μὲ μακρὺ κατάρτι δίπλα βαλμένον, (τὸ ὁποῖον καὶ ἔμβολον λέγεται) τὸ δὲ κοῖλον τοῦ σώματος μὲ στῆθος εἰς τὴν θάλασσαν· ὅσα δὲ ἐκ τούτων ἔχουν τὸ κοίλωμα ὀλίγον, καὶ ἐπίπεδον σχεδὸν

δὸν διὰ νὰ εἰσπλέουν εἰς ποταμοὺς, καὶ ῥιχὰς θαλάσσας, ἤτοι ἀβαθεῖς, ὀνομάζονται παρὰ τῶν Ῥώσσων τὸ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου μόνον γίνονται, καὶ μεταχειρίζονται, Λότκαι.

Καράβια ἴδια τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Λότκα, τὸ ἄνω εἰρημένον.

Τομπάζι, ὁμοίως ἀβαθὲς μὲ ἓν κατάρτιον.

Σάϊκα, μὲ ἓν κατάρτι, καὶ μικρὸν πρυμνήσιον, πλατεῖα, καὶ ὑψηλή.

Τζεμπέρι, μὲ ἓν κατάρτι κλίνον πρὸς τὴν πρώραν, καὶ σύνθετον ἀπὸ τετράγωνα ξύλα.

Βεστζιφτὲς, μὲ δύω κατάρτια, φέροντα ἀνὰ δύω καρχήσια, ἤτοι ἀντένας.

Τρικαταρτίνα, ἡ ἔχουσα τρία κατάρτια Σάϊκα.

Τζεκτιρμὲς, μὲ ἓν κατάρτι, καὶ ἀντένα, εἶδος Βεστζιφτὲ, ἀλλὰ μὲ περισσότερον στῆθος.

Καράβια τοῦ Ἀρχιπελάγους.

Ταρτάνα, μὲ χαμηλὴν πρώραν, καὶ πρύμναν μὲ ἓν πανὶ γωνιῳδὲς.

Λεῦκα, μὲ κατάρτι κλίνον πρὸς τὴν πρώραν, καλοθάλασσον, ἀλλὰ χρειάζεται περισσοτέρους ναύτας.

Χελιδονόπτερον, Κιρλαγκὶτζ, μὲ δύω καρχήσια, ὡς πτερά.

Σακκολέβα, εἶδος Λεύκας, μὲ πρώραν περισσότερον κυρτὴν πρὸς τὰ ἔσω.

Γολέττα, μὲ δύω κατάρτια, καὶ ἓν πανὶ ἀναβοκατεβαζόμενον μὲ τὸ καρχήσιον.

Καράβια τοῦ Ἀδριατικοῦ Κόλπου.

Τραβάκολον, μὲ δύω ἁπλᾶ κατάρτια, καὶ τὰ πανία καταβαζόμενα ὁμοῦ μὲ τὰ ἐξάρτια.

Πι-

Πιελέγον, μικρότερον.

ΚΑΡΑΒΟΠΑΝΑ, τὰ ὁποῖα καὶ Καννα βόπανα ἠμπορεῖτινας νὰ ὀνομάσῃ, πανία χονδρὰ ἀπὸ καννάβι χρήσιμα διὰ τὰ παράβια. Ἡ Εὐρώπη ὑφαίνει διὰ τὰς χρείας της, ἡ Ῥωσσία ὁμοίως, ἀλλὰ καὶ περισσότερα διὰ τὸ ἐμπόριον ὀνομαζόμενα Ῥεβεντζίκια. Ἰδὲ ταῦτα.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει ἐκεῖθεν διὰ χρῆσίν της, καὶ τῆς Ἐπικρατείας. Ὑφαίνονται καὶ Βαμβακερὰ καραβόπανα, ἢ καὶ μικτὰ, ἤτοι μὲ στημόνι Καννάβι, καὶ ὑφάδι βαμβάκι, καὶ εἶναι ἐλαφρότερα, καὶ εὔχρηστα εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ διὰ τὰ παράβια τῶν Γ'δριωτῶν, καὶ διὰ τὰ μικρά. Ἰδὲ ΠΑΝΙ'Α.

ΚΑΡΑΒΟΓΙΑ', Βιτριόλον. Ἰδὲ ΧΑ'ΛΚΑΝΘΟΣ.

ΚΑ'ΡΒΩΝΑ. Ἰδὲ "ΑΝΘΡΑΞ.

ΚΑΡΔΑ'ΜΩΜΟΝ. Δένδρον, καὶ καρπὸς ἀρωματικώτατος, χρήσιμος εἰς τὴν Ἰατρικήν· εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν. Μέγα, τοῦ ὁποίου τὸ σύκον εἶναι ὁλοκόκκινον, καὶ ἐμπεριέχει τὸν καρπὸν, ὡς πιπέρι, τρίγωνον κοκκινωπὸν ἔξω, καὶ λευκὸν ἔσω· πικρόξινον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ ὡραίαν μυρωδίαν, μάλιστα ὅταν ἦναι νωπόν. Μεσαῖον, τότε οἱ λοβοὶ εἶναι τρίγωνοι, καὶ μακρεῖς δύω δάκτυλα, ὁ δὲ καρπὸς ὁμοίως τρίγωνος, καὶ τὸ δένδρον μικρὸν, καὶ προσέρπον κατὰ γῆς. Μικρὸν, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται μόνον εἰς τὸ Μαλαβάρον, κατὰ τὸ Βασίλειον τοῦ Καρανώρου· εἰς τὰς τριγώνους καὶ τούτου λοβοὺς μικροὺς, καὶ σταφυλοὺς ἐμπεριέχεται ψιλώτατον ὡς ἀλεῦρι, ἀλλὰ σκληρὸν, τὸ Καρδάμωμον, τὸ ὁποῖον καταδαπανᾶται σχεδὸν ὅλον εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου οἱ ἐντόπιοι τὸ στοχάζονται ἀναγκαῖον διὰ νὰ κάμῃ εὔπεπτον, καὶ νόστιμον τὸ ῥύζι των. Φέρεται ὀλίγον διὰ ἰατρικὸν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΚΑΡΑΚΟΥΛΑ'ΚΙ. Πάρδαλις τῆς Ἀμερικῆς. Ἰδὲ ΠΑ'ΡΔΑΛΙΣ, καὶ ΛΥ'ΓΞ.

ΚΑΡΑ'ΝΝΑ. Κόμμι σπανιώτατον φερόμενον ἀπὸ τὴν Νέαν Ἱσπανίαν, ἀποστάζον ἀπὸ εἶδος δάφνης. Τὸ νωπὸν εἶναι λευκὸν, ἀλλὰ παλαιούμενον καταντᾷ σταφυ-

ρὸν

ρὸν ὑποπράσινον· καλὸν εἶναι τὸ μαλακὸν ὡς τὰ ἔμπλαστρα ἡμίψητα, καὶ εὐῶδες· ἐπιτιθέμενον εἰς τὴν κεφαλὴν πάυει τὰς κεφαλαλγίας, καθὼς καὶ τοὺς πόους τῶν στρεβλωμένων ἁρμῶν· ἐπαινεῖται πολὺ παρὰ τῶν Ἰατρῶν, καὶ εἶναι ἀκριβόν.

ΚΑΡΩΤΟΝ. Καπνὸς παρεσκευασμένος, καὶ κυλινδρικῶς τυλιγμένος, ὥστε τριβόμενος μὲ τὸ ῥινίον νὰ γέρῃ κόνις κιποτιαή. Ἰδὲ ΚΑΠΝΟΚΟΝΙΣ.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ. Ὀστρακόδερμα θαλάσσιον, καὶ ποτάμιον· εἰς τὸ τελευταῖον εὑρίσκονται λιθιάσεις, τὰς ὁποίας καρκινόμματα οἱ Ἰατροὶ λέγουσι, καὶ μεταχειρίζονται εἰς πολλὰ πάθη, μάλιστα εἰς καθαρισμὸν τοῦ αἵματος, καὶ παῦσιν τοῦ ἐμετοῦ.

ΚΑΡΠΕΤΑΙ. Ὑφάσματα χονδρὰ, καὶ ἐπιμήκη, χρήσιμα διὰ σπέπασμα, ἐπειδὴ εἶναι μάλλινα, καὶ μὲ ἀρκετὴν τρίχα πτιλωμένην εἰς τὰ Νεροτριβεῖα. Γίνονται δὲ ἀραδωταὶ, καὶ ποικίλαι, ὀνομαζόμεναι καὶ ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ ὑφάσματός των Ἀμπολαι. Ἡ Ἰάμπολις, καὶ ἡ πλησιόχωρος αὐτῇ Σιλίμνος, καὶ ὅλη ἡ Μαισία ὑφαίνει ἀρκετὰς, καὶ ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον.

Ὑφαίνονται καὶ ἀλλαχοῦ διὰ χρῆσιν τῶν ἐγματείνων, μάλιστα ὅπου εἰς τὴν Ἑλλάδα εὑρίσκονται πόιμνια, καὶ ποιμένες· καὶ αἱ κατωτεραι χρησιμεύουν εἰς περιτύλιγμα τῶν Βαλλῶν μὲ πραγματείας, καθὼς καὶ τῶν Κιβωτίων· ὀνομάζονται ἐκεῖ Βελένσαι, καὶ ὅλαι πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι.

ΚΑΡΠΟΒΑΛΣΑΜΟΝ. Ὁ καρπὸς τοῦ Βαλσαμοδένδρου, ἄχρηστος εἰς τὴν Ἰατρικήν. Ἰδὲ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

ΚΑΡΣΑΚΙ. Ἴσως ἀπὸ τὸ Ὀρσάκι, ἤτοι Ἀρκτίδιον, ζῶον τῆς Σιβηρίας, εἶδος μικρότερον Ἀλώπεκος, κοκκινωπὸν, μὲ λευκὴν κοιλίαν. Ἡ διφθέρα τιμᾶται, καὶ χρησιμεύει, ὡς τὰ λοιπὰ τοιαῦτα δέρματα, διὰ διφθερένδυμα τῶν τὰ μακρὰ ἐνδυομένων. Ἀπὸ τὴν Λειψίαν φέρονται κοκκινωπότερα, καὶ ἀκριβώτερα. Γίνονται ἀπὸ αὐτὸ τρία εἴδη διφθερῶν, Καρσανοκοιλία, Καρσανορράχη, καὶ Λευκοκαρσάκι (Ἀσπράδα.)

ΚΑ-

ΚΑΡΥΔΙΑ'. Δένδρον ἥμερον γνωστὸν, μέγα, καὶ ὄλον χρήσιμον εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὸ καρύδι εἶναι ὁ καρπός τε, ὁ ὁποῖος, ὢν ἀκόμη πράσινος, καὶ νωπὸς, γίνεται Ζαχαρωτὸν γλυκύ· ὥριμος δὲ, φυλάττεται καὶ διὰ τὸν χειμῶνα, μάλιστα διὰ τὰς νηστείας.

Ἀπὸ αὐτὸν ἐκβαίνει καὶ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον καρυδέλαιον συνθετικῶς λέγομεν, χρήσιμον διὰ τοὺς ζωγράφους, τυπογράφους, καὶ πολλοὺς ἄλλους τεχνίτας· ὁμοίως καὶ διὰ κάυσιμον εἰς λύχνους, τηγανητὰ, καὶ εἰς τὰς πληγάς. Ἐκβάλλεται μὲ τὸν μύλον, ὡς τὸ τῆς Ἐλαίας ἔλαιον, καὶ μὲ τὴν φωτίαν, ὡς τὸ Ἀμυγδαλέλαιον, ὅταν χρειάζεται ὀλίγον.

Αἱ λεπτόταται ῥίζαι τῆς Καρυδιᾶς, ἡ φλοιὰ, τὰ φύλλα, τὸ ἄνθος, καὶ αὐτὸ τὸ ἐξωτερικὸν κέλυφος τοῦ καρύου, χρησιμεύει εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὸ αἰθὸν, ἤτοι ξανθόμαυρον χρῶμα· τὸ ξύλον του πριονιζόμενον εἰς σανίδας, ἢ στύλους, χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν διαφόρων ξυλίνων σκευῶν, καὶ ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων.

Κάρυα, ὀνομάζονται διάφοροι καρποὶ δένδρων· ὡς Ε'μετικὸν, τὸ ὁποῖον γίνεται εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Σεϊλάνην, καὶ διαφόρους Ἰνδικὰς Νήσους· στρογγύλον, καὶ ὑπόπλατυ, σταχτόμαυρον, καὶ ἰουλῶδες ἀπέξω, καὶ εἰς διάφορα χρώματα, ἤτοι λευκὸν, κίτρινον, ἢ καὶ καστανὸν ἀπὸ μέσα· χρήσιμον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς ἱδρωτικὸν, ἀντιθερμαντικὸν, καὶ διουρητικὸν, φαρμακερὸν διὰ τὰ ζῶα, ἀλλ' ὄχι διὰ τὸν ἄνθρωπον.

ΚΑ'ΡΤΟΝ ΙΝΔΙΚΟ'Ν. Ἰδὲ ΚΟ'ΚΚΟΣ, Μοσχοκάρυον, καὶ ἄλλα, ὡς εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

ΚΑΡΤΟ'ΦΥΛΛΟΝ. Ἰδὲ ΜΟΣΧΟΚΑ'ΡΦΙ.

ΚΑΡΦΙ'ΟΝ. Μικρὸν κομμάτι ἀπὸ μέταλλον, μακρὺ, καὶ μυτερὸν ἀπὸ τὸ ἕν, καὶ μὲ κεφάλι πλατὺ, καὶ διαφόρων σχημάτων ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀναγκαῖον διὰ νὰ καρφώσῃ, ἤτοι συνενώσῃ διάφορα ξύλα, καὶ ἄλλα πράγματα· ἢ καὶ νὰ στολίσῃ, ἢ κρεμάσῃ τινὰς πρᾶγμάτι. Μέταλλα διὰ καρφία εἶναι σίδηρον, χρυσὸς, ἄργυρος, καὶ ὀρείχαλκος· κατασκευάζονται δὲ τὰ μὲν σι-

δη-

δηρᾶ, τὰ ὁποῖα εἶναι πολύχρηστα, καὶ ἀναγκαιότατα εἰς τὴν Τεκτονικὴν, καὶ Ναυπηγίαν, σφυρήλατα, ἤτοι σφυριστά· τὰ δὲ λοιπὰ χυτὰ, καὶ σφυριστά.

Εἰς σιδηρᾶ καρφία γίνεται μέγα ἐμπόριον, καὶ ἡ Τουρκία λαμβάνει πολλὰ εἰς καιρὸν εἰρήνης ἀπὸ τὴν Ὁλλάνδαν, Τριέστι, καὶ ὀλίγα τώρα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν. Ὅλα αὐτὰ πωλοῦνται μὲ τὸ ζύγι, καὶ ὅσον εἶναι ψιλώτερα, ἄλλο τόσον εἶναι καὶ ἀκριβώτερα.

Προτιμῶνται τὰ Ὁλλανδικὰ, καὶ ὀλίγον κατώτερα εἶναι τὰ τοῦ Τριεστίου, καὶ τῆς Ῥωσσίας· ἔχουν δὲ διάφορα ὀνόματα κατὰ τὴν μεταχείρισιν διὰ τὴν ὁποίαν γίνονται, καὶ κατὰ τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον βαναυσουργοῦνται.

Κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰς τὸν τόπον τὰ μεγάλα, τὰ ἀγκιστρωτὰ, καὶ ἄλλα παντοειδῆ κατὰ τὴν χρείαν.

Τὰ ὀρειχάλκινα μικρὰ, ἢ καὶ σιδηρᾶ μὲ ὀρειχάλκινον κεφάλι, φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ μέτρον.

Καρφία διὰ πετάλωμα ζώων, κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον δύω εἰδῶν· τὰ μὲν διὰ τὸ καλοκαίρι μὲ μικρὸν κωνικὸν κεφάλι, τὰ δὲ διὰ τοὺς πάγους, μὲ μακρὺ, καὶ ἀγκυλωτὸν κεφάλι· πεταλώνονται ἀπὸ τὰ ζῶα τὰ μονόχηλα, ὡς ἵππος, ἡμίονος, καὶ ὄνος· καὶ ἀπὸ τὰ δίχηλα εἰς μερικοὺς τόπους τὰ βουβάλια, καὶ οἱ βόες.

ΚΑΡΦΟΒΕΛΟ'ΝΗ. Μικρὰ, ὀρειχαλκίνη βελόνη, γανωμένη μὲ στρογγύλον κεφάλι εἰς τὸ ἓν μέρος, χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ καρφώσουν, μάλιστα αἱ γυναῖκες τὰ διάφορα κεφαλοδέσμιά των, καὶ ἄλλα ἐνδύματά των.

Γίνονται Καρφοβελόναι καὶ ἀπὸ σίδηρον, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀγκύλωμά των εἶναι βλαπτικὸν, ἐμποδίζεται ἡ κατασκευή των εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Καλὴ Καρφοβελόνη εἶναι ὅταν ὁ ὀρείχαλκος δὲν λυγίζῃ εὔκολα, καὶ ἔχῃ τὸ χρῶμά της καλὰ γανωμένον, καὶ τὸ κεφάλι της καλὰ στρογγύλον διὰ νὰ μὴ ἀγκυλώνῃ. Τὸ καλήτερον ὀρειχάλκινον σύρμα διὰ Καρφοβελό-

λόνας γίνεται εἰς τὴν Συρκίαν, μάλιστα εἰς τὴν Στοκχόλμην, καὶ ἡ Γαλλία ἐκεῖθεν τὸ λαμβάνει.

Αἱ Ἀγγλικαὶ Καρφοβελόναι ἐγκρίνονται διὰ τὴν ἐντέλειάν των· ἡ πώλησις τῶν Καρφοβελονῶν γίνεται εἰς φακέλλους (πακέτα) ἀπὸ 6,000, καὶ ἡ χιλιὰς ὑποδιαιρεῖται εἰς 10 ἑκατοστύας, προδιγραμμένας εἰς τὸ μέσον τοῦ χαρτίου εἰς δύω πεντακοσιοστύας, αἱ δ' ἑκατοστύες εἰς πεντηκοστύας, καὶ αὗται εἰς δεκάδας.

Τὸ χαρτὶ τρυπᾶται μὲ εἶδος πτερνίου σιδηροῦ ἔχοντος ἰσάριθμα ὀδόντια, καὶ οὕτω διαχωρισμένα, ὥστε οἱ τεχνῖται τὰς ἀραδιάζουν μὲ εὐκολίαν, καὶ χωρὶς ἀνάγκην νὰ τὰς μετρήσουν.

Διὰ νὰ γνωρίζηται τὸ μέγεθός των σημειοῦται ἀπὸ ἀριθμοὺς 3. 4. 5. καὶ ἕως τῶν 14 λέγονται μικραί· μετὰ ταῦτα λέγονται μεγάλαι, καὶ σημειοῦνται μὲ ἀριθμοὺς ἀρτίους, ἤτοι 16. 18, 20. κ. τ. λ.

Ὁ φάκελλος περιζώνεται μὲ στενὸν χαρτίον, τοῦ ὁποίου αἱ ἄκραι καρφώνονται μὲ Καρφοβελόνην χρησιμεύουσαν καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διὰ παράδειγμα τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐμπεριεχομένων.

Ὅτι δὲ ἡ κατασκευὴ τῶν Καρφοβελονῶν χρειάζεται πολυχειρίαν, ὡς τῶν βελονῶν, καθὼς εἴπομεν, καὶ εἰς τὰ προοίμια, εἶναι φανερόν.

Τὸ γάνωμα τῶν καλῶν γίνεται μὲ κασσίτερον τιτανωμένον, καὶ μὲ πέταλα ἀργυρᾶ· τῶν δὲ κατωτέρων μὲ μίγμα, κασσιτέρου, μολύβδου, καὶ ὑδραργύρου· ἀλλὰ τούτων ἡ λευκότης εἶναι ἀμυδροτέρα, καὶ τὸ ἀγκύλωμα βλαπτικόν.

Ἡ Τουρκία λαμβάνει πολλὰς, καὶ κατωτέρας ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ ὀλίγας ἀπὸ τὰς καλὰς Ἀγγλικάς.

ΚΑΣΣΙΑ. Ἰατρικὸν γνωστὸν, χρήσιμον διὰ ἐλαφρὰν ἐκκόπρωσιν, καρποφορούμενον εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ δένδρον ὑψηλότατον, μὲ φλοιὰν στακτηρὰν, ξύλον σκληρὸν μαῦρον, ὡς τὸν ἔβενον περὶ τὴν ἐντερώνην, καὶ κιτρινωπὸν ὑπὸ τὴν φλοιάν· φύλλα πλατέα πράσινα, ἄνθη κιτρινωπὰ, καὶ καρπὸν τὸ ἰατρικὸν τοῦτο, συνιστάμενον

εἰς μακρὺν λοβὸν καστανόχρουν, ὁ ὁποῖος ὅταν ὡριμάσῃ γεμίζει ἀπὸ μυελὸν μαῦρον ὑπόγλυκυν, διαιρούμενον εἰς οἰκίσκους, καὶ ἐμπεριέχοντα σκληρὸν, καὶ εἰς σχῆμα καρδίας κόκκον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον (Cassia fistula Alexandrina) ὅπου τὸ δένδρον ἔχει τὰ αὐτὰ γνωρίσματα, γίνεται ἀκόμη ὑψηλότερον, καὶ ὁ καρπὸς μικρότερος, ἀλλ' εἶναι ἐξαίρετος.

Εἰς τὴν Βρασσιλλίαν (Cassia fistula Brasiliana) ὅπου καρποφορεῖται ἀπὸ δένδρον μέγα, καὶ εἰς λοβοὺς χονδροτέρους ἀπὸ τὰς εἰρημένας· πλὴν σπανίως φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς (Cannifico) τὸ δένδρον καρποφορεῖ δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ εἶναι ὁμοίως μέγα, καὶ ὁ καρπὸς, ὅτι οἱ λοβοὶ γίνονται ὡς δεμάτια κηρίων ἀπὸ 12 ἕως 20 ὁμοῦ· ἡ ὡριμότης των γνωρίζεται ἀπὸ τὸ μαύρισμά των.

Κασσίας καλῆς γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι εἰς χονδρὰς ῥάβδους, βαρείας, μὲ χρῶμα καστανόμαυρον ἔξωθεν, καὶ λευκὸν ἔσωθεν τῆς ἐπιδερμίδος· ὁ δὲ μυελὸς μαῦρος, μὲ χροῦδι, γλυκὺς, καὶ ζαχαρώδης, νὰ μὴ σαλεύῃ ὁ σπόρος ἔσωθεν, καὶ νὰ μὴ ἦναι μήτε ὁρισμὺς, μήτε εὐρωτιῶν, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ χρήσιμος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ εὐθὺς μετὰ τὸ ἔκβαλμα ἀπὸ τὸν λοβόν.

Κασσία Καρυοφυλλωτὴ (Cassia Garofanata) εἶναι φλοιὰ ὡς τὸ κινάμωμον, καὶ τόσον θερμὴ, καὶ εὐώδης, ὥστε καίει ἀρκετὰ τὴν γλῶσσαν γευομένη. Εἰς τὰς Ἰνδίας τὸ δένδρον της ὀνομάζεται Καννάγκα, καὶ εἶναι μέγα, καὶ ὑψηλὸν, χονδρὸν, καὶ μαῦρον· ἡ φλοιὰ αὐτη ἔχει τὰς ἐνεργείας τοῦ Μοσχοκαρφίου. Οἱ Ἕλληνες, καὶ Ἄραβες δὲν τὴν ἐγνώριζον. (Ἐγκυκλ. καὶ Γεωφροᾶς.)

Κασσία Σκληρά. Κατὰ τὸν Διοσκυρίδην, ἢ Ξυλώδης κατὰ τοὺς Λατίνους (Cassia lignea) εἶδος Κιναμώμου, ἡ φλοιὰ ὁμοιάζουσα μὲ τὸ ἀληθινὸν κιννάμω-

μωμον· εἶναι δὲ τὸ αὐτὸ δένδρον. Πλὴν ἡ Κασσία γίνεται εἰς τὸ Μαλαβάρον, δι' ὃ λέγεται καὶ Μαλαβαρικὸν Κινναμωμον, καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο εἰς τὴν Σεϊλάνην. Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν ὡς ἀλεξιφάρμακον, καὶ στομαχικὸν, καὶ ἐμφρακτικόν. (Ἐγκυκλ.)

ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΣ, τὸ Τουρκιστὶ Καλάγι· μέταλλον λευκὸν, καὶ εὐδιάλυτον, σύνθετον κατὰ τοὺς Χυμικοὺς ἀπὸ ἄργυρον, καὶ μόλυβδον, καὶ τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἔχον εἰς τὴν στερεότητα· διὰ τοῦτο εὑρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου, καθὼς καὶ εἰς τὰ τοῦ μολύβδου· ἔχει δὲ καὶ ἴδια, τὰ ὁποῖα εἶναι δυσκολοδούλευτα διὰ τὴν πολλὴν βαθύτητά των, διὰ τὴν πολλὴν σκληρότητα τῶν λίθων μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται αἱ μεταλλικαὶ φλέβες, καὶ τὴν ἀπαλὴν, βρωμερὰν, καὶ νοσώδη γῆν τοῦ μεταλλείου· ὥστε οἱ μεταλλουργοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐργασθοῦν περισσότερον ἀπὸ 4 ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Χωνεύεται ἡ μεταλλικὴ ὕλη τοῦ Κασσιτέρου εἰς τὸν ἑξῆς τρόπον· μὲ βαρείας σιδηρᾶς σφύρας σπάνουν τὰς πέτρας, καὶ ἔπειτα μὲ τὰς σφύρας τὲ ἐπίτηδες μύλου τὰς κομματιάζων λεπτότερα, ἔπειτα τὰς ἐψήνων εἰς σιδηρᾶ ἀγγεῖα, καὶ καταντῶν ψιλὴ κόνις, τὴν ὁποίαν πλύνοντες καθαρίζων ἀπὸ τὸ χῶμα, καὶ ἡ μένουσα ὕλη ὀνομάζεται μεταλλυργικῶς Κασσίτερος Μέλας, ὁ ὁποῖος διὰ ν' ἀποτελεσθῇ λευκὸς χωνεύεται μὲ συνεχὲς πῦρ ἀνθράκων ξυλίνων, καὶ φυσητῆρας ἀσκοὺς μεγάλους κινουμένους μηχανικῶς μὲ τὸ νερὸν, καὶ διαλυόμενος χύνεται εἰς πρόπλάσματα, καθὼς τὸν βλέπομεν φερόμενον εἰς τὰ μέρη μας.

Διὰ τὴν πλουσιότητα τῶν μεταλλείων τῆς Ἀγγλικῆς Κορνουαλίας, (Cornouailles) ἐπωνομάσθη ἡ Νῆσος Κασσιτερὶς, καὶ ἀπὸ 2 ὀκάδας μέλανα καθαρίζεται μία ὀκὰ λευκὸς Κασσίτερος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ῥιπτόμενον ἰὸν (σκωρίαν) ἠμπορεῖ ἀκόμη νὰ καθαρισθῇ Κασσίτερος, κατὰ τὴν ποιότητα τῦ Γερμανικῦ· τόσον καλὸς εἶναι ὁ Κασσίτερος τῆς Ἀγγλίας!

Διὰ

Διὰ τῆς Χυμικῆς ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸν Κασσίτερον τὰ τρία ταῦτα·

Ἄλας Λευκότατον, μετὰ τὸ τιτάνωμα τῦ Κασσιτέρυ χύνουν ὀξεῖδι διασταλαγμένον, τὸ βράζυν, καὶ ἀφήνοντές το εἰς ψυχρὸν τόπον, ἀποτελεῖται τὸ Κασσιτερινὸν Ἄλας.

Ἄνθος, τῦτο εἶναι εἶδος κοσμητικῦ λευκῦ γινόμενον μὲ Κασσίτερον, καὶ Ἀμμωνιακὸν ἅλας διὰ τῆς Χυμικῆς ὑψώσεως, ἢ καὶ μὲ Νίτρον καθαρισμένον.

Διαφορητικὸν, ὁ Ἀγγλικὸς καθαρὸς Κασσίτερος λυόμενος πρότερον μὲ τὴν ὑπόστασιν τῦ Ἀντιμονίυ, καὶ ἀμφότερα ὁμοίως μὲ Νίτρον· τὸ γινόμενον πλύνεται πολλάκις, καὶ μένει κόνις ὠφελιμωτάτη εἰς πολλὰ δυσίατα πάθη.

Κασσίτερος Καθρεπτικὸς ὀνομάζεται τὸ Βισμῦθον, καὶ ἰδὲ τῦτο τὸ Ἄρθρον.

Ἀπὸ τὰ Ἀγγλικὰ μεταλλεῖα πωλεῖται ὁ Κασσίτερος εἰς μεγάλους ψωμοὺς 2 καὶ 3 κανταρίων, καὶ εἰς μικρὰς ἀπὸ 1 ἕως 10 ὀκάδας· ἀμφότεροι δὲ εἶναι ἐπιμήκεις πλάκες· καὶ τὰ εἰς ἡμᾶς φερόμενα εἰς ῥάβδους δεμάτια, καὶ εἰς βαρύλλια, ὅλα ἔχουν τὴν σφραγίδα τῦ μεταλλείυ, καὶ τὸ ὄνομα τῦ μεταλλυργῦ ἐπιχαραγμένην, καὶ δείχνουν ὅτι εἶναι χυμένα εἰς αὐλακώδη προπλάσματα, διότι εἶναι καμπύλα ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, καὶ εὐθέα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ἡ Εὐρώπη λαμβάνει Κασσίτερον καὶ ἀπὸ τὰς Ἱσπανικὰς Ἰνδίας, καὶ εἶναι ἀπαλῆς ποιότητος, καὶ εἰς πλάκας· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸ Σιάμον εἰς ἄτακτα κομμάτια, ἤτοι ἀτάκτως χυμένα εἰς διάφορα σχήματα.

Κατώτερος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς εἶναι ὁ Κασσίτερος τῆς Γερμανίας, καὶ πωλεῖται εἰς ψωμοὺς, 2 ἕως 2 ½ καντάρια, ἢ εἰς πλάκας, ὡς πλίνθος, διὰ τῦτο καὶ Πλινθωτὸς λέγεται, ζυγίζει δὲ καὶ ἡ πλίνθος περὶ τὰς 2 ἕως 3 ὀκάδας.

Πέταλα Κασσιτέρυ, ἤτοι φύλλα, λέγονται τὰ σφυρηλατημένα, καὶ χρήσιμα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν Καθρεπτῶν. Ἰδὲ ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ.

Ὅμοια Πέταλα πωλοῦνται τυλιγμένα κωνικῶς, ἢ λευκὰ, ἢ εἰς διάφορα χρώματα διὰ βερονίκης, καὶ χρησιμεύουν διὰ τύλιγμα λαμπάδων, καὶ εἰς τὴν Ζωγραφικὴν, καὶ εἰς ἄλλα ἐπιδεικτικὰ πράγματα, ὀνομαζόμενα Τουρκιστὶ Σιαματὰ Τέλια, τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, καὶ πωλοῦνται εἰς φακέλλους μεγάλους ἐμπεριλαμβάνοντας ἀνὰ 12 μικροὺς, ἐμπεριέχοντας ὁμοίως ἀνὰ 12 πέταλα ἕκαστος.

Χρησιμεύει ὁ Κασσίτερος εἰς πολλὰ σκεύη τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, διὰ γάνωμα τῶν χαλκίνων ἀγγείων, καὶ τῶν σιδηρῶν πετάλων, καὶ διὰ τὸ κόλλημα αὐτῶν μὲ συνένωσιν μολύβδου, καὶ μὲ τὴν σύγκαυσιν ἀμμωνιακοῦ ἅλατος, ἢ καὶ ρητίνης ἐλάτου.

Μὲ τοιαύτην συνένωσιν κασσιτερομολύβδου κατασκευάζονται οἱ χαράκτῆρες τῶν τυπογραφικῶν γραμμάτων, καὶ αἱ σύριγκες τῶν ὀργάνων· ὁμοίως καὶ πολλὰ σκεύη, καὶ ἀγγεῖα, ὡς πίνακες τραπέζης, τρυβλία, οἰνοδοχεῖα, μυροδοχεῖα, δίσκοι, κηροπηγεῖα, καὶ ἄλλα πολυειδέστατα.

Κασσίτερον Ἀντιμωνιακὸν, ἢ ἰδιωνύμως Μέταλλον ὀνομάζων οἱ τεχνῖται τὸ μίγμα ἀπὸ 100 δραχμὰς Κασσιτέρου καθαροῦ 8 ½ ὑποστάσεως Ἀντιμονίου, 1 ½ Βισμύθου, καὶ 4 ἢ 5 κοκκίνου χαλκοῦ, καὶ εἶναι λευκὸν καθαρὸν, σκληρότερον ἀπὸ τὸν Κασσίτερον, καὶ ἠχολογεῖ ὡς ὁ ἄργυρος· μὲ αὐτὸ κατασκευάζουν κοχλιάρια εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὰ μεταφέρουν εἰς ἡμᾶς μὲ τὰς δωδεκάδας· ὁμοίως δίσκους, καὶ ἄλλα σκεύη.

Κασσιτέρου ξύσματα, εἶναι τὰ κοπτόμενα εἰς τὸν τόρνον, καὶ ἄλλας ἐργασίας μὲ τὸ κοπίδι, καὶ χρησιμεύουν εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὸ κόκκινον χρῶμα, ἐπειδὴ λύονται εὐκολώτερα μὲ τὸ Βασιλικὸν Ὕδωρ, καὶ ἀποτελοῦν τὸ στύμμα.

Ὁ ἀπαλώτερος Κασσίτερος εἶναι καλήτερος, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα ὡς πρὸς τὸν σκληρόν· δοκιμὴ δὲ τὸ νὰ χύσῃς, εἰς πρόπλασμα χάλκινον ζεστὸν,

ἀνα-

ἀναλυμένον τὸν Κασσίτερον, καὶ ὁ ἐλαφρότερος εἶναι καλήτερος.

Γνωρίζεται δὲ καὶ μὲ τὸ χύσιμον εἰς πέτραν μαύρην ἔχουσαν λεπτὸν αὐλάκι, καὶ εἰς τὴν ἄκραν ἡμισφαιρίου μετρίου βάθος, ἤτοι κοίλωμα. Ἐὰν εἰς τὸν σύνδεσμον τῆς ῥάβδου, μὲ τὸ ἡμισφαίριον φαίνεται λεύκασμα, ὁ Κασσίτερος εἶναι σκληρός· ἐὰν δὲ ὅλη ἡ ἐπιφάνειά του σκεπάζηται μὲ λεπτότατον χρῶμα πορφυροκυάνεον, εἶναι ἄκαλός.

ΚΑΣΜΙ'ΡΙ. Τὸ Δίμιτον Ῥῦχον. Ἰδὲ ΔΙ'ΜΙΤΟΝ, καὶ Ρ'ΟΥ̃ΧΟΝ.

ΚΑ'ΣΤΑΝΟΝ. Ὁ καρπὸς τῆς Καστανίας δένδρυ μεγάλου, καὶ γνωστοῦ, χρήσιμος δὶ ὀπωρικὸν τὸ χειμῶνος, ὠμὸς, καθὼς εἶναι τὰ μικρὰ τῆς Ἀσίας Κάστανα ὀνομαζόμενα Κουζῦ, ἤτοι Ἀρνήσια πρὸς εὐφημίαν· ἑψημένος ὡς τὰ μεγάλα τῆς Κρήτης, καὶ πολλῶν ἄλλων μερῶν, καὶ βρασμένος.

Εἰς τὴν ἄκαρπον Κύρνον (Κόρσικαν) Νῆσον, οἱ ἄνθρωποι ξηραίνοντες τὰ Κάστανα, τὰ ἀλήθυν, καὶ μὲ τὸ ἄλευρον ζυμώνουν ψωμὶ, καὶ τρέφονται· ἀλλοῦ διὰ τὸ πλῆθος τρέφουν χοίρυς. Οἱ γλαφυροὶ Ἕλληνες τὰ ὀνομάζουν Βαλάνους τοῦ Διὸς, διὰ τὴν γέννησίν του εἰς τὴν καστανοφόρον Κρήτην, καὶ τὴν ἀνατροφὴν εἰς τὴν Ἴδην, κ. τ. λ.

Εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας ἐπιμελῦνται τώρα καὶ διαφημίζυν, ὅτι ἐπέτυχον νὰ κατασκευάσυν Ζάχαρι ἀπὸ τὰ Κάστανα, καθὼς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς Προυσσιακῆς ἐφευρέσεως ἀπὸ τὰ Γογγύλια· ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα χρειάζεται πολὺ διὰ νὰ συστήσῃ ἄρθρον ἐμπορικὸν, καὶ νὰ ἐγκαταριθμηθῇ εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦτο, τὸ Καστανοζάχαρι.

Τὸ ξύλον τῆς Καστανίας εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ Δρύϊνον εἰς τὰς οἰκοδομὰς, καὶ εἰς τοὺς ἰδίους ἄνθρακας· οἱ κλόνοι της χρησιμεύυν διὰ στεφάνια βαρυλλίων. Τὰ ἀγριοκάστανα χρησιμεύυν εἰς τὴν Ἰατρικήν.

ΚΑΣΤΟ'ΡΙΟΝ, ὁ Κάστωρ, ζῶον ἀμφίβιον, τετράπυν

πουν μακρὺ 3 ἕως 4 πόδας, καὶ ἕως 15 δάκτυλα, πλατὺ εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας, καὶ ἕως 20 ὀκάδας βαρύ· τὸ κεφάλι του εἶναι μακρὺ, αἱ σιαγόνες του σχεδὸν ἴσαι ἀμφότεραι, δυναταὶ, μὲ 10 ὀδόντια κοπτερὰ, καὶ μεγάλα, δύω ἀγκυλόδοντας, καὶ 8 μύλας εἰς ἑκάστην σιαγόνα· ὥστε κρημνίζει ὁλόκληρα δένδρα μὲ τὰ ὀδοντιά του· τὰ ὀμματιά του μικρότατα, τὰ ὠτία του μικρὰ, στρογγύλα, καὶ μὲ χνῆδι ἔξωθεν, καὶ γυμνὰ ἔσωθεν· ἡ τρίχα τοῦ δέρματός του σπανίως λευκὴ, ἢ μαύρη, καὶ τὸ περισσότερον καστανὴ, καὶ στιλπνή· εἰς τὴν ῥάχιν μακραίνει ἕως 2 δάκτυλα, ἀλλ' εἶναι τραχυτέρα· εἰς τὴν κοιλίαν ὅμως εἶναι κοντὴ, ἀλλὰ ἁπαλωτάτη, καὶ χρησιμεύει διὰ τὴν Πιλοποιΐαν· ἡ οὐρά του ἔχει ἑνὸς ποδὸς μῆκος, δὲν ὁμοιάζει μέ τινος ἄλλου χερσαίου ζώου· γυμνὴ ἀπὸ τρίχας, ἔχει τὸ δέρμα λεπιδωτὸν, καὶ γεμάτη ἀπὸ στέαρ· τὰ ποδάριά του κοντὰ μὲ ὀλίγην τρίχα· τὰ ἐμπρόσθια μὲ πέντε δάκτυλα, καὶ τὰ ὀπίσθια, ὡς τῶν ἀμφιβίων πτηνῶν, διὰ τοῦτο περιπατεῖ εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ κολυμβᾷ εἰς τὰ νερά· οἱ τένοντές του εἶναι δυνατοὶ, καὶ ἀργοκίνητοι.

Τὸ ἀρσενικὸν καθὼς καὶ τὸ θηλυκὸν μετὰ τὸ λεγόμενον ὄβης ὀστοῦν πρὸς τὴν κοιλίαν, ἔχουν 4 μεγάλας πύρας 3 ἕως $2\frac{1}{2}$ δακτ. μήκους, καὶ τὸ ἥμισυ πλάτους, γεμάτας ἀπὸ ὕλην ῥητινώδη, κιτρινωπὴν, καὶ δυσώδη, καὶ αὕτη εἶναι τὸ λεγόμενον Καστόρχι· περὶ οὗ ἰδὲ κατωτέρω.

Ζῶσι τὰ Καστόρια ἀγεληδὸν εἰς τὰ Βόρεια κλίματα τῆ Παλαιᾶ καὶ Νέου Κόσμου, εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν. Κατασκευάζουν τὰς καλύβας των θαυμασίως, πολεμᾶν μὲ τὰς ἐχθρύς των, καὶ πιάνουν αἰχμαλώτους, μεταχειριζόμενα αὐτοὺς εἰς δουλείαν· καὶ σχεδὸν ἔχουν τόσα ἐμφυτα προτερήματα ἀξιοπερίεργα, τὰ ὁποῖα ἄλλος Φυσικῆς Ἱστορίας Συγγραφεὺς ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἐξιστορίσῃ· ἐγὼ δὲ διαβαίνω εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν ἐμπορικὴν ὕλην, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ σκοπός μου.

Οἱ κυνηγοὶ Ῥῶσσοι, Ὀστιανοὶ, καὶ οἱ ἄγριοι τῆ Κα-

να-

ναδᾶ, καὶ ἄποικοι, τρώγοντες τὸ κρέας τῶν Καστορίων (τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἐμπρόσθια ἔχει γεῦσιν χερσαίου ζώου, καὶ εἰς τὰ ὀπίσθια ὀφρίυ) ἀφ' ὧ τὰ πιάσουν μὲ ἐπιτηδειοτάτας παγίδας, πωλῶν τὸ δέρμα, καὶ τὰς Καστόρχεις.

Τὸ δέρμα τῶν Καστορίων χρησιμεύει καὶ διὰ διφθέραν παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις, ἀλλὰ τὸ περισσότερον ἡ τρίχα τυ διὰ σκιάδια, χειρώτια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα διὰ τὴν ἀπαλότητα, καὶ στιλπνότητά της· καὶ μετὰ τὸ κέρευμα, τὸ δέρμα χρησιμεύει διὰ σκέπασμα κιβωτίων, καὶ διὰ πόσκινα, ἢ ἄλλα τοιαῦτα βυρσοδεψήματα. Τῦ χειμερινῦ κυνηγίου τὰ δέρματα εἶναι καλήτερα, διότι ἔχουν καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν ζώων πολὺ, καὶ καλὸν τὸ μαλλί· τοῦ καλοκαιριτοῦ εἶναι γυμνότερα. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ τὰ μετεχειρίσθησαν οἱ ἀγριάνθρωποι κυνηγοὶ, ἔχουν δυσώδη παχύτητα, καὶ ἐπορομάζονται παχέα, καὶ δὲν χρησιμεύυν διὰ διφθέρας.

Καστόρχις ὠνομάσθη παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἡ πήρα τῦ Καστορίυ, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι ὄρχις τῦ ζώυ τούτου, καὶ ὅτι τὸν κόπτει ὅταν διώκηται ἀπὸ τὺς κυνηγὺς, τὰ ὁποῖα ἀμφότερα δὲν ἀληθεύουν, καθὼς ἐγράψαμεν ἀνωτέρω, διότι αὗται αἱ πῆραι εὑρίσκονται εἰς τὰ ἀρσενικὰ, καὶ εἰς τὰ θηλυκὰ ἀδιαφόρως.

Ἀφ' ὧ οἱ κυνηγοὶ πιάσυν τὸ ζῶον, καὶ κόψυν αὐτὰς τὰς πήρας, αἱ μὲν δύω ὀπίσθιαι εἶναι γεμάται ἀπὸ ὕλην ῥητινώδη, ἀπαλὴν, μὲ μικρὰς ἴνας, σταχτόχρουν, καὶ κιτρινωπὴν ἐσώτερον, εὐφλέγιστον, καὶ δυσώδη, καὶ τῦτο εἶναι τὸ ἀληθινὸν Καστόρχιον· τὰς ξηραίνυν εἰς τὸν καπνὸν, ἢ καλήτερα εἰς τὸν ἀέρα, καὶ γίνονται χρήσιμαι εἰς τὴν Θηριακὴν, τὸ Μιθριδατικὸν, καὶ εἰς πολλὰ κεφαλικὰ, καὶ ὑστερικὰ πάθη. Αἱ δύω δεύτεραι πῆραι πρὸς τὴν κοιλίαν εἶναι μικρότεραι, μὲ χυμὸν ἐλαιώδη, δυσώδη, κιτρινοπελιδνὸν, καὶ μὲ τὴν πολυκαιρίαν καταντᾷ ἄλειμμα. Οἱ Ἰατροὶ μεταχειρίζονται αὐτὰς γωπὰς, διότι αἱ παλαιαὶ εἶναι φαρμακεραί.

Τὸ καλὸν Καστόρχι εἶναι εἰς πήρας χοιδρὰς, βαρείας,

ρείας, καστανὰς, καὶ δυσώδεις, γεμάτας ἀπὸ ὕλην στερεὰν, εὔθραυστον, κιτρινωπὴν, μαυρωδερὰν, καὶ δρυμεῖαν εἰς τὴν γεῦσιν· τὸ καλήτερον εὑρίσκεται εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

ΚΑΣΤΟΡΕΛΑΙΟΝ. Γίνεται ἀπὸ Καστόρχι ὅταν ἀκόμη ἦναι νωπὸν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς ἰατρικὰ χρίσματα.

Εὑρίσκονται καὶ εἰς τὰς Γερμανικὰς, καὶ Πολωνικοὺς ποταμὰς Καστόρια, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Γαλλικὰς, ἀλλ' ὀλίγα, καὶ ὀλίγον χρήσιμα.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν μεταχειρίζονται ἄλλο ἀπὸ τὸ Καστόρχι μόνον τὸ δέρμα, καὶ ἡ τρίχα τοῦ ζώου τούτου εἶναι δι' ἡμᾶς ἄχρηστα.

ΚΑΤΑΡΤΙΟΝ, ὀνομάζει ὄχι ἀνοικείως ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ παρὰ τῆς παλαιᾶς Ἰκρίον, καὶ Ἱστίον· εἶναι δὲ κορμὸς μεγάλου δένδρου ἐλάτης, χονδρὸς, καὶ μακρὺς ἀναλόγως, ἀναγκαῖον εἰς τὰ καράβια διὰ τὸ δέσιμον τῶν πανίων, καὶ διακρατύμενον ἀπὸ τὰ καρχήσια σχοινία.

Εἰς τὰς μεγάλας Νῆας, ἢ Ναῦς, τὰ χονδρὰ Κατάρτια ἐκτείνονται ἕως τῶν καθισμάτων, καὶ ἐκεῖθεν ὑψοῦνται ἄλλα, καὶ πάλιν ἄλλα ἕως τῆς κορυφῆς. Εἶναι δὲ κατὰ σειρὰν ἀπὸ τῆς πρώρας· ά. τὸ θεμένον δίπλα, ἤτοι πλαγίως εἰς τὴν πρώραν τοῦ Καραβίου· β'. τὸ πρωρίσιον· γ'. τὸ μεσαῖον, καὶ δ'. τὸ πρυμνήσιον· τὰ ἐπάνω τῶν καθισμάτων ἀναλόγως λεπτότερα, καὶ ὀνομάζονται τοῦ μεγάλου καρχησίου, τοῦ μικροῦ καρχησίου, κ. τ. λ.

Τὰ μεγάλα καράβια ἔχουν καὶ Κατάρτια ἕτοιμα δι' ἀλλαγὴν ἂν τύχῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ συνθλασθῇ κάτεν ἀπὸ τὰ εἰρημένα.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Καταρτίων ἐμβαίνει εἰς τὸ τῆς Ξυλικῆς, καὶ ὅπου εὑρίσκονται μεγάλαι ἐλάται, καὶ ποταμοὶ, καὶ αἰγιαλοὶ πλησίον, εὐγαίνουν Κατάρτια, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ μέτρον τῶ μήκους, καὶ πλάτους.

Ἡ Κωνσταντινούπολις μεταφέρει ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια τῆς Μαύρης θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τὴν Δακίαν διὰ

τῶ

τῦ Δουνάβεως εἰς σχεδίας ὀπισθοδεμένα εἰς τὰ παράβια, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Καταρτίου, καὶ πανίυ στημένου εἰς τὴν σχεδίαν.

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ πριονιζόμενα γίνονται μεγάλαι σανίδες διὰ στρώσιμον οἰκιῶν, μάλιστα τῶν μεγάλων προθαλάμων.

ΚΑΤΡΑ'ΜΙ, Ἡ ΖΩ'ΠΙΣΣΑ, καὶ Ἰδὲ ἐκεῖ, ὁμοίως καὶ Ἡ ΤΓΡΟ'ΠΙΣΣΑ.

ΚΑΤΡΙ'Σ. Μικρὰ Κογχύλη, ἡ Πεταλὶς τῦ Ἰνδικῦ Ὠκεανῦ, ἁλιευομένη ἀπὸ τὰς γυναῖκας εἰς τὰ παράλια τῶν Μαλδίβων, καὶ ἀλλαχῦ, χρησιμεύυσα διὰ νόμισμα εἰς πολλὰ Ἀσιατικὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν πρὸς ἀγορὰν ἀνδραπόδων, καὶ ἄλλων προϊόντων τῦ τόπου. Εἰς τὴν Βεγκάλην ἡ Ῥυβία τιμᾶται διὰ 2400 Καυρίδας, καὶ 3 γαλλικὰ φράγκα. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν μὲ 80 λίτρας, ἤτοι 32 ὀκάδας Καυρίδας ἀγοράζεται ἓν ἀνδράποδον Αἰθιοπικόν. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν ἀπὸ πολλοὺς σωροὺς τῶν Πεταλίδων τούτων διὰ τὸ ἐμπόριον ἐκεῖνο· ἀλλὰ δίδει καὶ πολὺ κέρδος.

ΚΑΦΕ'Σ. Ἀπὸ τῦ Καχβὲ Ἀραβικῦ, καὶ Λατινικώτερον Ἰασμίνον Ἀραβικὸν, ὀνομασθεὶς παρὰ τῦ περιφήμυ Ἀκαδημικῦ Ἰυσσιέως, (Jussieu) εἰς τὴν ἐξαίρετον διαγραφήν τυ τῷ 1713, ὅπυ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ Καφεφόρον δένδρον εἶναι Ἰασμίνον ἐκείνυ τῦ τόπου, γινόμενον μέγα, ὡς τὰς ἐδικάς μας κερασίας, στρογγύλον, μὲ τοὺς κλόνους κλίνοντας πρὸς τὴν γῆν· τὰ φύλλα του ὁμοιάζυν τὴν λεμονιὰν, ἀειθαλῆ, καὶ ἡ φλοιὰ τῦ δένδρου τὸ ἐδικόν μας Ἰασμίνον. Εἰς καρπὸν κόκκινον ὡς κεράσι, ἐμπεριέχονται ἀντὶ πυρῆνος δύω κόκκοι Καφὲ, χωριζόμενοι ἀλλήλων ἀπὸ ἐπιδερμίδα ψιλὴν, καὶ ἵνα τὴν τρέφυσαν αὐτὺς, ἡ ὁποία κάμνει καὶ τὴν ἐσωτερικὴν γραμμήν των, πρὸ τῦ καρποῦ ἄνθος, καὶ αὐτὸ ὁμοιάζει τὸ Ἰασμίνον, καὶ εἶναι εὐῶδες.

Τὸ Καφόδενδρον δὲν ἔχει προσδιωρισμένον καιρὸν διὰ τὸ τείναγμάτυ, διότι ἐν ταὐτῷ ἔχει καὶ γενομένον καρπὸν, καὶ ἄνθη διαφόρων ἡλικιῶν· μ' ὅλον τῦτο ἡ κυριωτέ-

τέρα σύναξις, ἤτοι τείναγμα γίνεται τὸν Μάϊον, καὶ τὸν Νοέμβριον, ἤτοι δὶς τῦ ἐνιαυτῦ, καὶ εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ εἰς τὴν Ἀμερικήν.

Ὅταν ὡριμάσῃ ὁ Καφὲς σρώνεν ὑποκάτω τῦ δένδρου ψάθας, καὶ τεινάσσεν τὸν καρπὸν, καὶ ἀφ' ἧ ξηρανθῇ τὸν συνθλίβεν μὲ πέτρας διὰ νὰ ἐμβῇ ὁ Καφὲς, ἔπειτα πάλιν τὸν ξηραίνουν, καὶ τὸν βάλλουν εἰς ψάθινα σακκία, καὶ τὸν πωλοῦν.

Δὶς τῦ ἐνιαυτῦ καρπίζει τὸ δένδρον τῦτο, καὶ μεταφυτεύεται ἢ μὲ χλωρὰ κλονάρια, ἢ μὲ τὸν ὁλόκληρον, καὶ νωπὸν καρπόν· τὸ δὲ ὅτι τὸν ζεματίζουν πρὸ τοῦ νὰ τὸν πωλήσεν ἀπεδείχθη ψευδές· ἀλλ' ἂς ἀκολυθήσωμεν ὅλην τὴν σειρὰν τῦ Ἀραβικῦ Καφέ.

Ἡ εὐδαίμων Ἀραβία καυχᾶται εἰς τὴν βλάστησιν τῦ Καφοδένδρυ, μάλιστα εἰς τὴν Βεϊτουλφακὶρ, ἤτοι Οἶκον τῦ Πτωχῦ ὀνομαζομένην Ἐπαρχίαν, 10 λεύγας ἀπέχυσαν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Εἰς γῆν ἀμμώδη, καὶ ξηρὰν ἐκτείνονται 50 λ. κατὰ μῆκος, καὶ 15 ἕως 20 λ. κατὰ πλάτος. Εἰς τὰ λοφώδη μέρη τῆς Οὐδανοῦ γίνεται ὁ καλήτερος, ἤτοι μικρότερος κόκκος, πρασινώτερος, καὶ βαθύτερος, πρόσθες καὶ τὸ καλήτερα καθαρισμένος ἀπὸ τὰς φλοιάς του.

Περὶ τὸ μέσον τῆς ΙΕ'. Ἑκατονταετηρίδος ἐγνωρίσθη εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ χρῆσις τῦ Καφέ· καὶ τῷ 1672 πρῶτον εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπὸ Κωνσταντινυπόλεως διεδόθη, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην κατήντησε πάγκοινον αὐτὸ τὸ ποτὸν, καὶ ἀποκατεστάθη ὁ Καφὲς ἄρθρον μέγιστον τοῦ ἐμπορίου.

Εἰς τὲς Παλαιὲς Ἕλληνας, καὶ Ῥωμαίυς ἦτον παντελῶς ἀγνώριστος ὁ Καρπὸς τῦ Καφέ· ἀλλὰ καὶ εἰς τὲς ἰδίυς Ἄραβας μόλις ἐγνωρίσθη κατὰ τὸ 1400.

Ὁ κοινὸς ὄχλος τῆς Ἀραβίας βράζει, καὶ πίνει τὸν ζωμὸν τῆς φλοιᾶς, καὶ τῆς ἐπιδερμίδος τῦ ἐπιθυμητοῦ τύτου κόκκυ. Οἱ δὲ εὐκατάστατοι, καθὼς ὅλοι οἱ Πέρσαι, Τῦρκοι, καὶ λοιποὶ ἄνθρωποι, πίνυν τὸν ἑψημένον, καὶ ἀλησμένον Καφὲν, ὡς ἡμεῖς.

Καθ'

Καθ' ἡμέραν γίνεται ἀγορὰ (ἐκτὸς τῆς Παρασκευῆς) εἰς τὴν Βεϊτελφακίρ, καὶ ἐκεῖ πωλεῖται, καὶ ἀγοράζεται ὁ Καφὲς μὲ τὰ μετρητὰ, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν Κόσμον, ἤτοι ἀπὸ 4,000,000 ὀκάδες, τὰ $\frac{1}{20}$ ἀπὸ τῆς Μέκκας διὰ τὴν Εὐρώπην, τὰ $\frac{1}{20}$ διὰ τὴν Περσίαν, τὰ $\frac{2}{20}$ διὰ τὸ Σουὲς τῆς Αἰγύπτου, τὰ $\frac{2}{20}$ διὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, καὶ τὰ $\frac{1}{20}$ διὰ τὰς Ἀφρικανὰς Ἀποικίας, καὶ ἐκ τούτου ἡ Ἀραβία λογαριάζουσα πρὸς 2 γρόσσια τὴν ὀκὰν, λαμβάνει δι' αὐτὸν τὸν εὐκολογεώργητον καρπὸν περὶ τὰ 8,000,000 γρόσσια ἐτησίως.

Περὶ τὸ 1700 παρατηρήσαντες οἱ ἐμπορικώτατοι Ὁλλανδοὶ τὸ μέγα ὄφελος τοῦ Καφὲ μετεφύτευσαν αὐτὸν πρῶτοι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Βαταβίαν, καὶ ἰδόντες ὅτι εὐδοκιμεῖ ἐπολλαπλασίασαν τὰ δένδρα εἰς τὴν Νῆσον Γάναν, καὶ τὴν Σειλάνον. Μετὰ ταῦτα ὅλαι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Ἀποικίαι τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἐπαλλιέργησαν, καὶ καλλιεργοῦν τὸν Καφὲν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὸ ἄρωμα, καὶ ἐξαίρετον ποιότητα τοῦ Ἀραβικοῦ· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἀναπληροῖ τὴν χρείαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη εὐχαριστεῖται μὲ αὐτὸν τὸν Ἀμερικανὸν, φέρουσα ποσότητας μεγίστας εἰς βαρύλλια διαφόρων μεγεθους.

Εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν ἐφέρετο πολὺς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον Ἀραβικὸς, ὁ ὁποῖος καὶ Αἰγύπτιος, ὡς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὀνομάζεται, καὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, μάλιστα τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦτον ἐμποδισμένη ἡ χρῆσις τοῦ Ἀμερικανοῦ διὰ τὰ κοινὰ ἐργαστήρια, ὅπου ἠναγκασμένοι ὅλοι οἱ ἐργαστηριάριοι Καφεψοὶ νὰ ἀγοράζουν τὸν Καφὲν κοπανισμένον εἰς τὰ μετὰ προνομίου Μονοπωλεῖα τῶν Κοπανιστῶν (Ταχμισίδων)· ἀλλὰ μετὰ τὸ 1800 ἡ ἔφοδος τῶν Γάλλων εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἡ ἔκτοτε ἐκεῖ διαμείνασα ἀταξία, καὶ ἡ ἔφοδος τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἄραβος Θεϊστοῦ Ἀβδουλβεχάβη εἰς τὴν Μέκκαν, διακόψασαι τὸν δρόμον τῆς μεταφορᾶς, ἠνάγκασαν τὸν λαὸν νὰ συνηθίσῃ τὸν Ἀμερικανὸν, καὶ ἡ συνήθεια αὕτη ἐγγίζει τὰ μᾶς κάμῃ νὰ λησμονήσωμεν

κειμήλια τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους Σινᾶ, καὶ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλων πολλῶν.

Διὰ ταύτης ποικίλλονται κιβώτια, ἤτοι ταμεῖα γραφικὰ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ τῶν λοιπῶν Ἀσιατικῶν Γενῶν, (βὲς ταχτάδες), καλσμάρια τῶν αὐτῶν, καὶ τυφέκια τῶν Ἀλβανιτῶν.

Κατασκευάζονται χρυσόδετοι πυξίδες, καὶ ζῶναι τῶν Ἱερέων, καὶ παρόμοια, φυλάττοντα ὅλα τὴν μαργαριταρικὴν λευκότητα, καὶ στιλπνότητα μετὰ τὸ δέλευμα.

Φέρεται τὸ ὄστρακον τοῦτο ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς τὰ μέρη μας· διαφέρει δὲ ἀπὸ τὴν Πίνναν τῶν θαλασσῶν μας, διότι εἶναι στρογγύλη, καὶ ὅλη στιλβωμένη, ὡς μέγα κτένιον θαλάσσιον χονδρὸν, καὶ ὄχι, ὡς μακρὰ, καὶ ἰσχνὴ Πίννα.

ΚΟΘΟΡΝΟΣ. Ὑπόδημα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἡ Κοντσῦρα.

ΚΟΚΚΙΝΙΛΛΙΑ. Βαφὴ διὰ τὸ κόκκινον χρῶμα, γνωρισθεῖσα μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀμερικῆς, ἐπειδὴ μόνον εἰς τὸ Μεξικὸν εὑρίσκεται, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδεται εἰς τὴν λοιπὴν Οἰκουμένην· εἶναι δὲ συσιῶδες, ἔντομον γενωμένον, καὶ αὐξάνον ἐπάνω εἰς εἶδος συκῆς τῆς Νέας Ἱσπανίας, κινούμενον, τρεφόμενον καὶ γεννοῦν ὁμοίους τε. Ἡ συκῆ ὀνομάζεται Νοπάλη κατὰ τὰς αὐτόχθονας, καὶ Ὀπουντία κατὰ τοὺς Λατίνους· τὸ δὲ ἔντομον ζωΰφιον ὁμοιάζει μὲ τὸν κρότωνα (τζιμοῦρι). Ἰδὲ ΣΥΚΗ ΙΝΔΙΚΗ.

Συνάζονται κατὰ τρεῖς τρόπους τὰ ζωΰφια ταῦτα· ἤτοι αἱ μητέρες ἀφ' οὗ γεννήσουν καὶ ἀποθάνουν εἰς τὴν φωλεάντων· μετὰ 3 ἢ 4 μῆνας τὰ μικράτων, καὶ μετὰ ἄλλους τόσους τὰ τέκνα τούτων κινούμενα, καὶ περιαγόμενα εἰς τὴν συκῆν.

Κατὰ δὲ τρεῖς τρόπους καὶ συναζόμενον θανατώνεται τὸ ζωΰφιον τοῦτο. α. εἰς τὸ ζεστὸν νερόν. β. εἰς κλιβάνους ἐπίτηδες κατεσκευασμένους, καὶ γ. εἰς τηγάνια ἐψητόμενα, καὶ ἐκ τούτων γίνεται τριῶν εἰδῶν καὶ

ἡ Κοκκινιλλία· διότι μὲ τὸν ἀ. τρόπον χάνει τὸ ἔξω σταχτόχρουν, καὶ μένει κοκκινόμαυρη. μὲ τὸν β'. μένει σταχτόχρους, ἢ νὰ εἴπω κατὰ τὴν συνήθη φράσιν ἀργυρόχρους, Argentina. μὲ τὸν γ'. καταχρᾷ μάυρη, ἢ καυμένη.

Προτιμᾶται ἡ ἀργυρόχρους μὲ κηλίδας κοκκινωπὰς, καὶ λευκοκονισμένη· καὶ εἰς ὅλας παρατηρεῖται κόκκος μεγάλος, καὶ γεμάτος, ξηρὸς, καὶ χωρὶς κόνιν, ἤτοι κοσκινισμένη.

Τὰ κοσκινίδια πωλοῦνται χωριστὰ εἰς χαμηλοτέραν τιμὴν, καὶ χρησιμεύουν εἰς καλητέρας βαφάς.

Μεταφέρεται ἡ Κοκκινιλλία ἀπὸ τοῦ Μεξικοῦ εἰς τὴν Γάδην (Κάδιξ) τῆς Ἱσπανίας ὁμοῦ μὲ τοὺς θησαυροὺς τῆς Περοῦς εἰς μικρὰ σακκία βαλμένα εἰς βαρύλλια, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδεται εἰς τὴν λοιπὴν Οἰκουμένην, μὲ πλουτισμὸν τῆς Ἱσπανίας, καὶ πολὺ ἐμπόριον εἰς τὰς μεταπωλητάς.

Μοὶ φαίνεται εὔλογον νὰ οἰκειοποιηθῇ τὸ ὄνομα τῆς Κοκκινιλλίας, ὡς ὑποκοριστικὸν ἀπὸ τὸ κόκκινον χρῶμα, καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸν κόκκον, ἤτοι πρινοκόκκον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐβάφοντο ὅλα τὰ κόκκινα πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀμερικῆς· τὸ Κερμὲς, ἢ Κρεμέζι εἶναι πολὺ βάρβαρα εἰς τὴν γλῶσσάν μας χωρὶς ἀνάγκης· μάλιστα διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν Ἀραβικὴν συνωνυμίαν, καθ' οὓς Κερμὲς λέγεται κυρίως τὸ πρινοκόκκι, καὶ ἐτυμολογικώτερον σημαίνει ἡ λέξις πρινοβάλανον κατὰ τὸν Ἀστρούκιον εἰς Γλῶσσαν Κελτικήν. (Φυσικὴ Ἱστορία τῆς Λιγκουαδόκας.)

ΚΟΚΚΟΔΕΝΔΡΟΝ, Cocotier, δένδρον τῶν Ἀσιατικῶν Ἰνδιῶν καρποφοροῦν τὸν κόκκον, ἤτοι τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, καὶ μονόκογχα καρύδια, τὰ ὁποῖα φέρουν εἰς ἡμᾶς, καὶ κατασκευάζουν πολλὰ πράγματα, καὶ φιάλας τῶν ὑδροκαπνοσυρίγκων. Κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν περιηγητῶν, χωρὶς τὸ δένδρον τοῦτο, καὶ τὸ ῥύζι, αἱ ῥηθεῖσαι Ἰνδίαι ἤθελον εἶναι ἔρημοι καὶ ἀκατοίκητοι.

Τὸ

Τὸ Κοκκόδενδρον εἶναι εἶδος φοίνικος ὑψούμενον ἕως 80 πόδας, χωρὶς κἀνένα κλόνον, καὶ κατὰ κορυφὴν βλαστάνει 15 ἕως 25 μέγιστα φύλλα, καὶ τὸν καρπόν.

Πρὸ τοῦ νὰ ἀνοίξῃ τὸ ἄνθος του ὁ κάλυξ εἶναι 1 ½ πόδα, καὶ χονδρὸς ὅσον ὁ βραχίων, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι τὸ ἔμβρυον τοῦ καρποῦ· οἱ ἐντόπιοι δένουν τὴν ἄκραν τοῦ κάλυκος ἕως 4 δάκτυλα, καὶ τὴν χαράσσουν σταυρωτὰ, προσαρμόζοντες φιάλην, ἢ κάλαμον Ἰνδικὸν (βαμβοῦ) καὶ συνάζουν τὸ ἐκρέον ἀρκετὸν ὑγρὸν δάκρυτα, τὸ ὁποῖον εἶναι γλυκὺ ὡς γλεῦκος (μοῦστος), καὶ μετὰ 24 ὥρας βράζει, καὶ γίνεται μεθυστικὸν, καὶ μετὰ ταῦτα ὀγλίγωρα ὀξυνίζει, καὶ καταντᾷ ὀξεῖδι ἐξαίρετον, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς γλεῦκος δροσιστικὸν, μάλιστα ὅταν ἦναι ἀπὸ νέον δένδρον, καὶ καρπὸν, ὡς κρασὶ, καὶ ὡς ὀξεῖδι.

Ἀπὸ τὸ διαστάλαγμα (ἀμβίκισμα) τοῦ βρασμένου κρασίου τούτου ἐκβαίνει τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μαθόντες ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους οἱ Ἄγγλοι ὠνόμασαν Ῥακίον, ἢ Ῥάκαν, μεταφερομένην εἰς φιάλας, καὶ πωλυμένην παντοχοῦ.

Πρὸ τοῦ νὰ ὡριμάσῃ ἐντελῶς ὁ Κόκκος, ἤτοι τὸ καρύδι, τὸ τρυποῦν, καὶ μὲ κοχλιάριον τρώγουν τὸν χυμόν του, ὁ ὁποῖος εἶναι νόστιμος, καὶ θρεπτικὸς, καὶ βραζόμενος μὲ τὸ ῥύζι γίνεται φαγητὸν ἐξαίρετον.

Ἐκβάλλουν ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἔλαιον εὔχρηστον διὰ ἄρτυμα φαγητῶν, καὶ διὰ πρόσαμμα εἰς τὰς λυχνίας.

Τὸ ξηρὸν κέλυφος, ἤτοι φλοιὰ τοῦ καρυδίου, κατασκευάζεται διάφορα οἰκιακὰ σκεύη, ὡς κοχλιάρια, ποτήρια, πινάκια, καὶ παρόμοια.

Μὲ τὰ μέγιστα φύλλα τοῦ δένδρου σκεπάζουν τὰς οἰκίας των ἐξαίρετα, καὶ μήτε ὁ ἀὴρ τὰ σηκώνει, μήτε αἱ ῥαγδαῖαι βροχαὶ τὰ διαπερνοῦν.

Τὸ σάρκωμα τῆς ἐξωτέρας φλοιᾶς τοῦ Κόκκου σηπόμενον ὡς τὸ λινάρι, δίδει εἶδος καννάβεως καλοῦ διὰ σχοινία, καὶ καμήλους καραβίων.

Καὶ τελευταῖον τὸ ξύλον αὐτοῦ τὸ πολυχρήστου δέν-

δρου

δρου χρησιμεύει διὰ τὴν φωτίαν, μάλιστα ἀναγκαίως, διότι λείπει κάθε ἄλλο ξύλον, ἢ ἄνθρακες.

Διὰ ταῦτα φυτεύουν οἱ Ἰνδοὶ, καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς Νησιῶται δρυμῶνας ὁλοκλήρους ἀπὸ Κοκκόδενδρα εἰς τόπους παχεῖς, καὶ ὑγροὺς, καὶ ἀπολαμβάνουν τὰ εἰρημένα καλά.

ΚΟ'ΚΚΟΣ ὀνομάζεται τὸ σπυρίον τοῦ καρποῦ τῶν φυτῶν, τὸ ὁποῖον σπειρόμενον ἀναβλαστάνει τὸ ὅμοιον κατὰ τὴν Παντοδύναμον Θείαν Πρόνοιαν, πρὸς διατήρησιν τῶν ἐξ ἀρχῆς δημιουργηθέντων. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸν ὀνομάζει σπόρον, καὶ συνθετικῶς λαχανόσπορον, κανναβόσπορον, λινόσπορον, καὶ τὰ παρόμοια· περὶ τῶν ὁποίων ἴδε τὰ ἴδια Ἄρθρα, καὶ ΣΠΟ'ΡΟΣ· ἐπειδὴ δὲ καὶ σπόρον κυριωτέρως λέγομεν τὸν σπειρόμενον καρπὸν τῶν γεννημάτων, καὶ χόρτων, ἠμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν ὑπὸ τὴν λέξιν Κόκκος τὰ στρογγύλα σπυρία τῶν θάμνων, καὶ δένδρων χρησιμεύοντα εἰς τὰς βαφὰς, ὡς·

Κόκκος τῆς Αὐενιῶνος (Grana d' Avignon) τὸ Τουρκιστὶ Λαζιβὲρτ, καὶ παρὰ τῶν Προγόνων μας Λύκιον, ἀπὸ τῆς Λυκίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγίνετο· καθὼς ἀπὸ τῆς Αὐενιῶνος τῆς Γαλλίας παρὰ τῶν Γάλλων, καὶ κυριωτέρως Πυξάκανθα, ἐπειδὴ ἡ θάμνος, ἡ ὁποία τὸν καρποφορεῖ, ὁμοιάζει τὸν πυξὸν εἰς τὰ φύλλα, καὶ ἔχει ἀκάνθας. Οἱ Λατινογράφοι Νεώτεροι Βοτανικοὶ ὀνομάζουν Ῥάμνον Καθαρτικὴν τὴν μεγάλην Πυξάκανθαν, τῆς ὁποίας ὁ Κόκκος χρησιμεύει διὰ καθάρσιον τῶν ὑδροπικῶν· καὶ Ῥάμνον Καθαρτικὴν μικρὰν, τὴν καρποφορῦσαν τὸν εἰρημένον βαπτικὸν Κόκκον. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐγὼ τὸν ὀνομάζω Κόκκον Πυξακάνθης, καὶ λέγω·

Ἡ Πυξάκανθα εἶναι θάμνος, ἤτοι χαμόδενδρον βλαστάνον εἰς κλίματα εὔκρατα, καὶ γῆν βουνώδη· οἱ κλόνοι της ἔχουσιν ἀκάνθας, φλοιὰν μαύρην, καὶ φύλλα μικρὰ, καὶ πυκνὰ, ὡς τοῦ πυξαρίου· ὁ καρπός της εἶναι Κόκκος πράσινος, ὑποκίτρινος, στρογγύλος, καὶ κατὰ τὸ

μέ-

μέγεθος ὅσον τὸ μαῦρον πιπέρι, πικρὸς, καὶ στυπτικὸς εἰς τὴν γεῦσιν.

Ἡ Λυκία καὶ τώρα ἐκφέρει πολὺν, καθὼς καὶ ἡ λοιπὴ μικρὰ Ἀσία, καὶ ἡ Μακεδονία, καὶ διὰ τῆς Σμύρνης, καὶ Θεσσαλονίκης λαμβάνει ἡ Εὐρώπη, ὅσον δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὰ βαφεῖά της ἡ Αὐενιὼν, διὰ νὰ βάφωσιν εἰς τὸ κίτρινον χρῶμα.

Οἱ Ὁλλανδοὶ βράζοντες τὸν πυξακάνθινον Κόκκον μὲ τερὸν, καὶ στύψιν, καὶ λευκὸν τῆς Ἱσπανίας, ἀποκατασταίνουν πήκτωμα, διαιρούμενον εἰς μικροὺς ψωμοὺς χρυσοκιτρίνους, ἁπαλοὺς, καὶ εὐθραύστους, καὶ τοὺς πωλοῦν πρὸς χρῆσιν τῶν ζωγράφων, ὀνομάζοντες αὐτοὺς Στίλον τοῦ Κόκκου, ἤτοι ἀπόσταγμα. Stil de Grain.

Κόκκος Βαπτικὸς, μὲ τὸν ὁποῖον βάφονται τὰ ἐξαίρετα κόκκινα μὲ ἀνεξάλειπτον ὡραιότητα παρὰ τῶν Τουρεσίνων, καὶ πολλῶν Εὐρωπαίων. Ὀνομάζεται κοιτῶς Πριγκόκκι, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

ΚΟΚΚΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ. Ἰδὲ ΚΑΡΔΑΜΩΜΟΝ.

ΚΟΚΚΟΣ ΜΟΣΧΟΚΑΡΦΙΟΥ. Ἰδὲ ΑΜΩΜΟΝ, καὶ ΠΙΠΕΡΙ τῆς ΙΑΜΑΙΚΗΣ.

Εἰς τοὺς λοιποὺς ἁρμόζει προσφυεστέρως ἡ λέξις Σπόρος, καὶ εἰς ταύτην θέλω τοὺς ἐνθέσει.

ΚΟΚΚΟΛΑΤΑ, ἀπὸ τοῦ Chocolata Ἱσπανικοῦ ὄχι ἀνάρμοστα μεταφέρεται εἰς τὴν γλῶσσάν μας· διότι γίνεται ἀπὸ τὸν Κόκκον τοῦ Καπάου, ὡς ἐγράψαμεν εἰς τὸ Ἄρθρον ἐκεῖνο· ὀνομάζεται δὲ καὶ ὁ κατασκευαζόμενος ἐκεῖνος ψωμὸς, καὶ ὁ ἐκ τούτων ζωμὸς εἰς ποτὸν θερμαντικὸν τοῦ στομάχου, χωνευτικὸν, καὶ δυναμωτικόν. Οἱ Ἱσπανοὶ τὸ μεταχειρίζονται ὑπερβολικὰ, καὶ τὰ λοιπὰ Εὐρωπαϊκὰ Γένη μετριώτερον.

Διαφόρους μεθόδους μεταχειρίζονται εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Κοκκολάτας. Κατ' ἀρχὰς ἔβαλλον οἱ Ἱσπανοὶ Καπάου, ἄνθος Μοσχοκαρύου, ζάχαρι, καὶ ὀλίγην Ὀρλεανὴν διὰ τὰ κοκκινίσῃ· οὕτως εἶδον τοὺς αὐτόχθονας νὰ τὴν συνθέτουν, καὶ ἔμαθον. Μετὰ ταῦτα ἐπρόσθεσαν

διά-

διάφορα ἀρώματα εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ τοῦ ποτοῦ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ περισσότερα τὸ χαλοῦν, ἀντὶ νὰ τὸ ἀρτύσουν.

Τώρα μεταχειρίζονται εἰς τὰ διάφορα μέρη τὴν ἀκόλουθον μέθοδον τῆς συνθέσεώς της, δηλαδή·

Ἡ Μεξικανὴ Κοκκολάτα, συντίθεται ἀπὸ ἀμύγδαλα τοῦ κακάου ἐκφλοιαζόμενα μετὰ τὸ ἔψημα, τριμμένα εἰς τὸ μάρμαρον μὲ ζάχαρι ἕως νὰ γίνουν ζυμάρι, καὶ μιγμένα μὲ μακρὺ πιπέρι, ὀλίγην ὀρλεανὴν, καὶ τελευταῖον Βανίλλαν· ἄλλοι προσθέτουν κινάμωμον, μοσχοκάρφιον, καὶ ἄνισον, καὶ ὅσοι ἀγαποῦν τὰ μυρωδικὰ, καθὼς γενικῶς οἱ Ἱσπανοὶ, βάλλουν μόσχον, καὶ ἀλόην· καὶ ὅσοι θέλουν ν' αὐξήσουν τὴν ποσότητα, ἐπιμίσγουσιν ἀμύγδαλα, καὶ λεπτοκάρυα.

Ἡ Ἱσπανικὴ σύνθεσις γίνεται ἔτως· εἰς 100 λίτρας κακκάου βάλλουν 2 κόκκους πιπέρι τοῦ Μεξικοῦ, μίαν δράκα (ἁπλοχειριὰν) ἄνισον, 6 τριαντάφυλλα ξηρὰ εἰς κόνιν, 1 λοβὸν καμπεχίου, 2 δραχμὰς κινάμωμον, 12 ἀμύγδαλα, καὶ ἄλλα τόσα λεπτοκάρυα, καὶ ὀλίγην ὀρλεανὴν, διὰ χρωμάτισμα· τὸ ζάχαρι, καὶ ἡ βανιλλία ἀπροσδιόριστος, καθὼς καὶ ὁ μόσχος, καὶ ξυλαλόη· διότι εἰς μερικὰς δὲν βάλλουν κἀνὲν ἄρωμα.

Ἡ τῶν Ἀποίκων εἰς τὰς Ἀντίλλας σύνθεσις γίνεται οὕτω· τρίβουν μὲ τὸ μαχαῖρι ἀπὸ ψωμὸν τοῦ κακκάου καθαρὸν, βάλλουν ὀλίγον κινάμωμον κοπανισμένον, καὶ κοσκινισμένον, καὶ ἰσοβαρὲς μὲ τὸ ὅλον ἐκεῖνο μίγμα ζάχαρι· ἔπειτα μὲ ἓν ὠὸν τὰ ἐμβάλλουν εἰς χύτραν, καὶ τὰ ἀνακατώνουν μὲ τὸ ἐπὶ τούτου ξύλον, ἕως νὰ γένῃ ὡς μέλι· μετὰ ταῦτα χύνουν νερὸν, ἢ γάλα τὸ ἀρκετὸν, τὰ βράζων ἀνακατώνοντες, καὶ στραγγίζοντές τα, καὶ χύνοντες ὀλίγον ἀνθόνερον μὲ δύω ῥανίδας νερὸν ξυλαλόης, πίνουσι τὴν Κοκκολάταν, καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος ἐγκρίνεται.

Τὸ ἴδιον ἔψημα γίνεται καὶ μὲ τὰς ῥηθείσας συμμίκτους, ἂν ἐξαιρεθοῦν μικραὶ διαφοραὶ συνειθισμέναι εἰς τοὺς ἐψητὰς κατὰ τὴν φαντασίαν των.

Ἡ

Ἡ Κοκκολάτα πωλεῖται συνθεμένη εἰς μικρὰς ἐπιμήκεις πλάκας, ἢ ψωμοὺς φερομένους ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν, καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν ἡ χρῆσίς της εἶναι πολλὰ ὀλίγη· ὁ Καφὲς προκρίνεται ἀπὸ αὐτήν.

Γίνονται καὶ ζαχαρωτὰ μὲ Κοκκολάταν ὀνομαζόμενα Διαβολίνια, διότι εἶναι μικρὰ παυστικὰ, καὶ ἀφροδισιακὰ κατὰ ματαιοδοξίαν· ἔτι δὲ γλυκὺ, μὲ ζάχαρι, καὶ ὀλίγην τριμμένην Κοκκολάταν.

ΚΟΚΚΥ'ΛΙΟΝ, τὸ ΚΟΥΚΚΟΥ'ΛΙ. Ἰδὲ ΜΕΤΑ'ΞΗ.

ΚΟΚΚΥ'ΜΗΛΑ, τὰ Τουρκιστὶ Ἐρίκια, καὶ Ἰταλιστὶ Προῦνα, ὀπωρικὸν γνωστὸν, καὶ πολυειδές· τὰ δαμασκηνὰ εἶναι μεγαλήτερα, καὶ τὰ κόκκινα ξηραινόμενα πωλοῦνται ἐμπορικῶς εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἡ εὐτυχὴς Τυρκία ὀλίγα μεταχειρίζεται διὰ φαγὶ εἰς τὰ μαγειρεῖα μὲ τὸ κρέας, καὶ εὐφορεῖ παντοχῦ· ξηρὰ πολλὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

ΚΟ'ΛΛΑ, ὕλη κολλητικὴ, καὶ ἐξ ὧδὸς χρησιμεύουσα εἰς τὴν συνένωσιν διαφόρων πραγμάτων· γίνεται δὲ ἀπὸ πολλὰς ὕλας, καὶ διὰ χρήσεις διαφόρους, ὡς ἀκολούθως λέγομεν.

Ἀλευροκόλλα, γίνεται παλητέρα ἀπὸ ἀλεῦρι τῆς βρύζας, βράζωντας νερὸν εἰς χύτραν, καὶ ῥίπτωντας ἀπ' ὀλίγον ἀλεῦρι, καὶ ἀνακατώνωντάς το ἕως τὰ πήξῃ μετρίως, καὶ χρησιμεύει διὰ τοὺς κατασκευαστὰς τῶν χονδρῶν χαρτίων, βιβλιοδετῶν, καὶ ἄλλων τεχνιτῶν.

Γίνεται δὲ καὶ μετὰ τὴν κατασταλαγὴν χονδροῦ ἀλεύρου, ἢ πιτύρων, ἤτοι ἀφήνωντας νὰ βραχῦν ἀρκετὰ, ἔπειτα στραγγίζωντάς τα, καὶ ἀφήνωντας τὸ νερὸν νὰ κατασταλάξῃ, εἶτα συνάζωντας τὴν ὑπόστασιν, καὶ μὲ ὀλίγον ζέσταμα κολλᾷς χαρτία, καὶ ἄλλα.

Κόλλα Ἀλεύρου λέγεται καὶ τὸ ἄμυλον, μὲ τὸ ὁποῖον διὰ στερεότητα, καὶ ἴσασμα ἀλείφῃν τὰ διάφορα πανία. Ἰδὲ ΆΜΥΛΟΝ.

Δερματοκόλλαν μεταχειρίζονται οἱ Τυπογράφοι, καὶ Ζωγράφοι διὰ πήκτωμα τῆς μελάνης των, κατασκευά-

ζον-

ζοντές την μὲ τὰ ξύσματα τῶν βυρσοδεψωμένων τομαρίων, βράζοντές τα μὲ ἐλαφρὰν φωτίαν μὲ πολὺ νερὸν ἕως νὰ μείνῃ τὸ ÷, καὶ στραγγίζοντές τα ἕως νὰ μείνῃ τὸ νερὸν κολλῶδες. Γίνεται αὐτὴ καὶ μὲ κόμμι Ἀραβικὸν, καὶ μὲ Περγαμηνόν.

Κόλλα Δυνατὴ, (διότι κολλᾷ δυνατὰ, καὶ στερεὰ) γίνεται ἀπὸ ὅλα τὰ δέρματα τῶν τετραπόδων, ἢ καὶ τὰ ποδάρια, καὶ ἀκροδέρματά των. Ἡ Ἀγγλία κατασκευάζει τὴν καλητέραν ἀπὸ αὐτὴν, καὶ εἶναι εἰς φύλλα τετράγωνα, πρασινόμαυρα, καὶ διαφανῆ, ὥστε θεωρέμενα μεταξὺ τῦ φωτὸς φαίνονται κόκκινα. Ἡ κατασκευαζομένη εἰς τὴν Φλάνδραν εἶναι φύλλα λεπτὰ, μακρὰ, στενὰ, καὶ κιτρινωπὰ, χρησιμεύουσα εἰς τὰ ἐργόχειρα τῶν μαλλίων· διὰ νὰ κολλήσῃ τινὰς στερεώτερα, καλήτερον εἶναι νὰ τὴν λύσῃ μὲ οἰνόπνευμα χωρὶς φωτίαν, ἢ μὲ νερὸν, καὶ ὀλίγον πῦρ.

Ὀψαροκόλλα, γίνεται ἀπὸ τοὺς χόνδρους, καὶ τένοντας ὀψαρίου τῆς λευκῆς θαλάσσης, εἰς τὸν Ἀρχάγγελον· κόπτεται εἰς διάφορα σχήματα, λευκὴ, καὶ διαφανὴς, χωρὶς μυρωδίαν, καὶ τρύπας. Τὰ μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα ὑφάσματα ἀλείφονται μὲ αὐτὴν διὰ νὰ στιλβωθοῦν, καὶ γίνουν στερεά· μὲ αὐτὴν κατασκευάζονται, καὶ τὰ ψευδομαργαριτάρια, καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

Μελόκολλαν κατασκευάζυν μὲ νερὸν, καὶ μέλι, οἱ σφυρηλατοῦντες, καὶ κολλοῦντες τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ πέταλα.

Ἀπὸ ὅλας αὐτὰς ἡ Τουρκία λαμβάνει ἐμπορικῶς ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Ῥωσσίαν μόνην τὴν δυνατὴν Κόλλαν, εἰς ὑπόμαυρα μακρὰ τετράγωνα κομμάτια.

ΚΟΛΟΚΥ'ΝΘΗ. Γνωστὸν χόρτον ἑρπόμενον κατὰ γῆς, καὶ καρποφοροῦν τὸν ὁμώνυμον αὐτῇ μέγαν καρπὸν, χρήσιμον εἰς τὰ μαγειρεῖα.

Εἶδος Κολοκύνθης εἶναι ἐπίδενδρον, καὶ ἀποτελεῖ καρπὸν, ὁ ὁποῖος ὤντας διηρημένος, καὶ τρόπον τινὰ ἔντομος εἰς μικρὸν, καὶ μέγα σφαιροειδὲς, ξηραίνεται εἰς

τὸν

τὸν καπνὸν, ἢ Ἥλιον, καὶ ἀδειάζεται ἀπὸ μικρὰν τρύπαν τῆς κορυφῆς του τοὺς σπόρους, καὶ χρησιμεύει διὰ νερὸν, ἢ ὅμοιον ὑγρὸν εἰς τοὺς ποιμένας καὶ γεωργοὺς, καὶ πυρίτιν τῶν κυνηγῶν. Τοῦ αὐτοῦ εἴδους γίνονται ἄλλαι στρογγύλαι, καὶ τυμπανοειδεῖς, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὰ ἴδια· ὁ σπόρος των εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς τέσσαρας δροσιστικοὺς, καὶ διαλυτικούς.

Ἡ γνωστὴ μακρὰ Κολοκύνθη χρησιμεύει εἰς τὰ μαγειρεῖα νωπὴ πρὸ τοῦ νὰ ὡριμάσῃ· κἀμμία ἀπὸ αὐτὰς δὲν ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΙ'Σ. Χόρτον τοῦ αὐτοῦ γένους μὲ τὰ ἄνω, βλαστάνον εἰς τὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου, καὶ καρποφοροῦν κολοκυνθίδα ὡς τὸ χρυσόμηλον (νεράντσι) χρώματος χρυσοκαταστανοῦ, καὶ γεμάτην ἀπὸ κόκκους. Ἡ Κολοκυνθὶς χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ καλὴ εἶναι ἡ λευκὴ, ἐλαφρὰ, στρογγύλη, καὶ ὁλόκαιρος.

ΚΟ'ΜΜΙ, Gomme, καὶ κοινότερον Κομμίδι χυμὸς ὑγρὸς, καὶ κολλῶδης ἀποστάζων ἀπὸ τὰ δένδρα, καὶ συμπηγνύμενος.

Τὰ κόμμεα διαιροῦνται εἰς ὑδατώδη, ὅσα διαλύονται βαλλόμενα εἰς τὸ νερὸν, πρασὶ, καὶ παρόμοια· εἰς ῥητινώδη, ὅσα διαλύονται μὲ τὸ ἔλαιον· καὶ εἰς ἀνώμαλα, ὅσα δυσκόλως, καὶ εἰς τὰ ὑγρὰ, καὶ εἰς τὰ ἔλαια διαλύονται.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ πολλὰ δένδρα, καὶ ῥίζας ἀποστάζουν κόμμεα, καὶ εἶναι πάμπολλα εἰς τὸ εἶδός των, καὶ πολλὰ ἐμβαίνουν εἰς τὸ ἐμπόριον, δι' ὅσα εἰς χωριστὸν Ἄρθρον διαγράφομεν, θέλομεν λαλήσει συντόμως, καὶ δι' ὅσα μόνον ἐδῶ κάμνομεν τὴν ἔκθεσιν, πλατύτερον.

Κόμμι Κοινὸν, εἶναι τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὰ κοινὰ δένδρα, ὡς κερασιὰν, κοκκυμηλέαν, καὶ ἄλλα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ στίλβωμα, ἤτοι βερονίκισμα πραγμάτων, καὶ σύνδεσιν ὑγρῶν βαφῶν.

Κόμμι Ἔμψυχον, Gomme animée, ὀνομάζουν

οἱ

οἱ Γάλλοι τὸ ἀποστάζον ἀπὸ τὸ δένδρον Κούρβαρι παρὰ τῶν Πορτογάλλων ὀνομαζόμενον, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει κατὰ τὰ φύλλα μὲ τὴν δάφνην· γίνεται μέγα, ἔχει χονδρὴν καὶ μαύρην φλοιὰν, καρπὸν σκληρὸν, καὶ μαυρωδηρὸν εἰς λοβοὺς, καὶ ἄνθη εἰς σύνδεσμον πυραμιδοειδῆ.

Τὸ Κόμμι τοῦτο εἶναι σκληρὸν διαφανὲς, καὶ εὔοσμον, καὶ ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ κίτρινον ἤλεκτρον· πολλοὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὸ βερονίκωμά ἀντὶ τοῦ Κοπάου.

Κόμμι Ἀραβικὸν, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὸν τόπον, καὶ δένδρον ὀνομάζεται καὶ Θηβαϊκὸν, Σαρακηνὸν, τῆς Βαβυλῶνος, καὶ Ἀκάνθινον· καὶ ἀποστάζει ἀπὸ τὴν Ἀκακίαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀραβίας· δένδρον μικρὸν, ἀκανθῶδες, καὶ μὲ πλῆθος μικροτάτων φύλλων.

Τὰ καλὰ κόμμεως τούτου γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι εἰς μικρὰ δάκρυα, καθαρὰ, καὶ διαφανῆ· καὶ τὸ ἐμπόριόν του γίνεται μὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ὅταν τὸ κόμμι τοῦτο ἀποστάζῃ ἀπὸ τὴν Ἀκακίαν εἰς τὸν καιρὸν τῶν βροχῶν ἐπισωρεύεται πυργηδὸν, καὶ ὀνομάζεται διὰ τοῦτο Κόμμι πυργωτόν. Turique.

Ὅταν δὲ ἦναι σκωληκοειδῶς περιτυλιγμένον ὀνομάζεται Σκωληκοειδὲς, Vermiculée, καὶ ἐγκρίνεται σχεδὸν ὑπὲρ τὸ δάκρυ.

Ὅταν καθαρισθῇ, καὶ λευκανθῇ εἰς τὸ νερὸν, καὶ μορφωθῇ εἰς πέταλα ψιλὰ ὀνομάζεται Ἀγγλικόν.

Κόμμι Σενεγαλικόν. Τοῦτο ὀλίγουτι διαφέρει ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν, καὶ λαμβάνει ὅλας τὰς ἄνω ὀνομασίας, καὶ μορφώματα· ἠμπορεῖ γενικώτερον νὰ ὀνομασθῇ καὶ Λιβυκὸν, καὶ Ἀφρικανὸν, ὅπου κεῖται τὸ Σενεγάλον.

Ἀποστάζει δὲ ἀπὸ δένδρον μέγα, ἀκανθῶδες, ἀειθαλὲς, μὲ μικρὰ φύλλα, καὶ καρπὸν, ὡς τὰ σῦκα. Χρησιμεύει εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς θηριακῆς, καὶ τὰ μίγματος τῆς γλυκυῤῥίζης· ἔχει τὰ ἴδια γνωρίσματα μὲ τὸ Ἀραβικόν.

Κόμ-

Κόμμι Ποδαλγικὸν (Gomma Gutta, ἢ Gutta Gamba) ὠνομάσθη διὰ τὴν νομιζομένην ἰαματικήν τε δύναμιν εἰς τὴν ἀνίατον ποδαλγίαν, καὶ διὰ τὸ χρῶμά τε Χρυσωπὸν, καὶ ἀπὸ τε τόπου Κόμμι τῆς Γόας, ἢ τῆς Περσὶς Καθαρτικὸν, καὶ γενικώτερον Χυμὸς Ἰνδικὸς Καθαρτικὸς, Succus Indicus Purgans, καὶ τελευταῖον Σκαμμωνία Ἀνατολικὴ. Ἀποστάζει δὲ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς, καὶ Δυτικὰς Ἰνδίας, ἀπὸ τὸν κορμὸν δένδρε πολυκλόνου, καὶ ἀκανθώδους, χωρὶς φύλλα, ἄνθη, ἢ καρπόν.

Εἶναι δὲ τὸ καλὸν, κίτρινον, καὶ ξηρὸν, χωρὶς ἄμμον, μήτε κοκκινωπὸν, καὶ διαφανὲς, τὸ ὁποῖον εἶναι κατώτερον.

Χρησιμεύει διὰ τὸ ὡραῖον κίτρινον χρῶμα τῆς Ζωγραφικῆς, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς δραστήριον ἐμετικὸν, καὶ καθαρτικὸν ὑδραγωγόν.

Οἱ Σῖναι, καὶ Κοσινσῖναι συνάζοντές το ὑγρὸν, ἤτοι νωπὸν, τὸ κάμνουν κυλίνδρους, καὶ τὸ πωλοῦν ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν Φαρμακοπώλων Ἀλλανῶδες, ἤτοι ὡς Σουτζούκια, Saucissons.

Λέγεται προσέτι τὸ πολυώνυμον τοῦτο Κόμμι, καὶ Δάκρυ Ἰνδικῆς Ῥητίνης, καὶ ὑπολαμβάνεται σύνθεσις ἀπὸ Τιθύμαλον, καὶ Σκαμωνίαν.

Συναριθμοῦνται εἰς τὰ Κόμμεα, ἢ Ῥητίνας τὰ ἀκόλυθα.

Κόμμι τοῦ Κέδρου.

Κόμμι τοῦ Ὀξυκέδρου, ἢ Γαϊακοῦ.

Ἡ Τραγάκανθος.

Τὸ Ἀμμωνιακόν.

Ἡ Ἀσσαφαίτιδα.

Ἡ Ῥητίνη.

Τὸ Βδέλλιον.

Τὰ Βάλσαμα τῆς Ἰουδαίας, καὶ Περοῦς κ. λ.

Τὸ Σίλφιον.

Ἡ Κάμφορα.

Ἡ Καράννα.

Τὸ

Τὸ Κοπάλον.
Τὸ Ἐλεμὶ, Κόμμι Ἀγριελαίας.
Τὸ Θυμίαμα.
Τὸ Εὐφόρβιον.
Τὸ Γάλβανον.
Τὸ Κίσσινον.
Ἡ Λάκκα.
Τὸ Ἐλαστικὸν Κόμμι τῆς Σύριγκος
Ἡ Σμύρνα.
Τὸ Σαγαπηνόν.
Τὸ Αἷμα τοῦ Δράκοντος.
Ἡ Σαρκοκόλλα.
Ἡ Σταχτή.
Ἡ Στύραξ.
Ἡ Ταχαμάχα.
Ἡ Τερεβινθύνη.
Ἡ Ὑγρόπισσα.

Περὶ τούτων ἁπάντων λέγονται τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ· ἀνάγνωθι δὲ καὶ τὸ Ἄρθρον ΡΗΤΙΝΗ, διὰ νὰ τὰ διακρίνῃς.

Κόμμι χοίρου· ῥητίνη ἀποστάζουσα ἀπὸ δένδρον τῆς Νήσου τοῦ Ἁγίου Δομινίκου, ὠφελιμωτάτη διὰ τὰς πληγάς. Ὠνομάσθη δὲ ἔτω, διότι οἱ χοῖροι πληγωθέντες πλησιάζουν εἰς τὸ δένδρον, σχίζουν τὴν φλοιὰν μὲ τὰ ὀδόντιά των, χρίουν τὴν πληγὴν, καὶ ἰατρεύονται. Τοῦτο παρατηρήσαντες οἱ ἐκεῖ κάτοικοι ἔμαθον τὴν ἐνέργειαν, καὶ ἐτίμησαν τὸν διδάσκαλον χοῖρον μὲ τὴν ἐπωνυμίαν.

Κόμμι Λευκὸν (Chiboué) ἀποστάζον εἰς ὑπερβολικὴν ποσότητα ἀπὸ τὰς μεγίστας ἐλάτας τῶν βουνῶν τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὰς μεγάλας καύσεις τῦ θέρους· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ προρρηθὲν Ἐλεμὶ, εἶδος θυμιάματος, ῥέον ὑγρὸν, ἐξῳδες, καὶ μετὰ ταῦτα γινόμενον ξηρὸν, καὶ εὐθραυστον, ὡς τὴν ἀσβέστην. Τί δὲ τὸ κυρίως Ἐλεμὶ, Ἰδὲ τὸ Ἴδιον.

Ὁ κορμὸς τῦ δένδρου τούτου γίνεται μονόξυλον σκάφος

χαρ-

χωρητικὸν 30 καὶ 40 ἀνθρώπων· τὰ φύλλα του εἶναι μακρὰ 1 ½, καὶ στενὰ 3 δάκτυλα, ἀκιδωτὰ, καὶ λαμπρὰ πράσινα· ὠνομάσθη λευκὸν διὰ τὸ χρῶμά του εἰς τὴν σταλαγὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τοὺς ἐντοπίους ἀντὶ ἐλαίου εἰς τοὺς λύχνους, ἀποτελοῦν καὶ φλόγα, καὶ εὐωδίαν.

ΚΟΝΙ'Α. Ἡ Θολοστάκτη, χρήσιμος εἰς τὸ πλύσιμον, καὶ λευκάσματα. Κονία δὲ καὶ ἡ ἀσβέστη.

ΚΟ'ΝΙΣ ΠΤΡΙ'ΤΙΣ. Τὸ Βαρῦτι. Ἰδὲ ΠΤΡΙ'ΤΙΣ.

ΚΟ'ΝΙΣ λέγεται κάθε ξηρὸν πρᾶγμα λεπτοκοπανισμένον, ἢ καὶ ἀλησμένον· ὅθεν Κονιορτὸς ἡ παρὰ τὸ ἀνέμου αἰρομένη κόνις τῆς γῆς.

ΚΟΠΑ'ΛΟΝ. Δένδρον τῆς Ἀμερικῆς, μέγιστον, μὲ φύλλα παρόμοια μὲ τῆς καστανιᾶς, καρπὸν μακρὺν, ὡς σικύον (ἀγκῦρι) σταχτηρὸν, καὶ γεμάτον ἀπὸ ἀλεῦρι νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ θρεπτικόν.

Σχίζοντες τὴν φλοιάντου οἱ ἐντόπιοι συνάζουν τὸ χυνόμενον ὑγρόν τε τὴν ἄνοιξιν, ὡς ἀπὸ τὰ ἐδικάμας κλήματα, τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα ξηραίνεται, καὶ εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον Κόμμι Κοπάλον· εἶδος εὐώδους θυμιάματος σπανίως φερομένου εἰς τὴν Εὐρώπην.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς του ποιότητος εἶναι τὸ χρυσοκίτρινον χρῶμα διαφανὲς, μεγάλα κομμάτια, καὶ τὸ νὰ λύῃ εὔκολα εἰς τὸ στόμα, καὶ εἰς τὴν φωτίαν μὲ εὐωδίαν λιβανωτῦ, ἤτοι τῦ κυρίως θυμιάματος.

Διὰ τὴν σπανιότητα τούτου φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰς Ἀντίλλας ἄλλο Κόμμι ὁμωνυμούμενον, τὸ ὁποῖον ἀποστάζον ἀπὸ δένδρα βλαστάνοντα εἰς ἀπότομα, καὶ ἄβατα βουνὰ, συνάζεται εἰς τὰς ῥύακας, καταφερόμενον μὲ τὴν ὁρμὴν τῶν χειμάῤῥων εἰς τὰς ῥαγδαίας βροχὰς, καὶ ἐγκρίνεται τὸ λευκότερον, ἀπὸ τὸ κοκκινωπὸν μαῦρον, καὶ γαιῶδες· χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικήν.

ΚΟΠΑ'ΟΥ ΒΑ'ΛΣΑΜΟΝ. Εἶδος ἐλαίου ἀποστάζοντος ἀπὸ τὸ λεγόμενον Κοπάον, δένδρον βλαστάνον εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τὴν διακεκαυμένην ζώ-

νην,

νην, μεσαίου μεγέθους, μὲ φύλλα λεμονιᾶς· εἰς τὴν ἰσημερίαν κεντώμενον βαθέως αὐτὸ τὸ δένδρον χύνει τὸ ἔλαιόν του εἰς ἀγγεῖον ἐπὶ τούτῳ προσαρμοζόμενον.

Καλῆ βαλσάμου γνωρίσματα εἶναι, ἡ πικρότης, τὸ ἠλέκτρινον χρῶμα, καὶ ἡ ἀρωματικὴ ὀσμὴ, καὶ τὸ νὰ μὴ διαλύηται εἰς τὸ κρύον καθαρὸν νερὸν ῥανὶς βαλλομένη μὲ τὴν ἀκίδα τῆς καρφοβελόνης.

Θαυμάζεται τὸ βάλσαμον τοῦτο διὰ τὴν ἰατρείαν τῶν νέων πληγῶν, ἐπαλειφόμενον θερμὸν μέχρις ἀποδοχῆς, καὶ διὰ τὸ βάσταγμα τῶν ἐσωτερικῶν αἱμορραγιῶν 12 ἢ 15 ῥανίδες ἀνακατωμέναι μὲ κρόκον ὠοῦ, καὶ καταπινόμεναι ἀπὸ τὸν πάσχοντα· φέρεται εἰς φιάλας, καὶ πωλεῖται εἰς τὰ Φαρμακοπωλεῖα.

ΚΟΡΑΛΛΙΟΝ. Τὸ Τουρκιστὶ Μερτζάνι, δένδρον βλαστάνον ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τοὺς ὑποβρυχίους βράχους, καὶ ἀπολιθέμενον ἀπὸ τὰ θαλάσσια νερά· καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κόμητος Μαρσιλίου, ἔχει ἄνθη, ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ σπόρον, τὸν ὁποῖον ἢ διὰ τὴν λεπτότητάτου, ἢ διότι ἅμα γεννώμενος μεταβιβάζεται ἀπὸ τὰ νερὰ, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἰδῇ αὐτὸς ὁ ἀκριβὴς ἐξεταστὴς τῶν ὑποθαλασσίων φυτῶν.

Βλαστάνουν τὰ Κοράλλια εἰς σπήλαια πετρώδη τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ τὸν ἐναντίον τρόπον τῶν λοιπῶν φυτῶν, ἤτοι μὲ τὴν ῥίζαν ἄνω, καὶ τὸν κορμὸν, καὶ κλόνους κάτω· ἀντὶ ῥίζης ἔχει ἀπὸ τὸ ἴδιόν του σῶμα πλάκα λεπτὴν κολλημένην εἰς τὸν κοῖλον βράχον, καὶ λαμβάνει τὸν χυμὸν τῆς τροφῆς του ἀπὸ τὸν ἀδενώδη ὑμένα τῆς φλοιᾶς του, καθὼς τὰ λοιπὰ ἀπὸ τὴν ῥίζαν των.

Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐξάνουν τὰ Κοράλλια τρεφόμενα μὲ τὴν εἰσπομπὴν, καὶ ἐκπομπὴν τῶν χυμῶν διὰ τῆς εἰρημένης ἐπιδερμίδος, καὶ διὰ τὴν πετροφυῆ σωματώσίν των, οἱ χυμοὶ ἤτοι εἶναι τοπικοὶ, καὶ χωρὶς κυκλοφορίαν χρειάζονται πολλὰ ἔτη διὰ νὰ μεγαλώσῃ πολὺ, τὰ ὁποῖα δὲν τοῖς τὰ χαρίζῃ οἱ ἁλιεύοντες αὐτὰ, ὄντες

τες ἐλεύθεροι νὰ διατρέχȣν ζητȣ̃ντές τα πανταχοῦ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλλιον, ἕως τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου.

Πολλὰ μέρη τȣ̃ Ἀρχιπελάγους, ἡ θάλασσα τῆς Σικελίας, Νεαπόλεως, τῶν Αἰγιαλῶν τῆς Βαρβαρίας, τῆς Μαγιώρκας, Κόρσικας, Καταλονίας, Προβεντίας, ὁ Περσικὸς κόλπος, καὶ ὁ Ἀραβικὸς, ἔχουν πολὺ πλῆθος, καὶ ἁλιεύονται μὲ εἶδος ἀγκίστρȣ ξυλίνȣ σταυρωτὰ καρφωμένου, τυλιγμένου μὲ πολὺ στυππεῖον ἀμελῶς βαλμένȣ, δεμένου εἰς σχοινίον, καὶ βαρυνομένου μὲ ἀνάλογον μολύβι, διὰ νὰ βυθίζηται ὅπȣ στοχάζονται πρόσφορον οἱ ἁλιεῖς, καὶ ἐμπεριτυλισσόμενον μὲ τὸ Κοράλλιον τὸ τραβȣ̃ν ἔξω, ἤτοι εἰς τὸ πλοιάριόν των.

Τὸ Κοράλλιον κατὰ τὸ χρῶμά του διαιρεῖται εἰς λευκὸν, ἐρυθρὸν, καὶ μαῦρον. Τὸ λευκὸν εἶναι σπανιώτατον, καὶ ἀκριβώτερον, τὸ ἐρυθρὸν, ἤτοι κόκκινον χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ πολλὰ ἔργα, ὡς λαιμοδέτια, κομβολόγια, καὶ παρόμοια, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μαῦρον, τὸ ὁποῖον Γιούσουρι Τουρκιστὶ λέγεται.

Τὸ καλὸν Κοράλλι πρέπει νὰ ἦναι χονδρὸν, στιλπνὸν, καὶ εἰς καλὸν χρῶμα· εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ δουλευμένον πωλεῖται ἰσοβαρῶς μὲ τὸν καθαρὸν ἄργυρον, ἤτοι δραχμὴ, ἀντὶ δραχμῆς.

ΚΟΡΑΛΛΟ'ΞΥΛΟΝ, διὰ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμά του, ὀνομάζεται τὸ Σανδάλι τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Ἰδὲ **ΣΑ'ΝΔΑΛΟΝ**.

ΚΟΡΑΛΛΙ'ΝΑ, ὀνομάζεται τὸ γνωριζόμενον κοινῶς μυρμηκοβότανον, ἄριστον ἀνθελμυνθικὸν φῦκος τῶν παραλίων τῆς Σύρας, καὶ ἄλλων Νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγȣς· διότι εὑρίσκεται κολλημένον καὶ εἰς τὸ Κοράλλιον, καθὼς καὶ εἰς τοὺς βράχους.

Κοραλλίνα καλὴ εἶναι ἡ πρασινωπὴ, καὶ εἰς μεγάλα φύλλα, χωρὶς μικρὰ, ὅσον εἶναι δυνατὸν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ εὑρισκομένη κυρίως εἰς τὰ Κοράλλια, καὶ δραστικωτέρα εἰς τὴν ἰαματικὴν χρῆσίν της.

Ἡ στακτηρὰ, καὶ κοκκίνη εἶναι πολὺ κατωτέρα.

ΚΟΡΑ'ΛΛΙΟΝ τȣ̃ **ΚΗ'ΠΟΥ**, Corail de Jardin, ὀνομάζε-

ζεται παρὰ τῶν Γάλλων τὸ πιπέρι τῆς Γινέας, τὸ καὶ Πιμέντον παρ' ἄλλων. Ἰδὲ ΠΙΠΕ'ΡΙ ΚΟ'ΚΚΙΝΟΝ.

ΚΟ'ΡΔΑ, Ἰταλικώτερον ἡ χορδὴ, ὅθεν ἑπτάχορδος λύρα, ἰδὲ ΧΟΡΔΗ'. Ὁμοίως καὶ τὸ Σχοινίον. Ἰδὲ ΣΧΟΙΝΙ'ΟΝ.

ΚΟΡΙ'ΑΝΔΡΟΝ. Χόρτον καὶ καρπὸς αὐτῦ συνωνυμέμενα. Τῦ Κοριάνδρυ ὁ καυλὸς εἶναι λεπτὸς, πολύκλονος, καὶ αὐξάνει ἕως 2 ποδῶν ὕψος· τὰ κάτω φύλλα του εἶναι πλατύτερα, ἀλλὰ τὰ ἀνωτέρω στενώτερα· τὸ ἄνθος τυ ὑπόλευκον, καὶ ὁ καρπός του στρογγύλος, ῥυτιδωμένος, καὶ ὅσον κόκκος πιπερίου, εὔοσμος, καὶ νόστιμος.

Καλὸν Κοριάνδρον εἶναι τὸ νέον, ξανθὸν, γεμάτον, χονδρὸν, καθαρὸν, καὶ ξηρότατον. Γίνεται ζαχαρωτὸν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Φαρμακοποιΐαν, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῦ Ζύθου κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν βρασμόν.

ΚΟ'ΡΙΟΝ, καὶ ΚΟ'ΡΙΣ. Χόρτον γινόμενον ὑψηλὸν ἕνα πῆχυν μὲ καυλὸν ἡμιστρόγγυλον ξυλώδη, κλονώδη, καὶ κοκκινωπὸν, φύλλα ὁμαλὰ, καὶ νευρώδη προσκεκολλημένα χωρὶς ὑρὰν εἰς τὸν καυλὸν, καθὼς τῦ κενταυρικῦ, καὶ τοῦ ἀμαράντου· καὶ ἐπειδὴ ἐνατενίζοντες εἰς αὐτὰ ὅταν ἦναι Ἥλιος θεωροῦμεν φακοὺς διαφανεῖς, ὡς ἂν νὰ ἦσαν τρύπαι, ὠνομάσθη παρὰ τῶν Λατίνων Χόρτον τρυπημένον, Herba perforata, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Mille pertuis, ταὐτὸν εἰπεῖν χιλιότρυπον.

Τὸ χόρτον τῦτο, καὶ τὸ ἐξ αὐτῦ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον φημίζεται, ὡς ἀληθὲς βάλσαμον, χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικήν.

ΚΟΡΝΑΛΙ'ΝΑ, Ἰταλιστὶ, ὁ ΣΑΡΔΟ'ΝΥΞ, καὶ ἰδὲ τῦτον.

ΚΟ'ΣΚΙΝΟΝ. Ἐργαλεῖον γνωστὸν εἰς ὅλους, συνιστάμενον εἰς πλατὺν στέφανον ξύλινον, ἔχοντα κάτωθεν βύρσαν τρυπημένην, καὶ τῦτο ὀνομάζεται κυρίως Κόσκινον, χρησιμεῦον εἰς τὸ καθάρισμα τῶν γεννημάτων· ὅταν δὲ ὑπερδυθῇ μὲ τριχωτὸν, ἢ μεταξωτὸν ἀραιὸν ὕφασμα ἀντὶ τῆς βύρσης, ὀνομάζεται Σίτα παρὰ τῆς κοινῆς

γλώσσης, ἴσως διότι χρησιμεύει διὰ τὸ σίτισμα, ἤτοι κοσκίνισμα τοῦ λεπτοῦ σιτίνου ἀλεύρου, καθὼς καὶ ὅλων τῶν πραγμάτων ὅσα ἀλήθονται, ἢ κοπανίζονται εἰς λεπτὴν κόνιν· διὰ τοῦτο καὶ εἶναι πολυχρηστότατον τὸ τοιοῦτο κόσκινον εἰς ὅλην τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὰ Φαρμακοποιεῖα, καὶ ἄλλας πολλὰς τέχνας. Κατασκευάζονται κόσκινα πανταχοῦ, καθὼς καὶ τὰ ὑφαντὰ τριχωτὰ παπία διαφόρου ἀραιότητος κατὰ τὴν διάφορον χρῆσίν των.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΗ'. Τέχνη τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν ἀνθρώπων, τὴν ὁποίαν καὶ Ὡραιοπαιδείαν πολλοὶ τῶν Ἀρχαίων ὀνομάζουσι.

Τὰ δὲ Κοσμητικὰ, Φῦκος, καὶ Βαφαὶ, τὰ λεγόμενα φυκιασίδια, ἢ φκιασίδια κατὰ συγκοπὴν, χρωμάτων λευκῶν, κοκκίνων, καὶ μελανῶν, μὲ τὰ ὁποῖα χρωματίζονται αἱ περισσότεραι γυναῖκες, καὶ ὀλίγοι ἄνδρες θηλυδρίαι, διὰ νὰ διορθώσουν τὰς ἐλλείψεις τῆς φύσεως, ἢ τὰς διαφθορὰς τῆς ἡλικίας, καὶ τῶν ἀσθενειῶν.

Αἱ γυναῖκες μάλιστα ἔχουσαι κυριώτερον σκοπὸν νὰ ἀρέσουν ἄλλον, μεταχειρίζονται ἀνέκαθεν ὅλους τοὺς τρόπους νὰ ἐπιτύχωσιν αὐτὸν τὸν σκοπόν των.

Αἱ Ἀρχόντισσαι τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῆς Ῥώμης μαθοῦσαι ἀπὸ τῶν Ἀσιατικῶν τὴν χρῆσιν τοῦ στίμμεως (ἀντιμονάχι) τὸ ὠνόμασαν Πλατόφθαλμον· τὸ μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ μεγαλύνωσι τὰ ὀμμάτιά των, ἐπειδὴ τὰ μεγάλα ὀμμάτια, καὶ ἀμυγδαλωτὰ, καὶ μαῦρα ἦσαν εἰς μεγάλην ὑπόληψιν. Ὁ μεγαλήτερος ἔπαινος τῆς γυναικὸς ἦτον τὸ, Βοῶπις, καὶ μέτρον τοῦ σχήματος τοῦ ὡραίου ὀφθαλμοῦ, ἡ ἕνωσις τῶν ἄκρων τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς χειρὸς μὲ τὸν λιχανὸν κατὰ τὸν Ἀριστοφάνην.

Φῦκος μεταλλικὸν ἦτον τὸ μεταχειριζόμενον διὰ τὴν λευκότητα, καὶ ἐγίνετο ἀπὸ τὸ ψιμμύθιον, τὸ ὁποῖον καὶ τώρα δὲν παρημελήθη· τὸ δὲ κόκκινον φῦκος ἐγίνετο ἀπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ ῥιζίου, ἢ βύγλωσσον, διὰ τὰς παρειὰς, καὶ τὸ πορφύριον, ἤτοι τὸν ἀφρὸν τῆς κογχύλης·

λης· ἀλλὰ ταῦτα εἶναι παλαιὰ, καὶ εἰς ἡμᾶς ὀλίγον εὔχρηστα.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ αἱ γυναῖκες, καθὼς καὶ οἱ ἄνδρες, εἶναι οἱ αὐτοὶ πάντοτε, καὶ σπανίως παραιτοῦνται ἀπὸ τὰς παλαιὰς συνηθείας, ὅλαι ἕως τῆς σήμερον ἀκολουθοῦν τὴν κοσμητικὴν καθ' ὅσον δύνανται, καὶ κατὰ τὸν νομιζόμενον ἀρεστὸν τρόπον εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη διὰ τὴν ἀπροσδιόριστον, καὶ ἀκανόνιστον ὡραιότητα.

Αἱ Σῦραι, Ἄραβες, καὶ Βαβυλώνιαι βάφουσι τὰμμάτιά των μὲ τὸ στίμμι, ἤτοι τὰ βλέφαρα, διὰ νὰ φαίνωνται μαῦρα, καὶ μεγάλα. Αἱ Λίβυαι νομίζουν ὅτι λείπουν ἀπὸ τὸ χρέος των ἂν δὲν βάψουν τὰ μαλλία των, καὶ τὰ βλέφαρα μὲ τὴν μεταλλικὴν ὕλην τὴν μολύβδιν ὀνομαζομένην Ἀλκοχὸλ παρ' αὐτῶν.

Αἱ Ῥῶσσαι πρὸ τῆς Μεγάλης Πέτρας ἐβάφοντο μὲ κόκκινα, καὶ ἄλλα φύκη. Αἱ γυναῖκες τῆς Γρενλάνδας βάφουν τὸ πρόσωπον μὲ λευκὸν, καὶ κίτρινον. Αἱ τῆς Κολχίδος, ζωγραφίζων σχεδὸν, καὶ ὀφρύδια, καὶ βλέφαρα, καὶ παρειὰς, καὶ τὰ χείλη. Αἱ Ἰαπώνισσαι τῆς Γέδου βάφων μὲ κυανῆν χρῶμα τὰ ὀφρύδια, καὶ χείλη. Αἱ Νικοβάραι εἰς τὸ Σόμβρεον ἐμπλαστρώνουν τὸ πρόσωπον μὲ πράσινον, καὶ κίτρινον.

Ἡ χαραγματικὴ εἶναι τέχνη κοινὴ εἰς ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη, ὥστε ὁ Μωϋσῆς ἐστοχάσθη ἀναγκαῖον νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὸ Δευτερονόμιον τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν, διὰ νὰ μὴ χαράσσων εἰς τὸ σῶμά των κάμμίαν μορφὴν ἀνθρώπου, ζώου, ἢ ἄλλου τινός· μ' ὅλον τοῦτο οἱ Ἀφρικανοὶ, οἱ Ἄραβες, οἱ Ἀρμένιοι, καὶ οἱ ἴδιοι Ἀμερικανοὶ κατατρυπῶν τὸ ἄθλιον σῶμά των, καὶ τὸ βάφουν ἀνεξαλείπτως τάχα διὰ νὰ γένουν ὡραιότεροι.

Ἀλλ' ἂς γυρίσωμεν τὰ ὀμμάτιά μας εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ λευκὸν, καὶ κόκκινον φῦκος βασιλεύει εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ ἀποτελεῖ παντοτεινὴν λιψοδοσίαν μεταξὺ αὐτῶν.

Ἐπεθύμουν νὰ εἶχα τὸ κονδύλι τῆς Καλλιμάχου διὰ νὰ ζωγραφίσω μὲ τὰ ἐμφαντικὰ χρώματα τῆς ἀγχι

νοίας

τοίας του τοὺς στολισμοὺς, καὶ κοσμητικὰ τῶν δύω Θεῶν, Ἀφροδίτης, καὶ Ἀθηνᾶς· ἡ πρώτη συμβουλευθεῖσα μὲ τὸν καθρέπτην πολλάκις, καὶ ἀναπυεύσασα τὸ πλῆθος τῶν θηκῶν μὲ τὰ διάφορα φύκη, ἐστολίσθη· ἡ δὲ φρονίμη Ἀθηνᾶ περιπατήσασα ὀλίγον μὲ τὸ Λακεδαιμονικὸν βῆμά της, ἔβαλε τὴν παρειάντης μὲ τὸ ὡραιότερον τῆς εὐρωστίας χρῶμα· μ' ὅλα ταῦτα ἡ Ἀφροδίτη ἔλαβε τὸ μῆλον, καὶ διὰ τί; διότι εἶχε κριτὴν τὸν Πάριν. Ἀλλὰ πόσοι Πάρεις εὑρίσκονται εἰς τὰς ἡμέρας μας στολιζόμενοι μὲ τὰ ἄσεμνα ὀνόματα Galante, ζεμπαρέδες, καὶ κυρίως θηλυδρίαι;

Ἡ πρόθεσίς μου εἶναι νὰ καταγράψω Λεξικὸν τῆς Ἐμπορικῆς ὕλης, δέν το ἐλησμόνησα· ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν πολυειδῆ πραγματείαν σᾶς εἰδοποιῶ, ὅτι δὲν εὑρῆκα κοσμητικὸν δραστήριον διὰ νὰ διορθώσῃ τὰς ῥυτίδας τῶν γηρατείων, ἢ τὴν φυσικὴν δυσμορφίαν, μὲ ὅλην τὴν ἀκύραστόν μου ἐπιμέλειαν νὰ καταγράψω τὰς ἀρετὰς ὅλων σχεδὸν τῶν ὑπὲρ γῆν, ὑπὸ γῆν, καὶ θάλασσαν φυτικῶν, ζωτικῶν, καὶ ὀρυκτῶν ὄντων τῆς ὑδρογείου μας Σφαίρας. Ὁ Λα Φονταίνης συμβουλεύει εἰλικρινέστατα τὰς γυναῖκας μὲ τὰς ἑξῆς στίχους·

Ὅλα τὰ φύκη, Γυναῖκες, καὶ στολίδια
Ὁ κλέπτης χρόνος τὰ ἔχει παραμύθια·
Μπορεῖς νὰ διορθώσῃς στέγης κεραμίδια,
Ἀλλ' ὄχι τὰς ῥυτίδας προσώπου μὲ φκιασίδια.

Ἀλλ' εἰς τὸ ἀνάθεμα ἂν μόνον δὲν ἔκαμνον καλὸν τὰ κοσμητικὰ, πλὴν τὸ νὰ βλάπτουν περισσότερον, πόσον ἀνυπόφερτον ἔπρεπε νὰ ἦναι; Χαλᾷ τὸ δέρμα, τὸ κάμνουν λεπιωτὸν (σαγρὶ), ἀλλοιώνουν καὶ ἀφανίζουν τὴν ζωηρότητα τοῦ φυσικοῦ χρώματος· διότι ὅλα τὰ λευκὰ φύκη, τὸ ψιμμύθιον, τὸ ἔλαιον τοῦ τάλκου, τὸ λευκὸν τῆ μολύβδου, τὸ λευκὸν τῆς Ἱσπανίας, ὅλαι αἱ κατασκευαὶ τοῦ ὑψωμένου ὑδραργύρου (σουβλιμάτου) ὅλα εἶναι φαρμάκια, καὶ ἀπὸ τὸ φαρμάκι τί καλὸν ἠμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ, ὅς τις ἀλείφεται διὰ προσωρινὴν λευκότητα;

Τὸ δὲ κόκκινον εἶναι τὸ τρομερὸν κινάβαρι, τὸ ὁποῖον κι-

κιτρινίζει ὅλα τὰ περὶ αὐτὸ, ἡ κυστικὴ κογχύλη διασχίζουσα τὸ δέρμα ἀφ' ἧς βλιθῇ διὰ νά το καλλωπίσῃ, καὶ τἄλλα ὁμοίως.

Ὁ λόγιος Ἀσκάνιος ἔλεγεν εὐλόγως περὶ τύτυ· „αἱ „ἁπλαῖ, καὶ φυσικαὶ χάριτες, ἡ ἐρυθρότης τῆς αἰδῦς, „καὶ συστολῆς, καὶ ὁ καλὸς τρόπος τῆς διαγωγῆς, εἰ„ναι τὰ καλήτερα θέλγητρα τῆς νεότητος· τῶν δὲ γη„ρατείων δὲν εἶναι ἄλλο φῦκος, ἐκτὸς τῆς ἀγχινοίας, „καὶ τῆς προκοπῆς".

Μ' ὅλα ταῦτα ἐπειδὴ καὶ ἀπανταχοῦ μεταχειρίζονται κοσμητικὰ αἱ γυναῖκες, καὶ εὑρίσκονται ἄνδρες νά τα πωλῶσιν, ἂς διαγράψωμεν τὴν σύνθεσίν των ὡς ὕλην πραγματείας ἀνακινούσης λιψοδοσίαν.

Κόκκινον. Συντίθεται ἀπὸ κοκκίνην λάκκαν (λῶκι) γλυκασμένην μὲ τιτανωμένον τάλκον, καὶ τριμμένην εἰς μάρμαρον ἕως νὰ γένῃ ἄψαυστος κόνις.

Τὸ δὲ Λευκὸν συντίθεται ἀπὸ,

2 λίτρας ῥυζάλευρον.
½ ψιμμύθιον.
2 ὑγκίας κόκκαλον σηπίας.
2 θυμίαμα δάκρυ.
2 μαστίχην.
2 κόμμι Ἀραβικόν.

Ὅλα αὐτὰ γινόμενα κόνις λεπτὴ, καὶ βρεγμένα μὲ νερὸν κρίνου, ἡ ροδόσταγμα, βάλλονται εἰς φιάλην, καὶ μεταχειρίζονται ἀνακατωνόμενα εἰς τὸ πλύσιμον τοῦ προσώπου· καὶ μετὰ ταῦτα βάλλεται ὅπου πρέπει τὸ κόκκινον, καὶ τρίβεται τὸ ὅλον μὲ κόκκινον ῥοῦχον.

ΚΟ'ΣΤΟΣ. Χόρτον κοινῶς ἐγνωσμένον ὑπὸ τὸ ὄνομα καρυόφυλλον, ἢ κυρίως τὸ εὐῶδες καὶ θερμὸν Χαιρέφυλλον.

ΚΟ'ΣΤΟΣ ΑΡΑΒΙΚΟ'Σ. Ῥίζα δένδρυ τῆς Ἀραβίας παρομοίου μὲ τὸ ἐδικόν μας Σάμψυχον, ἤτοι Κουφοξυλίαν, χρησιμεύουσα εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Θηριακῆς. Ἡ καλὴ ῥίζα τὺ Κόστου εἶναι βαρεῖα, σταχτομελανὴ ἔξωθεν, καὶ σταχτοκοκκίνη ἔσωθεν, δυσκολόθραυστος, μὲ δυ-

δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ γεῦσιν ἀρωματικὴν ὑπόπικρον· λέγεται καὶ Ἀληθὴς Κόστος (Costus verus) παρὰ τῶν Φαρμακοπωλῶν.

ΚΟ'ΣΤΟΣ ΙΝΔΙΚΟ'Σ, τὸ λευκὸν Κινάμωμον, ἰδὲ ΚΙΝΝΑ'ΜΩΜΟΝ· προσονομάζεται δὲ καὶ Μαγελανικὴ φλοιὰ, διότι εὑρίσκεται πολλὴ εἰς τὴν Μαγελανικὴν γῆν.

ΚΟΥΝΑ'ΔΙ. Εἶδος Γαλῆς ἀγρίας, μαῦρον, καὶ μὲ ὀλίγον λευκὸν εἰς τὸν λαιμόν· τὸ δέρμα του ἔχει ὀλίγον τραχὺ τὸ μαλλὶ, καὶ τραχυτέραν τὴν δασεῖαν ὑράντε· μ' ὅλον τοῦτο γίνονται διφθέραι ἀπὸ αὐτό. Ἡ κουναδορράχη (κουναδόγυνα), τὸ κυναδολαῖμι, ἀπὸ τὸ ῥηθὲν λευκὸν μὲ ὀλίγα καστανὰ ἄκρα, κουναδοπόδαρα, καὶ κυναδουρά· εἶδος τούτου εἶναι καὶ ὁ καστανόχρους Ζαρδαβᾶς, ἀμφότερα δὲ ἀγριογαλαῖ, κατὰ τὸν Διοσκορίδην.

ΚΟΥ̓ΡΣΙ. Λέξις Τουρκοπερσικὴ σημαίνουσα τροχίσκους ἀρωματικοὺς, ζυμωμένους μὲ ξυλαλόην, ἤλεκτρον στακτηρὸν, καὶ τὰ ὅμοια, ὑποκιτρίνους κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ ἀρωματικωτάτους κατὰ τὴν ποιότητα.

Κατασκευάζονται εἰς τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον τῆ Βυζαντίου, ὁμοίως καὶ τὰ λεγόμενα τσουφία, τὰ ὁποῖα διαφέρουν μόνον, διότι εἶναι ἔκτυπα διαφόρων προπλασμάτων, ὡς ἀετοὺς, καὶ ἄλλα, καὶ εἰς τὸ βαθύτερον χρῶμά των. Ἀμφότερα δοκιμάζονται εἰς τὴν φωτίαν διὰ νὰ μὴ ἦναι ψευδῆ, καὶ κατασκευασμένα ἀπὸ Ἑβραίους· πωλοῦνται μὲ τὴν δραχμὴν, καὶ μεταπομίζονται εἰς τὴν Δακίαν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης.

ΚΟΥΤΝΙ'. Ὕφασμα ἑτερόμαλλον, τὸ ὁποῖο τὸ στημόνι εἶναι μετάξη, καὶ κάμνει τὴν ὄψιν, τὸ δὲ ὑφάδι, χονδρὸν νῆμα λινόν.

Εἰς τὴν Προῦσαν ὑφαίνονται Κουτνία ἀραδωτὰ, καὶ ψαλιδωτὰ, καὶ ὁμαλὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι κατώτερα, καὶ βάφονται εἰς διάφορα χρώματα· τὰ Ἰνδικὰ ὅμως ὑπερβαίνουν πολὺ ταῦτα εἰς τὴν τελειότητα καὶ τῆς λεπτότητος, καὶ τῆς στερεότητος τῶν χρωμάτων, καὶ πωλοῦνται εἰς ὑψηλὰς τιμάς.

Τὸ κομμάτι ὅλων αὐτῶν εἶναι περὶ τοὺς 10 πήχεις ὀλί-

ὀλίγον ἐλλειπέστερον, καὶ χρησιμεύει δι' ἕνα χειριδοτὸν χιτῶνα, Τουρκιστὶ Ἐντερί.

ΚΟ'ΦΙΝΟΣ Λατινικώτερον, ἡ Σπυρὶς τῶν Ἑλλήνων, ἀγγεῖον πλεκτὸν, χρήσιμον διὰ τὸ μετακόμισμα πραγματειῶν καὶ πραγμάτων. Ἰδὲ ΚΑΛΑ'ΘΙ.

ΚΟΧΛΙΑ'ΡΙ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγεται τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης χουλιάρι, ἐὰν τοῦτο δὲν ὀνομασθῇ Χυλιάρι, ἐπειδὴ αἴρει τὸν χυλὸν, ἤτοι τὸν ζωμὸν τῶν φαγίων, ἐργαλεῖον γνωστότατον, καὶ ἀναγκαῖον διὰ νὰ φάγωμεν τὰ ὑγρὰ, καὶ λεπτὰ φαγία, κατασκευαζόμενον ἀπὸ μέταλλα, καὶ ἀπὸ ξύλα, ὀστρακοδέρματα, καὶ κέρατα.

Διὰ φαγητὸν γίνονται στρογγύλα, καὶ μακρουλὰ ἀπὸ ἄργυρον, κασσίτερον, μόλιβον, ὀρείχαλκον, πυξὸν, χελώνην θαλασσίαν, κόγχην, καὶ ἄλλα ξύλα. Τὰ κασσιτερινὰ, καὶ μολυβδᾶ φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν εἰς δωδεκάδας, καὶ πωλοῦνται, ὁμοίως καὶ αἱ τῆς αὐτῆς ὕλης κοχλιάραι διὰ κέρδος· τὰ λοιπὰ κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον· καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις κάμνει ἐμπόριον εἰς πύξινα, καὶ λοιπὰ κατασκευαζόμενα πλῆθος πολὺ, καὶ πωλούμενα εἰς δεκάρια ἀπὸ τὴν συντεχνίαν τῶν κτενοποιῶν (ταρακιτζήδων) καὶ κοχλιαρουργῶν (κασικτζήδων).

Κοχλιάραι σιδηραῖ ἀτρύπητοι, καὶ τρυπηταὶ κατασκευάζονται παντοχοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν μαγείρων, καὶ πολλῶν ἄλλων, ὡς ζαχαρωτῶν, μυρωτῶν, μεταλλοχυτῶν, κηροχυτῶν, ἀλειμματοχυτῶν, καὶ παρομοίων.

ΚΟΧΛΙΑΡΙ'Α, φυτὸν βλαστάνον εἰς τὴν Γροενλάνδαν, ἀντισκορβουτικὸν θαυμάσιον κατὰ τὸν Δανικὸν Ἑρμῆν.

ΚΟΧΛΙ'ΑΣ, ὁ κοινῶς διὰ τὸν παντοτεινόν του σίαλον Σιάλαγκος ὀνομασθείς. Ἀπὸ τὸ ἑλικοειδὲς τύλιγμα τῶν ὀστέου τούτου ἐπωνομάσθη Κοχλίας καὶ ὁ σπειροειδὴς κύλινδρος, διὰ τοῦ ὁποίου σφίγγεται τὸ πιεστήριον, ἤτοι ὁ μάγκανος, χρήσιμον διὰ τὸ σύσφιγμα διαφόρων πραγματειῶν, καὶ διὰ τὴν σύνθλιψιν τῶν ἐλαιωδῶν διὰ νὰ ἀποστάξῃ τὸ ἔλαιον. Ἀπὸ δὲ τὸ ἄνοιγμα

του